

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

10768
24 3.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

Копія з діла

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

26.02.1954

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΟΝΙΝΟΥ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

Τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλία ιβ'.

MARCI ANTONINI
IMPERATORIS

Eorum quæ ad seipsum Libri XII.

ex libris

Recogniti & notis illustrati. Joannis Jc
115

O X O N I Æ,
E THEATRO SHELDONIANO.
Anno MDCCIV.

Impensis Ant. Peisley, & Geor West. Bibliop.

Imprimatur,

GUL. DELAUNE,

Vice-Can. Oxon.

December. 22. 1704.

REVERENDO VIRO
GEORGIO ROYSE

S. T. P.

COLLEGII ORIELENSIS

PRÆPOSITO

ET ECCLESIAE BRISTOLIENSIS

DECANO

IN lucem denuo emissus Te ultro invisit *Antoninus*, ingratus illis futurus hospes, qui prae suis ipsorum vitiis haud æquo animo alienas intuentur virtutes; Tibi autem gratissimus, qui omne genus literas, quas feliciter adeo excoluisti, ad vitam agendam non ad ostentationem adhibes, cuique quicquid in *Antonini* moribus vel scriptis præclarum est, non admirationi est cum multis, sed imitationi cum paucis.

Communis est Vestrum utriusq; laus, ad virtutem tendentibus non solum viam indicasse, sed & exemplo præisse; & sapientiæ nomen non tam verborum quam vitæ gravitate meruisse: par etiam plane

in utroque humanitas; vitia sanare, non exprobrare, nec errantes odisse, sed emendare utriusque est: hoc Te excellere fateamur necesse est, quod ut Ethnicæ Ille virtuti, Tu Christianæ decus & splendorem addideris; & eo plus dignitatis ad veram religionem, quam ad falsam Ille, adjeceris, quò adstricto Illius & Stoico dicendi genere ad flectendos hominum animos, & vitia corrigenda efficacior est eloquentiæ Tuæ vis & copia. Eam præcipue in Philosophia disciplinam ille sectatus est, quæ omnem aspernata florem orationis, solo argumentorum pondere & momentis, id quod proposuit, effecit: in Te autem, cujus absolutissimam differendi rationem stupemus, summam loquendi elegantiam & suavitatem non desideramus. Id Ille egit, ut virtus per se sine ornatu placeret: Tu nihil adjumenti ei deesse oportere putas, quod ad illius cultum quemvis alliceret.

Non temere igitur est, *Vir Ornatissime*, quod Tuum præcipue nomen *Antonino* prælucere voluerim, cum, si quibus minus placuerit Magnus hic morum magister, quod nonnunquam forsan præ tenebris Ethnicis paulisper cæcutierit, vel, ut Scholæ Stoicæ discipulus, nitori non multum studuerit, habere hinc possit, quo famam multis jam sæculis confirmatam apud eos tueatur, quoties meminerint assiduam Illius lectionem ad mores Tuos formandos, & ingenium fingendum non minimum contulisse.

Tibi omni officio

Devinctissimus

R. I.

Præfatio.

Nonnullis forsan mirum sit, novam nunc demum adornari Antonini editionem post repetitas hac in re tot clarissimorum virorum curas, quæ nihil alienæ industriæ vel ingenio reliquisse videantur. Verum cum ille, qui de Antonino optime meritus est, Gatakerus, eas ediderit annotationes, quæ, multa & varia licet eruditione refertæ, præ mole tamen lectori etiam minime fastidioso possint esse satietati; Alii, in nonnullis plus satis prolixi, multa, quæ interpretis ope indigebant, intacta reliquerint: non ingratum me Antonini amantibus facturum speravi, si ex omnium annotationibus selectis quæ in rem essent, novis etiam, si quando opus esset, adjectis, eum commentarium conficerem, qui & auctori lucem afferret, nec tamen lectori tedium.

Quibus autem adminiculis adjutus hoc perficere studuerim, si quæras, Lector; scias velim imprimis me plurimum debere Viro Clarissimo & amicissimo, Bibliothecæ Bodleianæ Præfecto, qui pro singulari ejus in litteris promovendis studio operis hujus suscipiendi auctor & suscepti adjutor fuit; dein iis editionibus me non parum acceptum referre, quæ hanc meam præcesserunt, quas & hic recensere non pigebit. Ex iis tempore non dignitate princeps est Xylandri prima, qui Antoninum latine à se versum, brevibusque notis illustratum,

PRÆFATIO.

stratum, Tiguri edidit A. D. 1558. in quo tamen forma suæ ex hujusmodi studiis quæsita, & doctorum expectationi minime respondet, propter philosophiæ veteris & præcipue Platoniciæ ignorantiam, ut Casaubono videtur. Hanc secuta est altera Basileæ A. D. 1568. superiore non multo præstantior: mendas quidem typographicas haud paucas in latina versione sustulit, at quæ propria erant ipsius παραρρήματα typographicis longe molestiora pleraque reliquit: in Græco vero contextu emendando parum aut nihil præstitit, ut ait idem Casaubonus: (hanc enim ipse non vidi.) Xylandrum multis post annis secutus est Annotator Lugdunensis, qui Antoninum edidit A. D. 1626. verum illi quam Xylandro infelicius successu; cum illius errores suis auxerit. Multo felicius in hoc opere versatus est Mer. Casaubonus, Magni Isaaci Filius: qui Antoninum cum versione latina & notis eruditis edidit Londini A. D. 1643. Anglicam etiam ejus versionem dedidit, qua tamen caruisse potuissimus propter ingeniosam Cl. Collieri versionem, qui id in Antonino effecit, ut non minus delectare possit, quam prodesse. Casaubono proximus erat Gatakerus, qui Antoninum nova versione à se donatum Cantabrigiæ edidit A. D. 1652. una cum erudito, sed longo nimis, commentario, cui & inseruit notas & emendationes nonnullas à Viris Clariss. Salmasio, Bootio, & Patricio Junio secum communicatas. Oxoniæ etiam prodit Antoninus è Theatro Sheldoniano, A. D. 1680. Typis sane elegantibus & nitidis. Gatakeri editio Londini etiam prodit A. D. 1697. cura Cl. Stanhopii: ut & Trajecti ad Rhenum, A. D. 1698. cum cæteris Gatakeri operibus criticis. Atque hæc sunt, quibus usus sum, Antonini editiones: de cæteris, si quæ sint, non fui multum sollicitus. unam Gallicam Dacierii frustra à me quæsitam moleste tuli:

P R Æ F A T I O.

tuli: hanc tamen curam mihi magna ex parte leniit Cl. Stanhopius; qui præcipuas Dacierii observationes, à se latine conversas, in suæ editionis calcem rejecit.

Quid ipse his omnibus adjumentis instructus præstiterim, paucis accipe. Antonini Textum exhibendum curavi, prout editus est à Gatakero, cujus & distinctionem in sectiones retinui, ut & ejus versionem, licet nonnunquam paululum à me immutatam, cum vel Antonini mens vel perspicuitatis aut latinitatis ratio postulare visa est; latinitati tamen non adeo studui, ut omnia quæ non essent Ciceroniani ævi vocabula repudiarem, modo auctoris sensum bene exprimerent. ex Gatakero autem, & cæteris omnibus, notas, quæ mihi maxime placuerunt, excerpti; quibus & meas, parcius licet, addidi. In variantibus lectionibus, & doctorum conjecturis, de quibus nonnulli majore, quam par est, studio accertare solent, modum adhibendum censui: ut enim eas apposui, quæ ad auctorem intelligendum, vel illustrandum quicquam conferre videbantur; sic eas, quæ ineptæ, falsæ, inutiles essent, præterire religioni non habui; cum ii, quibus divina Marci sapientia placet, hujusmodi minutis delectari non possint.

Præter hosce duodecim Marci libros epistolas etiam quasdam illius nomen præferentes ex variis auctoribus imprimendas curavi, ut & nonnullas aliorum ad eum datas, quo clarior esset illius in singulis scopus. quamvis de eis omnibus, utrum genuinæ sint, inter doctos non satis conveniat, lectoris tamen judicio submittendas censui, ne quid Antonini a me prætermisum quereretur: orationes vero duas ex Herodiano, & Dione Cassio, quæ tamen exstant in prior editione Oxoniensi, utpote ab Historicis ipsis confictas consul-

PRÆFATIO.

to omisi: duos etiam indices, quo nihil huic nostræ editioni deesset, adjeci. Si quid præstiterim, Lector, quod Tibi usui esse possit, me hujus, quicquid est, operæ non pænitebit: sicubi impeggerim, aut Tibi minus satisfecerim, æquiores tamen Temet (uti spero) præbebis, cum plus laboris quam gratiæ hujusmodi conatibus inesse solet.

TESTI-

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

TESTIMONIA

DE

Marco Vero Aurelio Antonino IMPERATORE.

Suidas in Μαρκεῶ.

ΜΑΡΚΟΣ βασιλεὺς Ῥωμαίων· ὃν ἐκπλήττεισαι σωπῇ μάλλον, ἢ ἐπαινεῖν ἔαδον, ἐδένος λογι ταῖς τῷ ἀνδρὶ ἀρεταῖς ἐξισημύς. ἐκ παρέρτης γὰρ ἡδὴ τῇ ἡλικίας, εὐσταθῇ τε καὶ ἡσυχῶν βίον ὑποσημαίνους, ὅτε κατὰ δέου, ὅτε κατὰ ἡδονῶν περὶ τὸ παρέρσπον ὤρθη πάνποτε. ἐπαινεῖ δὲ ὅτ' φιλοσόφων τὰς ἀπὸ τῆς σοφίας. καὶ ὡς ἄρα ἐκείνων μιμητής, ὃ μόνον κατὰ τὴν ὅτ' ἀξιοτημάτων ὀπιτηδύσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὅτ' μαθημάτων σύλληψιν. ὅτω γὰρ ἐκ νέας κομίδ' ἡ ἡλικίας δέλαμπεν, ὡς πολλὰκις τὸν Ἀδριανὸν ὅτι τῶν ἐδελεῖται τὸν τῆς βασιλείας ἀγαγεῖν κλήρον. ἐπεὶ δὲ ἐρῶσας τὸν Εὐσεβίον παρέρσπον κατὰ νόμον ποιησάμενος, ἐκείνῳ μὲν τὴν αὐτῶ ἀδελφῶν ἐφύλαξε. τῶν δὲ συν-οικεῖν ἐγνώ διὰ τῆς ὀπιτημίας τὴν Εὐσεβίαν, ὡς αὖ κατὰ τῇ τῇ ὁμοίας διαδελφῶν εἰς τὴν ἡγεμονίαν παρέλθοι. τὸν τε γὰρ ἰδιώτῳ βίον ἐν ἰσηγορίᾳ τοῖς πολλοῖς Ῥωμαίοις ἐβίω, ὅδ' ἐν τῇ ἐσποίησεν τῷ ὁμοίᾳ ἀλλοιωθεὶς καὶ ἐπεί παρέρσπον εἰς τῇ ἡγεμονίαν, κατὰ μοναρχίαν ἐξηγεμῶς, καὶ τῇ ἀκραν δυναστείαν κατὰ πύμῳ, παρέρς ἐδιδίμαν ἀλαζονείαν

MARCUM regem Romanorum silentio admirari, quam pro dignitate laudare facilius est: cum nulla ejus virtutes consequi & verbis exprimere eloquentia possit. Ab ineunte enim ætate mox vitam tranquillam stabilemque adeo sibi instituit, ut nunquam vel timore vel voluptate vultum mutasse visus sit. Stoicos præ cæteris Philosophos laudabat, eosque non vivendi tantum genere, sed etiam doctrinæ opinionumque studio sectabatur. Tam luculentum autem ejus admodum adolescentis adhuc ingenium fuit, ut sæpenumero Adrianus de transferenda in ipsum imperii successionem cogitaverit. Sed cum Pium jam antea sibi legitime adoptasset, suam illi successionem servavit: Marcum vero affinem ei & familiarem esse voluit, ut ita generis successionem ad imperium perveniret. Vixit autem Marcus privatus adhuc adeo modestus, ut nemini popularium Romæ se anteferebat, nec adoptione generis ingenium mutaret. Et ad imperium evectus, cum omnia jam solus gubernaret, & summa meraque potestate frueretur, nullum unquam arrogan-

TESTIMONIA.

tix signum edidit. sed & beneficiis collocandis liberalis ac copiosus fuit: & in gentium ac provinciarum gubernatione bonus ac moderatus.

ὑπάρχον πρόποτε, ἀλλὰ ὡς ἐλεύθερος καὶ δεξιὸς ἐν ταῖς ἐνεργητάμασιν. ἀγαθὸς δὲ καὶ μέτερος ἐν ταῖς τῶν ἐθνῶν διοικήσεσι.

Herodianus histor. l. i.

IMperator Marcus filias quidem suscepit complures, mares autem duos. Horum alter natu minor, adolescentulus admodum, fato est functus. Verissimo nomen fuit. Alterum vero Commodum nomine, magna diligentia, curaque pater educavit, accitis undique viris doctrina claris, maximeque proposita mercede, uti mores pro se quisque filii ingeniumque excolerent. Filias porro, quum adolevisset, optimis e ordine senatorio viris collocavit. Neque enim qui longam generis feriem præferrent, aut qui opes nimias ostentarent, sed qui morum probitate atque modestia, vitæque innocentia præcellerent, eos sibi generos deligendos putabat. Hæc enim sola animi bona certa esse stabiliaque dicebat.

II. Virtutem nullam non magnopere exercuit, adeo literarum antiquitatis studiosus, ut nemini sit in eo genere Græcorum Romanorumque secundus. Argumenta sunt permulta, quæ ab illo dicta atque conscripta ad nos usque pervenerunt.

III. Adeo vero civilem sese & commodum omnibus principem præstabat, ut adeuntium civis dextram placide daret, nemineinque à suis custodibus prohiberi aditu pateretur: solusque Imperatorum sapientiæ stu-

Τὸ βασιλεύοντι Μάρκῳ θυγατέρας μὲν ἐγγύον το πλείους, ἄρρενας δὲ δύο. τῶν δὲ ἄρρενων τῶταν ὁ μὲν ἔτερος κομὸς ἦν τὸν βίον μετέπαλξε. θειότατος δὲ ἦν ὄνομα αὐτοῦ. ὃ περιόντα Κόμμοδος καλεῖσθαι, ὁ πατήρ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἀνέθρεψε αὐτόν, πάντεσιν τοῖς ἐν ταῖς ἐσθύνῃν ὅπῃ λόγους δοκιμασάμενος ὅπῃ συντάξισιν ἢ καὶ ὡς καταφρονήτοις καλῶν, ὅπως συνόντες αἰεὶ παρὰ δόξιν αὐτοῦ τὸν ὕμνον. τὰς τε θυγατέρας ἐν ὧν θυρομνίας ἐξέδοτο ἀνδράσι, τῆς συνηθέως βέλους τοῖς ἀείροις. ἢ τὰς γῆρας μακροῖς διαδοχαῖς εὐπατεῖσαι, ἢ δὲ τὰς πλείους πεισοδοῖς λαμπρῶς, κασμὶνος δὲ τὸν σέβον, καὶ σάφους τὸν βίον, γαμβρὸς αὐτοῦ γενέσθαι θέλων. ταῦτα γὰρ μόνον ψυχῆς ἰδέαι, καὶ ἀναφαίρετα ἡγήετο κτήματα.

β'. Αὐτῆς δὲ πάσης ἐμελεν αὐτῇ λόγων τε ἀρχαῖότητα καὶ ἐρασίαν, ὡς μηδενὸς μῆτε Ρωμαίων μῆτε Ἑλλήνων δόσσειν. θηλοῖ δὲ ὅσα καὶ εἰς ἡμᾶς ἦλθεν, ἢ λεχθέντα πρὸς αὐτὴν, ἢ γράμματα.

γ'. Παρεῖχε δὲ καὶ τοῖς ἀρχομένοις αὐτὸν ὅπῃ καὶ μέτερον βασιλεῖα. τῆς τε προσέβουτας δεξιότητος καὶ τῆς πρὸς αὐτὴν δορυφόρος ἀποστέλλει τὰς ἐντυγχάνοντας μόνον τε βασιλεῖον φιλοσοφίαν

TESTIMONIA.

ρίαν ἐ λόγους, ἐδὲ δογματῶν γνώ-
σει, σέμνη δ' ἦδει, καὶ βίῳ σώφρονι
ἐπιστάτο. πολὺ τε πλεῖστον ἀν-
δρῶν σοφῶν ἠνεγκεν ἢ ὅσους ἐκείνου
καρῶν φορέα. φιλεῖ γὰρ πως αἰ τοὺς
ὑπάρχον, ζῆλον τῆς τῷ ἀρχόντος γνώ-
μης βίβν.

dium non verbis aut decretorum
scientia, sed gravitate morum,
vitæque continentia usurpavit.
Quo factum est, ut magnum sa-
pientium virorum proventum æ-
tas illa extulerit. Solent enim
plerumque homines vitam prin-
cipis æmulari.

Dio Cassius hist. Rom. l. 71, ex Joan. Xiphilini epitome.

Ὁ μὲν Μάρκος, αἰεὶς δὴ πάν-
των ὅσων ἐν κράτει πνὶ ἡμο-
μένων ἀρχας, ὅπως μητήλαξεν, εἶχε
μὲν γὰρ καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς, πλείστον
ὅ ἐν ευεργεσίᾳ δῆγεν· αὐτὸς μὲν γὰρ ἀ-
πάντων ὅσων ἀμαρτημάτων ἀπέχετο,
καὶ ὅτε ἐκὼν ὅτε ἄκων ἐπονημέλει·
τὰ δὲ δὴ ὅσων ἀδολῶν ἀμαρτήματα,
καὶ μάλιστα τὰ τῆς γυναικὸς, ἔφριξε,
καὶ ὅτε ἐπολυπραγμονεῖ, ὅτε ἐκόλα-
ζε. καὶ εἰ μὲν τις χρηστὸν τι ἔπρατ-
τεν, ἐπῆνε καὶ ἐχρητο ἐς ἐκείνου αὐτοῦ,
τὸ δὲ ἐτίμων ὅ προσεποιεῖτο. καὶ ὅτι
ἐ προσποιεῖτο, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς πάν-
τα ἔπραττε, παρὲς δὴλον. ἐπὶ γὰρ ὅκτω
καὶ πεντήκοντα, καὶ μύνας δέκα ἡμέ-
ρας τε εἴκοσι καὶ δύο ζήσας, καὶ τῶν
πρὸς τὸ πρὶν Ἀντωνίνου συχρὸν χρόνον
ὑπάρχας, καὶ αὐτὸς ἐννέα καὶ δέκα
ἔτη, καὶ ἑνδεκά ἡμέρας συνταξήσας,
ὁμοιοῦς ἀφ' ὧν τῶν ἐγγύτων, καὶ ἐν
ἑστέρι ἡλλοιοῦσθαι, ὅπως ὡς ἀληθῶς ἀ-
γαθὸς ἀνὴρ ἦν, καὶ ἐδέν προσποιεῖτο
εἶχε. πάμπολλα μὲν γὰρ καὶ ὑπὸ
παιδείας ὠφελήθη ἐν τε τοῖς ἐπιστοι-
κοῖς, ἐν τε τοῖς ἐκ φιλοσοφίας λό-
γοις ἀσκηθεῖς. — πλείστον δὲ
ὁμοῦς ὑπὸ τῆς φύσεως ἐξήρθη· καὶ γὰρ
παρὶν ἐκείνοις ἐμιλήσθαι, ἰσχυρῶς παρὲς
ἀρετῶν ὄρμητον· τοῖς τε γὰρ συγγενέσι
magnopere contendebat ad studium virtutis: qua in re propin-

Itaque Marcus inter omnes,
qui cum aliqua potentia fue-
runt, optime administrato impe-
rio, sic decessit. multis enim &
aliis virtutibus præditus fuit,
sed præsertim beneficentia. Nam
ipse quidem ab omnibus peccatis
abstinebat, quum nec sponte,
nec imprudens delinqueret, sed
etiam aliorum peccata, & maxi-
me uxoris ferebat, nec curiose
inquirebat, nec puniebat. si quis
autem boni quid faceret, eum
laudabat, & ad illud illo uteba-
tur, cæteros vero non curabat.
Ac quidem nihil simulate, sed
omnia ex virtutis præscripto e-
gisse perspicuum esse potest ex
eo, quod cum octo & quinquaginta
annos, mensesque decem,
ac dies viginti duos vixerit, in
iisque sub Antonino patre diu so-
cius imperii fuerit, ipseque decem
ac novem annos & dies undecim
regnaverit, tamen sui si-
milis in omnibus, nec ulla un-
quam in re mutatus fuit. Itaque
vere fuit vir bonus nec quic-
quam simulatum habuit. mag-
num ei adjumentum attulit eru-
ditio, nam rhetoricis, & phi-
losophiæ præceptis exercitatus
fuit. — Plurimum tamen ab ip-
sa natura evectus fuit. Antequam
enim cum iis versaretur, quis

TESTIMONIA.

quis suis, qui multi erant & potentes, & locupletes, ita satisfacibat puer, ut omnibus maxime carus esset: atque ob eam causam præsertim ab Hadriano adoptatus in familiam, nihilo magis insolens fuit tam Græcis, quam Latinis, tam eloquentiæ quàm philosophiæ præceptis semper imbuebatur.

πάντες, πολλοὶς καὶ δυνατοῖς πληροῖς τε ἔσιν, ὅταν τι ἐπὶ ταῖς αὐτῶν ἡρεσεν, ὁδὸν ὑπὸ πάντων ἀγαπηθῆναι καὶ ἀπὸ τούτου ὑπὸ τοῦ Ἀδριανῶ, ὅτι μαλιστα εἰς τὸ γένος ποιηθεὶς, ἐχ' ἑαυτοφρόνησεν. Ἑλληνικῶν τε καὶ Λατίνων, ἱστορικῶν τε καὶ φιλοσόφων λόγων αἰεὶ διηκίμαπλάτο.

Julianus in Symposio.

TUM Marcus visus est cætera plane admirandus vir, & præcipue prudentia excellere, tanquam, credo, qui probe nosset, ubi loqui & tacere deceret.

Ἐδοξε δὲ ἄν τῷ Μάρκῳ, τὰ τε ἄλλα συμμάχος τις εἶναι, καὶ σφῶς διαφρονταί, ἅτε οἱ μὲν διακινώσκων, λέγειν θ' ὅσα χρεὶ, καὶ σιγᾶν ὅπῃ καλόν.

Justinus apologia 2. ad Adrianum, Antoninum Pium, Marcum, & Lucium.

PHI & philosophi, & justitiæ cultodes & eruditionis amatores ubique auditis.

Ἐπεὶ οὖν, καὶ φιλόσοφοι, καὶ φύλακες δικαιοσύνης, καὶ ἑρασταί παιδείας ἀνέτε πανταχῶς.

Melito lib. ad Imperatorem apud Euseb. hist. Eccles. l. 4. c. 26.

TE vero, quippe qui idem quod illi de nobis sentias, imo etiam longe humanius atque sapientius; tanto magis confidimus omnia esse facturum quæ rogamus.

Σὺ δὲ καὶ μᾶλλον περὶ τέτων τιμῶν αὐτῶν ἐκείνοις ἔχοντα γνώμῃ, καὶ πολὺ γε φιλανθρωποτέρων καὶ φιλοσοφοτέρων, πεπεσμένα πάντα πράσσων, ὅσα σε δεήμεθα.

Ful. Capitolinus in Marco.

MARCO Antonino in omni vita philosophanti viro, & qui sanctitate vitæ omnibus principibus antecellit, &c. Erat enim ipse tantæ tranquillitatis, ut vultum nunquam mutaverit mœrore vel gaudio. Philosophiæ deditus, & undique ipse collegerat.

TESTIMONIA.

Quamvis esset constans, erat etiam verecundus: erat frugi, sine contumacia; verecundus sine ignavia; sine tristitia, gravis.

In imperio ita civiliter se gessit, ut lenitatem Pii nemo desideraret.

Dabat totum se philosophiæ, amorem civium affectans.

Cum populo non aliter egit, quam est actum in civitate libera.

Fuit per omnia moderatissimus, in hominibus deterrendis à malo, invitandis ad bona, remunerandis copia, indulgentia liberandis; fecitque ex malis bonos, ex bonis optimos. Cum igitur in amore omnium imperasset, atque ab aliis modo pater, modo frater, modo filius, ut cujusque ætas sinebat, diceretur, & amaretur, octavo-decimo anno imperii sui, sexagesimo & primo vitæ, diem ultimum clausit. tantusque illius amor die regii funeris claruit, ut nemo illum plangendum censuerit; certis omnibus quod à diis commodatus, ad deos rediisset. Denique priusquam funus conderetur, ut plerique dicunt, (quod neque antea factum fuerat, neque postea) Senatus populusque non divisis locis, sed in una sede propitium Deum dixit.

Tantum sane valet boni principis vita, sanctitas, tranquillitas, pietas, ut ejus famam nullius proximi decoloret invidia. Denique Antonino, cum suos mores semper teneret, neque alicujus insurrectione moveretur, non obsuit gladiator filius, uxor infans; Deusque etiam nunc habetur.

Aurel. Victor in Breviario.

Iste virtutum omnium, cœlestisque ingenii exstitit, ærumnisque publicis quasi defensor objectus est. Etenim nisi ad illa tempora natus esset, profecto quasi uno lapsu ruissent omnia status Romani.

A principio vitæ tranquillissimus, ut ab infantia vultum nec ex gaudio nec ex mœrore mutaverit.

Philosophiæ studens, literarumque Græcarum peritissimus.

Quod de Romulo ægre creditum est, omnes pari sensu præsumperunt; Marcum cœlo receptum esse.

TESTIMONIA.

Æl. Spartianus in Severo.

Quid Marco felicius fuisset, si Commodum non reliquisset hæredem?

Claudianus de Honorii consulatu 4.

NON tantis patriæ studiis ad templa vocatus
Clemens Marce redis. ——— *Et mox.*

Obsequium Marci mores potuere mereri. ——— omne tonantis

Fra. Petrarcha, de officio & virtutibus Imperatoris.

ADde his M. Aurelium Antoninum longe sapientissimum,
eum dico, qui philosophicum maluit quam Cæsareum
nomen.

Idem in Libro Augustali.

Fuit enim magnus philosophus, sanctitate vitæ omnibus
præponendus; nunquam mutans vultum. qui vir tan-
tæ virtutis, poterat dici felix, si uxorem Faustina, & fi-
lium Commodum non habuisset.

Lilius Gyraldus, hist. de poëtis dial. 3.

Fuit hic unus inter Cæsares omnes æquissimus, ac opti-
mus, expressum illud certe in eo est, quod à philoso-
phis quæri solet, cur ex optimis parentibus pessimi plerum-
que filii nascantur. Nam quo M. Antoninus melior & ju-
stior, eo filius Commodus immanior & sceleratior.

De

TESTIMONIA.
De hoc SCRIPTO.

*Anonymus quidam eis βιβλίον Μάρκx, quod ex vetustis
membranis exhibuit Cl. Salmasius ad Vulcatii Cassium.*

ΕΙ λύπης κρατέειν ἐθέλεις,
Τὼ δὲ μάχουραν ἀναπτώσων
Βίβλον, ἐπέρχου ἐν δυνάεω.
Ἡς ὑπὸ γνάμνῳ ὀλεῖσιν
Ρεῖά κεν ὄψαι, ἐσομένην,
Οντων, ἥδ' ἐπαριχοιδίων,
Τερπάλῃ ἀνίῃ τε
Καπνῷ μηδ' ἐν ἀρειοτέρῃ.

Gul. Canterus novar. lect. l. 7. c. 1.

DUodecim conscripsit de officio suo libros; maximæ pietatis, humanitatis, temperantiæ, eruditionis, aliarum rerum præclararum testes plenissimos: Et cum quibus multorum philosophorum operosa præcepta collata merito fordere possint.

Annotator Lugdunensis.

MArci Philosophi scriptio abscissa & horrida est, sed firma & potens, quæ sapit Imperatorem, & in qua multa silentur quæ suppleri oporteat. Utitur vocibus plane suis, quas raro apud alios auctores invenias.

ERRATA

ERRATA sic emendentur. *In Textu.*

P. 2. l. 10. pro τῆς lege καὶ p. 31. l. penult. συνεπιστομῇ p. 48. l. 24. δ'. p. 49. l. 8. ἀπομεινισται, p. 59. l. ult. ταῦτα p. 61. l. 12. πρὶ κακῶν p. 62. l. 4. συνησις l. 21. ἀφραίνει p. 74. l. penult. ἐλεκλησεν p. 81. l. 24. ἐνέγενα p. 116. l. 22. contristare. p. 140. l. 9. & 10. μεταβάλλει. ὅτι p. 216. l. 5. ἀξίον. p. 229. l. 31. opportuno. p. 235. l. 10 & 11. quantula.

In Notis.

P. 31. l. 4. δευαπύς p. 63. l. 4. ἡμέτερος, αἱρεῖ γένους καὶ p. 183. l. 2. ³ Locum. p. 88. l. 18. ipse p. 137. l. 2. διπερ. p. 144. l. 21. ⁶Τὰ ibid. l. 22. ⁷ Subintelligi p. 151. l. 2. ² Vide p. 155. l. penult. post refringantur insere Gatak. p. 159. l. 5. quando. p. 206. l. 9. nonnunquam. p. 224. l. 2. depravatus.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

Ἰ Τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον α'.

MARCI ANTONINI
IMPERATORIS

Eorum quæ ad seipsum Lib. I.

α'. Π ΑΡΑ τοῦ πάππου
Ούήρου, τὸ καλόη-
θες, ἔ ἀόργητον.β'. Παρὰ τῆς δόξης, καὶ μνή-
μης τ' ὡς ἔ γνηστῶν, τὸ
αἰδῆμον, καὶ ἀρρενικόν.γ'. Παρὰ τ' μητρὸς, τὸ θεοσε-
βες, καὶ μεταδοτικόν καὶ ἐφεκτικόν
καὶ μόνον ἔ κακοποιεῖν, ἀλλὰ καὶ ἔ
ἐπὶ ἐννοίας γίνεσθαι ποιότητος. ἐπὶ
τὸ λιπὸν κατὰ τ' ἡλικίαν, ἔ πέρ-
ρω τ' ὡς παιδαγωγίας διαγωγῆς.δ'. Παρὰ τῶν ὡς πᾶσι, καὶ
τὸ μὴ εἰς δημοσίας διατελεῖσθαι
φοιτήσας καὶ τὸ ἀγαθὰς διδά-1. A bo meo Vero ac-
cepisse agnosco, mo-
ribus esse candidis, &
ab iracundia alienis.2. A fama memoriaque ge-
nitoris mei, modestam simul ac
masculam indolem.3. A matre, pietatis studium,
& largiendi promptitudinem :
nec à malo patrando tantum, sed
cogitando etiam, continere. tum
victu simplici, quique ab opulen-
torum more ac instituto absee-
dat quam longissime, contentum
esse.4. A proavo, quod publi-
cas exercitationes adierim; quod-
que bonis præceptoribus priva-
tim

1 Hic Titulus à viris doctis varie explicatur. verisimile tamen est, ut pu-
tat Dacierius, hoc titulo insignitos fuisse hosce libros, quia continent me-
ditationes quas secum privatim habuit Antoninus, & quia per totum opus
ad se unum loquitur. 2 Τὸ μὴ εἰς δημοσίας, sive τὸ εἰς δημογ. ἔ. c. negativa
prorsus expuncta, legit Meric. Casaub. ductus illis Capitolini verbis. Frequen-
tavit & declamatorum Scholas publicas. Negativam retinet Dacier. & illa Ca-
pitolini verba intelligit de Marco nostro, viro factio, & imperium adepto,
non puero, prout hic locus intelligi debet.

A

1 Σικυρία

rim sim usus; & quod in res istiusmodi impense erogandum intellexerim.

5. Ab educatore, ne in certamine equestri Praefinae aut Venetæ factioni, neve in gladiatorio Thraci aut Secutori fautor fierem: ut labores sustinerem; minimo contentus agerem; operi manus admoverem: negotiis alienis me neutiquam immiscerem; nec delationem faciliis ullam admitterem.

6. A Diogneto, ne rebus inanimis studium impenderem: neve eis fidem haberem, quæ à præstigiatoribus magisque de incantationibus, deque dæmonibus averruncandis, aliisque ejusmodi imposturis dicuntur: ne coturnices ad pugnam alerem, neve insana rerum istiusmodi admiratione tenerer: utq; libere dicta æquanimiter sustinerem. *eidem debeo*, quod Philosophiæ me addiderim; quodque Bacchium primum, tum Tandafidem, & Marcianum audive-

σκάλεις κατ' οἶκον χρησιμεύει·
ἔ τὸ γινῶναι, ὅτι εἰς τὰ τοιαῦτα
δεῖ ἔκπεως ἀναλίσκειν.

ε'. Παρὰ τοῦ τρυφῆ, τὸ μήτε Πρασιναῖος, μήτε Βενετιανὸς, μήτε παλμκλάριος ἢ σκαπίαρ ἡμέωται· καὶ τὸ φερέπνον, καὶ ἰλιγοδεῖς, ἔ αὐτὰρ γινῶναι καὶ τὸ δ' ἀπὸ πλὴν πρᾶγμα, καὶ τὸ δ' ἀπὸ πρὸς δεκτὸν διαβολῆς.

ς'. Παρὰ Διογνήτου, τὸ ἀνενοῶν ἐδόν· καὶ τὸ ἀπαιτητικὸν τοῖς ἑαυτοῦ τῶν τετραποδῶν, καὶ τῶν γῆτων ὡς ἐπ' αὐτῶν, καὶ ὡς δαίμωνων δόξα, καὶ τῶν πρὸς τῶν λεγομένων· καὶ τὸ μὴ ἔρτυγε τρυφῆν, μηδὲ ὡς τὰ τοιαῦτα ἐπ' ὁρᾶται· καὶ τὸ ἀνέχεται παρρησίας· καὶ τὸ οἰκωδύει φιλοσοφία· καὶ τὸ ἀκούει, πρὸς τὸν μὴ βακχεῖ, εἴτα τὰν δ' ἀσπείρει, καὶ τὸ Μαρκανίου.

1. Σκαπίαρ legendum censet Lips. Saturn. 1.2. 2. 4. ita ut parmularius sit, qui Thracibus, parinas gestantibus; secutorius sive secutorianus, qui Secutoribus favebat. De his videbis Lipsium & antiquitatum scriptores. 2. Legendum cum Gatakerο δυαποδῆκτον. 3. Ὀρνυγεςπεῖν Suid. Ludi generis Græcis familiare, de quo consuli possunt Suidas & Pollux. 1. g. c. 8. Gatak. 4. Fortan Eurychi: nam Eurychius Proculus Siccensis inter grammaticos Latinos, quibus Marcus usus est, à Capitolino ponitur. Gatak. 5. Casaub. ad Capitol. Andronem legi debere censet, hoc enim Magistro Musico ac Geometra usus est Marcus, nec minus probabilem fore conjecturam putat Gatakerus, si legatur Basilides, quem Marco præceptorum quoque fuisse memoria proditum est. 6. Pro Marciano, Metianum substituendum esse suspicatur Gatak. de quo Capitol. Suidas & Juv. Audens L. Volusium Metianum: vel cum Casaub. Metianum, quæ proclivior erit imitatio. Prius erat rebus istiusmodi animum adijcerem, quod vim verbi ἐπ' ὁρᾶται non satis exprimit. de eo enim hoc dicitur, qui præ insano alicujus rei studio apud se vix est, & amantium insanias præcipue denotare solet. Sic Lucianus, ἐς τοιαύτας ἐπ' ὁρᾶται, & in fragmento Sapphus apud Longinum. Τὸ μὴ πῶς ἡμεῖς ἐν τῇ γῆτι ἵσταμεθα, quod vertit Catullus. Misero quod omnes. 7. Εἰρη Juv. mibi.

κίανου· ἢ τὸ γράψαι διαλόγους
ἐν παιδί· ἢ τὸ σκίμπος καὶ δε-
ρεῖς ἐπιθυμῆσαι, ὥστε τῶν αὐτῶν
τῇ Ἑλληνικῇ ἀγωγῇ ἐχάρμνα.

Ζ'. Παρὰ Ρωμαίων, τὸ λα-
θεῖν Φαίλασιαν τῇ χρῆσει δι-
ορθώσεως, καὶ θεωρημάτων τοῦ
ἥθους· ἢ τὸ μὴ ἐκτραπῆναι εἰς
ζῆλον σεφιστικόν, μηδὲ τῶν συγ-
γράφειν περὶ τῶν θεωρημάτων,
ἢ περὶ πολιτικῶν λόγων ἀπο-
λέγειν, ἢ Φαίλασιον ἀπὸ τῆς
ἀσκητικῆς, ἢ τῆς εὐεργετικῆς
ἀνδρῶν ἐπιδιδόναι· καὶ τὸ δο-
εῖν ῥητορικῆς καὶ ποιητικῆς, καὶ
ἀπολογίας· ὥστε τὸ μὴ ἐν τῇ
κατ' οἶκον ἐπιπλεῖν, μηδὲ τὰ
τοιαῦτα ποιεῖν· καὶ τὸ τὰς ἐπι-
στολὰς ἀφελῶς γράφειν, οἷον
τὸ ὡς αὐτὰς τὰς ἀπὸ Σι-
νοέσης τῇ μητρὶ μὲν γράφειν.

rim: quod dialogos, puer ad-
huc, conscripserim: quodque
pro stratis grabatulum ac pellem
expetiverim; cæteraque institu-
tionis Græcicæ adminicula.

7. A Rustico, quod in eam co-
gitationem devenerim, morum
correctione, curationeque indige-
re me: quodque ad æmulationem
ambitionemque Sophisticam nul-
lus declinaverim, vel de theore-
matibus aliquid conscribendo, vel
oratiunculas hortatorias decla-
mando, vel exercitia obeundi
operasque; edendi peritiam osten-
tando, quo ad stuporem ac admi-
rationem mei homines traherem:
quod rhetoricæ item, poeticæque,
&c. dictionis elegantioris studia
desierim: ac ne togatus intra ædes
obambulare, neve ejusmodi al-
lia, quæ festum resperant, face-
rem: epistolas etiam simpliciter
scriberem, ad normam scilicet earum
quas Sinuella ad matrem meam
idem

1 Eorum nempe qui à Philosophis Stoicis instituebantur. *Casaub.* ad
Pers. Sat. 3. v. 53. 2 Τὸ λέγειν *Gatak.* vel τῶν cum *Mer. Casaub.* quod &
expressit in versione. 3 *Ἐμπροσθεν* *Xyland.* optime, opinor: quod bifa-
riam potest intelligi, vel de eo qui occupatissimum esse se simulat, cujusmo-
di est ille apud *Martialem* l. 1. epigr. 80. *Semper agis causas & res agis At-
tiale semper &c.* vel de eo qui virium roborisque corporei ostentandi gratia
se exercet. *Gatak.* 4 *Ἀπολογία* *Xyland.* Ego tamen nihil isthic mo-
vendum censuerim, cum ἀπολογία sermonis elegantiam, seu festivitatem
indicit, cujus studium cum *Rhetorica* & *Poetica* aptissime conjungitur. *Ga-
takerius.* 5 Stola fuit vestis muliebri ut & Citharædica, & Scenica, at tali
amictu nec domi nec foris *Marcus* noster honeste uti potuit. Stola ita-
que laxius noster hic usurpasse videtur, pro toga, sive prolixiore quavis
veste, qua induci in publicum procedere solebant. *Gatak.* † *Studiis ab-
stinuerim* vertit *Gatak.* verum non crediderim *Antoninum* adeo sui oblitum
esse, ut dicat se ab his studiis penitus abstinuisse, cum paulo supra, in parte
laudis pueritiæ suæ ponat, quod dialogos puer scripserit, γράψαι διαλόγους
ὡς παιδί. Neque hoc à discipulis suis exigunt Stoici, cum ut ait *Seneca*
(*Epist.* 88.) *Studia liberalia sunt hæcenus utilia, si preparant ingenium, non
desunt.*

idem ipse dederat: adhæc ut placibilis & reconciliatu facilis essem adversus eos, qui offensionis causam dederint, aut deliquerint aliquid, simulatque illi in gratiam redire vellent: porro ut accurate legerem, nec comprehensione summaria contentus essem; nec garrulis quibufvis temere assentire; *huic denique debeo*, quod Epicteti commentarios legerim, quorum is è domo sua copiam mihi fecit.

8. Ab Apollonio, ut liber essem; firmumque ac certum citra fluctuationem omnem consilii ingenique tenorem retinerem; neque aliud quicquam, vel minimum, præter rationem solam, intraerit: ut idem semper essem, in doloribus acerrimis, in liberorum amissione, in morbis diuturnis: adhæc, quod in ipso, tanquam in exemplari vivo evidenter conspexerim, posse eundem, prout occasiones se dabant, & vehementissimum & remissum esse; sed & quod in disciplinis tradendis ne utiquam morose se gereret: quodque hominem viderim, qui peri-

ἔ τὸ πρὸς τὰς χαλεπὴν ἄντας ἢ πλεονεκτήσαντας ἑυαγκλήτως ἢ ἑυδαλέκτως, ἐπειδὴν τὰ χεῖρα αὐτοὶ ἐπιτελεῖν ἐβέλῃσιν, ἀνακρίσθαι. Ἐ τὸ ἀκρίβως ἀναγνώσκον, καὶ μὴ ἀρκεῖσθαι περὶ νοῦν οὐλοχέρως, μηδὲ τοῖς ἐπιτελεῖσιν ταχέως συγκατατίθεσθαι. Ἐ τὸ ἐν ταῖς ἐπιτηδείαις ὑπομνήμασιν, ὧν εἰκάζει μετὰ δῶκε.

ἢ. Παρὰ Ἀπολλωνίου, τὸ ἐλπίσθαι, καὶ ἀναμφισβήτητος ἀκρίβειαν ἢ πρὸς μηδὲν ἄλλο ἀποβλέπειν, μηδὲ ἐπὶ ἐλίγον, ἢ πρὸς τὸ λόγον καὶ τὸ ἀεὶ ὅμοιον, ἐν ἀληθείαις ὁμοίαις, ἐν ἀποβλήτῃ πένου, ἐν μακρῇ νοῦν. ἢ τὸ ἐπὶ ἀδελφείᾳ ζῶντι ἰδεῖν ἐν αργῇ, ὅτι δυνάται ὁ αὐτὸς σφοδρότατα εἶναι καὶ ἀντιμετρεῖν καὶ τὸ ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι μὴ διαχεραντῶν καὶ τὸ ἰδεῖν ἀνδραπῶν σιφῶς ἐλά-

χιστον

1. Translatum videtur à re militari. ἀντιμετρεῖν enim est classium, quo recepti signum datur. ὑπομνήματα itaque ἀνακρίσθαι, prout Marcus noster loquitur, proprie is dicitur, qui ad classium illud exaudiendum promptus est, & ad pugnam intermittendam proclivis, atque hinc ducta metaphora, qui ad similitudinem deponendam facilem se exhibet. Gataker. 2. ἑυδαλέκτως Xyland. quod sequitur Gataker. 3. Περὶ [ἀνδρῶν] [vel περὶ [αὐτῶν]] λαλῶσι Xyland. ut vel de calumniatoribus, vel de Ardelionibus, quos Græci dicunt περὶ αὐτῶν, intelligatur. verum retineri potest illud περὶ αὐτῶν, ut blaterones, garruli, nugæque delignantur. Gataker. 4. Hominis est qui certo semper proposito, & consilio res agit, qui non fluctuat in deliberatione sua nec quæquam incertis fortunæ casibus, eorum quæ acturus est, permittit, quod qui faciunt, καὶ αὐτοὶ τὰς πράξεις Græci eos dicunt. Salmasius.

2 Sic

χρῆσιν τῶν ἐαυτῶν καλῶν ἡγέμευ-
ον τὴν ἐμπειρίαν, καὶ τὴν ἐντρέ-
χην τὴν πρὸς τὸ ἀξιοδιδόναι
τὴν θεωρήματι· καὶ τὸ μαθεῖν
πῶς δεῖ λαμβάνειν τὰς δόξ-
ας χάριτας πρὸς φίλων, μή-
τε ἐξηπλώμενον διὰ ταῦτα, μή-
τε ἀναμώχνητος παραπέμπεται.

θ'. Παρεῖ 2 Σέξτου, τὸ εὐ-
μερές· καὶ τὸ πρὸς δίδουμα
τῶν οἰκῶν τῶν πατριονομεινῶν· καὶ
τὴν ἐννοιαν τοῦ κατὰ φύσιν
ζῆν· καὶ τὸ σεμνὸν ἀπολάσας·
καὶ τὸ 3 σχολαστικὸν τῶν φίλων
κηδεμονικῶς· καὶ τὸ ἀνεκτικὸν
τῶν ἰδιωτῶν, καὶ τὸ 4 ἀθεω-
ρητὸν τῶν εἰορμητῶν· καὶ τὸ
πρὸς πάντας εὐάρεστον, ὥστε
καλακείας μὴ πάσης ὡς ἔστι
νεστέραν εἶναι τὴν ὁμιλίαν αὐ-
τῶν, αἰδεσιμώτατον δὲ αὐτοῖς
ἐκείνοις παρ' αὐτῶν ἐκείνων τὸν
καιρὸν εἶναι· καὶ τὸ καταλη-
πτικῶς καὶ ὁδῶ ἐξ ἀρετῶν τε
καὶ τεκνίων τῶν εἰς βίαν α-

tiam suam & in theorematibus
tradendis solertiam, bonorum su-
orum minimum existimare se, pa-
lam faceret: ab isto didici, & quo
modo beneficia, quæ dicuntur, ab
amicis accipere oporteret, ut nec
acceptis obnoxius fierem, nec ci-
tra sensum tamen omnem trans-
mitterem.

9. A Sexto, benevolum erga ali-
os affectum: familiaeq; affectu pa-
terno administratæ specimen: ac
de vita naturæ convenienter in-
stituenda cogitationem: gravita-
tem item neutiquam personatam:
& sedulam amicorum observatio-
nem: & imperitorum, eorumque
qui citra considerationem opini-
one mera ducuntur, toleratio-
nem: & mores quibuscumque accom-
modatos, ita ut quamvis consue-
tudo ipsius adulationem omnem
suavitate vicerit, in veneratione
tamen eisdem ipsis eodem ipso
tempore non minus existerit:
ad hæc dilucidam ac methodicam
cum inventionem, tum disposi-
tionem decretorum ejusmodi,
quæ ad vitam recte instituendam

con-

1. Sic infra c. 16. πρὸς δόξους πρῶτοι, ut & l. 4. c. 3. τῶν ἀφημεῖν δόκουντων.
quia hoc loco multa vulgo habentur, quæ Stoici eo nomine neutiquam di-
gnanda censent. Gatak. 2 Sexto sc. Charonenfi, Plutarchi nepote. Gatak.
ex Capisolino & Euripio. 3 In consulendo amicis sagacitatem vertit Xyl. ut πρὸς
ἀξιοδοῦναι hic sit conjectari, & conjectando sagaciter indagare quid quis velit, quo-
vis opus habeat. Atque ita Marci usus est infra, c. 14. Μη δειδοῦναι ἐν ἑαυτῷ
τὰς φίλους. Sed melius Casaub. Amicorum ingenia sedulo observare, ut πρὸς ἀξιο-
δοῦναι hic sit observare, & observando rationem alicujus habere, quo ad ingenium
ejusdem se accommodet Gatak. 4 Legendum fortasse τὸ ἀθεωρήτου τὸ εἰορ-
μητῶν. i. e. inconsiderantiam eorum qui leviter res perpendunt, & solam ὁρῶν,
pro attentiore & distinctiori examinatione afferunt. Salmas. Fortan & τὸ ἀθεωρή-
του εἰορμητῶν, eosque qui citra considerationem opinantur, & de rebus quibuscumque co-
mere statuerunt. Gatak.

I Quod

conducerent: quodq; nec iracundia, nec perturbationis alius alijus, indicium exhiberem; sed cum affectibus immunis prorsus existerem, ad affectum genuinum essem tamen propensissimus: favere promptus, sed sine strepitu: varieque, citra ostentationem, eruditus.

10. Ab Alexandro Grammatico, increpationibus abstinere; nec probrose excipere, si quis barbarum quid, vel solæcum, vel absonum protulerit, sed illud tantum, quod dici debuerat, dextre proponere; idque sub specie vel respondendi, vel calculum dictis adjiciendi, vel de re ipsa, non autem de dictione, una dispiciendi, vel per aliam aliquam istiusmodi scitam, sed quæ oblique facta sit, commo-
nefactionem.

11. A Frontone, ut scirem, quæ invidentia, versutia, simulatione tyrannidem consequatur: quodque ut plurimum qui patricii nobis nuncupantur, ab effectu genuino alieniores existant.

12. Ab Alexandro Platónico, ne crebro, neve nisi necessitate

ναγκαίων δογμάτων καὶ τὴν μὴδὲ ἐμφασίν ποτε ὀργῆς, ἀλλὰ τινὸς πείθους ὡς βασιλεὺς ἀλλὰ ἅμα μὴν ἀπειθεῖν εἶναι, ἅμα δὲ φιλοσοφῶνταί τιν' ἢ τὸ 'εὐφημον, ἢ τὸ τοῦ ἀφ' ὧν φησί καὶ τὸ πολυμαθεῖς ἀνεπιφάντως.

1. Παρὰ Αλεξάνδρου Ἐγραμμάτικου, τὸ ἀνεπιπληκτον καὶ τὸ μὴ ὀνειδικτικῶς ὑπὸ λαμβάνεσθαι τὸ βάριον, ἢ πλοικόν τι, ἢ ἀπὸ πηλὸς ὡς ἐνεγκεναιόμην, ἀλλὰ ἐπιθεξίως αὐτὸ μόνον ἐκείνο, ὃ ἐστὶ εἰρηδῆ, ὡς φέρεται, ἐν τῷ πᾶσι ἀποκρίσεως, ἢ συνεπιμαρτυρήσεως, ἢ συνδιαλήψεως ὡς αὐτὸς ἔχει πρᾶγματός, ἐκὶ ὡς ἔχει ῥήματος, ἢ δι' ἐτέρως τινὸς πειρώσεως ἐμμελὲς παρρησιάζεσθαι.

2. Παρὰ Φρόντωνος, τὸ ὑπὸ τῷ ἑσπέρῳ, εἰς ἢ τὴν βασιλικὴν βασιλείαν, καὶ ποικιλίαν, καὶ ἀποκρίσεις. ὅτι ὡς ὑπὸ τῶν οἱ καλεῖσθαι εἰσι παρ' ἡμῶν εὐπαγεῖσθαι, ἀποκρίσεις πᾶσι εἰσι.

3. Παρὰ Αλεξάνδρου τοῦ Πλατωνικοῦ, τὸ μὴ πολλάνις, μὴδὲ

1. Quod bene passim audiret, idque sine strepitu, quum nec ipse sc. sibi placere, & aliorum plausus nihil moraretur, sed supprimeret potius: quod de servatore nostro Evangeliste. Atque hoc sensu ὑψηλῶς accepit Casaub. ac si ei ὑψηλῶς idem esset, quod τὸ ὑψηλόν. Verum cum pro honorifica exultatione æterni iudicii palam facta quæ solet aliis exhiberi, frequentissime adhibetur, ut & ab ipso Marco infra. c. 13. hunc sensum in versione expressit Gatak. 2. Ut scirem vertit Xyland. potius ut considerarem, animadvertirem, est enim ab ὑψηλῶς, non ab ὑψηλῶς. Gatak.

μηδὲ χωρὶς ἀνάγκης λέγειν πρὸς
 πνα, ἢ ἐν ὅππῃ γράφειν, ὅτι
 ἀσχολός εἰμι· μηδὲ διὰ τοῦτο
 τοῦτο συνεχῶς παραιτῶμαι τὰ
 κατὰ τὰς πρὸς τὰς συμβεβηκίας
 σχέσεις καθήκοντα, περὶ αὐτῶν
 μένον τὰ περὶ αὐτῶν πράγματα.

ιγ'. Παρὰ Καίσαρος, τὸ μὴ
 ἐλιγνύμενος ἔχειν φίλον αἰνῶμενος
 ἔστι, καὶ τὴν ἀλόγως αἰνῶμε-
 νος, ἀλλὰ πρῶτον ἔστι δοκοῦν-
 τιναι ὅτι τὸ αἰνῶμενος· ἢ τὸ περὶ
 τὴν διδασκαλίαν ἐκθύμως εὐφη-
 μον, οἷα τὰ περὶ Δομιτίου ἔστι Αθη-
 νοδότου δοκοῦντος ἀντιφρονῶν καὶ
 τὸ περὶ τὰ τέκνα ἀληθινῶς ἀ-
 γασθῆναι.

ιδ'. Παρὰ τῶν ἀδελφῶν μου
 Σεβήρου τὸ Φιλοκρίτου, καὶ Φιλά-
 λητος, ἔστι Φιλοδοκίου· ἔστι δὲ
 αὐτὸν γινώσκοντες Θεοδότου, Εὐδο-
 κίου, Κάτωνος, Δίωνος, Βρούτου,
 ἔστι Φαντασίας λαβῶν πολιτικῶς
 ἰσχυρόν, κατὰ ἰσότητος καὶ ἰσχυ-
 ρὴν διοικητικῆς, καὶ βασιλείας
 τιμῶν πάντων μάλιστα τὴν ἐ-
 λδομένην τὴν ἀρχομένην καὶ
 ἐν παρ' αὐτῶν τὸ ἀμελές, καὶ

adaetus, aut dicto aut scripto
 significem alicui, non vacare
 me: neve hoc modo sub ne-
 gotiorum me graviter distinen-
 tium prætectu officia ea, quæ
 pro cuiusque conditione vitæ
 hujus necessitudo à nobis exi-
 git, solens deseram.

13. A Catulo, ne neglectui
 haberem amicum de re quavis
 apud me querentem, etiam si for-
 san ejus querimoniis ratio nul-
 la subesset, sed in statum ipsum
 pristinum restituere anniterer;
 ut præceptores prompte impen-
 seque prædicarem; quod de Do-
 mitio atque Athenodoro refer-
 tur: liberosque meos affectu sin-
 cero prosequerem.

14. A fratre meo Severo,
 familiares diligere; veri justi-
 que rationem habere: item quod
 per eundem Thraseam, Hel-
 vidium, Catonem, Dionem,
 Brutum nōsse ceperim; & quod
 imaginem animo conceperim
 status popularis, in quo per æ-
 qualitatem jurisque æquabilita-
 tem res administrantur; reg-
 nique, in quo subditorum li-
 bertate nihil antiquius habeat-
 ur: ab eodem item didici, sim-
 pliciter

1 Οὐδὲν legendum censet Jos. Scal. ad Euseb. & Salmas. ad Capitol. quod
 & ipse aliquando suspicatus eram ex Dione Casti. & Capitol. apud quos Verus
 Marcus frater adoptione & imperii confors toties occurrit. sed cum Verus il-
 le vita fuerit impurissimus, Claudium Severum Philotophum Peripateticum,
 quem inter ceteros audivisse Marcum nostrum auctorem habemus Capito-
 linum, intellexisse crederem; nisi quod non constar, qua ratione fratrem
 illum appellaret, ideoque pro ἀδελφῷ quid si legamus φίλον? Gatax Se-
 verum Peripateticum hic intelligi putat Dacier, & fratrem eum Marcum ap-
 pellare, quia eum fratris loco dilexit.

1 Legendum

pliciter vivere, & in philosophiæ cultu constanter persistere; promptè benefacere, impense largiri; spes bonas fovere, & de amicorum dilectione nihil ambigere: quin & eum, quorum mores minus probaret, palam id præ se ferre; nec, quid vellet nolletve, familiaribus conjectu difficile relinquere; sed aperto se prodere.

15. A Maximo, mei compotem esse; nec ulla in re transversum abripi: atque animo bono esse, cum in morbis, tum & in aliis casibus adversis: moribus esse probe temperatis, suavis, verendis: negotia objecta citra quiritationem conficere: adhæc ita se gerere, ut fidem quibulvis faceret, quæcunque diceret, ex animi sententia dixisse; quæcunque faceret, animo haud malo fecisse: tum etiam nihil admirari, ad nihil obstupescere, nusquam festinum, aut segnem esse; nusquam perplexum, aut dejectum, aut ringi solitum: nec rursus iracundiz, aut suspitionibus deditum: adhæc ad benefa-

μότονον ἐν τῇ τιμῇ τῆς φιλοσοφίας· καὶ τὸ εὐποιήλικόν, καὶ τὸ εὐμετάδοτον ἐκτενῶς· καὶ τὸ εὐελπίον καὶ τὸ πιστεύλικόν ὡς τὰς ἐπιφίλων φιλεῖδον· καὶ τὸ ἀνεπίκτιτον πρὸς τὰς καταγνώσεως αὐτῶν τυγχάνοντας· ἔτι τὸ μετὰ δόξαν σοφισμῶν τὰς φίλων αὐτῶν ὡς τὴν θέλει, ἢ τὴν θέλει, ἀλλὰ δῆλον εἶναι.

16. Παράκλησις Μαξίμου, τὸ κρατεῖν ἑαυτῶν, κατὰ μηδὲν² παρέφορον εἶναι καὶ τὸ εὐθυμον ἐν τοῖς ἄλλοις· ὡς εἰσέσει, καὶ ἐν τοῖς νόσοις· τὸ εὐκρατεῖν τὰ ἡδύα, καὶ μετὰ χιον, καὶ γεγραπτόν· καὶ ἐξ ἀρετῆς κατεργασμένον τῶν ὡς κεκρυμένων· καὶ τὸ πάντα αὐτῶν πιστεύειν περὶ ὧν λέγουσι, ὅτι ἄγως φρονεῖ καὶ περὶ ὧν πρᾶττοι, ὅτι ἐκ κακῶς³ πρᾶττει· καὶ τὸ ἀσέβημα, καὶ ἀνέκωλον, ἔτι μετὰ μὲν ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον, ἢ ὁκνῶν, ἢ ἀμνηχανῶν, ἢ κατηφές, ἢ⁴ ὡς εἰσέσει, ἢ πάλιν θυμῶν, ἢ ὡς εἰσέσει.

¹ Legendum videtur vel cum Mer. Casaub. Παράκλησις Μαξίμου. vel cum Salmas. & Gatak. Παράκλησις Μαξίμου. ² Ita Basil. sed perperam: itaque legendum est vel ὡς εἰσέσει cum Junio, vel ὡς εἰσέσει cum Mer. Casaub. Prius in versione sequitur Gatak. ³ Περὶ τῆς Gatak. ⁴ Περὶ τῆς Gatak. Vettit Xylend. Gaudii nimium: Casaub. videre, sed ita ut risu excessum designet. At Gatakerus vettit, ringi, i. e. tacitum stomachari, cum aliud præ se ferat, ut explicat Donatus in Terent. Σοφισμῶν enim est dentibus renidere, & usurpatum plerumque de risu simulato, qualis eorum qui Græcis γινώσκεις ἀποκαλεῖται Latinis, mali alienis ridere dicuntur, vel etiam de indignatione dissimulata, & quæ istiusmodi oris habitu se prodit, qui risum vel irrisum nem præ se fert. Gatak.

ῥώμῳ καὶ τὸ εὐεργετικόν, καὶ τὸ
συγγνωμονικόν, καὶ τὸ ἀψύχον,
καὶ ἀδυσφόρον μᾶλλον ἢ δι-
ορθωμένον φαντασίαν παρέχειν.
καὶ ὅτι ἔτι ἀήθη ἂν ποτέ τις
ὑπερορᾷσθαι ὡς αὐτῷ, ἔτι
ὑπεμένειν ἂν κρείττονα αὐτῷ
αὐτὸν ὑπολαβεῖν καὶ τὸ εὐ-
χαριενίζεισθαι.

15. Παρὰ τῷ πατρὶ, τὸ ἡ-
μερον, καὶ μητρικὸν αἰσιλεύτως
ἐπὶ τῶν ἐξήτασμένων κερδέν-
των, καὶ τὸ ἀκενόδοξον περὶ τὰς
δοκίμους τιμὰς, καὶ τὸ φιλόπονον
καὶ ἐνδελές, καὶ τὸ ἀκαστικὸν τῶν
εχόντων πικρὸν φέλος εἰσφέρειν,
καὶ τὸ ἀσφατέπως εἰς
τὸ καὶ ἀξίαν δαπνεμελικὸν ἐ-
κείνῳ, καὶ τὸ ἐμπειρον, ὡς μὲν
χρεία ἐνάσσεως, ὡς δὲ ἀνέσε-
ως. Ἐπὶ τῷ πᾶσι τὰ περὶ τὰς
ἐρώτας τῶν μερακίων, καὶ
ἡ κοινοσημοσύνη, καὶ τὸ ἐ-
φείσθαι τοῖς φίλοις μήτε στω-
δεῖν αὐτῶ πάντως, μήτε
συναποδημεῖν ἐπ' ἀνάγκης, ἀ-
λλὰ ὅμοιον αὐτὸν καταλαμ-

ciendum & ignoscendum promp-
tum esse: ac veracem se præbere,
atque hominis ejusmodi speci-
men dare, qui perverti nesciret po-
tius, quam qui corrigi unquam o-
pus haberet: denique quod nemo
quisquam inventus fuerit, qui vel
contemptui ab illo haberi se exi-
stimaret, vel præstantiorem se illo
opinaretur: & quod urbanitatis
laudem neitquam affectaverit.

16. A patre mansuetudinem, &
in rebus accurate jam decretis
constantiam immotam: in istis,
qui habentur, honoribus glorie
inani nihil concedere: laboribus
ferendis cum libentem tum & as-
siduum se dare: ad eos audien-
dum promptum esse, qui adfer-
re quid poterant, quod in publi-
cum conducere: à nemine pos-
se abduci quin pro merito suo
unicuique rependeret: probe nosse,
ubi vehementius, ubi remissius
agere opus esset: ab adolescen-
tium amoribus se coercere: civi-
liter admodum se gerere: amicis
vel cœnandi secum, vel abstinendi
optionem liberam permittere,
nec peregre euntem comitandi
nisi ipsis allubesceret necessitatem
imponere: nec iis immutatum depre-

1 Cum hoc verbum non alibi occurrere putat Gatakerus, legi vult ἡ
ἐμπειρία, & sic vertit. At receptam lectionem retinent Xyland. Casaub. &
Dacier. & hic designari volunt, Jacetias homine liberali & ingenio dignas.
2 Vocabulum compositione nova, vel a nostro fabricatum vel à suis recep-
tum: hoc enim Stoicis familiare fuit nova subinde, prout usus postula-
ret, procudere vocabula. Gatak. Vertit Xyland. quod militari publice omnes
eius impendebat. At Isaac Casaub. & Salmas. ad Hist. Aug. explicant de
civilitate, & virtute illa, per quam censeri communi cum cæteris civibus jure,
æquo animo aliquis possit.

deprehendi, etiamſi occasione aliqua impediti, cum neutiquam eſſent comitati: in conſiliis, quid factu opus eſſet, accurate perquirendo conſtanter inſiſtere, nec in ſpecie rerum obvia quavis acquieſcentem, indagationem incidere: etiam amicorum retinendi ſtudioſum eſſe, nec faſtidio mutantem, nec inſane diligentem: in ſtatu quocunq; forte contentum eſſe, vultuq; ſerenum: è longinquo futuri præſagium: & de minimis quibuſque citra tumultum providum: acclamationes omnemque adulationem reprimere: imperio quæ neceſſaria erant ſedulo cuſtodire, ſumptus caute attemperare, de rebus iſtiusmodi fugillantes patienter ſuſtinere: nec in Deis colendis ſuperſtitioſum, nec in hominibus, aut muneribus, aut blanditiis auram captare popularem, ſed in rebus quibuſque ſobrium, ſolidum, nuſquam ineptum, aut novitatis ſtudioſum. Porro ad vitam commodius tranſigendam conducentibus rebus, quarum copiam illi uberrimam ſors ſuppeditabat, citra faſtum, nec libere tamen minus uti, ut & præſentibus ſimpliciter frueretur, neque abſentia multum deſideraret:

ἐάντις ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν χρεῖαι
πᾶς διτολειφθέντων· καὶ τῶν
ζητητικῶν ἀκριβῶς ἐν τοῖς συμ-
βουλοῖς, καὶ ὑπὸ μόνον, ¹ ἀλλ'
ἐν τῷ παρὰ πρὸς τῆς ἐρεῦνης ἀν-
κειμένῃ ταῖς παρὰ τοῖς Φαι-
ταῖς· καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐν τῷ
φίλῳ, καὶ μὴ δαμῆ ἀνέκρον
μὴδὲ ὑπὸ μόνον· καὶ τὸ αὐτὸ
κῆς ἐν πᾶσι, καὶ τὸ Φαίδροι
καὶ τὸ πρὸς τὸν πατέρα
τῶν ἐλαχίστων παρὰ τοῖς κλη-
τικῶν· καὶ τὸ τὰς ὑπὸ
οἷς, καὶ πᾶσι καλῶς ἐπὶ
αὐτῶν ² ἐκτελεῖται· καὶ τὸ φυλα-
κτικὸν ἀπὸ τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀρ-
χῇ, καὶ ταμιεῖον τῆς χρη-
ματικῆς, καὶ ὑπομνητικὸν τῆς ὑπὸ
τοῖς τῶν ³ τῶν καταστάσεως
καὶ τὸ μῆτε περὶ τῆς θεῆς δει-
σιδαιμονίας, μῆτε περὶ ἀνθρώπων
δημοκρατικῶν, ἢ ἀριστοκρατικῶν,
ὁχλοκρατῶν, ἀλλὰ νῆφον ἐν πᾶ-
σι, καὶ βέλαιον, καὶ μὴ δαμῆ ἀπὸ
ρόκαλον, μὴδὲ καινοτόμον. καὶ τῶν
τοῖς εἰς εὐμαρίαν βίῃς φερ-
ομένων, ὡς ἡ τύχη παρέχει δα-
ψίλειαν, χρηστικὸν αὐτῶν ἀν-
τα καὶ ἀποφασίσας, ὡς
παρόντων μὲν ἀνεπιτηδεύτως
ἀπὸ τοῦ, ἀπὸ τῶν ὅ μὴ δεῖται
κα

¹ καὶ ὅτι ἐπὶ παρὰ πρὸς ex conjectura corrigit Gaisak, ² συστατικῶν Xylant-
verum mutatu nihil opus: cum & πᾶσι & συστατικῶν, comprimendi, re-
primendique sensum obineat. Gaisak. ³ τῶν Xylant, cui assentit Gaisak.

καὶ τὸ μῆτε ἂν πῖνα εἶπῃν, μῆτε ὅ-
 τι σοφιστὴς, μῆτε ὅτι οἰκονομὴς ἐ-
 ρευνήκων, μῆτε ὅτι σχολαστικὸς,
 ἀλλ' ὅτι ἀνὴρ πένητος, τέλειος,
 ἀκολάκιστος, πρεσβύτης, δυνα-
 μος καὶ τῷ ἑαυτοῦ καὶ ἄλλων.
 πρὸς τοῖς ἡ καὶ τὸ πηλικὸν τῷ
 ἀληθῶς φιλοσοφῶντων, τοῖς ἡ
 ἄλλοις ἐκ ἐξονδιστικῶν ἐπὶ ἡ τὸ
 εὐόμιλον, καὶ εὐχαρὶ ἐ κατα-
 κόρως* καὶ τὸ τῷ ἰδὲ σώματος
 ὀπιμελητικὸν ἐμμέτρω, ἔτε ὡς
 ἂν πῖ φιλόζωος, ἔτε πρὸς καλ-
 λωπισμὸν, ἔτε μὲν ὀλιγώρως*
 ἀλλ' ὡς διὰ τῷ ἰδίῳ πρὸς
 χλῆ, εἰς ὀλίγη ἰατρικῶν
 χηρῶν ἡ Φαρμάκων καὶ ὀπιτη-
 μάτων ὁκός. μάλιστα ἡ τὸ πα-
 ραχωρητικὸν ἀσασκάνως τοῖς
 δυνάμειν ἵνα κεντημένους, οἷον
 τῷ φραγτικῷ, ἡ τῷ ἑξ ἰσο-
 ρίας νόμων, ἡ ἐθῶν, ἡ ἄλλων τινῶν
 περὶ γμάτων* καὶ συναρδαστικὸν
 αἰσῶς, ἵνα ἕκαστος κατὰ τὰ ἰδία
 περὶ πρήματα εὐδοκίμῃσι. πάν-
 τα ἡ κατὰ τὰ πάτρια πρᾶσων,
 εἰς αὐτὸ τῷ ἐπιτηδεύων φαί-
 νεος, τὸ τὰ πάτρια φυλάσσειν.
 εἰς ἡ τὸ μὴ εὐμετακίνητον ἐ ρι-
 πτικὸν, ἀλλὰ ἐ τόποις, καὶ πρᾶ-

à nemine aut sophistam, aut ver-
 naculum, aut scholasticum dici,
 sed virum maturum, consumma-
 tum, adulatione superiorem, re-
 bus & propriis & alienis ad-
 ministrandis idoneum. adhæc ve-
 re philosophantes in honore ha-
 bere, cæteris nihil exprobrare. in
 congressibus facilem & festivum,
 nec ad fastidium id tamen: corpo-
 ris sui curam tam probe attempe-
 rare, ut nec vitæ avidus videretur,
 aut elegantiae studiosus, nec ne-
 glectui tamen id habere; sed per
 suam ipsius diligentiam efficere,
 ut medicorum pharmacis fo-
 mentisve externis quam mini-
 me indigeret. quod maximum
 est, citra invidentiam eis concedere,
 qui in facultate aliqua claru-
 erunt, sive oratoria, sive legum
 vel morum vel aliarum qua-
 rumvis rerum notitia: sed &
 operam illis conferre suam ut
 pro eis, quibus maxime præ-
 cellebant, dotibus, existimatio-
 nem singuli suam consequerentur.
 cum secundum majorum
 instituta omnia exsequeretur, ne
 hoc quidem affectare, ut ma-
 jorum instituta præcisè observa-
 re videretur. adhæc nec dimoveri
 proclivem esse nec divagari, sed
 cum locis, tum & rebus eif-
 dem

1 Vocem hanc è margine in textum irrepsisse putat *Mer. Casaub.*
 2 Transponenda illa τῶν τῶν & legendum τῶν τῶν. Verum deesse vocula
 aliqua videtur cui articulus prior innitatur. Itaque ἡμπερὶ καὶ post πρᾶ-
 γμάτων supplet *Patr. Junius*, qui & ἰσθμῶς nomine non *Historiam* vult in-
 telligi, sed peregrinationem, & locorum disitorum lustrationem: ego notitiam o-
 pinor quoquo modo acquilitam. *Gatake.*

dem, immorari solere: post capitis, quibus affici solebat, dolores, recentem statim vegetumque ad consueta munera redire: arcana haud multa, sed pauca admodum & rarissima habere, eaque quæ ad rempublicam duntaxat pertinerent: prudentiam item & moderationem, in spectaculis exhibendis, fabricis exstruendis, congiariis largiendis, aliisque istiusmodi; utpote cum is esset, qui non ad celebritatem ex rebus à se gestis acquirendam, sed id duntaxat quod facto erat opus, respiceret. non illi intempestivus balneorum usus: non ædificandi studium infanum: non de victu, non de vestium textura tincturave, non de servitiorum specie exquisita curiositas: toga, qua Lorii utebatur, à villa inferiore compa-

γμασι τοῖς αὐτοῖς ἐνδιατριπτικόν. Ἐπὶ τὸ μετὰ τὰς παροχυσμὰς τῆ κεφαλῆ αἰτίας, νεαρὸν εὐθὺς καὶ ἀκμαῖον ὥστε τὰ συνήθη ἔργα καὶ τὸ μὴ εἶναι αὐτῷ πολλὰ τὰ ἀπώρητα, ἀλλὰ ὀλίγη καὶ σπανιώτατα, Ἐταῦτα ὑπὲρ τῶ κοινῶν μόνον καὶ τὸ ἔμφρον ἔμεμετρημένον ἐν τῇ θεωρίᾳ ἐπιτελέσει, Ἐργῶν κατισκευαῖς, καὶ διαγομαῖς, καὶ τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις, ὥστε αὐτὸ τὸ δεῖν πρᾶχθῆναι δεδοκός, ὥστε τὸ ὅτι τῷ πᾶσι πρᾶχθῆσι εὐδοκίαν. ἐκ [τῶ] ἀνωρεῖ λέξης· ἔχει φιλοκοδόμος· καὶ περὶ τὰς ἐδαδὰς ἐπινητής, καὶ περὶ ἐοδήτων ὑφᾶς καὶ χρώας, καὶ περὶ σωμαμάτων ὥρας· ἡ δὲ ἀπὸ χωρὶς σολῆ, ἀνάγκη ἀπὸ τῆ κατὰ ἐπαύλεως,

1 Loco huius sine dubio corrupto sic medetur Salmasius, qui legit τοιούτοις. ἀνθρώποις δὲ ὥστε αὐτὸ τὸ δεῖν πρᾶχθῆναι δεδοκός. vel etiam τοῖς τοιαυτοῖς ἀνθρώποις. ὥστε αὐτὸ τὸ δεῖν πρᾶχθῆναι δεδοκός. 2 Ex illud exhibet Basil. omittit Salmasius & Lugd. retinet Casaubonus. ego vel expunxerim, vel si retinere visum, ἐωρεῖ. Iegerim. Gataker. 3 Σωματὶς hic pro servis live famulis usurpatur, sic Aristoteles. l. 1. σωματὶς ποῦν τρέφει i. e. Servos. & Aristoteles. Rhetor. l. 1. c. 5. σωματὶς καταμάττει καὶ σωματὶς, mox σωματῶν illud quasi explicans quid velit. σωματῶν inquit πλεονεξία καὶ μεζέτη, καὶ ἡλικία διαφύροισιν. Romanorum autem hac in parte curiositatem, an luxuriam, tangit inter ceteros Juvenalis. Sat. 5. v. 55. & Seneca. epist. 95. Gataker. 4 Ἐπὶ χωρὶς, vel ἰνὶ Ἀλωρεῖ Salmasius. si prius legatur, intelligendus est de veste indigena, non exotica. Sic hoc, quod etiam editio Lugd. exhibet, Lorium villam designat, in qua Pius & educatus & versatus plurimum: palatium enim ibi construxit, & tandem ibidem defunctus est, auctore Capitolino. Gataker. 5 Intellige vel de sico quodam hoc nomine Roma appellato, in quo vulgares togæ fiebant, ac remota ibant, vel potius de villa aliqua rustica infra Lorium ubi ejusmodi togæ fiebant. Salmasius.

παύλεως, ¹ καὶ τῇ ἐν Λανυ-
βίῳ τὰ πολλά· τῷ ² τελώνῃ ἐν
Τήσκολοις ὡς αἰσχυρῶς ὡς ἐ-
ρηνοῦτο, καὶ πῶς ³ ὁ τοῖς-
τες πρόπος. ἔδεν ἀπηνές, ἔδεν
αὐτὸ ἀδυσώπητον, ἔδεν λάβρον,
ἔδεν ὡς ἂν τινα εἰπεῖν ποτε, ὡς
ιδρωτὶς· ἀλλὰ πάντα διήλημ-
μένα λελογισθῆναι, ὡς ἐπὶ σχολῆς,
ἀταράχως, πιαγμένως, ἐρρωμέ-
νως, συμφώνως ἑαυτοῖς. ἐφαρ-
μόσθη δὲ ἂν αὐτῷ τὸ περὶ τῆς
Σωκράτους μνημόνιστον, ὅ-
τι καὶ ἀπέχεσθαι καὶ ἀπολαύ-
ειν ἐδιδάτο τῶν, ὧν πολλοὶ
ὡς τε τὰς ἀπὸ πᾶς ἀσθενῶς,
καὶ ὡς τε τὰς ἀπολαύσεως ἐνδο-
τικῶς ἔχουσι. τὸ δὲ ἰσχυρὸν καὶ
ἐπὶ καρτερῆν καὶ ἐννήφειν ἑκα-
τέρω, ἀνδρὸς ἐστὶν ἄριον καὶ ἀγ-
γῆον ψυχρῶ ἔχοντι· οἷον ἐν τῇ
νόσῳ τῇ Μαξίμῳ.

15. Παρὰ τῇ Θεῶν, τὸ ἀγαθὸς
παππας, ἀγαθὸς γονέας, ἀγα-
θὴν ἀδελφὴν, ἀγαθὸς διδά-
σκαλὸς, ἀγαθὸς οἰκείος, συγγε-

raa: Lanuvii tunicatus plerumq;
in Tusculano, sed quod excusare
solebat, paenulatus: totius denique
vitae facies haec fuerat. nihil im-
mite, nihil immodestum, nihil ve-
hemens, aut de quo usurpari pos-
set, quod solet vulgo dici, Ad
sudorem usque: sed quasi per o-
tium cum consideratione matu-
ra, placide, tranquille, compositae,
strenue, consentaneae sibi invicem
disposita universa. ita quadrabat
in illum, quod de Socrate per-
hibetur, quod & abstinere & frui
rebus eis norat, quibus plerique
nec per infirmitatem abstinere,
nec frui citra intemperantiam
possunt. posse autem in altero
tolerantem, in altero temperan-
tem se praestare; illud vero ve-
re viri est animo consummato
invictoque plane praediti. qua-
lem denique in Maximi aegrota-
tione se exhibuit.

17. Deis acceptum sero, quod
bonos avos, bonos parentes, bo-
nam sororem, bonos praepetores,
bonos familiares, necessarios,
ami-

1 Forfan, ὅστις ἐν Λανυβίῳ τὰ πολλά, ut intelligat sine tunica Lanuvii
egisse Plin., quod in Catone minore notat Plinarchus, κατὰ τοὺς εἰς τὴν ἀγορὴν ἀ-
ντιπρόσθετος, καὶ ὅστις ἐν. Vel etiam ἐν χιτῶνι, seu χιτῶν ἐν Λανυβίῳ τ. π. ut in sola
tunica fecerit illum Lanuvium transgisse dicatur, quomodo plerumq;
Romani ruri solebant & in provinciis. Hinc tunicata quies tam saepe Mar-
tiali laudata. I. 10. ep. 51. Salmast. 2 Τῷ τελώνῃ ἐν Τήσκολοις, an Τήσκολοις, πα-
ρατηριῶν ἐκρήσασθαι. cum in Tuscor, an Tusculanos agros fecederet non jam
tunicatus ibi agebat ut Lanuvii, sed penulam superinduebat: quod cum
faceret, excusabat tamen se & quasi veniam deprecabatur, hoc est quod ait
παρὰ τῇ Θεῶν ἐκρήσασθαι. Salmast. 3 Ο πρόπος τοῖς τοῖς Boot. 4 Coniicit Ga-
lial, ἐπὶ τῇ καρτερῇ, vel ἰσχυρῇ. 5 Οἷος Γαλάκ.

amicos, bona omnia fere habuerim. tum quod adversus neminem eorum temere aliquid deliquerim, etiamsi ita affectus fuerim, ut, si occasio incidisset, ejusmodi aliquid admissem. cæterum numinis beneficio factum est, quod nulla ex rerum concursu occasio contigerit, quæ affectum illum proderet. ab iisdem fuit, quod apud avi concubinam non sum diutius enutritus: quod ætatis florem indelibatam servaverim, nec ante tempus justum virilitatis specimen dederim, sed ultra etiam quam opus erat, id facere distulerim. quod principi patrique eidem subditus fuerim, qui me à fastu omni alienum redderet; fidemque faceret, posse in aula ita degi, ut nec satellitio, nec vestitu insigniore, nec funalibus statuisque istiusmodi, atque apparatu consimili opus sit: sed posse eum, qui rebus præest, ita contrahere se, ut ad privati speciem proximè accedat, nec propterea tamen, vel demissius, vel remissius se gerat in eis, quæ pro republica ad morem imperatorum sunt exsequenda. quod fra-

νῆς, φίλῃς, ¹χεδὸν ἅπαντα
χεῖν. καὶ οἷ περὶ οὐδέναι αὐ
τῶν πωρέπεσον πλημμελήσῃ
καὶ τοὶ Διὰ θεσιν ἔχων τοιαύτῃ
ἀφ' ἧς, εἰ ἐτυχεν, καὶν ἐπ' ἑα
ἡ τοιῶτο· τῷ Θεῶν ᾧ εὐποιῶ
μηδεμίαι συνδρομῇ πρὸς
γμάτων γενέσθαι, ἧς ἐμελλέ
ἐλέγξῃν. καὶ τὸ μὴ πλέον ἐκτε
φῶναι ὡς τῇ παλλακῇ
πάππῃ· καὶ τὸ πῶν ἄραν Διὰ
σαι· τὸ μὴ πρὸς ἄρας ἀνδρωθ
ναι, ἀλλ' ἐπὶ καὶ ὁππασθῆναι
χρὸν. τὸ ἀρχοντι καὶ πατρὶ ὑπ
ταχθῆναι, ὃς ἐμελλεν πάντ
τὸ τόφον ἀφαιρήσιν μὲ, κα
εἰς ἐννοίαν ἄγειν τῆ, οἷ δύνα
τὸν ἐστὶν ἐν αὐλῇ βιῶντα, μήτε ὁ
ρυφορήσων χρήζῃν, μήτε ἐαθ
τῶν σημειωτῶν, ³μήτε λαμπ
δων, ἢ ἀνδριάντων τοιῶν δέ τ
νων, καὶ τῶ ὁμοίῃ κόμπῃ· ἀλλ'
ἔξεστιν ἐγὺ τῷ ἰδιώτῃ συγγέλλ
ἑαυτὸν, καὶ νῆ Διὰ τῶ το πρὸς
νότερον ἢ ῥαθυμότερον ἔχῃ πρὸς
τὰ ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἡγμαι
κῶς προαχθῆναι δέοντα.
⁴ἀδελφῶ τοις τε τυχεῖν, δυνά

¹ Supplendum ἀρχῇ, quod excidisse existimem, ut sit [ἀρχῇ] χεδὸν ἅπαντα
χεῖν. Gataker. ² Est de tempore, quod liberum datur, aliquid sumere, quod
cum possis frui nolis tamen. Phrasis duriuscula, & insolens. Gataker. ³ La
sius ad Tacit. principatus insignia intelligi vult, inter quæ ignis prælatio, de qua
more Herodiani passim. Verum M. Casaub. in adversum contendit, Lampadas
quæ & statuas sive imagines eodem refert, ad simulacra sc. lampadas manibus
flamma, de quibus Lucr. l. 2. v. 25. & Homer. Odys. ii. v. 100. Casaubono acco
dit Dacier. ⁴ Legendum cum Gatakerο μὴ διὰ, sive ut M. Cas. vult Διὰ μὴ διὰ τῶ
ς Quis hic sit Marci frater, se nescire profitetur Gataker. at intelligi vult IM

μέν με μὴ δὲ ἤθεος ἐπε-
 γράμει με πρὶς ἐπιμέλειαν ἐ-
 μαυτῶ, ἀμα ὃ καὶ ἱμῶ καὶ
 σοφῇ εὐφραίνοντός με· τὸ παι-
 δια μοι ἀφυῇ μὴ γνέσθω, μη-
 δὲ κατὰ τὸ σωματικὸν διασπο-
 ρα· τὸ μὴ ἐπιπλέον με περὶ
 ψαῖ ἐν ῥητορικῇ, ἔ ποιητικῇ, ἔ
 τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασι, ἐν οἷς
 ἴσως ἀν καλέσθην, εἰ ἡδόμεν
 ἐμαυτὸν εὐόδως περὶόντα. τὸ
 φθάσαι, τὰς προφάτας ἐν ἀξιώ-
 ματι καταστῆσαι, ἔ δὴ ἐδόκεν
 μοι ἐπιθυμῆν, καὶ μὴ ἀναβαλέ-
 σθαι ἐλπίδι, τῶ μὴ, ἐπεὶ νέ-
 οί ἐν ἡσαν, ὕστερον αὐτὸ πράξαι.
 τὸ γινῶναι Ἀπολλώνιον, Ρέτικον,
 Μάξιμον. τὸ Φανασθῆναι πε-
 ρὶ τὰ κατὰ φύσιν βίαι ἐναρ-
 γῶς καὶ πολλάνκις, οἷος τις ἐστὶ
 ὥστε ὅσον ἐπὶ τοῖς θεοῖς, καὶ
 τοῖς ἐκείθεν διαδύσει καὶ
 συλλήψεται, καὶ ἐπινοήσας, μη-
 δὲ κωλύειν ἤδη κατὰ φύσιν
 ζῆν με, ἢ διπολεῖσθαι ἐπὶ τῶ
 τῶ δὲ τὸ ἐμὲ αἰτιαν, καὶ
 τῶ δὲ τὸ μὴ διατηρεῖν τὰς ἐκ
 τῶ θεῶν ἐπιμνήσας, καὶ μονον-
 σχῇ διδασκαλίᾳ· τὸ ἀνπαρεῖν
 μοι τὸ σῶμα ἐπὶ τοῦτον ἐν τρι-

trem eum nactus sim, qui ad cu-
 ram mei agendam suis moribus
 me exstimularet, quique simul
 honore affectuque erga me suo a-
 nimum mihi oblectaret: quod
 liberi mihi neque ingenio tardi,
 nec corpore distorti obtigerint:
 quod progressus non fecerim
 ampliores in rhetorica, poetica,
 studiisque aliis ejusmodi, quæ me
 forsan præpeditum detinuissem, si
 in eis me feliciter profecisse sen-
 sissem. quod nutritios meos ad
 honores, quod expetere ipsi vi-
 debantur mihi, mature exexe-
 rim, nec spe distulerim, cum
 juvenes adhuc essent, deinceps
 id facturum me. quod Apol-
 lonium, Rusticum, Maximum
 norim. quod de modo vitæ na-
 turæ convenienter agendæ, cla-
 ras satis ac frequentes eas cogita-
 tiones in animo habuerim: ut,
 quantum ad Deos attinet, ac sug-
 gestiones, adjutationes, inspiratio-
 nes ab ipsis profectas, nihil obster
 omnino quo minus juxta naturæ
 præscriptum confestim vivam,
 nisi ipse tandem in culpa sim, qui
 Deorum submonitiones, & tan-
 tum non claras præceptiones
 neutiquam observem: quod in
 vita, qualis ea fuerit, corpus
 mihi tam diu perduraverit:
 quod

cior. de Lucio Vero imperii consorte, quem licet vitæ impurissimæ unice
 Martium nostrum amasse testem assert Capitolinum. 1 Pro μὴ, με ad-
 scripti sensu exigente. Γαλαῖ 2 Επιπολεῖσθαι mavult Γαλαῖ atque ita
 Mart. Cas.

quod nec Benedictam, nec Theodotum attigerim: sed & postea, ex affectibus amatoriis, quibus correptus fueram, ad sanitatem redierim: quod cum Rustico saepe succenserem, nihil ultra admiserim, cujus poenitere me posset. quod mater mea, quamvis juvenis esset decessura, mecum tamen novissimos ætatis annos transegerit. quod quotiescunque animus fuit pauperi alicui, aut alias indigo, opem ferre, nunquam responsum est, non suppetere nummos mihi unde id fieret: quodque nulla mihi unquam talis necessitas obtigerit ut ab alio sumere cogerer. quod uxor ejusmodi mihi obvenerit, tam obsequens, tam amans, tam simplex: quod ea fuerim illorum copia instructus, qui ad liberos educandos mihi idonei existerent, quod per infomnia remedia mihi fuerint indicata, cum alia, tum adversus sanguinis excretionem & capitis vertiginem: quod & Cajetæ aliquando fa-

ἔτω βίω* τὸ μήτε ¹Βενεδίκτην ἀΨαδῶς, μήτε ¹Θεοδότῃν ἀλλὰ καὶ ὑπερον ἐν ἐρωτικαῖς πάθῃ γνόμενον ὑγιάναι* τὸ χαλὰ πῆναντα πολλάκις Ρυστικῶς, μὴ δὲν πλέον πράττειν, ἐφ' ᾧ ἐμετέγγων. τὸ μέλλουσαν νεοτελοῦσαν ἢ τεκῆσαν, ὅπως ἐκῆσαι μετ' ἐμὲ τὰ τελευτάων ἔτη. τὸ ὁσάκις ἐβλάθην ἐπὶ κερήπεγνι πενομένην, ἢ εἰς ἀλόπι χρήσει, μηδέποτε ἀκίμαι με, ὅτι οὐκ ἐστὶ μοι χρέηματα, ὅθεν γίνηται* καὶ τὸ αὐτῇ ἐμοὶ χρεῖαν ὁμοίαν, ὡς πατέρᾳ μεταλαβεῖν, μὴ συμπεσεῖν τὸ ἢ ²γυναικα πιαυτεῖν εἶναι, ἔτωσι μὲν παιδίον, ἔτω ἢ Φιλόστοργον, ἔτω ἀφελῇ* τὸ ἐπιτηδείων τροφῶν εἰς τὰ παιδία εὐπρῆσαι τὸ δὲ ἀναιράτων βοηθήματα δοθῆναι, ἀλλὰ τε, καὶ ὡς μὴ πύσιν αἷμα καὶ μὴ ἰλιγγῆσαι καὶ τέτρε ἐν Καίτη ³ ὥσπερ

¹ Ex pellicibus aulicis videtur illa fuisse, ex exoletorum numero iste Gatak. ² Uxor ejus fuit *Fauslina*, Pii filia, mulier famosissima, & moribus nequissimis, si de ea vera narrant Historici: quod tamen, ut ait *Capitolinus*, Antoninus vel nescivit vel dissimulavit, cum ea laudata perisset a senatu ut honoris illi mortuæ ædemque decernerent, & in illius memoriam quam plurima fecit prout videre est apud *Capitolinum* in ejus vita. ³ Ita *Xyland.* in not. & vertit quomodo maris, at in versione sicut *Craſæ*, ut sit nomen proprium loci alicujus. *Χρυσὴν* legit *Mer. Cas.* & alludi putat ad *Chrysen* Homericum Phœaciarum sacerdotem Deis vota facientem παρὰ δὲ τὴν πολυφροσύνην ἡμετέρας. Idem nam *Cajeta* oppidum Campaniæ maritimum. *Χρυσή* etiam legit *Dacier*. Sed intelligi vult de loco, non homine, erat autem *Chrysa* villa in *Troas* sita, *Apollini* sacra. *Gatakus* in versione sequi videtur lectionem *Salmastii*, *καὶ ἐν Καίτῃ ἐνυπνίζουσα*.

χρήση. ὅπως τε ἐπιθύμησαι φι-
λοσοφίας, μὴ ἐμπεσῇν εἰς τινα
σοφιστὴν, μηδὲ ² δόκκαθῆσαι
ἐπὶ τὰς συγγραφάς, ἢ συλ-
λογισμὸς ἀναλύειν, ἢ πρὸς τὰ
μετεωρολογικὰ καταγίνεσθαι.
πάντα γὰρ ταῦτα θεῶν βοήθειαν
ἐ³ τύχης δεῖται.

Τὰ ἐν Κβάδοις πρὸς τῷ Γρανέα.

ctum est. quod cum philoso-
phandi cupiditas incessisset, non
in sophistam aliquem inciderim,
nec commentariis evolvendis,
vel syllogismis resolvendis, vel
meteorologicis discutiendis, tem-
pus deses contriverim. etenim
ista omnia Diis adjutoribus ac
Fortuna indigebant.

Quæ apud Quados ad Granuam.

1 [Τὸ] ὅπως τε *Salmaf.* τὸ ὅπως ἐπ. *Gatak.* 2 Forſan ἀποκαθῆσθαι. *Gatak.*

3 Τύχης nomine providentiam divinam intelligere videtur, vel casus potius
fortuitos, rerumque contingentiam providentia divina dispositam & guber-
natam. Stoici enim omnia fato fieri statuebant, & fortuita etiam quæ di-
cuntur eodem referebant. *Gatak.* Sic 1. 2. c. 3. Τὰ τῆς τύχης ἐκ ἀντιφύσεως,
ἢ συγκλήσεως τῇ ἐπιπολεῖ τῶν αἰσθητικῶν διοικημάτων.

LIB. II.

BIBΛION Β΄.

IMANE prædicere me-
mento tibi, Hodie
futurum est, ut rem
habeam cum curioso aliquo, in-
grato, protervo, dolofo, invido,
illiberali. obveniunt illis ista om-
nia à bonorum malorumque in-
fictia. ego vero, cum & natu-
ram boni norim, quod honestum,
malique, quod inhonestum sit,
ipsamque adeo delinquentis natu-
ram, quod congener mihi sit,
non tam quod sanguinis semini-
que ejusdem, quam quod men-
tis ac portionis divinæ mecum
particeps; nec lædi posse me ab
horum ullo compertum habeo:
(neque enim inhonesta re aliqua
me quisquam involverit) sed nec
succensere congeneri possum, e-
umve odisse. siquidem ad mu-
tuas operas nati sumus; quo
modo pedes, manus, palpebræ,
dentium superiorum inferiorum-
que ordines, adversari itaque si-
bi invicem præter naturam. ad-
versantis est autem succensere &
aversari.

ΕΩθεν ἐπελέρχην ἐαυτοῦ
Συνελύξομαι περὶ ἐργῶν
ἀχαρίστω, ὑβριστῇ, δολο-
ρῶ, βασκανῶ, ἀπεινανήτῳ. πάν-
τα ὑτοῦ συμβέβηκεν ἐκείνοις ὡς
τῷ ἀγροίῳ τῷ ἀραθῶν ἐ κακῶν
ἐγὼ ἢ θεωρηκῶς τῷ Φύσιν
ἀραθῆ, ὅτι καλὸν, καὶ τῷ κακῶ
ὅτι ἀσχηρὸν, καὶ τῷ αὐτῷ τῷ
μαρτάνῳ τῷ Φύσιν, ὅτι με-
συγγνηῆς, ἐκ τοῦ αἵματος, καὶ σπέρ-
ματος τῷ αὐτῷ, ἀλλὰ νῦν,
θείας δόπομοίρας μετοχῶν, καὶ
περὶ βλαβερῶν ὑποπτος αὐ-
τῶν διώμας ἀσχηρῶν γάρ με
δίδεις ὡς περὶ ἀλλὰ ἐπεὶ ὁρμίζεις
τῷ συγγενεῖ δύναμαι, ὅτι οὐ
περὶ χερσὶ αὐτοῦ. γέννημα ἔμ-
πορὸς σωεργίαν, ὡς πόδες, καὶ
χεῖρες, ὡς βλέφαρα, ὡς οἱ σπέρ-
μοι τῶν ἀνω καὶ τῶν κάτω ὁδῶν
τῶν. τὸ αὐτῷ ἀντιπερὶ ὁδῶν ἀλλὰ
λοις ὡς τῷ Φύσιν. ἀντιπερὶ ὁδῶν
ἢ τὸ ἀγαπᾶν ἐν ἀπερὶ Φεδῶν
β. ο.

1 Subintelligendum δὲ, καὶ, μέμνηται, vel tale quid. Galak. 2 Αἰσθῶν
ἐλπίδα, ut & καὶ περιπατεῖς infra c. 11. metaphora ab amictu ducta
qui corpori circumjicitur. Sic Psal. 109. v. 18, 19. ἡδύνη τοῦ κατήρατος αὐ-
τοῦ. — γινώσκω αὐτῷ ὡς ἐμνήται ὁ περιπατεῖς. Galak.

β'. Ο, τί ποτε τὸ ἐγώ, 2. Quicquid sum, constat id
 1 σαρκία ἐστὶ καὶ πνευμάτιον, καὶ omne caruncula, animula, &
 τὸ ἡγεμονικόν. ἄφες τὰ βι- parte principante. proinde mit-
 βλία* μηκέτι σπῶ. 2. & δέδοται* te libros: nec distrahere am-
 ἀλλ' ὡς ἡδὴ δόξαθ' ἡσκήσαν, τῶν pli-
 μὲν σαρκίαν καταφρόνησον* λύ- plus: (nihil obstat, quo minus
 θ' καὶ ὁσάεσσι, ἔ 3 κροκύ- hoc facias) sed tanquam qui jam
 Φαντον, ἐκ νεύρων, φλεβίων, statim moriturus sis, carnes istas
 ἀρτηριῶν πλεγματίον. θάλασσι* contemnas: cruor est, & offi-
 3 καὶ τὸ πνεῦμα ὁποῖόν τι ἐστὶν* cula, & reticulum ex nervis,
 ἀνεμος* ἐδὲ αἰεὶ τὸ αὐτὸ, ἀλλὰ venulis, arteriisque contextum.
 πύκνους ὥρας ἐξεμάλυνον, καὶ πάλιν ῥοφούμενον* τείτον' ἔν ἐστὶ τὸ
 ἡγεμονικόν. ὥδε 4 δόξαθ' ἡσκή-
 4 γέρων εἰ* μηκέτι τὸ ἐάσης δ' α-
 λεῦσαι* μηκέτι κατ' ὀρμίην 5 ἀ-
 κοινώνητον νεοσπασθῆναι*
 μηκέτι τὸ εἰμαριζόμενον, ἢ πα-
 ρὸν διαχερᾶναι, ἢ μέλλον 6 ὑπο-
 δέεσθαι.

γ'. Τὰ τῶν Θεῶν προνοίας

3. Deorum opera providen-
 tia

1 Eandem distributionem habes saepius repetitam I. 3. c. 16. I. 12. c. 3. Idem fere aliis verbis Apostolus ad Thesal. ep. 1. c. 5. v. 23. Τὸ πνεῦμα, ἔ 4 ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα. quo loco τὸ σῶμα est quod Marcus hic σαρκία. ἡ ψυχὴ, quod πνευμάτιον τὸ πνεῦμα, quod τὸ ἡγεμονικόν. Gatak. 2 Forſan ἐρωτησόμενος legi debet ἐ δέδοται; annon datur? annon in tua potestate positum est, ut hoc facias? h. e. ut distractione & perturbatione omni immunem te reddas. Gatak. 3 Sic Gatak. verum omnes, quas vidi, editiones habent κροκύφαντος genere masculino. Hoc autem nomine nec omentum cum nonnullis, nec cum M. Casaub. designari existimat Gatak. sed contextum illum integrum qui per corpus totum permeat, venarum, nervorum, arteriarum intercurrentium, sibi que invicem implexorum, quo corporis moles quali continetur & constringitur. 4 Forſan ἐπνοήθη. Gatak. 5 Ὁρμὴ ἀκοινώνητος videtur motus sive impulsus ejusmodi denotare qui a natura communis generis sive humani communione ac commoditate alieni sunt. Inculcat enim Marcus passim, esse hominem ζῶον κοινωνικόν I. 5. c. 16. 30. &c. & ab eo actiones eas motusque exigi, qui sunt ἡμέτεροι καὶ παρὰ τὴν κοινωνικὰ I. 11. c. 37. Gatak. 6 Subterfugere vertit Xylquem & Mer. Casaub. sequitur. Forſan ergo ὑποδιδέσθαι legerant, ut malim ego ὑποδιδέσθαι, pavere. Gatak.

C 2

4 Transito

tia plena sunt. nec quæ fortuna sunt, absque naturæ ope proveniunt, aut sine connexu implexuque rerum earum quæ providentia dispensantur. inde profluunt omnia: accedit & necessitas quædam, & totius mundi, cujus tu pars es, utilitas. illud est autem parti unicuique bonum, quod universi fert natura, quodque ad eandem conservandam conducit. porro conservant mundum hunc, sicut elementorum, ita & concretorum ex his mutationes. Ista tibi sufficiant: decretorum vice jugiter sint. librorum vero sitim pelle; ut ne murmurans moriaris, sed vere propitius, Deoque ex animo gratus.

4. Memento, quamdiu ista distuleris, & quoties opportunitates à Diis tibi oblatas neglexeris. tandem advertas oportet, cujusnam mundi pars sis, & cujusnam mundi rectoris propago: sed & præscriptum esse tibi temporis terminum: quod nisi ad *animum* serenandum accommodaveris, avolaturum est illud, te simul abrepto, nec deinceps rediturum.

5. Cura hæc jugiter incumbat tibi, ut quicquid in manibus est, strenue peragas, prout Romanum, virumque decet, cum exquisita, nec accersita tamen,

μετά τὰ τὴ τύχης ὅτι ἀνδρῶν φύσεως, ἢ συγκλώσεως, καὶ ὅτι πλεῖς τῶ περὶ οἰκονομίας. πάντες ἐκείθεν ῥεῖ· ὡς οὖν ὅτι τὸ ἀναγκαῖον, καὶ τὸ τῶ ὅλῳ κόσμῳ συμφέρον, ἢ μέρος ἐστὶ παντὶ τῇ φύσεως μέρος ἀναγκαῖον φέρει ἢ ὅτι ὅλα φύσις, καὶ ἐκείνης ἐστὶ σωτικόν. σώζει καὶ ὁ κόσμος, ὡς περ αἱ τῶ στοιχείων, ὅτι αἱ τῶ συγκροτήματα μεταβολαί. ταῦτα σοὶ ἀρκούντων, αἱ δὲ δόγματα ἔσω. τὴν βιβλίῳ δὲ διφανέει, ὡς μὴ γογγύων διαπονηθῇ, ἀλλὰ ἡλεως ἀληθῶς, καὶ διὰ καρδίαν εὐχάρις τοῖς θεοῖς.

δ. Μνησθὲς ὅτι πᾶσι ταῖς ἀναβάλλῃ, καὶ ὅποσιν περὶ ἀσμίαν λαβὼν παρὰ τῶ θεῶν, καὶ αὐταῖς. δὲ τῇ ἡδὴ ποταμῶν, πᾶσι κόσμῳ μέρος ἐστὶ καὶ πᾶσι διοικῆντες τὸν κόσμον διὰ τὸ ὅτι ὡς οὖν ἐστὶ σοὶ περὶ γεγραμμένον ὅτι καὶ ὡς οὖν ἐστὶς τὸ μὴ ἀπαθεῖς ἀσπὶς χρῆσι, εὐχρίσται, ὡς οὖν σὴ, καὶ αὐτῶν ὅτι ἡγέται.

ε. Πᾶσι ὡς οὖν φρονέεις, ὡς ὡς οὖν, καὶ ὡς οὖν, τὸ ὅτι καὶ μετὰ τῶ ἀκρίβως καὶ ἀπλάως σμάν.

1 Transito à numero ad numerum haud infrequens, sic Pythag. *an. Carm.* Βελίον δὲ πρὸ ἡγῶν, ὡς οὖν μὴ μισθὸν πᾶσι. *Gatake*. 2 Legendum translatis voculis ὡς οὖν καὶ τὰ ἀπ. vel. ὡς οὖν ἡ. τ. α. μὴ ὡς οὖν. *Gatake*.

τητ^ο, καὶ φιλοσοφίας, καὶ
ἐλευθερίας, καὶ δικαιοσύνης
περάσιν· καὶ χολῶσιν τῶν δό-
κτων τῶν ἄλλων φαντασιῶν πο-
ρεύειν. περιεῖς ὅ, ἀνὼς ἐχά-
την ὁ βίος, ἐκάστῳ πράξιν ἐνε-
ργῆς, ἀπηλλαγμένη πάσης ἐι-
κασιότητος, καὶ ἐμπειρίας ἀπερι-
φῆς δὲ τῶν αἰρέντων λόγων,
καὶ ὑποκρίσεως, καὶ φιλαυτίας,
καὶ δυσσεβείας πρὸς τὰ συμ-
μεμοισμένα. ὅρας πῶς ὀλίγα
εἰσιν, ὧν κρατήσεις τις, δύναται
εὖρεν καὶ θεοδὴ βιωσάμενος· καὶ γὰρ
οἱ θεοὶ πλεον ἐδὲν ἀπατήσασιν
ὡς αὐτὰ ταῦτα φυλάσσοντες.

5. Ὑβρίζεις, ὕβρίζεις αὐτὸν,
ὦ ψυχὴ· καὶ ἡμῶν σεαυτῷ
ἐκείνῳ καιρὸν ἔχεις· εὖ γάρ ὁ
βίος ἐκάστῳ. ἔπειτα δὲ σοὶ
χεδὸν δύναιται, μὴ αἰδέμενῃ
σεαυτῷ, ἀλλ' ἐν τῇ ἄλλων
ψυχῇ πηδῆναι τὴν σὺν
εὐμορίαν.

6. Περιπατῶ τί σε τὰ ἐγώ-
θεν ἐμπιπτόντα· καὶ χολῶν παρε-
χες σεαυτῷ ὥστε μαινεῖν
ἀγρόν τι, καὶ πάντα ῥεμβό-

tamen, gravitate, humanitate, li-
bertate, iustitia: animumque in-
terim ab aliis omnibus cogita-
tionibus abducas. abduces autem,
si tanquam vitæ tuæ novissimam,
actionem unamquamque perege-
ris; temeritate omni liberam, &
declinatione per affectus vim à
rationis dictamine; simulatione
itidem, & amore sui, eorumque
quæ à numine destinata sunt
averfatione. Vides, quam pau-
ca sint, quæ si quis tenuerit,
prosperam ac divinam prope-
modum vitam degere detur.
siquidem & dii ipsi nihil am-
plius exigent ab eo, qui ista
observaverit.

6. Ignominia, ignominia, in-
quam, te afficis, ὦ anima, hono-
rem autem tibi tuum vindican-
di, haud erit amplius opportu-
nitas, fugit enim unicuique
brevis ætas. ea vero tibi prope
confecta est, dum tui ipsius
reverentiam nullam habes, sed
in aliorum animis felicitatem tu-
am collocas.

7. Ne te distrahant, quæ
extrinsecus obveniunt tibi: sed
otium tibi præstes, quo boni a-
liquid addiscas, & huc illuc fer-

1. Ἀπὸ τῶν κρείττους λόγων rescindi postulat Annotator Lugd. Sed nihil mutan-
dum, & vertendum, à dictante ratione, siue à rationis dictamine. Utilitatem est
λέγειν αἰρεῖν. i. e. αἰρεῖσθαι, dictat, poscit, exigit. Gatak. 2. Ὑβρίζεις, vel ὕβριζεις
vult Gatak. at M. Casaub. lectionem receptam sequitur, & quasi εἰρωνικῶς
dictum accipit. 3. M. Casaub. legendum autumat, ὁ βίος ἐκείνῳ [παρ' ἑαυτοῦ]
vel etiam repetito quod mox sequitur, [αἰδέμενῳ ἑαυτῷ]. ut sensus sit, felici-
tati cuiusque pendet à seipso: vel felicitas cuiusque in eo consistit, ut reverentiam suā
habeat. Verum proclivior fore emendationem putat Gatak. si legatur
φύγει γὰρ ὁ βίος ἐκείνῳ. vel ut Salmas. βραχύς ὁ βίος. vel ut legit Boet. ἐν γὰρ ὁ
βίος. 4. Legere videtur M. Casaub. πὶ περιπατῶ σὺ. ego malim μὴ περιπατῶ σὺ.
Gatak.

ridefinas. cæterum & alia hic hallucinatio cavenda est. nugæ siquidem agunt actuosi haud pauci, dum vitam agendo contemunt, sed scopum, ad quem conatus suos cogitationesque omnes dirigant, sibi propositum nullum habent.

8. Vix, aut ne vix quidem quisquam ideo infeliciter agere deprehensus est, quia in alienis animis quid ageretur non animadverterit: cæterum qui animorum suorum motus non attendunt, hi vero infeliciter agant necesse est.

9. Horum meminisse semper oportet, quæ universi, quæ tua natura sit, quomodo hæc ad illam affecta, qualisque pars qualis universi existat; quod etiam nemo sit, qui prohibere te possit, quo minus ea facias dicisque semper, quæ naturæ illi, cujus pars es, consentanea fuerint.

10. Philosophice Theophrastus, in peccatis inter se conferendis (prout vulgo conferri solent) dicit; graviora esse quæ per cupidinem, quam quæ per iram admittuntur. etenim, qui irascitur, cum dolore quodam & contractione animi occulta à rationis tramite declinare videtur: qui vero per cupidinem delinquit, quia voluptate vincitur, intemperantior quodammodo, & in peccando effeminatior vide-

μην. ἤδη δὲ καὶ τὸ ἐπὶ τῇ περὶ τὴν φύσιν φυλακτικῇ. ληρὴς γὰρ καὶ ἀπὸ πρᾶξεων, οἱ καὶ κμηκότες τῷ βίῳ, καὶ μὴ χοντες σκοπόν, ἐφ' ὃν πᾶσι ὁρμὴν καὶ καθάπαυξιν φαντασίαν ἀποδύουσιν.

ἡ. Παρὰ μὲν τὸ μὴ ἐπιτελεῖν, τί ἐν αἰσῇ ψυχῇ γινέται, ἐκείνως ὡς ὠφθῆκαί ποτε αἰμαίναν. τὰς δὲ τοῖς τοῖς ἰδίᾳς ψυχῆς κινήμασι μὴ παρακολουθῶντας, ἀνάγκη καὶ δαμονεῖν.

θ. Τῶν αἰδῶν μεμνηὶς τίς ἢ τὸ ὅλων φύσις, καὶ τίς ἢ μὴ, καὶ πῶς αὕτη πρὸς ἐκείνην ἔχουσι, καὶ ἐπὶ ὅν τι μέρος, ὅπου ἔστι, καὶ ὅπου ἐστὶν ὁ καὶ λύων τὰ ἀκόλαστα τῇ φύσει, καὶ μέρος εἶ, πράσσειν περὶ αἰδῶν λέγει.

ι. φιλοσόφως ὁ θεός φράσσων ἐν τῇ συγκροτῇ τῇ ἀμαρτηρικῇ, ὡς αὐτὸς ἡ κοινότερον τὰ τοιαῦτα συγκρίνει, φησὶ, βαρύτερον εἶναι τὰ κατὰ ἐπιθυμίαν παθητικὰ μελέμενα τῇ κατὰ θυμὸν. ὁ θυμὸς μετὰ ἱνὸς λύπης καὶ λελυθίας συστολῆς φαίνεται λόγον ὁποῦτος φάμενος: ὁ κατὰ ἐπιθυμίαν ἀμαρτάνων, ὡς ἡδονῆς ἢ τῶ μὲν, ἀκολαστοῦς πῶς φαίνεται, καὶ ἡλυτίου.

1 Ex communiore hominum sensu & sententia. quia Stoici peccata omnia paria esse statuabant. Galat.

ἐν ταῖς ἀμαρτίαις* ὁρθῶς αὐτῷ
καὶ φιλοσοφίας ἀξίως ἔφη,
μαίζονες ἐγκλήματος ἔχεσθαι
τὸ μὲν ἡδονῆς ἀμαρτανόμῳ,
ἢ περ τὸ μετὰ λύπης. ὅλως τε ὁ
μὲν περὶ δικημὴν μᾶλλον εἰ-
κε, ἢ διὰ λύπην ἡναγκασμὴν
θυμωθῆναι· ὃ δ' αὐτὸθεν πρὸς τὸ
αἰδικεῖν ὥρμηται. Φερόμενος ἐπὶ
τὸ πρᾶξαι ἵνα κατ' ἐπιθυμίαν.

ια. Ὡς ἡδη διωατῶ ὄντ'
ἐξίεναι τῷ βίῳ, ὥτως ἔκαστος ποι-
εῖν ἢ διανοῖσθαι. τὸ δ' ἐξ ἀν-
θρώπων ἀπελθεῖν, εἰ μὲν θεοί
εἰσιν, ἔδεν δεινόν. κακῶ γάρ σε
σοὶ ἀν' ἀπελθάλοιν· ἢ ἢ εἰ
ἔκ εἰσιν, ἢ ἢ μέλει αὐτοῖς τῶν
ἀνθρώπων, τί μοι ζῆν ἐν κόσμῳ
κενῶ θεῶν, ἢ περὶ αἰῶνος κενῶ;
ἀλλὰ καὶ εἰς, ἢ μέλει αὐτοῖς τῶν
ἀνθρώπων· ἢ τοῖς μὲν κατ' ἀ-
λήθειαν κακοῖς, ἵνα μὴ πε-
πίπῃ ὁ ἀνθρώπος, ἢ ὡς αὐτῷ
τὸ πᾶν ἐθεντο· τῶν δ' λοιπῶν εἰ
κακὸν ἐστὶν, ἢ τῷ ἀνθρώπῳ
τοῦ, ἵνα ἐπὶ τὸ πᾶν μὴ πεπίπ-
τειν αὐτῷ. ὃ δ' ἡμεῖς μὴ ποιῶ
ἀνθρώπων, πῶς ἀν' τῷ βίῳ
ἀνθρώπου χεῖρω ποιήσμεν; ἔτι δὲ
κατ' ἀγνοίαν, ὥστε εἰδῆα μὲν, ἢ μὴ
διωαμὴν δ' περὶ φυλάττειν,

tur: recte igitur, nec indigne
philosopho, pronunciavit, ampli-
oris esse criminis, quod cum vo-
luptate, quam quod cum dolo-
re admittitur. atque omnino al-
ter ei similior existit, qui prior
læsus doloris ratione ad irascen-
dum adigitur: cum is sponte sua
ad lædendum feratur, qui ad
perpetrandum quidquam cupi-
dine ducitur.

II. Ita quæque facias cogi-
telsque oportet, ut qui confestim
ē vita hac possis discedere. hu-
manis autem excedere, siqui-
dem Dii sunt, nihil est grave.
neque enim malo ullo illi in-
volvent te. si vero, vel nulli
sunt, vel nullam rerum humana-
rum curam gerunt, quid attinet
tandem vivere in mundo vel
Deorum vel providentiæ ina-
ni? cæterum & sunt illi, & res
humanas curant: & ne in ea, quæ
vere mala sunt, incidat quisquam,
in ipsius arbitrio prorsus posu-
ere: reliquorum siquid malum
existeret, & de hoc utique pa-
riter prospexissent, quo in ipso
situm foret, in istud quoque ne
incideret. at vero, quod homi-
nem deteriorem non facit, vitam
hominis deteriorem efficere quī
possit? nec imprudens autem,
nec prudens utique, sed præca-
vere aut corrigere impotens, u-
niversi

1 Ei δὲ ἡμεῖς ex conjectura adscribit Gatak. 2 Observat Mer. Casaub.
teste tangere isthic & ex parte corrigere Marcum, Stoicum dogma quoddam,
quod potentia divina impie detrahit, quo censebant illi ideo bona
malaque externa hæc quibusvis ex æquo obvenire, quod Deus aliter
illa disponere nequibat. Sic Arriani in Epictet. l. 1. c. 1 & Seneca passim.
Gatak.

1 Supplendum.

niverſi natura neglexit iſta : nec errorem tam immanem admiſſiſſet unquam, ſive per impotentiam, ſive per imperitiam, ut bona ac mala, bonis malique ex æquo hominibus, nullo facto discrimine, contingere pateretur. atqui mors, & vita, honor & ignominia, dolor & voluptas, opes & paupertas, iſta omnia bonis pariter malique contingunt, cum nec honeſta ea, nec inhoneſta ſint. nec bona itaque, nec mala ſunt.

12. Facultatis rationalis eſt, conſiderare, quam velociter evaneſcant omnia, in mundo corpora, in ævo eorundem etiam memoria : cujuſmodi ſint omnia quæ ſub ſenſum cadunt ; horumque ea maxime, quæ vel voluptate alliciunt, vel dolore percellunt, vel cum faſtu celebrantur : quam vilia, quam contemnenda, quam ſordida, caduca, mortua ſint. quinam ii ſint, quorum opinioniones vocesque claritatem largiuntur. quid ſit ipſum mori : quodque ſiquis rem ipſam per ſe intueatur, cogitationeque ab illa ſubmove-rit ea omnia, quibus tanquam larvis horrendis inſtructa imaginationi noſtræ ſe objicit, nihil eſſe aliud comperiet quam opus naturæ. opus autem na-

ἡ διαρθρώσασθαι ταῦτα, ἢ τ' ἐλ-
φύσις παρεῖδεν ἂν ἔτε ἂν πρὸς
κῆτον ἡμαρτεν, ἦτοι παρ' αὐ-
νάμειαν, ἢ παρ' ἀπεχίαν, ἵνα
ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ θήσῃς πρὸς
τε ἀγαθοῖς ἀνθρώποις ἔτις κα-
κοῖς πεφυρμένως συμβαίνει. βα-
νατος δὲ γὰρ ἔζωη, δόξα καὶ α-
δόξια, πόνος καὶ ἡδονή, πολὺς καὶ
πενία, πάντα ταῦτα θήσῃς συμ-
βαίνει ἀνθρώπων τοῖς τε ἀγα-
θοῖς καὶ τοῖς κακοῖς, ἔτι καλὸν
ὄντα, ἔτι αἰσχρὰ. ἔτ' ἂν ἀγα-
θὰ, ἔτι κακὰ εἴη.

13. Πᾶς πάντα ταχέως
ἐκφανίζε), τῷ μὲν κόσμῳ
αὐτὰ τὰ σώματα, τῷ δ' αἰσθη-
ταῖς μῆμαι αὐτῶν ; οἷά ἐστι τὰ
αἰσθητὰ πάντα, καὶ μάλιστα τὰ
ἡδονὴν δελεάζοντα, ἢ τῷ πόνῳ
φροσύνοντα, ἢ τῷ τυφλῷ διαβέβη-
κέναι πῶς εὐτελὴ καὶ εὐκατα-
φρόνητα, καὶ ὅτι αὐτὰ, ἔς εὐφρα-
τα, καὶ νεκρά, νεκρὰς δινοῦμεν
ἐφίσταται. τί εἰσιν ἔτι ὧν ἡ
ὑπολήψις καὶ αἱ φαντασίαι εὐ-
δοξίαν. τί ἐστὶ τὸ δοξάζαντι καὶ
ὅτι εἰάν τις αὐτὸ μόνον εἰδῇ, καὶ
τῷ μερισμῷ τ' ἐννοίας δια-
λύσῃ τὰ ἐμφανιζόμενα αὐτῷ,
ἐπὶ τοῖς ἀλλοῖς ἡ ὑπολήψις αὐ-
τῷ εἶναι ἢ φύσεως ἔργον. φύσις

1 Supplendum παρ' ἑαυτοῦ, καὶ ἑαυτοῦ, aut aliud ejusmodi. Iſta enim ma-
ximam quam cum Annotatore Lugd. obſervavi, niſi ſi utrumque, quod & poteſt,
ſupplere libuerit, Gach.

ως ἔργον εἴη φοβεῖται, παι-
δὸν ἐστὶ τὸ μέντοι ἔμνον φύ-
σεως ἔργον εἶναι, ἀλλὰ καὶ συμφέ-
ρον αὐτῇ πῶς ἀπὸ θεοῦ ἀνθρώ-
πος, ἑκατὰ τὴν αὐτῆς μέρος, καὶ
ὅταν πῶς ἔχη διακρίνεται, τὸ
τῆς ἀνθρώπου τὸ μέρος.

17. Οὐδὲν ἀτλιώτερον τῆς
πάντα κύκλῳ ἐκπεριχομένης,
ἑστὶ τὰ ἐρρεν γὰρ, φησὶν, ἐρρε-
νῶν τῶν, καὶ τὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς
τῶν πλησίων διατεκμάρσεως
ζητῶντες, μὴ αἰδομένους ὅτι, ὅτι
ἀρκεῖ πρὸς μόνη τῶ ἐνδον ἐ-
αυτῶν δαίμονι εἶναι, καὶ τῶν
γνησίως θεραπεύειν. θεραπεῖα
ἡ αὐτῶν καθερὸν πάσης δια-
κρίναι, καὶ εἰκασιότητος, καὶ δυσι-
ρεσιότητος τὴν πρὸς τὰ ἐκ θεῶν καὶ
ἀνθρώπων γινόμενα. τὰ μὲν γὰρ
ἐκ θεῶν αἰδέεσθαι δι' ἀρετῶν.
τὰ δὲ ἐκ ἀνθρώπων φίλα δια-
συνγένειαν· ἐστὶ ὅτι ἐκ τῶν
ἐνὰ ἐλεεινὰ, δι' ἀγνοίαν ἀγα-
θῶν ἐκ κακῶν· ἐκ ἐλέητων ἢ
πῆρσις αὐτῶν τὴν ἐλεεινότητα
διακρίνεται τὰ λευκὰ καὶ μέ-
λαινα.

turæ ullum quisquis expavescit,
puer est. verum enimvero mo-
ri non est opus tantum naturæ,
sed quod eidem & conducatur: e-
iusdem denique facultatis fuerit,
considerare, homo Deum quo-
modo, & qua sui parte contin-
gat; quoque pacto habitura se sit
pars ista, ubi corpore soluta fuerit.

13. Nihil homine illo mi-
serius est, qui omnia undique
pervagatur, & cum ea quæ sub-
ter terram sunt, quod ille ait,
scrutatur, tum quæ in animis
alienis, conjectura nititur inda-
gare; nec intelligit interim suffi-
cere sibi, ut cum eo, quem intra
se gerit, genio veretur, cum-
que legitime colat. colet autem, si
affectibus immunem custodie-
rit, & temeritate alienum, nec
offensum re aliqua, quam vel
Dii vel homines egerint, quæ e-
nim Dii agunt, virtutis nomine,
veneranda: quæ homines, cognat-
ionis ratione, sunt amica: sed
& modo quodam miserranda
quandoque ob bonorum ma-
lorumque ignoracionem. nec
sane defectus hic minor est
illo, qui alba & nigra internof-
cere prohibet.

14.

1 Legendum videtur cum *Gataker* πῶς ἔχει ὅταν διακρίνεται quomodo se habeat
anima, ubi permeaverit, sive pertigerit; ad Deum ipsum nimirum, vel ad lo-
cum illum, quicumque ille tandem fuerit, sibi divinitus destinatum, post-
quam a corpore se juncta fuerit. Vel etiam cum *M. Casaub.* ὅταν διακρίνεται
ubi diffusa & dispersa fuerit, corporis nimirum compage soluta. Varias
autem hac in parte Stoicorum sententias apud *Lipsium* legas *Physiolog.*
Stoic. l. 3. c. 14. Gatak. 2 Pindari verba sunt à Socrate in Platonis *Theætet.*
de genuino philosopho usurpata. *Gatak.* 3 Mentem cuiusque nunc
Damonem nunc & Deum dicit. sic *l. 3. c. 3. & l. 3. c. 5.* ut & alibi. *Gatak.*

4 Legendum μέλαινα, prout margini adscriptum *Gatak.*

14. Etiam si ter mille annos vi-
cturus esses, & totidem insuper
myriadas, illud tamen meminisse
debes, nec ullam aliam vitam ab ea,
quam degit, amittere quenquam :
nec aliam ab ea, quam amittit,
degere. eodem ergo redit longis-
simum ætatis spatium, cum eo
quod est brevissimum. præsens
liquidem tempus est omnibus æ-
quale : & quod amittitur ergo
æquale est omnibus : eademque
ratione id quod amittitur, mo-
mentaneum tantum esse constat.
neque enim aut præteritum aut
futurum amittere quis potest. nam
quis cuiquam id, quod non habet,
abstulerit ? horum itaque duorum
meminisse oportebit alterius ni-
mirum, quod omnia ab æterno
consimilia fuerint, & in orbem fe-
rantur : itaque nihil interesse, per
centum annos, an per ducen-
tos, an per tempus intermina-
tum, eadem quis visurus sit. al-
terius vero, quod is qui quam di-
uissime vixerit, & is qui quam
celerrime mortuus fuerit, tan-
tundem vitæ prorsus amittit ut-
terque. præsens liquidem dun-
taxat uterque tempus amittit, cum
hoc duntaxat habeat, nec amitte-
re possit quis, quod non habet.

15. In opinione sita sunt
omnia. docent hoc, quæ à

ιδ'. καὶν τριγῶνλια ἔτη βί-
ωσεται μέλλης, καὶ πσάυ-
κας μύρια, ὅμως μέμνηται, ὅ-
τι ἐδίδε αἰλλὸν ἀποβάλλει βί-
ῃ τῶτον ὃν ζῇ· ἐδὲ αἰλλὸν ζῇ,
ὃν ἀποβάλλει. εἰς ταῦτο ἔν κα-
θίστηται τὸ μήνισον τῷ βραχυ-
τάτῳ. τὸ γὰρ παρὸν πᾶσιν ἴσ-
ον· [εἰ] καὶ τὸ ἀπολύμνον, ὡς
ἴσον· καὶ τὸ ἀποβαλλόμενον ἔστι
ἀκαριαῖον ἀναφαίνεται. 2. ὅτι
γὰρ τὸ παρωχικός, ἔτι τὸ μὲν
λεν ἀποβάλλει ἂν τις. ὁ γὰρ οὐ
ἔχει, πῶς ἂν τις τῶτο αὐτῷ
φειλοῖτο; τῶτων αὖ τὸ δύο δι-
μεμνησθ'· εἰς μὲν, ὅτι πάν-
τες αἰδίδι ὁμοειδῆ καὶ ἀνακα-
κλήμματα, καὶ ἐδὲν διαφέρει
πότερον ἐν ἑκατὶν ἔτεσιν, ἢ ἐν δια-
κοσίοις, ἢ ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ·
τὰ αὐτὰ τις ὅψεται. ἐπεὶ δὲ, ὡς
καὶ ὁ πολυχρονιώτατος, καὶ
τάχιστα τεθνησκόμενος, τὸ ἴσον
ἀποβάλλει. τὸ γὰρ παρὸν ἐστὶ μὲν
νον, ἔστι στερηκοῦται μέλλ-
ον· ὅπερ γὰρ ἔχει καὶ τῶτο μὲν
νον· καὶ ὁ μὴ ἔχει τις ὅσον αὐ-
ποβάλλει.

ιε'. Ὅτι πᾶν ἐπολήψεται
4. δῆλα μὲν γὰρ τὰ 5. πρὸς

1 Hanc lectionem retinent M. Casaub. & Dacier. Verum ad Marci men-
tem accommodatior videtur Gatakeri conjectura, qui legit ἐπὶ ἀπολύμνον
ἢ ἴσον. particulam etiam εἰ delet Suidas. 2 Toti hac ratiocinatio argu-
tias Stoicas nimium sapit. Nemo quidem præteritum tempus amittit, amiserit
tamen omnes, quod eodem redit. 3 Ὅτι, vel ὡς, ut Gataker. 4 Δόλον
Gataker. 5 Legendum videtur πρὸς τὸ Κριτικὸν Μανῆριον. Fuit autem hic Mar-
tini.

τὸν Κωϊκὸν Μόνιμον λεγόμενα·
 δῆλον ὅτι καὶ τὸ χρησίμον ἐλε-
 γομένον, εἰάν τις αὐτὰ τὸ νόστιμον
 μετὰ τὰ ἀληθῆς δέχηται.

15. Τελεῖται ἐαυτῷ ἢ τῷ
 ἀνθρώπῳ ψυχῇ, μάλιστα μὲν
 ὅταν ἀπόστημα μὲν καὶ οἷον φῦ-
 μα τῷ κόσμῳ, ὅσον ἐφ' ἐαυτῷ
 ᾔσκηται. τὸ γὰρ δυσχεραίνειν πρὸς
 τὸ γινόμενον, ἀποστασίς ἐστι τῆς
 φύσεως, ἥς ἐν μέρει, ἐκάστω τῷ
 λοιπῶν φύσει παρέχονται. ἐπι-
 ταίῃ, ὅταν ἀνθρώπῳ ἵνα ἀ-
 περαφῇ ἢ καὶ ἐναντία φέρηται,
 ὡς βλάψαι, οἷα εἰσὶν αἱ τῶν
 ἐργασίμων. τρίτον ὑπερβαίνει
 ἐαυτῷ, ὅταν ἡσάται ἡδονῆς,
 ἢ πένθους. τέταρτον, ὅταν ὑποκρίνη-
 ται, καὶ ὑπερβάσῃ, καὶ ἀνα-
 λήθως τι ποιῇ, ἢ λέγῃ. πέμ-
 πτον, ὅταν πρᾶξῃ ἵνα ἐαυτῆς ἐ-
 ὀρμῇ, ἐπ' ἐδὲνα σκοπὸν ἀφίη,
 ἀλλὰ εἰκῇ, καὶ ἀπαρακαλεσθῇ τῶς
 ὅτι ἐν ἐνέργειᾳ· δεῖν καὶ τὰ μικρό-
 ταια, κατὰ τὸ ὅτι τὸ τέλος
 ἀναφορὰν γίνεσθαι. τέλος ὃ λο-
 γικῶν ζώων, τὸ ἐπιδεῖν τῷ πολέως
 καὶ πολιτείας τῷ πρεσβυ-
 τήτους λόγῳ καὶ θεσμῷ.

Monimo dicta sunt. horum au-
 tem utilitas comparebit, si quis
 quæ festive ab illo conscripta
 sunt, quatenus veritatem habent
 patrocinantem, admisierit.

16. Contumelia se afficit ani-
 ma humana : imprimis, quando
 abscessus & quasi struma mundi,
 quantum in ipso est, evadit. ab-
 scissionem enim facit à natura,
 in cujus parte aliqua reliquorum
 omnium- cujusque natura conti-
 netur, qui re aliqua obveniente
 offenditur. deinde cum vel ho-
 minem quemcunque averfatur,
 vel lædendi consilio adverfatur
 alicui, hujusmodi sunt autem iras-
 centium animæ. tertio contume-
 lia se afficit, cum voluptati vel
 dolori succumbit. quarto, cum
 simulat, ac fictæ vel falso agit
 quicquam, loquiturve. quinto,
 quoties actionem aut conatum
 suum ad nullum certum scopum
 destinat, sed temere agit, & ne-
 scia ipsa, quid velit : cum etiam
 minutissima quæque ita sint a-
 genda, ut ad finem ipsum refe-
 rantur : finis autem animantium
 rationis participum hic est, ut
 civitatis ac politię antiquissimæ
 rationi legibusque obsequan-
 tur.

17.

nimus Diogenis & Crætesis sectator, Laert. l. 6. quænam vero hujus dicta hic
 respexit Marcus, incertum est. Galak. 1 Hoc ideo dictum est, quia Mo-
 nimus, teste Laertio, γὰρ καὶ πύγμα συνεδρὴ λαλήσας μαινομένη, i. e. Ludicra
 quædam scripsit, quibus seria subestent. Galak. 2 Orbem inbis ac civitatis in-
 itar habere vult, in qua homines universi cives cum sint, civitati illius le-
 gibus ac institutis se conformare per omnia debent. sic. l. 3. 11. ἀνθρώπων
 πολιτείας εἶναι πόλεις τῆς ἀνωτάτης, ἢ καὶ λοιπῆς πόλεις ὡς περ δικαιοσύνη, &c. l. 4.
 3. καὶ ὅσους ἀνθρώποις πόλεις, & alibi. Galak.

17. Vitæ humanæ tempus, punctum est: natura, fluxa: sensus, obfuscus: corporis universi fabrica, putrescere prona: anima, vaga: fortuna, res impervestigabilis: fama, quiddam iudicii expers: & ut verbo dicam, omnia, corporis quidem fluvius; animæ vero, somnium & fumus: vita, militia, & hospitis in peregrino mora: fama posthuma, oblivio mera. quidnam est ergo, quod *hominem* deducere & transmittere possit? res sola & unica est, philosophia. ea autem in hoc consistit, ut genium quis suum interim conservet integrum, contumelia ac læsione omni immunem, voluptate ac dolore omni superiorem, nihil temere aut fiste simulateque agentem, sibi sufficientem, cum, ut alii faciant aut ne faciant quid, opus nihil habeat: porro quæcunque eveniunt & destinantur sibi ita excipientem, tanquam inde obveniat unde venerit ipse: mente denique propitia placidaque mortem ipsam expectantem, tanquam elementorum eorum dissolutionem, ex quibus animal unumquodque consistit. si autem elementis ipsis nihil grave contin-

ἴ. Τὸ ἀνθρώπινον βίῃ
μὲν χρόνος, τιμὴ* ἢ ὅτι ἐστὶ
ρεῖσσι* ἢ ὅτι αἰσθησις, ἀμυδρὰ
ἢ ὅτι ὅλα τὰ σώματος σύγκρο-
σις, εὐσηπία¹ ἢ ὅτι ψυχὴ, ῥόμ-
βος² ἢ ὅτι τύχη, δυστήκμαρτα
ἢ δὲ φήμη, ἀκρίτων. σινωέλων
δὲ εἶπεν, πάντα, τὰ μὲν τὰ
σώματος, ποταμός: τὰ δὲ
ψυχῆς, ὄνειρος³ ἢ τὸ φῶς
δὲ βίος, πόλεμος καὶ ξένος ὅτι
δηκία⁴: ἢ ὑπερφημία δὲ, λυ-
σις. πῶς ἔν τῳ ὡραπέμφ-
δωάμενον: ἐν καὶ ῥόνον φιλο-
φία, τὰ πῶς ἔν τῳ τηρεῖν τὴν ἐ-
δον δαίμονα ἀνέβρισην, καὶ ἀ-
νὴ, ἡδονῶν καὶ πόνων κρείσσονα, μὴ
δὲν εἰσὶ πῶς, μὴ δὲ διεψέ-
σμενος ἢ μετ' ὑποκρίσεως, ὅ-
θεν δὲ τὰ ἄλλον πῶς αἰετῶν, ἢ μ-
πῶς αἰετῶν δὲ τὰ συμβαίνοντα
ἀπονεμόμενα δεχόμενον, ὡς ἐκ
δὲν πῶς ἐρχόμενα, ὅθεν αὖτε
ἤλθεν. ὅτι πῶς δὲ τὸ θάνατον
ἴλεω τῇ γνώμῃ περιμένοντα, ὡ-
ς δὲν ἄλλο ἢ λύσιν τῆς σιγῆς
ἐξ ὧν ἕκαστον ζῶον συγκε-
ταί. εἰ δὲ αὐτοῖς τοῖς στοιχεί-
οις μὴδὲν δεινὸν ἐν τῳ ἕκασ-
τῳ

1 Πέμπος, Xylind. quod sequitur *Gaiak*. 2 Rationem, cur oblivio-
nem dixerit *famam*, petas licet ex l. 3. 10. & l. 4. 35. *Gaiak*. 3 Meta-
phora, vel à dedullione honorifica, vel à funebri pompa ex exequiationum
litterarum traducta. Una est, inquit, virtus, quæ magnifice transmittere possit
non ad rogos, sed ultra rogos, ad posteros. *Gaiak*. 4 Vide ad c. 17
hujus libri.

διανεῶς εἰς ἕτερον μεταβάλ-
 λειν, ἀλλὰ τί ὑπάρδῃται ἵς
 τῶ πάντων μεταβολῇ καὶ
 ἀλείυσιν; κατὰ φύσιν γάρ
 ἔδεν δὲ κακὸν κατὰ φύ-
 σιν.

git, quod in alterum unumquod-
 que eorum jugiter transmutatur,
 cur illam, quæ omnibus accidit,
 mutationem ac dissolutionem
 metuat aut suspectam quis ha-
 beat? secundum naturam quip-
 pe fit: nihil est autem malum
 quod est naturæ consentaneum.

Τὰ ἐν Καρνέντιω.

Quæ Carnunti.

LIB.

LIBER III.

BIBΛION γ'.

I. **N**ON est hoc tantum nobis cogitandum, singulis diebus absumi vitam, minoremque ejusdem superesse portionem: sed & illud reputandum, quod, si quis diutius vitam protraxerit, incertum sit, utrum mentis vires pariter idoneas sit habiturus ad rerum intelligentiam, & ad contemplationem eam quæ ad rerum divinarum humanarumque peritiam contendit. nam si delirare coeperit, perspiratio forsan, & nutritio, & imaginatio, & appetitus, & istiusmodi reliqua, neutiquam deficient: ea vero vis, qua sese uti possit, & officii sui numeros omnes absolvere, & quæ animo conceperit distincte explicare, & de hoc ipso, an mortem sibi consciscere debeat, considerare, & ejusmodi universa, quæ rationem probe subactam desiderant, hæc, inquam, vis jam prorsus extincta jacebit. Festinandum itaque, non hac sola

α'. **Ο**ΥΧΙ τὸ μόνον δε
λογίζεσθαι, ὅτι καὶ
ἐκάστην ἡμέραν ἀ-
παναλίσκειται ὁ βίβων, καὶ μέ-
ρος ἔλαττον αὐτῆς καταλείπεται,
ἀλλὰ καὶ αὐτὸν λογίσσασθαι, ὅτι
ὅτι πλεον βιῶν τις, ὁ κοινὸς καὶ
ἀδελφόν, εἰ ἐξαρκεῖται ὁμοίᾳ αὐ-
θις ἢ ἀγνοῖα πρὸς τὴν σωτηρίαν
τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν θεωρίαν
τῶν σωτηριῶν εἰς τὴν ἐμπειρίαν
τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρωπείων.
εἰ γὰρ ἀφ' ἀληθείας ἀρετῆς, πᾶ-
μεν ἀφ' ἀληθείας, καὶ τρεφόμεθα,
καὶ φανταζόμεθα, καὶ ὁρμῶμεν,
οἷον ἄλλα τοιαῦτα, οὐκ ἐνδεῖται
σὺ τὸ ἴδιον αὐτῶν χρῆσθαι, καὶ τὰς
τῶν καθημερινῶν ἀρετῶν ἀκρι-
βεῖν, καὶ τὰ πρὸς φανόμενα δι-
αφθεῖναι, καὶ πρὸς αὐτὰ τὰς, ὅ-
τι δὴ ἐξ ἀκρίβειας αὐτῶν ἐπιστάντων,
καὶ οἷον τοιαῦτα λογισμῶν συγ-
χυμνασμένῳ πάντῃ χρηστῶ, πρὸς
ἀποσθέντων, καὶ οὕτως ἐπείγειται.

I Stoicorum hoc est dogma, licere, immo oportere, quandoque è vita sese educere; & vultum exagorāzē eam nuncupabant, cum justa causa, quam illi censabant, demigrandi darentur, ut Cic. Tuscul. l. 1. & Laert. in Zenon. ἐυλόγως τί φασὶν ἐξέρχαι ἑαυτοὺς τῷ βίῳ τοῖς σφῶν, ὥστε πατερίδος, καὶ ἰσὶ φιλομαθῶν ἐκλογισμῶν γίνεσθαι ἀλογισμῶν, ἢ πηρώσεων, ἢ νότοις ἀνιάτοις. vide & Senecam ep. 70. & alibi. Galak.

ὁ μόνον τῷ ἐγγυτέρῳ τῆ θανάτῳ
ἐκάσπε γίνεται, ἀλλὰ καὶ
διὰ τὸ τ' ἐνόησιν τ' πραγμά-
ταιν ἔτ' ὠρρακολέθῃσιν πρὸς
ἀπολήξιν.

6. Ἡ χρὴ ἔτι πᾶντα πα-
ραφυλάσσειν, ὅτι καὶ τὰ ὀπι-
γιόμοιρα τοῖς φύσιν γνωμένοις,
ἔχει ἡ εὐχαρὶ καὶ ἐπαγωγόν.
οἷον ἀρτὴς ἐπιωμένε ὠρραρή-
γνυτὶ ἵνα μέρη καὶ ταῦτα ἐν
τῷ διεχόντῳ ἔως καὶ τρέ-
πν ἵνα ὠρρὰ τὸ ἐπάγγελμα
τῆς ἀρτοποιίας ἔχοντα, ὀπιπεί-
πῃ πως, καὶ πρὸς θυμίας πρὸς
τὸ τρέφν ἰδίως ἀνακινῇ. πάλ-
ιν τε τὰ σῦκα, ὅποτε ὠραιό-
τάτα ἐστὶ, κέχνηεν. καὶ ἐν ταῖς
2 δρυπέσι ἐλαίαις, αὐτὸ τὸ
ἐγγὺς τῇ σήφει, ἰδὼν ἡ κάλ-
λῃ τῷ κάρπῳ πρὸς τῇσιν.
οἱ εἰσὶ δὲ κάτω νεύοντες,
καὶ τὸ τῷ λέοντος ὀπιπύονον,
καὶ ὁ τῷ σὺν ἐν τῷ σῶματι ρέον
ἀφρός, καὶ πολλὰ ἔτερα, κατ'
ἰδίαν εἰς τὴν σκοπίην, πρὸς ὅλην
τὴν εὐειδῆς, ὅμως διὰ τὸ τοῖς
φύσιν γνωμένοις ἐπακολέθῃν,
συνθεσμεῖ ἔτι ψυχαγωγῇ. ὥ-
στε εἰς τὴν εἰς πᾶν καὶ ἐννοίαν βα-

ratione, quia mortem propius
per momenta singula acceditur,
sed hac insuper, quia rerum
consideratio & intellectus, ante
mortem nos sæpenumero desti-
tuit.

2. Etiam istud est observatu
non indignum, quod ea quoque
quæ à natura genitis superveni-
unt, gratiam suam quandam &
venustatem obtinent. quemad-
modum panis cum coquitur par-
ticulas quasdam diffindi cerni-
mus: attamen intercisa & hian-
tia ista, quamvis ab artis pistori-
æ instituto aliena, decoris spe-
ciem quandam præ se ferunt, &
comedendi desiderium suo modo
irritant. ficus quoque, ubi plene
maturuerint, dehiscunt. sed & in
olivis præmaturis, illud putredi-
ni vicinum, gratiam peculiarem
quandam baccæ conciliat. spicæ
itidem deorsum vergentes, & le-
onis supercilium, & aprorum
ab ore diffuens spuma, multaque
alia istiusmodi, quæ seorsim si-
quis intueatur, sunt venustate om-
ni procul; quia tamen rebus na-
turalibus adnascuntur, & orna-
tum illis adjiciunt, & contem-
plantium quoque animos affici-
unt. proinde, si quis animum ac
cogitationem norit altius defigere
in

1 Id hic agit Marci, ut ostendat, illis, quæ nonnulli tanquam deor-
mia, inutilia, aut etiam noxia inculant, suam nec deesse venustatem nec
utilitatem. Dacier. 2 Δρυπίαις Xylind. quod rectius videtur. dictas enim
δρυπίδας sive ἱλαίας, sive ἱλαδας, παρα τῷ πίπτειν πρὸς ἐν τῷ δένδρῳ πρὸς ἀπολήξιν
monet Eustath. ad Il. 5. & Odys. 6. ut & Suidas. at veto δρυπίδας secundum
Hesych. παρὰ τὸ πίπτειν, ut significet πρὸς δένδρῳ πρὸς ἀπολήξιν, ὡς
Cairn.

1 Gloriar.

in ea quæ in universo hoc sunt, nihil fere etiam in eis, quæ quasi appendicis cujusdam loco *res naturales* consequuntur, deprehendet, quod non etiam cum oblectatione quadam huic ipsi commendare sese videatur. quin & idem ferarum rictus veros haud minore cum voluptate contuebitur, quam pictorum fictorumve arte per imitationem expressos. tam vetulæ item vetulive maturitatem quandam ac decorem, quam & quicquid in pueris venustatis animum allicientis deprehenditur, castis oculis spectare poterit. denique contingunt multa hujusmodi, quæ non cuivis sunt grata, sed illi duntaxat qui adversus naturam operaque ejusdem animum habuerit probe conciliatum.

3. Hippocrates, ubi multos sustulerat morbos, morbo tandem & ipse sublatus est. Chaldaei, cum multorum mortem prædixissent, morti demum & ipsi concesserunt. Alexander, Pompeius, C. Cæsar, cum tot urbes funditus evertissent, tot hominum myriades in prælio cecidissent, ipsi quoque tandem vita excederunt. Heraclitus, de mundi conflagratione cum pro-

ὑπέραν πρὸς τὰ ἐν τῷ ὅλῳ γινόμενα, σχεδὸν ἔδεν ἐξ ὁμοῦ αὐτῷ καὶ τῶν κατὰ πικρολύθῃσιν συμβαινόντων. δέως πως Ἀριστοτέλει. τὴν τῶν καὶ θηρίων ἀληθινὰ χόσματα, ἐκ ἧσων ἡδὲ οὐφεται, ἢ ὅσοι γραφεῖς καὶ πλάσαι μὲνέμενοι δεικνύουσιν. καὶ γὰρ καὶ γέροντες ἀκμὴν τινα καὶ ὥραν, καὶ τὸ ἐν παισὶν ἐπαφρόδιον, περὶ αὐτῶν σώφροσιν ὀφθαλμοῖς ὁρᾶν διωήσεται. καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐς παντὶ πῦθαι μόνῳ ἢ τῷ πρὸς τὴ φύσιν, καὶ τὰ ταύτης ἔργα γνησίως ἀκωωμένῳ ὡς περὶ τῆς.

γ. Ἰπποκράτης πολλὰς νοσῆσαι ἰασάμενος, νοσήσας αὐτὸν θάνει. οἱ Χαλδαῖοι πολλοὺς θανάτους προσηγορεύσαντες ἑαυτοὺς τὸ πεπρωμένον κατέλθουσιν. Ἀλέξανδρος, καὶ Πομπηῖος, Γάιος Καῖσαρ, ἑλὰς πόλεις αἰδωὶ ποσάτακας ἀνελόντες, ἐπεὶ πολλὰς μυριάδας ἰππέων καὶ πεζῶν κατακύψαντες, καὶ αὐτοὶ πῆλιν ἐξ ἡλθον, ὡς καὶ Ἡρακλεῖος, περὶ τῆς ἐκπυρώσεως.

1 Glossar. Διακρίνω, constito, instito. potest tamen & in commendam sive conciliandi significatu sumi, qui τῇ συνήθειᾳ sollemnis est. Gale² Non enim credibilia venit interpret uterque. ego malim. non enim gratiam enim, decorem, venustatem, supra inculcaverat. & πῶς, gratiam blandum, leporem, eleganti. sic Lucian. πολλὰ τὸ πᾶσι καὶ ἰσχυρῶς. Aristid. καὶ τὸ ὅτι καὶ πᾶσι καὶ πᾶσι πᾶσι τῇ πᾶσι. Gale³ 3 Perseus. 1. 2.

ἐκ πυρώσεως τῶν αὐτῶν Φυσιολο-
γίας, ὕδατος τὴν ἐν τῷ πλῆ-
ρωθῆναι βολεῖται κατακεχε-
σμένος ἀπέθανεν. ¹ Δημόκριτον
ὃ οἱ Φθῆρες, Σωκράτη δὲ
ἄλλοι ² Φθῆρες ἀπέκλειναν. τὴν
ταῦτα; ἐνέειπεν, ἔωλόν σου, κα-
τήχης* ἔκκηθι. εἰ μὲν ἐφ' ἑ-
πὶ βίον, ἔδεν θεῶν κενόν,
ἔδεν ἑκά. εἰ δὲ ἐν ἀναγκασιᾶ,
παύσῃ πόνων καὶ ἡδονῶν ἀνε-
χόμενος, καὶ λατρεύων τὸν
τῶ χείρονι ³ τῶ ἀγχείῳ. ⁴ ἢ
ἐπί τῳ τῷ κατὰ τὸν τὸ μὲν γὰρ
νῆς ἑδαιμῶν, τὸ δὲ γῆ καὶ λυβρός.

δ'. Μὴ κατατρέψῃς τὸ ὑπο-
λιτόμερον ὅτις μέρος ἐν τῷ πε-
ρὶ ἐτέρων φαντασίαις, ὅπου ταν
μὴ τῷ ἀναφορᾷ ἐπὶ τῇ κοινῇ
φελὲς πῶς. ⁵ ἦτοι γὰρ ἄλλῃ

lixē differuisset, aqua intercute
viscera distentus, stercoreque
oblitus bubulo, interiit. Demo-
critum pediculi, Socratem etiam
pediculi, sed aliusmodi, sustuler-
unt, quorsum ista? navem con-
scendisti, navigasti, appulisti: e-
gredere. si ad vitam alteram; ni-
hil, ne ibi quidem, numinis
est inane. sin sensu cariturus
sis, defines voluptatibus ac do-
loribus distineri; defines vasi
tanto deteriori inservire. an
non enim praestantius est id
quod inservit? cum alter mens
& genius, alter limus & fa-
nies sit.

4. Quod superest vitae reli-
quum, ne conteras in cogi-
tationibus de rebus alienis,
nisi siquid ad communem u-
tilitatem spectaverit; puta,
cogitando, quid iste vel ille
agat,

1 Atqui Laert. l. 9. ex Hermippo, senio confectum duntaxat obiisse tra-
dit, & quamvis diversa à se invicem de Democriti obitu tradant auctores,
à Marco tamen omnes dissentiant. Gatak. 2 Anytium & Melitium
innuit, quos pediculos non absurde nominat, quasi animalcula vilissima.
de Ienonibus paria Plautus Cistul. Aët. 4. Sc. 2. Item genus est Ienoniam inter
homines, meo quidem animo. Vti muscae, culicesque, pedesque, pulicesque. Ubi
pides, pro pediculis. Ideoque non opus est ut quicquam mutet Xyland. qui
substituit, historiam, ut ait, secutus, Socratem cicuta absumpsit. Gatak. 3 Cor-
pus ἀχέον sive vasculum appellat, quomodo σκύφος Apost. ad Thess. ep. 1.
c. 4. v. 4. & Cicero Tusc. l. 1. Corpus est quasi vas animi aut aliquod receptaculum.
Gatak. 4 Locus proculdubio perperam habitus. Legendum opinor vel
ἢ περὶ αὐτοῦ, quo, illud quod inservit, praestantius est: vel ἢ [ἢ] περὶ αὐτοῦ τὸ ὑπερ-
τετακτισμένον praestantius est id quod inservit: Gatak. 5 Lego ἢ τῷ γὰρ (vel ἢ γὰρ τῷ)
ἄλλῃ ἔργῳ τήρησις, τῇ τῇ, φανταζόμενος &c. quod quidem σπουδαίως esse
videtur, locutionis tamen genus nec Marco nostro nec aliis scriptoribus in-
solens. vide ad l. 4. 48. Potest tamen tota perioche ita concipi: Μὴ κατα-
τρέψῃς τὸ ὑπολιτόμενον τῷ οἷς μέρος ἐν ταῖς περὶ ἐτέρων φαντασίαις. τῇ τῇ, φαν-
ταζόμενος ἢ ὁ δὲ τῷ πρῶτον, ἢ τῷ πρῶτον, & πὶ λέγει, & πὶ ἐνθυμῶνται, ἢ πὶ τῇ
ἐνθυμῶνται ὅσα φανταῖα, ἢ γὰρ τῷ ἄλλῃ ἔργῳ τήρησις, περὶ ἡ ἀπὸ τῆς ἐνθυμῶνται &c. Gatak.

agat, & quorū hoc vel illud agat, quid loquatur, quid cogitet, quid machinetur, & cætera. etenim operis alieni observatio, à mentis propriæ custodia cogit evagari. oportet itaque in cogitationum serie frustraneum, & superfluum omne declinare: curiosum autem & malignum multo magis: assuefacere vero te debes, ut ea duntaxat cogites, de quibus siquis subito te requisiverit, quid nunc in animo verſas? libere statim respondere queas, istud vel illud: unde palam fiat extemplo, esse omnia apud te simplicia benevolaque, animalis sicut socialis, & cogitationes omnes neglectim habentis, quæcunque voluptatem aut luxum ullo modo respiciant; aut æmulationem etiam, aut invidentiam & suspicionem, aut aliud quidlibet, de quo proloqui pudeat, hoc te vel illud in animo habuisse. Vir ita compositus, quo minus in optimorum numero censeatur, jam nihil est, cum deorum sacerdos ac minister quidam existat, eoque, quod intra se gerit, numine, rite utatur, quod hominem utique præstat intaminatum voluptatibus, dolore omni illæsum, contumelia intactum, improbitatis ne sen-

εργα εἶρη, τε πέσι Φανήαζόμηνος
τί ὁ δεινά πράσσει, ἔτινος ἐνε-
κεν, ἔτι λέγει, καὶ πένθυμῳ, καὶ πῖ
τεχνάζει, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ποιεῖ
ἀπορρέμεθα δὲ τῷ ἰδίῳ ἡγεμονί-
κῃ παρατηρήσεως. χρόν μὲν ἔν
τὸ εἰκὴ καὶ μαίτην ἐν τῷ εἰρμῷ τῷ
Φανήασιαν περίεργον, πολὺ ἢ
μάλιστα τὸ περίεργον, ἔκαστῃ
καὶ ἐπιστῶν ἐαυτὸν, μόνον Φαν-
τάζειται, ὡς ἂν ἴης ἀφ' ὧν δι-
ανέροιτο, τί νῦν διανοῇ; μετὰ
παρησίᾳς παραχρηματὶ ἀν-
ακριναι, ἔν τὸ ἔ το' ὡς ἐξ αὐ-
τῶν ἐν ἑνὶ δὴλα εἶναι ὅτι πάντα
ἀπὸ αὐτοῦ καὶ ἐνδομῇ, καὶ ζῶας κοινω-
νικῇ, ἔκ ἀμελεῖντος ἡδονικῶν,
ἢ καὶ πάσης δόπλουστικῶν Φαν-
τασματῶν, ἢ φιλονεικίας πινός,
ἢ βασιλείας καὶ ὑποψίας, ἢ ἄλ-
λος πινός, ἐφ' ὧν ἐνυθρίασας
ἐξηγάμηνος, ἔν ἐν νῦν αὐτὸ εἰ-
χεῖς. ὁ γὰρ τοι ἀνὴρ ὁ ποιῆτος,
ὅς ἐν ὑπερπιδέμηνος, τὸ ὡς ἐν
ἀρίστοις ἦδη εἶναι, ἰερεὺς τις καὶ
ὑπερβῶς θεῶν, χρωμένος καὶ τῷ
ἐνδον ἰδρυμένῳ αὐτῷ, ὁ παρέχε-
ται ἀνθρώπων ἀχραντον ἡδονῶν,
αἰτρωτον ὑπὸ πάντες πινος, πᾶ-
σης ὑβρείως ἀνέπαφον, πάσης ἀ-
ναίσθητον

1 Stobæus Tom. 1. l. 2. de Stoicis: Λίγαν δὲ ἔστι μόνον εἶναι τὰς σφῆρας, φαῖναι δὲ μέγιστον. & Porphyry, de abstinent. l. 2. Ο ὅστις φιλόσοφος, τὴν ἐν πᾶσι πᾶσι ἐν ἑαυτῷ. ita viri Sancti in sacra pagina nuncupantur, Βασίλειος καὶ ἱερίος τῷ Θεῷ Apocal. 1. 6. & 5. 10. Gatak. 2 Invidia sive contumelia intactum. Siquidem injuria ad sapientem non pervenit. Vid. Senecam de constant. sap. c. 5. Gatak. 3 Improbitatis, alienæ sc. ne sensu quidem ullo affectus. h. e. adversus eam perinde affectus ac qui ne sentiat quidem. Gatak. 1 Lo-

ναίειθ' ὅσον πονηρίας, ἀθλητῶν ἀθ-
 λητῶν μεγάλων, τὰ ὑπὸ μηδενὸς
 πάσης καταβληθῆναι, δικαιο-
 σύνη βεβαμμένον εἰς βάθος,
 αὐτὰρ ὁ μὲν ἐξ ὅλης τῆς
 ψυχῆς τὰ συμβαίνοντα καὶ ἀπο-
 νεμόμενα πάντα· μὴ πολλὰ κίς
 ὅ, μηδὲ χωρὶς μεγάλης καὶ
 κοινῶς φελῆς ἀνάγκης φαντα-
 ζόμενον, τί ποτε ἄλλος λέγῃ, ἢ
 περὶ αὐτοῦ, ἢ ἡγεμονίᾳ, μόνον γὰρ πρὸς
 ἑαυτὸν ὡς ἐνέργειαν ἐχὼν, καὶ τὰ
 ἑαυτοῦ ἐκ τῶν ὅλων συγκλωθό-
 μενα διωκεῖς ἐννοῶ· κακείνα
 μὲν καλὰ παρέχει, ἵλαῦτα δ' ἀ-
 γοῖα εἶναι πέπεισται. ἢ γὰρ ἐ-
 κείνῳ νεμομένη μοῖρα· συνεμ-
 φέρεται τε καὶ συνεμφέρει· μέμνη-
 ὅ, καὶ ὅλη συγκληρὸς πᾶν τὸ λογί-
 ζον· καὶ ὅλη κηδεύει μὲν πάντων ἀν-
 θρώπων κατὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων
 φύσιν ἐστὶν δόξης ὅ, ἐχὼν τὸ πρὸς
 πάντων ἀνδεκτόν, ἀλλὰ τὸ ἐ-
 μολογεμένως τῇ φύσει βιβίων
 μόνον. οἱ δ' ἢ μὴ ἔτι βιβόντες, ἐ-
 πὶ τοῖς ἵπποις οἴκοι τε καὶ ἔχω τὸ οἰ-
 κίας, καὶ νύκτωρ καὶ μετ' ἡμέραν,
 οἷοι μετ' οἶων φερόμενοι, μεμνη-
 μένος διατελεῖ, ὅ, τοίνυν ὅδε τὸν
 πρὸς τὸ τοῖστων ἔπαινον ἐν λό-
 γῳ τίθει, ὅ, οἷον ὅδε αὐτοῖς ἑαυ-
 τοῖς ἀρεσκόνται.

1 Locus obsecutus, eoque magis quod vocabula ista nusquam alibi depren-
 disse meminerim. Forlan tamen hoc voluit, & prescriptum est, à mundi
 nimirum administratore Deo, & conduit etiam, ut idem sit τὸ συνεμφέρει
 quod τὸ συμφέρει, vel, & in nos inferitur, & nos etiam secum ferit, eo nimirum quo
 destinatur. *Græcæ*, 2 Seneca epist. 9. Nisi sapienti sua non placent, omni istiusmodi la-

tientem quidem; certaminis
 præstantissimi, ne ab affectu sci-
 licet ullo subvertatur, athletam;
 justitia penitus imbutum; ex
 animo prorsus amplexantem
 quæcunque ex lege divina illi
 attributa contigerint: qui raro
 admodum, nec citra magnam
 aliquam atque in commune uti-
 lem occasionem advertat, quid
 alius quispiam dicat, faciat, cogi-
 tet. suis enim duntaxat agen-
 dis intentus est; sibi que ab uni-
 verso destinata cogitat assidue:
 & illa quidem honesta præstat,
 ista optima esse persuasum ha-
 bet. fors enim unicuique assign-
 nata & conducit ei, & in eum
 finem est eidem collata. memi-
 nit etiam, cognatum esse ra-
 tionale omne: & naturæ ipsius
 humanæ rationem ab unoquo-
 que hoc exigere, ut hominum
 quorumvis curam habeat. por-
 ro nec à quibuscunque existima-
 tionem esse amplectendam, sed
 ab eis tantum, qui naturæ con-
 sentaneam vitam agunt. qui
 fecius vivunt, quales sint
 domi, quales foris, quomodo
 noctu, quomodo interdiu
 se gerant, quales cum qua-
 libus volutentur, in memo-
 ria habet. itaque laudem il-
 lorum nihili pendit, qui ne
 sibi quidem ipsis placent.

5. Ne-

5. Neque invitus *quicquam* agas, neque societatis communis immemor, nec nisi re probe prius explorata, aggressus, nec *affectibus* abreptus. sed nec sensus tuos exornet sermonis elegantia; nec dictionis multæ fueris, nec negotii multi avidus. faxis vero, ut qui in te residet Deus, præses sit animantis masculi, ætate provecti, reipub. studiosi, Romani, principis; qui ita se composuerit, ut qui promptus decedere, classicum duntaxat, quo è vita avocetur, expectet. quique nec juramento proprio, nec alius cujuscquam testimonio opus habeat. porro vultus adsit hilaris, animusque ita comparatus, ut nec externo aliquo indigeas ministerio, nec tranquillitate ea, quam ab aliis suppeditari necesse sit. rectum denique, non surrectum esse oportet.

6. Si quid in vita humanaprehenderis præstabilius justitia, veritate, temperantia, fortitudine, &c, ut uno verbo absolvam omnia, animo ita affecto, ut in eis quæ secundum rationis dictamen peragenda sunt, sibimet ipsi, in eis quæ citra consilii proprii opem obveniunt, fato acquiescat: si quid, inquam, præstan-

ε'. Μήτε ἀκῶσι ¹ ἐνέργει, μήτε ἀκρινῶν ² ἡγήσῃ, μήτε ἀνέξε-
πας ³, μήτε ἀνθελκόμενος ⁴.
μήτε κομψεία τῶν διανοιῶν
σὺ καλλωπίζετω· μήτε πολυρήμων, μήτε ⁵ πολυπράγμων ἔσο. ἐπὶ ⁶ ὅ ἐν οὐδὲ θεὸς ἔσω παρῆς ⁷ τοῦ ζῴου ἄρρεν ⁸, καὶ πρεσβύτερ, ἢ πολιτικῶν, καὶ Ῥωμαίων, καὶ ἀρχόντων, ἀναπαύχους ἑαυτὸν, οἷον ἀνείη τις περὶ μένων τὸ ἀνακλητικὸν ἐκ τῆ βίης ⁹ εὐλυτῶν. μήτε ὄρεα δέομενος ¹⁰, μήτε ἀνθρώπων πνὸς μάρτυρος. ¹¹ ἐν δὲ τὸ φαδρὸν, καὶ τὸ ἀπεσπιδεὲς τῆς ἑξωθεν ὑπερησίας, καὶ τὸ ἀπεσπιδεὲς ἡσυχίας, ὡς ἄλλοι παρέχουσιν. ὁρῶν ὅν εἶναι χρὴ, ἢ χεῖ ὁρῶμενον.

ς'. Εἰ μὲν κρεττὸν εὐέλπιδες ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίω δικαιοσύνης, ἀληθείας, σωφροσύνης, ἀνδρείας, καὶ κατὰ πάς τῆ ἀρετῆς ἑαυτῇ τὴ διανοίαν σὺ ἐν οἷς κατὰ τὸ λόγον τὸ ὁρθὸν πράσσουσιν, σε παρέχει, καὶ ἐν τῇ ἐμαρμένη, ἐν τοῖς ἀπεσπιδεῶς ἀπνευμένοις· εἰ τὰς, Φημί, κρείσσον

borat fastidium sui. & Aristot. Ethic. l. 9. c. 4. Διαφέρει τῶν ἰαυτῶν εἰ φαῦλας ἐν τῶν μὴ ἐπιθυμῶν, καὶ ὅ ἐν οὐδὲ θεὸς ἔσω παρῆς τοῦ ζῴου ἄρρεν. Vide L. 4. c. 24. De sapientibus ex Stoicorum sensu Lact. l. 7. in Zenon. Ἀπεργυμῶνς τι ἐπὶ ἀκρίαν τὸ κατὰ τὸν κατακ. ² Vide ad l. 2. 13. ³ Forſan ὑλῶντος, ut infra, c. 7. ὑλῶντος ἄνθρωπος. Catal. ⁴ Vixiosa proculdubio ſcriptura. exiſtimaverim legi poſſe ἢ δι, vel, quia id forſan Poetatum eſt peculiare, in 3. ἀνὴρ τῶ. in 3. vel quia moniti ſeu præcepti rationem præcedentia habent, in 3. δὲ, aut in 3. δὲ. Catal. ⁵ Et illud abſiſſe debere parat Catal. ⁶ L.

τι ὁρᾷς, ἐπ' ἐκείνο ἐξ ὅλης
τῆ ψυχῆς τραπέμεν^Θ, τὴ ἀ-
ρίστη εὐρισκομένην δόλοισιν. εἰ
ἢ μηδὲν κρείττον Φαίνε^Ι αὐτῶν
τὴ ἐνιδρυμένην ἐν σοὶ δαίμονος,
τάς τε ἰδίας ὁρμάς ὑποτα-
χότ^Θ ἑαυτῷ, καὶ τὰς φαντα-
σίας ἐξετάζοντ^Θ, καὶ τὰ αἰσθη-
τικῶν πείσεων, ὡς ὁ Σωκράτης
ἔλεγεν, ἑαυτὸν ἀφαιλκυκότος, καὶ
τοῖς θεοῖς ὑποταχότος ἑαυ-
τὸν, καὶ τὰ ἀνθρώπων περη-
δομένην^Ι εἰς τὰ πάντα τὰ ἄλλα
μικρότερα ἢ εὐτελέστερα εὐρι-
σκεῖς, μηδὲν χώραν διδὼς ἑτέρῳ,
πρὸς ὃ ῥέψας ἀπαῖξ καὶ δόκλι-
ναις, ἐκ ἐλπίσιν ἀφαισπάσας τὸ ἀ-
ρατὸν ἐκείνο τὸ ἴδιον ἢ τὸ σὺν
περὶ μὲν διωκῶν ἀντικα-
θίσταται γὰρ τῷ λογικῷ καὶ
ποιητικῷ ἀγαθῷ, ἢ θέμις,
ἢ δὲ οὐκ ἐπεροφρὸς, οἷον τὸ
παρὰ πολλῶν ἔπαυρον, ἢ ἀρχάς,
ἢ πλεῖστον ἢ δολαιότητας ἡδονῶν.
πάντα ταῦτα, καὶ πρὸς ὁ-
λίαν ἐναρμόζον δόξῃ, κα-
τακράτῃσεν ἑαυτῷ, καὶ παρή-
νεγκεν. σὺ δὲ, φημι, ἀπλῶς
καὶ ἐλευθερώως ἐλθὲ τὸ κρείτ-
τον, καὶ τὰς αὐτῆς. κρείττον
δὲ τὸ συμφέρον, εἰ μὲν τὸ ὡς
λογικῷ, τότε τήρει^Ι εἰ δὲ τὸ

tius hoc adverteris, eo te vertas,
eodemque tanquam bono præ-
stantissimo, quo fruaris, toto
animo fac incumbas. sin præsta-
bilius nihil offenderis, genio in
te collocato, cum ita fuerit com-
paratus, ut motus suos omnes
sibi subjecerit, & visa quæque
diligenter exploret, & à sen-
suum affectionibus quod Socra-
tes dicebat, sese abstraxerit,
Deis autem se regendum per-
miserit, hominibusque quibus-
vis curam lubens impendat:
si animo sic affecto inferiora
vilioraque cætera omnia de-
prehendis, nulli alii rei cui-
quam locum concedas, ad quam
animo divergente si inclinave-
ris quicquam, bonum illud
proprium & peculiariter tuum
quo minus libere colas præfe-
rasque, obstabit: bono siquidem
rationali & publicum spectanti
nihil extraneum ex-adverso
consistere fas est; vulgi, puta,
existimationem, principatus, di-
vitiarum, aut vitam voluptuariam.
hæc enim omnia, si vel mi-
nimum convenire visa fuerint,
prævalebunt confestim & a-
bripiunt te. at tu simpliciter
libereque id quod præstantius
est eligito, eique strenue ad-
hærescito. præstat autem id
quod conducit. itaque si con-
ducere tibi videbitur, quatenus
ratione præditus es, retineas; sin,
quatenus

1 Lego πολιτικῶν, cum codices excusi perperam ποιητικῶν habeant.
Sic enim I. 7. 72. ἡ λογικὴ καὶ πολιτικὴ δύναμις. & I. 10. 2. ἐπὶ τὸ λογικὸν ἐν-
θὺς καὶ πολιτικῶν. Gaisch.

quatenus animatus es tantum, repudies; iudiciumque, quo minus externa rerum facie specieque corrumpatur, integrum servare curæ sit, quo rerum examen exquisitius instituas.

7. Nihil unquam in pretio pro utili habeas, quod eo te adigat, ut fidem fallas, modestiam deferas, oderis quemquam, suspectum habeas, execreris, simules, appetas quicquam quod parietes circumiectos velamentaue defideret. qui enim mentem geniumque eundem suum, & virtutis huiusce ritus sacros, cæteris omnibus antetulerit, is tragediam nullam excitat, non ingemiscit, non solitudine, non frequentia opus habet: quod est maximum, victurus est, mortis nec appetens, nec metuens: quin nec tantillum interesse censebit, spatio temporis prolixiore an contræctiore anima sua corpore inclusa utatur: utpote qui, si statim demigrandum fuerit, perinde promptus sit decedere, ac aliud quid agere, quod modeste & decore agi oporteat. hoc autem unum per vitam totam caret religiose, ne mens sibi quicquam eorum subterfugiat, quæ animantis rationalis & civilis propria sunt munera.

ὡς ζῶω, δὲ πύφλαι, καὶ
ἀνύφως φύλασσε τὸ κελ-
σιν μόνον, ὅπως ἀσφαλῶς
πῶ ἐξέτασιν ποιήσῃ.

ζ'. Μὴ πηγῆς ποτὲ ὡς συμ-
φέρων σεαυτῷ, ὃ ἀναγκασθ' οὐ
ποτὲ τὸ πῖναι ἀρξάμεναι, τὸ ἀδῶ
ἐγκαταλιπεῖν, μισῆσαι τινα,
ἐπιπύφσαι, κατ' ἐχθροῦ, ὑ-
ποκρίνασθαι, ὅτι πηγῆς πινος
τοῦ καὶ ἀρξάμεναι τῶν
δεσποῦν. ὅ γὰρ τὸ ἐαυτῷ νῦν καὶ
δαίμονα, καὶ τὰ ὄργανα τὰ τέταρτα
ἀρετῆς προσελόμενοι, τραγω-
δίας ἐποιῶν, ἐσενάξαι, σὺν ἐ-
ρημίαις, ἐπολυπληθείαις δέ-
σε τὸ μέγιστον, ζῆσθαι, μήτε δι-
άκων, μήτε φεύγων· πεπενηνὲν δὲ
ὅτι πλέον διάστημα χρόνου τῷ
σώματι περιεχομένη τῇ ψυχῇ,
ἢ ἐπὶ ἐλαστον κρήνη, ἐδὲ ὅ-
τι ἐν αὐτῇ μέλει· καὶ γὰρ ἡδὴ ἀ-
παλλάσσεσθαι δέη, ὅπως εὐλύτως
ἀπέρσῃ, ὡς ἀλλοῖα τὸ αἰδημένως
κατ' ἐμίας ἐνεργήσας δυναμέ-
ων ἐνεργήσεων· τέτο μόνον παρ'
ὅλον τὸ βίον εὐλαβέμενοι, τὸ
τὸ ἀλάνοιαν ἐν ἑνὶ τῷ οἰκίῳ νο-
εῖν πολὺ καὶ ζῶον τρεπὴ γενέσθαι.
η'. Οὐδ-

1 Anusov mavult Gatah. 2 A mysteriis Ethnicis translatio, ἔρως Edl.
Lugd. male, nec melius Annusator ἔρως, Gatah. 3 Διόπτρα Lugd. quod &
mavult Gatah. 4 Aliquid dæsse videretur quod sic supplet Gatah. [τὸν ὁ-
τασθ'] μὲν δὲ καὶ μὲν φῶναι. 5 Anusov, Lugd. ἡσπῆ, atque ita prorsus ac-
cipit Interpretæ uterque. Sed falsius uterque: ἡσπῆ inquit hic supra 1 & ἡ
σπῆς ἡσπῆς in supra ἡσπῆς ἡσπῆς, subterfugere, metaphora ab illi qui ἡσπῆς
in ἡσπῆς ἡσπῆς in ἡσπῆς ἡσπῆς. Gatah. 1 Anusov.

ἡ. Οὐδὲν ἂν ἐν τῇ Διανοίᾳ
 ἔ κεκολασμένοις καὶ ἔκκεκαταρ-
 μένοις πῦῶδες, ἐδὲ μὲν μεμο-
 λυσμένοι, ἐδὲ ὑπάλον ὕροις ἐ-
 δὲ αἰσῶτελῃ τῷ βίον αὐτῶ ἡ πε-
 πρῶμένη κατελαμῶσῃ, ὡς ἂν
 ἡς ἐπὶ τῷ τραγῶδον, ὡς τῷ
 τελέσῃ ἔ Διιδραματίσῃ, ἀ-
 παλλῶτῃ. ἐν τῇ ἐδὲν δὲ λον,
 ἐδὲ κομῶν, ἐδὲ ὡς σδεδε-
 μένοις, ἐδὲ ἀπερισμένοις, ἐδὲ
 ὑπεύθῃν, ἐδὲ ἐμφῶλεῦν.

θ'. Ἰὼν ὑποληπτικῶς διδά-
μιν ὅτι· ἐν ταύτῃ τὸ πᾶν, ἵνα ὑ-
πόληψις τῷ ἡμερικῶς σὲ μη-
κέτι ἐρῇ. Ὁ ἀνακόλυσεν τὴν φύ-
σιν, ὅτι τῇ ἑ' λογικῇ ζωῇ κατα-
σχῶν. αὕτη δὲ ἔπαιγγελε-
ται ὡς ἀπορριψίαν, καὶ ὡς
ἀνθρώπους οἰκίσαντες, καὶ ὡς
τοῖς θεοῖς ἀπολεθίαν.

ἰ. Πάντα ἐν ῥίψας, ταῦτα
 μόνον πὰ ὀλίγα σὺνιχε· καὶ ἐν
 συμμημένονε, ἅ μόνον ζῆ ἕκα-
 στος τὸ παρὸν τῷ το, τὸ ἀκαριαῖον·
 πὰ ἡ ἀλλὰ, ἡ ἐξ ὅτι, ἡ ἐν ἀδῆ-
 λω· μικρὸν μὲν ἐν ὃ ζῆ ἕκα-
 στος, μικρὸν δὲ τὸ τ' γῆς γω-

8. In hominis castigati atque expurgati animo, nihil suppurati, nihil impuri, nihil subdoli offendas. neque vero vitam hujus non consummatam fatum unquam abruperit, perinde ac si tragœdum dixerit quis ante fabulam peractam scena cecidisse, quin nec servile quippiam in eodem aut affectatum deprehendas, aut addictum, aut abscessum, aut quod cenfuram requiratur, aut quod latebras requiratur.

9. Facultatem opinatricem venerare. in hoc enim sita sunt omnia, ut menti tuæ nulla infit cogitatio, quæ vel natura, vel animantis ratione præditi conditioni non sit consentanea. postulat autem ista, ut nihil temere statuamus, ut hominibus benevoli, Deisque obsequentes simus.

10. *Missis itaque rebus ceteris, pauca ista apud te habeas: meminerisque insuper, unumquemque praesens tantummodo aetatis spatium, quod puncti instar obtinet, vivere: reliquum tempus vel jam exactum, vel in incerto plane situm, exiguum est itaque quod vivit quisque; exiguus*

1 Απορρίπτει αὐτοὺς, ἃ μὴ θίλων τὸ συμπλαῖν, ἢ ὁ ἀπορρίπτει π. π. αὐτοὺς, ut explicat l. 8. c. 34. 2 Ἀναγκάσας Lugd. quod amplectitur Gatak. 3 Illius autem est iniquus vertit Xyland. malim, postulat autem, sive exigit ista. sic enim illud, ἐπαγγέλλεται, ἔξω. Gatak. 4 Ἀποστάντων definit Zeno apud Lact. l. 7. ἐπισημῶν ὅτι διὰ συνκρητισμῶς, ἢ μ. l. Est igitur ἡ ἀποστάντων, sive (ut l. 4. q. 49. & 7. 55.) τὸ ἀποστάντων ἃ inermes assensendi proclivitate ac praecipitania immunitas. eodem fere sensu occurrit hoc verbum, apud Philastrium, Stobaeum, & Arrianum in Epist. Fallitur ergo Budens (& cum secutus Stephanum) cum legi vult ἀποστάντων. Gatak.

guus & telluris, in quo vitam agit, angulus: exiguum quiddam, quæ & diutissime prorogatur, posthuma fama; eaque hominum morti celerrime concedentium, qui ne seipfos probe norint, nedum jam olim defunctum quempiam, successionibus propagata.

II. Eis quæ dixi monitis salutariibus, istud unum adjectum fit: ut definitio sive descriptio fiat semper rei illius quæ sub cogitationem cadit: quo ipsa per se nuda ex natura sui, eademque integra, per partes sui universas, quale quid sit, distincte possis dijudicare; utque apud te perpendas, & quodnam sit nomen ejus, quæque eorum ex quibus constet, & in quæ futurum est ut resolvatur denuo, nomina. nihil enim perinde magnanimitatem ingenerat, atque expedite vereque discutere posse unumquodque eorum quæ in vita contingunt; eademque sic intueri semper, ut mentem simul subeat, quali mundo qualem usum hoc præbeat, quamnam universi respectu dignitatem obtineat; quamnam, hominem quod attinet, qui civem agit civitatis supernæ illius, cujus reliquæ civitates istæ quasi sa-

νίδιον ὅπερ ζῆ* μικρὸν δὲ καὶ ἡ
μηκίστη ὑπεροφημία, καὶ αὐ-
τῇ δὴ κατὰ διαδοχὴν ἀνθρώ-
πων τάχιστα τεθνησκόμενων,
καὶ οὖν εἰδόντων εἰς ἑαυτοὺς,
ἥ τε γὰρ τὸν προπαλαί τεθνησκότα.

ια. Τοῖς ὅ ἐρμηνεύοις πα-
ρασημασιν ἐν ἐλῃ περὶ σέσω, τὸ
ὅρον ἡ ὑπογραφήν ἀνὰ πικ-
ρὰ τῆς υποπιπλοντος φαντασθῶ,
ὥστε αὐτὸ ὅποιον ἐστὶ κατ' ἐστίαν
γυμνόν, ὅλον δὲ ὅλων διηρημέ-
νως βλέπειν* Ἐ τὸ ἴδιον ὄνομα
αὐτῶ, καὶ τὸ ὄνοματε ἐκείνων
ἐξ ὧν συνεκέρθη, καὶ εἰς ἀ ἀνα-
λυθήσεται, λέγειν παρ' ἐαυτοῦ.
ἔστιν γὰρ ἔσως μεγαλοφροσύνης
πειρηκὸν, ὥς τὸ ἐλέγχειν
ὁδῶ καὶ ἀληθείᾳ ἕκαστη τῶν
τῷ βίῳ υποπιπόντων δύνα-
μις, καὶ τὸ ἀνὰ ἔσως εἰς αὐτὰ
ὄραν, ὥστε συνεπιβάλλειν ὅ-
ποιον πνὶ τῷ κόσμῳ, ὅποιαν
τινα τῶν χρεῖαν παρεχόμε-
νον, τίνα μὲν ἔχει ἀξίαν ὥς
πρὸς τὸ ὅλον, τίνα δὲ ὥς
πρὸς τὸ ἀνθρώπον, ἡ πολί-
τεω ὄντα πᾶσι τῆς ἀνωτά-
της, ἥς αἱ λοιπαὶ πᾶσι ὥσπερ
εἰσὶ αἱ

1 Præceptis vertit Xyland. ac si παρακαλῶν μὲν vel παραμύχων legisset.
M. Casaub. auxilium, quo sensu παραμύχων nusquam occurrat: quia tamen
παραμύχων est ποσὴν, adesse, auxiliari, fieri potest ut Marcus παραμύχων hic
dixerit, quæ infra περὶ δόμους l. 4. c. 50. Potest fortitan & documentis reddi:
nam παραμύχων quod ejusdem est originis, etiam pro documento sumi quan-
doque, docet Budæus. Galat. 2 Vide ad lib. 2. 16.

οἰκίαι ἐσὶν· τί ἐστὶ, ἃ ἔκ τινων
σωτηνέκερται, καὶ πόσον χρόνον
πέφυκε παρμένειν τῷτο, τὸ τ'
φαντασίαι μοι νῦν ποιεῖν· καὶ
τίπος ἀρετῆς πρὸς αὐτὸ χρεία,
οἷον ἡμεροτόμιος, ἀνδρείας, ἀλη-
θείας, πίστεως, ἀφελείας, ἢ αὐ-
τοκρείας, τ' λοιπῶν· διὸ δ' αἶψ'
ἐκαστα λέγειν, τῷτο μὲν παρὰ
θεῶν ἔκει· τῷτο δ' κατὰ τὴν σύλ-
ληξιν, καὶ τὴν συμμηνηρομένην
σύγκλωσιν, καὶ τὴν ποιαντὴν σω-
τευζίν τε καὶ τὸ χλῆμα· τῷτο δ'
παρὰ τὸ συμφύλλε καὶ συγγυῆς
καὶ κοινωνῶν, ἀγροῦντ'· μὲντοι
ὅτι τὴν αὐτὴν κατὰ φύσιν ἐστίν· ἀλλ'
ἐγὼν ἔκ ἀγνοῶν. διὰ τῷτο χρῶ-
μα αὐτῷ κατὰ τὸ κοινωνίας
φυσικὸν νόμον, εὐνοῶς, καὶ δι-
καιῶς· ἀλλὰ μὲντοι· ἔκ κατ' ἀξί-
αν ἐν τοῖς μέσοις συστοχάζομαι.

16. Εαν τὸ παρὸν ἐνεργῇς,
ἐπόμενόν τῷ ὁρᾷ λογῶν ἐ-
σπασμένους, ἐρρωμένους, ἐυ-
μνῶς, ἑμὴ δὲ παρεμπό-
ρῳμα, αἵμα τ' ἐαυτῆ δαίμονα
κατὰρὸν ἐσώτα τηρῇς, ὡς εἰ
καὶ ἡδὴ δοσὶναι δέοι· εἰάν

milie existunt : quidnam sit, & ex quibusnam principiis consistat, & quamdiu durare natum sit, quod phantasiam mihi afficit impræsentiarum : quam item virtute adversus rem eam sit usus ; mansuetudine, puta, fortitudine, veritate, fide, simplicitate, frugalitate, an alia aliqua : de singulis ergo rebus dicendum est ; Hoc divinitus venit ; hoc à fati serie connexa contextaque, vel à concursu fortuito istiusmodi : hoc à contribuli, congenere, sodale ; qui ipse quidem quid nature suæ consentaneum sit nescit. cæterum ego cum norim, ideo adversus illum benevole iustæque me gero, juxta societatis legem à natura latam : interim tamen in mediis istis pro rei cujusque æstimatione rationem ejusdem habeo.

12. Si rationi rectæ obsecutus, id quicquam est, quod jan-
instat, sedulo, strenue, placide
egeris, nec extra opus institu-
tum accessorium aliquid *respexeris*; sed genium tuum purum
integrumque servaveris, ac si
illum statim redditurus es: huic

1 Ex qua totus ex me aptus sum vertit Xyland. æquanimittate, Cafaub. ego,
frugalitate : ita Polybius usurpavit Budeo referente, Αἰσος ὁ αὐτοῦ ἐν ἀποκρίσει τῷ Κ.
Ζωο, μὴ εἶδεναι, μὴ ἔχει δὲ τὸ αὐταρχεῖν τῷ βίῳ. frugalitatis nomine cum primis, Γα-
ζακ. 2 Τὸ ἡγάρ, h. e. honesto, ut pote quod summum immo solum bonum censabant,
μαγίστην ἡγεῖαν tribuebant Stoici. Cætera omnia etiamsi pro μαγίστῃ h. e.
ἀλλόφθορα ducerent, quadam tamen ex iis in pretio atque æstimatione ἀ-
λλόφθορα habebant, quæ ideo μετὰ μαγίστην, vocabulo a Zenone excogitato, t. e.
producta, (ut Senec. ep. 74.) promota sive preposita (ut Cicero de fin. l. 3.) nuncen-
tabant, Γατάκ. 3 Deesse videtur verbum aliquod, καὶ πᾶσι puta, vel ἑκάστῳ.
Γατάκ.

huic, *inquam*, si adhæseris, nihil ulterius exspectans, nihil fugitans: sed quod præ manibus est juxta naturæ dictamen agere, & in dictis quibusque animo heroico veritatem libere proloqui contentus, prospere plane vieturus es. hoc autem quin facias, qui impediatur, nullus est.

13. Quemadmodum chirurgi instrumenta & ferramenta sua ad curationes subitaneas semper habent ad manum: ita tu dogmata in promptu apud te habeas, quorum ope res cum divinas tum & humanas dignoscas; & rem quamque, etiam levissimam ita peragas, ut qui memineris duo ista esse invicem connexa. neque enim, homines quod spectat, quicquam recte egeris sine habito ad res divinas respectu; nec vice versa.

14. Ne diutius evageris: neque enim futurum est, ut commentarios tuos perlegas, aut Romanorum ac Græcorum priscorum res gestas, aut ex auctoribus variis excerpta, quæ, quo in senectute usui tibi essent, reposuisti: ad finem itaque festina, & spes vanas mittens, si rationem tui ullam habes, tibi consule; quod licet.

15. Nesciunt quam variae significatione sint vocabula ista, furari, serere, emere, quiescere, quid factio opus est videre, quod quidem non oculis corporeis, sed visu quodam aliufmodi efficitur.

τὸ σωᾶσθαι, μηδὲν φοβούμενων, μηδὲ φεύγων, ἀλλὰ τῇ παρέσσει κατὰ φύσιν ἐνεργείᾳ, καὶ τῇ ᾧ λέγεται ἐφείργειν, ηρώικῃ ἀληθείᾳ ἀρκούμενον, εὐζωήσεις. ἐπὶ δὲ ἑδδαίς ὁ τὸ καλύπτει δυνάμει.

17. Ὡστερ οἱ ἰατροὶ αἰεὶ τὰ ὄργανα καὶ σιδήρεα ποσὶ ἔχουσιν, καὶ τὰ αἰφνίδια τῶν παθόντων ἐπεὶ τὰ δόγματα συνῆπται ἔχει πρὸς τὰ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα εἰδέναι, καὶ πᾶν καὶ τὸ μικρότερον ἔτω ποιῆν, ὡς τῆς ἀμφοτέρων πρὸς ἀλλήλα συνδέσεως μεμνημένον. ἔτε γὰρ ἀνθρώπινον ἡ ἀνδρὶ ἐπὶ τῇ θείᾳ συναναφορᾷ εὐπράγεις, ἔτε ἐμπαινον.

18. Μηκέτι παλαιῶν ἔτε γὰρ τὰ ὑπομνημάτιά σε μέλλεις ἀναγνώσκον, ἔτε τὰς τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων καὶ Ἑλλήνων πράξεις, καὶ τὰς ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἐκλογάς, ἀς εἰς τὴν γῆρας σπουδῇ ἀπεπληροῦσθαι ἐνέεις πύλον, καὶ τὰς κενὰς ἐλπίδας ἀφαιρῇ, σπουδῇ βοήθει, εἰ τι σοι μέλει σπουδῇ ὡς ἔστιν.

19. Οὐκ ἴσασιν, πόσαι σημάδια τὸ κλέπτεν, τὸ ἀπείργειν, τὸ ἀνείλεσθαι, τὸ ἡσυχάζειν, τὸ ὁρᾶν τὰ πρακτικά, ὁ δὲ οὐκ ἐφθαλμοῖς γινέται, ἀλλ' ἐν ἡμῶν ὡς ἔστιν.

15. ¹Σῶμα, ψυχὴ, νῆς· σώματος αἰσθήσεως, ψυχῆς ὁρμαὶ, νῆ δόγματα. τὸ μὲν τυπῶδες φανταστικῶς, καὶ τὸ βοσκομημάτων τὸ ἢ νοσοῦσας αἰσθῶς ὁρμητικῶς, ἔτ' θηρίων καὶ τῶν ἀνδρογυνῶν, καὶ φαλαριδῶν, καὶ ²Νέρων· τὸ [ἦ] τὸ νῦν ἡγεμόνα ἔχειν ὅππῃ τὰ φαινόμενα καθήκοντα, καὶ τὸ θεὸς μὴ νομιζόντων, καὶ τὴν παρὰ δαίμονα καταλαμπνάντων, ἔτ' πεινῶντων, ἐπιδρῶν κλείσσει τις θύρας. εἰ δὲν τὰ λοιπὰ κρινά ἐστι παρὰ τὰ ἐξημένα, λοιπὸν τὸ ἰδίον ἐστὶ τῷ ἀραθῶ, φιλεῖν μὲν ἔσπαρζεσθαι τὰ συμβαίνοντα, καὶ συγκαλωθόμενα αὐτῷ· τὸν ἢ ἐνδὸν ἐν τῷ στήθει ἰδρυμένον δαίμονα μὴ φύρειν, μηδὲ θορυβεῖν ὅχλω φαντασιῶν, ἀλλὰ ἵλεων διατηρεῖν, καὶ σμικρῶς ἐπόμενον ὡς θεῷ, μήτε φθηνγγόμενον ἢ παρὰ τὰ ἀληθῆ, μήτε ἐνεργεῖν τὰ ὡς τὰ δίκαια. εἰ ἢ ἀπιστοῦσιν αὐτῷ πάντες ἄνθρωποι, ὅτι ἀπλῶς καὶ αἰσθημένως καὶ εὐθύμως βίῳ, ἔτε χα-

16. Corpus, anima, mens: corporis sensus sunt, animæ affectus, mentis decreta. visorum imagines admittere, etiam pecudum commune est: affectibus tanquam fidiculis agitari, atque abripi, feris quoque competit, & effœminatis, & Phalaridi, & Neroni, & Deos negantibus, & patriam desertentibus, & postquam fores sibi occluserint, quidlibet perpetrantibus. Si cætera ergo eorum, qui jam dicti sunt, communia fuerint, restat, ut viri boni hoc sit peculiare, in eis quæ officii sui esse videbuntur, mentis ductum sequi, & fati volentibus casus vitæ intextos lubenter amplexari; genium vero intra se in pectore situm, nec polluere, nec visorum congerie perturbare, sed placidum servare; huic tanquam Deo, decenter obsequi, nihil à veritate alienum proloquendo, nihil à iustitiæ ratione devium exsequendo. Quod si nemo illi fidem habuerit, quod simpliciter, modestè, tranquille degat, neque id à quoquam ægre ferre

1 Vide ad l. 2. c. 2. 2 Sic dicti sunt non solum qui ambigua inter marem & seminam sexu nati sunt (ut loquitur Liv. l. 27.) verum etiam molles, effœminati, imbelles. Ἀνδρογυνὸς δὲ οὗτος ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ. Hesych. & Pollux de cinædis usurpatione docet l. 6. c. 20. Gatake. 3 Locus misere luxatus, quem sic restituit Gatake. Νέρωνος, ἢ τῶν τοῦ Νέρος μὴ νομιζόντων, ἢ τῶν τὴν αὐτοῦ εἰρησυχίαν ἐκκαταλαμπνάντων & Νέρονος, ἢ τῶν τοῦ Νέρος μὴ νομιζόντων. Xyl. παρὰ Ἀπολλωνίου Λυδίου. ποινιστῶν, ἐπὶ τοῖς κλείναις [ἐπὶ τοῖς] (ἀρχαῖοι οὗτοι Xyl. παρὰ Ἀπολλωνίου Λυδίου) ποινιστῶν, ἐπὶ τοῖς κλείναις τοῖς θύραις. tunc inchoata nova periodo legitur ut ut τὰ λοιπὰ κρινά ἐστι παρὰ τὰ ἐξημένα, λοιπὸν ἰδίον ἐστὶ τῷ ἀραθῶ, τὸ τὸν νῦν ἡγεμόνα ἔχειν ἐπὶ τὴν φαντασίαν καθήκοντα, & φιλεῖν μὴ εἶναι.

ferre, aut à via ea, quæ ad vi-
tæ finem ducit, ideo diverte-
re: ad quem par est accedere
purum, pacatum, promptum,
sponte sua fato suo sese accom-
modantem.

λεπόμεναι πρὸ τῶτων, ἕπε παρὰ-
τρέπεται τὸ ὁδὸν τῆς ἀγίας ὁδῆς
τὸ τέλος ἔστι βίη, ἐφ' ἧ δὲ ἐλ-
θεῖν καὶ παρὸν, ἡσύχιον, εὐλυτον,
ἀβιάτως τῇ ἐαυτοῦ μοίρᾳ συν-
ηρμοσμένον.

ΒΙΒΛΙΟΝ Δ΄.

LIBER IV.

Α΄. **Τ**Ο ἔνδον κυρμεῦον, ὅ-
ταν κατὰ φύσιν ἔ-
χη, ἕτως ἔθηκε
πρὸς τὰ συμβαίνοντα, ὥστε αἰ-
πρὸς τὸ διωπτόν καὶ διδόμενον
μετατίθεσθαι ραδίως. ¹ ὕλην
γὰρ ὁποῦτα γινώσκω ἔδεμίαν
φιλεῖ· ἀλλὰ ὁρμῇ μὲν πρὸς
τὰ ² ἡγέμενα ³ μετ' ὑπεξαι-
ρέσεως· τὸ δὲ ἀντασπαζόμενον ὕ-
λην αὐτῇ ποιεῖ ὥσπερ τὸ πῦρ,
ὅταν ἐπικρατῇ τῇ ἐμπιπρόντων,
ὅφ' ὧν ἂν μικρὸς ἦς λύχνος ἐ-
σβέσθῃ· τὸ γὰρ λαμπρὸν πῦρ τά-
χις ἐξωκείσῃ αὐτῷ τὰ ὄντι-
φορέμενα, ἔκατηνάλωσεν, ἔξ
αὐτῶν ἐκείνων ἐπὶ μείζον ἤρθη.

Β΄. Μηδὲν ἐνέργημα εἰρή, μη-
δὲ ἄλλως ἢ κατὰ θεώρημα συμ-

1. **Q**UÆ intra nos pars
principatum obtinet,
ubi secundum natu-
ram habuerit se, adversus ea quæ
contingunt ita est comparata, ut
ad id quod potest & concessum
est facile se transferat. neque
enim de materia certa ulla solli-
cita est: sed ad ipsa etiam præ-
posita cum exceptione fertur:
& quicquid eorum loco adver-
si se ingerit, id pro materia, in
qua exerceat se, habet: quemad-
modum ignis validior, ubi ea,
vel obvia facta, vel injecta, cor-
ripuerit, quæ lucernam exilem
cito exstinxissent, accommodat
sibi & absūmit, & ex eis ipsis
incrementa capit.

2. Nihil operis est frustra te-
mere exequendum, neque a-
liter

1 Possis reddere attributam & assignatam sibi materiam. At Junius vult
ὁποῦτα γινώσκω subjunctam sibi materiam, quod & Xyland. forsan legerit. Hoc
est quod vult, de materia circa quam se exerceat non est sollicitus (neque
enim hoc in potestate ipsius situm est, eligere quam ipse velit) sed quo-
modo circa eandem se gerat. materiam ergo assignatam sibi nullam diligit, quia
medium quiddam i. e. adiaphorum esse novit. Gatak. 2 Προκειμένα Xyland.
at Gatak. legi vult πρὸς ἡμᾶς, vel πρὸς ἡμῖν, ea quæ potiora videntur, præ-
posita. Vid. ad. l. 3. c. 11. 3 Loco huic lucem asseret Seneca locus quem
adducit Gatak. ex l. 4. de benef. c. 34. Sapiens ad omnia cum exceptione veniet,
si nihil incidit, quod impediat. Ideo omnia illi succedere dicimus, & nihil contra
opinione accidere, quia præsumit animo, posse aliquid intervenire quod destinata
prohibeat.

liter quam ut artis regulis quam exactissime respondeat.

3. Reccessus sibi requirunt *multi multos*, villas agrestes, litora, montes: istiusmodi loca & ipse plurimum soles appetere. hoc autem totum vulgarium cum primis est hominum, cum liceat, quocunque ipse volueris tempore in teipsum secedere. nusquam enim aut quietior aut otii amplioris cuiquam secessus datur, quam in suam ipsius animam: præcipue, si quis ea intra se reposita habuerit, quorum contemplatione summam extemplo tranquillitatem consequatur: tranquillitatem eam dico, quæ in animi probe compositi statu consistit. hoc itaque recessu jugiter usus, te renova. habeas autem penes te breviora quædam & principalia documenta, quæ statim, ubi succurrerint, omnem animi molestiam eluere tibi possint, remittantque te nihil ægre ferentem eorum, ad quæ reverteris. ecquid est enim, quod ægre ferre debeas? nunquid hominum improbitatem? perpendens tecum dogma illud, homines, alterum alterius

πληρωθῆναι τῆς τέχνης ἐνεργείῳ.

γ. Αναχωρήσεις: αὐτοῖς ζητῶσιν, ἀγροικίας καὶ αἰγιαλῶν, ὅρη· εἰώθας δὲ καὶ σὺ τὰ πᾶντα μάλιστα ποιεῖν. ὅλον δὲ τὸτο ἰδιωτικώτατον ἐστίν, ἐξῆς ἢ ἂν ὥρας ἐτελείης εἰς ἑαυτὸ ἀναχωρεῖν. ἴδαμεν γὰρ ὅτε ἡ συχωρότερον, ἢ τὸ ἀπεργαζομέντερον ἄνθρωπος ἀναχωρεῖ, ἢ εἰς τὸ ἑαυτῷ ψυχῇ· μάλιστ' ὅστις ἔχει ἐνδόν πᾶντα, εἰς ἃ ἐγκύψας, ἐν πάσῃ εὐμαρίᾳ εὐδὺς γινέσθαι. ἴδεν δὲ εὐμαρίαν λέγω ἐδὲν ἄλλο, ἢ εὐκοσμίαν. συνεχῶς ἐν δίδας σεαυτῷ ταύτην τὴν ἀναχώρησιν, καὶ ἀνανεῶς σεαυτὸν. βραχεῖα δὲ ἔσω καὶ ἐπὶ συγχώσῃ, αὐτὸς ἀπαντήσονται ἀρκέσει εἰς τὸ πᾶσιν αὐτῷ διατελεῖσθαι, καὶ ὅτε πέμψαί σε, μὴ δυσχεραίνοντα ἑκείνοις, ἐφ' ἃ ἐπανερχῇ. τῇ γὰρ δυσχεραίνεις τῇ τ' ἀνθρώπων κακίᾳ; ἀναλογισάμενος τὸ κρίμα, ὅτι τὰ λογικὰ ζῶα ἄλλῃ-

1 Margini adscriptum *Gatak* αὐτοῖς. 2 *Renovate*, vel *renovata* memoriam tuam, eorumque quæ apud te habes reposita, ut mox ἀνανεωσάμενος: vel recrea te. Sic enim *renovare* etiam Latinis in usu pro reficere, vel recreare. Quintil. inst. l. 6. c. 4. *Gatak*. 3 *Elementaria* i. e. elementorum vicem obtinentia, ut *Xyland*. live quæ elementa continent doctrinæ universæ, ut *Cassaub.* Quid si *summaria* dixerimus? quæ rerum summulas comprehendant. *Gatak*. 4 Si hæc lectio retineatur αὐτῷ ad τῆς ψυχῆς referendum est: sed, quia τῆς ψυχῆς nulla in precedentibus fit mentio, *Gatak* etiam ad *Xylandrium* accedit, qui vult, qui omni te molestia liberent, ut *ἀντα* aut *λεγεῖν* aut legendum saltem censuerit. 5 *Κρίμα* idem est hic, quod alibi *δίκη*, decretum, prout reddit *Seneca* ep. 95. *Gatak*.

ἀλλήλων ἔνεκεν γέγονεν· καὶ
 οὐ τὸ ἀνέχεσθαι, μέρος τῆ δι-
 κασιωγῆς· καὶ οὐ ἀκόντες ἀ-
 μαρτάνουσι· καὶ πόσοι ἤδη δι-
 εχθρεύσαντες, ὑποπτεύσαντες,
 μισήσαντες, ¹ διαδοξαλιθέν-
 τες ἐκτέτανται, τετέφρανται·
 παύς ποτέ. ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκ
 τῶ ὅλων δόξατομοιμοῖς δυσχε-
 راίνεις· ἀνανεωσάμεν τὸ
 διεξδωγμὸν, ἥτοι πέφοια, ἡ
 αἵται, ἡ ἐξ ὅρων ἀπεδάχθη,
 ὅτι ὁ κόσμος ὥσπερ πόλις.
 ἀλλὰ τὰ ζωαλικά σὺ ἀψε-
 τῶ· εἰς ² ἐνοήσεις οὐ ἐκ ἰππ-
 μίγνυται λείως ἢ τραχέως
 κινεμένη πνεύματι ἡ λήανεια,
 ἐπειδὴν ἀπαῖς ἐαυτῷ δόξα-
 λάσῃ, καὶ γνώσει τὴ ἰδίαν
 ἐξοσίαν, καὶ λοιπὸν ὅσα ὡς
 πόνος καὶ ἡδονῆς ἀκήκεας,
 καὶ συγκατέθεα. ἀλλὰ τὸ δό-
 ξαλέον σε ³ ὡς ἐπισπῶσα. ἀπ-
 δὼν εἰς τὸ τάχος ⁴ τὸ πᾶν-
 των λήθης καὶ τὸ χάος· ἔ-
 φ' ἐκάτερα ἀπείρε αἰῶνες,
 καὶ τὸ κενὸν τῆς ἀπηχέσεως,
 καὶ τὸ εὐμετάβολον, καὶ ἀ-
 κλειτον ⁴ τῶν ἐφ' ἡμῖν δοκέν-
 των, καὶ τὸ σενὸν· ἔτι περ ἐν
 ᾧ περιγράφεται. ὅλη τε γὰρ ἡ γῆ

caussa natos esse: tum æquanimi-
 tatem esse justitiæ portionem;
 porro invitos delinquere; & deni-
 que quam multi ubi inimicitiiis
 exercendis, suspicionibus foven-
 dis, odiis, litigiis, vitam exegis-
 sent, tandem defuncti & in cine-
 res redacti sint, define tandem *ti-
 bi molestiam facessere*. At universi
 ipsius administratio, & inde ob-
 venientia, ægre tibi faciunt. re-
 duct tibi in memoriam disjuncti-
 vum illud, aut numinis provi-
 dentia, aut atomorum concursu
constant universa: vel ea etiam *ar-
 gumenta* quibus liquido demon-
 stratur, mundum istum civitatis
 instar obtinere. Verum tangunt
 anguntque te ea quæ corpus at-
 tingunt: at tu considera, men-
 tem tuam, ubi semel agnita vi
 propria subduxerit sese, spiritui si-
 ve leniter sive aspere moto neuti-
 quam immisceri. quibus adjicias
 licet & quæ de dolore ac volup-
 tate audieris aliquando, & assensu
 tuo comprobaveris. Sed gloriolæ
 cupido forsitan te torquet. cogita
 quam cito oblivione sepeliantur
 omnia, quamque vastum chaos
 infiniti ævi utrinque consistat:
 tum quam inanes plane applausus
 isti: quam mutabile & judicii ex-
 pers faventium vulgus; quam an-
 gusto denique spatio laus ista ter-
 minetur. siquidem & terra tota
 puncti

¹ Consoisi verit Xylaud. malim velantes, sese mutuo impetentes. Δοξα-
 τισμοί, δόξατι μαχόμενοι Hesych. inde διαδοξατισμοί, velitationes infra l. 7. 3.
 Galak. ² Εννοήσεις Lugd. ³ Περιεσπῶ Jun. ⁴ Τῶν ἐφ' ἡμῖν δοκούντων lego,
 sensu exigente, Galak.

puncti instar habet; huiusque ip-
sius angulus quam exiguus inco-
litur? istic autem *agentium* quo-
ta pars, & hi quales sunt, qui
te celebraturi sint? proinde,
memento tandem in particulam
istam secedere: & cum primis
cave distrabaris, cave obnita-
ris, liber esto potius, resque
ipsas intuere, ut vir, ut ho-
mo, ut civis, ut animal mor-
tale. Ista autem duo præ reli-
quis ad manum tibi sint maxi-
me, ad quæ jugiter inten-
das. alterum, quod res ipsæ
animam non attingunt, sed ex-
trinsecus immotæ manent: mo-
lestiæ autem ab opinione sola
proveniunt. alterum vero, quod
universa quæ hic vides, mox
sunt mutatura, nec futura am-
plius. sed & perpende tecum,
quam multarum rerum muta-
tionibus interfueris ipse. altera-
tione mundus constat, opinione
vira.

4. Si intellectus nobis commu-
nis est, etiam ratio qua ratio-
nales dicimur communis est. si
ratio, etiam ea quæ quid agen-
dum, quid omittendum præ-
scribit, ratio communis est. si
hæc, lex quoque communis est.
hoc si conceditur, cives su-
mus: & hoc dato, politiæ ali-
cujus participes: & ex conse-

σημή, ἐ ταύτης πόσων γυνί-
διον ἢ κατόικησις αὐτῇ; καὶ ἐ-
ταῦτα πόσοι, καὶ οἳ οἱ τινες οἱ ἐ-
πιμενέσμενοι; λοιπὸν ἔν μέμνη-
σθαι τῆ ὑποχωρήσεως τῆ ἐς τὸ το-
τὸ ἀρεθίδιον αὐτῆς καὶ περὶ
παντὸς μὴ παῶ, μηδὲ κατενέιναι,
ἀλλὰ ἐλεύθερος ἔσθαι, καὶ ὅρα πᾶ
πράγματα ὡς αἰνῶ, ὡς ἀν-
θρωπῶ, ὡς πολίτης, ὡς θνη-
τὸν ζῶν. Ἐν τῇ τοῖς περὶ χει-
ροπέτοις εἰς αὐτὴν ἐγκύψει, ταῦ-
τα ἔσθαι τὰ δύο. ἐν μὲν, ὅτι τὰ
πράγματα ἐκ ἀπείρου τῆ ψυ-
χῆς, ἀλλ' ἔγωγε ἔστηκεν ἀτρε-
μῆντα· αἱ δὲ ὁχλήσεις ἐκ μόνης
τῆ ἐνδον ὑπολήψεως. ἕτερον δὲ,
ὅτι πάντα ταῦτα ὅσα ὀραῖς, ὅ-
σον ἐδέπω μεταβάλλῃ, καὶ ἐκ ἐ-
μῆς καὶ ὅσων ἤδη μεταβολαῖς
αὐτὸς παραπτύχηκας συνε-
χῶς διανοῶ. ὁ κόσμος, ἀλλοίω-
σις· ὁ βίβλος, ἀπόληψις.

5. Εἰ τὸ θεωρὸν ἡμῶν κοι-
νὸν, καὶ ὁ λόγος καθ' ὃν λο-
γικοὶ ἐσμεν κοινός· εἰ τὸ το-
τὸ, καὶ ὁ περὶ σκεπτικὸς τῶν
πινητῶν, ἢ μὴ, λόγος κοι-
νός· εἰ τὸ το, καὶ ὁ νόμος κοι-
νός· εἰ τὸ το, πολίτης ἐσμέν·
εἰ τὸ το, πολιτεύματός τινος
μετέχοντες· εἰ τὸ το, ὁ κόσ-

μος

1 In cor nimirum, quod mentis domicilium statu-
bant Stoici. Laert. 7. in
Zenone, τὸ καμμένον ἐστὶν ἐν τῇ καρδίᾳ, vid. & Plinarch. de Philosoph. placit. l.
4. c. 5. Gatake 2 Μένειναι τὸν 3 Νοεῖν Gatake

μος ὡσανύ πόλις ἐστὶ. τίνας γὰρ
ἀλλὰ φησὶ τις τὸ τῶν ἀνθρώ-
πων πῦν γινῆσθαι καὶ πολιτεύ-
ματι μετέχειν; ὁ καὶ φησὶ ὅτι ἐκ
τῆς κοινῆς ταύτης πόλεως, καὶ αὐ-
τὸ τὸ νοερὸν καὶ λογικὸν καὶ νομικὸν
ἡμῖν, ἢ ποῖον; ὡς περὶ τὸ γε-
νέσθαι μοι δοτὶ τίνας γῆς δοτομέ-
ρας, καὶ τὸ ὕδρον ἀφ' ἐπὶ τοῦ κοι-
νῆς, καὶ τὸ πνέματικον δοτὶ
πηγῆς τίνας, ὅτι τὸ θερμὸν καὶ πυ-
ρῶδες ἐκ πνέματος ἰδίως πηγῆς (ἐ-
δὲν γὰρ ὅτι ἔστι μηδεὶς ἐρχε-
ται, ὡς περὶ μηδὲν εἰς τὸ σῶ-
ν ἀπερχομένη) ἔτω δὲ καὶ τὸ
νοερὸν ἡκεῖ ποῖον.

ε'. Ο ἰσχυρὸς ποῖος, οἷον
γένεσις, φύσεως μυστήριον. σύγ-
κερσις ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων
εἰς ταῦτα. ὅπως δὲ οὐκ
ἐφ' ὧν ἂν τις αἰσχυρῆται. ἔ-
στιν ὡς τὸ ἐξ ἑξῆς τῶν νοερῶν ζώων,
ἔστιν ὡς τὸ λόγον τὸ παρὰ
σκότους.

ς'. Ταῦτα ἔτις ὑπὸ τῆς ποῖ-
ων πέφυκε γένεσθαι ἐξ ἀνάγκης. ὁ
ἰσχυρὸς μὴ θέλων θέλει τὸ σκεῖν ὁ
ποῖος μὴ ἐκείν. ὅπως δὲ ἐκείνο μέ-
μνησθαι, ὅτι ἐκείνος ὁλιγίστος χρόνος καὶ
σύ καὶ ἔτις ποῖος γένεσθαι μέγα βρά-

quenti, civitatis instar mundus
est. eequam enim aliam exco-
gitaverit quisquam politiam,
cujus universum genus huma-
num sit particeps? unde ergo
nobis intellectu, ratione, atque
adeo lege agere posse, nisi in-
de, è communi illa civitate?
sicut enim quicquid in me ter-
reum existit, à terra aliqua mihi
pro parte mea obvenit; quic-
quid humidum, ab elemento di-
verso; quicquid æereum, à fon-
te suo aliquo; quicquid calidum
& igneum item à fonte aliquo
peculiari: nihil enim aut ex nubi-
lo provenit, aut ad nihil unum redit
sic & intellectus alicunde manat.

5. Tale quiddam mors est
quale nativitas; naturæ utrum-
que mysterium est. ex iisdem
elementis concretio illic, in quæ
istuc resolutio, nihil omnino,
cujus quatenus pudeat. cum
nil subsit, quod animali intel-
lectu prædito non congruat,
vel constitutionis ejusdem ratio-
ni repugnet.

6. Ab ejusmodi hominibus fi-
eri istiusmodi necesse est. si quis
aliter vult esse, idem scum suc-
co carere velit. illud inter-
im omnino memineris, brevi
futurum, ut vestrum uterque
defungatur: tum paulo post ne
nomina

1 Deesse videntur voces aliquot necessario supplendæ, ut sensus sit in-
teger. [καὶ διακρίσεις] εἰς ταῦτα, vel ut l. 10. 7. [καὶ διακρίσεις] εἰς ταῦτα. Gatak.
2 Abrupta ista, nec cum prioribus coherentia. Monitum continent ad-
versus injurias & contumelias ab improbis illatas: Talia, inquit, ab istius-
modi perpetrari solenne est. Gatak.

nomina quidem utriusque superflutura.

7. Opinionem tolle, tollitur simul & querimonia illa, læsus sum. hoc sublato, tollitur damnum *omne*.

8. Quod hominem ipsum se deteriore non facit, nec illius vitam fecerit deteriozem; sed nec damno aut interiore aut exterioro affecerit.

9. Commodi sui causa natura facere hæc cogitur.

10. *Cogita*, etiam iuste contingere, quicquid contingit: id quod si sedulo observaveris, facile deprehendes. non ex connexionne duntaxat necessaria, sed ex ratione iusta consequi *universa*, & tanquam ab eo, qui pro dignitate cuique suum tribuit, provenire hoc itaque prout coepisti, observare pergas: & quicquid feceris, bonum te præstes, quomodo bonus quis proprie dicitur. in omni actione tua serves illud.

11. Tu ne ea opineris, quæ is autumat, qui contumelia te afficit; vel etiam quæ ille autumat te vult: verum res ipsas, quomodo vere se habeant, cogites.

1 Legit *Gatak*. *ἡ ἀνάγκη* ἵνα καὶ τῶ συμπεριέχοντος ἡ φύσις τῶ το ποιῆν. Commationem autem hoc superioribus adfigit *Cassaub.* sequentibus præfigit *Xyland.* cum neutra satis coheret: dictionis series hiulca est, & deesse aliquid videtur. ad sequentia potius dicti mens vergit, ut rationes varias simul congerat, ob quas æquanimiter contingentia quæque ferre oporteat: quia nempe necessaria, utilia, iusta. *Gatak*. 2 *Ἀπελῶς* *Gatak*. 3 *Τὸ* *Lugd.* quod probat *Gatak*. 4 *Verum* bonum dicit, non quomodo omnes candidatos bonos viros, quomodo optimos, si nomen non succurrit dominos saluamus, (ut Seneca ep. 3.) sed perfectum, absolutum quem malum facere nulla vis, nulla necessitas possit. Itaque τὸ ἰδίως νουοῦμαι hic opponitur τῷ κοινότερον λεγομένῳ c. 20. *Gatak*.

χὺν ὃ ἐδὲ ὄνομα ὑμῶν ὑπολειφθήσεται.

5. Ἄρον τ' ὑπὸ πληψιν, ἥρ' ὃ τὸ βέβλαμμα. ἄρον τὸ βέβλαμμα, ἥρ' ὃ τὸ βλάβη.

ἡ. Ο χεῖρα αὐτὸν ἐαυτὸν ἀνθρώπων ἐ ποιῇ, τὰ το ἐδὲ τὸ βίον αὐτὸν χεῖρα ποιῇ, ἐδὲ βλάβη ἥρ' ὃ ἐξώθεν, ἐτε ἐνδοθεν.

θ. Ἡ ἀνάγκη καὶ ὃ συμπεριέχοντος φύσις τὰ το ποιῇ.

ι. Ὁ πᾶν τὸ συμβαῖνον, δικαίως συμβαίνει· ὃ ἐάν ἀκριβῶς ἀρραφύλαστος, εὐρήσθης. ἐ λέγω μόνον κατὰ τὸ ἐξῆς, ἀλλ' ὃ, ἡ κατὰ τὸ δίκαιον, καὶ ὡς ἀν' ὑπὸ πνευ δισπνέμεντες τὸ κατ' ἀξίαν. ἀρραφύλαστος ἔν ὡς ἥρ' ὃ καὶ, ὃ, πᾶν ποιῇ, σιω τὰ το ποιῇ, σιω ὃ τὸ ἀγαθὸς εἶναι, κατ' ὃ νερότητι ἡ ἰδίως ὁ ἀγαθός. τὰ το ὅτι πάσης ἐπεργείας σώζει.

ια. Μὴ ποιῶντα ὑπολάμβανε, οἷα ὃ ὑποτίτων κρίνει, ἡ οἷα σε κρίνει βλάβη. ἀλλ' ὃ ἐδὲ αὐτὰ, ὅπως κατ' ἀλήθειαν ἐστ.

ιβ. Δύο

16. Δύο ταύτας ἐποιότη-
τας ἔχεν αἰὲ δ' αἰ· τὸ μὲν, ὡς
τὸ πρῶτον μόνον, ὅπερ ἂν ὁ ἰσ-
βασιλικῆς ἔνομοθετικῆς λό-
γῃ ὑποβάλλῃ, ἐπ' ὠφελείᾳ
ἀνθρώπων. τὸ δ' ὡς τὸ μετα-
θέσθαι, εἰάν τις παρὴν διαρ-
τῶν ἔμεταγῶν δὲ τοῦ λινὸς οἰή-
σεως. τὸ μὲν τὸ μεταγωγὴν,
αἰὲ δὲ τοῦ λινὸς πημανότητι ὡς
δικαίᾳ, ἢ κοινωφελὲς γίνεσθαι,
καὶ τὰ πρῶτα πάντα τὰ αὐτὰ
μόνον εἶναι δεῖ, ἔχ' ὅτι ἡδὺ ἢ
ἐνδοξόν ἐφάνη.

17. Λόγον ἔχεις· ἔχω. τίς γὰρ ἔ-
χει; τὰς γὰρ τὸ εἰαυτῷ ποιῶν-
τι, τί ἄλλο θέλεις;

18. Εὐπίσης, ὡς μέρος.
ἐναφανισθῆσθαι τῷ γυνήταντι
μᾶλλον ἢ ἀναληφθῆσθαι εἰς τὸ
λόγον αὐτῷ τὸ σπερματικὸν κα-
τὰ μεταβολήν.

19. Πολλὰ λεγαντὶ βωλοῦ-
μα ὅτι ἔσται αὐτῷ βωμῷ, τὸ
μὲν προκατέπεσεν, τὸ δ' ὑπερ-
βῆκεν. 20. Φέρει δ' ἐδέν.

21. Ἐν τῷ δέκα ἡμερῶν
θεὸς αὐτοῖς δόξαι, οἷς νῦν θηρί-

12. Duo ista in promptu tibi
semper sunt habenda: alterum,
nihil ut facias, nisi quod partis
regere legemque dare natæ ratio
suggererit, idque ad generis hu-
mani utilitatem. alterum, ut in
partem diversam transeas, si quis
affuerit, qui te corrigit, & sen-
tentiam tibi mutet. veruntamen
sententiæ mutatio ista niti sem-
per debet probabilitate aliqua,
vel justum esse, vel in publicum
utile, vel aliud hujusmodi, id
ad quod transitur, non autem
quod jucundum aut gloriosum
existat.

13. Ratione præditus es? Sum-
cur ergo ea non uteris? hæc e-
nim si quod suum est fecerit, ec-
quid est amplius quod requiras?

14. Tanquam pars universi hu-
jus, exististi. in id quod pro-
duxit te evanesces: vel potius
mutatione quadam intervenien-
te in rationem feminalem re-
cipieris.

15. Multæ thuris glebulæ in
ara eadem; alia citius, alia se-
rius decidit: citius autem anse-
rius, nihil interest.

16. Intra decimum diem De-
us illis ipsis videberis, quibus
nunc

1 Hoc est, τὴν ἡμερίαν, sive menis, quam & τὸ κοινὸν supra c. 1. &
τὴν κοινότητα 1. 7. 64. vocat. Gatak. 2 Id est, Deum ipsum unde deci-
sus, & cujus pars es secundum Stoicos. Gatak. Vid. infra c. 21. 3 Pos-
sunt hæc intelligi vel de mutatione ac metamorphosi illa stupenda quam
in sapiente suo prædicabant Stoici, & exagitat Plutarch. in Paradox. Stole.
vel de vulgi mutabilitate, cui hodie quis bellina aut simia, eique rursus intra
paucos dies idem genus aut Dem. Gatak.

nunc pro bellua & simia habe-
ris, si ad decreta rationisque
cultum te retuleris.

17. Tu ne tanquam annorum
millia aliquot adhuc victurus,
rem geras. instat fatum: dum vi-
ta suppetit, dum datur, bonusesto.

18. Quantum is otii lucratur fi-
bi, qui non animadvertit, quid
proximus quis dixerit, egerit,
cogitaverit: sed quid ipse tantum
agat quo id iustum sit piumque;
nec, ut Agatho loquitur, mores
nigros quod respiciat. non est i-
taque circumspectendum, sed li-
near insitendum, per quam citra
evagationem omnem recta cur-
ras.

19. Qui de fama posthuma
anxie sollicitus est, non cogitat fo-
reut unusquisque eorum qui ipsius
meminerint, mox fato sit concef-
surus: & qui huic successerit, ip-
se pariter, donec tandem memo-
ria omnis per stupentes eos-
demque mox extinctos propa-
gata, & ipsa prorsus extinguitur.
hæge, vero & immortales, qui tui
meminerint, memoriamque tui
& ipsam immortalem fore, quid
hoc ad te tamen? nec ad mor-
tuum jam dico, sed ad supersti-
tem ipsum laus quid facit? nisi

ρίον & πίθηκος, ἐὰν ὀπτικά-
μης ὑπὲρ τὰ δόγματα, & τὸ σ-
βασμὸν ἔλγῃς.

17. Μὴ ὡς μύρια μέλλων
ἔτι ζῆν. τὸ γερῶν ἐπὶ ῥηται ἔως
ζῆς, ἔως ἐξέσῃ, ἀγαθὸς γνέ-
σθαι.

18. Ὅσῳ ἂν ἀρχολίαν κερ-
δαίνει, ὁ μὴ βλέπων, τί ὁ
πλησίον εἶπεν, ἢ ἐπραξεν, ἢ
διανοήθη. ἀλλὰ μόνον τί αὐ-
τὸς ποιεῖ ὡς αὐτὸ τῷ τοῦ δι-
καίου ἢ, & ὅστις, ἢ κατὰ τὸ ἀ-
γαθὸν μὴ μέλαν ἦδως περι-
εχέσθαι, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν γενο-
μῆς τρεχέειν ὁρῶν, μὴ διεφθι-
μένον.

19. Ὁ ὅστις τὸ ὑπεροφημίαν
ἐπισημειώσας, & φαντάζε-
ται ὡς
κατὰ τὴν μεμνημένων αὐτοῦ τά-
χισιν & αὐτὸς ἀποθανεῖται, εἴτα
παλιν & αὐτὸς ὁ ἐκείνου διαδε-
ξαμένη, μέχρι & πᾶσι ἡ μνή-
μη ὀποσέῃ. 2. ἢ ἐπὶ σημερινῶν
& σενονυδίων περὶ εἶσαι. 3. ὡς
δὲ ὅτι ἐὰν ἀθάνατοι μὲν
οἱ μεμνησόμενοι, ἀθάνατοι
δὲ ἡ μνήμη· τί ἔν τῷ τοῦ πα-
σὲς; & εἰδέν λέγω, ὅτι πᾶσι
τὸν πεινησέτα; ἀλλὰ πᾶσι
τὸν

1 Eusebii *Gatah*. 2 Locus corruptus, in quo restituendo laborant docti.
Legit Junius *ἔστιν, & ἀγαθόν. μὴ ὡς τοῦτο περὶ ἀρχολίαν*. *Xylander* pro ἀγα-
θόν, ἀρχολίαν substituit, ejus illud, τὸ μέλαν εἶδος, fuerit. *Gatakerus Xylan-
deri* lectione ex parte admitta, legit ὡς κατὰ τὸν ἀγαθόν μὴ μέλαν εἶδος ἢ, δὲ δὲ
μὴ περὶ ἀρχολίαν. Cæterum *Boetius* legi mavult περὶ εἶσαι, ut respondeat τῷ
σῶματι ὅστις quod mox sequitur. 3 Vid. ad lib. 1. c. 6.

τὴν ζῶσαν τὸ ἔπαινος, πλὴν ἄρα
δι' οἰκονομίαν τινὰ; ²παῖρες γὰρ
νῦν ἀκαίρως τ' Φυσικὴν δόσιν, ἄλ-
λὰ πρὸς ἐχόμενον λόγον λοιπόν.

κ'. Πᾶν τὸ καὶ ὁπωσθ' ἐν καλόν,
ἐξ' αὐτῶ καλόν ἐστι, καὶ ἐφ' αὐ-
τῷ καταλήγει, ὅτε ἔχον μέ-
ρ^{ος} αὐτῶ τὸν ἔπαινον· ἔπε-
γ' ἐν χειρὶ ἢ κρείττονι γίνεται τὸ
ἐπαινεύμενον. τὰ δὲ Φημι ἐπὶ
τῷ κοινότερον καλῶν λεγόμενων
ὅτιον ὅτι τὸ ὑλικῶν, καὶ ἐπὶ τῷ τεχ-
νικῶν κατασκευασμάτων. τὸ δ'
δὴ ὄντως καλόν ἐστιν ὅτι χρείαν
ἔχῃ, καὶ μᾶλλον ἢ νόμος, καὶ μᾶλ-
λον ἢ ἀλήθεια· καὶ μᾶλλον ἢ εὐνοία,
ἢ αἰδώς. τί γὰρ τῶν διὰ τὸ ἐπαι-
νεῖσθαι καλόν ἐστιν, ἢ φερόμενον
φθίρει; σμαράγδιον γὰρ αὐτῶ
χειρὶ γίνεται, εἰ μὴ ἐπαινεῖται; τί
τῷ χρυσοῦς, ἐλέφας, πορφύρα, μα-
χαίριον, ἀνδύλλιον, δένδρυφιν;

κα'. Εἰ διαμένουσιν αἱ ψυ-
χαί, πῶς αὐτὰς ἐξ αἰδίας χω-
ρεῖ ὁ αἶψα πῶς ἢ ἡ γῆ χωρεῖ τὰ
τῷ ποσότητι αἰῶνος διατεταγμένα
σάματα; ὥσπερ γὰρ ἐνθάδε, ἢ
τάτων καὶ πρὸς ἢ ἵνα ὁππια-
μονῶ μελεσθῇ καὶ διάλυσιν
χωρᾶν ἄλλοις νεκροῖς ποιεῖ

forfan ratione dispensationis cu-
jusdam? omittis enim intempe-
stive id quod in te natura posuit,
dum ab aliorum interim sermo-
nibus pendes.

20. Bonum etiam quaecunque,
ex se bonum existit, & in se
terminatur, nec partem sui ullam
laudem habet. itaque laudando nec
melius nec deterius efficitur. at-
que hoc de eis quoque dico, quæ
vulgari sermone bona dicuntur:
puta, de rebus corporeis artium-
que operibus. quod est igitur ve-
re bonum, id nihilo ulterius
indigebit, non magis quam lex,
quam veritas, quam benevolen-
tia, quam modestia. ecquid e-
nim horum vel laude fit bonum,
vel corrumpitur vituperio? sma-
ragdus num deterior fit, nisi
laudatur? quid aurum, ebur,
purpura, pugio, flosculus, ar-
buscula?

21. Animæ si perennant, quo-
modo eas ab æterno ceperit aër?
quomodo vero, quæ ab ævo
tam immenso in ea condita sunt
corpora terra capit? sicut enim,
hic corpora, ubi ad spatium a-
liquod temporis in terra per-
manferint, mutata & dissipata,
cadaveribus aliis locum conce-
dunt;

1 Sic Chrysippus & Diogenes (ut Cicero de fin. l. 3. 57.) Utilitate detracta, ne
dignum quidem ejus (i. e. bonæ famæ) causa porrigendum esse dicebant: atque
hoc est quod Marcus hic dicit αἱ μὴ κατ' οἰκονομίαν τινὰ. Gatak. 2 Παῖρες,
vel πατέρες, & postea ἱερομένους. Gatak. Πατέριος & ἱεροῦ λόγον. tunc incho-
ata nova periodo λέγοντες πάντες legit Boet. 3 [Ὅ]τι ποῦ vel πῶς interroga-
tive legendum censet Gatak. 4 [Μὴ] ποῦ τινὰ. Gatak.

dunt : ita & animæ, in ærem translatae, ubi aliquandiu ibi perfiterint, mutantur, funduntur, succenduntur, in feminalem universi rationem receptæ : locumque hoc pacto faciunt aliis intra sedes easdem insuper recipiendis. hoc respondere licebit, si pro concessio sumatur, animas corporibus esse superfites. quin & reputanda est non sepulorum tantum hoc modo corporum multitudo, sed & animalium, quæ quotidie tum à nobis, tum à bestiis, comeduntur. quam ingens enim horum turba absfumitur, & in vescientium visceribus hac ratione quasi sepelitur ? & tamen capit hæc omnia locus iste, dum partim in sanguinem, partim in æriam, igneamque naturam transmutantur. quamnam est istic veritatis notitia ? elicitor ea per distributionem rei in materiam & formam.

22. Noli divagari, sed in omni conatu tuo justitiæ ratio habeatur : in omni viso intellectus integer fervetur.

ἔτως αἱ εἰς τὴν αἶρα μεθιστάμεναι ψυχαὶ, ἐπὶ ποσὸν συμμείνασθαι μεταβάλλασσι καὶ χέρον¹), καὶ ἐξάπλυν²), αἰς τὴν ὅλων σπερματικὴν λόγον ἀναλαμβάνοντι, καὶ τῶν τρεῶν χώραν³ παρῆχουσι. τὰ περὶ δὲ ἀντὶς διοικητικῶς ἐφ' ὑποθέσει⁴ τὰς ψυχὰς διακρίνειν. καὶ ὅτι μὴ μόνον ἐνθυμιασθὶς τὸ πλῆθος τῶν ψυχῶν ἀλλὰ καὶ τὰς αἰσθητικὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκείνης ἡμέρας ἐδοκιμασμένων ζώων, ὅφ' ἡμῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ζώων. ἵστος γὰρ ἀριθμὸς ἀναλίσκει⁵), καὶ ἔτι πᾶσι πᾶσι δαίτη⁶) ἐν τοῖς τρεφεομένοις σώμασι, καὶ ὅπως δέχεται⁷) ἡ χώρα αὕτη, διὰ τὰς ἐξαμαρτώσας, διὰ τὰς εἰς τὸ ἀερῶδες ἢ πυρῶδες ἀλλοιώσεις. τίς δὲ τῶν τῶν ἰσορροπίας αὐτῆς δαίτης, διαίσεις εἰς τὸ ὑλικόν, καὶ εἰς τὸ αἰνώδες.

καὶ. Μὴ διορρέμεσθαι, ἀλλ' ὅτι πάσης ὁρμῆς τὸ δικαίον ἀποδιδόναι, καὶ ἐπὶ πύσεως φαντασίας σώζειν τὸ ἀκαταληπτικόν.

κγ'. Πάν

1 Allusum ad eorum dogma, qui animam igneam statuebant: in quo censu cum aliis haud paucis, & Stoici. vid. Plutarch. de Philosoph. placit. l. 4. c. 3. Gatak. 2 Vnam animam communem & universalem somniabant Stoici, unde reliquæ omnes essent quasi decissæ, live quæ reliquarum omnium fons quidam existeret; in quem etiam denuo quasi refunderentur. Gatak. 3 Προσπορεύουσιν Gatak. 4 Ἀντὶς Gatak. 5 Formam [seu causam ut venit Casaub.] i. e. Deum. Sic enim de Stoicis Laert. l. 7. in Zenon. Δοκεῖ αὐτῷ εἶναι εἶναι τῶν ὅλων δυνάμει, τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν. τὸ μὲν ἢ πάσχειν εἶναι τὴν ἰσότητα, τὸ δὲ ποιεῖν, τὸ εἰς αὐτὴν λαβεῖν. τὸν οὖν. Seneca epist. 64. Univerſa ex materia & Deo conflunt &c. Gatak.

κγ'. Πᾶν μοι συναρμόζει, ὃ
σοι εὐάρμοσόν ἐστι, ὡς καὶ μοι. ἔ-
δέν μοι πρόαιρον, ἔδ' ἔσθ' ἴμιον,
τὸ σοι εὐκαίρον. πᾶν μοι καρ-
πὸς, ὃ φέρουσιν αἱ σοὶ ὥραι, ὡς
φύσις. ὅς σ' ἔσθ' πάντα, ἐν σοὶ
πάντα, εἰς σέ πάντα. Ἐκεί-
νῳ μὲν Φησι, ἂν πάλι Φίλη
Κέκροπος· σὺ γ' ἂν ἔρεῖς, ὡς πάλι
Φίλη Διός;

κδ'. Ὀλίγα πρῆσσε, Φησὶν,
εἰ μέλλεις εὐθυμήσῃν. ἢ μή ποτε
ἄμεινον τ' ἀναγκαῖα πρῆσσε,
καὶ ὅσα ὃ τῷ φύσει πολιτικῷ
ζῶν λόγος αἰρεῖ, καὶ ὡς αἰρεῖ. ἢ
το γὰρ ἔσθ' ἰσχυρὸν τ' ἀπὸ τῷ καλῶς
πρῆσσειν εὐθυμίαν φέρει, ἀλ-
λά καὶ τ' ἀπὸ τῷ ὀλίγῳ πρῆ-
σσειν. τὰ πολλὰ γὰρ ὧν λέγο-
μεν καὶ πρῆσσομεν, ἐκ ἀναγ-
καῖα ὄντα ἐάν τις παρὰ τὴν, εὐ-
χολώμεται καὶ ἀπεργαστότερος
ἔσται. ὅθεν δὲ καὶ παρ' ἑκάστῳ
ἐαυτὸν ὑπομνήσκειν, μή τι
τῶν ἐκ τῶν ἀναγκαίων; Δεῖ
γὰρ μὴ μόνον πρῆσσειν τὰς μὴ ἀ-
ναγκαῖας παρὰ τὴν, ἀλλὰ καὶ
φαντασίας ἔχειν γὰρ ἔδ' ἔσθ' πρῆ-
σσειν παρὰ τὴν ἐπιπλεονεχί-
σαι.

1 *Mundus* Stoicis *Deus ipse*. Ephiphan. *Hæres.* Σταῖχοι τὸν αἰσθητὸν τῶν
κόσμων ὅσον νομίζουσι. & Seneca. *quæst. nat. l. 2. c. 45.* *Fit Deum mundum vo-*
cant non fallens. Ipse enim est totum quod videtur, totus operibus suis inditus &c.
Gatak. 2 *Ex* tragædo aliquo desumptum. *Gatak.* 3 *Hoc dixisse De-*
mocritum, docet nos Seneca de ira l. 3. c. 6. & de tranquill. c. 12. *Gatak.*
4 *Μὴδ' ἄμεινον τὰ ἀναγκαῖα πρῆσσειν* legit *Xylaud.* & eum securus *Casaub.*
priorem lectionem retinet *Gatak.* & ὅρα, βλέπει, vel istiusmodi aliquid deesse
putat. 5 *Vid.* ad l. 2. c. 5.

23. Quicquid tibi convenit,
ὁ Munde, convenit & mihi. ni-
hil mihi immaturum vel serum
est, quod est tibi tempestivum.
fructus instar id est omne mihi,
quod tempestates tuæ. ὁ Natu-
ra, ferunt. à te omnia sunt, in
te consistunt, ad te redeunt. *O*
Urbs amica Cæcropis, inquit ille:
tu vero non dicturus es, *O Urbs*
amica Jovis?

24. *Pauca agas,* inquit, *si tran-*
quillus esse cupis. an non præsti-
terat dixisse, quæ necessaria sunt
agas, quæque animantis civilis
ratio dicat, & quo modo dicat.
istud enim non eam duntaxat,
quæ bona agendo, sed & eam
quæ pauca agendo comparatur,
tranquillitatem producit. plera-
que enim eorum quæ dicere &
facere consuevimus, cum neces-
saria non sint, si amputaveri-
mus, à negotiis multo vacabit
magis, minusque perturbata fu-
tura est nobis vita nostra. opor-
tet itaque ad singula sibi sug-
gerere, an non istud ex earum
numero est, quæ non sunt ne-
cessaria? nec actiones tantum,
sed cogitationes etiam minus ne-
cessariæ sunt recidendæ. siqui-
dem id agendo fiet, ut nec actio-
nes consequantur supervacaneæ.

25. Peri-

1 *Perstringere*

25. Periculum facito, quomodo procedat tibi vita viri boni: *eum dico*, qui rebus ab universo sibi assignatis acquiescit, & propria actione, quæ iusta, affectione, quæ benevola sit, contentus agit.

26. Illa vidisti? & ista vide. ne te conturbes. simplicem te præstes. peccat aliquis? sibi peccat. boni aliquid tibi obvenit? ab initio tibi, quicquid contingit, ab universo destinatum & fato certo assignatum est. huc summa redit; brevis est vita: quod instat tempus lucrandum est, considerate iusteque agendo. in animo remittendo sobrie te geras.

27. Mundus vel est ordine iusto dispositus, vel miscela temeraria, congesta quidem ea, sed, ut mundus sit tamen. quid enim? fieri potest, ut in te mundus quidam sit & dispositio concinna, in universo vero inconcinnitas mera? idque rebus omnibus ita quamquam discretis ac diffusis, conspirantibus tamen.

28. Mores nigri, effeminati, præfracti, belluini, pecuini, pueriles, stolidi, subdoli, scurriles, perfidi, tyrannici.

29. Si peregrinus in mundo est, qui ignarus est eorum, quæ

κεί. Πείρασον, πῶς σοι χωρεῖ καὶ ὁ τῶ ἀγαθῷ ἀνθρώπῳ βίβη, τῷ ἀρεσκομῆναι μὲν τοῖς ἐκ τῶ ὅλων δοτινομοδοῖς, ἀρεσκόμενος ὃ τῇ ἰδίᾳ πράξει διακρίσθαι ἐξ ἀρεσκείας εὐδαιμονίας.

καὶ 5. Εὐδαιμονίας ἐκείνη; ἴδε καὶ ταῦτα. σεαυτὴν μὴ ταρασσέ. ἀπολῶσον σεαυτὴν. ἐμαρτανή τις; ἐαυτῷ ἀμαρτανάει. συμβεβηκέν σοι καὶ καλῶς; ἐκ τῶ ὅλων ἀπ' ἀρχῆς σοι συγκαθήμεαρτο, καὶ συνεκλώθετο πᾶν τὸ συμβαῖνον τὸ ἐπὶ ὅλων, βραχυὸς ὁ βίος. κερδαλέον τὸ παρὸν σὺν εὐλογιστῇ καὶ δικῇ νῆφε ἀνειμένως.

καὶ 6. Ὁ τοῦ κόσμου διατάχτης γένος, ἢ κυκεὼν συμπεφορημένος μὲν, ἀλλὰ κόσμος. ἢ ἐν σοὶ μέν τις κόσμος ὑφίσταται δι' αὐτῶν, ἐν ᾧ πᾶν τὸ ἀρεσκόμενος καὶ ταῦτα ἔταως πάντων διακεκρυμένων καὶ διακεχυμένων καὶ συμπαθῶν.

καὶ 7. Μελανήθος, θηλυήθος, περισκελὲς ἡθός, θηριώδες, βοσκοματώδες, παιδαριώδες, βλακικόν, κίβδηλον, βαμολόχον, καπηλικόν, τυραννικόν.

καὶ 8. Εἰ ξένος κόσμος, ὁ μὴ γνωρίων τῶ ἐν αὐτῷ ὄντι,

καὶ 9.

1 Perstringere hic videtur Epicurum & ejus sectatores, 2 Mores varios atque ingenia hic recenset Marcus, quos stylo suo perstringeret, atque vitandos moneret, Gatake, 3 Meretricarii vertunt nonnulli. Malim cum Gatakeo perfidi; 4 Cauponibus sc. ductum, quorum perfidia & fraudes adeo nota, ut in proverbium abierint; sic Horat. Sat. 1. 1. 1. Perfidi hic Caupo.

ἐχ' ἥτιον ξένῳ, καὶ ὁ μὴ γνω-
ρίζων τὰ γινώσκοντα. Φυγὰς,
ὁ φεύγων τὴν πολίτικὴν λόγον.
τυφλός, ὁ καταμύων τῷ νο-
εῖν ὁμολογῶν. πῶχός, ὁ ἐνδεής
ἐτέρῳ, καὶ μὴ πάντως ἔχων παρ'
ἑαυτοῦ τὰ εἰς τὸν βίον χρήσιμα.
δοτόσημα κόσμος, ὁ ἀφιστάμε-
νος, καὶ χωρίζων ἑαυτὸν τῷ τ'
κοινῇ φύσει λόγῳ, διὰ τὸ
δυσπαρεῖν τοῖς συμβαίνουσιν.
ἐκείνη γὰρ φέρει τὰ π, ἢ
καὶ σὲ ἡνεγκεν. δοτοχίσμα
πλεως ὁ τὴν ἰδίαν ψυχὴν τ'
τῶν λογικῶν δοτοχίζων, μίᾳς
ἕως.

λ'. Ο μὲν ² χωρὶς χι-
τῶν³ φιλοσοφεῖ, ὁ δὲ ³ χω-
ρὶς βιβλίων⁴ ἄλλος ⁴ ἕως ⁵ ἡ-
μίγυμνος. ⁶ ἄρτις ὅκ' ἔχω,
φησὶ, καὶ ἐμμένω τῷ λόγῳ.
ἐγὼ δὲ τροφὰς πῶς ἐκ μαθη-
μάτων ἐκ ἔχω, ἔμμένω.

λα'. Τὸ τεχνίον, ὁ ἐμαρτυ-
ρεῖται.

in mundo existunt: perinde
certe in mundo peregrinus est,
qui ignarus est rerum quæ in eo-
dem geruntur. profugus, qui ra-
tionem civilem fugit: cæcus,
qui mentis oculos clausos habet:
mendicus, qui alterius cuiusquam
indiget, neque apud se habet
quicquid ad vitam conducatur. ab-
scessus mundi, qui abscedit, se-
que à naturæ communis ratione
sejungit, dum eis quæ contin-
gunt offenditur. hoc enim quic-
quid est, profert eadem, quæ &
te protulit. abscessus civitatis,
qui animam propriam à rationa-
lium reliquorum anima, quæ u-
na omnium est communis, ab-
scindit.

30. Iste sine tunica philoso-
phatur; ille sine libro: alius quic-
quam seminudus. panes, inquit,
cum desint, rationi tamen insisto:
mihi vero, inquit alter, cum nec
ex disciplinæ exercitio, qui præ-
beri solet, commeatui suppetat,
persisto tamen.

31. Quam didicisti artem,
eam

1 Ignarus rerum quæ in mundo geruntur is est, qui attonitus infortu-
niis hæret animo; quo se verat nescius, & quod accidit inique ferens. Da-
cier. 2 Ita Cynici. Salmas. ad Tertull. Soli Cynici præter omnium Græcorum
inopiam tunicam non gerebant. & Lucian. Τί ποτε αὐτοὶ ἄνθρωποι μὲν ἔχουσιν οὐκ ἔχουσιν,
χιτῶνα δὲ ἐκ ἔχουσιν; Gatak. 3 Cleanthen fortasse respicit, qui cum præ ex-
trema rerum inopia libros tabulasque unde emeret non haberet, à Zenone
prælegente excerpta in Lateribus, & Conchis, necnon Ossibus bovinis de-
scripsisse perhibetur. Dacier. Vide Laert. l. 7. segm. 174. 4 Malim, ἔτι.
Gatak. 5 De Cynicis Cyprian. orat. de patient. Exerti ac seminuli pectoris
insuereanda jaſſantia. De Alcidasante Cynico Lucian. in sympoſ. Εὖ τὸ
δεσφὲς καταπαλὼν ἑαυτοῦ, ἐκείνο ἡμίγυμνος. Gatak. 6 Hoc vult: nihil impe-
dire, quo minus quicquam, etiam in summa rerum omnium indigentia,
operam det philosophiæ, in eaque persistat. Sic Senec. ep. 17. Licet ad
philosophiam etiam sine viatico pervenire. Gatak.

eam diligit, eidemque acquiescito. quod autem vitæ reliquum est, *ita* exigit, ut qui Diis tua omnia ex toto animo commiseris; nullique homini vel servum vel tyrannum te exhibeas.

32. Cogita, verbi gratia, tempora sub Vespasiano *acta*, eadem prorsus omnia, quæ nunc sunt, deprehendes: nuptias contrahentes, liberos tollentes, ægrotantes, mortem obeuntes, militantes, ferias agentes, mercaturam exercentes, agros colentes, adulationi deditos, arroganter pervicaces, suspicionibus indulgentes, infidias fruantes, mortem aliquorum expetentes, de rerum statu præsentē quiritantes, amantes, opes congerentes, consulatus, regnive appetentes. *ita* transiit, nec jam usquam est illorum vita. Rursus ad Trajani tempora te transferas: eadem denuo cuncta comperies, istorum quoque vita morte jam commutata est. pari modo tempora alia nota peculiariter aliqua designata, vel etiam gentes totas contemplare; simulque considera, quam multi cum in rebus istiusmodi enixe se contendissent, paulo post occiderint, & in elementa sua resoluti sint: illi vero cum primis sunt memoria recolendi, quos ipse noris aliquando se rebus inanibus disti-

φίλει, τῷ τῷ περὶ ἀναπαύειν. τὸ ὅτι ὑπολοιπὸν ἔτι εἰς διέξελθε, ὡς θεοῖς μὲν ἐπιτεροφῶς ἵα σκαυθὲ πάληα ἐξ ὅλης τῆ ψυχῆς, ἀνθρώπων ὅτι μηδενὸς μήτε τυραννον, μήτε δὲ λον ἐαυθὸν καθιστᾷς.

λβ'. Ἐπιπόησον λόγῳ χάριν τὰς ἐπὶ Οὐεσπασιανῶ καίρες, ὅφει¹ ταῦτα πάντα² χαμᾶντας, παροδοτροφῆντας, νοσῶντας, ὀπτοθησκοντας, πολεμῶντας, ἐορτίζοντας, ἐμπορευομένους, γεωργῶντας, κολακῶντας, αὐθαδικῶντας, ὑποσηύοντας, ὑπερβλῶντας, ὀπτοθαινεῖν πνας εὐχομένους, χορηγῶντας ἐπὶ τοῖς παρῶσιν, ἐρῶντας, ἡσυχάζοντας, ὑπατατείας, βασιλείας ἐπιθυμῶντας. ἔκ᾽ ἐκεῖνος μὲν ὁ λῆτων βίος, ἔκ' ἐκ' ἐδάμῃ. Πάλιν ἐπὶ τὰς καίρες ἔτι Τρεϊανῶ μετὰ θῆθι³ πάλιν τὰ αὐτὰ πάντα. πῆθη καὶ ἐκεῖνος ὁ βίος. ὁμοίως καὶ τὰς ἄλλας² ἡπηρεφᾶς χρόνων ἐὼς ὅλων ἐθνῶν ἐπιθεῶρε, ἐβλέπε, πόσοι κατενταθῆντες, μετὰ μικρὸν ἐπσον, καὶ ἀνελεύθησαν εἰς τὰ στοιχεῖα. καὶ μάλιστα ὅτι ἀναπολητῶν ἐκάνους, ἐς αὐτὰς ἔγνωσ κενὰ σπῶμένους, ἀφῆντας ποιεῖν τὸ κατὰ τὸ ἴδιον καὶ α-

¹ Ταῦτα vel tu autē vult Gatak. ² Periodos vertit Casaub. Malim, signationes; ut ἡπηρεφᾶς χρόνοι sint tempora regis alicujus imperio, aut ejusmodi nota aliqua insigniore designata. Gatak.

κατασκευῶν, καὶ τέτα ἀ-
πείζ' ἔχουσιν, καὶ τῶ αὐ-
κείουσιν ἀναγκαῖον δὲ ὧδε
τὸ μεμνηδαι. ὅτι καὶ ἡ ὀπι-
στροφὴ καὶ ἐκαστὴν πράξιν,
ἰδίαν ἀξίαν ἔχει καὶ συμμε-
τείαν. ὥτως γὰρ οὐκ ὀποδυσ-
πητίσεις, εἰ μὴ ἐπὶ πλεόν
ἢ πρὸς ἑκατὸν τὰ ἐλάσσονα
καταγίνῃ.

λγ'. Αἱ πάλαι σωθήσες λέ-
ξεις, ὡς γλωσσήματα νῦν. ὥτως
ἐν τῇ ὀνόματι τῇ πάλαι πο-
λυμνήτων, νῦν τρέποντιν
γλωσσήματά ἐστι, Κάμιλλος,
Καίσιον, Οὐόλεσος, Λεοννά-
τος, κατ' ὀλίγον ἢ Σικιπίων,
καὶ Κάτων, εἰτα καὶ Αὐγῶςτος,
καὶ Αδριανός, καὶ Αντωνίνος.
ἐξίτηλα γὰρ πάντα, καὶ μυθω-
δηταχὺ γίνεσθαι ταχὺ ἢ καὶ παν-
τελὲς λήθη κατέχουσιν. ὅτι ταῦ-

nuisse, cum id interim facere,
quod conditioni propriæ consen-
taneum erat, huic firmiter inhæ-
rere, eodemque contentum esse,
neglexerint. illud etiam istic me-
minisse oportet, in actione una-
quaque eam, quæ adhibetur, cu-
ram, pro rei dignitate ac congru-
entia esse attemperandam. ita fiet,
ne quando fastidio corripiaris, si
in rebus minoris æstimationis,
non diutius, quam par est, fue-
ris occupatus.

33. Quæ fuerunt usitata quon-
dam vocabula, glossematam lo-
co nunc habentur. pari modo &
eorum, qui quondam celeberrimi
fuerunt, nomina, quasi glosse-
mata quædam nunc facta sunt :
Camillus, Cæso, Volesus, Leon-
natus : paulo post Scipio, & Ca-
to : tum Augustus etiam : de-
in Hadrianus, & Antoninus. e-
vanida enim sunt omnia, cito-
que fabularum instar obtinent :
mox & oblivione prorsus ob-
ruuntur. atque hæc de eis dico,
qui

1 Male accepit ista Xylond. cum vertit Usitata quondam vocabula, nunc in-
terpretationis loco sunt. Potius interpretatione opus habent. Glossemata enim
sunt voces minus usitate, ut interpretatur Quintil. l. 1. & Dionys. Halicarn.
in Thucydidis historia observat quædam γλωσσηματῶν καὶ ἀπρηξαιμένων, &
δοσιτικῶν τοῖς παλαιῖς. Gatak. 2 Cæsonia nomine insignes plures exstiterunt.
e quibus Cæso Fabius, de quo Liv. l. 2. Unus ille vir ipse Consul tempus. susti-
nit; &c. Cæso etiam Quintius, de quo idem Liv. l. 3. Unus imperator tribuni-
tior popularisque procellas sustinebat. Gatak. 3 Volesi cujusdam sævitia at-
que inhumanitate insignis meminit Seneca de ira l. 2. c. 25. Volesus imper-
ator sub Divo Augusto proconsul Asiæ cum CCC una die seciri percussisset, incedens
inter cadavera vultu superbo, quasi magnificum quiddam conspiciendumque fecisset,
Græcè proclamavit; O rem regiam! Quid hic rex fecisset? Gatak. 4 Λεωνάτος
Suidæ; qui Philippo Macedoni sanguine materno conjunctum refert fuisse,
& ab eodem una cum Alexandro filio, cujus æqualis erat, educatum. Leon-
natus item Cæsar & Justinus. Verum Diodoro Siculo, & Arriano Leonnatus, ut
Asarco hic, dicitur. Gatak.

qui cum admiratione hominum aliquando claruerunt. cæteri enim statim atque expiraverint, ignoti ac ne fando quidem auditi fiunt. porro quidnam est hoc ipsum memoriam æternam consequi? mera vanitas. ecquid est igitur, in quod studium conferre par sit? unum hoc, ut mens sit iusta, actio socialis, † sermo mendacii expers, affectio prompta ad amplectendum quicquid contingerit, ut necessarium, ut familiare, ut principio fonteque istiusmodi profluens.

34. Fato sponte tua te dedas; ei permittens, quibuscumque libuerit rebus te destinet.

35. Dieculæ fere unius sunt, & quod commemorat & quod commemoratur.

36. Hoc jugiter considera, omnia ista quæ fiunt, mutatione fieri: & assuesce te cogitationi isti, nihil æque diligere universi naturam, ac ea quæ jam existunt mutare, & ex eis sic mutatis novæ prioribus similitudine fingere. seminis enim rationem habet quandam quicquid est, ad id quod ex eodem futurum est. etenim semina ea sola opinari, quæ in terram utrumque deiciuntur, plebejum est nimis.

37. Jamjam moriturus es: necdum simplex es, impertur-

λέγω ἐπὶ τῇ θαυμαστῶς πως λαμφάντων. οἱ γὰρ λοιποὶ ἅμα τῷ ἑκπνεύσαι, αἴσσι, ἀπύσει, τί ἢ καὶ ἐστὶν ὅλως ἀείμνησεν ὅλον κενόν. τί ἔν ἐστι, ὡς ὁ δὲ σπασθὲν εἰσφέρεισθαι; ἐν τῇ περὶ δάνοια δικαία, καὶ πράξης κοινωνικαὶ, καὶ λόγῳ οἷον μήποτε ἀναφεύσσεισθαι, καὶ διαίσεις ἀσπαζομένη πᾶν τὸ συμβαῖνον, ὡς ἀναισθητῶν, ὡς γνώριμον, ὡς ἀπ' αὐτῆς τοιαύτης, καὶ πηγῆς ῥέον.

λδ'. Ἐκὼν σεαυτὸν ἢ κλωθεῖ στυγερόνδ' αὖ, παρέχων συνήσσει, οἷς ἡσίοτε πράγμασι βέλε'.

λε'. Πᾶν ἐφήμερον καὶ τὸ μνημονεύον, καὶ τὸ μνημονεύομενον.

λς'. Θεωρῶ δὲ διανεκῶς, ἀπάντα κατὰ μεταβολὴν γινόμενα γίνεσθαι καὶ ἐδίξ' ἐκνοεῖν, ὅτι ἔδ' ἐν ἑταῖς φιλεῖ ἢ τῶ ὅλων φύσει, ὡς τὸ τὰ ὄντα μεταβάλλειν, καὶ ποιεῖν νέα ὅμοια. σπέρμα γὰρ τρέπον ἵνα πᾶν τὸ ὄν τῷ αὐτῷ εἶσομένῳ, σὺ ἢ μόνον σπέρματι; φαντάζ' ἢ τὰ εἰς γῆν, ἢ μήτερον καταβαλλόμενα τῷ πᾶσι λίαν ἰδιωτικόν.

λδ'. Ἡδη πενήτη, καὶ ἔτι αὐτὸ ἀπλῆς, ἔτι ἀτάραχος, ἔτι ἀνύ-

ποπτος

1 Adspexit Telonadi verba apud Homerum Odyss. ε. v. 242. Οἷον αἴσσι, ἀπύσει. Gatah. 2 ὅτι, vel πᾶσι π. vel mox γινόμενα legendum censet Gatah. 3 φαντάζ' ἢ vel φαντάζ' αὖ. Gatah. † Ratio te nunquam fallat. Xyland.

ποπ[ι]θ[ε] βλαβ[ε]λ[ω]α[ν] ἀν[ε]ξ[ω]θεν,
ἔπε[ι] ἰλεως π[ρ]ος πάντας, ἔπε
τὸ φρονεῖν ἐν μόνῳ τῷ δικαιο-
πραγεῖν ἡδεύει.

λη'. Τὰ ἡγεμονικά αὐτῶν
διάβλεπε, ἃ τὰς φρονίμους,
οἱ μὲν φεύγουσιν, οἱ δὲ διώκουσιν.

λθ'. Εἰ ἀλλοτρίῳ ἡγεμονικῷ
κακὸν σὸν ἔχ[ε] ὑφίσταται· ἐδὲ
μὲν ἐν ἑνὶ τροπῇ καὶ ἐπερώσῃ· ἔ-
πει[τα] ἐχόντ[α]· π[ρ]ὸς ἑνὶ ὅπ[ω] τὸ
περίεκακῶν ὑπολαμβάνον οἱ
ἐστ[ιν]. τῷ τ[ο] ἑνὶ μὴ ὑπολαμβάνε-
ται, καὶ πάντα εὖ ἔχει. καὶ τὸ
ἐγχεύειν αὐτῷ τὸ σωμαίνειν,
τέμνειν, καίειν, ἀετρώειν, ἀ-
σκήπτειν, ὅμως τὸ ὑπολ[α]μβά-
νον π[ρ]ὸς τῶν μόρων, ἡσυχ[α]-
ζέτω· καὶ π[ρ]ὸς τὸν ἐστ[ιν], κρινέτω μή-
τε κακὸν ἢ εἶναι, μήτε ἀγαθόν,
ὃ ἐπίσης διώκει κακῷ ἀνδρὶ καὶ
ἀγαθῷ συμβαίνειν. ὃ γὰρ καὶ τῷ
κατὰ φύσιν βιβεῖν ἐπίσης συμ-
βαίνει, ἔπε[ι] τῷ κατὰ φύσιν
ἐστ[ιν], ἔπε[ι] τῷ κατὰ φύσιν.

μ'. Ως ἐν ἑνὶ τῷ κόσμῳ,
μίαν ἐστίαν καὶ ψυχὴν μίαν
ἐπέχον, συνεχῶς ὀρτοῦσιν καὶ
πῶς εἰς αἰσθησιν μίαν τὰ τέταρτα,

batus, nihil suspicans extrinse-
cus tibi posse damni afferri, cun-
ctis propitius, iuste agere uni-
cam prudentiam ratus.

38. Mentēs illorum intuerē,
& studia etiam, qualia fugiant,
qualia prosequantur.

39. In alterius mente malum
tuum non est situm: sed nec in
mutatione & alteratione corpo-
ris animam ambientis. ubi ergo?
in ea nimirum parte tui, quæ
de malis opinatur. ista malum
nihil opinetur, & bene se habi-
tura sunt omnia. etiamsi, quod
huic proximum est corpusculum,
secetur, uratur, suppuretur,
putrescat, quiescat tamen
pars ea quæ de istis opinatur. h. e.
ne censeat aut malum aut bo-
num esse, quod viro malo bono-
que pariter potest obvenire.
quicquid enim & secundum na-
turam & præter eandem viven-
ti ex æquo contingit, id ipsum
neque secundum neque præter
naturam est.

40. Cogita jugiter, mundum ef-
fe animalis unius instar, quod
materiam unam, animamque u-
nam obtineat: item quomodo
ad sensum huiusce, unum & il-
lum

1 Τὰς θεωρίδας Gatak. 2 Cælum vertit Xyland. atque ita τὸ περίχρον crebro
sumitur, pro cælo sive aere ambiente. Ego vero cum Cassio, corpus po-
tius ipsum intelligi existimo, quod animam quasi ambit. de hoc enim
mox verba facit; de cælo nihil. Sed & τῷ σώματι τὴν ψυχὴν περιέχοντα
dicit l. 3. 7. Gatak. 3 Τὴν Xyland. quod in versione expressit Gatak.
4 Deest alterum distributionis membrum, ita supplendum; ὃ γὰρ [τῷ κατὰ
φύσιν] καὶ &c. Gatak.

lum, omnia referantur: unoque quasi impetu ferantur universa, & ad omnia producenda concurrant: quis denique rerum connexus & contextus sit.

41. *Animula es cadaver gestans*; aiebat Epictetus.

42. Nihil mali est rebus mutationem subeuntibus: sicut nec boni eis quæ mutatione interveniente consistunt.

43. Flumen quoddam & torrens rapidus est ævum, ex eis quæ hic fiunt *consistens*. simul enim atque comparuerit quicquam, abripitur; & aliud quidem abripitur, illud vero denuo inferetur.

44. Quodcunque contingit, tam consuetum, tamque notum est, quam aut rosa vere, aut æstate fructus tale quiddam & morbus, & mors, & calumnia, & insidiæ, & quicquid fatuos homines vel exhilarat vel contristat.

45. Subsequentia antecedentibus semper apte annectuntur. neque enim est quasi enumeratio simplex rerum à se invicem discretarum, quæ necessitate tamen quadam contineantur; sed rationi consentanea connexio; & quemadmodum ea quæ in mundo existunt, concinne admodum certo inter se ordine componuntur: ita & quæ fiunt, non successionem nudam, sed admirabilem quandam concinnitatem præ se ferunt.

πάντα ἀναδίδω). Ἐπὶ αὖς ὁρμῇ μιᾷ πάντα πρῶσθ'. Ἐπὶ αὖς πάντα πάντων τῶν νοητῶν συναίθεα καὶ οὐκ ἄλλως ἢ σωφροσύνης καὶ συμμηρυσίας.

μα'. Ψυχάριον εἰ βασιλεύον νεκρὸν, ὡς ἐπὶ κτήτι. Ἐλέγειν.

μβ'. Οὐδέν ἐστι κακὸν, τοῖς ἐν μεταβολῇ νοητοῖς, ὡς ἐδὲ ἀγαθὸν ἐκ μεταβολῆς ὑφισταμένοις.

μγ'. Ποταμός τις ἐκ τῶν νοητῶν καὶ ρεύμα βίαιον, ὁ αἰὼν. ἅμα τε γὰρ ὠφθη ἑκάστων, Ἐπαρνήνεται, καὶ ἄλλο παραφέρει, τὸ δ' ἐνεχθήσεται.

μδ'. Πᾶν τὸ συμβαῖνον ἕως συνήθες καὶ γνώριμον, ὡς τὸ ῥόδον ἐν τῷ ἑαρι, Ἐπὶ ὥρᾳ ἐν τῷ θέρει τοῖς περὶ γὰρ καὶ νόσος, καὶ θάνατος, Ἐβλασφημία, καὶ ὀπίσθησις, Ἐὗθις τὰς μαρὰς εὐφραίνει ἢ λυπεῖ.

με'. Ταῖς ἐξ ἑστέρας αἰετὶ τοῖς προηγουμένοις οἰκείως ὀφθαλμῶν ἐστὶν ὡς οἶον κατελθόντος τις ἐστὶν ἀπρητημῶς, Ἐμόνοντος κατηναιγκασμένου ἔχοντος, ἀλλὰ συνάφεια εὐλογος, καὶ ὡς περ συνήθειαν σωτηριώδους τὰ ὄντα, ἕως τὰ νοητὰ καὶ διαδοχὴ φιλοῦ, ἀλλὰ θαυμαστὴν τινὰ οἰκειότητα ἐμφαίνει.

μς'. Αἰετὶ

1 Pulchram admodum ejus, quod voluit Antoninus, imaginem exhibet hæc similitudo. Nomen nempe sibi invicem non connectuntur: addas licet, vel deinas quantum libet, quod reliquum est perinde integrum manet. Dacier.

1 Inter

μς'. Αὐτὸ τῷ Ἡρακλεῖτι
 μεμνηθεῖς ὅτι γῆς θάνατος ὕ-
 δωρ γῆρας, καὶ ὕδατος θάνα-
 τος αἶρα γῆρας, καὶ αἶρας πῦρ,
 ἔμπαινον. μεμνηθεῖς ὅτι καὶ ὁ
 ὁππλανθαινομένη ἡ ὁδοὺς ἀγῆ-
 κα, ὅτι ὡς μάλιστα διευκῶς ὁ-
 μιλοῖσι λόγῳ, τῷ τὰ ὅλα διοι-
 κῆντι τέτρω διαφέροντι. καὶ οἷς
 καθ' ἡμέραν ἐγκυρῶσι, αὐτὰ αὐ-
 τοῖς ζῆνα φαίνεται. καὶ, ὅτι ὁ
 δεῖ ὡς περ καθεύδοντες ποιεῖν, ἔ-
 λέγειν. καὶ γὰρ τότε δοκῶντες
 ποιεῖν καὶ λέγειν. καὶ ὅτι ὁ δεῖ
 παῖδας ποιεῖν, ὡς τὰ ἐστὶ
 κατὰ ψιλόν, καθότι παρελή-
 φασιν.

μς'. Ὡς περ εἴ τις σοὶ θεῶν
 εἶπεν, ὅτι αὐρεὸν τεθνήξῃ, ἢ
 πάντως εἰς τρίτον, ἐκ εἴ ἂν
 παρὰ μέγα ἐπεί, τὸ εἰς τρίτον
 μάλλον ἢ αὐρεὸν, εἴ γε μὴ ἐχά-
 λως ἀγνοῖς εἶ. πόσον γὰρ ἐστὶ τὸ
 μεταξὺ; ἔτι καὶ τὸ εἰς πολ-

46. Dictum illud Heracliti in
 memoria semper habeatur; *ter-
 rae mors est, aquam fieri; aquae
 mors est, aërem fieri; aëris vero,
 ignem fieri*: & c. converso. illius
 quoque meminisse profuerit, qui
 quo via duceret, oblitus est, quod-
 que plerique à ratione illa dissen-
 tiunt, quia cum vel maxime con-
 versantur jugiter, quaque univer-
 sa administrantur, & peregrina
 eis videntur, quibus quotidie oc-
 currunt: item nihil tanquam per
 somnum agendum, dicendumve,
 siquidem dormientes quoque
 multa agere, & dicere videmur:
 sed nec puerorum instar *quic-
 quam agendum b. c.* ex mera tra-
 ditionis ratione, quia à parenti-
 bus sic accepimus.

47. Quemadmodum si Deo-
 rum quis praediceret tibi, aut
 cras, aut summum perendie, mo-
 riturum te, haud in magno po-
 neres, nisi animi esses abjectissi-
 mi, perendie potius quam cra-
 stino mori. quantulum enim in-
 teresset? pari modo nec magni
 quicquam

1 Inter Heracliti dogmata apud Laert. l. 9. πυκνόμενος τὸ πῦρ ἐκυραινόμενος,
 συμπύκνεται τι γίνεται ὕδωρ. πυκνόμενος ὁ τὸ ὕδωρ γῆς γίνεται. πάλιν τι αὐ-
 τὴν τὴν γῆν χεῖναι, ἐκ ἧς τὸ ὕδωρ γίνεται. &c. & Plut. de El Delphi. ἡ γὰρ μένος, ὡς
 Ἡρακλεῖτος ἔλεγε, τοῦ θάνατος. αἶρα γίνεται, καὶ αἶρας θάνατος ὕδατος γίνεται.
 ὡς ἐπὶ &c. Gatake. 2 Videtur vel ad Historicum aliquid, vel ad dictum
 aliquod proverbiale respexisse, de homine ignaro, quo via, quam insitit,
 ducit. Accommodari potest vel ad eos, qui nullo certo vitae actionum-
 que fine proposito sibi, temere huc illuc divagantur. Vel ad eos etiam
 qui ad bonum aliquod tendere sese opinantur, cum ad exitium suum pro-
 perant. Gatake. 3 Locus depravatus, quam sic restituere velim, ὅτι ὁ δεῖ [ὡς
 περ] πάντως, τέτρω, κατὰ ψιλόν, καθότι τῶν τοίων παρελήφασιν. non
 oportere nos agere puerorum instar, hoc est mere nudeque, absque iusto diligen-
 tius examine; juxta illud quicquid tandem fuerit, quod à parentibus nostris
 accepimus. ut κατὰ ψιλόν idem hic Marco valeat, quod κατὰ ψιλόν πῶς
 ἀλλοθεν Origeni adv. Cels. l. 1. Gatake.

quicquam existimes, ad millesimum annum potius, quam ad crastinum diem.

48. Crebro apud te reputa, quot medici sint mortui, qui super decumbentes, *tanquam conclamatos*: jam, supercilia contraxerint: quot mathematici, qui aliorum fata quasi magnum quid esset *id posse*, prædixerint: quot philosophi, postquam de morte & immortalitate tam multa disse-ruissent: quot strenui bellatores, cum multos trucidassent: quot tyranni, postquam vitæ necisque potestatem, tanquam extra mortis aleam positi, diro cum fastu exercuerant: quot etiam urbes, ut sic dicam, intermortuæ sint; Helice, Pompeji, Herculaneum, aliæque innumerabiles. Percurre itidem quosunque uoveris ipse, qui vice frequent, alii alios ubi sepelierant, & ipsi tandem elati sunt: quamque exiguo hæc omnia tempore contigerint. horum summa huc redit, ut humana omnia semper sic aspicias tanquam

λογὸν ἔτ' αὖ μᾶλλον ἢ αὖ-
ελον, μηδὲν μέρα εἶναι νό-
μιζε.

μη'. Εὐνοεῖν συνεχῶς* πόσι
μὲν ἱατροὶ δόποτι θνήσκουσιν, πολ-
λάκις τὰς ὀφρῦς ὑπὲρ τ' ἀρρώ-
σων συσπάσαντες* πόσι δὲ μα-
θηματικῶι, ἄλλων θανάτους,
ὡς τι μέρα παρ' ἀπογνῶσι* πόσι
δὲ φιλόσοφοι, περὶ θανάτου ἢ ἀ-
θανασίας μετὰ διλογίας ἀ-
μφοτέρωθεν* πόσι δὲ ἀσθενεῖς πολλὰς
δοκτεῖναι πόνους* πόσι δὲ τυ-
ραννοὶ, ἐξ ἐξουσίας ψυχῶν μετὰ δό-
ξας φρονήματι, ὡς ἀθάνατοι
κεχρημένοι* πόσι δὲ πόλεις ὁ-
λαί, ὡς ἔτιως εἶπω, περὶ θνήσκου-
σιν, ὡς ἑλική, καὶ Πομπηίοι, καὶ
Ἡρακλεῖον, καὶ ἄλλαι ἀναριθ-
μητοί. ἐπὶ δὲ καὶ ὅσας οἶδας,
ἄλλων ἐπ' ἄλλω, ὅ μὲν τῷ περὶ
κηδεύσεως, εἴτε ἐξ ἐλπίδος, ὅ δὲ ἐκ ἐ-
νόου* πάντα δὲ ἐν βραχεῖ. πρὸς γὰρ
ὅλα κατὰ τὴν αἰὶ τὰ ἀνθρώπων αἰὶ
ὡς

1 Interpretatur Dacierius de medicis, qui super ægros (non conclamatos ut uult Gatak.) sed præter spem sanatos, supercilia contraxerint prout solent qui de re quavis superbiunt. Veretur autem Cl. Stanhopius ne Dacierii expositio verbo minus conveniat, quum fastuosis solenne sit non συναίσσειν, sed ὑπερῶς τὰς ὀφρῦς. 2 Helice, Achaïæ urbs, de qua Plin. Hist. nat. l. 2. c. 92. Helicem & Bura in sinu Corinthio pontus abstulit. vid. & Strab. l. 1. & Senec. Quæst. Nat. l. 6. c. 26. Gatak. 3 Campaniæ oppidum, de qua Tacit. l. 15. Annal. Motu terre, celebre Campaniæ oppidum Pompeii, magna ex parte proruît. Vid. & Senec. Quæst. Nat. l. 6. c. 1. Gatak. 4 Campaniæ etiam oppidum, quod secundum Senecam 12. Quæst. nat. terræ motu periit. quod loquendi tamen genus & apud nostrum (infra c. 30.) & apud alios non raro occurrit. Eurip. πρὸς δὲ Πάλλιν περὶ ὧν, ἡ πρὶν πολεῖν με δαί. & Terent. Nos omnes quibus est alienæ obsequi labor, Omne quod est interea tempus, prorsusquam id rescatum est, lucro est. Gatak. 6 Τὸ γὰρ ὅλον Casaub. quod sequitur Gatak.

ὥς ἐφ' ἡμέρα καὶ εὐτελῆ· ἔχθρὸς
μὲν ἡ μύξαρον, αὔριον δὲ πᾶρι-
χος, ἡ πέφρα. τοῖς ἀκαριαῖον ἔν-
τοισι χρόνῳ καὶ αὖ φῶσιν διελθεῖν,
καὶ ἰλεῶν καὶ αὐτοῦ ὥσπερ ἐλαία
πέπρος ἡ μομὴ ἐπιπλεῖν, εὐφρο-
νῆσαι τῷ ἐνεργῶσιν, καὶ χάριν
εἶδῃα τῷ φύσει δένδρῳ.

μὴ. Ομοίον εἶναι τῇ ἀκρᾷ,
ἢ διανεκῶς τὰ κύματα πρὸς
ἐξοστῇ· ἢ δὲ ἔθηκε, καὶ περὶ αὐτῶ
κοιμίζῃ τὰ φλεγμύαντα τοῖς
ὑδασι. Ατυχῆς ἐγὼ, εἴ τι τῶ-
τό μοι συνέβη. ἔμενεν ἄλλ' εὐφρο-
νῆς ἐγὼ ὅτι ἴσας μοι συμβέβη-
κότες, ἄλυπος διατελῶ, ἔτε ὑπὸ
παρόντος θραύσματος, ἔτε ἴππον
φοβέμεν. συμβεῖναι μὲν γὰρ
τὸ πᾶσι παντὶ ἐδυνάτω· ἄλυ-
πος δὲ ἢ πᾶσι ἴπποις τῶν ἀνδρῶν
πέλεσεν. Διὰ τί δὲ ἐκείνο μάλ-
λον ἀτύχημα, ἢ τῶν εὐτύχη-
μα; λέγεις δὲ ὅλως ἀτύχημα
ἀνθρώπων, ὃ ἔστιν ἡ ἀποτυ-
γμία τῆς φύσεως τῶν ἀνθρώπων;
ἀποτύγμια δὲ τῆς φύσεως τῶν
ἀνθρώπων εἶναι σι δοκεῖ, ὃ μὴ

quæ diurna & vilia sint : quod
enim heri mucus fuerat, cras
falsura fit aut favilla. utque tem-
poris ideo punctum hoc infeca-
bile naturæ convenienter transi-
gas, ac propitius decedas : per-
inde ac oliva maturitatem adepta
cecidit, † naturam quæ
protulit collaudans, arborique
e qua prodiit gratias agens.

49. Promontorii par esto, cui
fluctus jugiter cum allidantur,
ipsum tamen consistit, undarum-
que circumfusum sibi æstum
compescit. Infelicem me, inquit
ille, quod mihi istud contigerit:
imo, felicem me quod etiam si
contigerit, nil doleam tamen,
nec aut præsentibus frangar, aut
futura reformidem. accidere e-
nim ejusmodi quid cuivis poterat:
at non quivis citra animi ægritu-
dinem casum ejusmodi tulisset.
quamobrem ergo illud infelicitatis
potius, quam felicitatis istud
loco habetur? num illud hominis
infortunium dicis quod naturam
humanam sine suo excidere
non efficit? an id autem, ut ti-
bi videtur, naturam humanam
sine suo excidere efficit quod non
fit

1 Errat Xyland. (ut & H. Stephanus in Thesauro,) cum μύξαρον nomen
piscis esse putat. Est enim diminutivum a μύξα mucus: hujusmodi di-
minutiva sunt Stoicis familiaria, prout videre est apud Epictetum, ut &
Marcum nostrum supra c 20. μαχάριον, ἀνδύκιον, δινδρόφιον, atque hæc eo fine
illi usurpasse videntur, quo τῶν μίσων καὶ ἀδιαφύγων istorum contemptum
quendam innocent. Gatak. 2 Quod naturæ humanæ ἀποτύγμια dicitur
citra nimis; cum, ut ipse observat, ἀποτύγμια est frustratio, aberratio à
fine scopoque sibi propolito; & hoc loco naturæ humanæ ἀποτύγμια di-
citur, quod eam impedit, quo minus finem sibi propositum assequatur: hunc igitur
sensum in versione expressi. † Tetram, Dacier. & Casaub.

fit præter ejusdem voluntatem? quid autem ea velit, non est ut nunc discas. nunquid casus ullus prohibeat te, justum esse, magnanimum, temperantem, prudentem, assentiendi temeritate, errore immunem, modestum, liberum, aut aliud quid eorum, quæ ubi affuerint, natura humana sua obtinet universa? memineris deinceps, quoties incidit quicquam quod ad tristitiam impellat te, decreto hoc uti: Non est infelix casus iste, sed fortiter ferre hoc felicitatis est.

50. Vulgare quidem hoc est, efficax tamen ad mortem contemnendam adminiculum, si eos recolas qui vitæ avidi eidem fuerint diu immorati. quid enim amplius illis, quam immature defunctis *contigit*? Omnino jacent alicubi *desunt* & illi, Cadicianus, Fabius, Julianus, Lepidus, aut si quis alius hujusmodi, qui postquam multos extulerant, efferebantur & ipsi. exiguum enim omnino intercedit spatium; idque per quot molestias, cum quibus hominibus, in quali corpuscule exanclatum? ne ergo pro te momenti alicujus

ἢ τὸ βέλημα τὸ φύσεως αὐτῆς ἐστὶ; ¹ τί ἐν τῷ βέλημα, μεμάθηκας; μή τι ἐν τῷ συμβεβηκὸς τῷ το καλύπτει δικαίον εἶναι; μεγαλόψυχον; σώφρονα; ² ἀσπληγῶν; ἀδιώφους; αἰδήμονα; εὐεθεροῖ; ³ ἄλλα ⁴ ἀ συμπαρόντων ἡ φύσις ἢ τὰ ἀνθρώπων ἀπέχει τὰ ἰδία; μέμνησ' λοιπὸν ὅτι πάντες τὰ εἰς λύπην σε παραχρῆναι, τὰ τοῦ χρεῖος τῷ δόγματι ⁵ ἔχ' ὅτι τὸ ἀτόχημα, ἀλλὰ τὸ φέρειν αὐτὸ ἡσυχίας, εὐτύχημα.

ν. ἰδιωτικὸν μὲν, ὅμως ὃ ἀνυλικὸν βοήθημα πρὸς θανάτου καταφρόνησιν, ἢ ἀναπόλησιν τῆ γλίσχρος ἐνδιαιτησιάντων τῷ ζῆν. τί ἐν αὐτοῖς πλεόν, ἢ ποῖς αἰσίοις; πάντως πᾶν ποτε κέντα, ⁶ Καδικιανὸς Φάβιος, Ἰουλιανὸς, Λέπιδος, ἢ ἡ ἡς τοῖς τοῖς, οἱ πολλὰς ἐξέλεγχαν, εἴτα ἐξήνεχθησαν. ὅλον μικρόν ἐστι τὸ διαίσθημα, καὶ τὸ τοῦ δὲ ὅσων, καὶ μεθ' οἷων ἐξάντλησιν, καὶ ἐν οἷσιν σωματικῶ; μὴ οὖν ὡς

¹ Forſan ſic diſtinguendum: Τί ἐν τῷ βέλημα; μεμάθηκας. Quidnam eſt igitur quod vult natura? didiciſti jam pridem; ipſe ſatis noſti. quid id autem ſit, in ſequentibus indicat. *Gatak.* ² Vid ad lib. 3. 9. 3 Forſan, ἀν συμπαρόντων. ³ *ν. Gatak.* ἀν etiam MS. Heſchel. habere teſtatur *Casaub.* qui & prius illud ex ſolo errore typographico natam cenſet. ⁴ On ὅτι *Gatak.* ⁵ Longævus nemo ſub *Auguſto Caſare* & ad *Adrianum* uſque ſophiſticeſ ſeu rhetoriceſ Romæ profeſſus eſt; dignus omnino qui in hoc cenſu collocetur, cum inter utriuſque horum imperium ſeculum ſolidum intercedat. *Gatak.* ⁶ Sententia ἀνακλιν-
ῶν; vide ſupra c. 48. *Gatak.*

ὡς πρᾶγμα. ἔλεπε γὰρ ὀπίσω
τὸ ἀχανὲς τῶ αἰῶν^Θ, καὶ τὸ
ποῦσιν ἄλλο ἄπειρον. ἐν δὲ
τάτῳ, τί ἀναφέρει ὁ τελέ-
με^Θ τῶ τελερμένῳ;

να. Ἐπὶ τῷ σῴτομον αἰ-
τρέχε. σῴτομ^Θ ἢ ἡ κατὰ
φύσιν ὥς κατὰ τὴν ὑμέσιν,
πάν λέγειν καὶ πράσσειν. ἀ-
παλλάσσει γὰρ ἡ τοιαύτη πο-
θεῖς ¹ κόπων, ² στρατείας, καὶ
πάσης ³ οἰκονομίας, καὶ καμ-
ψείας.

1 Innuuntur omnes istae agtitudines Principibus familiares, quas Pru-
dentia civilis male comparata, & officiosum peperit Majestatis tuende stu-
dium. Dacier. 2 Contentione vertit Casaub. sensu metaphorico, qui huic
loco magis quidem videtur convenire. Dubitat tamen an apud pro-
fanum aliquem scriptorem στρατεία aut στρατιώτης hoc sensu unquam oc-
currat. illud tamen Sti. Jacobi huic non multum ablimile putat. Πόθεν πό-
λεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; καὶ ἐν τούτοις, ἐκ τῶν ἡδονῶν, καὶ στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν
ὑμῶν; 3 Solersiam etiam possis dicere seu prudentem morum Compositionem,
Dacier.

LIBER V. BIBΛION Ε΄.

MAne, cum gravatim
exurgis, in prom-
ptu sit tecum hoc
modo differere; Ad opus hu-
manum jam expergiscor: num
vero ægre feram, si ad ea agen-
da proficiscor, quorum gratia na-
tus & in mundum productus
sum? aut nunquid ad hoc con-
ditus sum, ut stragulis involutum
decumbens me foveam? At hoc,
inquis, oblectat magis. Nunquid
ergo ad oblectandum te natus
es? non autem ad faciendum aut
agendum aliquid? an non arbu-
sculas, aviculas, formicas, ara-
neas, apiculas vides, eam quam
in mundo stationem obtinent,
excolere satagentes? tu autem,
quæ hominis sunt, facere recu-
sas? & non properas potius ad
id, quod naturæ tuæ convenit?
At quiete quoque opus est, in-
quis. Est fateor; sed quiescen-
di modum etiam natura præ-
scripsit. præscripsit & edendi at-
que bibendi: tu vero ultra mo-
dum, ultra id quod sufficit in istis
procedis. cæterum in agendo se-
cus te geris, & intra id quod po-
teras, contines te. etenim vere

Ορθρὸς ὅταν δυσ-
κνῶς ἐξεγέρῃ, πρὸς
χρόνον ἔσῳ, ὅτι ὅτι
ἀνθρώπου ἔργον ἐγγέρομαι ἐν
ἐν δυσκολαίῳ, εἰ περιέρομαι ὅτι
τὸ ποιεῖν, ὡς ἐνεκεν γέροντα, καὶ
ὡς χάριν προσήγηται εἰς τὸν
κόσμον; ἢ ὅτι τὸ κατε-
σκεύασμαι, ἵνα κατακείμην
τοῖς τραματίαις ἐαυτὸν θάλλ-
πω; ἀλλὰ τὸ τοῦ ἰδίου. πρὸς τὸ
ἡδέως ἐν γέροντα; ὅλως ἢ
ἐπρὸς ποιεῖν, ἢ πρὸς ἐνέργειαν;
ἐβλέπεις τὰ φυτάρια, τὰ τρα-
μάρια, τὰς μύρμηκας, τὰς
ἀράχνας, τὰς μελίσσας, τὰ καὶ
αὐτὰς συγκοσμήσας κόσμον;
σύ ἐθέλεις τὰ ἀνθρώπινα
ποιεῖν; ἐπρέχεις ὅτι τὸ κατὰ
σὺν φύσιν; ἀλλὰ δεῖ καὶ ἀνα-
παύεσθαι. δεῖ, ἔδωκε καὶ τέττα
μέτρα ἡ φύσις. ἔδωκε μὲν τοῖς
καὶ ἐσθίειν, καὶ πίνειν καὶ ὁμοῦς σὺ,
ὕπὲρ τὰ μέτρα, ὕπὲρ τὰ ἀρ-
κῆντα προχωρεῖς. ἐν τῷ πράττε-
σι ἢ ἐκείνῳ, ἀλλὰ ἐν ὅς τὸ διωαῖν.
ἐγὼ φιλεῖς σεαυτὸν. ἐπεὶ τοῖς
τ

τὴ φύσιν ἂν σε, καὶ τὸ βέλημα
ταύτης ἐφίλεις· ἄλλοι τε τὰς
τέχνας ἐαυτῶν φιλέντες, συγ-
καταστήκοντο τοῖς καὶ αὐτὰς ἐρ-
γοῖς, ἀλλὰ καὶ ἄσπι. σὺ δὲ φύ-
σιν δὲ σαυτῆς ἐλασσον ἡμῶς, ἢ ὁ
πνευστὴς δὲ τορνενικῶν, ἢ ὁ ὀρχη-
στὴς δὲ ὀρχηστικῶν, ἢ ὁ φιλάργυ-
ρος τὸ ἀργύριον, ἢ ὁ κεινόδοξος
τὸ δοῦναι, καὶ ἔτι, ὅταν παρο-
παθῶσιν, ἔτε φαγεῖν, ἔτε κοι-
μηθῆναι θέλωσι μᾶλλον, ἢ ἰα-
τρῶν συναυξεῖν παρὸς ἃ φέρονται.
οὐδὲν αἱ κοινωρικαὶ πράξεις
τελεσθεαὶ φαίνονται, καὶ ἡσασ-
τος ἀπὸ τῆς ἀξίας.

Β. Ως εὐκλον, ἀπώσσειδαι
καὶ ἀπαλεῖψαι πᾶσαν φαντα-
σίαν δὲ ὀχληράν ἢ ἀνοίκειον, καὶ
εὐδὲς ἐν παύσῃ γαλήνῃ εἶναι.

Γ. Ἀξίον ἐαυτὸν κρίνει παν-
τὸς λόγου καὶ ἔργου κατὰ φύ-
σιν· ἔμῃ σε παρειπάτω ἢ ἐπι-
κολυθεῖσθαι ἰνῶν μέμψις ἢ λό-
γος. ἀλλὰ ἔκαλόν πεπεσχαθαί,
ἢ εἰρηάζει, μὴ σεαυτὸν ἀπαξίει. ἐ-
κείνοι μὲν γὰρ, ἰδίον ἡγεμονικὸν
ἔχουσι, καὶ ἰδίᾳ ὁρμῇ χρῶνται·
ἀσὺ μὴ παρὲς βλέπει, ἀλλ' ἐν-
θεῖαν πέρανει, ἀκολουθῶν τῇ
φύσει τῇ ἰδίᾳ καὶ τῇ κοινῇ.
μία δὲ ἀμφοτέρων τῶν ἡ
ὁδός.

temet non diligis. alioqui natu-
ram tuam, quæque illa vult, di-
ligeres: siquidem artes suas qui
diligunt artifices, earundem o-
peribus etiam intabescunt, illu-
vie inediaque affecti. tu vero na-
turam tuam minoris aestimas,
quam tornator tornaturam, aut
histrionia histrioniam, aut avarus
argentum, aut ambitiosus glo-
riolam. & isti enim, ubi rebus
hisce addicti fuerint, nec cibum,
nec somnum capere magis expe-
tunt quam ista, ad quæ tam e-
nixe feruntur, promovere: num
autem tibi actiones societatem
humanam spectantes fordeant
magis, quam ut pari industria
dignæ censeantur?

2. Quam facile est imaginatio-
nem omnem vel turbulentam vel
inconvenientem ita amoliri &
abstergere, ut in summa statim
tranquillitate consistas?

3. Nullum aut sermonem aut
actionem indignum te censeas,
qui naturæ fuerit consentaneus:
neque avertat ab eo te, quæ se-
qui possit, quorumlibet homi-
num reprehensio aut vituperatio.
sed si dictu factuve honestum
fuerit, indignum te ne existi-
mes. habent enim illi mentem
propriam, proprioque ducuntur
impulsi: Quæ tu noli attende-
re, sed recta perge, naturæ tum
propriæ, tum & communi obse-
cutus. eadem enim est harum u-
triusque via.

4. Per

1 Φάρος. 2 μιν, quod addit Catalano. 3 Cæteræ omnes, quas vidi, edi-
tiones habent αὐτὸν prout requirit sensus & margini adscriptum Catal.

1 Cæteræ

4. Per ea quæ naturæ sunt consentanea incedo, donec occumbens tandem conquiescam, eo expirando, unde spiritum quotidie haurio, eoque recidendo, unde & seminium mei pater, & sanguinem mater, & lac nutrix collegit; unde quotidianum per tot annos cibum potumque accepi, quod calcantem, & ad tam varios usus eo abutentem me sustinuit.

5. Acumen tibi non est, quod sit admirationi cuiquam. multa tamen sunt alia, de quibus dicere nequeas, non esse te *ad ea aptum* natum. hæc itaq; præsta, quæ in te omnino sunt sita, animum sincerum, gravem, laborum tolerantem, voluptatum abstinentem, sorte contentum, paucorum indigum, mitem, liberum, luxu alienum, serium, sublimem. an non intelligis quam multa præstare jam possis, ad quæ quin habilis sis & aptus, nihil est quod cauere, infra hæc tamen sponte persistis? num & per conditionis naturalis defectum aliquem obmurmurare, restrictum esse, adulari, corpusculum tuum incusare, assentari, ostentare te, animo tantopere jactari,

δ'. Πορεύομαι διὰ τὴν κατὰ φύσιν, μέχρι πρὸς ἀναπαύσεσθαι, ἐναποπνεύσεις μὲν ἴστω, ἐξ ἧς καθ' ἡμέραν ἀναπνέω, πρὸς ἣν ἴπῃ τὰ τῶ, ἐξ ἧς καὶ τὸ σπέρμα-
 ἵον ὁ πατήρ μου συνελεξε, ἔτι αἱ μάλλον ἢ μητὴρ, καὶ τὸ γαλάκτιον ἢ τρῶός· ἐξ ἧς καθ' ἡμέραν π-
 σάσις ἐπὶ βίσκεσθαι. Ἐὰρ δέομαι, ὁ φέρων με πάλιν, καὶ εἰς Ἰουδαίαν ἀποχρῶμενον ἐαυτῷ.

Ε'. Δεξιότητι σε ἔκ ἐχρῶσθαι θανμάσαι. ἔγω· ἀλλὰ ἕτερα πολλὰ, ἐφ' ὧν ἔκ ἐχρῶς εἶπέν, ἔγωδ' πέφυκα. ἐκείνα ἐν παρέχεσθαι, ἀπὲρ ὅλα ἐστὶ ἐν σοι, τὸ ἀκίβδηλον, τὸ σεμνόν, τὸ φερέπον, τὸ ἀφίλητον, τὸ ἀμεμψίμορον, τὸ ὀλιγοδίδες, τὸ εὐμένες, τὸ εὐέ-
 θερον, τὸ ἀπέριστον, τὸ ἀφλύαρον, τὸ μεγαλῆον. ἔκ αἰδοῦμαι, πῶς ἡδὴ παρέχεσθαι δυνάμενος, ἐφ' ὧν ἐδεμία ἀφύιας ἔστι ἀνεπιτηδεότητος ὡς φασίς, ὅμως ἐκ κάτω μὲν ἐκείνων; ἢ καὶ γογγύζαν, καὶ γλισχεύουσιν, ἔτι καὶ λακύναν, καὶ τὸ σῶμα πονοκατα-
 ἡσθῶν, ἔτι ἀρεσκέουσιν, καὶ περ-
 πρεῦσθαι, ἔτι πᾶσι τὰς ῥιπὰς ἐαδῶν
 τῇ

1 Ceteræ editiones habent ἀρίστως, quod & stare posse fatetur Gatak. cum eodem sensu apud *Plutarchum* occurrat πρὸς πᾶσι. 2 Dissident à se invicem annotatores in vocabulo isto explicando apud *Paulum* Apostolum 1 Cor. 13. 4. Ego crediderim commodissime posse verti, non esset se; non est jactationi aut vanæ ostentationi dedita. Ita *Hesych.* Πίπρος, μὴ τι βλακῆς ἐπαίρησις. Πίπρυνται, κατεπαίρηται. *Suidas* etiam, Πίπρος, ἡ μὴ τι βλακῆς ἐπαίρησις. Gatak.

τῇ ψυχῇ, διὰ τὸ ἀφυῶς κα-
τασκευάσθαι, ἀναγκάζει, ἕμα-
ίς θεός· ἀλλὰ τῶν μὲν πεί-
λαι ἀπηλλάχθαι ἐδύνατο. μί-
νον δ', εἰ ἄρα ὡς βραδύτερος, καὶ
δυσπαρακαλεσθὲν τοπρος· καὶ α-
γωνόσκοπος, καὶ ἴστος δ' ἀσκητὴν,
μὴ² παρενθυμεμὲν ὧ, μὴ δ' ἐμ-
φιληδονεῖν τῇ³ νοθείᾳ.

5. Ο μὲν τίς ἐστιν, ὅταν ἡ δε-
ξιὸν περὶ πινᾶ περὶ ἀξίᾳ, περὶ χάριτος
καὶ λογισμοῦ αὐτῷ τὴν χάριν. ὁ δ'
κατὰ ἴστος μὲν καὶ περὶ χάριτος,⁴ ἀλ-
λως μὲν τὰ παρ' ἐαυτοῦ, ὡς πε-
ρὶ χρεώσεως διανοεῖται, καὶ οἶδεν ὁ
πεποιήκεν· ὁ δ' ἐκ τῶν τρόπων ἵνα ὁ δ'
οἶδεν ὁ πεποιήκεν· ἀλλὰ ὁμοίως
ἐστιν ἀμπελῶ ἑστρυν ἐνεγκάσθαι καὶ
μὴ δὲν ἄλλο προσεπιζητήσῃ, με-
τὰ τὸ ἀπαλῆ τὸν ἴδιον καρπὸν ἐν-
λωοχέειν. ἵππος δ' ἀμπελῶν, κύων
ἰχθυόσας, μέλιος αὖ μέλι ποιήσαι-
σι, ἀνθρώπος δ' εὖ ποιήσας,
ἐκ ἐπιβοᾶς, ἀλλὰ μετὰ βλάβιν ἐφ'
ἔπερον, ὡς ἀμπελος ἐπὶ τὸ πεί-
λιν ἐπὶ τῇ ᾠρᾷ τὴν βότρυον ἐνεγ-
κῆν. ἐν τούτοις ἂν δεῖ εἶναι, τοῖς
τρόποις ἵνα ἀπαρακαλεσθῇ τῶς
αὐτὸ ποιεῖν καὶ· ἀλλ' αὐτὸ ἴσ-

cogeris? nequaquam, per Jo-
vem; sed his omnibus jam o-
lim licuit tibi esse immunem. hoc
tantummodo nomine si notari
poteras quod tardiori hebetiori-
que ingenio natus sis, exer-
citatione vitium istud corrigere
conandum fuerat, hebetudinem
tuam neque insuper habendo, ne-
que in eadem tibi complacendo.

6. Est, qui ubi gratum quid
alicui fecerit beneficium imputare
proclivis sit. est, qui etiam si
imputare haud ita proclivis sit,
pro debitore tamen apud se ha-
bet eum cui benefecit, quidque
fecerit, novit. est &, qui quid
fecerit, quodammodo ne novit
quidem; sed viti similis est, quæ
racemum ubi tulerit, fructumque
sibi proprium semel dederit, ni-
hil ulterius requirit. sicut equus
ubi cucurrit, canis venatus fue-
rit, apes mel confecerit; ita iste
ubi benefecerit, non clamore
prosequitur, sed ad aliud ejus-
modi opus se transfert; quem-
admodum vitis ad racemos alios
denuo suo tempore producen-
dos. in horum ergo numero esse
oportet, qui quid faciant, ipsi quo-
dammodo ne intelligunt quidem?
ita

1 Κατασκευάσθαι, vel κατασκευάζεσθαι [μίμησις] legendum putat Gatake. 2 Ne
eam subinde cogitares, vertit Xyland. ne ea nimium afficiaris, Casaub. Potius, non
negligens non neglectum habens, sed quantum in te est, tarditatem hebetudinem-
que tuam corrigere & sanare contendens. παραθυμώμεθα enim animum non
advertere, negligere. [Arrian.] Epictet. l. 4. c. 3. Καὶ μὴ αὐτὸς ἐλπίων, ὑποπαραθυμώμεθα
δ', ἀπώλυστο. Si vel parum neglexerit, animum non adverterit. Marcus ipse l. 6.
c. 20. ποῦ δὲ παραθυμώμεθα, negligamus multa, Gatake. 3 Lego τοῦτο, vel ut
Anonimus Lugd. τοῦτο, Gatake. 4 Foras ἀπὸ, vel ἀπὸ τοῦ. Gatake.

ita plane. At hoc ipsum, inquis, quid agas intelligere necessarium est. est enim societatis legem colentis proprium hoc, ut sentiat se secundum legem illam agere; & ut velit etiam, per Jovem, cum quocum sic agit, id persentiscere. Verum est, fateor, quod dicis: veruntamen, quod jam dictum est, si fecius ceperis, ex eorum numero futurus es, quorum prior loco memineram: siquidem & illi rationis specie quadam probabili abducuntur. tu autem, si id quod dixeram recte intelligere volueris, noli metuere, ne hac de causa benefaciendi occasionem ullam sis omisurus.

7. Atheniensium votum erat, *Plue, plue, chare Jupiter, super A-niensium arva & prata.* aut nihil omnino precari, aut hoc modo simpliciter & ingenue precari par est.

το δὲ παρακολυθεῖν. ἴδιον γὰρ, φησὶ, τὸ κοινωνικῶς, τὸ αἰδοῦναι τὸν ὅτι κοινωνικῶς ἐνεργεῖ, καὶ νῆ Δία, βέβηλα καὶ τὸ κοινωνὸν αἰδεῖσθαι. ἀλλή-θες μὲν ἐστὶ ὁ λέγειν· τὸ δὲ νῦν λεγόμενον· παρεκδέχθαι, διὰ τὸ τῷ ἑστὶ ἐκείνων, ὧν πρότερον ἐπεμνήσθην· καὶ γὰρ ἐκείνοι λογικῇ ἡνι πειρωτή-τι ὡς ἐπὶ τῇ. εἰάν δὲ τελή-σης συνῆναι τί ποτε ἐστὶ τὸ λεγόμενον, μὴ φοβῆ, μὴ πα-ρε τὸ ὡς ἀλιπτῆς τι ἔργον κοινωνικόν.

ζ'. 2. Εὐχὴ Ἀθληαίων, ὅσον, ὅσον, ὦ φίλε Ζεῦ, κατὰ τὸ ἀρε-ρας τῆς Ἀθληαίων καὶ τῶν ποδίων. ἡτοι ἐδεῖ εὐχεσθαι, ἡ ἔτως, ἀ-πλῶς καὶ 3 ἐλόδτερος.

η'. Οπείν

1 Particulam *ἀν* deesse puto, ut sit [*ἀν*] παρεκδέχθαι, si fecius ceperis. Ita enim significat τὸ παρεκδέχθαι. Euseb. Hist. Eccles. 1.3. c. 39. Papiam narrat, πρὸς ἀπὸ τῶν δικῶν παρεκδέχθαι δυνάμεις, ex relationibus Apostolicis fecius acceptis, com-mentitia multa tradidisse. Gatake. 2 Utrum Athenienses laudet, ut qui non privatim sibi suisque, sed universæ simul Reipub. bona optarent: an virtu- peret, quod suæ tantum Reipub. non universæ hominum communitati, & humano simpliciter generi; ambiguum putat Casaub. Posterius Xylandro, prius Dacierio placet. 3 Ελευθερίας legit Casaub. ad Pers. Sat. 2. qui & τὸ ἀπλῶς καὶ ἐλευθερίας εὐχῶν ὀππὸν censet precem ac, prout loquitur Persius; quam interpretatur, vel eam quæ habet conjunctum sacrificium majoris alicujus victimæ, aut votum rei consecrandæ; vel quæ toties fuit repeten- da, & tam assidue ac διαρκῶς καὶ ἐκτενῶς facienda, ut hoc ipsum pretii loco censeri possit. Mihi videtur Marco, τὸ ἀπλῶς εὐχεσθαι orationis simplicitatem quandam denotare, qualis illa Atheniensium formula, quæ generali qua- dam ac familiaris ratione Jovem compellat, nec terminos illi rerum tribuen- darum anxie sollicitèque præscribit: At τὸ ἐλευθερίας ejusmodi orationem, quæ alios etiam contribules, conterraneos, aut extraneos etiam nobiscum una comprehendat. Gatake.

ή. Οπῖόν ἐστι τὸ λεγόμενον, ὅτι συνέταξεν ὁ Ἀσκληπίας τὰ τῶ ἰππασίαν, ἢ ψυχρολασίαν, ἢ ἀνυποδυσίαν· τοῖσιν ἐστὶ καὶ τὸ συνέταξεν τὰ τῶ ὅλων φύσις νόσον, ἢ πῆρῳσιν, ἢ δόποδον, ἢ ἄλλο τι τῶ τοῖσιν. καὶ γὰρ ἐκεῖ τὸ συνέταξεν, τοῖσιν ἢ σημαίνει, ἢ ἐπέταξε τὰ πρὸς τὰ τοῖς, ὡς κατὰλληλον εἰς ὑγίαν· ἢ ἐπὶ αἰθὰ τὸ συμβαῖνον ἐκάστω τιτακτῇ πως πρὸς αὐτὸ καὶ ἀλλήλον εἰς τὴν εἰμαρμένην. ἔτι καὶ γὰρ καὶ αὐτὸ συμβαίνειν ἡμῖν λέγεμεν, ὡς καὶ τὰς περὶ αἰσθάνων λίθων ἐν τοῖς τέχεσι, ἢ πύραμίδι συμβαίνειν οἱ περὶ λέγασιν, συναρμόζοντας ἀλλήλοις τῇ τοῖς συνθέσει. Ὁλοῦ γὰρ ἀρμονία ἐστὶ μία. καὶ ὡς πᾶν τῶν σωμάτων ὁ κόσμος τοῖσιν σώματι συμπαληρῶται· ἔτι καὶ πᾶν τῶν αἰσθάνων ἢ εἰμαρμένη τοιαύτη αἰτία συμπαληρῶται. νοεῖ δὲ ὁ λέγων, καὶ οἱ πλεον ἰδιώται. Φασὶ γὰρ, τὰ τοῖς ἐφ' ἑαυτῶν ἔχον τὰ τῶ τῶ ἐφ' ἑαυτοῖς, ἢ τὰ τῶ συνετα-

8. Cujusmodi illud est, quod dici solet, *Æsculapium* huic vel illi *coordinasse*, ut equitet, ut frigida proluatur, ut discalceatus incedat: ejusmodi quiddam est, & quod huic vel illi *coordinavit* universi natura, ut morbo teneatur, corpore mutiletur, *liberos* amittat, aut aliud tale quippiam. siquidem & ibi *coordinavit* illud, sensum hunc habet, ac si diceretur, hoc ad illud ordinavit, tanquam quod ad ejusdem sanitatem conducatur: atque istic pariter, quicquid unicuique contingit, ad illud ordinatur quodammodo quod fato congruum existat. atque hinc est quod ea convenire nobis dicimus, quomodo lapides quadratos in moenibus aut pyramidibus convenire dicunt artifices, cum sibi invicem scite compositi coaptantur. omnino enim una quedam est rerum omnium compages. & quemadmodum ex cunctis corporibus mundus iste, quo corpus ejusmodi fit, consummatur; ita ex causis universis, quo causa fit ejusmodi fatum, conficitur. intelligunt hoc quod dico etiam rudissimi quique dicunt enim, tulit hoc illi; *sors nimirum*, hoc

1 *Æsculapium* medicinæ præsidem Deum per insomnia remedia sibi sugere opinabantur. in quo argumento frequens admodum est *Aristides* in orationibus sacris. Orat. 1. ἀλυσίαν προσπίπτει ὁ ἦρος. & ibid. ἀσπίδι ἐπιπύζει. *Gatake*. Potest tamen, ut putat *Casaub.* *Ἀσκληπίας* hic *κρίτης* pro quovis medico accipi, cum ita *Max. Tyrinus* dissent. 30. usurpet. 2 Corrige ex MS. *Ἡσίοι*. ἵσθαι τὴν τῶν ὡς κατ'. & μοχ τῶν κατ' πρὸς αὐτὸ κατ'. *Casaub.* 3 Ad satium, sive fato congruenti & consentaneum. ita *Dioscoridi* τρεῖς τοῖς νοσοῦσι κατὰλληλοι, alimenta egrotantibus congruentia. & *Marco* νοσῶν φασίαν κατὰλληλον, cogitationes congruas. l. 7. 2. *Gatake*.

hoc itaque illi ferebatur; istud-
que illi coordinabatur. proinde
ita excipiamus ista, quomodo ea
solemus, quæ Æsculapius præce-
perit. multa siquidem & in illis
aspera sunt, quæ sanitatis spe ta-
men libenter admittimus. ejus-
modi itaque quiddam videatur
tibi, eorum quæ naturæ commu-
ni visa sunt, perfectio & consum-
matio, cujusmodi, est valetudo
tua. eodemque modo, quicquid
e venerit, quamvis asperius vi-
sum fuerit, libens admittito,
quandoquidem ad mundi inte-
gritatem Jovisque prosperitatem
atque felicitatem ferat. neque e-
nim tulisset is, nisi ad universi bo-
num contulisset. cum nec natura
quælibet quicquam ferat, quod
non ei mundo, qui ab ipsa admi-
nistratur, congruens existat. ita
duplici ratione diligas oportet,
quicquid e venerit tibi. altera,
quod tibi natum & tibi coordi-
natum, & ad te quodammodo
affectum est, à causis antiquissi-
mis retro tibi contextum. altera,
quod universi gubernatori pro-
speritatis & consummationis, at-
que adeo permanfionis ipsius
procurandæ ex parte causa fit.
mutilatur enim integrum ipsum,
si quid vel minimum abscindas

τετο. δεχώμεθα ἔν' αὐτὰ, ὡς ἐ-
κείνα ὁ Ἀσκληπιοῦ σωτῆρ-
ται. πολλὰ γὰρ καὶ ἐν ἐκέ-
νοις ἐστὶ τραχέα· ἀλλὰ ἀσπα-
ζόμεθα τῇ ἐλπίδι τῆ ὑγίαιας.
τοῖς τὸν τίσι δοκεῖται, ἀνυσὶς καὶ
σωτῆρς τῇ τῇ κεινῇ φύσει δο-
κούντων, οἷον ἡ σὴ ὑγίαια. καὶ ὅ-
τως ἀσπάζεσθαι πᾶν τὸ γινόμενον,
καὶ ἀπλῶς ἔργον δοκῇ, διὰ τὸ
ἐκεῖ ἄγειν, ὅτι τὸ τῆ κέσμε
ὑγίαν, καὶ τὸ τῆ Διὸς εὐδοίαν
καὶ εὐπραγίαν. καὶ ὅτι ἂν τῆ-
το ἡ ἔφερον, εἰ μὴ τῷ ὅλῳ
συνέφερον. ἐδὲ ὅτι ἡ τυχεῖσι
φύσις φέρει ἡ, ὃ μὴ τῷ διοι-
κῶνι ὑπὲρ αὐτῆς κατὰλλήλον
ἐστὶ. ἐκὲν κατὰ δύο λόγους
ἐργεῖν χρὴ τὸ συμβαῖνόν σοι.
καθ' ἓνα μὲν, ὅτι σοι ἐγίνετο,
καὶ σοι συνετάπητε, καὶ πρὸς σέ
πως εἶχεν, ἀνώγειν ἐκ τῶν
προστυτάτων αἰτίων συγκλω-
θόμενον. καθ' ἕτερον δ', ὅτι τῷ
ὅλῳ διοικῶνι τῆ εὐδορίας, καὶ τῆ
σωτῆρίας, καὶ τῇ Διᾷ, καὶ τῇ συμ-
μνήῃ αὐτῆς αἰτίον ἐστὶ. πη-
ρὲς γὰρ τὸ ὁλόκληρον, εἰάν
καὶ ὅτις διὰ τῆς εὐδορίας τῆ σω-
φίας

¹ Legit *Gatah* ἢ vel [ἢ] ὁ Ἀσκληπ. ² Hoc inter Stoicorum non πειρᾶ-
δεσθαι tantum sed περιμετρεῖν etiam merito reputes, quod malis hisce etiam nu-
minis divini felicitatem provehi somniabant. quanquam & ad gloriam di-
vinam illustrandam conducere ista, nec nos inficiamur. Verum mundum
illi pro Deo habebant. vid. ad l. 4. 23. *Gatah*. ³ Forlan *ἡσυχία* π. *Gatah*.
⁴ Ita l. 2. 3. οὐκ ἔστιν ὅτι κέρμεν καὶ μακροχρόνιον. *Gatah*.

Φείας & συνεχείας, ὡς περ τῶ μο-
ρίων, ἔτω ἢ ἑταίρων. διακ-
πίης ἢ ὅσον ἐπὶ σοι, ὅταν δυσχε-
ρῆς, & τρέπον πνὴ ἀναίρης.

θ'. Μὴ σικχαίνειν, μηδὲ ἀ-
παυδαῖν, μηδὲ ἀποδυσπεῖν,
εἰ μὴ κατεπικνεῖται σοι τὸ δό-
γματων ὀρθῶν ἕκαστα πρᾶσ-
σιν¹· ἀλλὰ ἐκκροδέντω, πύλιν
ἐπαινέτω, & ἀσμένειζεν εἰς τὰ
πλήρη ἀνθρωπικώτερα, & φι-
λεῖν τῶτο, ἐφ' ὃ ἐπενέρχῃ· καὶ
μὴ ὡς πρὸς τὴν πεδαγωγὴν τῆ
φιλοσοφίας ἐπαινέτω· ἀλλ' ὡς
οἱ ὀφθαλμιῶντες πρὸς τὸ σπυ-
γᾶρον καὶ τὸ ὠδόν, ὡς ἄλλοι
πρὸς κατέπλωσμά, ὡς πρὸς
καταπόνησιν. ἔτως γὰρ ἔδεν² ἐ-
πιθεῖται τὸ πειθαρχεῖν τῷ λό-
γῳ, ἀλλὰ περὶ ἀναπαύσει αὐτῶ.
μέμνησο ἢ ὅτι φιλοσοφία μόνον
θέλει ἀπὸ φύσεως σε θέλει· σὺ
ἢ ἄλλο ἤθελες ἐκ τῆς φύσεως.
τί γὰρ τῶτων περὶ σπυγᾶρον ἢ
γὰρ ἡδονὴ ἔχει³· ἀλλὰ τὸς σφάλ-

à connexion & continuitate, ut
partium universi, ita & caussa-
rum. abscindis autem quantum
in te est, quando moleste fers
aliquid, tollisque quodammodo.

9. Noli ægre ferre, aut ani-
mum despondere, aut stomacha-
ri, si juxta decreta recta agere
volenti, haud perinde semper
succefferit. verum, ubi excussum
aliquando te senseris, regredere,
pluribusque pro officii humani
ratione gestis contentus sis, atque
illud, ad quod regrederis, fac
diligas. nec, tanquam ad peda-
gogum, ad philosophiam redeas;
sed quomodo ad ovum & peni-
cillum, qui oculis laborant, quo-
modo ad emplastrum alius, alius
ad perfusionem, confugit. ita nihil
deerit ulterius, quod rationis ob-
sequæ conciliet te, sed ei spon-
te tua acquiesces. illud autem
memineris, philosophiam ea so-
la velle, quæ natura tua ipsa ve-
lit: tu vero aliud aliquid velis
quam quod nature tuæ convenit;
ecquid enim istis blandius fue-
rit? voluptas autem nonne hac
ratione

1 Vult nos ad philosophiam recurrere, non ægre & gravatim, quomo-
do ad pedagogum Scholasticæ pueri, sed tanquam laborantes ad medi-
cinam, quæ dolorem mitigat, morbum amoveat. Gatak. 2 Locus, ut mi-
hi videtur, mendii manifestus: legendum forsitan, ἔδεν ἐπὶ δόξῃ [eis] τὸ π.
nihil amplius opus erit, quod inducat te ad obsequendum rationi; Vel, ἔδεν ἐπὶ
δοξῇ [ἡ] τὸ π. nihil aliud desiderabis, nisi ut rationi obsequaris. At Boot. ἐπὶ δόξῃ
inavultis Senec. ep. 103. Ipsam philosophiam non debitis jactare; & innox; Li-
cet sapere sine pompa. atque eo etiam Casaub. abit. Gatak. 3 Forsan legen-
dum, ὡς ἡ φύσις ἢ κατὰ φύσιν. Gatak. 4 Lego cum Xyland. ἀλλὰ τῶτο ἐφ.
quia περὶ σπυγᾶρον π. blandius quiddam esse videtur, cum nihil minus existat.
Inde Platonis dictum, Etsiam malorum esse voluptatem, quæ capiuntur homines,
ut hano pisces. Cicer. de Senect. Gatak.

ratione nos fallit? sed vide, graviorne sit magnanimitas, liberalitas, simplicitas, æquanimitas, sanctitas. ipsa vero prudentia quid gratius compereris, cum facultatem intelligentia scientiaque in te præditam ejusmodi cogitaveris, quæ nusquam impingat, sed in omni re prospere feratur?

10. Res quidem ipsæ adeo sunt additæ, ut philosophis haud paucis, nec vulgaribus eis, omnino percipi nil posse visum sit. quin & Stoicis perceptu difficiles admodum videntur. *estque revera assensus noster omnis labilis & mutabilis.* ubinam enim gentium est, qui sententiam falsus quandoque non mutaverit? ad subjecta jam ipsa si transferis, quam caduca, quam vilia sunt; quæque etiam cinædo, scorto, latroni in possessionem cedere possunt. mores autem eorum, quibuscum degis, si adverteris, tales esse comperies, ut etiam gratissimum quemlibet vix sustineas, ut ne adjiciam seipsum etiam vix sustinere quenquam. in hujusmodi itaque caligine ac sorde, tantoque materiae, temporis, motuum, rerumque

λει; ἀλλὰ θεάσασθαι εἰ περὶ ἡμέτερον μεγαλοψυχία, ἐλδοθεῖα, ἀπλότης, ευγνωμοσύνη, ἰσότης. αὐτῆς γὰρ φρονήσεως τί περὶ ἡμέτερον; ὅταν τὸ ἀπῆλυσεν, καὶ εὖρεν ἐν παντί περακτοβητικῆς & ἐπιστημονικῆς δυνάμεως ἐνθυμηθῆς.

1. Τὰ μὲν πρῶτα ἐν τοιαύτῃ τρέποντι πᾶσι ἐγκαλύψῃ ἐστίν, ὥστε φιλοσόφοις ἐκ ὀλίγοις ἔδδ' ἐπὶ τοῖς τοχασίν ἐδόξε. ἡ πάντων ἀκατάληπτα εἶναι, καὶ αὐτοῖς γε πῶς στωϊκοῖς δυσκατάληπτα δοκεῖ. & πᾶσι ἡ ἡμετέρα συγκατάθεσις, μετὰ πᾶσιν πᾶσι γὰρ ὁ ἀμετέπλητος, μετὰ τῶν τῶν ἐπ' αὐτὰ τὰ ὑποκείμενα, ὥς ὀλιγόχρονα, καὶ εὐτόλμη, & δυνάμει ἐν κτήσιν κινεῖται, ἡ πόρνης, ἡ ληστῶν εἶναι. μετὰ τῶν ἐπὶ τῇ τῇ τῇ συμβαίνοντων ἡ γὰρ, ὡς μόλις ἐστὶ καὶ τῶ χαριεστέρῳ ἀνασχέσει, ἵνα μὴ λέγω, ὅτι καὶ ἑαυτὸν ὡς μόλις ὑπομένει. ἐν τοιαύτῳ ἔν ὅφω καὶ ῥύπῳ καὶ τοιαύτῃ ὁ ῥῆσις τῆς τε εὐίας & τῶ χρέους, καὶ τῇ κινήσεως, καὶ τῇ

κινεμένων,

1 Id Antoninus erat in animo, ut omnibus patefaceret, quantum à recta via aberraverint, dum in Scientia, Opibus, Voluptatibus, Negotiis, Rebus denique externis quibuscunque spem suam & summum bonum collocarent. *Dacier.* 2 Delendum censet illud *Cassius*, cum eo ablato perfecta sit oratio, servato manca. 3 *Χαριεστέρῳ* illud, vel ad eum referri potest cuius mores ferantur. *Vix est, etiam gratissimi ac urbanissimi istorum mores ferre.* Vel ad eum etiam, qui viventium una mores ferat: quod vix fecerit etiam *quod gratissime ac maxime cum comitate se gesserit.* Sed illud potius *Gatae.* 4 Vid. ad l. 3. 4. 5 *Lego μόλις, vel πόρνη, ut infra c. 23. ἡ τι ὑπὸ εἰς πῶς, ἡ δὲ* *Gatae.* 1 Locut

κινεῖσθαι, τί ποτ' ἐστὶ τὸ ἐκλή-
μνηθῆναι, ἢ τὸ ὅλως σπεῖδα-
σθῆναι διωάρδρον, εἰδ' ὅτι
νοῶ. τὸναντίον γὰρ δὲ ὡς μνη-
σθῆναι ἐαυτὸν περιμένει τ φυ-
σικῶς λύσιν, καὶ μὴ ἀρχαίαν
τῇ ἀλατρίᾳ, ἀλλὰ τέτοις
μόνοις προσαναπαύεσθαι· ἐνὶ μὲν
ταῖς, ὅτι ἔδεν συμβῆσθαι μοι,
ὃ ἔχει κατὰ τὴν τ' ὅλων φύσιν
ἐστίν· ἐτέρω δ', ὅτι ἔχει μοι μη-
δὲν πρῶτον ὡς τ' ἐμὸν θεόν,
καὶ δαίμονα. ἔδεις γὰρ ὁ ἀναγ-
κᾶσαν τῶν ὡς ἀβύσσου.

ἰα'. Πρὸς τί ποτε ἄρα νῦν χρῶ-
μαι τῇ ἐμαυτοῦ ψυχῇ; παρ' ἐ-
καστον τῶν ἐπιπερωμένων ἐαυτὸν,
καὶ ἐξ ἐταίρων τί μοι ἐστὶ νῦν ἐν ἡ-
τῷ τῷ μορῶ, ὃ δὴ ἡγεμονικόν
καλεῖσθαι καὶ ἵκναι ἄρα νῦν ἔχω
ψυχῇ; μή τι παρὶς; μή τι μετὰ-
κίς; μή τι γυναικαί; μή τι τυ-
ράννης; μή τι κληῖς; μή τι θηρίων;

ιβ'. Ὅποια ἴδω ἐστὶ ταῖς τοῖς
πολλοῖς δοκῶντα ἀγαθὰ, καὶ ἐν-
τεῦθεν λάβοις. ἀγάρ τις ὁπιοῦ-
σθαι ὑπάρχοντά τινα ὡς ἀλη-
θῶς ἀγαθὰ, οἷον φρόνησιν, σω-
φροσύνην, δικαιοσύνην, ἀνδρείαν,
καὶ ἂν ταῦτα ἐπεπινοήσας, ἐπὶ
ἐκαστῇ διωηθείη· τί· ὑπὸ τῷ

motarum fluxu, nihil possum
comminisci, quod æstimatione
studiove dignum videatur.
contra potius solari se quem-
que par fuerit, dissolutionem
sui naturalem operiendo, mo-
ramque interea haud gravate
ferendo, dum duobus hisce
acquiescit prorsus; altero ni-
mirum, nihil obtingere sibi pos-
se, quod non sit univervi natu-
ræ consuetaneum; altero, in sua
esse potestate situm, ut nihil faci-
at præter genii Deique sui vo-
luntatem. hanc enim transgre-
di qui cogat, nullus est.

11. Quam ad rem anima nunc
utor mea? hoc te jugiter inter-
roga, simulque te percontare;
Ecquid mihi nunc versatur in
parte mei illa, quæ principalis
dici solet? aut cujusnam ego
nunc animam gero? num pue-
ruli? num adolescentuli? num
mulierculæ? num tyranni? num
jumentum? num belluæ?

12. Cujusmodi sint quæ ple-
risque bona videntur, hinc licet
deprehendere. si quid eorum quæ
revera bona sunt mente quis-
piam conceperit, puta, pruden-
tiam, temperantiam, justitiam,
fortitudinem, ista, inquam, si a-
nimo præconceperit, non susti-
nebit adjectum huic audire quic-
quam, quod non rei bonæ pro-
be congruat. at vero quæ vul-

go
1 Locus depravatus: Legendum forsitan, Τί, ὑπὲρ τῶ ἀγαθοῦ ἐκ ἐπινοήσεως.
Siquis, inquit, eorum aliquod, quæ vere bona sunt, puta Justitiam, &c. animo
ne cogitatione præceperit, his semel mentis præceptis nihil vel ipse subiungere, vel
adjectum ab alio quopiam audire sustinebit, quod non aptissime cum boni naturæ
congruat. Gatake.

1 Illud

go pro bonis habentur, ubi animo præconcepit quis, auribus æquis accipiet, facileque admittet, tanquam apte adjectum id, quod à comico quandoque dictum est. ita etiam vulgus hominum differentie istius habent aliquam notitiam. alioqui enim non offenderet & tanquam dictu indignum repudiaretur, si de illis enunciaretur; cum de divitiis eisque fortunæ bonis quæ ad luxum pompamve ferunt, tanquam apte itaque dictum admittamus. Eas nunc & quæras licet, utrum in honore habendæ, aut in bonis censendæ sint res huiusmodi, quibus animo prius conceptis illud commode possit adjici, homini istis instructo præ opulentia sua non suppetere, ubi ventris onus deponat.

13. Forma consilio & materia: harum neutra in nihilum interibit, quemadmodum nec ex nihilo processit. omnis ergo pars mei, mutatione interveniente, in mundi partem aliquam pro ratione sui redigetur. & hæc rursus in aliam mundi partem mutabitur: & sic in infinitum. mutationis autem huiusmodi opera & ipse existit, & qui genuerant, atque ita retro in a-

ἀγαθῶν ὅτι ἐφαρμόσθ'. τὰ δὲ γὰρ τοῖς πολλοῖς φαινόμενα ἀγαθὰ θεωρεπνοήσας ἴσ', ἐξῆκασετα, καὶ ῥαδίως δέξεται, ὡς οἰκείως ὁππλερόμενον τὸ ὑπὸ ἑ κωμικῆ εἰρημένον. ἔτως καὶ οἱ πολλοὶ φαντάζονται τὴν διαφύραν. ἃ ὅτι ἂν τὰτα μὲν ἔ' περσέκοπεν ἑ ἀπὸ ἑαυτοῦ τὸ ὅτι ἔ' πλάττει καὶ τὸ πρὸς τευφλῶν ἢ δόξαν εὐκληρημάτων παρεδεχόμενα, ὡς ἰκνυμένους καὶ αἰσείως εἰρημνόν. περὶ οὗτο καὶ ἐρώτα, εἰ μνηστὶον καὶ ἀγαθὰ ὑποληπθέντα τὰ τεινύτα, ὧν θεωρεπνοηθέντων, οἰκείως ἂν ὁππλεροῖτο, τὸ τὸ κεκλιμένον αὐτὰ ὑπὸ τῶν ἐν πορείᾳ ἐκ ἑαυτοῦ ὑποχέση.

14. Εξ αἰτιώδους καὶ ὑλικῆ συνῆθηκα. ἃ δέπερον ὅτι τῶντα εἰς τὸ μὴ ὄν φεαρήσεται ὥσπερ ἃ δὲ ὅκ' ἔ' μὴ ὄντος ὑπέστη. ἐκ δὲ κατελάχθησεται πᾶν μέρος ἐμὸν κατὰ μεταβολὴν εἰς μέρος ἑ ἑαυτοῦ. ἑ πάλιν ἐκείνο εἰς ἔπερον μέρος ἑ καὶ μέρος μελαβαλεῖ. ἑ ἡ δὲ εἰς ἑαυτὸν κατὰ ἑαυτὸν τὸ μελαβολὴν καὶ γὰρ ὑπέστη, καὶ οἱ ἐμὲ γινώσκοντες, καὶ ἐπανιόντες εἰς αἰὶν.

1 Illud utique quod in petiochæ hujus extrema clausula ponitur. *Γαλ.* 2 Lego, ἡ γὰρ αἰτία μὲν (ἢ π' ἐκείνη) ἡ περσέκοπτι καὶ ἀπὸ ἑαυτοῦ. ἢ ὅτι ἡ γὰρ αἰτία μὲν ἡ περσέκοπτι, ὅτε, forsan & sequentia tunc ita concepta fuerint: ἡ περσέκοπτι ἑ ἀπὸ ἑαυτοῦ τὸ ὅτι. ἢ ὅτι τὸ πλ. *Γαλ.* 3 Forlan Aristophanis illud in Concion. respicit, Ἀλλ' ἐν καὶ καὶ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις τόχοι; At Boet. legendum existimat, ὅτι δόξα αὐτοῖς. ut sit locupletis alicujus conquirentis, non suppetere amplius ubi opes suas reponat. *Γαλ.*

1 Vid.

ἄλλο ἄπειρον. ἔδ' ἐν γὰρ κω-
λύει ἔτιως φάναι, καὶ ἡ κα-
τὰ περιόδους πεπερασμένους ὁ
κόσμος διοικῆται.

ιδ'.² Ὁ λόγος καὶ ἡ λογικὴ
τέχνη δυνάμεις εἰσὶν ἐαυταῖς ἀρ-
κούναι, ἐῖς τοῖς καθ' ἐαυτὰς ἐρ-
γοῖς. ὁρμῶνται μὲν ἐν ἄπὸ τοῦ
οἰκείας ἀρχῆς· ὁ δὲ ὕστατος ὁ πρὸς
τὸ περὶ κείνους τέλος. καθὼ κα-
πορθώσας αἱ τοιαύται περὶ αὐτὰς ἰ-
νομάζονται, τὴν ὁρμὴν τῆς
ὁδὸς σημαίνουσαι.

ιε'. Οὐδὲν τῶν ῥητέων ἀν-
θρώπων, ἀ ἀνθρώπων, καθὼ
ἀνθρώπος, ἐκ τοῦ σώματος. ἐκ
ἐστὶν ἀπατήματα ἀνθρώπων, ἔδ' ἐ
ἐπαγγέλλεται αὐτὰ ἡ τῶ ἀνθρώ-
που φύσις, ἔδ' ἐτελειότητις ἐστὶ
τοῦ ἀνθρώπου φύσεως. ὁ τοί-
νυν ἔδ' ἐτὸ τέλος ἐν αὐτοῖς ἐστὶ
τῶ ἀνθρώπου κείμενον, ἔδ' ἐ συμ-
πληρωτικὸν τῶ τέλους τὸ ἀρχ-
θόν. ἐπὶ αἱ π τῶν λόγων τοῦ
βάλλον τῶ ἀνθρώπου, ἐκ αὐτὸ
ὑπερφρονεῖν αὐτῶν, καὶ κατεξάν-
εσθαι, τοῦ σώματος. ἔδ' ἐπαγ-
νετὸς λόγος, ὁ ἀπεσοδὲν τῶν ἐ-
αυτὸν παρὰ χρόνον. ἔδ' ἐ αὐτὸν ὁ

liud infinitum. nihil enim vetat,
quo minus hoc dicam, etiam si
secundum periodos, finibus cer-
tis terminatas mundus iste di-
geratur.

14. Ratio atque ipsa rationa-
lis, facultates sunt, quæ sibi o-
peribusque suis ipsæ sufficiunt,
à suo itaque cientur prodeunt-
que principio; at ad propo-
situm sibi finem recta profiscun-
tur. unde & recte factorum ap-
pellationem sortitæ sunt actio-
nes istiusmodi, qua viæ rectitu-
do significetur.

15. Nihil horum hominis
esse dicendum est, quod non
ad hominem qua homo est,
pertinet. ista enim nec ab ho-
mine exiguntur, nec pollice-
tur ea natura humana, nec ad
eam perficiendam ferunt. nec
proinde in istis consistit, aut
naturæ humanæ finis, aut bo-
num aliquod quod ad finem
hunc conficiendum conducatur.
tum siquid istorum ad hominem
pertineret, hominis non esset ea
despectui habere eisque sese op-
ponere: nec laude dignus habe-
retur, qui istis minus indigen-
tem se præstiterit. imo ne bo-
nus

1 Vid. I. 10. 7. Apud Laert. l. 7. in Zenon. Stoici volunt Deum mundi
conditorem, κατὰ χρόνον ποιῶς περιόδους ἀναλίσκειν εἰς ἑαυτὸν τὴν ἅπασαν ὥσπερ, καὶ
πάντα ἐξ ἑαυτοῦ γενέσθαι. Inde περιόδικαί ille παλαιότητες quarum meminuit Mar-
cus l. 1. i. ubi vide. Cæterum & ante Stoicos Heraclitus ἐκπερὶ αὐτὸν τὸν χρό-
νον κατὰ πᾶσας περιόδους ἀφῆρεbat αὐτὸν Laertio l. 9. Gatake. 2 Non asse-
cutus est Xyland. quid hic Marcus vellet. Monet autem, quod & sæpe alibi
inculcat, rationem artemque rationalem esse ejusmodi facultates, quæ sibi
ipsæ sufficiunt, nec ullius rei extra se adminiculo opus habent, vel ad o-
pus suum exercendum, vel ad finem consequendum. Γατὰ.

nus quidem vir esset, qui sibi horum alicui interdixerit, siquidem ea vere bona existerent. atqui contra, quo quis horum hisque similium plura sibi detraxerit, aut ab aliis detracta æquanimiter sustinuerit, eo melior merito censetur.

16. Talis futura est mens tua, qualia ea sunt quæ creberrime cogitaveris. imbutur enim cogitationibus anima. imbue ergo illam cogitationibus istiusmodi: verbi gratia; ubicunque vivere, ibidem & bene vivere licere. in aula vero vivere licere: ergo & in aula bene vivere dari. & rursus, cujus gratia quidque conditum est, ad id agendum esse conditum; ad quod autem agendum conditum est, ad id ferri: ad quod fertur vero, eo finem suum situm habere: in quo autem finis rei cuiusque situs est, eodem utile bonumque ejusdem constare: bonum itaque animantis ratione præditi, societas est. ad hanc enim natos esse nos, supra demonstratum est. an non enim liquet plane, deteriora quæque præstantiorum gratia esse condita præstantiora sui invicem? præstant autem inanimatis quidem animata; ex animatis vero quæ ratione sunt prædita.

17. Quæ fieri nequeunt, sectari insanum est. fieri autem non potest, quin istiusmodi quædam improbi agent.

λατῶν ἡκός ἐαυτῷ ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν ἦν, εἴπερ ταῦτα ἀγαθὰ ἦν. νῦν δ' ἴσω περ πολὺς ἡς ἀφαιρῶν ἐαυτῷ τῶν ἢ τοιῶν τῶν ἑτέρων, ἢ καὶ ἀφαιρέμενά ἡ τῶν ἀνέχῃ, τὸ σωδὲ μάλ-
λον ἀγαθός ἐστι.

18. Οἷα ἂν πολλάκις φαντασθῇς, τοιαύτη σκεψάμην ἡ δόξα. βάρβη) γὰρ ἴσως τῷ φαντασιῶν ἢ ψυχῇ. βάρβη) ἐν αὐτῇ τῇ συνεχείᾳ τῶν τοιῶν φαντασιῶν ὅσον, ὅτι ἔπερ ζῆν ἐστίν, ἐκεῖ καὶ εὖ ζῆν. ἐν αὐτῇ δ' ἔστιν ἐστίν. ἐστὶν ἀρα ἔν τῇ ἐν αὐτῇ. καὶ πάλιν, ὅτι ἔπερ ἐνεκεν ἑκάστου κατεσκευάσθαι, πρὸς ὃ κατεσκευάσθαι, πρὸς τὸ φέρεται. πρὸς ὃ φέρεται δ' ἐν τῷ τῶν τὸ τέλος αὐτῷ. ὅπερ δ' τὸ τέλος, ἐκεῖ ἔν τῷ συμφέρον, ἔν τῷ ἀγαθῷ ἐκάστου. τὸ ἀρα ἀγαθόν τῷ λογικῷ ζῷον, κοινωνία. ὅτι γὰρ πρὸς κοινωνίαν σχεδόν, πάλαι δέδεικται. ἢ ἐκ τῆς ἐν νερῶν, ὅτι πρὸς χάριτι τῷ κρείττωνων ἐνεκεν, τὰ δ' κρείττω ἀλλήλων; κρείττω δ' τῷ μὲν ἀψύχων, τὰ ἐμφύχων; τῷ δ' ἐμφύχων τὰ λογικά.

19. Τὸ τὰ ἀδυνάτα διώκον, μανικόν ἀδυνασεν ἢ τὸ ἴσως φαν-
λας μὴ τοιαῦτα ἵνα ποίειν.

17. Οὐ-

1 Scribo, ἀφαιρέμενά τῶν καὶ ἀφαιρέμενός ἡ τ. quod eodem reddit. Caf. 2 Κατεσκευάσθαι, [πρὸς τὸ κατεσκευάσθαι] legendum censet Græh.

fit, ut & quod opus meum hoc inhibet, ad opus conducatur; & ad viam conferat, quod viæ ini-
tæ obstat.

21. Eorum quæ mundus com-
plectitur, quod præstantissimum
est colito: hoc est autem illud,
quod cæteris omnibus utitur,
quod reliqua omnia administrat:
pari modo & quod in te præstan-
tissimum est, colito: hoc est au-
tem, quod superiori illi affine
est. istud enim est, quod cæteris
in te omnibus utitur; & à quo
vita tua gubernatur.

22. Quod civitati non est no-
xium, nec civi nocet. hanc ad
ea omnia regulam adhibe, qui-
bus noceri tibi posse videbitur:
si civitati ab hac re nihil noce-
tur, nec mihi: quin & etiam si
civitati nonnihil inde nocenti
accederet, ne sic quidem succen-
sendum esset civitati lædenti,
sed ostendendū in quo delinquat.

23. Sæpe cogira, quanta cum
celeritate abripiantur & subtra-
hantur, quæ sunt fiuntque uni-
versa est enim rerum natura instar
fluvii cujusdam, qui in jugi sit
fluxu: effectiones vero mutationi-
bus continuis, & causæ ipsæ con-
versionibus innumeris subja-
cent: nec quod consistat fere
quicquam est. cogita itidem va-
stum istud utrinque adjacens
præteriti ac futuri temporis im-
mensum, quo conduntur uni-

μυρον· ἢ πρὸς ἔργα γίνεῃ τὸ ἔ-
ργον τὰς ἐφεκτικὰς καὶ πρὸς ὁ-
δὸν, τὸ δὲ ὁδὸν αὐτῆς ἐνσταλκεν.
καὶ. Τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τὸ
κράτιστον τίμα· ἐστὶ δὲ τὰ τοῦ
πάντος χρόμυρον, καὶ πάντα διέπον.
ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐν σοὶ τὸ κρά-
τιστον τίμα· ἐστὶ δὲ τὰ τοῦ, τὸ ἐκεί-
νον ὁμογενές. καὶ γὰρ ὅτι σε τὸ
ποῖς ἄλλοις χρόμενον, τὰ τοῦ
ἐστὶ, καὶ ἵσως βίῃ. ὑπὸ τὰς
δοικαῖς.

καὶ. Ὁ τῇ πόλει σὺν ἐπὶ
βλαβερὸν, εἰ δὲ τὸ πολίτῳ βλά-
πτει. ὅτι πάσης τῆς βλάβης
Φαντασίας τῶν ἐπὶ ἐπὶ
κανόνα· εἰ ἡ πόλις ὑπὸ τὰς
μὴ βλάβης, εἰ δὲ ἐγὼ βεβλαμ-
μαι· εἰ δὲ ἡ πόλις βλάβης, εἰ
ὁργιστέον τῷ βλάπτοντι τὴν πό-
λιν. τὸ τὸ παρορώμυρον.

καὶ. Πολλὰ καὶ ἐν θυμῷ, τὸ πέ-
χος τὸ πρὸς Φορὰς ἐν ὑπεξα-
γωγῇ τῶν ὄντων τε καὶ γινόμενων.
ἡ τε γὰρ ἐστὶν οἷον ποταμὸς ἐν δι-
λυεῖν ῥύσει· καὶ αἱ ἐνέργειαι
ἐν συνεχεῖσι μεταβολαῖς, καὶ τὰ
αἵτια ἐν μυρίαῖς τροπαῖς· καὶ ἡ
δὲ ὁδὸς ἐστὶν ἐς τὸ πλεονέχον, τὸ
δὲ ἀπὸ τοῦ ἐπὶ πλεονεχίας καὶ
μελλοντος ἀχανές, ὡς πάντα ἐνα-
φανίζεῃ.

1 Per civitatem hic mundum ut sæpe alibi intelligit. Vid ad l. 2. 16.
2 Locum hunc sine dubio mutilum sic supplet Gatah. [ἐκείνῳ δὲ] sive
[αὐτῷ δὲ οὐκ ἐστὶν] τί. 3 Vitiosa interpunctio. Lego, εἰ δὲ ἡ πόλις καὶ τὸ παρορώμυρον
τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐπὶ πλεονεχίας καὶ μελλοντος ἀχανές, ὡς πάντα ἐνα-
φανίζεῃ. Gatah.

Φανίεταί. πῶς ἔν' ἔ μωρὸς
ὁ ἐν τέτοις φυτώμασι, ἢ
παύμενος, ἢ σχετλιαζών, ὡς
ἐν πνι χρόνῳ ἔστι μικρὸν ἐν-
χλήσαντι;

κδ'. Μέννησε τὴ συμπαύσης
ἐσθίας, ἥς ὀλίγιστον μετεχει-
ς, ἔ συμπαντᾷ αἰῶνι, ἔ
βραχὺ καὶ ἀκαρπαῖον σοι δι-
σσημα ἀφώρτα καὶ τὴ εἰμαρ-
μένης, ἥς πᾶσαν εἰ μέρος;

κε'. Ἀλλ' αἰμαρτάνει καὶ εἰς
ἐμέ; ὅφεται ἰδίαν ἔχει δι-
θεσιν, ἰδίαν ἐνέργειαν. ἐγὼ νῦν
ἔχω, ὃ με θέλει νῦν ἔχειν ἢ
κρίνη φύσις, ἔ πρῶτος ὃ με νῦν
πρῶτος θέλει ἢ ἐμὴ φύ-
σις.

κς'. Τὸ ἡγεμονικὸν καὶ κυριεῦον
τὴ ψυχῆς σε μέρος, ἀρετῆς
ἔστω, ὑπὸ τῇ ἐν τῇ σαρκεὶ λείας
ἢ τραχείας κινήσεως καὶ μὴ σπγ-
κρινέστω, ἀλλὰ περιγεφύτω
αὐτὸ, ἔ περιερίζετω πεί-
σος ἐκείνης ἐν τοῖς μορίοις. αὐτὴν
ἢ ἀναδιδῶνται κατὰ τὴ ἐπείραν
συμπαύσαν εἰς ἡν διανοίαν, ὡς
ἐν σώματι ἡ γὰρ φύσις, τότε πρὸς
μὲν τὴ αἰσθησιν, φυσικῶς ἔσται, ἔ

verfa. qui igitur non pro fatuo
merito habeatur, qui istis vel in-
fiatur, vel cruciatur, vel de re
aliqua, quæ ad spatium perbre-
ve molestiam exhibeat, quiritat-
ur, quasi diu id fiat?

24. Memineris & naturæ uni-
versæ, cujus particulam exiguam
admodum obtines; & universi,
cujus spatium breve & momen-
taneum tibi assignatum est; &
fati, cujus quantilla es parti-
cula?

25. Peccat quis aliquid adver-
sus me? ipse viderit: propriam
habet dispositionem, operatio-
nem propriam. ego nunc ha-
beo, quod nunc habere me
vult rerum natura; facioque
quod nunc me facere vult
natura mea.

26. Quæ principatum ac do-
minium obtinet pars animæ tuæ,
immota maneat, ad levem vel
asperum carnis tuæ motum: nec
se carni immisceat, sed circum-
scribat sese, & intra membro-
rum limites coerceat affectiones
istas. quod si alia ratione se ad
mentem subvexerint, quatenus
nempe ea corpori unita est, tunc
sensui, cum à natura sit, non est
obnitendum:

1 Id est, à voluptate vel dolore. eadem periphrasis supra l. 4. 3. λείας ἢ τρα-
χείας κινήσεως. Gatak. 2 Legendum potius αὐτὴν. Gatak. Locum hunc il-
lustrabit Seneca locus quem affert Gatak. ex l. 2. de ira c. 2. Omnes motus qui
non voluntate nostra sunt, inevitabiles sunt: ut horror frigida aspersus,
ad quosdam istius aspernatio, ad peiores nuncios subriguntur pilæ, & rubor ad impro-
ba verba suffunditur, sequiturque vertigo prærupta cernentes. quorum quia nihil in
nostra potestate est, nulla quo minus fiant, ratio persuadet. sensum enim hominis nulla
exiit virtus.

obnitendum: sed sistenda partis principalis censura, ne de his tanquam aut bonis aut malis sententiam ullam ferat.

27. Cum Deis vivendum. hoc autem faciet, qui animum exhibuerit ita jugiter affectum, ut rebus sibi destinatis acquiescat; faciatque quaecunque genius ille voluerit, quem sui particulam à se avulsam Jupiter cuique attribuit, praesidem ducemque eidem futurum. hic autem cujusque mens est & ratio.

28. Num succenses ei qui hircum olet? num ei, cui halitum gravem os emittit? quid enim fecerit? ejusmodi os huic, illi alae sunt, ut fieri nequeat quin tale quid ab utroque se proferat. at homo, inquis, ratione praeditus est, potestque si advertat, dignoscere quid delinquat. Bene tibi sit. proinde tu quoque, ratione cum sis praeditus, rationali facultate tua eandem in illo excitato, errorem ostendito, commonefacito. siquidem enim te audiverit, sanasti eum, nec ira amplius opus jam erit. [Nec tragædus, nec scortum.]

29. Quo modo vivere cogitas vita mox excessurus, eodem, si volueris, vivere jam licet. sin id

πειρατέον ἀντιθαίνον· τὸ ὅτι ὑπὸ ληψιν, τὸ ὡς παρὰ ἀραβῆς ἡ κακὸς, μὴ προσηιδέτω τὸ ἡγεμονικὸν ἐξ αὐτῆς.

κζ. Συζῆν θεοῖς. συζῆν ὅτι θεοῖς ὁ σιωχῶς δεικνύς αὐτοῖς τὸ αὐτὸ ψυχρῶ ἀρεσκομηνύει μὲν τοῖς ἀπονεμομηνύοις, ποιεῖται δὲ οὕτω βέλτερος δαίμων, ὃν ἐκάστω προσάπτει ὡς ἡγεμόνα ὁ Ζεὺς ἐδωκεν, ἀποσπασμα ἐαυτοῦ· ἕτος δὲ ἐστὶν ἐκάστω νόος καὶ λόγος.

κη. Τῷ γράσωνι μή τι ὀργίζῃ; μή τι τῷ ὀρεσώματι ὀργίζῃ; τί σοι ποιήσῃ; τοῖς τὸν σῆμα ἔχῃ, τοιαύτας μάλας ἔχῃ, ἀνάγκη τοιαύτῃ δαπνοφορὰν ἀπὸ τοιούτων γίνεσθαι. ἀλλ' ὁ ἀνδρῶπιος λόγον ἔχῃ, φησὶ καὶ διῶκα· σιωροεῖν ἐφιστάμενος τι πλημμελεῖ. εὖ σοι γίνοιτο· παραρῶν καὶ σὺ λόγον ἔχῃς, κίνησον λογικῇ διαθέσει λογικὴν διὰ θεοῦ· δείξον, ἐπαύνησον, εἰ γὰρ ἐπαίει, θεραπεύσεις, καὶ ἐχρεία ὀργῆς· [ἔτε τραγωδός, ἔτε πόρνη.]

κδ. Ὡς ἐξελθὼν ζῆν Διανοῇ, ἔτις ἐν τῷ ζῆν ἔχῃ. εἰ δὲ μὴ

1 Corpus ita affectum non potest non ejusmodi odorem emittere: nec improbi animus talibus dogmatibus imbutus, non ejusmodi actiones edere. *Gatak.* 2 Verba hæc, de quorum sensu non convenit inter interpretes, à cæteris sejungit *Dacier.* & sic explicat. Ab ignavia demissione simul & à timida elatione animi temperandum vult. Scortorum moribus propior est illa, quibus nihil aut sordet aut pudorem incutit. Tragæcos hæc spirat, qui personam exuere nescii vanissimo torquent fastu, & Thrasones nunquam non agunt.

μὴ ὀπηρεύωσι, τότε καὶ τὰ ζῆν
ἐξίθι· ἔτως μὲν τοι, ὡς μηδὲν
κακὸν πάσχων. ² καὶ καπνὸς ἐστὶ,
ἀπέρχομαι. ³ τί αὐτὸ πρᾶγμα
δοκεῖς; μέχρι δέ με τοῖς τὸν ἔ-
δεν ἐξάγει, μὴ ὡς ἐλεύθερος,
καὶ ἑδείς με καλύσει ποιεῖν
ἀθέλως. θέλω ὅ κατὰ φύ-
σιν τῷ λογικῷ, καὶ κοινωνικῷ
ζῶς.

λ'. ὁ ὅλος νῆς κοινωνικός.
πεποιήκει γὰρ τὰ χεῖρα τῇ κρεί-
ττων ἑνεκεν· ἔτα κρείττω ἀλ-
λήλοις σωήρμωσεν. ὁρᾷς πῶς
ὑπέταξε, συνέταξε, καὶ τὸ κατ'
ἀξίαν ἀπένημεν ἐκάστῳ, ἔτα
κραυγάζοντα εἰς ὁμόνοιαν ἀλ-
λήλων σωήρμα.

λβ'. Πῶς ὡς σεντέξαι μέ-
χει νῦν θεοῖς, γονεῦσιν, ἀδελ-
φοῖς, γυναικί, τέκνοις, διδα-
σκαλοῖς, τρυφεῦσι, φίλοις, οἰ-
κεῖοις, οἰκέτης· εἰ ὡς πᾶντας
οἱ μέχει νῦν ἐστὶ τὸ μήτε ἵνα
ῤέξαι ἐξάισιν, μήτε εἰπεῖν. ἀ-
ναμιμνήσκῃ, καὶ δι' οἷαν διε-
λθούσας, καὶ οἷα ἤκρεσας
ὑπομένειν. καὶ ὅτι πλήρης

minus permiserint, quibuscum hic
degis, exeat licet ē vita; ira tamen,
ut qui nihil mali passus est. si fu-
mus molestus est mihi, discedo. cur
hoc momenti alicujus esse videat-
ur? interim vero dum nihil me ad
educendum me adigit, liber ma-
neo; utpote quem nemo prohibere
possit, quo minus faciam quæ ve-
lim: velim autem quæ & animan-
tis ratione imbuti & ad societa-
tem nati naturæ sunt consentanea.

30. Universi mens communio-
nis mutæ amans est. itaque de-
teriora quæque præstantiorum
causâ fecit: præstantiora sibi in-
vicem conciliavit, vides ut res, si-
gulas ordine justo subdidit, con-
gesserit, pro dignitate sua suum
cuique attribuerit, præstantissi-
mas mutuo sibi invicem consen-
su devinxerit.

31. Recole tecum quo modo te
hactenus gesseris erga Deos, pa-
rentes, fratres, conjugem, libe-
ros, præceptores, educatores,
amicos, familiares, famulos;
nunquid hactenus adversus ho-
rum aliquem, quod minus deceat,
quicquam vel factō, vel dicto e-
tiam admiseris. recole quoque
quæ translegeris negotia, quibus-
que sustinendis fuffeceris. cogita
&

1 Stoicum hoc dogma pietati parum consentaneum: de quo vide ad l.
3. 1. Gatak. 2 Legendum, εἰ καπνὸς ἐστὶ, ἀπέρχομαι. Si me fumus in loco a-
liquo, ubi versari tunc contingit, vexat maleque habet, discedo, exeo. Alludi-
tur ad diverbium, quo tria notantur, quæ domo exigant, fumus, fillicidium,
& mulier rixosa. Vid. Drus. Proverb. clafs. 2. l. 1. adag. 213. Emendationem
ex [Arriani] Epiſteto adfirmo, cujus ista sunt, differt. l. 1. c. 25. καπνὸν πεποιή-
κεν ἐν τῷ οἴκῳ. ἀν' αἰτίας, μὴ ὡς λίαν πολὺν, ἐξέρχομαι. Gatak. 3 Quid
hoc rei esse putas? vertit Xyland. immo cur hoc grave ducis, (vita sc. discedere)
aut tanquam molestum quiddam horrescis? ita siquidem τὸ πρᾶγμα usur-
patur supra l. 4. 50. μὴ ὡς πρᾶγμα. Gatak.

1 Vide

& vitæ tuæ historiam jam esse consummatam, munereque tuo te jam defunctum. *recole* itidem, quot præclara videris; quot voluptates ac dolores spreveris; quot pro gloriosis habita neglectui habueris; quot improbis denique æquum te exhibueris.

32. Quorsum arte instructum ac peritum quenquam rudes animæ imperitæque conturbent? verum quænam est anima perita arteque instructa? Ea quæ principii finisque rerum est gnara, rationisque illius quæ res omnes permeat, ac per ævum omne statis periodis universum hoc administrat.

33. Cinis jamjam *futurus es*, aut ossa nuda; nomenque tantum, vel ne nomen quidem *tui, super-futurum est*. nomen autem ipsum nihil est aliud quam sonitus *inanis* & echo quædam. quin & illa ipsa, quæ in hac vita tanto habentur in pretio, vana sunt, putida, exilia, canicularum instar invicem rixantium, aut puerulorum secum invicem litigantium, & ridentium modo, mox plorantium. Cæterum fides, modestia, justitia & veritas, ad cœlum, à terra longe lateque patente, sese contulerunt. ecquid igitur restat quod te istis detineat? siquidem res sensui subjectæ, mutari pronæ, & consilere nesciæ;

ἤδη σοι ἱστορία ἔβίς καὶ πλεία ἢ λειτουργία· καὶ πόσι ὤπται καλὰ· καὶ πόσων μὲν ἡδονῶν καὶ πόνων ὑπερείδες· πόσι δ' ἐνδοξα παρείδες· εἰς ὅσους δ' ἀγνώμονας εὐγνώμων ἐγένεα.

λβ'. Διὰ τί συγχέουσιν ἄπτεχνοι καὶ ἀμαθῆς ψυχαὶ ἐντεχνον καὶ ὀπιστήμονα; τίς ἔν ψυχῇ ἐντεχνοῦ καὶ ὀπιστήμων; ἡ εἰδοῦσα ἀρχὴν καὶ τέλος, καὶ τὸ διὰ τῆς εὐσείας διήκοντα λόγον, καὶ διὰ πάντας τὰ αἰῶνας· κατὰ περὶ ὧν πεταγμῶνας οἰκονομῶνται τὸ πᾶν.

λγ'. Ὅσον εὐδέπω σποδὸς ἢ σκέλετο, καὶ ἦτοι ὄνομα, ἢ εὐδὲ ὄνομα· τὸ δ' ὄνομα, ψόφοι καὶ ἀπήχημα. τὰ δ' ἐν τῷ βίῳ πολυτήματα, κενὰ, καὶ σαπρὰ, καὶ μικρὰ, καὶ κυνῖδια διαδακνόμενα, καὶ παῖδια φιλόνηκα, γελῶντα, εἴτα εὐφρὺς κλαίοντα. πίστις δὲ καὶ αἰδώς, καὶ δικη καὶ ἀλήθεια, ² πρὸς ὀλυμπον, ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης. τί ἔν ἐν τῷ ἐσθλάτῃ κατέχον; ἔγχε τὰ μὲν αἰσθητὰ εὐμετάβλητα, καὶ ἔχ ἐσθλά· τὰ δὲ αἰσθητήρια,

1 Vide supra. c. 13. 2 Ex Hesiodi oper. l. i. v. 195. Καὶ τότε δὴ πρὸς Ὀλύμπον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης ἀνίσταται μετὰ φύλας ἴτοι, ποσειδάωνι ἀντιμέπας, Ἀΐδης καὶ Νημεῖος. Galak.

τήματα, ἀμυδρὰ καὶ εὐωδῶτα
 πῶτα· αὐτὸ δὲ τὸ ψυχάριον,
 ἀναθυμίασις ἀφ' αἱμάτων· τὸ
 ἡεὺδοκιμῆν ὡς τοιαύτοις κε-
 νόν·¹ τί ἔν' ὠριμένους; ἵλαως τ'
 εἴπῃ· σθένος ἢτε μετὰ ζῶσιν. ἕως
 δὲ σκείνης ὁ καιρὸς ἐφίσταται τί
 ἀρκεῖ; τί δ' ἄλλο ἢ θεὸς μὲν
 σθένος ἔχει, εὐφημῆν· ἀνθρώπου
 δὲ εὐποιῆν, καὶ ἀνέχεσθαι αὐ-
 τῶν καὶ ἀπέχεσθαι· ὅσα δὲ ἐκ τῶν
 ὄρων τῶν κρεατῶν, καὶ τῶν πνύ-
 ματις, ταῦτα μεμνηθῶς μήτε σὺ
 ὄντα, μήτε ὄπί σοι;

λδ'. Διώσασθαι αὖτ' εὐροῖν,
 εἴγε καὶ ὀδύειν, εἴγε καὶ
 ὀδῶν ὑπολαμβάνειν, καὶ
³ πρᾶσσειν δύο ταῦτα κρινὰ,
 τῆτε τῶν θεῶν, καὶ τῆτε τῶν ἀν-
 θρώπων, καὶ ⁴ παντὸς λογικῶς
 ζώας ψυχῆς· τὸ μὴ ἐμποδ-
 ῖσθαι ὑπὸ ἄλλου· καὶ τὸ
 ἐν τῇ δικαίᾳ διχοθεσίᾳ καὶ
 πρᾶξει ἔχειν τὸ ἀρχαῖον,
 καὶ ἐν ταῦτα ὀρεξίν ἀποληγῆν.

λε'. Εἰ μήτε κακία ἐστὶ τῶν

sensus ipsi hebetes & imagines
 falsas admittere proclives: ani-
 mula ipsa, exhalatio à sanguine
 emissā: apud eos, qui istiusmodi
 sint, celebrem esse, inane quid-
 dam. quin ergo expectas placi-
 dus, vel extinctionem tui, vel
 translationem? istius tempus do-
 nec obvenierit, quid suffecerit ni-
 si ut Deos colas celebresque, ho-
 minibus beneficias, sustineas eos
 eisdemque abstineas; memine-
 risque ea omnia, quæ extra cor-
 pusculi animulæque tuæ termi-
 nos consistunt, nec tua esse, nec
 in potestate tua sita?

34. Prosperere tibi res quæ sunt
 perpetuo processuræ, si recte ince-
 dere potueris, rectaque methodo
 & opinari & agere. communia
 sunt animæ ratione præditæ,
 sive Dei, sive hominis, sive
 alius alicujus animantis duo
 ista: alterum, quod ab a-
 lia re nulla possit impediri; al-
 terum, quod in animi affectione
 actioneque iusta bonum suum si-
 tum habeat, nec ultra hæc quic-
 quam appetere necesse habeat.

35. Si nec aut vitiositas hæc
 mea

1 Τὸ ἐπιμένειν ἵλαως τ. legit Gatak. & sic vertit. Verum sensus, quem ex
 recepta lectione alii exprimunt, Marci menti videtur accommodatior: Sc.
 Cum hæc ita sint vilia & nihili, Quid hic opperiris? quid est quod te hic diu-
 tius detineat? ad quod ipse quasi respondet; ἵλαως τὴν &c. non quod harum
 rerum alicujus amore capior, sed quia vellem placidus, & equo animo expectare
 meam ipsius sive extinctionem sive translationem. 2 Ambigue sic loquitur
 ut sæpe alibi. Vid. supra l. 4. 21. & l. 8. 25 Gatak. 3 Distinctio plena post
 πρᾶσσειν est collocanda. Gatak. 4 Hoc ideo, quia philosophi λογικὸν ζῶον,
 sive animal ratione instructum non homini soli, sed Deo etiam, demonibus
 & heroibus genus commune constituebant; uti ex Plinarch. de oracul.
 ess. patet. Gatak.

I Quomodo

mea sit, aut effectum vitiositatis
meae; nec communitas ea lædi-
tur, cur de re ista ipse differor?
communitatem autem quid læ-
serit?

36. Ne imaginatione ulla teme-
re abripiaris: sed *opis tuae indigis*,
prout potes & par est, opem fe-
ras. nec si in rebus mediis hisce
detrimentum sustinuerunt, ideo
lædi eos existimes. nihil enim
mali fubeft. sed quemadmodum
senex discedens alumni turbinem
poscebat, cum turbinem tamen,
hoc est, ludicrum quiddam, esse
meminisset: ita & istic te geras.
ad rostra ubi declamitans fueris,

τὸ ἐμὴ, μήτ' ἐνέργεια κατὰ κα-
κίαν ἐμὴν, μήτ' τὸ κτείνον βλά-
πτει, πῦπερ αὐτὸ διαφέρομαι;
ἢ τίς δὲ βλάβη τῷ κτείνῳ;

λζ'. 2. Μὴ ὁλοχερῶς τῇ Φαν-
τασίᾳ συναρπάξῃς, ἀλλὰ βοη-
θεῖν μὲν κατὰ δύναμιν καὶ κατ'
αἴαν. καὶ εἰς τὰ μέτρα ἐλαττωθῇ,
μὴ ὑπὸ τοῖς ἐλαττωθῇ τὸ Φαντα-
σῆς. 4. καὶ ὁ ἦθος. ἀλλ' ὡς
ὁ γέρον ἀπὸ τῶν τὸν ἑθελίῃ
ρόμους ἀπῆται, μεμνημένος,
ὅτι ρόμος ἔταως ἐν καὶ ὡδε.
ἐπεὶ τοὶ γινῇ καλῶν ὅτι τ'
ἐμὸς-

1 Quomodo sc. *læditur communitas* (i. e. mundus) licet forsan mali ali-
quid tibi obtigerit: immo potius si id recte feras, *ἀγαθὸν ἐπὶ τὴν τῷ νόμῳ ὀφείλουσαν*,
καὶ τὴν τῷ Διὸς εὐδοκίαν καὶ εὐπείραν. ut loquitur supra c. 8. 2 Hoc velle vide-
tur, ne in opem egenis afflictisve aliis quibulvis ferendo, id statim admit-
tamus, quod imaginatio forsan suggesserit: miserum nimirum hominem
illum esse, sive mali aliquid illi obtigisse; unde & nos ipsi pariter afficia-
mur. id quod l. 7. 43. dixit, *μὴ συνεπιθρηνεῖν, μηδὲ σφύζειν*. & *Επιθῆται*. enchir.
c. 22. *Ὅταν κλαίῃς ἰδὼς τινὰ &c.* *Gatak.* 3 *Ολοχερῶς* hic ut l. 9. 3. *ἀπὸ τῶν*
ἀσθενειῶν, ἰσχυρῶς, temerarie, positum existimo ut *ὁλοχερῶς συναρπάξῃς* idem
sit *Marco*, quod *ταχέως συναρπάξῃς* *Επιθῆται* enchir. c. 33. re sc. ipsa non
satis sedulo & accurate perpensa. *Gatak.* 4 Forsan fuerit, *κακὸν γὰρ ἔστιν*.
Gatak. 5 Ad fabellam quandam *Marci* respexisse, aut etiam verba hæc
ex Poeta quodam sive Comico sive Tragico attulisse suspicantur interpre-
tes. Hoc autem vult. debere nos ad aliorum ingenium ἐν τοῖς μέτροις
quantum licet, nosmetipsos demittere & accommodare: & ut senex ille in
fabula ab alumno suo discessurus *ρόμους* i. e. *turbinem* (qui inter crepundia
puerilia numeratur) in ejus memoriam quasi rem pretiosissimam servaturus
magna verborum pompa postulans inducitur, non quod ipsi expeteret, aut
momenti alicujus esse duceret, *quid ρόμος sit, & quanti per se faciendus, hand*
ignarus, sed quo puerulo ludibundus (ut sit) adblandiretur, atque ei gra-
tum faceret: Sic etiam illis, quibus mali aliquid, prout vulgo habetur,
obtigerit, non acumine philosophico, & rationum pondere probatum ire de-
bemus se nihil mali passos: hoc enim non feret æger eorum animus: sed po-
tius ad eorum ingenia descendere, atque illis solatio & auxilio esse, quasi
mali aliquid revera perpeffi essent, cavere tamen interim ne hac imagina-
tione ipsi abripiamur, atque ita se rem habere sentiamus. 6 *Καλῶν* illud
pro participio habeo. *Quando ad rostra clamitans fueris*, sive honorem ac
dignitatem aliquam aut tibi ipsi, aut cui faves cuipiam ambiendo, sive li-
tem

ἐμὸν λῶν· ἀνθρώπε, ἐπελαθε τί
ταῦτα ἦν; καὶ ἄλλα ἴετοῖς πε-
σπῆδα π. διὰ τὸ ἔτι ἐν ἡμῶν
ρὸς γῆν; ἡ γὰρ ἐν ὁμῶν ποτε ὅτε
δή ποτε καταλειφθεὶς, εὐμοι-
ρος ἀνθρώπος· τὸ δὲ εὐμοιρος, ἀ-
γαθὴν μοῖραν στυγρῶς δονέ-
μας· ἀγαθαὶ δὲ μοῖραι, ἀγαθαὶ
τρεπαὶ ψυχῆς, ἀγαθαὶ ὄρμαι,
ἀγαθαὶ πράξεις.

an oblitus es, homo, hæc quid-
nam sint? memini satis, inquis:
verum ea sunt, in quibus isti pre-
cium studiumque ponunt. num
ergo & te fatuum esse necesse est,
quia illi sunt? quocunque loco
deprehensus, felix esse poteris.
felix est autem qui sortem sibi
bonam comparaverit. fors vero
bona si quid sit quæras, ea mo-
ribus bonis, motibus bonis, bo-
nis denique actionibus constat.

tem aliquam vel propriam vel alienam prosequendo. Ita *Gatak.* Verum ad
usitam mortuorum pro rostris laudationem referunt *Casaub. & Dacier.* ita
ut perstringat Stoicos nonnullos, qui huiusmodi conciones improbant,
atque ideo ab iis religiose nimis abstinebant; dum ipse pro ea, quæ erat
morum facilitate, consuetudini invalescenti in τοῖς μέσοις obsecutus officium
hoc amicis cognatisque demortuis præstare nunquam detrectabat (sicut vi-
dere est apud *Capitolinum* in ejus vita) etsi aliter forsan de rebus illæ quam
vulgus hominum senserit, & instar senis supra memorati, quanti essent,
probe meminerit. I. Locus adeo vel obscurus vel corruptus, ut nego-
tium plurimum interpretibus facerit. Legit *Gatak.* γὰρ ποτε, ὅτε δή ποτε κα-
ταλειφθεὶς, εὐμοιρος &c. atque hæc à superioribus coniungenda putat, ut perio-
cham integram cum iis quæ sequuntur conficiant. Verum si admittatur *Dac-*
cieri sensus quem supra exposuimus, apte tam hæc coherent, modo cum
Boetio legamus γὰρ ποτε, ὅτε δή ποτε καταλειφθεὶς &c. ita ut sit quasi ad
priora responsio; v. g. quærens aliquis inducitur, Num Tu igitur stultus fu-
eris sis? quia sunt & alii. Minime, inquit, non opus est. Poteris enim u-
bicunque deprehensus fueris, & inter quoscunque versari contigeris, felix esse,
& proinde non stultus. felicitas enim cuiusque non ab externo aliquo pen-
det, sed (ut in sequentibus est) in bona mentis dispositione, bonisque conatibus at-
que actibus inde profluentibus consistit.

LIBER VI.

BIBΛION ε'.

1. **U**niversi materia obsequens est & parere prompta: mens rectrix ejusdem, nullam in se malefici causam habet: cum malitiam in se nullam habeat; neque malefacit cuiquam, nec ab ea quicquam læditur. secundum hanc vero fiunt & perficiuntur universa.

2. Pari loco habeas, frigore rigens, an calore fatus, quod est officii tui feceris: item utrum dormituriens, an somni satur; male audiens, an collaudatus; moriens itidem, an aliud quid agens. nam ex vitæ hujus officii, hoc est etiam, quod morimur: & in hoc ergo sufficit, quod præ manibus est rite disponere.

3. Introspecte, caveque ne rei cuiusquam qualitas dignitasve propria te fugiat.

4. Præsentia hæc omnia quam citissime mutabuntur; & vel in exhalationem abibunt, (siquidem unita sit rerum omnium substantia) vel dissipabuntur.

α. **Η** τῶν ὅλων ἔσχα, εὐπερίτης, καὶ εὐτρεπής* ὁ δὲ ταύτῃ διοικῶν λόγος* ἀδεμίαν ἐν αὐτῇ αἰτίαν ἔχει* κακοποιῶν* κακίαν γὰρ ἐκ ἑαυτοῦ, ἀδὲ κακῶς ποιεῖ, ἀδὲ βλάβη περὶ τὸ ἐκείνου. πάντες δὲ κατ' ἐκείνον γίνονται καὶ περὶ αὐτοῦ.

β. Μὴ διαφέρει, πότερον ῥιγῶν, ἢ θαλάσσης* τὸ πρῆπον ποιεῖς* καὶ πότερον νυκτίζων, ἢ ἡμερανῶς ὕπνῳ ἔχων* καὶ πότερον κακῶς ἀκούων, ἢ εὐφημῶν* ὁ δὲ πότερον δόσθησκων, ἢ πρᾶττων τὰ ἀλλοῖον. μία γὰρ τῇ βιωτικῶν πράξεων καὶ αὐτῇ ἐστὶ καθ' ἣν δόσθησκομεν* ἀρκεῖ ἔν καὶ ὅτι ταύτης τὸ παρὸν εὖ θέσθαι.

γ. Εὖ βλέπε* μηδένος πράγματος μήτε ἡ ἰδία ποιότης, μήτε ἡ αἴτια, ὡς εὐτρεχέτω σε.

δ. Πάντα τὰ ἐποικίμιστα τάχιστα μεταβάλλει, καὶ ἥτοι ἐκ θυμιαθίσεται, ἥπερ ἡ νῶτα ἡ ἔσχα, ἡ σκεδασθίσεται.

ε. Ὁ

1. Marcum hic ad diversas Philosophorum de hac re sententias respexisse putat Dacierius, quorum illi unam & communem omnium rerum essentiam & materiam statuunt, unde originem suam vel ipsa Elementa habuerunt, & in quam res omnes, cum pereunt, instar exhalationis aut vaporis abeunt & evanescunt. alii ipsa Elementa totidem rerum principia, à se invicem

ε'. Ο Διοκῶν λόγος οἶδε πῶς Διοκῆδρος, ὃς τί ποιεῖ, καὶ ὅτι πῶς ὕλης.

ς'. Αἰσῶς τρέπος τῆ ἀμύνης, τὸ μὴ ἐξομοιεῖσθαι.

ζ'. Ἐνὶ τέρπει ὡς σινα-
παυε, τῷ ὅτ' ἀπὸ πράξεως κινω-
νικῆς μεταβαίνειν ὅτι πρᾶξιν
κινωνικῶν, σὺν μνήμῃ θεῶν.

η'. Τὸ ἡγεμονικόν ἐστὶ, τὸ ἐαυ-
τὸ ἐγείρον καὶ τρέπον, καὶ ποιεῖν μὲν
ἑαυτὸ οἷον ἀνὲρ ὃς θέλη, ποιεῖν δὲ
ἑαυτὸ φαίνοσθαι πᾶν τὸ συμβαί-
νον, οἷον αὐτὸ θεῶν.

θ'. Κατὰ τὴν τῶν ὅλων φύ-
σιν ἕκαστος περαίνεται. ὃ καὶ
ἄλλω γὰρ τίνα φύσιν, ἢ τοῦ ἐξω-
θεν ἐπιέχουσιν, ἢ ἐμπεριεχο-
μένῳ ἐνδον, ἢ ἐξω ἀπηρημένην.

ι'. Ἦτοι κυκεὼν καὶ ἀντεμ-
πλοκή, καὶ σκεδασμός· ἢ
ἔνωσις καὶ τᾶς, 2. ἐξορία.
εἰ μὲν ἐν τῷ ἐσώτερῳ, ἢ καὶ
ἐπιθυμῶν εἰκαίῳ συγκρίματι καὶ
Φυρμῶν ποιῶν ἐν ἑαυτῷ ἐλθεῖν; τι
lud, quid est, quod desiderem in
istiusmodi alterius commorari? aut cur aliud quicquam mihi

5. Novit mens universi rectrix,
quomodo se habeat, quid faciat,
& in qua materia versetur.

6. Optimus injuriam ulciscen-
di modus est, inferenti ne sis si-
milis.

7. Hoc uno te oblecta, in eo-
que acquiesce, ut ab una, quæ
communitatem juvet, actione,
ad alteram transeas, numinis
memor.

8. Pars animæ principalis se
fuscitat, se vertit; se facit, qua-
lem ipsa voluerit; quæque con-
tingunt quælibet, talia sibi vide-
ri facit, qualia ipsa voluerit.

9. Secundum universi naturam
perficiuntur singula, neque enim
secundum aliam ullam, quæ vel
exterius contineat, vel interius
contineatur, vel † extra etiam
quasi appensa sit.

10. *Universum* aut est cinnus
quidam rerum, nunc concursu
fortuito invicem implexarum,
mox dissipatarum denuo: aut est
compages rerum in unum ordi-
ne justo convenientium, quæ
providentia regatur. si prius il-
temeraria miscela colluvieque
vicem toto genere diversa putant, atque adeo res omnes partibus earum dis-
junctis separatisque, in sua tandem resolvī, unde ortum duxerant, Elementa.
1. Incertum est utrum hæc ad priora pertineant, an alio spectent, & seor-
sum ponenda fuerint. Illud Casaubono, hoc Xylandro placuit: quod & ipse
secutus sum. De sensu convenit. Menti universi rectrici, quid de singulis
faciat, & quo fine quidque faciat, & quale id sit, in quo se vinque suam exer-
ceat satis perspectum ac prospectum esse, etiam si ista nos quam creberrime
lateant. *Gatake*. 2. Legit *Gatake* [καὶ] ἐξορία. † Foris solutam, & vagam seu
independentem Casaub. ut l. 4. 45. καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ ἐστὶ ἀπὸ τῆς τοῦ, nomen
independentem reddit.

curæ sit, quam ut quoquo modo in terram redigar? quorsum etiam perturbor? quicquid enim egero, superveniet aliquando dissipatio. sin quod posterius est positum, rectorem veneror, eodemque fretus, firmus animi confisto.

11. Siquando à rebus circumstantibus per vim quandam adactum perturbari te fenseris, cito ad te redi, nec plus quam necesse est, ab *animi* tenore congruo recede. tenoris enim fervandi valentior fies, ad eum jugiter recurriendo.

12. Si novercam simul matremque haberes, etiamsi & illam coleres, ad istam tamen frequentissime te reciperes. harum instar habeant apud te, aula & philosophia: ad hanc sæpius accede, hac quiesce, cujus ope, cum quæ ibi occurrunt tibi futura sunt toleratu facilis, cum & ipse in eis toleratu facilis.

13. De obsoniis atque edulibus ejusmodi cogitare licet, hoc piscis esse cadaver, hoc avis, hoc suis: ac rursus de falerno, esse uvulæ succum; de purpura, esse oviculæ capillos conchylii cruore tinctos; de coitu, esse intestini frictionem, mucique cum convulsionem quadam excretionem: cogitationes enim istæ ita res ipsas πικράτα τ' σωμασίαν, εντερία παράτριψις, & μετὰ πινος σπασμὸς μυζαρέα ἐκκρεμνις. ² εἴαν δὴ αὐταὶ εἰσιν αἱ φαντασίαι κα-

δὲ μοι & μέλει ἄλλῃς ἰνὸς, ἢ τὲ ὅπως ποτὲ ¹ αἴα γίνεσθαι; τί ἢ καὶ παράσχομαι; ἤξει γὰρ ἐπ' ἐμὲ ὁ σκεδασμὸς, ἐν ᾧ ἀνποιῶ· εἰ ἢ γένηται ἐστὶ, σέβω & εὐχαριστῶ, & θαρρῶ τῷ διοικῆναι.
 1α'. Οταν ἀναγκασθῇς ὑπὸ τῶν περιεστηκότων οἰοεὶ διαταραχθῆναι, ταχέως ἐπανιθίεις ἐαυτὸν, & μὴ ὑπερτὰ ἀναγκαστὰ ἐκίστασθαι τῶν ῥηθιμῶν, ἔσθῃ γὰρ ἐγκρατεστέρος τῇ ἀρμονίᾳ, τῷ σωεχῶς εἰς αὐτὴν ἐπανέρχεσθαι.

1β'. Εἰ μητρὸν τε αἶμα εἶχες & μητέρα, σκενῶν τ' ἀνέστραπες, & ὁμῶς ἢ ἐπ' ἀνδοῶς σοι πρὸς τὴν μητέρα συνεχῆς ἐγίνετο. τὰ τοι σὺ νῦν εἶπῃ ἡ αὐλή, & φιλοσοφία· ὥδε πολλάκις ἐπ' ἀνιθί, & προσωναπαύς τιώτῃ, δι' ἣν & τὰ ἐκεί σοι ἀνεκτὰ φαίνετ', & σὺ ἐν αὐτοῖς ἀνεκτός.

1γ'. Οἷον δὴ τὸ φαντασίαν λαμβάνειν ἐπὶ τῶν ὄψων & τῶν τοισκῶν ἐδωδίων· ὅτι νεκρὸς ἔστος ἰχθύος, ἔστος ἢ νεκρὸς ὄρνιθος, ἢ χοίρου· & πάλιν, εἴη ὁ φαίερνος, χυλάριον ἐστὶ φαυλὸν· & ἡ περιπόρφυρος, τριχία πρεσβαλὶς αἵματι γόγγυς δεδευμμένη· & ἐπὶ τῇ κατὰ τὴν σωμασίαν, εντερία παράτριψις, & μετὰ πινος σπασμὸς μυζαρέα ἐκκρεμνις. ² εἴαν δὴ αὐταὶ εἰσιν αἱ φαντασίαι κα-
 2. σκενῶν

¹ Allasum monet Xyland. ad Iliad. v. 99. Ἀλλ' ὁμοῦς μὲν πάντες ὕδαρ & γαῖα γίνονται. ² Lege vel οἷον δὴ, vel οἷον δὴ, Ganth.

ἡκνέμεθα αὐτῶν τὴν πραγμά-
των καὶ διεξιῶσαι δι' αὐτῶν, ὥστε ὁ-
ρεῖν ἀντιὰ ποτ' ἐστίν. ἔτι δὲ
παρ' ὅλον τὸν βίον ποιεῖν, ἃ ὅπερ
λίαν ἀξιοπρεπέστατα πράγματα
φανάζει, ὁποῦνεν αὐτὰ, καὶ
τὴν εὐτέλειαν αὐτῶν καθορᾶν, καὶ
τὴν ἰσχυρίαν, ὅφ' ἡ σεμνύνει, πε-
ριαρθεῖν. δεινὸς γὰρ ὁ τυφὸς πα-
ραλογιστὴς καὶ ὅτε δοκεῖ μά-
λιστα πρὸς τὰ ἀσθενεῖα καλὰ γί-
νεσθαι, τότε μάλιστα καταγοητεύ-
εται γὰρ ὁ Κράτης, τί πε-
ρὶ αὐτῶν τῶν Ξενοκράτους λέ-
γει.

ιδ'. Τὰ πλεῖστα ὧν ἡ παλαιο-
φύς θαυμάζει, εἰς φυσικώτατα
ἀνάγκη, τὰ ὑπὸ τῆς φύσεως ἢ
φύσεως συνεχόμενα, λίθους,
ξύλα, σικκὰς, ἀμπέλους, ἐ-
λαίας· τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ὀλί-
γων μεμβριόρων, εἰς τὰ ὑπὸ ψυ-

attingunt, eademque perva-
dunt, ut quænam eæ sint, pe-
nitius per hoc cernere de-
tur. ad eundem modum per vi-
tam totam agendum est, ut res
etiam, quæ comprobata dig-
nissimæ videbuntur, prorsus de-
nudemus, vilitatemque earum
intueamur, & tollamus eam,
qua evahi solent, narrationis
pompa omnem. gravis enim
impostor factus est; & tum
maxime effascinat, cum circa
ea quis versatur, quæ studio
digna videntur. Vide igitur
de Xenocrate ipso Crates quid
dixerit.

14. Eorum quæ vulgus homi-
num admiratur, pleraque ad ge-
neralissima rerum capita referun-
tur, quæ vel forma mera, vel natu-
ra continentur; qualia sunt lapides,
ligna, ficus, vites, oleæ: quæ autem
moderatiores paulo suspiciunt, ad
ea referuntur, quæ anima sunt

1 Potius ipse h. Gatak. 2 Crates hic Atheniensis an Thebanus, qui &
Cynicus? hic opinor. Cæterum Crates hic de Xenocrate quid dixerit non
reperio. Videri potest ex antegressis Cynicum suo, hoc est canino more
Xenocrati fastum objecisse, prout Diogenes objecerat aliquando Platoni, cum
illum tamen ἀποφάταιον exstitisse asserat Laert. l. 4. Gatak. Τύφω, live, ut alibi
Antoninus, σεκουφάτης suspicione laborasse Xenocratem ex Diog. Laert. qui
σεμνὸν eum & σεμνὸν ποιεῖν fuisse, imo vero (quod hic Antonini verbum est) ἀξιο-
πρεπὲς σφιδραῖον in ejus vita commemorat, facile quisvis intelliget. Casaub. 2 Eξ
definit Galeus, auctore Stephano, πνεῦμα συνέχει καὶ συνεχεῖται πρὸς μέλην Spiritu-
um illius, qui partes compingit & continet: spiritus autem appellatione forma
designatur. Eξῆς igitur hoc in loco, vel compagem corpoream vite inanem vel
formam potius meram, live spiritum ζωτικῆς δυνάμεως, i. e. facultatis vitalis ex-
sortem significat: quam ψιλὴν ἐξῆς quasi meram ὑπάρξιν, live existentiam Sex-
tus Empir. adv. Math. l. 8. c. 2. nuncupat, & ἀπὸ τῆς φύσεως Marcus hic distin-
guat. Philo etiam de mund. immortal. quatuor gradus rerum naturalium con-
stituit; ἐξῆς, φύσιν, ψυχὴν, νῦν, ἐξῆς λίθων, φύσιν φυτῶν, ψυχὴν ζώων, νῦν ἀνθρώ-
πων, eodem plane ordine quo hic Marcus. quin, ne quid desit eorum quo-
rum Marcus hic meminit, subiungit, ἀρετὴν δὲ σπουδαίαν τελειωμένην. Gatak.

prædita, veluti greges, & armen-
ta: quæ vero politiones adhuc affi-
ciunt, ad ea pertinent, quæ ani-
ma continentur rationali, non
quidem universali illa, sed qua ar-
tium cultrix, aliaque solers existit,
aut qua mere talis, ut servitiorum
turbam possidere. cæterum qui a-
nimam rationalem universalem
ac civilem veneratur, is, reliquis
rebus omnibus insuper habi-
tis, in hoc præcipue incum-
bit, ut animam in eo statu suam
conservet, quo rationi ac com-
munioni consentaneæ se habeat
geratque, & congeneri suo *civili-
bet*, ut hoc ipsum præstet, ope-
ram ipsam mutuatur suam.

15. Quædam fieri properant,
quædam fuisse: & illius etiam
quod fit, aliquid jam abcessit.
fluxus & mutationes mundum
perpetim renovant, sicut tempo-
ris successio nunquam intermissa
ævum interminatum exhi-
bet novum subinde. in hoc
igitur flumine, in quo con-
sistere non datur, quorsum
quis horum sic præterlabentium
quicquam in precio habeat? pe-
rinde ac si avicularum præter-

χῆς, οἷον, πείμνας, ἀγέλας· τὰ
ἢ ὑπὸ τῆς ἑλ. χαρμετέρων, εἰς
τὰ ὑπὸ λογικῆς ψυχῆς, ἢ
μύητοι καθολικῆς, ἀλλὰ καθο-
τεχνικῆς, ἢ ἄλλως πως ἐντε-
χῆς, ἢ κατὰ ψιλόν, τὸ πλῆ-
θος ἀνδραπόδων κεκτῆσθαι. ὁ ἢ
ψυχρῶ λογικῶ καθολικῇ καὶ
πολιτικῇ τιμῶν, ἐπὶ τῇ ἄλ-
λων ὁπισθεφύται· πρὸς αἰών-
των ἢ τῇ ἐκείνῃ ψυχρῶ λο-
γικῶς καὶ κοινωνικῶς ἔχουσιν,
καὶ κινῆμενον διασώζει, καὶ
τῷ ὁμογενεῖ εἰς τὰ το συν-
εργεῖ.

ἰε. Τὰ μὲν σπεύδει γίνεσθαι,
τὰ ἢ σπεύδει γεγονέναι, καὶ τὰ
γινόμενα δὲ ἤδη τι ἀπέσθῃ· ῥύ-
σις καὶ ἀλλοιώσεις, ἀνανεῶσι
3 [τὸν ἀπείρον αἰῶνα] τὸν κόσ-
μον διανεκῶς, ὥσπερ ἡ ἔ. χρό-
νος ἀδιάλειπτος φορὰ νέον αἰ-
ετὸν παρέχεται. ἐν δὲ τῷ τῷ πα-
ρῶν, τί εἰν τις τῶν τῶν πα-
ραχρόντων ἐκτιμήσθαι, ἐφ' ὃ σῇ-
ναι ἐκ ἔξερν; ὥσπερ εἰς τι τῷ
παραπετομένων εἰρηθίων φιλεῖν
ἀρχοι-

1 Substantias animæ præditas in tres classes dividit Antoninus. Harum
prima Bruta complectitur. Secunda generis humani complures, quibus a-
nima quidem suppetit rationalis; ita tamen ut præterquam quod artibus ha-
biles præstet, & rebus exquiritè effingendis idoneos, nihil ultra pertingere
videatur. Tertia denique viros vere sapientes, animas illustres, puras, & lu-
mine plenas, ipsi cognatas & similes Deo, cujus etiam genuinas se sentiunt
particulas. Dacier 2 Vel homini nempe, ut l. 2. i. vel Deo etiam, ut l. 5.
2 i. de illis Xyland de isto Casaub. intellexit. ego utrumque opinor respec-
tasse. Gatake 3 Loco mota sunt illa τὸν ἀπείρον αἰῶνα, ad sequentis clausu-
la extremum rejicienda, & post παρέχεται collocanda. Gatake

ἀρχοιτο· τὸ δ' ἤδη ἐξ ὀφθαλμῶν ἀπελήλυθεν. πῶς τὸν δὲ π καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ ἐκαστα, οἷον ἡ ἀφ' αἵματος ἀναθυμίασις, καὶ ἡ ἐκ τοῦ αἵματος ἀνάπνοσις. ὁπῶς γὰρ ἐστὶ τὸ ἀπαεὺ ἐλκύσασθαι τὸ αἶμα ἐκ τοῦ θέναι, ὅπερ παρέκασον ποιεῖν, τοῖς τὸν ἐστὶ τὸ πῶς ἀναπνεύσασθαι δυνάμειν, ὡς χρεὶς πρῶτον ἀποτεχθεὶς ἐκτίσῃ, ἀποδέναι ἐκείνῃ, ὅθεν τὸ πρῶτον ἐσπύσας.

15'. Τίμιον, ἔτε τὸ Διαιτῆσαι, ὡς τὰ φυτά· ἔτε τὸ ἀναπνεῖν, ὡς τὰ βοσκήματα καὶ τὰ θηρία· ἔτε τὸ τυτῆσαι κατὰ φαντασίαν· ἔτε τὸ νοσοσπασεῖν κατὰ ὄρμιλιν· ἔτε τὸ συναγαγεῖν κατὰ τὸ τρέφεσθαι· τὸ γὰρ ὁμοίον τῷ ἀποκρίναι τὰ περὶ τῶματι τὸ τροφῆς. πῶς ἐν τίμιον; τὸ κροτεῖσθαι; ἐκείνῃ καὶ ἐν τῷ γλωσσῶν κροτεῖσθαι· αἱ γὰρ τῶν πολλῶν ἐνφημίαι, καὶ τὸ γλωσσῶν. ἀφῆκας ἐν καὶ τὸ δοξάζειν, τί καταλείπει τὴν τίμιον; ὁμοῦ μὲν, τὸ κατὰ τὴν ἰδίαν κατασκευὴν κινεῖσθαι, καὶ ἰσχυρῶς, ἐφ' ὃ καὶ αἱ ὁπτιμέλειαι ἀγασσὶ καὶ αἱ

volantium aliquam diligere quis inciperet, cum ea è conspectu statim abscesserit. huiusmodi res est & vita cuiusque, quasi exhalatio nempe quædam à sanguine orta, & ab aëre spiritus attractio. quale enim quiddam est aërem semel traxisse, mox reddere, quod momentis singulis facimus; tale quiddam est & totam illam respirandi facultatem, quam heri & nudiustertius in ortu acceperas, eo redonare, unde primo hauseras.

16. Non est æstimatione multa dignum aut perspirari, quod & plantarum est; aut respirare, quod & pecudum & belluarum est, aut à sensibus rerum imagines impressas admittere; aut ab affectibus sigillarum instar impelli; aut gregatim convenire; aut nutriri; hoc enim perinde est atq; alimentum quod est superfluum excernere. ecquid est igitur, quod precio aliquo dignum sit? num plaufibus excipi? nequaquam. itaque nec linguarum strepitu excipi. quid enim sunt aliud vulgi acclamationes, quam linguarum strepitus? ita cum & gloriolam missam feceris, quid tandem supererit precio dignum? hoc unum opinor, secundum conditionis suæ rationem, moveri sequefistere, hoc est, ad quod studia reliqua artesque nos ducunt.

1 Allusum putat Dacier, ad Euripidis dictum in Hecuba ubi vocat famam γλώσσης κήρυκον. 2 ἰσχυρῶς habent cæteræ editiones, prout margini adscriptum Gatake.

ducunt. omnis enim ars ad hoc collineat, ut quicquid producit, ad opus illud aptum sit, ad quod productum est. siquidem hoc vinitor qui vites colit, hoc qui equos domat, hoc qui canes curat, intendit. quin & puerorum institutiones & disciplinae ad quid aliud contendunt? istic ergo reperitur quod in precio sit habendum. atque hoc bene si habuerit, nihil aliud quod acquiras, opus erit. non tu defines tandem in precio alia multa habere? nec liber itaque futurus es, nec tibi sufficies, nec perturbationibus immunis eris. etenim necesse erit invidere, æmulari, eos suspectos habere, qui his privare te possunt, eis struere insidias, qui id, quod tu tanti æstimas, possident. omnino necesse erit macerari te, ubi horum tibi aliquid defuerit; & de Diis etiam sæpenumero conqueri. at contra mentem propriam si in veneratione ac honore habueris, & tibi gratum id te faciet, & communioni accommodum, & Diis consentientem, dum quæcunque illi attribuunt ac constituunt, laudas.

17. Sursum, deorsum, in orbem feruntur elementa. virtutis vero motus nulla harum via fertur. sed divinius est quiddam, viaque haud facili apprehensu progrediens, prospere semper procedit.

18. Quale, quæso, hoc est,

ἡ Εἰρήνη τά τε; & sic edidit Casaub.

αἱ τέχναι. ἢ τε γὰρ τέχνη πᾶσι
τὸ τοιοῦτον ἔργον, ἵνα τὸ κατα-
σκευασθὲν ἐπιτηδείως ἔχῃ πρὸς
τὸ ἔργον πρὸς ὃ κατασκευάζεται.
ὁ τε φυτοργός ὁ ὑπὸ μελέμε-
νός τ' ἀμπέλαι, καὶ ὁ παλοδάμ-
νης, καὶ ὁ τῶ κυνός ὑπὸ μελέμε-
νός, τὰ τοιαῦτα ζητεῖ. αἱ δὲ παι-
δαγωγίαι, αἱ διδασκαλίαι ἐ-
πὶ τί σπεύδουσιν; ὥστε ἂν τὸ ἴ-
μιον. καὶ τὰ μὲν ἂν εὖ ἔχῃ, ὅ-
θεν τ' ἄλλων πεποιησὶν σπουδῶν.
ἐπὶ αὐτῇ καὶ ἄλλα πολλὰ ἴ-
μαινται; ὅτ' ἂν ἐλεύθερός ἔσῃ,
ἐπεὶ αὐτάρκης, ἐπεὶ ἀπαγής. ἀ-
νάγκη γὰρ φθονεῖν, ζηλοτυπεῖν,
ὑποφρονεῖν τὰς ἀφιέμεναι ἐκείναι
διωκόμεναι, ὑπὸ μελέμεναι τοῖς
ἔχουσιν τὸ ἡμιόμιμον ἰσὺ σὺ.
ὅπως πεφύρδαι ἀνάγκη τ' ἐ-
κείνων ἴνους ἐνδεῆ. περὶ τὴν
πολλὰ καὶ τοῖς θεοῖς μέμφε-
ται. ἢ τὴν ἰδίαν ἀλγιστάς αἰ-
δὼς ἐλπίσιν, σπουδῶν τε ἀρετῶν σε-
πιήσας, καὶ τοῖς κεινάνθρωποις εὐάρ-
μοσον, ἐπὶ τοῖς θεοῖς σύμφωνον,
ταχέστιν, ἐπαμείνεται ὅσοι ἐκείνοι
διανέμονται καὶ διαπτεύχουσιν.

19. Ἀνω, κάτω, κύκλω,
φοραὶ τῶν στοιχείων. ἢ τὴν
ἀρετῆς κίνησιν ἐν ἀδελφείᾳ τῶ-
ν, ἀλλὰ θεοφόρον ἢ, καὶ ὁδὸν
δυσεπινοήτων περὶ ἑσέως εὐδοεί.

ἢ. Οἷόν ἐστιν, ὃ ποιεῖσιν; τὰς

μὲν

3 Προ-

μὲν ὅτι ἔαυτῷ χρόνῳ, καὶ μετ' αὐτῶν ζῶντας ἀνθρώπους εὐφημεῖν ἐθέλουσιν αὐτοὶ ὑπὸ τῷ μεταφωτισμένῳ εὐφημηθῆναι, ἔς ἃς εἶδον ποτὲ ἔτι ὄψον, πῶς πολλὰ ποιεῖν. τὸ δὲ ἐγγύς ἐστι τῷ λυπηθῆναι ἂν, ὅτι ἐχὶ καὶ οἱ προσφύεσθαι πῶς σε λόγους εὐφήμες ἐπιβύτῃ.

18. Μη εἰς αὐτῷ σοι δυσκαταπύνητον, τὸ ἀνθρώπῳ ἀδύνατον ὑπολαβεῖν. ἀλλ' εἰς ἀνθρώπῳ δυνάμει καὶ οἰκείῳ, τὸ καὶ σεαυτῷ ἐφικτὴν νόμιζε.

19. Εν τοῖς γυμνασίοις καὶ οὐνοῖς κατέδρυσέ πες, καὶ τῇ κεφαλῇ ἑρραγείς πληγὴν ἐποίησεν, ἀλλ' ἔτι ὁπισθημένῳ, ἔτι προσκείμενον, ὡς ὁπίσθον καὶ τοὺς φυλάττοντα, καὶ μὲν τοὺς ὡς ἐχθρὸν, ἔδ' ἐμὲ ὑποβίβας, ἀλλ' ἐκκλίσεως εὐμένους. τοῖς τοὺς γυμνασίου, καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς μερεσὶ ἔβλεπε πολλὰ παρενδυμένῳ, τὸ οἷον προσγυμναζομένων. ἔξεστι γὰρ, ὡς

quod faciunt homines? eos qui eodem secum tempore vivunt, laudare cum renuant; ipsi à posteris, qui eos nec norint unquam nec viderint, celebrari plurimi faciunt. hoc autem idem est prope, ac si quis contristaretur, quia homines prisca encomiis cum non sint profecuti.

19. Noli, siquid tibi fuerit effectu difficile, opinari ideo, hominem nullum id posse. Sed siquid fuerit, quod possit quicquam, hominisque fit munus, id te quoque assequi poteris existimes.

20. Inter exercendum siquis unguibus lancinaverit, aut capite alliso plagam inieperit, nullam indignationis notam edimus, nec offendimur, nec tanquam insidiatorum deinceps suspectum hunc habemus. cavemus tamen nobis ab eo quantum possumus, sed nec tanquam ab hoste, aut tanquam suspicaces, verum ita, ut animo pacato declinemus tantum. eodem plane modo & in reliqua nos vita geramus: ne advertamus illis animum, quæ ab eis, qui nobiscum in vita quasi committuntur, huiusmodi multa contingunt. licet enim

I Προφύεσθαι legit Annotator Lugd. quod minus placet; quia à scriptura vulgata longius abscedit. Foran ἑρραγείς pro ἐρραγείς fuerit, quod apud Libanum in vitæ suæ historia reperitur. Τοῖς ἐν μέσῳ τῶν κλισίων ἀνδράσιν ἐρραγίστην τὴν κεφαλὴν. Gatak. Legendum putat Casaub. τὴν κεφαλὴν ἐρραγίως πληγὴν ἐποίησε, ἔκ' ἔτε &c. vel τὴν κεφαλὴν ἀρράξας πληγὴν ἐποίησε. 2 Τὸ ἐπιστημένῳ in malam partem hic usurpatur, prout & apud Appian. ἐμφυλίου 1.5. de milite, qui ludis in subsellia equitum ascenderat. ὁ δῆμος ἐπιστημένῳ. populus inire indignantem rei testatur est. Xyland.

nim illos, ut dixi, cavere & declinare citra suspicionem ullam aut odium.

21. Si quis convincere me poterit, palamque mihi facere, quod in re ulla minus recte vel sentiam vel me geram, læto lubentique animo mutabo. fector enim veritatem, à qua nemo unquā læsus est. lædatur vero, qui in errore suo & ignorantia persistit.

22. Ego, quod mei est officii, exsequor. reliqua me neutiquam sollicitum habent. aut enim anima, aut ratione carent, aut aberrantia sunt, viæque nescia.

23. Animantibus, adeoque omnibus in universum rebus ac subjectis rationis exfortibus, utpote ratione præditus ipse quis, magno liberoque utaris animo. homines vero, cum rationis sint tecum participes, tanquam societate tibi conjunctos habeas. in cunctis vero opem divinam advoces; nec interesse existimes, quamdiu hæc facturus sis: suffecerint enim sic exactæ vel horæ tres.

24. Alexander Macedo, ejusdemque mulio, cum morui sint, ad idem plane redacti sunt. vel enim in eadem mundi rationes seminales recepti, vel in atomos pariter sunt dissipati.

25. Cogita tecum, quot intra nostrum unumquemq; & tam in corpore, quam & in anima, uno eodemque temporis momento

ἔφην, ἐκκλίνων, καὶ μηδὲ ὑποπτεύων, μηδὲ ἀπέχθειςται.

κα'. Εἴ τις με ἐλέγξει, ἢ παραινέσῃ μοι, ὅτι ἐκ ὁρθῶς ὑπολαμβάνω, ἢ πράσσω, διώσῃ, χαίρων μεταθήσομαι. ζητῶ γὰρ τὸ ἀλήθειαν ὑφ' ἧς ἔδεις πάποτε ἐβλάβη. βλάβη γάρ ἐστι περὶ τὸ ἐπὶ τῇ ἐαυτοῦ ἀπάτῃ καὶ ἀγνοίᾳ.

κβ'. Εγὼ δὲ ἐμαυτῷ καθήκον ποιῶ. τὰ ἄλλα με οὐ διεσπᾷ. ἢ τοι γὰρ ἄψυχα, ἢ ἄλογα, ἢ πεπλανημένα, καὶ τὸ ὁδὸν ἀγνοῦντα.

κγ'. Τοῖς μὲν ἀλόγοις ζῴοις καὶ καθόλου πρᾶγμασι ἢ ὑποκειμένοις, ὡς λόγον ἔχων, λόγον μὴ ἔχον, χρῶ μεγαλοφρονῶς καὶ ἐλευθέρως. τοῖς δὲ ἀνθρώποις, ὡς λόγον ἔχον, χρῶ κοινωνικῶς. ἐφ' ἅπασιν δὲ θεῶς ὀφθαλμῶς καὶ μὴ διὰ φέρει πρὸς τὸ πᾶσα χρόνῳ ταῦτα πράττει. ἀρκέσει γὰρ ἢ τρεῖς ὥραι τοιαῦται.

κδ'. Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν, καὶ ὁ οὐρεωκόμος αὐτῷ ἀποθανόντες εἰς τὸ αὐτὸ κατέστησαν. ἢ τοι γὰρ ἐλήφθησαν εἰς τὰς αὐτὰς τῆς κόσμου σπερματικῆς λόγους. ἢ διεσπείδαντο οὐκ ὁμοίως εἰς τὰς αὐτομάτας.

κε'. Ἐνθυμήθητι πᾶσα κατὰ τὸ αὐτὸν ἀκαριαῖον χρόνον ἐν ἐκείνῳ ἡμῶν ἅμα γίνεσθαι, σωματικῶς.

ἡκὰ ὁμῶς καὶ ψυχικά. καὶ ἕτως
ἔδωκεν, ἡ πολὺ πλείω,
μᾶλλον ὅτι πάντα τὰ γινόμενα ἐν
τῷ ἐνὶ τῇ σύμπαντι, ὃ δὴ κέσ-
μον ὀνομάζομεν, ἅμα ἐνυφίστα).

καὶ. Ἐάν τις σοὶ περὶ αὐτῆς,
πῶς γράφει τὸ Ἀντωνίνου ὄνο-
μα, μήτι κατελήξνομαι περὶ οὐ-
σῆς ἑκάστου τῶν στοιχείων; τί ἔν ἐάν
ὀργίζωνται, μήτι ἀντιγράψω; μή-
τι σοὶ ἐξαριθμήσῃ πρῶτος,
πρὸς τὸν ἑκάστου τῶν γραμμα-
τῶν; ἕτως ἔν καὶ ἐνθάδε
μέμνησο, ὅτι πᾶν κατὰ τὴν
ἐξ ἀριθμῶν πηγὴν συμπλη-
ρῶται. τὰς δὲ τηρῶντας, καὶ
μὴ θορυβώμενον, μηδὲ τοῖς
δυοῦσιν ἀντιδυσχεραίνον-
τα, περαινέτω ὁδῶ τὸ προ-
καίμενον.

καὶ. Ὡς ὁμῶς ἐστὶ μὴ ἐ-
πιτρέπειν τοῖς ἀνθρώποις ὁρ-
μᾶν ἐπὶ τὰ φαινόμενα αὐτοῖς
οἰκεία καὶ συμφέροντα. καὶ τοῖς
πρότερον τινὰ καὶ συγχωρεῖς αὐ-
τοῖς τὸ τοιοῦτον, ὅτι ἀνακα-
κίῃς ὅτι ἀμαρτάνουσιν. Φέρον-
ται γὰρ πάντως ὡς ἐπὶ οἰ-
κεία καὶ συμφέροντα αὐτοῖς.
ἀλλὰ σοὶ ἔχει ἕτως. ἔκταν δι-

simul fiant. ita fiet, ne mira-
culo sit, si multo plura, vel
cuncta potius quæ fiunt, in
hoc uno, quem mundum uti-
que vocamus, universo, simul
producantur.

26. Si quis te rogaverit, An-
tonini nomen quomodo scriba-
tur, nunquid cum vocis inten-
sione elementa singula profer-
res? quid igitur? si irascuntur
tibi, num tu vicissim illis suc-
censebis? & non potius literas
singulas placide enumerare per-
ges? proinde & istic pari modo
memineris, officium omne qua-
si numeris quibusdam absol-
vi: quibus observatis oportet
te nec perturbatum, nec
indignationem alia indignatione
pensantem, sed recta per-
gentem, perficere quod præ
manibus est.

27. Crudele quiddam est, non
permittere hominibus, ut ad ea
ferantur, quæ ad se pertinere si-
bique conducere opinantur. at-
qui hoc tu illis quodammodo
non permittis facere, cum pec-
care illos ægre fers. feruntur e-
nim profus, cum peccant, ad ea
de quibus ipsi sic opinantur. Ve-
rum res, inquis, aliter se habet.
tu itaque illos doce, erroremque
illis

1 Marcum hoc voluisse existimo. Sicut Antonini nomen amplius non
efficitur, si è litteris quibus constare debuerat, unica tantum inter scriben-
dum prætermittatur; Ita illorum, quæ viri boni officium constituunt si-
mul, quoties animus cujuslibet vel unum habuerit neglectui, Totum defi-
cit, & ut ait Jacob. 2. 10. Quisquis totam legem servaverit, impleverit autem in
uno, omnibus tenetur. Dacior. 2 Πῶς ἢ καὶ ὁμῶς ἐστὶ; siue ὁμῶς πᾶσι Marcum
scripsisse putat Gatak.

illis ostende, sed absque iracundia.

28. † Mors finem imponit sensuum impressioni, & affectuum impulsui, & mentis discursui, & obeundo circa carnem ministerio.

29. Turpe est in vitæ tuæ instituto, prius animam tibi deficere, quam corpus deficiat.

30. Cave ne in mores Cæsareos transeas, ne inficiaris: solet enim hoc fieri. itaque ferva te simplicem, bonum, integrum, gravem, serium, iusti amantem, pium, placidum, affectu genuiuo præditum, in officio præstando strenuum. contende, talis ut persistas, qualem facere te philosophia volebat. Deos verere, homines tuere. brevis est vita. fructus unus hic terrestris vitæ istius, dispositio pia, actioque benefica. Tanquam Antonini discipulus, πράξεις κοινωνικάς, πάντα, ὡς ² Ἀντωνίνου μαθητής. τὸ ὑπὲρ τὸ

δασκῶ, καὶ δέικνυε μὴ ἀνακτῶν.

κῆ. Θάνατος ἀνάπαυλα αἰδητικῆς ἀντιτυπίας, καὶ ὀρμητικῆς νευροσπασίας, καὶ διανοητικῆς διεξόδου, καὶ τῆς πρὸς τὴν σάρκα λειτουργίας.

κθ'. Αἰσχρόν ἐστι ἐν ᾧ βίῳ τὸ σῶμά σοι μὴ ἀπαυδαί, ἐν τῇ τῷ τῆ ψυχῇ παρπαυδαί.

λ'. Οὐκ ἐστὶν ἡ ἀποκαταστάσις, μὴ βαφίς· γίνετ' ἵνα πῆρσι καὶ αὐτὸν ἀπαυδαί, ἀγαθόν, ἀκέραιον, σεμνόν, ἀκαμψον, τῶ δικαίῳ φίλον, θεοσεβῆ, εὐμενῆ, φιλόστοργον, ἐρρωμένον πρὸς τὰ πρέποντα ἔργα. ἀγώνισαι, ἵνα τοῖς τῷ συμμείνῃς, οἷόν σε ἡθέλησε ποιῆσαι φιλοσοφία. αἰδῶς θεῶν, σώζε ἀνθρώπους. βραχύς ὁ βίος· εἰς καρπὸν τῆ ἐπιγείας ζωῆς, διάθεσις οὐσία, καὶ κατὰ

¹ Frustra est hic Xyland. cum τῷ ἀποκαταστάσις suspicatur significari, imperia aut rerum summa deponi. quem tamen secutus est Jo. Meursius in Lexic. Græco-Barb. ubi τὸ ἀποκαταστάσις, adducto etiam Marci loco hoc ipso, a Cæsaris dignitate dejecti, exponit. Est enim ἀποκαταστάσις in Cæsarem converti, in mores Cæsarianos transire, vocabulum sc. a Marco confectum, eadem analogia; qua ἀποσπασθῆναι, in carnem concretere, Aristot. probl. 1. 1. ἀποφθελῶς, feram bestiam fieri, Polyb. 1. 1. ἀποδιδρῆσθαι Plotino &c. Est igitur ὅρα μὴ ἀποκαταστασθῆς, cave ne postquam ad imperium adscitus fueris, instituti pristini viteque philosophicæ oblitus, in Cæsarium mores totus transeas. quales autem Cæsares atque Imperatores Romani plerique exstiterint, & quomodo sese in imperio gesserint, notius est quam ut dicto ὅρα sit. Gatake. ² Pii sc. cui in adoptionem ab Adriano datus est Marcus. Gatake. † Mors quies est pugnantium inter se sensuum, & in contraria agitationis ad res suscipiendas, & discrepantium mentis discursuum. Jf. Casaub. ad Pers. Sat. 5.

κατὰ λόγον πρασομένην εὐ-
 τονον ἐκείνῃ, καὶ τὸ ὁμαλὲς
 πανταχῶς, καὶ τὸ ὅσιον καὶ τὸ
 εὐδαιμόνιον τῶν περὶ αὐτὴν, καὶ τὸ μέ-
 λινον, καὶ τὸ ἀκροατόριον, καὶ τὸ πε-
 ρὶ τὴν κατάληψιν τῶν πραγμάτων
 φιλότιμον· καὶ ὡς ἐκεῖνος ἐκ αὐτῆς
 ὁλως παρήκειν, μὴ ὡς ἄλλοι εὐ-
 μάλα κατιδῶν, ὅτε σαφῶς νοή-
 σαι· ὅτε ὡς ἐφ' ἑαυτὸν ἐκείνος τὰς αἰ-
 δικῶς μεμφομένας μὴ ἀντιμεμ-
 φόμενος· καὶ ὡς ἐπ' αὐτὸν εἰσπε-
 δεῖν· ὅτε ὡς διαβολὰς ἐκ ἐδ' ἔχειτο·
 καὶ ὡς ἀκριβὲς ἐκ ἐξέταστος ἡθῶν
 ὅτε περὶ αὐτῶν καὶ ἐκ ἐνδοξίας, ἐκ
 φθορίας, ἐκ ὑποπτίας, ἐκ σφίσεως·
 καὶ ὡς ὀλίγοις ἀρκέμενος, οἷον οἰ-
 κήσῃ, σρωμνῇ, ἐσθίῃ, περὶ αὐτῆς, ὑ-
 πηρεσία· καὶ ὡς φιλότιμον, καὶ
 μακροθύμον· καὶ οἷος ὁ μὲν ἐν τῷ
 μέλει εἰσπέραι· ἀλλὰ τὸ λιτὴν
 διαταξάν, μὴ δὲ τῶν ὑποκρίναι τὰ
 ἐπιπλάσματα ὡς αὐτὸ τὸ σιωπῆσαι
 ὡς ἀνὰ κρίσιν· καὶ τὸ βέλαιον καὶ
 ὁμοιον ἐν ταῖς φιλικαῖς αὐτῶν· καὶ
 τὸ ἀνέχεσθαι ἀντιπαύσιον παρ-
 ῥησιαστικῶς ταῖς γνώμαῖς αὐ-
 τῶν, ὅτε χαίρειν ἐκ δεινότητος κρεῖτ-
 τόν· καὶ ὡς θεοσεβὲς χωρὶς δει-
 σιδαιμονίας· ἢ ὅτε εὐσυνει-
 δήτω σοι ὅτις ἡ τελευτή αὐ-
 τῶν, ὡς ἐκείνων.

fac quæcunque facis. imitare
 constantem illius in rebus rite
 gestis tenorem, in cunctis æqua-
 bilitatem, pietatem, vultus sere-
 nitatem, comitatem, gloriæ ina-
 nis contemptum, in rebus inda-
 gandis studium; utque ni-
 hil omnino præterierit, prius-
 quam sedulo confiderasset &
 liquido perspexisset: utque tu-
 lerit immerito reprehendentes,
 nec eos vicissim redarguerit.
 ut nihil enixe aut festine mo-
 litus fuerit: ut delationes non ad-
 miserit: ut morum actionum-
 que accuratus explorator fue-
 rit; non conviciator, non me-
 ticulosus, non suspiciosus, non
 sophista. ut paucis contentus, te-
 cto nempe, strato, veste, victu,
 servitio: ut laborum amans, i-
 rasci tardus: eodem loci ad
 vespertinam usque, diætæ tenuis
 beneficio, manere potis; nec
 excernere, nisi tempore con-
 sueto, necesse habens. adhæc
 constantiam & æquabilitatem
 in amicitiiis colendis. utque
 sententiis ipsius libere se op-
 ponentes sustinuerit; gavisus
 etiam, si quis melius quic-
 quam proferret. denique ut ci-
 tra superstitionem fuerit reli-
 giosus. hæc inquam imitare, ut
 probe conscio tibi, sicut illi o-
 lim superveniat hora novissi-
 ma.

Exper-

1 Εὐδαιμόνιον Xyland. quod approbat Gatak. 2. Lego, μὲν ἐν τῷ [αὐτῷ] μὲν
 Gatak.

31. Expergiscere, teque revo-
ca. & somno excusso, ubi intel-
lexeris, somnia mera fuisse, quæ
te conturbant, ista vigilans jam
denuo intueri, quo modo illa es
intuitus, quæ in somniis vidisti.

32. Ex corpusculo atque ani-
ma consto. corpusculo indiffe-
rentia sunt omnia: neque enim
res distinguere novit. menti ve-
ro indifferentia sunt, quæcun-
que non sunt peculiaria ejusdem
opera. quot vero sunt peculiaria
ejusdem opera, hæc omnia in po-
testate sua sita habet: & ex his
etiam ea sola *ad eam pertinent*,
quæ circa id quod in manibus
jam est, versantur. futura enim
& præterita illius opera, &
ipsa eidem jam sunt indiffe-
rentia.

33. Nullus est pedi aut ma-
nui præter naturam labor, dum
pes quod pedis est, manus, id
quod manus est, faciat. pari
modo nec homini, qua homo
est, labor ullus est præter natu-
ram, dum id quod hominis
est, faciat. si autem præter
naturam illi non est, nec ma-
lum est ei.

34. Quanta voluptate perfun-
duntur etiam latrones, cinædi,
parricidæ, tyranni?

35. Nonne vides, ut artifices
mechanici, etiam si hominibus

λα'. Ἀνάγηφε καὶ ἀνακαλῶ
σεαυτὸν. Ἐξυπνιοθεῖς πάλιν καὶ
ἐννοήσας, ὅτι ὄνδροι σιγῇ νόχλειν,
πάλιν ἐξηγητοῦς βλέπε ταῦτα,
ὡς ἐκεῖνα ἐβλεπες.

λβ'. Εκ σωματίε εἰμι καὶ
ψυχῆς. τῷ μὲν ἐν σωματίῳ
πάντα ἀδιάφορα· ἐδὲ γὰρ διω-
τὰ διαφέρει· τῇ δὲ διανοίᾳ ἀδιά-
φορα, ὅτι μὴ ἐστὶν αὐτῆς ἐνεργή-
ματα. ὅπου δὲ καὶ αὐτῆς ἐστὶν ἐ-
νεργήματα, ταῦτα πάντα ἐπ' αὐ-
τῇ ἐστὶν. Ἐ γὰρ τῶν μὲν τοι, ἃ περὶ
μὲν τὸ παρὸν παραγματεύε· τὰ
γὰρ μέλλοντα καὶ παρωχῆχότα ἐ-
νεργήματα αὐτῆς, Ἐ αὐτὰ ἡδὴ
ἀδιάφορα.

λγ'. Οὐκ ἐστὶν ὁ πόνος τῇ χερσὶ,
ἐδὲ τῷ ποδὶ ὡς τῇ φύσει, μέ-
χρῃς αὖ ποιῇ ὁ πᾶς τὸ ἔ-
δος, καὶ ἡ χεὶρ τὰ τῇ χερσὶ. ἔτι
ἐν ἐδὲ ἀνθρώπῳ ὡς ἀνθρώπῳ
ὡς τῇ φύσει ἐστὶν ὁ πόνος, μέχρῃς
αὖ ποιῇ τὰ ἔ-
ανθρώπῳ. εἰ γὰρ πα-
ρὰ φύσιν αὐτῷ ἐκ ἐστὶν, ἐδὲ κα-
κὸν ἐκ ἐστὶν αὐτῷ.

λδ'. Ἡλίκαὶς ἡδονὰς ἡδὴ
σιν λησῶν, κίναδοι, πατρα-
λοῖται, τυράννοι;

λε'. Οὐχ ὁρᾷς πῶς οἱ βιά-
ναυσι τεχνί· ἀρμόζον· μὲν ἄ-
χρη

1 Hic loci seipsum statim à somnis videtur allocutus, occasione ab in-
somnia quodam minus jucundo congruenter satis arrepta. Dacier. 2 Τὰ
Lugd. 3 Hinc efficitur contra Epicurum, voluptatem summam hominis
bonum esse non posse, quæ omnibus nullo competit discrimine. Dacier.

1 Sic

χρηστὸς πρὸς τὰς ἰδιώτας, ὅ-
θεν ἦσαν μὲν τὰ ἀντίχον) ὁ λό-
γος τῆς τέχνης, καὶ τὰς διποσησά-
μενος ὑπομνήσας, ὁ δὲ ἴδιος ὁ ἀρ-
χιτέκτων, ὁ δὲ ἰατρός μάλιστα
αἰδέσθων) τὸ τῆς ἰδίας τέχνης λό-
γον, ἢ ὁ ἄνθρωπος τὸ αὐτῆς, ὅς
αὐτῷ κρινός ἐστι πρὸς τὰς θεάς;

λγ'. Ἡ Ἀσία, ἡ Εὐρώπη, γα-
νία ὁ κόσμος πᾶν πέλαγος, γε-
γὼν ὁ κόσμος. Ἀθως βωλάριον
τὸ κόσμος πᾶν τὸ ἐνεσὼς χρό-
νος, ἐν γὰρ τῷ αἰῶνος. πάντα μι-
κρὰ, εὐτρεπία, ἐκτεφανίζοντα.
πάντα ἐκείθεν ἔρχεται, ἀπὸ ἐκεί-
νης τῆς κρινὸς ἡγεμονικῆς ὁρμή-
σονται, ἢ κατ' ἐπακολούθησιν καὶ
τὸ χάσμα ἐν ᾧ λέοντες, καὶ τὸ δη-
λητήριον, καὶ πᾶσι κακουργία, ὡς
ἀκανθὰ, ὡς βόρεος, ἐκείνων
ἐπιτηνέματα τῶν σεμνῶν καὶ κα-
λῶν. μὴ ἐν αὐτὰ ἀλλότρετα τὰ
τα, ὁ σέβας, φανταζέσθαι καὶ τὴν
πάντων πηγὴν ἐπιλογίζεσθαι.

λδ'. Ὁ τὰ νῦν ἰδὼν, πάντα
εἰώρακεν, ὅσα τε ἐξ αἰδῆς ἐγεί-

imperitis quadantenus conce-
dant, artis tamen suæ rationem
nihilominus enixe adversus il-
los tueantur, nec ab ea quic-
quam abscedere sustineant? num
ferendum ergo, architectum
medicumve artis suæ rationem
pluris facere quam hominem
suæ, quæ est illi cum Diis ipsis
communis?

36. Asia, Europa, orbis sunt
anguli: mare quodvis orbis
guttula: Athos mons, ejusdem
glebula: tempus instans omne,
punctum ævi. parva omnia,
caduca, evanida. proveniunt
indidem universa, à mente
communi illa vel directe pro-
fecta, vel per consequentiam
necessariam; etiam rictus leo-
nis, & venena, & noxium
quidvis, sicut spina, & lutum,
quæ rerum illarum speciosa-
rum ac pulcrarum appendices
sunt. noli ergo ista ab eo quem
colis aliena opinari: sed re-
rum universalium originem te-
cum perpende.

37. Qui præsentia videt, cun-
cta vidit, tum quæ ab æterno
fuerit,

1 Sic Apollodorus architectus (ut est apud Dion. Cass. l. 69.) cum de operibus
suis apud Trajanum verba habenti, Hadrianus obstreperet, Ἀπὸλλων, inquit, καὶ
πῶς κελυκάντης γράφει. τί τὸν γὰρ ὕδεν ἰπίστου; Gatak. 2 Iniquius hoc Ἀπο-
λωνίῳ, de medicis iudicium videri possit, qui sordidis eos artificibus, ut
Xyland. verterat, aut vulgaribus, ut nos emollivimus, accenseat. Sed vi-
tio illi verti non debet, quod partim Platonius, partim Stoicus, cum Pla-
tone Stoicisque locutus sit, quibus quicquid ad moralem philosophiam, aut
Θεολογίαν live Dei cognitionem non pertinet, vulgare sordidumque. Senec.
ep. 88. Sole liberales sunt (artes nim.) imo ut verum dicam, liberae, quibus curæ
vitiis est. & Plato in Sympoſ. Καὶ ὁ μὲν περὶ τὰ τοιαῦτα (de Deo & Dæmoni-
bus illic sermo) σοφός, δαίμωνιος ἀνὴρ. ὁ δὲ ἄλλος π. σοφός ἄν, ἢ περὶ πῶς τέχνας, ἢ
χειρουργίας πᾶσι, θάνατος. Casaub. 3 Ορμησάντες vult Casaub.

fuere, tum quæ in æternum futura sunt. cuncta enim cognata sunt & uniformia.

38. Perpende tecum jugiter rerum omnium, quæ in mundo sunt, connexionem mutuam, quamque ad se invicem affectionem habeant. sunt enim omnia quodammodo sibi invicem implexa, atque ea ratione sibi invicem amica. alterum enim alterius consequens est, & per connexionem localem, & per conspirationem mutuam, & per materiæ continuitatem.

39. Quibus destinatus es rebus, eis te accommoda; & quibuscum vivere sortitus es, homines eos, idque veraciter fac diligas.

40. Organum, instrumentum, vas quodlibet, si id ad quod conditum est facit, bene se habet. ibi tamen opifex, qui condiderat, jam abiit. at in eis, quæ à natura continentur, intus est, ibique residet, quæ ea condiderat, vis. proinde magis illam vereri oportet; existimandumque tibi, si secundum illius voluntatem te habueris degerisque, omnia tibi ex animi sententia se habere. sic autem & universo ex animi sententia sui habent se sua.

41. Siquid eorum, quæ extra arbitrium tuum sunt, bonum malumve esse præsumple-

μετο, Ἐ ὅσοι εἰς τὸ ἀπέρων ἔσται πάντα γὰρ ὁμογενῆ, καὶ ὁμοειδῆ.

λη'. Πολλάκις ἐσθυσμῶν τ' ὀπισπώδεσιν πάντων τ' ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ χάσιν πρὸς ἀλλήλα. τρέπον γάρ τινα πάντα ἀλλήλοις ὀπισπώδεσιν, Ἐ πάντα κατὰ τὸ φιλεῖν ἀλλήλοις ἐστὶ, καὶ γὰρ ἀλλήλων ἐστὶ τὸ το, ἀλλ' ἢ τοπικῶς ἢ κίνησιν καὶ σύμπνοίαν, καὶ τ' ἐνῶσιν τῆς οὐσίας.

λβ'. Οἷς συγκεκλήρωται πράγμασι, ἴσους σιωαίμοιζε σεαυτὸν, καὶ οἷς συνείληχας ἀνθρώποις, τῶνδε φίλῳ, ἀλλ' αἰληθινῶς.

γ'. Ὀργανον, ἐργαλεῖον, σκεῦος πᾶν, εἰ πρὸς ὃ κατεσκευάσται ποιεῖ, εὐέχει, καὶ τοι ἐκεῖ ὁ κατασκευάσας ἐκποδῶν. Ὡπὶ τ' ὑπὸ φύσεως (σωεχορδῶν, ἐνδὸν ἐστὶ, καὶ ὡς ἀμύνει ἢ κατασκευάσται δυνάμεις. καθὼ καὶ μᾶλλον αἰδέομαι αὐτῷ δεῖ καὶ νομίζειν, εἴαν κατὰ τὸ ἔσλημα ταύτης ἐχθρῆς καὶ διεξαγωγῆς, ἔχῃ σοι πάντα κατὰ νῆν. ἐχει γ' ἔτως καὶ τῷ παντὶ κατὰ νῆν τὰ εαυτῆ.

να'. Ο, ἡ ἀντὶ ἀπραιρετῶν ἐπιστήσης αὐτῷ ἀγαθόν, ἢ κακόν, ἀνάγκη, κατὰ τ' ἐπιπῶσιν

1 Κίνησιν Xyland. καλῶσιν Casaub. σύντησιν Gatah. 2 Syntaxis verborum ἔχον postulat, quæ & M. Hæschel. lectio est. Casaub.

ρίπῳσιν ἔτοιγτε κακῶ, ἢ τὴν
ἐπιπύξῃ ἑλοῖσθε ἀγαθῶ μέ-
ψασθαι σε θεοῖς, καὶ ἀνθρώποις
ἢ μισῆσαι τὰς αἰτίαις ὄντας, ἢ
ἐποπτευσόμενος ἑσθλῶ, τὸ ἀπο-
τεύξεως, ἢ τὸ ἐπιπύξεως καὶ
ἀδικεῖν δὴ πολλά, ἢ ἀλλὰ τὸ
πρὸς πάντα ἀγαθόν. εἰν ἢ
μόνα τὰ ἐφ' ἡμῶν ἀγαθὰ καὶ κα-
κὰ καὶ κινῶν, ἐδεμία αἰτία
καταλείπεται, ἔτε θεῶ ἐγκαλέ-
σαι, ἔτε πρὸς ἀνθρώπων εἶναι
ἐστὶν ἢ πολέμους.

μβ. Πάντες εἰς ἐν δόπτ-
λεσμά συνερχόμεν, οἱ μὲν ἐν-
δότως καὶ ἀπολαύσθηκαὶς, οἱ
ἢ ἀνεπιστάτως. ὡς περὶ τὰς
καθεύδοντας, οἱ μὲν, ὁ Ἡράκλει-
τος ἐργάτας εἶναι λέγει, καὶ
συνεργεῖς τὸ ἐν τῷ κόσμῳ γνο-
μῶν. ἀλλὰ ἢ κατ' ἄλλο
συνεργεῖ ἐκ περιστάσεως ἢ ὁ μερ-
φόμενος, καὶ ὁ ἀντιβαίνει πρῶ-
μετος, ὁ ἀναρῶν τὰ γινόμενα. καὶ
ἢ τῶ ἑλοῖσθε ἔχοντες ἐν ὁ κόσμος.
λαίπν ἢν σόντες εἰς ἵνας ἐαυτὸν
κατατάσσας ἐκείνος μὲν ἢ πᾶσι

ris, necesse erit, ut ubi istiusmodi
vel in malum incideris, vel bo-
no excideris, Deos incuses, o-
deris homines, qui horum al-
terutrus tibi vel autores fue-
rint, vel etiam fore suspicaris.
quin & multa inique agimus,
dum ad ista contendimus. at si
ea sola, quæ arbitrii sunt nostri,
bona malaque censuerimus, nul-
la jam supererit amplius causā,
aut Deum incusandi, aut inimi-
citas adversus hominem quen-
quam gerendi.

42. Ad unum eundemque
effectum operam conferunt u-
niverſi suam, alii scientes ac
intelligentes, alii affectionis in-
farii. quomodo dormientes quoq;
Heraclitus, opinor, operarios ef-
ſe dixit, & ad ea quæ in mundo a-
guntur, operas conferre. alius ve-
ro alio modo operam confert. ex
abundanti vero & is qui quiri-
tatur, & qui in adversum ni-
titur, & qui ea quæ sunt, tol-
lere conatur. nam & sic affe-
ctis mundus opus habebat. pro-
inde cogita tandem, quorum
in numerum te referas. siqui-
dem rector ille universi omni-
no

1 Propter hanc rem differentiam vertit Xyland. si cum opinione differentie
ad res istas inclinaverimus. Casaub. quali ἀγαθὰ τὰ ἀγαθὰ ὁποῖον ὁποῖον
Verum Marco τὸ ἀγαθὸν ἀγαθὸν ὁποῖον ὁποῖον, est ad rem aliquam adipiscendam, vel lim-
pliciter ferri vel cum sollicitudine & animi anxietate ferri, & quali d'ferri:
sicut Plautus, amore differri, dixit Milit. 4. 4. idemque cupidine differri,
Poenul. 1. 1. Verto itaque, dum ad ista contendunt non in eo sensu comendendi
di vocabulo sumpto, quo ἀγαθὸν ἀγαθὸν ἀγαθὸν, de re aliqua contendere, sed
quo πρὸς πρὸς πρὸς, ad rem aliquam, quam studiose prosequitur, contendere quis dici-
tur. & sic usus est Marcus 1. 9. 27. 40. & 1. 11. 10. Gatak. 2 Legendum
cum Gatakerο κερῶν. 3 Scribe πολίμους. Casaub. 4 Fortan, ἀντιπρὸς ἢ τῶν.
Gatak.

no te probe utetur, teque in operariorum operasque mutuas conferentium partem recipiet. tu vero cave pars ejusmodi sis, qualis in fabula vilis & ridiculus versus ille, cujus meminit Chrysippus.

43. Nunquid Sol pluviae munus ambit, aut telluris Aesculapius? quid sidera ipsa, nonne diversa quamvis sint, ad unum tamen idemque efficiendum operas mutuas conferunt?

44. Siquid de me eisque quae mihi sunt obventura Dii consuluerint, omnino bene consuluerunt. etenim consilii expertem Deum nec cogitare facile fuerit. ut autem male mihi facerent, ecquid eos impelleret? ecquid enim vel illis ipsis, vel universo, cujus praecipue curam gerunt, inde accederet? quod si de me speciatim nihil consuluerint, at de rebus universi saltem omnino consuluerunt; quibus & mea cum consecutione necessaria cohaereant, amplecti haec debeo eisque acquiescere. fin de nulla prorsus re consilia ineunt, quod tamen impium est credere, quorum tunc immolemus, supplicemus, juremus, alia faciamus, quae facimus singuli,

οσι καλῶς χρήσῃ) ὅλα ὅλα διοικῶν, καὶ παραδέχεται σε εἰς μέρες τῶν συνεργῶν καὶ συνεργητικῶν. ἀλλὰ σὺ μὴ τοιοῦτο μέρος γήνησθαι οὐτε ληθῇς καὶ γελοῖος εἶσθαι ἐν τῷ δράματι, ὅς ἐστι Χρυσίππος μέμνη).

μγ'. Μήτι οἷος τὰ τὰ ὕε-
τῶν αἰσίων ποιεῖν; μήτι ὁ Ἀσκληπιὸς τὰ τῆς κακοφύρας; τί τῶν ἀστρῶν ἕκαστον, καὶ διὰφορα μὲν, συνεργαὶ τῶν πρὸς τὸ αὐτὸν;

μδ'. Εἰ μὲν ἔν ἐξελύσαντο περὶ ἐμὲ ὅτι ἐμοὶ συμβῶμαι ὀφελόντων οἱ θεοὶ, καλῶς ἐξελύσαντο. ἄλλων γὰρ θεῶν ὅδε ἐπινοήσας ῥάδιον. κακοποιήσας δέ με τίς τίνα αἰτίαν ἐμελλον ὀρμῶν; τί γὰρ αὐτοῖς, ἢ τῷ κοινῷ, ὅς μάλιστα προσοῦν), ἐκ τῶν περιεγέρτο; εἰ τῶν ἐξελύσαντο κατ' ἰδίαν περὶ ἐμὲ, περὶ γὰρ τῶν κοινῶν πάντως ἐξελύσαντο, οἷς καὶ ἐπακολούθησιν καὶ αὐτὰ συμβαίνοντες, ἀσπάρομαι ὅς ἐργάζαν ὀφείλω. εἰ δὲ ἄρα ὡς μὴθενὸς βελεύον), πιστεύειν μὲν ἔχοντο, ἢ μὴδὲ θύωμεν, μὴδὲ εὐχώμεθα, μὴδὲ ὀμνύωμεν, μὴδὲ τὰ ἄλλα πρὸς αὐτῶν, ἀπερ' ἕκαστος ὡς πρὸς παρόντας καὶ συμβαίνοντας

1 Chrysippi verba apud Plutarchum sic se habent: Ὡστε γὰρ αἱ κοινῶς ἐπινοήματα γελοῖα φέρονται, ἀ καὶ ἑαυτῶν μὲν ἐν φαύλῃ, τῶν δὲ ὅλων ποιήματα χάριν τινὰ πρὸς τὴν κοινὴν ὥστε ψήφειαι αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ κακίᾳ τοῖς ἄλλοις ἐκ ἀχρηστός ἐστιν. Interest tantum, quod Marcus solum eutelan, Chrysippus ἐπινοήματα φαύλα, sed uterque γελοῖος dixerit: ille ad hominem pravam, hic ad pravitatem hominis ipsam retulerit. Γαῖος

εἰδέντας τὰς θεὰς πρᾶσομαι. εἰ
 ἢ ἄρα περὶ μηδενὸς τ' καὶ ἡ-
 μῶν βαλεῖον), ἐμοὶ μὲν ἔχει
 περὶ ἐμαυτῆ βαλεῖον, ἐμοὶ δὲ
 ἐστὶ σκέψις περὶ τὰ συμφέρον-
 τας* συμφέρεται ἢ ἐκάσῳ, τὸ κα-
 τὰ τ' ἐαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ
 φύσιν. ἢ ἢ ἐμὴ φύσις λογικὴ
 καὶ πολιτικὴ* πόλις καὶ πατρίς, ὡς
 μὲν Ἀθηνῶν μοι ἡ Ρώμη, ὡς
 ἢ ἀνθρώπων, ὁ κόσμος. τὰ τ'
 πόλεσιν ἔν ταύταις ὠφέλιμα,
 μόνα ἐστὶ μοι ἀγαθὰ.

μέ. Ὅσα ἐκάσῳ συμβαίνει,
 ταῦτα τῷ ὅλῳ συμφέρεται* ἢ κεί
 τῷτ' ἀλλ' ἐπὶ ὁκείνο, ὡς ἐπί-
 πται ὅψαι ὡς φυλάττας,
 ὅσα ἀνθρώπων ἢ ἑτέροις ἀν-
 θρώποις. κρινότερον ἢ νῦν τὸ
 συμφέρον ἢ πρὶ τῶν μέσων λαμ-
 βανέσθω.

μέ. Ὅσα ἐκαστῷ συμβαίνει,
 τὰ ἀμφὶ τῷ θεάτῳ καὶ τοῖς
 πρὸς τοὺς χωροῖς, ὡς αἱ τὰ αὐ-
 τὰ ὁράματα, τὸ ὁμοῦ ἐς, πρὸς-
 κορῇ τῷ θεῷ ποιῇ τὸ καὶ ἢ πρὶ
 ὅλα τὰ βίᾳ πόλιν. πάντα γὰρ
 ἀνὰ κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ ἐκ
 τ' αὐτῶν. μέχρι τίνος ἔν;

μέ. Ἐνὸς συνεχῶς παντοίας
 ἀνθρώπων, καὶ παντοίων μὲν
 ἢ πτηνῶν, καὶ παντοίων

tanquam si Deos praesentes &
 converfantes nobiscum habea-
 mus? at si de nulla re, inquam,
 nostra consilia ineunt; quidni
 egomet mihi consulam? mihi
 autem deliberatio competit, de
 eo quod conducatur *mibi*. condu-
 cit vero unicuique, quod est
 constitutioni & naturæ ipsius
 consentaneum. porro natura
 mea rationalis & civilis est:
 civitas & patria qua Antoni-
 nus Roma; qua homo, mun-
 dus. hisce civitatibus quæ u-
 tilia, & mihi sunt bona.

45. Quæcunque unicuique con-
 tingunt, universo conducunt hoc
 sufficere poterat. sed & illud ad-
 jiciatur, quod in universum ob-
 servatione habita deprehendes,
 quicquid alicui *conducit*, etiam
 aliis *conducere*. conducibilis ve-
 ro vocabulum in sensu commu-
 ni nunc sumatur, cum de re-
 bus mediis adhibetur.

46. Quemadmodum afficere
 te solent ea quæ in theatro locif-
 que ejusmodi repræsentantur,
 ut eadem semper uniformiter
 exhibita, spectandi satietatem
 pariant: eodem modo & in vi-
 ta tota sis affectus. universa e-
 nim sunt fursum deorsum ead-
 em, & ex eisdem. quousque
 igitur?

47. Istud jugiter cogita, omnis
 generis, omniumque tam studio-
 rum, quam & nationum homi-
 nes

1 Legendum forsan καὶ ἑτέροις. hoc est, ea quæ hominum alicui eveniunt,
 non universo tantum, sed hominibus etiam aliis aliquo modo conducere. Gatah.

2 Οὐκ ἔστι. ὡς περὶ Lugd.

nes, mortem obiisse. descende hoc modo usque ad Philistionem, Phœbum, Origanionem. tum ad alias classes te transfer. eo nimirum nos concedere oportet, quo tot oratores disertī, tot philosophi verendi, Heraclitus, Pythagoras, Socrates; tot Heroes prisci, tot hos secuti imperatores, tyranni: Eudoxus insuper, Hipparchus, Archimedes; alia acuta, sublimia, industria, versuta, arrogantia ingenia. ipsi vitæ hujusce caducæ & in dieculam durantis subsannatores, qualis Menippus, illiusque similes. hos omnes jam olim occubuisse meminervis. at ecquid inde illis mali? ecquid & illis, quorum ne nomina quidem supersunt? unicum ergo istic est, quod sit plurimi faciendum, ut veritatem justitiamque colens ipse, cum mendacibus injustisque benevole degas.

48. Oblectare te siquando libuerit, virtutes eorum, qui tecum vivunt, cogita; hujus industriam, illius modestiam, aliterius liberalitatem, alterius aliam aliquam. nihil enim ani-

ἡ ἐθνῶν, τοῖς νεώτοις* ὥστε κατέ-
ναι τὰ το μέγιστα Φιλιστιῶνας, καὶ
φοίβου, καὶ Οριγανιῶνας. μέντε
νυν ἵππια τὰ ἄλλα φύλα. ἐκεῖ ἡ
μεταβαλεῖν ἡμᾶς δεῖ, ὅπως πε-
σῶσι μὲν δένοι ῥήτορες, τοσού-
τοι ἡ σερνοὶ φιλόσοφοι, Ἡρά-
κλειτος, Πυθαγόρας, Σωκράτης*
ἰσοῦται ἡ ἥρωες παλαιόν· τοσούτοι
ἡ ὑπερὸν στρατηγῶν, τύραννοι* ἵππια
τέτοις 2 ἡ Εὐδόξος, 3 Ἱππαρχος,
Ἀρχιμήδης, ἄλλαι φύσεις
ὄξαι, μεγάλοφρονες, φιλόπο-
νοι, πανῆργοι, αὐτάρδης* αὐτῆς
τῆ ἐπικῆρος ἡ ἐφημέρος τῶ ἀνθρώ-
πων ζωῆς χλευασαί, οἷον Μέ-
νιππος καὶ ὅσοι τοιοῦτοι. πᾶσι πάν-
των ἰσῶν ἐννόη, ὅτι πάλα καὶ νῦν*
τί ἐν ἴσῳ το δένον αὐτοῖς; τί καὶ τοῖς
μηδ' ὀνομαζομένοις ὅλως; ἐν
ᾧδε πολλὰ ἄξιον, τὸ μὲν ἀληθεί-
ας καὶ δικαιοσύνης εὐμνητῆ τοῖς
ψεύσεσιν καὶ ἀδίκουσι διαβῆν.

μή. ὅταν εὐφραίνει σε-
αὐτὸν θείλης, ἐν θυμῷ τὰ περὶ
περήματα τῶν συμβιωτῶν, οἷον,
τὸ μὲν, τὸ δραστέριον* τὸ ἡ
τὸ αἰδήμον* τὸ δὲ τὸ εὐμελιόδο-
τον*

1 Philistio poeta Comicus erat Socratis ætate. quinam autem fuerunt
Phæbus & Origanio, non certo notum est. Dacier. 2 Eudoxus Aiginæ, Κρίδιος
ἀστρολόγος, γεωμέτρης, ἱατρὸς, νομοθέτης. τὸν ἀνὴρ τῷ Εὐδόξῳ, ἐν δόξῳ ἐκάλει, διὰ
τὴν λαμπρότητα τῆς φήμης Laert. l. 8. qui & vitam ejus breviter descripsit. Ga-
tak. Olymp. 99. ac deinceps etiam 103, claruit. Vossius de Scient. Math.
c. 33. 13. quem vide. 3 Hipparchus Nicæus, insignis Mathematicus; quem
consiliarium navium participem vocat Plin. hist. nat. l. 2. c. 12. vid. & ibid. c. 26.
Gatak. Olymp. 154. ac novem sequentibus floruit. Vid. Vossius de Scient.
Mathemat. c. 33. 4.

τον ἄλλο δὲ ἄλλοι. ἔδεν γὰρ ἔ-
τως εὐφραίνεσθαι, ὡς τὰ ὁμοιωμά-
τα τῶν ἀρετῶν, ἐμφαινόμενα τοῖς
ἡθεσι τῶν ζώωντων, καὶ ἀθρόα
ὡς οἷόν τι ζυμπύπτονται. διὸ καὶ
πρόχρησται αὐτῷ ἐκτεόν.

μβ'. Μή τι θυχεραίνεσθαι, ὅτι το-
σῶν δὲ πινῶν λιτῶν εἶ, καὶ ἔτρε-
ακωσίαν; ἔτω δὲ καὶ ὅτι μέχρι
πτοῶν ἢ ἐτῶν βιωτέον σοι, καὶ ἔ-
μέχρι παλείονος ὥσπερ γὰρ τῆς
ἐσίας, ὅσον ἀφώρισται σοι ἐξέρχας,
ἔτως καὶ ὅτι τὰ χρόνα.

ν'. Περὶ μὲν περὶ αὐτῶν.
πράττει ἢ καὶ τὸ ἀκόντων, ὅταν τὸ
δικαιοσύνης ὁ λόγος ἔτως ἀγῇ.
εἰ μὲν τοι βία ἦς περὶ χρώμε-
νος ἐνίστηται, μετὰ βαίνει ὅτι το
εὐάρεστον καὶ ἀλυπν, καὶ συγχρῶ
εἰς ἀλλήλων ἀρετῶν τῇ κωλύσει καὶ
μνήμῃ, ὅτι ¹ μετ' ὑπερβαρε-
στος ὁρμαῖς, ² ὅτι καὶ τῶν
ἀδυνάτων οὐκ ὀρέγῃ. π. 3
ἐν; τὸ ποῖός δὲ πινῶν ὀρ-
μῆς. ³ τὰς ἢ τυγχάνεις, ἐφ'
οἷς περὶ χθηνῶν, ταῦτα γίνεσθαι.

να'. Ο μὲν φιλόδοξος ἀλ-
λοτρίαν ἐνέργειαν ἴδον ἀραθὸν
ὑπολαμβάνει· ὁ ἢ φιλήδονος,

num oblectat magis, quam vir-
tutum imagines in moribus eo-
rum qui una degunt nobiscum
exferentes se, & quam fieri potest
confertissime, mentis oculis se in-
gerentes. in promptu itaque sint
tibi.

49. Nunquid quod tot pon-
do, non autem trecentorum sis,
ægre fers? nec itaque, quod
tot annos, non autem plures
victurus sis, ægre feras. Sicut
enim staturæ, sic & temporis,
quantum assignatum est tibi, tan-
to contentus sis oportet.

50. Aliis quæ iusta sunt, per-
suadere annitatur. Sed invi-
tis etiam facito, quod iustitiæ
ratio exegerit. quod si quis vi
adhibita obstiterit tibi, tu ad
æquanimiratem & tranquillita-
tem te transfer, eoque quod ob-
stat ad virtutis alterius exerci-
tium fac utare. memineris etiam,
quod cum exceptione opus ag-
grediebare, nec id appetebas,
quod fieri non potest. quid
ergo? conatum istiusmodi. hunc
autem assequeris, etiam si ea
quæ conatus fueras, non fiant.

51. In actione aliena ambi-
tiosus bonum suum situm o-
pinatur: in passione sua volup-
tarius:

1 Vid. ad lib. 4. 1. 2 Lege καὶ ὅτι & postea ὀρέγῃ. *Gatak.* 3 Deesse vi-
detur aliquid. Supplenda forsitan conditionalis particula ut sensus sit in-
teger, [εἰ] ἰφ' οἷς περὶ χθηνῶν. atque ita sensisse videntur interpretes. Malim
tamen adjecta etiam negativa [εἰ καὶ] ἰφ' οἷς περὶ χθηνῶν, ταῦτα γίνεσθαι.
nos quod nostrum est, hoc est, conatos esse consequimur, etiam si ea ad quæ im-
pulsæ sumus, nequaquam fiant, neque exitum sortiuntur conatus nostri. ὁ μὲν
liquidem, i. e. actum nostrum, non & effectum, quod in aliena potestate
situm, nobismet ipsi proponebamus. Vel etiam persona eadem continua-
ta, καὶ ἰφ' οἷς περὶ χθηνῶν, ταῦτα μὴ γίνεσθαι. *Gatak.*

tuarius: in actione sua vir prudens.

52. Licet de re hac vel illa nihil opinari, atque ita animi perturbationem omnem effugere. neque enim habent in se res ipsæ vim ullam judicia nostra eliciendi.

53. Affuesce eis quæ ab alio dicuntur animum sedulo adhibere, & quantum poteris dicentis animo penitus interesse.

54. Quod examini non conducit, nec api conducit.

55. Si gubernatori nautæ, medico ægroti maledicerent, ecquem alium auscultarent? aut quo modo exsequerentur illi, quod navigantibus salutem pareret, ægrotantibus sanitatem?

56. Quam multi eorum, quibuscum in mundum intraveram, ex eodem jam excesserunt?

57. Aurigine affectis mel amarum videtur; à cane rabido morsus, aqua formidabilis: contra pueris pila pulchrum quid. quare igitur cuiquam succenses? an minus posse putas mentis errorem, quam apud arquatum bilem, apud lymphaticum virus?

58. Quo minus secundum na-

ιδίαν πείσιν* ὁ ὃ νῦν ἔχων, ἰδίαν πεῖσιν.

νβ'. Εἴρεσι παρὶ τὰς μεθ' ἐν ὑπολαμβάνειν, καὶ μὴ ὀχλεῖσθαι τῇ ψυχῇ* αὐτὰ γὰρ ἰὰ πρᾶγμα ἀκ' ἐκ φύσιν ποιητικὴν τῇ ἡμετέρων κρίσεων.

νγ'. Εἴρεσι σπαστὴν παρὶ τὸ ὑπ' ἐπὶ τῇ λειοδύνῳ γίνεσθαι* ἀπαρεστήτως, καὶ ὡς οἶόν τε ἐν τῇ ψυχῇ τῇ λέγοντι* γίνεσθαι.

νδ'. Τὸ ἰσχυρὸν μὴ συμφέρειν, ἀδὲ τῇ μελίσσῃ συμφέρειν.

νε'. Εἰ ὁ κυβερνήτης οἱ ναῦται, ἡ ἰατρὸς οἱ κάμνοντες καὶ ὡς ἐλεγον, ἄλλω τινὶ ἂν προσέειχον; ἢ πῶς αὐτὸς ἐνεργεῖ, τὸ τοῖς ἐμωλέεσι σωτήριον, ἢ τοῖς θεραπεύομενοις ὑγιάνον;

νς'. Πόσοι μεθ' ὧν εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον, ἤδη ἀπεληλύθασιν;

νζ'. Ἰκτεριῶσι τὸ μέλι πικρὸν φαίνει*. Ἐ λυσσώδεσσι τὸ ὑδωρ φοβερόν* καὶ παιδίοις τὸ σφαίριον καλόν. τί ἔν ὀργίζομεν; ἢ δοκεῖ σοι ἔλαστον ἰσχυρὸν τὸ διεψυγμένον ἢ τὸ χολίον τῷ ἰκτεριῶντι, καὶ ὁ ἰὸς τῷ λυσσώδεσσι;

νη'. Κατὰ τὸν λόγον τῆς σῆς

* Legendum cum Gatahero τῶν, vel postea λεγόμενον. 2 Vid. ad lib. 5. 5. 3 Recte monet Gul. Canter. var. lect. l. 7. c. 1. Legi debere καὶ ἰκτεριῶντι, & ἰκτεριῶντι. Gatak.

τῆς φύσεως, βίβν σε ἐδὲς
κωλύσει· ὡρὰ τὸν λόγον
τῆς κοινῆς φύσεως, ἔδέν σοι
συμβήσεται.

ιβ'. Οἷοί εἰσιν, οἷς θέλω
σιν ἀρέσκειν, καὶ δὲ οἷα περὶ
γνώμῃνα, καὶ δὲ οἷων ἐνεργειῶν
ὡς ταχέως ὁ αἰὼν
πάντα καλύψει, καὶ ὅσοι ἐ-
κάλυψεν ἤδη.

turæ tuæ rationem vivas, ne-
mo te coëgerit. præter ratio-
nem vero naturæ communis
nihil tibi contigerit.

59. *Perpende tecum*, quales
sint quibus placere cupiunt *quam*
plurimi, & quarum rerum potiun-
di causa *id velint*, quibusque offi-
ciis *ista demereantur*. item quam
cito ævum omnia condet, quot-
que etiam res jam condiderit.

LIBER VII.

BIBAIION ζ'.

1. **Q**UID est vitiofitas? hoc, quod sæpe vidisti. in omni casu occurrat idem, hoc est quod sæpe vidi. omnino sursum deorsum eadem deprehendes, quibus refertæ sunt historiæ priscæ, mediæ, præsentis; quibus civitates atque familiæ scatent. nihil est novi. consueta & ca-
duca sunt omnia.

2. Dogmata in te aboleri quo modo poterunt, nisi cogitationes his congruæ exstinguantur? quas refucitare tibi, quoties libuerit, licet. possum de re ista, quod oportet, opinari. si possum, quid perturbatur mihi animus? nihil quicquam ad mentem faciunt, quæ extra mentem sunt sita. hoc modo sis affectus, & rectus consistis. reviviscere tibi licet. res ipsas in-
tuere prout prius vidisti: hoc est enim reviviscere.

3. Pompæ studium inane, fabulæ scenicæ, greges, armen-

α'. **T**¹ ἐστὶ κακία; τὸ ἔστιν, ὃ πολλοὶ εἰ-
δες. Ἐπὶ πάντος
ἡ δὲ συμβαίνουσα πρὸς ἄλλον ἔχει,
ὅτι τὸ ἔστιν ὃ πολλοὶ εἰδες. ὁ-
λως ἀνὰ κατὰ τὰ αὐτὰ εὐρήσῃς,
ὧν μετὰ αἱ ἱστορίαι αἱ παλαιαί,
αἱ μέσαι, αἱ ὑπογμοῖων νῦν με-
στὰ αἱ πόλεις καὶ οἰκίαι· ἔδεν και-
νὸν πάντα. Ἐσυνήθη ὀλιγοχρόνια.

β'. Τὰ δόγματα πᾶς ἄλλως
δύναται νεκρωθῆναι, εἰ μὴ αἱ
κατάλληλαι αὐτοῖς² φαντασίαι
σθεοδῶσιν; ὡς διανεκῶς ἀνα-
ζωπρεῖν ἐπὶ σὶ ἐστὶ δύναμις
περὶ τὰς, ὃ δὲ, ὑπολαμβά-
νῃ. εἰ δύναμις, τί παρὰ σοί; καὶ
τὰ ἔξω τῆ ἐμῆς διανοίας, ἔδεν
ὅλως πρὸς τὴ ἐμὴν διάνοιαν
τὸ πάρε, καὶ ὁρὸς εἰς ἀνασιῶ-
ναί σοι ἔξεστιν. ἴδε πάλιν τὰ
πράγματα, ὡς εἰώρας· ἐπὶ τὰς
τῶν γὰρ τὸ ἀνασιῶναι.

γ'.⁴ Πομπῆς κενόσποδος, ἐ-
πὶ σκληρῆς δράματι, ποίμνια,
ἀγέλαι,

1 Συνήθη καὶ Gatak. 2 Ab opinione de rebus Phantasie obvenientibus, &
parum ab intellectu perspectis temere judicante, jam antehac sæpe evictum
est mala nostra oboriri omnia; nec dubium est quin idem hic loci volu-
erit Antoninus. Dacier. 3 As Gatak. 4 Vana viliæque varia coacervat;
quibus hominum vita conteri solet. confamilia istis habuimus supra l. 5.
33. nec absimilia prorsus infra c. 48. Gatak.

ἀγέλαια, διαδώρα πομοῖς, κυνιδίοις
ἐσάριον ἐρρίμιδον, ψαμίον εἰς
τὰς τ' ἰχθύων δεξαμένης, μυρ-
μήκων παλαιπωρίας, καὶ ἀχθο-
φορίας, μυιδῶν ἐπισημῶν δια-
δρομαί, σιγλήαρια νευροσά-
ζεμένα. καὶ ἔν ἐν ταῦτοις εὐμε-
νῶς μὲν καὶ μὴ φρουαλιόμενον ἐσά-
ναι παρακολεθεῖν μέντοι, ὅτι το-
σῆς αἰτίας ἕκαστος ἐστὶν ὅσα αἰτία
ἐστὶ ταῦτα περὶ ἃ ἐπ' αὐτῶν ἀκέν.

δ'. Δεῖ καὶ λέγειν περὶ ἀκα-
λεθεῖν τοῖς λογιμῶν, ἕκαστ' ἐ-
καστὴν ὁρμὴν γνομιμῶν. Ἐπὶ
μὲν τῇ ἐπέρῃ, εὐθύς ὁρᾶν, ἐπὶ τῇ
σκόπῃ ἢ ἀναφορᾷ ἐπὶ τῇ ἐ-
τέρῃ, περὶ φυλάσσειν, τί τὸ ση-
μαινόμενον.

ε'. Πότερον ἐφαρκεῖ ἡ ἀγνοία
μὴ πρὸς τὸ τοιοῦτον, ἢ οὐκ; εἰ μὲν ἐφαρ-
κεῖ, χρῶμαι αὐτῇ πρὸς τὸ ἔργον,
ὡς ὁρᾶν περὶ τῶν ὅλων φύ-
σεως δοθέντι. εἰ δὲ μὴ ἐφαρκεῖ, ἡ-
ται περὶ χωρῶν τῶν ἔργων τῶν δύ-
ναμιδῶν κρεῖττον ὁπότε λέσσει, εἰ
ἄλλως τὸ τοιοῦτον καὶ θήκη ἢ πράσ-
σω ὡς δύναμαι, περὶ παρα-
λαβῶν τὸν δυνάμιδον καὶ ἀπερ-
χέσσειν δὲ ἐμὰ ἡγεμονικὰ ποιῆ-
σαι τὸ εἰς τὴν κοινωμίαν νῦν καί-
ριον καὶ χρήσιμον. ὅτι γὰρ ἂν δι-
εμαυτῇ, ἢ σὺ ἄλλω ποιῶ, ὡ-

ta, velitationes, catulis proje-
ctum officulum, offula in pi-
scinam immissa, fornicarum æ-
rumnæ & bajulationes, mu-
sculorum perterritorum discursus,
figillaria verticillis cita.
hoc genus sunt externa cuncta. in
his igitur benevolum placidum-
que consistere par est, non au-
tem inolescere: intelligere ni-
hilominus, tanti quemque esse,
quanti illud est in quo studium
posuerit.

4. In sermone, eis quæ
dicuntur; in conatu omni, eis
quæ fiunt animum advertere
oportet: & in altero quidem,
quid designetur; in altero ve-
ro, quorum referatur, confide-
randum.

5. Sufficitne ad istud mens
mea, necne? si sufficit, ea
tquam instrumento ab uni-
versæ natura mihi dato ad hoc
efficiendum utor: si non suffi-
cit, aut opus illi concedo, qui
me melius id efficere potest,
nisi aliter ad officium meum
pertinuerit; vel quod possum
facio, eo adscito qui mentis
meæ opera usus id possit,
quod ad societatem humanam
est hoc ipso tempore tempe-
stivum ac utile. quicquid enim,
vel per me, vel cum alio fece-
ro,

1 Aut ista è loco suo mota sunt, aut, quæ ad membra priora pertinent,
Marcus ipse subjunxit. Hunc itaque in vertendo ordinem sequi præco-
ptabam, Gatake.

ro, ad id duntaxat tendere fas est, quod est societati utile & congruum.

6. Quam multi qui celebres admodum olim exstiterē, oblivioni nunc sunt traditi? quam multi etiam eorum, qui istos celebraverant, jam olim penitus aboliti sunt?

7. Auxilii ne te pudeat. hoc est enim tibi propositum, ut quod est muneris tui facias, quomodo militi in dimicatione murali. quid ergo, si ad propugnaculum ascendere solus, quia claudus es, nequeas, ab altero vero adjutus possis?

8. De futuris sollicitus ne sis. accedes enim ad ea, si ita necesse fuerit, ratione instructus eadem, qua nunc ad praesentia uteris.

9. Omnia sunt sibi invicem implexa, & vinculo quodam sacro sibi invicem sic devincta, ut nihil alterum ab altero sit alienum. coordinantur enim simul, eundemque mundum cohoneant. etenim & mundus unus, & Deus unus est in omnibus, & † materia una, & lex una; ratio nempe animantium intelligentium omnium communis, & veritas una. siquidem & perfectio una animan-

δε μόνον χρη σωλείν, εἰς τὴ κοινῇ χρήσιμον καὶ εὐάρμοστον,

5. Ὅσοι μὲν πολυύμνητοι γένοντο, ἤδη λήθη ᾤσθη δέδον; ὅσοι δὲ τέχας ὑμνήσαντες πάλαι ἐκπεδῶν;

7. Μὴ αἰσχύνε βοηθέμενος* πρόκειται γὰρ σοι ἐνεργεῖν τὸ ὑπεράλδον, ὡς στρατιῶτῃ ἐν τετραγωνίᾳ. τί ἔν ἐάν σὺ μὲν χαλκῶν ἐπὶ τῷ ἐπαλξιν ἀναβῇ μόνος, μὴ δύνῃ, σὺν ἄλλῳ δὲ δυνατὸν ἢ τῷ;

8. Τὰ μέλλοντα μὴ παρασέτα. ἥξεις γὰρ ἐπ' αὐτὰ, ἐάν δεῖσῃ, φέρων τὸν αὐτὸν λόγον, ὧν ἡμῶν πρὸς τὰ παρόντα χρᾶ.

9. Πάντα ἀλλήλοις ἐπιπλέκεται καὶ ἡ σύνδεσις ἱερὰ, καὶ σχεδὸν ἡ ἐξέν ἀλλότριον ἄλλο ἄλλω. συγκολλητικαὶ γὰρ, καὶ συγκοσμεῖ τὸ αὐτὸν κόσμον. κόσμος τε γὰρ εἰς ἀπάντων, θεὸς εἰς ἀπάντων, καὶ εἰς μία, καὶ νόμος εἰς, λόγος κοινὸς πάντων τῶν νοερῶν ζώων, καὶ ἀλήθεια μία. εἴτε καὶ τελειότης μία τῷ ὁμογενῶν

1 Periochen superius proximam, à librario aliunde interjectam censet Xyland. quia quæ hic dicuntur eodem pertineant, quo priora illa c. 4. Sunt quidem argumenti ejusdem & hæc & illa periocha: verum nihil obstat, quo minus ita fuerint à Marco ipso digesta, qui prout in mentem nunc hæc nunc illa venerant, chartis illinere solenne habuit. Gatake. † Natura Xyland. substantia Casaub.

νῶν, καὶ ὁ αὐτὸς λόγος μετεχόντων ζώων.

ι. Πᾶν τὸ ἐνυλον, ἐναφανίζεται τέχιστα τῇ τ' ὅλων ἐσία καὶ πᾶν αἰώνιον, εἰς τ' ὅλων λόγον τέχισται ἀναλαμβάνεται καὶ παντὸς μνήμη τέχισται ἐγκαταχώννυται τῷ αἰῶνι.

ια. Τῷ λογικῷ ζῳῷ ἡ αὐτὴ πρᾶξις κατὰ φύσιν ἐστὶ, ὡς κατὰ λόγον.

ιβ. Ορθός, ἡ ὀρθόμηνος.

ιγ. Οἷόν ἐστιν ἐν ἡνωμένοις καὶ μέλη τῶ σώματι, τῶτον ἔχει τὸν λόγον ἐν διεσῶσι καὶ λογικά, πρὸς μίαν πινὰ συνεργίαν καταποδρασμένα. μᾶλλον δέ σοι ἡ τέχνη νόησις περσπεύεται, ἐὰν πρὸς ἑαυτὸν πολλάκις λέγῃς, ὅτι μέλη εἰμι καὶ ἐν τῷ λογικῷ συστήματι. ἐὰν ὅμως ἡ διὰ τῶν στοιχείων μέρη εἶναι ἑαυτὸν λέγῃς, ἔπω διὰ καρδίας φιλέεις τὴν ἀνθρώπου καὶ πᾶσι κατεληπτικῶς εὐφραίνει τὸ εὐεργετῆν· ἔγωγε πρὸς αὐτὸ ψιλὸν ποιεῖς· ἔπω ὡς αὐτὸν εὐποιῶν.

ιδ. Ο θελεῖ, ἔχωθεν προσ-

tium sibi invicem congenerum, ejusdemque rationis participum.

10. Materiale omne, in universi substantiam quam celerime evanescit: † causale omne, in universi rationem non minus cito resorbetur; memoria denique rei cujusque pari celeritate in ævo quasi defossa sepelitur.

11. Animalī ratione prædita eadem actio est, & secundum naturam, & secundum rationem.

12. Aut rectus, aut erectus vis.

13. Quomodo se habent in continuis corporis membra, eodem se habent in distinctis quæ ratione sunt prædita cum ad mutuas rei eidem conficiendæ operas conferendas nata sint utraq; consideratio hæc animum tuum magis attinget, si te frequenter sic allocutus fueris, Membrum sum ego compagis istius quæ ex ratione præditis componitur. sin partem duntaxat esse te dixeris, homines ex animo nondum diligis: hoc ipsum benefacere per se nondum oblectat te: adhuc tanquam quod fieri deceat tantum facis, nondum perinde ac si tibi ipsi benefacias.

14. Quicquid voluerit, eis ex-

1 Verba illa διὰ τῶν στοιχείων glossēma forsan fuerint. Gatak. 2 Κατεληπτικῶς legi vult Gatak. ita nempe delectat ut ulterius nihil requiras. eadem vox reperitur l. 9. 42. ubi vide. verum κατεληπτικῶς retinet Dacier. & vertit, Veram istam esse solidam quæ à totius corporis consensu proficiētur, nondum percipis voluntatem. Id enim agit Antoninus, ut membrum quod ceteris facit bene, eadem opera benefacere & sibi & eodem affici gaudio, evincat, quo illa quibus beneficit, perfunduntur. † Spirituale Dacier.

trinfecus accidat, quæ casibus istiusmodi affici possunt. ipsa enim, quæ affecta sunt, conquerantur, si velint. ipse nisi malum censuero id quod contingit, nondum sum læsus. in me autem situm est, nihil tale opinari.

15. Quicquid vel fecerit vel dixerit quisquam, probum esse me oportet. haud aliter, quam si aurum aut smaragdus aut purpura ita jugiter diceret, Quicquid fecerit dixeritve quisquam, smaragdum esse me oportet, nitoremque meum retinere.

16. Mens an non ipsa perturbat se? verbi gratia, an non ipsa in formidinem, in modestiam impellit se? an non se ipsa cupiditate incendit? alius quis si terrefacere eam aut contrire possit, faciat. in ipsius voluntate situm est, ut ne ad motus istiusmodi opinando se commoveat. corpusculum ne quid patiatur, sibi curæ habeat, si possit; & quando patitur quicquam, conqueratur: animula vero, quæ timet, quæ dolet, quæ super his omnino aliquid opinatur, nihil horum patietur, nisi si ipse in iudicium istiusmodi demiseris. nullius rei alterius per

πιπλέτω· τοῖς παθεῖν ἐκ τῆ
περοπλώσεως ταύτης δυναμέ-
νοις. ἐκεῖνα γὰρ, εἰάν τι γένηται,
μέμψε[ι] τὰ παθόντα· ἐγὼ δὲ,
εἰάν μὴ ὑπολάβω ὅτι κακὸν τὸ
συμβεβηκός, ἔγω βέβλαμμαι.
ἔστι δέ μοι μὴ ὑπολαβεῖν.

16. Ὁ, ἂν τις ποιῇ ἢ λέγῃ, ἐμὲ
δεῖ ἀγαθὸν εἶναι. ὡς ἂν εἰ ὁ χρυ-
σὸς, ἢ ὁ σμαράγδος, ἢ ἡ πορφύ-
ρα τὸ τοιοῦτον ἔλεγον, ὁ, ἂν
ποιῇ, ἢ λέγῃ, ἐμὲ δεῖ σμαρά-
γδον εἶναι, καὶ τὸ ἐμαυτῷ χρω-
μα εἶναι.

15. 3. Τὸ ἡγεμονικόν, αὐτὸ
ἑαυτῷ ὅτι ἐνοχλεῖ. οἷον, λέγω,
ὃ φοβεῖ ἑαυτὸ εἰς ὀπθυμίαν. εἰ
δὲ τις ἀλλ᾽ αὐτὸ φοβῆσθαι ἢ
λυπῆσθαι διώκῃ, ποιέτω. αὐτὸ
γὰρ ἑαυτὸ ὑποληπτικῶς ἐτρέ-
ψαι εἰς τοιαύτας τροπὰς. τὸ
σωμάτιον μὴ πάθῃ τι, αὐτὸ
μεριμνάτω, εἰ διώκῃ, καὶ λε-
γέτω, εἴη πάσχει τὸ ὃ ψυχά-
ριον, τὸ φοβερόν, τὸ λυπρό-
ν, τὸ περὶ τῶν ὅλων ὑ-
πολαμβάνον, ὃ δὲ μὴ πάθῃ
4. ὃ γὰρ ἔχεις αὐτὸ εἰς κρί-
σιν τοιαύτων. ἀπεσοδέες ἐστὶν
ὅσων

1. Hoc est, corpusculi mei membris. *Gatak.* 2. Lego, ὅ, τι ἂν τις π. *Gatak.*
3. Manca hæc esse ex sequentibus satis patet. *Boetius* per interrogationem
concupi postulat: cui ego libens assentior; & quæ defunt, ita supplenda
existinarem. ἐκ ἐνοχλεῖ; εἰς λέγω, ὃ φοβεῖ ἑαυτό; [ἐ λυπῆς] εἰς ὀπθυμίαν [ἐ
μεί; vel ἐκ ἀγῆς;] *Gatak.* 4. Ei ὃς ἔχεις, vel παρῆεις αὐτὸ εἰς κ. *Salmas.*
quam lectionem in versione expressit *Gatak.*

ὅσον ἐφ' ἑαυτῶν, τὸ ἡγεμονικόν, εἰάν
μὴ ἐαυτῶν ἐνδύανται καὶ αὐτὰ
ἢ καὶ ἀπαραχόν, εἰ ἀνεμπόδιστον, εἰάν
μὴ ἐαυτοὺς παραδοῖν ἢ ἐμπόδιστον.

15. Εὐδαιμονία ἐστὶ δαίμων
ἀγαθὸς, ἢ ἀγαθόν. τί ἐν ᾧ δε
ποιεῖς, ὡς φαντασία; ἀπέρχου,
τὸς θεῶς σοι, ὡς ἡλθες. ἔγδ
χρήζω. εἰ ἡλύθης ἢ κατὰ
τὸ ἀρχαῖον εἶδος. οὐκ ἐργάζο-
μαί σοι· μόνον ἀπιδί.

16. φοβῆταί τις μεταβολῶν;
τί γὰρ δυνάτῃ χωρὶς μεταβολῆς
ὑπάρχει; τί δαί φιλίππερ ἢ οἰ-
κειότερον τῇ τ' ὅλων φύσει; σὺ
ἢ αὐτὸς λέγουσθαι δυνάσασαι, εἰάν
μὴ τὰ ξύλα μεταβάλλῃ; τραφῆ-
ναι ἢ δύνασσαι, εἰάν μὴ τὰ ἐδωδι-
μα μεταβάλλῃ; ἄλλο δὲ τί τ' χρη-
σίμων δυνάτῃ σωτελεσθῆναι
χωρὶς μεταβολῆς; ἐχθρὸς ἐν,
ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ σὲ μεταβάλλειν ὁ-
μοίον ἐστὶ καὶ ὁμοίως ἀναγκαῖον
τῇ τῶν ὅλων φύσει;

17. Διὰ τ' ὅλων οὐσίας, ὡς

se indiga est mens, nisi ipsa si-
bi indigentiam creaverit. ead-
emque ratione & perturba-
tione & impedimento omni
immunis, nisi ipsa se pertur-
baverit aut impediverit.

17. Felicitas est bonus ge-
nius, sive mens bona. quid i-
gitur facis hic, o phantasia?
facisse hinc, per deos, uti ac-
cessisti: nihil enim opus te ha-
beo. more antiquo accessisti.
nec succenseo tibi tamen: fa-
cesse tantum.

18. Cur mutationem quis me-
tuat? ecquid enim fieri potest
absque mutatione? ecquid au-
tem aut gratius aut familiarius
universi naturæ? ipse num bal-
neo uti poteris, ni ligna mu-
tationem subeant? num nutri-
ri, ni edulia itidem mutantur?
nunquid aliud utile quicquam
perfici, nisi interveniente mu-
tatione? an non vides simile
quiddam esse & mutationem
tui, nec universi naturæ minus
necessarium?

19. Per mundi substantiam,
tanquam

1 Deesse vocabulum aliquod videtur, quod membrum posterius expleat.
forsan [ἡγεμονικόν] ἀγαθόν, fuerat, in hoc enim Marco censente τὸ πᾶν. Idem-
que eidem ὁ δαίμων iste. l. 2. 13. 17. & l. 10. 13. quo loco ait τὸν νῦν, ubi
voluerit, ἀγαθὸν δαίμονα fieri. Conjecturam meam firmat, quod ex Platone
Clemens Stomat. l. 2. Αὐτὸς δὲ ὁ Πλάτων τὴν εὐδαιμονίαν, τὸ εὖ τὸν δαίμονα ἔ-
χειν δαίμονα ἢ λόγον, τὸ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἡγεμονικόν. Gatak. 2 Forsan [νῦν] τὸς
Θεῶς. atque ita Casaub. Sed nec fortasse ἢ particula illa interjecta opus fue-
rit. siquidem Salmasius formulam usitatam esse monet τὸς Θεῶς σοι, subaudi
ἡμῖν, eamque locutionem occurrere in Anacreonte carm. 31. Αἶψός με, τὸς
Θεῶς σοι, Πιέν πίνε αἶμασι. & Avian. in Epictet. Dissert. l. 3. c. 26. Παῦσαι,
τὸς Θεῶς σοι, ἐμπαύζων με τῇ ψυχῇ. Locus ergo sincerus & integer est. nec
ulla ratione admittenda Annotationis Lugd. interpolatio ἀπέρχου ὡς τὸς
Θεῶς σοι. Gatak.

tanquam per torrentem, corpora transeunt universa, ipsa universo, prout membra sibi invicem nostra, coalita & eidem coöperantia. quot Chrysippos, quot Socrates, quot Epictetos jam dudum absorpsit ævum istud? idem tibi de quovis tum homine, tum re succurrat.

20. Hoc unum me sollicitum habet, nequid ipse faciam, quod hominis conditio vel minus velit, vel secus velit, vel nunc nolit.

21. Instat tempus, quo tu omnium oblitus eris; instat, & quo omnes tui.

22. Hominis est, etiam eos qui offendunt, diligere. hoc fiet, si una succurrat tibi, tum esse tibi cognatos, tum infcios invitosque peccare: adhæc, paulo post utrosque vestrum morti concessuros; præ omnibus denique, nihil eos te læfisse, neque enim mentem tuam deteriore facere possunt, quam prius fuerat.

23. Universi natura ex communi rerum omnium materia, tanquam è cera, nunc equuleum effingit; quem mox denuo diffingit, ejusdemque materia ad arborem producendam abutitur; tum ad homuncionem, dein ad aliud quidpiam. horum autem quodlibet ad breve temporis spatium subsistit. istis autem, sicut arcæ, dissolvi nihilo magis molestum est, quam compingi primo fuerat.

διὰ χημάρεσς διεκπαρεύεῖ) πάντα τὰ σώματα, τῷ ὅλῳ συμφυῇ & σιωπῇ, ὡς τὰ ἡμέτερα μέρη ἀλλήλοις. πῶς ἤδη ὁ αἰὼν Χρυσίππῳ, πῶς Σωκράτῃ, πῶς Ἐπικτήτῃ κατέπεπαινε; ὅ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ παντὸς ἔπινος ἔν σοι ἀνθρώπου καὶ τοῦ πράγματος ὡς πεπαιγμένου.

κ'. Ἐμὲ ἐν μόνον παρῶσα, μή τι αὐτὸς ποιῶ, ὃ ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐθέλει, ἢ ὡς ἐθέλει, ἢ ὅ νῦν ἐθέλει.

κα'. Ἐγγὺς μὲν ἡ σὴ παρῶσα πάντων λήθη. ἐγγὺς δὲ ἡ πάντων περὶ σε λήθη.

κβ'. Ἰδιον ἀνθρώπου φιλεῖν καὶ τὰς παλαιότητας. τὰ το δὲ γίνεσθαι, εἴαν συμπαραπίπῃ σοι, ὅτι & συγγενὴς, καὶ δι' ἀγνοίαν, & ἄκοντες ἀμαρτανέσθαι, καὶ ὡς μετ' ὀλίγον ἀμφοτέροι πενήξετε, καὶ παρῶσα πάντων, ὅτι ἐκ ἐβλαψέ σε. & γὰρ τὸ ἡρμονικὸν σε χεῖρον ἐποίησεν, ἢ παρῶσεν.

κγ'. Ἡ τῶν ὅλων φύσις, ὅτι ἐὼς ὅλης ἐξίσταται, ὡς κηρὸν, νῦν μὲν ἵππαιον ἐσπασσε· συγχέασαι δὲ τὰ το, εἰς δένδρεα φύσιν συνεχρήσατο ἢ ὅλη αὐτὴ εἶτα εἰς ἀνθρώπων, εἶτα εἰς ἄλλό τι· ἕκαστον δὲ τῶν πρὸς ὀλίγον ὑπέστη. διὸν ἢ ἐδὲν τὸ διαλυθῆναι τῷ κίβωτῳ· ὥσπερ ἐδὲ τὸ συμπυκνῆναι.

κδ'. Ἐπὶ τὸ

κδ'. τὸ δὴ πικρὸν τῶ παρ-
σώπῃ λίαν ὡς φῦσιν, ὅταν
πολλὰ κίς ἐναποθήσκειν ἢ πρό-
οχημα, ἢ τὸ τελούτων ἀπε-
σείδῃ, ὥστε ὅλως ἐξαφθίῃαι
μὴ δύνασθαι αὐτῶ γε τέτρω πα-
ραχελῶθαι πειρῶ, ὅτι ὡς φῦσιν
λόγον. εἰ γὰρ καὶ ἡ συναίσθησις ἐ-
ἀμαρτάνειν οἰχέσεται, τίς ἐπὶ
τῶ ζῆν αἰτία;

κε'. Πάντα ὅσα ὁρᾷς, ὅσον ἔπω
μεταβαλεῖ ἢ τὰ ὅλα διοικῶσαι
φύσις, καὶ ἄλλα ἐκ τῆς φύσεως, αὐτῶν
ποιήσῃ. Ἐπάλιν ἄλλα ἐκ τῆς ἐκεί-
νων φύσεως, ἵνα αἰνεαρόν ᾖ ὁ κόσμος.

κς'. Ὅταν τις ἀμάρτη τι εἰς
σέ, εὐθύς ἐν θυμῷ τί ἀγαθὸν ἢ
κακὸν ὑπολαμβάνῃ ἡμαρτε. τῷ
το γὰρ ἰδὼν, ἐλέησεις αὐτὸν, ἐ-
ἔπεθαυμάσεις, ἔπεὶ ὀργισθήσῃ.
ἢ τοι γὰρ ἐκ αὐτοῦ τὸ αὐτὸ ἐκεί-
νω ἀγαθὸν εἴη ὑπολαμβάνεις,
ἢ ἄλλο ὁμοειδές. δεῖ ἔν τινι
γινώσκειν. εἰ δὲ μή κετι ὑπο-
λαμβάνεις τὰ τοιαῦτα ἀγαθὰ
καὶ κακὰ, ῥᾶσιν ευμύθως ἔσῃ
τῶν περὶ ὁρῶντι.

κζ'. Μὴ τὰ ἀπάντα ἐννοεῖν,
ὡς ἡδὴ ὄντα· ἀλλὰ τὰ παρόν-
των τὰ δεξιῶτατα ἐκλογίζε-

24. Torvitas vultus est valde
præter naturam. ubi ei sæpius
assueverit quis, immori solet;
vultusque decor ita inde exstin-
guitur, ut denuo reaccendi om-
nino nequeat. ex hoc ipso autem
intelligas licet esse præter ratio-
nem. Siquidem enim ita vultum
quis obfirmaverit, ut peccati sen-
sus omnis aufugerit, quorsum ho-
mo sic affectus vitam protrahat
amplius?

25. Quæcunque vides univer-
sa mox est mutatura universi re-
ctrix natura, aliaque ex eorum
materia effectura, & ex horum
rursus alia, ut mundus perpet-
tim renovetur.

26. Cum adversus te quicquid
peccaverit quis, considera statim,
quid bonum malumve esse ra-
tus id egerit. hoc enim per-
specto, misereberis illius, nec aut
miraberis, aut succensebis. for-
san enim vel idem illud, quod
ille, vel aliud quidpiam ejusmo-
di, ipse bonum esse opinaris.
hoc si fuerit, & illite ignoscere
oportet. sin ejusmodi nec bona
nec mala censueris, ex errore
animi delinquentem æquanimi-
ter feras.

27. Non tam quæ defunt tibi,
quam quæ adsunt, cogita. ex
his autem selige quæ gratissima
sunt

1 Periochen hanc misere mutilatam ac vitiatam esse, satis indicant tam
discrepantes à se invicem interpretum versiones. Boosio tamen assentior qui
sic effert τὸ ἰπικρὸν τῶ παρσώπῃ λίαν παρὰ φύσιν, ὅταν πολλὰ κίς [γίγνηται,]
(vel etiam transpositione tantum facta ἢ) ἐναποθήσκει. καὶ τὸ πρόοχημα τὸ τε-
λειωταῖον ἀποσείδῃ, ὥστε ὅλως ἐξαφθίῃαι μὴ δύνασθαι. Γατακ. 2 Hæc à superio-
ribus tanquam alio spectantia se jungit Dacier.

sunt tibi, quo reputes tecum quanto cum studio ea, ni jam adeflent, tibi requireres. cave tamen interim, nedum istis lubenter acquiescis, eo in pretio habere assuescas te, ut si quando deesse contigerit, turberis.

28. Intemet convolutus esto. mens etenim rationalis ita est natura comparata, ut sibi sufficiat ipsa iusta agens, & hoc ipso nacta sibi tranquillitatem.

29. Imaginationes absterge. affectuum motus compesce. tempus præsens circumscribe. dignosce, quicquid vel tibi vel alicuiquam contingit. rem subiectam quamque divide & partire in formam & materiam. horam novissimam cogita. quod alteri peccatum est, ibi, ubi existit, relinque.

30. Eis quæ dicuntur, animum simul intende: in ea quæ fiunt faciuntve, mente altius descende.

31. Exorna te simplicitate, modestia, affectu adversus res medias indifferenti. genus humanum dilige. Deo obsequere.

--Certa, inquit ille, decurrunt omnia lege.

quid vero si elementa sola? meminisse suffecerit, lege certa ple-

δοξ. Ἐ τῶτων χάριν ὑπομνήσκει, πῶς ἂν ἐπιζητήτο, εἰ μὴ παρὺ. ἅμα μὲν τοὶ φυλάσσει, μὴ διὰ τὸ ἔστω ἀσμένειζεν αὐτοῖς, ἐδίσις ἐκλήμαν αὐτὰ, ὥς, εἰάν ποτε μὴ παρὺ, παραχθῇσεται.

κη. Εἰς αὐτὸν συνελθῶ. φύσιν ἔχει τὸ λογικὸν ἢ γνησιον, ἐαυτῷ ἀρκείας δικαιοπραγῆν, ἔπαρ αὐτὸ τὰ τοιαύτην ἔχοντι.

κθ. Εὐαλεῖσιν τὸ φαντασίαν. ἔσονται τὸ νευροσπασίαν. περιγραφῶν τὸ ἐνεσῶς ἔχρον. γνώρισον τὸ συμβαῖνον, ἢ σοι, ἢ ἄλλω. διέλε ἔμερισον τὸ ὑποκείμενον, εἰς τὸ αἰτιώδες καὶ ὑλικόν. ἐννόησον τὸ ἐρχάτιον ὥραν. τὸ ἐκείνω ἁμαρτηθῆν, ἐκεί κατὰ λῆπε, ὅπως ἡ ἁμαρτία ὑπέστη.

λ. Συμπαρεκτέινειν τὸ νόησον τοῖς λεγομένοις. εἰς δύο εἰς τὸ νῦν εἰς τὰ γινόμενα ἔποιεσται.

λα. Φαίδρουνον σεαυτὸν ἀπολόγη καὶ αἰδοῖ καὶ τῇ πρὸς τὸ ἀνὰ μέσον ἀρετῆς καὶ κακίας, ἀδιαφορία. Φίλησον τὸ ἀνθρώπινον γένος. ἀκολέθησον θεῷ.

--ἐκείνος μὲν φησιν, ὅτι πάντα νομίστι.

ἢ ἐπὶ εἰς δαίμονα τὰ σοιχεῖα ἀρκεῖ δὲ μεμνησθαι, ὅτι πᾶσι πάν-

πῶ

1 Hemistichium videtur poetæ alicujus: ideo præmisit, ἐκείνος γὰρ φησιν. 2 Locus corruptus. Legit Boet. ἢ τῶν [μῶν] εἰς ἀφῆμεν τὰς. lectionem autem Casanboni τὴ δαί εἰ μὲν καὶ σοιχεῖα 3 in versione expressit Galak.

τα νομιστὶ ἔχει, ἢ δὴ λίαν ὀλίγα.

λβ'. Περὶ θανάτου¹ εἰσκέδα-
σμός, ἢ ἄτομοι, ἢ κένωσις, ἢ τοι-
σθεσις, ἢ μετάρσις.

λγ'. Περὶ πόνου· τὸ μὲν ἀφώ-
ρητον, ἔξάγει· τὸ δὲ χρονίζον,
Φορητὸν· καὶ ἡ Διάνοια τὴν ἐαυ-
τῆς γαλήνην κατὰ ὁπλή-
ψιν διατηρεῖ, καὶ ὁ χεῖρον τὸ ἡγε-
μονικὸν ζέχονεν. τὰ δὲ κακῶς με-
μέρη ὑπὸ τοῦ πόνου, ἢ διώα-
ται, καὶ αὐτὸ δόποφηνάσθω.

λδ'. Περὶ δόξης· ἴδε τὰς
Διανοίας αὐτῶν, οἷαι, καὶ οἷα μὲν
φεύγεται, οἷα δὲ διακρύβεται. Ἐ-
ὅπως αἱ θῖνες ἀλλὰ ἐπ' ἀλλὰ
ἐπιφορέμεναι κρύπτει τὰ
καύτερά· ἔτις ἐν τῷ βίῳ, τὰ
πρότερα ὑπὸ τοῦ ἐπενεχθέντων
ταχίσαι ἐκαλύφθη.

λε'. Πλατωνικόν· ὡς ἐν ὑπέρ-
χει Διάνοια μεγαλοπρεπής, καὶ
σεωρία παντὸς μὲν χρόνου, πα-
σης δὲ εἰσίας, ἀρετὴ οἷα τέτα-
μέρα τι δοκεῖν εἶναι τὸν ἀν-

raque ferri, aut paucis saltem
duntaxat exceptis.

32. Ad mortem quod attinet,
sive fuerit dissipatio, sive in ato-
mos redactio, sive exinanitio ;
vel est extinctio vel translatio.

33. De dolore sic habeas. si
ferri non potest, interimit: si
diutius duraverit, ferri potest.
mens interim opinionis ope
tranquillitatem servat suam; nec
deterior quicquam inde fit pars
animi princeps. corporis vero
membra, quæ dolore sunt affli-
cta, ipsa, si quid possunt, de eo
statuant.

34. Quod ad gloriam, animos
eorum à quibus ea expellitur, confi-
dera, & qualia tum fugiant, tum &
secentur. illud item dispice, sicut
arenarum cumuli, alii aliis su-
peringesti, priora abscondunt;
perinde in vita contingere, ut
antegressa à succedentibus quam
celerime abscondantur.

35. Platonis dictum. Cui i-
gitur animus sublimis fuerit,
quique & tempus omne, & sub-
stantiam omnem contempletur;
nunquid huic magnum quid-
dam putas posse videri homi-
nis

1 Εἰ μὴ λίαν ὀλίγα Boet. quod sequitur Gatak. 2 Xyland. & Casaub. pro εἰ le-
gunt ἢ. potest tamen retineri conditionalis particula, ut dicatur, sive dissipatio,
sive resolutio, sive annihilatio detur, omnino unum è duobus istis consequatur necesse
est, ut vel extinguatur anima vel transferatur. Gatak. 3 Per ὁπλήψιν intel-
ligit Casaub. obfirmatam animi constantiam, qua doloribus corporis for-
titer obnititur, & aditus ad se quasi præcludit omnes. verum ὑπόληψιν le-
git Gatak. ut idem sit τῇ ἑαυτῆς γαλήνῃ κατὰ ὁπλήψιν διατηρεῖν, quod supra
c. 14. μὴ ὑπολαμψάμεν ὅτι κακὸν τὸ συμβεβηκός. 4 Elegans similitudo, ab arenis
mutuata, quarum acervi cumulique, sive ventorum sive fluctuum vehementia
ac violentia adacti, alii aliis superveniando illos isti adoperiunt obruunt-
que. Gatak. 5 Ex libro 6. de Repub. p. 486. Tom. 2. Edit. Stephan.

nis vitam? Fieri, inquit, non potest. Neque mortem igitur grave quid reputabit. Minime vero.

36. Antisthenis illud. Male audire, cum beneficias, regium est.

37. Indignum est, vultum animo obsequentem, pro ejus imperio conformare & componere semet; ipsum autem animum ad sui ipsius arbitrium non conformari & componi.

38. Nam neutiquam hominem rebus irasci decet:

Nil quippe curant ipsæ.

39. Diis leto exemptis ac nobis gaudia dones.

40. Spicæ velut frugiferas, sic vitam meti:

Ut hic sit, ille non sit.

41. Si me, meosque liberos Dii negligant,

Hujus etiam constat ratio.

42. Æquum bonumque à me est.

43. Lamentantibus ne collamenteris, neve commovearis.

θρῶπινον βίον; ἀδύνατον, ἢ δι' ὅς. ἔκδ' ἐν τῷ θανάτῳ ἐδδόν τ' ἡγήσεται ὁ πειθετός. ἡμισυ γὰρ.

λς'. Ἄνθρωπινόν. βασιλικόν μὲν εὖ πράττειν, κακῶς δ' ἀκρίβει.

λς'. Αἰσχρόν ἐστι, τὸ μὲν προσώπων ὑποσηκον εἶναι, καὶ σχηματίζεσθαι, καὶ κατασκευάζεσθαι ὡς κελεύει ἡ διαίτα, αὐτὸν δ' ὑφ' ἑαυτῆς μὴ σχηματίζεσθαι καὶ κατασκευάζεσθαι.

λη'. Τοῖς πράγμασιν γὰρ ἔχει θυμῷ καὶ χροῶν. Μέλει γὰρ αὐτοῖς ἔδδεν.

λθ'. Ἀθανάτοις τε θεοῖς καὶ ἡμῖν χάρματα δόιης.

μ'. Ὁ βίον φερῖζεν, ὥστε καρπὸν εἶχον.

καὶ τὸ μὲν εἶναι, τὸ δ' ἡμέ. μὰ. Ἐἰ δ' ἡμελήθῃ ἐκ θεῶν καὶ παῖδ' ἐμὰ,

ἔχει λόγον καὶ τῶτο.

μς'. Τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμῷ καὶ τὸ δίκαιον

μγ'. Μὴ συνεπιθρῶνῃν, μὴ σφύζην.

μδ'. Πλά-

1 Ex Arrian. in Epictet. dissert. l. 4. c. 6. Gatak. 2 Euripidis sunt ex Bellerophonte, ut docet Stobæus, Tom. 2. Tit. 108. Gatak. 3 Cujus epicī ista sint, nondum comperi. Videntur parentis alicujus verba, filium ad rem probe strenueque gerendam adhortantis. Gatak. 4 Euripidis esse ex Hypsipyle auctor est Stobæus Tom. 2. Tit. 108. apud quem ut & apud Plutarch. ad Apollon. posterior versus sic concipitur; καὶ τὸν μὲν εἶπαι, τὸν δὲ μή. Gatak. 5 Ex incerto Tragico, sed pietatis prægnans proflatio. Gatak. 6 Est Aristophanis ex Acarn. act. 2. [sc. ult.] quod in proverbiale loquendi formulam cecidit Ita usurparunt Cæsar. ad Attic. l. 6. ep. 1. & l. 8. ep. 8. & Clem. Alex. Strom. l. 6. Gatak.

μδ'. Πλατωνικά. ¹ Εγὼ δὲ
 ἴετω ἂν δίκαιον λόγον ἀντεῖπι-
 μι. ὅτε ἐκαλῶς λέγεις, ὦ ἄν-
 θρωπε, εἰ εἴει δ' ἂν κίνδυνον ὑ-
 πολογίζεσθαι ἔξ ἑν, ἢ τε θνῆσθαι
 ἄνδρα, ὅτε καὶ μικρὸν ὄφε-
 λος· ἀλλ' οὐκ ἐκείνο μόνον σκο-
 πεῖν ὅταν πράτῃ, πότερον δι-
 καία ἢ ἀδίκᾳ πράτῃ, καὶ ἄνδρὸς
 ἀγαθῷ ἔργῳ ἢ κακῷ.

με'. ² Οὕτω γὰρ ἔχει, ὦ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ, ὅ
 ἂν τις αὐτὸν τάξῃ ἡγεσιμῶν
 βέλτερον εἶναι, ἢ ὡς ἀρχιεὶς
 περὶ τῆς, ἐνταῦθα δεῖ, ὡς ἐμοὶ
 δοκεῖ, ἰδύμεντε κινδυνεύειν, μη-
 δὲν ὑπολογιζόμενον, μήτε θά-
 νατον, μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ
 τῆς αἰσχρῆς.

μς'. ³ Ἀλλ', ὦ μακάριε, ὅ-
 ρα μὴ ἄλλῳ καὶ τὸ γυναικῶν, ἢ τὸ
 ἀγαθόν, ἢ τὸ σώζειν τε καὶ σώ-
 ζεσθαι. μὴ γὰρ τὸ μὲν, τὸ ζῆν
 ὅπου δὴ χρόνον, τὸν γε ὡς ἀλη-
 θῶς ἄνδρα, ἔατεον εἶναι, καὶ ὁ Φι-
 λοσοφικῶς, ἀλλ' ἐπὶ τρέφαν-
 τε ὡς τῶν τῶν θεῶν, καὶ
 πρὸς τῶν γυναικῶν, ὅτι
 τὸ εἰμαρμένῳ ἔδδεις ἂν ἐκ φύ-

44. Platonis ista. Ego huic
 responsum hoc, justumque il-
 lud, referrem. Parum recte cen-
 ses, mi homo, si hominem,
 qui vel ullius sit usus, existi-
 mas mortis vitæque discrimen in
 numero aliquo habiturum; nec
 hoc duntaxat consideraturum, id
 quod agit, justum an injustum,
 hominisque probi an improbi
 sit.

45. *Ejusdem.* Sic enim se re-
 vera habet, viri Athenienses;
 quocunque loco semet colloca-
 verit quis, statum eum sibi op-
 timum ducens, aut à principe
 fuerit collocatus, eum hunc tue-
 ri (uti mihi videtur) oportet,
 etiam si cum discrimine conjun-
 ctum id sit, nec ullius rei cuius-
 quam, ne mortis quidem, præ eo
 quod est turpe, rationem habere.

46. *Ejusdem.* Verum, ô bone
 vir, illud videris, annon aliud
 quid generosum esse bonumque
 existat, quam servare & servari.
 neque enim hoc est, quod, vir
 vere qui sit, tantopere expetere
 debeat, ut temporis tantundem
 vivat; neque vitæ oportet avi-
 dum esse; sed istis Deo per-
 missis, & mulierculis etiam fide
 habita, fieri non posse ut fa-
 tum

¹ Ex Platonis Apolog. p. 28. Tom. I. Edit. Stephan. ² Plato Ibid. ³ Ex
 Platonis Gorgia. p. 512. Tom. I. ⁴ Εὐκτερος legitur apud Platonem. ⁵ Le-
 ctionem hanc sollicitat Xyland. quia sc. minime muliebris hæc sententia
 videatur. Annotator Lugd. etiam ταῖς γυναῖξιν audacter deleri jubet. Verum
 nihil movendum ex Platone liquet. suntque etiam mulierculis decantata
 ista, Fatum esse inevitabile, neminemque sibi destinatum unquam effugere va-
 luisse. Gatake.

tum quisquam quoquo modo ef-
fugiat; hoc deinceps ei perpen-
dendum, quomodo tempus hoc,
quo victurus sit, quam optime
exigat.

47. Astrorum cursus contem-
plare, tanquam una cum illis cir-
cumactus. elementorum etiam
mutationes mutuas animo jugi-
ter revolve. istiusmodi enim
cogitationes vitæ hujus terre-
stris fordes expurgant.

48. Præclarum est & Plato-
nis illud. Quin & de hominibus
sermonem instituentem, con-
templari oportet, quasi de spe-
cula quadam desuper, terrestria
quoque ista, per cœtus, exerci-
tus, agriculturas, nuptias, in-
ducias, ortus, mortes, fori tu-
multus, loca deserta, barbaro-
rum gentes varias, festa, fune-
ra, nundinas, miscelam omni-
genam, *mundumque* ex rebus
contrariis confatam & instru-
ctam.

49. Præterita recale, totque
imperatorum mutationes. inde
licet & futura prospicere. ejus-
dem enim generis omnino futu-
ra sunt; nec possunt eorum quæ
nunc sunt modulum transgredi.
proinde par est, per annos quadra-
ginta vitam perlustrare humanam,
atque per annorum decem mil-
lia. quid enim amplius sis visurus?

γοι, τὸ ὅτι τὰ τῶ σκα-
πτόν, τίνα ἀνθρώπων, τῶν,
ὃν μέλλει χρόνον βιώναι, ὡς
ἀριστα βιώνη.

μζ'. Περισκοπεῖν ἀστρον
δρομάς, ὥστε ὁ συμπεριφεύ-
τα ἔσται τῶ στοιχείων εἰς ἀλλήλα
μεταβολὰς συνεχῶς ἐννοεῖν. ἀ-
ποκαθαίρει δὲ αἱ τῶν φαν-
τασίαι τὸ ῥύπον τῶ χαμαὶ βίαι.

μη'. Καλὸν τὸ τῶ Πλάτω-
νος. ὁ δὲ περὶ ἀνθρώπων βίης
λόγος ποικίλῃ, ὁπισκοπεῖν
δεῖ καὶ τὰ ἐπιγὰ, ὥστε ποθὲν
ἀνῶθεν, κατὰ ἀγέλας, στρα-
τεύματα, γεωργία, γάμους, δια-
λύσεις, γενέσεις, θανάτους, δικα-
στηρίων θύρουσιν, ἐρήμους χώρας,
βαρβάρων ἔθνη ποικίλα, ἐορ-
γαί, θρησκείας, ἀγοραίς, τὸ παμ-
μιγές, καὶ τὸ ἐκ τῶ ἐναντίων
συγκοσμήδῃ.

μβ'. Τὰ περὶ γεγονότα ἀνα-
θεωρεῖν τὰς ποικύτας τῶ ἡγε-
μονιῶν μεταβολὰς. ἔστι δὲ τῶ
ἐσόμενα παρεφορεῖν, ὁμοειδὴ δὲ
πάντως ἔσται, ὅτι ὅσον τε ἐκβή-
ναι τῶ ῥυθμῶ τῶ νῦν γινομένων.
ὅθεν καὶ ἴσον ὁ περὶ ἀράκων τῶ ἔστιν
ἰσορῶσαι τὸ ἀνθρώπινον βίον, ὡς
πρὸς ἔτη μύρια. τί δὲ πλέον ὀφεί-
λει.

ν'. Καὶ

1 Tanquam mente tua & cogitatione fidera in motu cursuque suo rapi-
dissimo illo comitatus & consecutus. Vel, vitæ tuæ momenta tanquam u-
na cum cœlestibus illis corporibus transvolantia considerans. *Catak.*

2 Ubi *Plato* hæc habeat, mihi nondum succurrit, *Catak.*

1 *Enripidus*

ν. ¹ Καὶ τὰ ἐκ γῆς μὲν
Φύττα, εἰς γαῖαν· τὰ δ' ἀπ'
αἰθέρος βλαστῶντα γένη, εἰς αἰ-
θέρον πάλιν ἤλθε πόνον. ἢ
τὰτο ἀγάλυσις τῶν ἐν τῷ αἰ-
μοῖσι ἀντεμπλοκῶν, ² ἔπειθ-
τός ἡς σκορπισμὸς τῶν ἀπαθῶν
σοιχείων.

να. ³ [Καὶ] οἴτοισι καὶ πότις,
καὶ μαγανεύμασι

Παρεκτρέπντες ὅχετον, ὥστε
μὴ θανεῖν.

⁴ Θεόθεν γ' πνέοντ' ἔρον
Ανάγκη τλῶσαι καμάτοις
⁵ ἀνοδύρτοις.

να. ⁶ Καθεσθαιώτερος ἄλλ'

50. Retroque meant, quæ terra
dedit Iterum ad terram; ac
quod ab ætherio
Venerat ortu, cæleste poli
Repetit templum.—

aut hoc est atomorum invicem
implexorum dissolutio, aut ele-
mentorum sensus expertium dis-
persio.

51. Potu, ciboque atque id ge-
nus cupediis

Cursum moramur, cita mors ne
nos obruat.

Divinitus at spirantem auram
Pati necesse est cum labore &
lacrymis.

52. Est quisquam te luctæ
peri-

1 Ewripidis ista sunt ex Chrysippo, quod ex Clemente Alex. Strom. 6. didi-
cimus. refert & Philo de mund. immortal. ex quo sic restituenda & dispo-
nenda sunt. Χωρεῖ δ' ὅπισθ' αὖ μὲν ἐκ γαίης Φύττα· εἰς γαῖαν τὰ δ' ἀπ' αἰθέρος
βλαστῶντα γένη εἰς ἄρ' αἰθ' ἤλθε πόνον. Gatak. 2 Lego, ἢ πνέοντες. vel [ἢ] καὶ
τ. Gatak. 3 Sunt isti apud Ewripidem versiculi quibus id agit ille ut ho-
munciones ridendos omnibus detestandoque propinaret, qui de vita adeo
sunt anxii, ut ista curent cogitentque sola, quæ ad hanc producendam
conducunt: in potu sc. ciboque & id genus cupediis super modum solliciti, cæ-
terorum negligentes. Dacier. Καὶ istic superfluum videtur. Versus sunt ex
Ewripid. supplic. à Plutarcho etiam in Consolad. Apollon. laudati. sunt au-
tem varie admodum in Ewripidis codicibus, apud Marcum, apudque Plutarchum
concepti quod est viciatorum indicium satis clarum. Apud Plutarchum sic
se habent, Βρωτοῖσι καὶ ποτοῖσι καὶ μαγανεύμασι. Ego vel Marcum sequar lubens
vel Plutarchum, qui ut verbulo differant, sensu conveniunt. Gatak. 4 Hæc
aliunde sunt. Gatak. 5 Quid si ἀνοδύρτοις, minime stendis aut lugendis, ver-
terimus? ut sint καίματα ἀνοδύρτοις, labores, si cum Flacco loquamur, illachry-
mabiles; siue qui lugendi non sint, sed strenue alacriterque perferendi. quan-
quam & ἀνοδύρτος est θνητὸν, κλαίειν, Suidæ. atque inde poterit τὸ ἀνοδύρτος
deduci. Gatak. 6 Profligat vertit Boot. ut sit ἀπὸ τῆς κατὰ κράτος dependere,
impendere, infumere. Ego malim καθεσθαιώτερος & cum Xyland. in ἑστῇ peri-
torem intelligi. κατὰ κράτος deicere, prostrernere de colluctantibus est frequen-
tissimum. Eusebius ad Rom. II. 1. v. 206. Τὸ κατὰ κράτος, ἢ ἀπλῶς ἀντὶ τῆς ἐβαλ-
λῆν, ὅ ἐστι ἐστῇ. ἢ κατὰ κράτος ἀντὶ τῆς κατὰ κράτος. ἔτω καὶ ὁ παλαιὸς κατὰ κράτος τὸν
ἀντιπαλόν & apud Plutarch. in Apoph. Spartanus quidam de antagonista suo,
à quo in certamine superatus & prostratus fuerat, dixisse fertur; ἐγὼ μὲν ἐν
κρείσσων, ἄλλος καθεσθαιώτερος. quo & respexisse Marcum probabile admo-
dum videtur. Gatak.

peritior. at *vide* ne liberalior, sit
ne modestior, ne ad casus quof-
vis obsequentior, ne adversus
aliorum errata placidior.

53. Ubiunque effici poterit
opus ullum secundum rationem
eam, quæ mortalibus est cum
Diis ipsis communis, nihil ibi
potest esse grave. ubi enim fru-
ctum consequi licet æctionis
prosperæ fluentis, & juxta con-
ditionis propriæ naturam pro-
gredientis, nulla ibi superest
damni suspicio.

54. Omni loco omnique tem-
pore, in te situm est, & in casu
præsenti pie acquiescere, & cum
hominibus præsentibus secun-
dum jus fasque versari, & vi-
sa præsentia perite explorare,
nequid incompertum clam sub-
repat.

55. Nolite aliorum mentes
circumspicere, sed eo recta in-
tuere, quo natura te ducit; na-
tura, *inquam* universi, in eis
quæ tibi contingunt, & tua e-
tiam, in eis quæ tibi sunt agen-
da. illud autem est unicuique
agendum, quod est conditioni
ipsius consentaneum. porro,
condita sunt, reliqua quidem
rationalium gratia, quemadmo-
dum & in re omni alia, deterio-
ra præstantiorum; rationalia ve-
ro sui invicem. itaque in homi-
nis natura primum ac præci-

ἄχλ' κοινωνικότερος, ἔδ' ἀδ' ἁ-
μονέστερος, ἔδ' εὐτακτίστερος ἐ-
πὶ τοῖς συμβαίνουσιν, ἔδ' εὐμέ-
νεστερος πρὸς τὰ τ' ὀλησίον πα-
ροράματα.

νγ'. Ὅπως ἔργον ὀπτιλεῖσθαι
δύναται κατὰ τὸν καιρὸν θεοῖς καὶ
ἀνθρώποις λόγον, ἐκεῖ ἔδ' ἐν δ' ἁ-
νόν' ὅπως γὰρ ὠφελείας τυχεῖν ἐ-
ξέσθαι διὰ τῆς εὐνοίας, καὶ κατὰ
τὸ κατασκευῆν ἐργασίας ἐνε-
ργείας, ἐκεῖ ἔδ' ἐμὴν βλάβειν ὑ-
ποραπίαν.

νδ'. Πάντα καὶ καὶ μενεκῶς ἐ-
πὶ σοὶ ἐστὶ, καὶ τῇ παρέσθαι συμβά-
σθαι θεοσεβείας εὐαρεσέειν, καὶ τοῖς
παρέσθαι ἀνθρώποις κατὰ δικαιο-
σύνην προσφέρεισθαι, καὶ τῇ ἑστῇ
φαντασίᾳ ἐμφιλοτεχνεῖν, ἵνα
μή τι ἀκατάληπτον παρὰ σοὶ ᾖ.

νε'. Μὴ διεξιλέπῃς ἀλλότρια
ἡγεμονικά, ἀλλ' ἐκεῖ βλέπε καὶ
εὐθύ, ἐπὶ τί σε ἡ φύσις ὁδηγεῖ, ἡ-
περ τὰ ὅλα διὰ τὴν συμβαίνοντων
σοι, καὶ ἡ σὴ, διὰ τὴν πρακτικῶν ὑ-
πὸ σοῦ. πρακτικὸν ὅ ἐκάστω τὸ ἐ-
ξῆς τῇ κατασκευῇ κατασκευά-
σαι ὅ τὰ μὲν λοιπὰ τῶν λογικῶν
ἐνεκεν, ὥσπερ καὶ ὅτι πάντες ἄλ-
λα, τὰ χείρω τῶν κρείττονων ἐνεκεν,
τὰ ὅτι λογικὰ ἀλλήλων ἐνεκεν. τὸ
μὲν ἔν τῳ ἐργάμηνον ἐν τῇ τῷ
ἀνθρώπῳ κατασκευῇ, τὸ κοινωνι-
κόν

νικόν ἐστὶ δεύτερον ᾧ, τὸ ἀνένδο-
τον παρὸς τὰς σωματικὰς πεί-
σεις. λογικῆς γὰρ ἔνοεράς κινή-
σεως ἴδιον περιελκεῖν ἑαυτὴν, καὶ
μήποτε ἡττᾶσθαι μήτε αἰσθητι-
κῆς μήτε ὁρμητικῆς κινήσε-
ως· ζῶσθαι γὰρ ἐκάτεραι. ἡ
ᾧ νοερά ἐθέλει πρωτιεύειν,
καὶ μὴ κατακραταίωται τῷ
ἐκείνων. δικαίως γε. πέφυκε
γὰρ χρηστικὴ πᾶσιν ἐκείνοις.
τρίτον ἐν τῇ λογικῇ κατασκευῇ
τὸ ἀπρόπλιον καὶ ἀνεξαρτή-
τον. τέτων ἐν ἐχόμενον τὸ ἡ-
γεμονικὸν εὐθεὶα περιαινέτω, καὶ
ἔχει τὰ ἑαυτῆ.

νς'. Ὡς ἀποτεθνήκετα δ' αἱ
καὶ μέχρι νῦν βεβιωκότα, τὸ
λοιπὸν ἐκ τῆς περιόντου, ζῆ-
σαι κατὰ τὴν φύσιν.

νζ'. Μόνον φιλεῖν τὸ ἑαυτῷ
συμβαῖνον καὶ συγκλωθόμε-
νον. τί γὰρ ἀρμοδιώτερον;

νη'. Εὖ ἐκαστα συμβαίμα-
τος ἐκείνης πρὸ ὁμμάτων ἔχον,
οἷς τὰ αὐτὰ συμβαίνειν, ἐπείτα
ἤχθοντο, ἐξενίζοντο, ἐμέμφον-
το· νῦν δ' ἐκείνοι πᾶσι; ἔδα-

puum est societatem colere;
secundum, corporis affectio-
nibus neutiquam succumbe-
re. est enim hoc motus ra-
tionalis & intellectualis pro-
prium, circumscribere semet,
& nec sensus nec affectus
motibus unquam superari:
animalis enim uterque est.
vis autem intellectualis princi-
patum sibi vendicat, nec ab eis
in ordinem redigi patitur. jure
quidem. etenim *intellectus* na-
tus est eis omnibus uti. ter-
tium in natura rationali est,
lapsu & errore immunem esse.
his igitur adhærens mens recta
procedat, habetque quicquid
suum est.

56. Tanquam vita jam fun-
ctus, ejusdemque munere defun-
ctus plane, quod reliquum est
tanquam ex abundanti, naturæ
convenienter fac vivas.

57. Id solum diligas, quod
obvenit, & à fato destinatum
est tibi. ecquid enim magis est
congruum?

58. In omni casu eos ob o-
culos habeas, quibus eadem
cum contigissent ægre tulerunt,
pro insueto habuerunt, quirita-
ti sunt. at ubi tandem jam illi?
nūquam

I Genuina hujus articuli mens subobscura, ni me fallat plurimum, isthoc
denum recidit. Quod, quemadmodum si nobis esset, hodierno die mo-
riendum, nihil esset rerum omnium quod efflagitaremus magis, quam
melius vivendi ut spatium protrahatur: idem, quo nunc sunt res no-
stræ loco, agendum sedulo: Ut ij nempe simus homines, qui potissimum
esse volumus, quantum fieri poterit primum: & consilia maturando, mor-
tem quantumvis celeriter appetentem prævertamus. *Dacier.*

nusquam plane. cur tu igitur horum similis esse velis? aut cur non potius motus alienos eis relinquo, qui his alios afficiunt & afficiuntur ipsi; ipse totus in hoc intentus, quo modo casibus istiusmodi utare? etenim recte uti poris; *virtutis*que materiam tibi supeditabunt. tu tantum attende tibi, atque in omni actione tua bonum præstare te velis. denique in utroque horum memineris, medium quiddam esse illud, circa quod actio versatur.

59. Introspecte te. intus est boni fons, qui perrenniter scatebit, si jugiter foderis.

60. Corpus etiam fixum esse oportet, ut nec motu, nec gestu, temere jactetur. quale enim in vultu specimen sui exhibet mens, dum scite eum atque decenter componit; tale quiddam & in toto corpore exigitur. cæterum ista citra affectationem sunt observanda.

61. Ars vivendi est luctato-

μὲν· τί ἔν καὶ σὺ θέλεις ὁμοίως; ἔχει ὃ τὰς μὲν ἀλλοτριὰς τροπὰς καταλιπὼν τοῖς τρέπονσι καὶ τρεπομένοις; αὐτὸς ὃ πρὸς τὸ πᾶς χρῆσθαι αὐτοῖς ὅλῳ γίνεσθαι; χρῆσι γὰρ καλῶς· ὅ ὕλη· σὲ ἔχει· μόνον· 2 πρόσθε, καὶ θέλει σπαιτᾷ καλὸς εἶναι ἵππῳ καὶ τοῖς ὁμοίοις· 3 καὶ μέμνησο ἀμφοτέρων ὅτι ὁ ἀδιάφορον ἐφ' ὃ ἡ πράξις.

νῦν· 4 Ἐνδον βλέπε, ἔνδον ἡ πηγὴ τῆς ἀγαθῆς, καὶ αἰεὶ ἀναβλύει δυναμῶδη, εἰάν αἰεὶ σκάπῃς.

ἔ· Δεῖ καὶ τὸ σῶμα πεπηγέ-
ναι, καὶ μὴ διερρίφθαι, μήτε ἐν
κινήσει, μήτε ἐν ἡσυχίᾳ. οἷον γὰρ
πῶς ὁ σπαιτᾷ παρὲς ἑστὶ ἡ
ἀγνοία· συνετὸν αὐτὸ καὶ εὖ-
χρημον σωτηρῆσαι, τοῖς τε καὶ ἐπὶ
ὅλῳ τῷ σώματι ὁ ἀπατητὴν.
πάντα ὃ ἵππῳ σὺν τῷ ἀνεπιτη-
δεύτῳ φυλακτέα.

ἔ· Η βιωτικὴ τῇ παλαιστῇ
καὶ

1 Soī, malim. *Gatak*. 2 Πρόσθε σπαιτᾷ, καὶ θέλει καλὸς εἶναι ἵππῳ legendum censet *Gatak*. 3 Legendum forsitan, καὶ μέμνησο ἐπὶ ἀμφοτέρων, ὅτι ἀδιάφορον, ἐφ' ὃ ἡ πράξις. In utrisque autem illis, hoc est, tum in illis sibi dimittendis, qui secius se gerunt, tum & in rerum istarum quæ contingunt, ulū medium quiddam esse nec bonum sc. nec malum, illud circa quod actio tua versatur. *Gatak*. 4 Bona scilicet indoles, & mens recte disposita, fontis ad instar vivi, donec haurias fluit perennis: sin cessas, arefcit illico, nec se diffundit amplius. Hæc utique bonis operibus crebro repetitis fovenda, quibus dum incumbimus strenui, excitatur indies atque rescitur; sin otio iam permittas, languescit protinus & brevi exstinguitur. *Dacier* 5 Συνεσις legi debere suspicatur *Casaub.*

κῆ ὁμοιοῦται ἢ περ τῇ ὀρχηστῇ, κατὰ τὸ πρὸς τὰ ἐμπιπλόντα καὶ ἐπεγνωσμένα, ἐτοιμὸς ἀπλῶς εἶναι.

ἔδ'. Συνεχῶς ἐφιστάμεναι, πῆνες εἰσὶν ἔτοι ὑφ' ὧν μαρτυρεῖται θέλεις, ἢ τίνα ἡγεμονικὰ ἔχουσιν. ἔτε γὰρ μέμψῃ πῶς ἀκαθάρτως πλαίσιν, ἔτε ὅτι μαρτυρήσεως δεήσει, ¹ εἰ βλεπόντων εἰς τὰς πηγὰς τῆ ὑπολήψεως καὶ ὁρμῆς αὐτῶν.

ἔγ'. Πᾶσι ψυχὴ ἀκρεσά, ² φησὶν, ἐρεται ἀληθείας. ἔταως ἐν ἡ δικαιοσύνης ἢ σωφροσύνης, καὶ ἐυδαιμονίας, ἢ παντὸς τῶν ταῦτα. ἀναγκαζόμενον ὅτι τὸ διηγεῖται τέττα μεμνηδὺς. ἔση γὰρ πρὸς πάντας περὶ αὐτοῦ.

ἔδ'. Ἐπὶ μὲν πάντας πῆνες, πρὸ χειρὸν ἔσω, ὅτι οὐκ αἰσχροῦν, ἔδ' ἔτι ἀλκοῖαν τῆ κυβερνήσεως χεῖρ πωλεῖ. ἔτε γὰρ καθὼς ὑλὴ καὶ εἶναι, ἔτε καθὼς κρινωτικῇ. ἀφθέρῃ αὐτῷ. ὅτι ὑπὸ τοῦ πῆντος πλείων πόνων, ⁴ ἢ πῆντος ἐπιμέλειαν βαρύνει, ὅτι ἔτε ἀφ' ἑρητον, ἔτε αἰώνιον, εἰάν τ' ὅρων μνημονεύει. ἢ μὴ περὶ τοῦ ἀλλοῦ κακείνης ὅτι μεμνησο, ὅτι ⁵ πολλὰ

riz quam saltatoriæ similior: cum in hoc sit posita, ut adversus contingentia improvisa in procinctu semper quis ac immotus consistat.

62. Crebro tecum perpende, qualesnam sint à quibus probari & prædicari velis, qualique sint mente præditi. ita neque aut inculabis eos, ubi impingunt inviti, nec approbationem eorum expetes, si opinionis affectuumque fontes quos habeant, perspexeris.

63. Omnis anima, inquit ille, veritate privatur invita: quin & justitia pariter, & temperantia, & æquanimitate, & hujusmodi quavis virtute. hoc jugiter meminisse cum primis necessarium est. eris enim erga omnes mitior.

64. In dolore omni hoc præsto sic, nec turpem eum esse, nec mentem gubernatricem facere deteriozem. neque enim eam, aut quatenus materiale quiddam, aut quatenus societatis est studiosa, corrumpit. in plerisque vero horum Epicuri illud tibi adfit, nec intolerandum nec æternum esse, si terminorum memor fueris, nec opinionem adjeceris. illud etiam memineris, multa tædio

¹ Legendum videtur vel εἰς ἀλήθειαν aut εἰς ἀλήθειαν cum Gatakero: vel, εἰς ἀλήθειαν, prout in MS. Heschel. extat: testatur Casaub. ² Plato in Sophist. Gatak. ³ Δοκίμῃ scribendum putat Casaub. ⁴ Vide supra c. 33. ⁵ Occulto modo, sive clam & citra sensum nostrum molesta sunt, interpretes uterque. at quomodo nec sentientibus molesta esse possunt: itaque interpunctione mutata, & post λαθύνει adhibita, verto, multa que tædio nos afficiunt, non animadvertimus ejusdem esse cum dolore naturæ. Gatak.

tædio nos afficere, quæ non advertimus eandem quam dolor rationem habere, verbi gratia, dormire, *quando vigilare libet*, æstu affici, fastidio laborare. quoties ergo horum aliquid ægre fers, dic tibi, dolori succumbere te.

65. Cave erga inhumanos sic afficiaris, quomodo ipsi erga homines solent.

66. Unde constat nobis Socratem clara fuisse reliquisque præstantiore indole? neque enim hoc sufficit, quod mortem gloriosissime oppetebat; aut quod cum sophistis acutissime dissererebat; aut quod in frigore summo patientissime sub dio pernoctabat; aut quod Salaminium illum sistere iussus, resistere generosissime malebat; aut quod per compita fastuose incedebat; quod tamen an verum fuerit merito dubitaveris. verum illud considerare oportet, quo modo affectam animam habuerit Socrates. utrum hoc contentus agere poterat, quod

πόνω τὰ αὐτὰ ὄντα, λανθάνει δυσχεραίνοντά, οἷον τὸ νυστάζειν, καὶ τὸ καυματίζειν, καὶ τὸ ἀνορεκτεῖν· ὅταν ἔνινι τῶν δυσμενῆς, λέγει ἑαυτῷ, ὅτι πόνω ἐνδίδως.

ἔξ'. Οὐα μήποτε ποιεῖτον πάθης πρὸς τὰς ἀνθρώπους, οἷον οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὰς ἀνθρώπους.

ἔς'. Πόθεν ἴσμεν, εἰ τὴ λαύης Σωκράτης, καὶ ἀλγίστην κρείων ἴσ' ἢ ἡδ' ἀρκεί, εἰ Σωκράτης ἐνδοξότερον ἀπέθανεν, καὶ ἐντραχέστερον τοῖς σοφισταῖς διέλεγτο, καὶ καρτερικώτερον ἐν τῷ πάλῳ διενυκτέρευεν, καὶ τὸ Σαλαμίνιον κελευθεῖς ἀγειν γενναιώτερον ἐδόξεν ἀντιβλεῖν, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐβρενθύετο· ὡς καὶ μάλιστα ἂν ἦς ἡπίσιμος, εἰπερ ἀληθὲς ἴσ' ἀλλ' ἐκείνο δ' εἰ σκοπεῖν ποῖαν τινὰ τὴ ψυχὴν εἶχε Σωκράτης, ἥ εἰ ἐδύνατο ἀρεκτεῖν τῷ δίκαιος εἶναι τὰ πρὸς ἀν-

1 *Ἀπὸ τῆς ὁμιλίας* Gatak, 2 *Τὴν λαύην* legit Menagius ad Laertium l. 2. Segm. 24. & 61. & eum secutus Dacier. & *Telaugem* philosophum intelligi putant Pythagoræ filium, & *Empedoclis* magistrum, quem dialogo quodam *Telaugis* nomine insignitum perstrinxit *Æschines*. Vid. *Menagium* locis supra nominatis, ut & in historia mulierum *Philosopharum* in capite de *Theano*. 3 De *exilibus* in *Pago* (Martio forsan) frequentius habitis intelligit *Cassianus*. 4 *Salaminium* iste *Leo* dicebatur (neque enim quod interpretes sensisse videntur, *Salaminium* illi nomen fuerat) homo locupletissimus, ad quem comprehendendum, quo morte afficeretur, nulla iusta de causa, *Socrati* una cum quatuor aliis in mandatis dederant triginta tyranni, penes quos summa rerum tunc *Athenis* residebat. Verum is eorum iussis obtemperare recusabat. Vid. *Platon. Apolog.* & *epist.* 7. *Laert.* 2. &c. *Gatak*. 5 *Allofit* ad illud *Aristophanis* de *Socrate* in *Nubib.* *Ὁ πρῶτος ἐν ταῖς ἰδέαις, καὶ τῷ ὁρθῶς πνευματικῶς*. *Gatak*. 6 *Ἀρεκτεῖν* *Gatak*.

ἀνθρώπων, καὶ ὅσιος τὰ πρὸς θεὸν, μήτε εἰκὴ πρὸς τὴ κακίαν ἀρρανακτῶν, μήτε μὴν δ' αὖτε ἰνὸς ἀγνοίας, μήτε τὴ δ' ἀπονεμομένων ἐκ τῶ ὅλων ὡς ζῆνον τι δ' ἐχόμενος, ἢ ὡς ἀφόρητον ὑπομνήων, μήτε τοῖς τῶ σαρκεδὶς πύθεσιν ἐμπάρεχων συμπύθη τὴ νῦν.

Ξζ'. Ἡ φύσις ἔχ' ἕτως συνέκραςε¹ τῶ συγκρίματι, ὡς μὴ ἐφείδ' ἐπεὶ οὐκ εἶναι αὐτὸν, καὶ τὰ αὐτῶ ὑφ' αὐτῶ ποιῆσαι. λίαν γὰρ ἐνδέχεται θεῶν ἀνδρῶν γνέσθαι, καὶ ὑπομνήδους γνωριδίῳα² τὰς μέμνησιν αἰεὶ. καὶ εἴτι οὐκ εἶναι, ὅτι ἐν ὀλίγοις καὶ τὸ ἐνδομύονως βιῶσαι. καὶ μὴ ὅτι ἀπὸ λήπτοις διαλεκτικὸς ἐφυσικὸς ἔσσοι, διὰ τῶ ἀπογνώσ καὶ ἐλεύθερος, καὶ αἰδήμων, καὶ κοινωνικὸς, καὶ εὐπειθὴς θεῶν.

Ξη'. Αἰσῶς διαζῶσαι ἐν πλείῳ θυμηδία, καὶ πάντες καταβοῶσιν ἅπανα βελόνται, καὶ τὰ θεῶν διαζῶσαι τὰ μελὸς καὶ τὸ πᾶν ἐπεὶ τετραμμένον τὰς φουράματ' αὐτῶν. πὶ γὰρ κωλύει ἐν πᾶσι τῶτοις τὴ διαγνοίαν ζῶσαι αὐτῶν ἐν γαλήνῃ, καὶ κρίσει περὶ τῶν ἐπεετηκότων ἀληθείᾳ, καὶ χρή-

in rebus humanis justus, in divinis pius existeret, nec malitiae cujusquam frustra indignatus, nec cujusquam inscitiae assentatus, nec ab universo affignatum quicquam, aut tanquam peregrinum quid excipiens, aut tanquam intolerandum sustinens, nec carunculae affectionibus mentem passus coaffici.

67. Non ita commisit natura compagem tui, ut tibi nequeas terminos figere, & quæ tui sunt muneris per te exsequi. omnino enim fieri potest, ut divinus homo quis sit, & ignotus tamen cunctis degat. hoc semper inemineris; sed & illud, paucissimis ad beate vivendum opus esse. quodque etiam si desperes dialecticæ aut naturalis scientiæ peritiam, nihil esse tamen quod animum despondeas, quasi liber & modestus fieri nequeas, & communis cultor, & obsequens Deo.

68. Vi omni immunem, in summa animi hilaritate, vitam transigere licet, etiam si quæ libuerit adversus te vociferentur homines universi, etiam si massæ istius corporeæ coalitæ & circumdatæ tibi membra feræ discerpant. quid enim obstat quo minus inter hæc omnia mens tranquillam se fervet, de rebus circumstantibus verè judi-

cet,

¹ Σε τῶ συγκρίματι Galak. Τὸ οὐ συγκρίματιεν Salmas. ² Ελευθέρως Casaub. ³ Vide ad l. 12. 1.

cet, objectisque commode utatur? ut iudicium occurrenti ac irruenti rei cuius dicat, Hoc es revera, etiam si opinione aliud esse videaris: usus dicar eadem, Te quærebam. etenim semper mihi præsens res omnis materiam præbet virtutis rationalis & socialis, artisque prorsus vel humanæ vel divinæ *exercendæ*. siquidem quicquid contingit, vel ad hominem spectat vel ad Deum, nec aut novum est aut tractatu difficile, sed familiare & facile.

69. Hoc in se habet morum perfectio, quod diem omnem tanquam novissimum exigit, nec aut festinat, aut torpescit, aut simulate quicquam agit.

70. Dii, immortales cum sint, non ægre ferunt tamen, quod per ævum tam immensum ipso oporteat. omnino, tot talefque qui sint, improbos jugiter sustinere. imo quod amplius est, omnimodam horum curam gerunt. tu vero, qui mox es defuturus, malos tolerando defetisceris? idque cum ex eorum ipse sis numero.

71. Ridiculum est malitiam cum tuam, quod potes, non effugas, fugere te *velle*, quod non potes, alienam.

72. Quicquid intellectualis socialisque facultas, nec ad intellectum nec ad usum socialem fa-

σθ τ' ὑποβέβη μέρων ἐπιμήκωσσε
τ' μὲν κρίσιν λέγειν τῷ παρσπῆ-
πλοντι, τὸ τοῦ ἀρχῆς καὶ ἑσίου,
καὶ κατὰ δόξαν ἀλλοῖον φάνη-
τ' ἢ χρεῖσιν λέγειν τῷ ὑποπῆπλον-
τι, σὲ ἐζήταν' αἰεὶ γὰρ μοι τὸ
παρὸν, ὕλη ἀρετῆς λογικῆς
καὶ πολιτικῆς, καὶ τὸ
συνολὸν τέχνης ἀνθρώπου ἢ
θεοῦ. πᾶν γὰρ τὸ συμβαῖνον,
θεῶ ἢ ἀνθρώπῳ ἐξοικεῖσθ', καὶ
ἐπεκαίνοι, ἐπεδυσμεταχείρι-
σαν, αἰεὶ γινώσκον καὶ ἐνεργῶς.

ἐθ'. Τὸ ἐχθρὸν ἢ τελευτῆς τῆς
ἡθῆς, τὸ πᾶσιν ἡμέραν ὡς τε-
λευταίαν διεξάγειν, καὶ μήτε
σφύζειν, μήτε ναρκᾶν, μήτε
ὑποκρίνασθαι.

ο'. Οἱ θεοὶ ἀθάνατοι ὄντες,
καὶ δυσχεραίνουσιν, ἐπὶ ἐν ποσέτω
αἰῶνι δεήσει αὐτοὺς πάντως αἰεὶ
ποιέτων ὄντων καὶ ποσέτων φαύ-
λων ἀνέχεσθ'. ποσέσι ἢ καὶ κή-
δεν αὐτῶν παισιώεις, σὺ ἢ ὅσον
ἐδέπω λήγειν μέλλων, ἀ-
παυδῶς; καὶ ταῦτα, εἰς ὧν
τῶν φαύλων;

οα'. Γελοῖόν ἐστι τ' μὲν ἰδίαν
κακίαν μὴ φεύγειν, ὃ καὶ δυνα-
τὸν ἐστὶ τ' ἢ τ' ἄλλων φεύγειν,
ὅπερ ἀδύνατον.

οβ'. Ο ἂν ἡ λογικὴ καὶ πολιτικὴ
καὶ δύναμις εὐρίσκη μήτε νεοτέρη,
μήτε

1 Præter sensum illum quo supra c. 43. usurpatur σφύζειν, est etiam *Suidæ*
καίγειν. Gatah.

2 Legendum

μήτε κοινωνικὸν, εὐλόγως κα-
ταδέεσθαι ἐαυτῆς κρίνῃ.

ογ. Όταν σὺ εὖ πεποιηκὼς
ῆς, ἔαλλ' εὖ πεποιηκὼς, πῶς
ἐπιζητεῖς τρίτον ἄρθ' αὐτῶν,
ὥσπερ οἱ μωροὶ, τὸ καὶ δοῦναι
εὖ πεποιηκέναι, ἢ τὸ ἀμοιβῆσαι
τοιοῦτον;

οδ. Οὐδεὶς κάμνει ὠφε-
λέμενον. ὠφέλεια δὲ πρᾶ-
ξις κατὰ φύσιν. μὴ ἔν καμνε
ὠφελόμενον, ἐν ᾧ ὠφε-
λεῖς.

οε. Ἡ δ' ὅλας φύσεις ἵππ' ἡ κο-
μοποιίαν ὥρμησεν· νῦν δ' ἡτοί-
μαται τὸ γινόμενον κατ' ἐπακο-
λύθησιν γίνεσθαι, ἢ ἀλόγιστοι
καὶ τὰ κυριώτατά ἐστιν, ἐφ' ᾧ
ποιεῖται ἰδίαν ὁρμὴν τὸ τῶν κί-
σμων ἡγεμονικόν. εἰς πᾶσι δὲ
καλλωτέρον ποιήσει, τῶν μνη-
μονόμορον.

Legendum contendit Cassiodorus, ἢ τὰ λογικὰ καὶ κυριώτατά ἐστιν, vel etiam, ἢ
ἀλογιστικά, τὰ κυριώτατά ἐστιν, ut sit sensus rationales creaturas esse objecta prin-
cipalia, circa quæ peculiaris illa cura, ὅτι providentia versatur. Ego tamen nihil
mirandum censeo. hoc enim velle videtur Marcus. Ad mundi hujus fa-
bricam producendam ac constituendam, peculiari quodam motu, uni-
versi natura accessit. deinceps autem, vel quæcunque in ea contingunt, vi
nexus ejusdem & consequentiæ necessariæ lege certa tunc constitutæ e-
veniunt, vel principalia illa, ad quæ universi mens præcipue & quasi pe-
culiariter sese intenderit, nulla ratione, sed temere disposita fuerint. at
hoc esset absurdissimum, mentem universi, cum ad ista producenda ac con-
stituenda peculiari motu processisset, de futura dispositione atque ordina-
tione legem nullam tulisse, sed temere ferenda calui fortuito permisisse.
Gataker.

cereprehenderit, id ipsum in-
ferius se merito judicat.

73. Ubi bene tu alicui feci-
sti, & beneficio ille affectus est,
quid stultorum instar tertium
quippiam ultra hæc quæras, pu-
ta, beneficii hominis existima-
tionem, aut beneficii accepti
remunerationem?

74. Emolumentum capiendo
nemo defatigatur. atqui emo-
lumentum est actio omnis natu-
ræ consentanea. noli ergo defa-
tigari emolumentum in eo capi-
endo, quod alteri præstas.

75. Ad mundum concedendum
universi natura olim se inten-
dit. nunc vero, aut quicquid
fit, consequentiæ necessariæ le-
ge certa producitur, aut prin-
cipalia etiam illa, ad quæ mundi
mens peculiariter intenta est, ra-
tione nulla gubernantur. in mul-
tis tranquilliores fecerit te, hoc
in memoria si habueris.

LIBER VIII.

BIBΛION η.

1. **H**OC etiam ad inanis gloriae studium minuendum conducit, quod vitam totam, eam saltem quæ à juventute hactenus transiit, non potes præstare philosophice ductam. siquidem cum aliis haud paucis, tum & tibi ipsi comperitum est, à philosophia longe te abesse. conturbatæ sunt itaque rationes tuæ: neque adeo aut facile est tibi philosophi existimationem comparare; & vitæ etiam institutum adversatur. proinde si vere perpexisti in quo res ipsa sita sit, missa existimatione, in hoc duntaxat incumbe, ut vitæ quod superest, quantulumcunque id fuerit, pro naturæ tuæ ductu ac dictamine transigas. tu itaque illa quid velit, intueri, nec te aliud quicquam molestum habeat. etenim expertus jam es, per quam multa divagatus vitam bonam beatamque nusquam inveneris; non in syllogismis, non in divitiis, non in gloria, nec in volu-

α. **Κ**ΑΙ τὴν ὡς τὸ ἀκενόδουζον φέρει, ὅτι ἐκ ἐπὶ δυνάσσει τὸ βίον ὅλον, ἢ τὸν γε δὲ πρὸ νεότητος φιλόσοφον βεβιωκέναι· ἀλλὰ πολλοῖς τε ἄλλοις, ἔαυτὸς σταντῶ δὲ γέγονας, πόρρω φιλοσοφίας ὦν. πεφύκειται ἔν· ὥς ἐστι μὲν δόξαν τὸ ἐκ φιλοσόφου κλήσασθαι, ἐκείνῳ σοι ῥάδιον· ἀνταγωνίζεσθαι δὲ καὶ ἡ ἀπὸ θεοῦ· εἰπερ ἔν ἀληθῶς εἰρακαὶς πᾶς καὶ τῇ τὸ πρᾶγμα, τὸ μὲν, τί δόξης, ἄφες· ἀρκέσθαι δὲ, εἰ καὶ τὸ λοιπὸν τῆ βίης, ὅσον δὴ ποτε ἡ σὴ φύσις θέλει βιώσειν, κατανόησον ἔν τί θέλει, καὶ ἄλλο μηδὲν παρὰ τῶν πατέρων γὰρ παρὰ πῶτα πλανηθεῖς, ἐδάμειν εὖρες τὸ εὖ ζῆν· σὺ δὲ ἐν συλλογισμοῖς, σὺ δὲ ἐν πλάτῃ, σὺ δὲ ἐν δόξῃ, σὺ δὲ ἐν δόξῃ, λαύσει,

1 Legit Boet. ὅσον δὴ ποτε ἡ σὴ φύσις θέλει, βιώσειν. emendationi assentior: Verum mihi aliquod insuper, quod desit, supplendum esse videtur. Sequitur enim, κατανόησον ἔν τί θέλει. considera ergo quid ea velit. non quamdiu, sed quomodo te vivere velit. unde liquet, de ea te monitum aliquod antecessisse. forsan ergo legendum, εἰ καὶ τὸ λοιπὸν τῆ βίης, ὅσον δὴ ποτε, [ὥς] ἡ σὴ φύσις θέλει, βιώσειν. Galak.

λαύσῃ, ἔδαμῃ. πῶς ἐνέστω; ἐν
τῷ ποιεῖν, ὃ ὑπὸ ζήτησι ἢ ἂν
φύσις· πῶς ἐν ταύταις
πιήσῃ; ἐπὶ τὸν δόγματι ἔχει.
ἀφ' ὧν αἱ ὁρμαὶ καὶ αἱ πράξεις.
τινα δόγματα; τὰ περὶ ἀγαθῶν,
καὶ κακῶν· ὡς ἐδενός μὲν ἀγαθῶ
ὄντος ἀνθρώπου, ὃ ἔχει ποιεῖ δι-
καιον, σώφρονα, ἀνδρείον, ἡλεού-
θερον, ἐδενός δὲ κακῶ, ὃ ἔχει ποιεῖ
πάναντία τοῖς ἐξημεύοις.

β'. Καθ' ἐκάστην πράξιν ἐ-
ρώτα σεαυτὸν, πῶς μοι αὐτῇ
ἔχει; μὴ μετανοήσω ἐπ' αὐ-
τῇ; μικρὸν καὶ τέθνηκα, καὶ
πάντ' ὅκ' μέσσω. τί πλεον ἐ-
πιζητῶ, εἰ τὸ παρὸν ἔργον ζῶα
νοεῖν, καὶ κοινωνικῶς καὶ ἰσινό-
μῳ θεῷ.

γ'. Ἀλέξανδρος δὲ καὶ
Γαίος, καὶ Πομπήιος τί πρὸς
Διογένη, καὶ Ἡράκλειτον, καὶ
Σωκράτην; οἱ μὲν γὰρ εἶδον
τὰ πράγματα καὶ τὰς αἰ-
τίας, καὶ τὰς ὕλας, καὶ τὰ ἡγε-
μονικὰ ἢ αὐτῶν ταῦτα· ἡ ἐκεί-
νους

peate, nec ullibi. in quoniam er-
go consistit? in eis faciendis quæ
exigit natura humana. at hæc
quomodo quis faciat? si decre-
ta nactus sit, à quibus appeti-
tiones actusque istiusmodi pro-
fluunt. quænam, inquit, decreta?
de bonis malisque, ut nihil ni-
mirum homini bonum censeat,
quod non iustum, temperantem,
fortem, liberalem faciat, nihil
malum, quod non istis contra-
rium.

2. In omni actione interroga
te, quomodo ista mihi sese ha-
bet? num futurum est, ut eius
pœniteat me? prope adest tem-
pus, quo moriturus sum, om-
niaque mihi transitura. quid er-
go expeto ulterius. Illud quod
impresensiarum ago, opus sit ani-
mantis rationalis, socialis, eadem-
que cum Deo ipso lege agentis.

3. Alexander, Cajus, Pom-
pejus, quid ad Diogenem, He-
racitum, Socratem? isti siqui-
dem res ipsas perspectas habe-
bant, † formasque earundem &
materias. atque hoc modo in-
structæ erant mentes horum. il-
lis vero, de quam multis solici-

tos

1 Ποιήσει [αὐτὸν] Γατάκ. 2 Ελευθέριον Casaub. 3 Lectionem hanc si ad-
mittimus, sensus erit, Eadem erant mentes illorum: sive, per omnia sibi in vi-
cem consensiebant. Cæterum Casaub. ταῦτα legisse videtur: & Xyland. τοιαῦ-
τα, cum vertit, ita erant eorum mentes instructæ. ejusmodi nimirum mentes
habebant, quæ in rerum naturas acutius introspicere, & sagacius intro-
mittere se poterant. hunc sequor. inde ergo factum, ut cum rerum natu-
ram perspectam haberent, & cui usui inservirent, nec multis opus esse sibi
ad bene ac feliciter agendum intelligerent, nec avidius quicquam, quam
par erat, appetere. Gatak. 4 Sic restituit Gatak. cum prius sine interro-
gatione legeretur. Est autem hoc ad reges & imperatores supra nominatos
referendum (ut volunt Gatak. & Casaub.) non ad philosophos prout
vult Xyland. † Causas Casaub.

tos esse necesse fuit? quam multis rebus infervire?

4. Eadem nihilominus facturos *memineris*, etiam si tu te rupe-
ris.

5. In primis ne commovearis. *obveniunt* enim secundum re-
rum naturam universa: ipse au-
tem paulo post, nullus, nusquam
futurus es: quomodo & Hadria-
nus, & Augustus. tum rem
ipsam penitus intuitus, eam in
se considera. simul memineris,
probum esse te oportere. quod
autem hominis à te natura exi-
git, hoc constanter facito, quod-
que iustissimum videbitur, lo-
quitor; placide duntaxat, mo-
deste, citraque dissimulatio-
nem.

6. Universi natura hoc solen-
ne habet; quæ istic existunt
illo transferre, res mutare,
hinc tollere, illic deponere,
omnia vices has subeunt:
usitata sunt omnia, ut metuen-
dum non sit, nequid novi e-
mergat. Siremps denique om-
nibus de istis lex.

7. Natura omnis sese prospere
precedente contenta est: prospe-
re autem procedit rationalis na-
tura, ubi in cogitando nec falso,
nec incerto assentitur, impulsus
suos ad opera quæ societatem
juvent, sola dirigit, appetitiones

ἢ ὅσων πρόνοια; καὶ δαλεία
πύσων;

δ'. Ὅτι ἐδὲν ἤτις ἐν ταῖς αὐταῖς
ποιήσας, καὶ σὺ διαρραγῆς.

ε'. Τὸ πρῶτον μὴ ταρασσά-
σθαι πάντα γὰρ κατὰ τὴν φύ-
σιν· καὶ ὀλίγας χρόνους ἐδὲς ἐδα-
μῶς ἐστὶν ὥσπερ ἐδὲ Ἀδριανὸς,
ἐδὲ Αὐγύστης. ἐπειτα ἀπενί-
σας εἰς τὸ πρᾶγμα, ἰδε αὐτὸ καὶ
συμνημονεύσας, ὅτι ἀγαθὸν
σε ἀνδραπὼν εἶναι δεῖ, ὥστε
ἀνδραπὼς ἢ φύσις ἀπαγῆ,
πράττειν τὰ πρὸς ἀμετασβεπτή. καὶ
εἰπέ, ὡς δικηγόρον φάινεται
σε μόνον ἐνιδρύας, καὶ αἰ-
δημόνως, καὶ ἀνυποκρίτως.

ς'. Ἡ τῶν φύσεως τὰ πρὸς ἑρ-
γὸν ἔχει, τὰ ὧδε ὄντα ἐκεῖ με-
τατιθέναι, μεταβάλλειν, αἶρειν
ἐνθεν καὶ ἐκεῖ φέρειν. πάντα τρο-
πή· ἔχει ὥστε φοβηθῆναι, μή τι
καινόν· πάντα σωθή· ἀλλὰ
καὶ ἴσται αἱ δοτινὲς.

ζ'. Ἀρκεῖ πᾶσαι φύσεις ἐαυ-
τῇ εὐδοσίᾳ· φύσις ἢ λογικὴ εὐο-
δεῖ, ἐν μὲν φαντασίαις, μή τι
ψευδεῖ, μή τι ἀδήλων συγκατα-
θεμένη· τὰς ὁρμὰς ἢ πρὸς τὰ
κοινωνικά· ἔργα μόνον ἀπὸ θυ-
νῶσαι· τὰς ὀρεξείας δὲ καὶ
ἐγκλί-

1 Hoc, inquit, animo tuo obversetur, ubi hominum aut injuriis, aut
flagitiis commoveri te senseris, eadem facturos etiam si tu te indignatione
conseceris. *Gatak.* 2 Transposita videntur ista: sic forsitan collocanda:
πάντα σωθή· ὥστε ἔχει φοβηθῆναι, μή τι καινόν. *Gatak.*

ἐγκλίσις τ' ἐφ' ἡμῖν μόνον πε-
ποιημένη· τὸ ἵππὸ τ' ἐκείνης φύ-
σεως ἀπενεμόμενοι πᾶν ἀσπα-
ζομένη. μέρ¹ γὰρ αὐτῆς ἐστὶν ὡς
ἡ φύλλα φύσις τῆς φύλ² φύ-
σεως, πλὴν ὅτι ἐκεῖ μὲν ἡ φύλ-
λα φύσις μέρ³ ἐστὶ φύσεως, καὶ
ἀνααιδήτα, καὶ ἀλόγα, ἢ ἐμπο-
δίζονται διωαμένης. ἡ δ' ἔ' ἀν-
θρώπου φύσις, μέρ⁴ ἐστὶ ἀ-
νεμποδίστα φύσεως καὶ νοεῖας καὶ
δικαίας· ἡ γὰρ ἴσως ἢ κατ' ἀ-
ξίαν τὰς μερισμὰς χρόνων,
εἰσας, αἰτίαι, ἐνεργείαι, συμ-
βάσεις, ἐκάστοις ποιεῖται· σκό-
πῃ δ' ἡ μὴ εἶ² τὸ πᾶν τὸ ἐν ἴσῳ
εὐρήσῃ ἐπὶ παντὸς, ἀλλὰ εἰ συλ-
ληθῶν· τὰ πάντα τὰδε, πρὸς
ἀθρόα τὰ δ' ἐτέρη.

ἡ. Αναγινώσκων ἔκ' ἔξῃ.
ἀλλὰ ὕβριν ἀνείργει ἔξῃ. ἀλ-
λά ἡδονῶν ἢ πόνων καθυπερτε-
ρεῖν ἔξῃ. ἀλλὰ τῆς δόξης οὐκ ὑ-
περάνω εἶναι ἔξῃ· ἀλλὰ ἀναι-
δήτοις καὶ ἀχαρίσις, μὴ θυμῶ-
ος, προσεπικηδεῖ αὐτῶν ἔξῃ.

& averfationes, ad ea sola, quæ
in nobis fita sunt, adhibet, à re-
rum natura denique quicquid
assignatum fuerit, amplectitur.
hujus enim pars est, ut foli natu-
ra pars naturæ est arboris, hoc
tantum interest, quod ibi folii
natura pars est naturæ sensus
rationisq; exfortis, & im-
pedimento obnoxia. cum ho-
minis natura pars sit naturæ im-
pediri nescia, rationalis, justæ.
hæc autem & tempora, & ma-
teriam, & formam, & faculta-
tes, & casus ex æquo distribu-
t singulis quibusque pro uniuscu-
jusque dignitate. id quod depre-
hendere licebit. si non seorsim
unum aliquod in re ulla confi-
deraveris, sed istius omnia cum
alterius alicujus confertim sump-
tis contuleris.

8. Ideo es illiteratus, ut nec
legere possis. at potes contume-
lia abstinere, potes voluptate &
dolore superiorem te præstare,
potes gloriolam nihili face-
re, potes stupidis & ingratis
non succensere, imo & illo-
rum curam gerere.

9. Nemo

1 Legit Casaub. ἡ γὰρ, quod probat Gatak. 2 Τὸ ἐν πᾶσι τὸ ἐν Casaub. 3 Di-
vulsa vitiataque ista prout prius legebantur τὰ πάντα. τὰς δ' ἐπερ. feliciter,
mutatione levissima sic restituit Casaub. Proportionis istius, inquit, æquali-
tatem deprehendas licet, non si unum aliquod in unoquoque consideres;
[vel, unum aliquod in hac re cum uno aliquo in alia conferas, si ad-
mittatur Casauboni lectio τὸ ἐν πᾶσι τὸ ἐν] sed si, istius quæque, cum alterius
cujusquam affectibus ac dotibus à natura eidem collatis universis simul
sumptis contuleris. Ita siquidem unumquodque in suo genere perfectum
existere patefiet, nec muscæ aut colici magis quicquam deesse, quod ad
muscæ culicisve naturam pertineat, quam elephantis aut leoni. Gatak.

† Legere non vacat. Casaub.

9. Nemo, aut vitam aulicam, aut tuam etiam, infimulantem te audiat.

10. Pœnitentia est suiipſius reprehensio quædam, ut qui utile aliquid omiserit: bonum autem quodque necessario etiam est utile; quodque est ejusmodi, id viro bono proboque curæ esse oportet. at neminem virum bonum probumque pœnituerit, quod voluptatem unquam ullam omiserit. neque utile itaque, neque bonum voluptas est.

11. Hoc quidnam in se est ex constitutione sua? quænam illius substantia sive materia? quæ forma? quid in mundo facit? quamdiu consistit?

12. Quando somnum gravatim excutis, reminiscere, & conditioni tuæ & naturæ humanæ consentaneum esse ut actiones ad communitatem conducentes edas, cum dormire etiam brutis animantibus commune sit. quod autem est naturæ cujusque consentaneum, hoc & familiarius, & aptius, & jucundius est utique.

13. Assidue, in omni, quantum potes, viso menti oblato, considera, quænam ejus natura, ad mores quid faciat, quid in se habeat veritatis.

14. Ubi quenquam convenis, statim tu tecum, iste quæ-

Ὁ. Μηκέτι σε μηδεὶς ἀκούσῃ κατὰ μεμφομένον τὸ ἐν αὐτῇ εἶον, μηδὲ τὸ σεαυτῷ.

Ι. Ἡ μετάνοιά ἐστιν ὁπλήγῃς τις ἐαυτῷ, ὡς χηρῆσι μὲν τι παρὲν ἐστὶ τὸ ἴσθαι ἀραθὸν χηρῆσι μὲν ἡ δὲ εἶναι, ἔστι πρὸς μελετήσαν αὐτῷ τῷ ἀραθῷ. ἔστι καλῶ ἀνδρὶ ἔδει δὲ καλὸς καὶ ἀραθὸς εἶναι μετάνοιόν τινος, ὅτι τῷ ἡδονῶν τινα παρὲν ἐστὶν ἔτε ἀρα χηρῆσι μὲν, ἔτε ἀραθὸν ἡδονῶν.

ΙΑ. Τὸ τί ἐστὶν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τῇ ἰδίᾳ κατασκευῇ; τί μὲν τὸ ἐσιώδες αὐτῷ καὶ ὑλικόν; τί τὸ ἀλγὺν δὲ ἐστὶν ἐν τῷ κόσμῳ; ποῦν τὸ χρόνον ὑφίσταται;

ΙΒ. Ὅταν ἐξ ὑπνῶν δυσχερῶς ἐγείρῃ, ἀναμνησθῇ, ὅτι κατὰ τὸ κατασκευῶν σε ἐστὶ καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπικὴν φύσιν, τὸ πρὸς ἀνθρωπικὰς δόξας διδόναι, τὸ ἵνα καθεύδῃ κοινὸν ἐν τοῖς ἀλόγων ζώων· ὃ τὸ κατὰ φύσιν ἐκάστω, τὸ οὐ καίστερον καὶ περὶ φύσιν ἐστὶν, ἔστι δὲ περὶ φύσιν ἐστὶν.

ΙΓ. Διὸ καὶ καὶ ὅτι πρὸς εἰς οἷον περὶ φαντασίας, φουσιολογεῖν, πολιολογεῖν, διαλεκτικεύειν.

ΙΔ. Ὡς, ἀνὲν τυγχάνης, εὐθύς σεαυτῷ πρὸς λέγει· ἔστι τινὰ δόγματα.

δόγματι ἔχει περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν; ἢ γὰρ περὶ ἡδονῆς καὶ πόνου, καὶ τῶν ποιητικῶν ἐκατέρω, καὶ περὶ δόξης, ἀδοξίας, θανάτου, ζωῆς ποιάδε τινα δόγματα ἔχειν, ἔδεν θαυμάσον ἢ ξένον μοι δόξῃ, εἰάν τι δέ τινα ποιῇ καὶ μεμνήσμεθα, ὅτι ἀναγκάζεται ὅτως ποιεῖν.

14. Μέννησο, ὅτι ὥσπερ αἰσχρὸν ξενίζεσθαι, εἰ ἢ σὺ καὶ σὺκα φέρῃ, ὅτως εἰ ὁ κόσμος τὰδε τινα φέρει, ὧν ἐστὶ φορὸς καὶ ἰατρῶν καὶ κυβερνήτῃ αἰσχρὸν ξενίζεσθαι, εἰ πεπύρεχεν ἔτι, ἢ εἰ ἀντίπνοια γέγονεν.

15. Μέννησο, ὅτι, ὥς τὸ μετανάστευσαι καὶ ἐπελθεῖν τῷ διορθῶντι, ὁμοίως ἐλευθέρων ἐστὶ. σὺ γὰρ ἐνέργεια κατὰ τὴν σὺν ὁρμῇ καὶ κέλευσιν, καὶ διὰ καὶ κατὰ νῦν τὸν σὺν πρᾶξι νομίζῃ.

16. Εἰ μὲν ἐπὶ σοί, τί αὐτὸ ποιεῖς; εἰ δὲ ἐπ' ἄλλῳ, τί μὲν

nam habet de bonis malisque decreta? qui enim de voluptate ac dolore, & efficientibus utriusque, vel de fama & ignominia, morte & vita, decreta istiusmodi habeat, si huiusmodi fecerit, nihil mirum mihi novumque videbitur. simul & hoc succurret, necessario facere illum quæ facit.

15. Memineris, æque turpe esse mirari quenquam tanquam de re insueta, quod ea mundus, quorum ferax est, profert; ac mirari quenquam, quod ficus ficus ferat, aut mirari medicum, quod quis febricitaverit, gubernatorem, quod ventus adversus flaverit.

16. Memineris æque tibi liberum esse sententiam mutare & corrigenti parere, atque in re capta ulla persistere. etenim & hæc tua est operatio, utpote quæ juxta intentionem iudicii tui, atque adeo ex animi etiam tui sententia perficiatur.

17. Si tui istud est arbitrii, cur facis? sin alterius, quem incusas?

1. Εἰς τὴν Γαλακ. 2. Ita l. 10. 30. διαλέγεται. cogitur facere quod facit. non a vi aliqua externa, sed a principio interno, falso nimirum dogmate, pravo perverboque iudicio. Γαλακ. 3. Æque liberum est, inquit, quodque animi ingenium nihilo magis dedecet, verum docenti, ubi erraverit quis, obsequi, atque rectæ viæ, ubi eam certo iudicio elegerit, constanter libereque insistere. Corrigere nimirum vult absurdum quorundam errorem, qui quod semel imbiberint, nolunt deponere, (ut Cyprian. l. 2. ep. 1.) & perveritiam constantia loco habentes rectiora monenti parere servile ducunt ac illiberalia. Γαλακ. 4. Longè melius οἱ & οἱ. deesse tamen forsitan videatur ἀπακρίσει, aut tale quid. verum distinctio interjecta integram faciet sententiam. Lego igitur, οἱ γὰρ ἐνέργεια, κατὰ τὴν σὺν ὁρμῇ &c. tua enim est operatio & ista, utpote intentioni tue consentanea &c. Γαλακ.

incufas? atomos, an Deos? infani utrumque est. nemo igitur est incufandus. si quidem enim potes, rem ipsam corrige. sin minus, quid tibi queri profuerit? nihil autem est agendum frustra.

18. Nihil, quod moritur, mundo excidit. istic autem si manet ac mutat, istic & in sua, quæ & mundi & tui eadem sunt, elementa resolvitur. atque hæc quoque mutant, nec murmurant tamen.

19. Ad opus aliquod natum est unumquodque, puta, equus, vitis. quid miraris? sol etiam ipse, Diique reliqui ad opus aliquod exsistere, tu ergo ad quid? nunquid ad oblectandum te? cogita tecum an sensus communis id ferat.

20. Natura rei cuiusque rationem habet; tam ad finem, quam ortum & durationem: quemadmodum & is qui pilam mittit, *pila pariter rationem habet*. ecquid autem pilæ, vel sursum

Φησὶ τοῖς ἀτόμοις, ἢ τοῖς θεοῖς; ἀμφοτέρω μανιώδη. & δὲ ἐνὶ μέμπτειον. ¹ εἰ μὲν γὰρ δύνασται, διόρθωσεν τὸδε πρᾶγμα αὐτό. εἰ ὅτε το μὴ δύνασται, πρὸς τί ἐπὶ σοὶ φέρει τὸ μέμψασθαι; εἰ κἂν γὰρ & δὲ ποιητέον.

ἢ. Εἴω τὴν κόσμον τὸ δοθέν· ὃν & πίπτει. εἰ ὅτε μὲν κ' ἡ μεταβάλλει τὸ καὶ διαλύει, εἰς τὰ ἴδια ἀσχιεῖται. & ὁ κόσμος καὶ αὐτὰ δὲ μεταβάλλει, καὶ ἐργάζεται.

ἢ. Ἐκαστον πρὸς τι γέγονεν, ἢ πῶς, ἢ ἀμπελῶν. ἢ. Ταυμάζεις; ² ὁ ἥλιος ἐρεῖ, πρὸς τι ἔργον γέγονα, καὶ ³ οἱ λοιποὶ θεοί. σὺ δὲ πρὸς τί; τὸ ἡδέεσθαι; ἴδε εἰ ἀνέχεσθαι ἢ ἐννοεῖται.

κ'. Ἡ φύσις ἐσώχασται ἐκείνη, & δὲ ἐν ἡ ἐλασσον τῆς ἀπολήξεως, ἢ τὴ ἀρχῆς τῆς διεξαγωγῆς, ⁴ ὡς ὁ ἀναβάλλων τὸ σφαίραν· τί δὲ ἀνα-
δὲν

¹ Εἰ μὲν γὰρ δύνασται, διόρθωσεν· εἰ δὲ ὅτε μὴ δύνασται, τὸ πρᾶγμα αὐτό. εἰ δὲ μὴδὲ τὸδε, πρὸς τί ἐπὶ σοὶ φέρει τὸ μ. &c. ex MS. Hæschel. legit Casaub. quod & Xylandrium in suo codice reperisse non sine causa putat, cum illius versio ex hac ipsa lectione videtur expressa. ² Καὶ ὁ ἥλιος ἄρα πρὸς τι ἔργον γέγονα, Gatak. ³ Sidera nimirum, quæ animata esse putabant, & Deorum loco habebant. v. l. g. 35. Gatak. ⁴ Sejungunt ista à superioribus Xyland. & Casaub. mihi continuanda prorsus videntur. quemadmodum, inquit, qui pilam mittit, rationem apud se habet, non tantum quomodo motus ille ineatur, sed qua feratur, & quo loco terminetur; sive qua permeet pila, quo pertingat, ubi cadat; ad eundem modum natura consilium iniit, non de ortu tantum, sed de obitu etiam ac progressu cuiusque rei. sic Plautus sensu non multum ab hoc abhorrenti, prolog. Capiv. Enimvero Di nos quasi pilas homines habent, Gatak.

θὼν τῷ σφαίρῳ ἀναφερομένῳ,
ἢ καὶ κατὰφερομένῳ, ἢ καὶ πε-
πρωκόπτις τίς ἢ ἀραθὸν τῇ πομφό-
λυρῃ συνεσώσῃ, ἢ κακὸν διαλυ-
θείσης τὰ ὁμοία ἢ ἐπὶ λύχνῃ.

καί. Εκσπεψον, καὶ θεάσαι
οἷόν ἐστι, γηράσκον ἢ οἷον γίνεταί,
ἢ νοσήσκον ἢ, πορνέυσκον· βραχύ-
βιον ἢ καὶ ὁ ἐπαμνῶν καὶ ὁ ἐ-
παναμνῶν, καὶ ὁ μνημονεύων,
καὶ ὁ μνημονόδομος. περσ-
εῖτι ἢ καὶ ἐν γωνίᾳ τέττα ἔ-
κλιματῷ, καὶ ἐδὲ ἐν ταύ-
θαι πάντες συμφωνῶσι, καὶ ἐ-
δὲ αὐτοὶ ἵς ἐαυτῶ· καὶ ὅλη ἢ
ἢ γῆ στιγμή.

κβ. Πρόσεχε τῷ ὑποκρίνῳ,
ἢ τῷ δόγματι, ἢ τῇ ἐνεργείᾳ, ἢ τῷ
σημαινομένῳ·³ δικαίως ταῦτα
πάχους·⁴ μάλλον δὲ θέλεις ἀγαθὸς
αὐριον γενεᾶς, ἢ σήμερον εἶναι.

κγ. Πράσσω ἢ; πράσσω ἐπὶ
ἀνθρώπων εὐπορίαν ἀναφέρειν
συμβάινει τι μοι; δέχομαι, ἐ-
πὶ τὰς θεὰς ἀναφέρειν, καὶ τὴν
πάντων περὶ γῆν, ἐφ' ἧς πάντα
τὰ γινόμενα συμμηρύεταί.

κδ. Ὅπου δὲ οὐ φαίνεται τὸ

missæ boni, vel descendenti ca-
dentique mali? ecquid & bul-
læ vel consistenti boni, vel sub-
sidenti mali? de lucerna
idem dictum sit.

21. Inverte *corpus tuum*, atque
inspice, quale sit, ubi senuerit;
quale sit, ubi morbidum fuerit;
quale sit, spiritum ubi efflaverit.
brevis autem est vitæ & qui ce-
lebrat, & qui celebratur; & qui
commemorat pariter, & qui com-
memoratur. ad hæc & in plagæ
istius angulo duntaxat id geritur;
ubi etiam neque omnes inter se
consentiunt, neque quisquam fi-
bi. denique terra omnis puncti
instar habet.

22. Animum adverte præ-
senti vel decreto, vel facto,
vel dicto. merito hæc pateris,
qui bonus magis cras
fieri, quam esse hodie.

23. Facio quicquam? ita fa-
cio, ut ad homines juvandos re-
feram. contingit mihi quicquam?
ita excipio, ut ad Deos referam
fontemque rerum omnium, à
quo, quæcunque fiunt, ordine
præstituto derivantur.

24. Ipsum lavari quale quid
tibi

1 Νοσήσκον τι καὶ ἀποπνύσκον legit Gatak. 2 Monet ut ad id quod præ
manibus est, sive decretum illud, sive factum sive dictum sit, animum
sedulo advertamus. Gatak. 3 Separat ista à præcedentibus Casaub. possunt
tamen ad idem argumentum pertinere. Merito multa pateris, quia ad id
quod præ manibus est non attendis, sed de rebus futuris anxius, animi-
que suspensus es, & quod præcipue te spectat differs. Gatak. 4 Haud in-
tegra satis videntur ista, forsan scribendum, ὅτι μάλλον δὲ ὅτι ut ratio reddatur
quare tot molestiis conflictetur. Legi tamen possunt & ἐγὼν ματαικῶς, [π]
μάλλον δὲ &c. Gatak.

tibi videtur? oleum, sudor, for-
des, aqua, strigmentum; putida
omnia. tale quiddam est & vi-
tæ pars quævis, & materia sub-
jecta quælibet.

25. Lucilla Verum extulit;
mox & Lucilla ipsa elata est.
Secunda Maximum; mox &
Secunda. Epitynchanus Dioti-
mum; mox & Epitynchanus.
Antoninus Faustina; mox &
Antoninus. Celer Hadrianum;
mox & Celer. hujusmodi sunt
omnia. quin & solertes illi,
aut futurorum præcii, aut fa-
ctu inflati, ubinam jam sunt?
solertes inquam, quales Charax,
Demetrius Platonius, Euda-
mon, & si quis alius ejusmodi.
omnia caduca sunt, & jam o-
lim morte sepulta sunt. alii
nec brevem sui memoriari sunt
consecuti; alii in fabulas abie-
runt; alii etiam è fabulis eva-
nuerunt. horum ergo memine-
ris, aut compagem tui dissipat-
um iri aut extinctum spiri-

λέεσθαι; ἔλαιον, ἰδρώς, ῥύπος,
ὕδωρ, γλοιώδες, πάντα σικ-
χαντά. τοῦτον πᾶν μέρος ἔ-
βίς, ἢ πᾶν ὑποκείμενον.

κέ. ¹ Λέκιλλα Οὐῆρον* εἶπε
Λέκιλλα. Σέκενδα ² Μάξιμον*
εἶπε Σέκενδα* ³ Επιτύγχανος
Διότιμον* εἶπε Επιτύγχανον*.
⁴ Φαυστίαν Ἀντωνίνου* εἶπε Ἀν-
τωνίνος. παῖντε πάντα. ⁵ Κέλερ
Ἀδριανόν* εἶπε Κέλερ. οἱ ᾗ δρι-
μείς ἐκείνοι, ἢ περὶ γνώστοι ἢ πε-
ρὶ φαιδμοί, πᾶς; οἷον, δριμείς
μὲν, ⁶ Χιάρως καὶ ⁷ Δημήτριος
ὁ Πλατωνικός, ἢ ⁸ Εὐδαίμων,
ἢ εἰς τις τοῦτον. πάντα ἐφήμε-
ρα, περὶ ἡμέτερά παλαιά* ἐνιοὶ μὲν
εἰς ἐπ' ὀλίγον μνημονεύον-
τες* οἱ δὲ εἰς μύθους μεταβα-
λόντες* οἱ δὲ ἤδη ἐκ μύθων
ἐξίτηλοι τέτων ἐν μεμνήσιν, ὅτι
δεήσει ἢ τοὶ σκεδασθῆναι τὸ συγ-
κριμάσιόν σε, ἢ σκεδασθῆναι τὸ
πνέου-

¹ In singulis subaudienda verba illa ἐξήνεγκε & ἐξηνέχθη. erat autem Lu-
cilla Marci filia L. Vero imperii consorti nuptui data, eidemque superstes.
Vid. Capitolin. in Vero. Gatak. ² Maximus cujus mentio l. r. 15. inter Stoi-
cos à Capitolino recensetur, quibus Marcus noster in disciplinam se dederit.
Gatak. ³ Quis iste Epitynchanus & Diotimus cui is supervixerit & successerit,
nescire me fateor. Gatak. ⁴ Annia Faustina Antonini Pii uxor. Vide Ca-
pitolin. in Pio. Gatak. ⁵ Caninius Celer orator sive Rhetor, quem & Marcus
& Lucius audierant. vid. Capitol. Gatak. ⁶ Depravatum opinor. for-
san ἱερὴς. Hieracis enim apud Stobæum reperiuntur fragmenta. vel Χιάρως
etiam: siquidem Charax, Philosophus Pergamenus, Suidæ memoratur. & e-
dit Lugd. Χάρως habet. Gatak. ⁷ Phalereum, puto, vult è familia Platonica,
Theophrasti auditorem de quo Laert. l. 5. quanquam potest etiam Demetrius
Byzantinus Peripateticus, cujus & Laert. ibidem meminit. Marco dictus
intelligi. Verum illum potius. Gatak. ⁸ Eudæmon inter Astrologos cele-
briores recensetur à Vitruvio l. 9. c. 7. Gatak.

πνελμάτιον, ἢ μεταστῆναι, καὶ
ἀλλαχῆ κατὰ χθλῆναι

κς'. Εὐφροσύνη ἀνθρώπου,
πιεῖν τὰ ἴδια ἀνθρώπου ἴδιον ἢ
ἀνθρώπου εὐνοία πρὸς τὸ ὁμό-
φυλον, ὑπερόρασις τῶν ἀσθητικῶν
κινήσεων, διάκρισις τῶν πιθανῶν
φαντασιῶν, ὁπτιζώρησις τῶν ὁ-
λων φύσεως ἐκ τῶν κατ' αὐτὴν
γνωμένων.

κζ'. Τρεῖς χρέσεις ἡ μὲν
πρὸς τὸ αἶπιν τὸ περιεχόμενον
ἡ δὲ πρὸς τὴν θεῖαν αἰτίαν, ἀφ'
ἧς συμβαίνει πᾶσιν πάντα ἡ δὲ
πρὸς τὴν συμβιῆντας.

κη'. Ὁ πόντος ἦτοι τῷ σώμα-
τι κακόν· ἐκέν ὁπφανέσθαι ἢ
τῇ ψυχῇ· ἀλλ' ἐξέσιν αὐτῇ τὴν
ἰδίαν αἰθερίαν καὶ γαλήνην δια-
φυλάσσειν, καὶ μὴ ἰσολαμβά-
νειν ὅτι κακόν. πᾶσαι γὰρ κρίσις,
καὶ ὁρμή, καὶ ὀρεξις, καὶ ἐκκλισις, ἐν-
δον, καὶ ἔξωθεν κακὸν ὡς ἀναβαίνει.

κθ'. Εξάλειφε τὰς φαντα-
σίας, συνεχῶς σεαυτῷ λέγων·
νῦν ἐγὼ ἐμοὶ εἰμι, ἵνα ἐν ταύτῃ
τῇ ψυχῇ μηδεμίαν πονηρίαν ἢ
μηδὲ ὁπτιζομένην, μηδὲ ὅλως τα-
ραχὴ τίς· ἀλλὰ βλέπων παν-
τα ὅποιά εἰσι, χαῖμαι ἐκά-
στῳ κατ' αἰτίαν. μέμνησο ταύ-
της τῆς ἐξουσίας κατὰ φύσιν.

λ'. Λαλεῖν, ἐν συγκλήτῳ,
καὶ πρὸς πάντ' ὄντιν' ἐν κοινῇ

tum aut migraturum, atque alibi
dispositum.

26. Homini volupe est, quæ
hominis propria sunt, facere.
proprium autem est hominis,
contribuli suo benevolum esse,
sensuum motus insuper habere,
visa probabilia discernere, uni-
versi naturam, eaque quæ se-
cundum hanc fiunt, contem-
plari.

27. Affectiones singuli qui-
que tres habent; unam ad causam
ambientem, alteram, ad causam
divinam, à qua proveniunt om-
nibus omnia; tertiam, ad eos
quibuscum in hac variatur.

28. Dolor autem est corpori ma-
lum. quod si sit, corpus id cen-
seat. aut animæ. at illi licet
etiam inter dolores serenitatem
suam tranquillitatemque serva-
re, nec opinari malum esse. om-
ne enim iudicium, & impetus,
& appetitus, & aversatio intus
est; quo mali nihil ascendit.

29. Imaginationes dele; sæ-
pe tecum sic loquendo, In po-
testate mea nunc situm est, ut
nulla in hac anima existat im-
probitas, nulla cupiditas, nulla
omnino perturbatio: sed ut
omnibus qualia reapse sint per-
spectis, pro existimatione sua
singulis utar. memento pote-
statis hujus à natura tibi tri-
butæ.

30. Et in senatu, & apud
quemlibet privatim, curæ sit mo-
deste

desse potius quam diserte loqui.
fano vero apud omnes sermone
utare.

31. Augusti aula, uxor, filia,
nepotes, privigni, soror, Agrip-
pa, cognati, familiares, amici,
Arius, Mæcenas, medici, popæ,
aula tota morti concessit. tum
ad alia te transfer; mortemque
cogita, non unius hominis, sed
gentis totius, Pompejorum pu-
ta. nec illud minus, quod tu-
mulis inscribi solet, *Ultimus hic*
generis sui. dein reputa tecum,
quam anxie egerint horum an-
tecessores, ut successorem ali-
quem sibi superstitem relinque-
rent: cum necesse tamen fue-
rit, ut aliquis tandem ultimus
exsisteret: atque hic rursus gen-
tis totius mortem considera.

μίως, ¹ μὴ πεῖτρανῶς ² ὕγι-
λόγω χρησάτω.

λα. Αὐλὴ Αὐγῆς, γυνή,
θυράτηρ, ἐγχοῖ, ³ πρόγονοι, ἀ-
δελφῆ, Αγρίππαις, συγγενεῖς,
οἰκείοι, φίλοι, ⁴ Αρεῖ, Μα-
κρήνας, ἰατροί, ⁵ θύται, ὅλης αὐ-
λῆς θάνατος. αἱ ἐπὶ ⁶ ταῖς
ἄλλαις, μὴ καθ' ἑνὸς ἀνδράπε
θάνατον, ὡς Περσέων καὶ κεν-
δὲ τὸ Ὀπινγροφόμουν τοῖς μνή-
μασιν, ἐχατ' ⁷ ἑἰδὴ χρεῖς
ἐπιλογίζεσθαι, πόσοι ἐπαδάθησαν
οἱ πρὸ αὐτῶν, ἵνα διαδόχον τι-
να κατὰλίπωσιν. εἴτα, ἀνάγ-
κη ἐχατὸν τινα χρεῖσται ⁷ πάλιν
ᾧδε ὅλα χρεῖς θά-
νατον.

λβ'. Σωλή-

1 Sana oratione non est aperte semper utendum vertit Xyl. & Casaub. Verum alia videtur hic Marci mens. Ego malim χρημίως, μὴ περὶ τῶν ὕγι-
λόγω χρησάτω. Et publice in Senatu et apud unumquemque privatim, eam sermo-
nis rationem habeas, ut non tam diserte et eleganter, quam modeste et decenter
loquaris. Oratione vero sana et salubri semper utaris. Siquidem χρημῶν, περὶ
τῶν σαφῶν, i. e. clarum & perspicuum denotat: ut & ἀληθῆς, verum: quia
veritate nihil clarius, certiusque. Verum pro diserto plerumque sumitur,
eaque significatione apud Hellenistas, qui dici solent, etiam simplex πᾶ-
νός reperitur. Auctor Sap. Solom. c. 10. v. 21. ὅτι ἡ σοφία ἡτοιγᾷ πᾶσι καὶ ὡφθαλμοῖς
ἡ γλῶσσας ἡπλῆν ἐθέλει τῶν λόγων, linguas infantium disertas reddit, ut vertit Jun. In-
terpretes Græci Esai. 35. 6. ὅτι τῶν ἡπλῶν γλῶσσας μαζιχάων. Gatak. 2 Ser-
mo sano, i. e. vero. ὕγιος λόγος verus, sincerus, simplex Sermo, cui opponitur
ἡ σὺν λόγος apud Euripid. in Phenisi. sed & apud Sophoclem in Trachin. (sic
restituente H. Stephano) Τὸ γὰρ νοῦν τι λαρεῖν ἀνδρὸς ἐπὶ σάφηνος, νοῦν τι. i. e.
νοῦν τινα λόγον, ut Euripides. Gatak. 3 Posteri vertit Xyland. forsan ἀπὸ
γονοι, privigni. ita enim in jure quandoque dicuntur. Gatak. 4 Arei Phi-
losophi, cujus contubernio & amicitia usus est Augustus, meminit Sueton.
l. 2. c. 89. Ut & Strabo. l. 14. Seneca ad Marc. c. 4. Plutarch. in Anton. & a-
lii. Gatak. 5 Sacerdotes vertit Xyland. aruspices Casaub. Ego victimarii, popæ,
θύται: Æolice φύταις, popæ. Vid. Salmas. in Solin. Gatak. 6 Subintelligi hic putat Gatak. ἐπιλογίζεσθαι,
ut ex versione ejus constat. Sed multo apertior, & faciliior erit sensus, si
repetatur

λβ'. Συντιθέναι δέ τ' βίον, κα-
τὰ μίαν πράξιν· ἢ εἰ ἐκάστη τὸ ἐ-
αυτῆς παρέχει ὡς οἶόν τε, ἀρκεί-
αδ' ἵνα δὲ τὸ ἐαυτῆς ἀπέχη, ἐδὲ
εἰς σε κωλύται διύαται. ἀλλὰ
ἐξήσεται τι ἐξωθεν; ἐδὲν εἰς γὰρ
τὸ δικάως καὶ σωφρόνως καὶ
εὐλογίως· ἄλλο δὲ τι ἴσως
ἐνεργητικὸν κωλυθήσεται; ἀλ-
λὰ τῇ πρὸς αὐτὸ τὸ κώ-
λυμα εὐαρεσθήσει, καὶ τῇ ἐ-
πὶ τὸ διδόμενον εὐγνώμονι
μεταβάσει εὐθύς ἄλλῃ πρᾶ-
ξις ἀντικαθίσταται, ἐναρ-
μόσσει εἰς τ' σωθεσιν, πε-
ρὶ ἧς ὁ λόγος.

λγ'. Ἀπόφως μὲν λαβεῖν,
εὐλύτως δὲ ἀφεῖναι.

λδ'. Εἴ ποτε εἶδες χεῖρα ἀ-
ποκεκομμένην, ἢ πόδα, ἢ κε-
φαλὴν ἀποτεμνημένην, χω-
ρὶς πᾶς ποτε δὸτ' ἡ λοιπὴ τῶ-
ματος κειμένη, τοῖς τὸν αὐτὸν
ποιεῖ, ὅσον ἐφ' αὐτῷ, ὁ μὴ θέ-
λων τὸ συμβαῖνον, ἢ ἀποσχίζων
ἐαυτὸν, ἢ ὁ αἰσινώμενον ἐν πρᾶσ-
σων ἀπερρῶν· αἱ πᾶς ποτε δὸτ' ἡ
κατὰ φύσιν ἐνώσεως. ἐπεφύ-
κεις γὰρ μέρ'· νῦν σπαιτὸν
ἀπέκοψας. ἀλλ' ὅθεν κομψὸν

32. In singulis actionibus vi-
tam componere oportet; ut si
unaquæque, quantum datur, quod
suum est tulerit, in eo acquies-
cas. quo minus autem ferat,
quicquid suum est, prohibere
nemo poterit. sed exterius ali-
quid obstabit? nihil quicquam,
quo minus juste, sobrie, confide-
rate in ea te geras. sed alius ali-
cujus facultatis fortassis effectus
impedietur? atqui dum impedi-
mentum ipsum placide fers, &
ad id quod datur æquo animo
te transfers, alia statim prioris
vice actio emergit, quæ ad eam,
de qua sermo instituitur, vitæ
compositionem non minus ap-
te conducatur.

33. Sic accipe, ne fastuosus
fias; sic posside, ut dimittere
proclivis sis.

34. Si quando manum ab-
scissam vidisti, vel pedem, aut
caput etiam amputatum, & se-
orsim alicubi à reliquo corpo-
re situm; talem plane se facit,
quantum in ipso est, qui ab-
scindit sese, dum vel id quod
contingit non vult, vel adver-
sus societatis jus aliquid perpe-
trat. revulsam quodammodo ab-
jecisti te aliquo ab ea, quæ secun-
dum naturam est, unione. pars
enim natura fueras: nunc vero
temet

repetatur illud membri prioris ἀνάγκη γινέσθαι, necesse est ut cuiusque generis ul-
tims tandem aliquis existat, atque adeo ut tota illa gens (ultimo ic. illo defuncto)
pereat necesse est. Ita accipere externa ista, sive opes, sive honores, &
consimilia à rerum omnium auctore tributa, ne acceptis, quod plerique
solent, insolentias. μαρὸς γὰρ ὁ ἐν ταῖς φύσεσιν. 1, 5. 23. Galat.

temet abscidisti. cæterum istic illud scitum est, quod unire te denuo licet. hoc autem nulli alii parti est à Deo concessum, ut revulsa semel & præcisa denuo coalescat. Verum benignitatem ejus considera, qua hominem cohonestavit; cum & in ipso posuerit, ne primitus ab universo revelleretur; & facultatem tribuerit, ubi fuerit revulsus, redeundi, denuoque coalescendi, & partis ordinem, quem tenuerat, recuperandi.

35. Sicut reliquas facultates rationalium unusquisque fere ab universi natura accepit; ita hanc nos ab eadem facultatem accepimus: quod quemadmodum illa quicquid obstat & renititur, in usum suum circumvertit, & in fato disponit, atque ita partem sui facit; ita & animal rationale, ex impedimento omni materiam creare sibi possit, eoque uti ad illud quod intenderat, quodcunque tandem id fuerit.

36. Ne confundat te vitæ tuæ totius cogitatio: neque animo simul complectere, quot qualesque molestias superventuras esse tibi verisimile sit. sed ad præsentium unumquodque interroga te, quidnam hac in re est, quod subiri aut sustineri nequeat? confiteri namque eru-

σκεῖνο, ὅτι ἔχεις σοι πάλιν ἐν ὧσιν σεαυτὸν. τὸ τοῦ ἄλλου μέρος δὲν ἰσὺς ἐπέτερεψεν, χωρεῖ δὲν ἐπὶ ἐξ ἁποκρίνεται, πάλιν συνελθεῖν. ἀλλὰ σκέψαι τὴν χρηστότητα, ἣν πέτυχε τὸ ἄνθρωπον· καὶ γὰρ ἵνα τὴν ἀρχὴν μὴ ἀπὸρραγῇ, ὅσοι δ' ὅλας, ἐπὶ αὐτῷ ἐποίησε· καὶ ἀπὸρραγὸν πάλιν ἐπανελθεῖν, καὶ συμφυῖναι, καὶ τὴν δὲ μέρους τὰς δὲ ἀπὸ λαθεῖν ἐποίησεν.

λε'. Ὡς περ καὶ ἄλλας δυνάμεις ἕκαστος τῶν λογικῶν σχεδὸν ὅσον ἢ τὴν λογικῶν φύσιν, ὥτως καὶ ταύτην περὶ αὐτῆς εἰλήφαμεν. ἐν τρέπον γὰρ ἐκείνη πᾶν τὸ ἐνιστάμενον καὶ ἀντιβαῖνον ὅπως ἐκτελέσει, καὶ κατατίσσει εἰς τὴν εἰμαρμένην, καὶ μέρος αὐτῆς ποιεῖ, ὥτως καὶ τὸ λογικὸν (ζῶον διῶα) πᾶν κώλυμα ὑλὴν ἐαυτῇ ποιεῖν, καὶ χρηστὰς αὐτῷ ἐφ' οἷον ἀντὶ τῆς ὥρμης.

λς'. Μὴ σε συγχέτω ἢ ὅλα βίβας φαντασία. μὴ συμπεριλάβῃς ἐπίπονα οἷα καὶ ὅσα πιθανόν ἐπιτηδεύῃς ἀλλὰ καὶ ἕκαστον τῶν παρόντων ἐπερώτα σεαυτὸν, τί τὰ ἔργα τὸ ἀφόρητον καὶ ἀνύπιστον; αἰσχρὸν δὴσῃ

1 Απορρίζοντι, & in fine periodi pro ἐποίησεν, ἐπέτερεψεν ex Mf. Hæschel. legit Casaub. 2 Τῆς τῶν ὅλων φύσεως Gatake. 3 Natura, inquit, universi, i. e. numen ipsum, sive potentia & providentia divina, obstantia & renitentia ac opponentia sese quæque circumducit quodammodo, & in usum suum convertit. Hoc est enim τὸ ἐπιτελέειν. Gatake. 4 Malim ἐπιτηδεύειν in futuro. Gatake. 5 Ratum

θήσῃ γὰρ ὁμολογήσαι. ἔπειτα ἀ-
ναμίμνησκέ σεαυτὸν, ὅτι ἔτε τὸ
μέλλον, ἔτε τὸ παρῶν καὶ βί-
αι σε, ἀλλὰ αἰεὶ τὸ παρόν. τῷ
τὸ κατὰ σμικρύνεται, εἰάν αὐ-
τὸ μόνον περιορίσης, ἢ ἀπελέγ-
χης τὴν ἀξίνοιαν, εἰ πρὸς τὸ
ψιλὸν ἀντίχῃ μὴ διώσεται.

λζ'. Μή πινῷ ὡς ἀκάθην
τῇ δ' αὖ κυρίῃ σαρῶ, Πάνθηα, ἢ Περ-
γαμος; τί τὸ Ἀδριανῆ, Χαυ-
ρίας, ἢ Διόπμος; γελοῖον. τί τὸ εἰ
παρεκάθηντο, ἐμελλον ἀθάνα-
τοι; τί τὸ εἰ ἠσθάνοντο, ἐμελλον
ἠσθήσεσθαι; τί τὸ εἰ ἤδοντο, ἐμελ-
λον ἔτοι ἀθάνατοι εἶναι; ἐκ τῆς
πρῶτον μὲν χαίρει καὶ γέρον-
τας ἡμέας ἔταος ἐμαρτο, εἴτα ἀ-
ποθανεῖν; τί ἔν ὕστερον ἐμελλον ἐ-
κείνοι ποιεῖν ἰσχυρῶν ἀποθανόντων;
ἢ γέρας πᾶν τῷ, ἢ λύθρον
ἐν θυλάκῳ.

λη'. Εἰ διώσῃ οὐκ ὅσον βλέπῃ,
βλέπῃ ὡς κρίνων, φησὶ, σφάται-
ται.

λθ'. Δικαιοσύνης κατὰ ἡμετέ-
ρικὴν ἀρετὴν ἔχει ὁρῶ ἐν τῇ ἰσχυ-
ρῇ ζωῇ καὶ ἀστυκῇ ἠδονῇ τὸ
ὅρῳ, τὴν ἐγκράτειαν.

bescis. tum cogit tecum, nec quod
futurum est, nec quod præteritum
est, sed id semper duntaxat quod
præsens est, molestiam tibi facere.
minuetur autem istud, si se-
orsim per se circumscriptum de-
deris, mentemque redargueris,
si ne huic quidem soli toleran-
do suffecerit.

37. Nunquid etiamnum Ve-
ri tumulo assidet Panthea,
aut Pergamus? nunquid Ha-
driani Chabrias, aut Dioti-
mus? ridiculum foret. verum,
si assiderent, nunquid ipsi
hoc sentirent? aut si senti-
rent, nunquid illos juvaret?
aut si eos juvaret, nunquid
hi immortales futuri essent?
annon & istis destinatum est,
ut primo senescant, tum mo-
riantur? ecquid ergo face-
rent illi, mortuis istis? foetor
est hoc omne, & sanies in
sacco.

38. Si acute cernere vales,
acumine tuo utere, inquit il-
le, in rebus eis, quæ sapien-
tiam maxime exigunt.

39. In animantis rationalis
constitutione virtutem nullam
video, quæ justitiæ se oppo-
nat: at voluptati quæ opponat
se, continentiam video.

40. Si

1 Ritus alludit sepulchris eorum, quos defunctos conditosque Inge-
bant, assidendi. Gatak. 2 Cum Salmasio legendum putat Gatak. Oύρεν,
cujus Panthea liberta, Pergamus libertus fuerit. 3 Χαορίας legunt Xyland.
Casaub. & Gatak. 4 Γράσος Gatak. 5 Locus depravatus, cui vario modo
opem ferre viri docti conantur. Videtur legere Gatak. κρίνων, φησὶ, [ἐν]
σφατάτοις. conjicit autem Salmas. Κρίτων φησὶ σφατάτος. vel Ζήτων φησὶ
σφατάτος.

40. Si opinionem tuam ab eo, quod vexare te videtur, removeris, ipse in tutissimo mox confistes. quis ipse? Ratio. at non sum ratio. esto. ratio itaque ne vexet se. siquid autem aliud tibi male habet, id ipsum de hoc ipso, si poterit, opinetur.

41. Sensus impeditio, malum est naturæ animalis. motus impeditio itidem ejusdem est malum. est & aliud quod vegetativam conditionem pariter impediat, estque malum ejusdem. mentis quoque perinde impeditio, naturæ intellectivæ malum est. hæc jam tu omnia ad te transferas. dolor, voluptas attingit te? viderit sensus. aliquid molienti tibi obstitit quippiam? si citra exceptionem moliebaris, jam tuum, qua rationalis, malum est. at si id quod communiter fieri solet, tibi proponebas, nondum aut læsus es, aut impeditus etiam. mentis utique propria quæ sunt, nemo alius impedire solet. hanc enim nec ignis, nec ferrum, nec tyrannus, nec vituperium, nec aliud quidlibet

μ'. Εὰν ἀφέλῃς τὸ σπῶν ὑπὸ ληψὶν τοῦ λυπεῖν σε δοκεῖν. ἴσως, αὐτὸς ἐν τῷ ἀσφαλεστάτῳ ἔστηκας. τίς αὐτίς; ὁ λόγος. ἀλλ' ἐκ εἰμὶ λόγος. ἔσω. ἐκὼν ὁ μὲν λόγος αὐτὸς εἰς τὴν μὴ λυπεῖται. εἰ δὲ τίς ἄλλος σοι κακῶς ἔχῃ, ὑπολαβέτω αὐτὸ περὶ αὐτῶ.

μά. Ἐμποδισμὸς αἰσθήσεως, κακὸν ζωικῆς φύσεως. ἔμποδισμὸς ὁρμηῆς, ὁμοίως κακὸν ζωικῆς φύσεως. ἐστὶ δὲ τίς ἄλλος ὁμοίως ἔμποδιστικὸν ἢ κακὸν τῆς φυτικῆς καὶ ἀσπευῆς, ὅπως τοῖνυν ἔμποδισμὸς νῦν κακὸν νοεράς φύσεως. πᾶν ἡ ἀδὴ ταῦτα ἐπὶ σεαυτὸν μεταφέρει. πῶν θ', ἡδονὴ ἀπτεταίς; ὅψεται ἡ αἰσθησις. ὁρμήσαντι ἐνσημα ἐγύρετο; εἰ μὲν ἀνυπεξαίρετως ὥρμας, ἡδὴ ὡς λογικῶς κακόν. εἰ δὲ τὸ κτεῖνον λαμβάνεις, ἔγω βέβλαψα, ἔδὲ ἔμπεπιδισα. τὰ μὲν ποιεῖν ἴδια ἔδεις ἄλλ' θ' εἰωθεν ἔμποδίζεν· τέττα γὰρ ἔπῳρ, ἔσίδηρ θ', ἔτόρανον θ', ἔβλασφημία, ἔχ' ὅπῃν ἀπτεταί· ὅταν γέ-

νηται

1 Cum mens aut animus σφαῖρος sive σφαίροειδής semel est, idem semper est, nec ulla vel interna (τῶν περὶ αὐτὸν,) vel externa fortunæ vi de statu suo deicitur. Casaub. Verba hæc vertit Gatak, quasi sic essent concepta, ἀπτεταί, ὅπως γέννηται σφαῖρ' ὡς κυκλωτερής. Hac autem imagine viri sapientis usus est Floratius Sat. 7. l. 2. — In seipso totus teres atque rotundus, Externi ne quid valeat per leve morari. at Aristoteles (l. 1. Ethic. Nicom.) virum bonum περὶ ὀλίγον i. e. quadratum appellat, quod (ut ait l. 3. Rhetor.) nulla fortunæ vi everti possit, sed sibi ipsi semper constet, & quomodocunque volutatus basim firmam habeat, instar cubi, qui non facile movetur, motus autem in seipsum recumbit.

2 Melius

νη)σφαῖρος, κυκλοπερὴς μὲν.

μβ'. Οὐκ εἰμὶ ἀξιόεμαι-
πὲν λυπεῖν, ἔδ' ἔγδ' ἄλλον πώπο-
τε ἐκὼν ἐλύπησαι.

μγ'. Εὐφραίνει ἄλλον, ἄλλο.
ἐμὲ δ', εἰάν τις ἔχω τὸ ἡγεμο-
νικόν, μὴ ἀποσπεφόμενον, μήτε
ἀνθρώπον τινα, ἢ μήτε τ' ἀν-
θρώποις συμβαινόντων· ἀλλὰ
πᾶν εὐδύνεισιν ὀφθαλμοῖς ὁ-
ρῶντα καὶ δεχόμενον, καὶ χρώμε-
νον ἐκάστω κατ' ἀξίαν.

μδ'. Τέτον εἰδὲ τ' χρόνον
σεαυτῷ χαρίζαι. οἱ τ' ὑπερ-
φημίαν μᾶλλον διώκοντες, ἢ
λογίζονται, ὅτι ἄλλοι τοιαῦτοι
μέλλουσιν ἐκείνοι εἶναι, οἳ εἰσιν
ἔτι ἔς τ' βαρύνει· καὶ ἐκείνοι δ'
θυγῆται. τί δὲ ὅλως πρὸς σέ, ἀν-
ἐκείνοι Φωναῖς τοιαύτας ἀπη-
χῶσιν, ἢ ἐπὶ σὺν τοιαύτῳ
πρὸς σέ ἔχουσιν.

με'. Ἀρὸν με καὶ βάλλει ὅπως
θέλεις. ἐκεῖ γδ' ἔξω τ' ἐμὸν δαί-
μονα ἵλεων, τῷτ' ἔστιν, ἀρκέμε-
νον εἰ ἔχοι καὶ ἐπεσοίη κατὰ τὸ
ἔξῃς τῇ ἰδίᾳ κατασκευῇ. ἄρα
τῷτ' ἀξίον, ἵνα δὲ αὐτὸ

attingit, ubi facta fuerit sphaerae
instar, teres tota atque rotunda.

42. Indignum censeo, ut me
ipse vexem, qui neminem un-
quam volens vexarim.

43. Alia oblectant alios. me
vero, si mentem sanam habue-
rim, quæ nec hominem quen-
quam, aut humanum quic-
quam aversetur; sed quicquid
obvenit, oculo benigno as-
piciat excipiatque, & pro
sui existimatione singulis uta-
tur.

44. Hoc ipsum quod jam ad-
est, tempus tibimet fac in-
pertias. qui famam posthu-
mam affectant potius, non co-
gitant, alios quodam ejusmo-
di fore posteros illos, quales
isti sunt, quos nunc gravatim
ferunt, sed & utrique sunt mor-
tales. quid autem tua interest
si vocibus istiusmodi adstrepue-
rint illi tibi, aut existimationem
hanc vel illam de te habuerint.

45. Tolle me, & quocunque
libuerit projice. etenim illic
quoque genium meum habiturus
sum propitium placidumque;
hoc nempe contentum, si pro
conditionis suæ officio habere
se agereque possit. num hoc tan-
ti

1 Melius Annotator Lugd. μὲν [π] ἢ. 2 Syntaxis poscit ὁρᾶν, quia præ-
cesserat τὸ ἡγεμονικόν. Gatak. ὁρᾶν τε etiam edidit Casaub. 3 Malim, ἢ δὲ. Ga-
tak. 4 Τὸ βαρύνειν, μετασπαράζει, prout Marco istuc usurpatum haud temere
alibi deprehendes: ut nec hoc sensu secundum Schol. in illud Thucydidis I.
2. ἐπαρύνοντο ἢ καὶ χαλεπῶς ἐφίρον. ἢ δὲ, inquit, λέγει, ὅτι ἐπαρύνοντο, ἀλλὰ ἐπαρύν-
μαι &c. Herodianus tamen ἐπαρύνοντο τε αὐτῶν τὴν εὐχέαν. Eorumque no-
bilitatem agere, sive gravatim forebant. Gatak.

ti est, ut hac de causa anima mea male se habeat, ac deterior fiat, dum † deprimitur, extenditur, confunditur, consternatur? ecquid reperiam, quod tanti sit?

46. Nihil homini cuiquam contingere potest, quod non humanus sit casus; nec bovi, quod non bovis sit; nec viti, quod non vitis sit; nec lapidi, quod non lapidis ipsius sit. Si ergo contingit id cuique, quod & usui & naturæ ejus est consentaneum, quid est, ægre quod feras? neque enim quicquam tibi tulisset natura communis, quod ferri non posset.

47. Siqua te angit res externa, non est ea ipsa, quæ molestiam facessit tibi, sed tuum ipsius de ea re iudicium. hoc autem statim delere ir te fitum est. siquid vero in *interna animi* dispositione te angit, quis prohibere potest, quo minus opinionem tuam corrigas? pari modo, si anxium te habet, quia hoc aut illud quod rectum tibi videtur, non facis, cur non facere potius quam angere velis? sed obstat, inquis, valentius aliquid. nihil est ergo quod anxius sis. neque enim non agendi causa in te est. sed nec vivere tanti est, ni id fiat. excede er-

κακῶς με ἔχη ψυχῇ, καὶ
 χεῖρον ἐαυτῆς ἢ, ταπεινερμένη,
 ὀρθορμένη, ὡσπιδιορμένη, πληρο-
 ρμένη; τί εὐρήσῃς ἵστα ἄξιον;
 μὲν. Ἀνθρώπων ἔδειν συμ-
 βάλειν τι δύναται, ὃ ἔκ ἐστιν ἀν-
 θρωπικὸν σύμπλωμα· ἔδ' ἐβόη,
 ὃ ἔκ ἐστι βοϊκόν· ἔδ' ἀμπέλω,
 ὃ ἔκ ἐστι ἀμπελικόν· ἔδ' ἐλίθω,
 ὃ ἔκ ἐστι λίθαισιον. εἰ δ' ἐν ἐκάστῳ
 συμβαίνει, ὃ ἡ ἐώθεν, ἡ πέφυ-
 κεν, τί ἀν' ἀνακραίνουσιν; ἢ γὰρ
 ἀλόρητον σοὶ ἔφερον ἡ κρινὴν
 φύσιν.

μζ'. Εἰ μὲν Διὰ τὴν ἑκπύην
 λυπῇ, ἔκ ἐκείνου σοὶ ἐνοχλεῖ,
 ἀλλὰ τὸ σὺν πατρὶ αὐτῷ κέλεται
 ἔστω ἢ ἥδη ἐξαλειφάμεναι σοὶ
 ἔστιν. εἰ δὲ λυπῇ σέ τι τῶν ἐν τῇ
 σῇ Διὰ θεῶν, τίς ὁ κωλύων διορ-
 θῶσαι τὸ δόγμα; ὁ μὲν δὲ καὶ
 εἰ λυπῇ, ὅτι ἔχει τὸ δὲ καὶ ἐν
 νεργείᾳ ὕψους σοὶ φαινόμενον, τί
 ἔχει μᾶλλον ἐνεργείᾳ, ἢ λυπῇ;
 ἀλλὰ ἰσχυρότερόν τι ἐνίσταται
 μὴ ἐν λυπῇ· ἢ γὰρ παρὰ σε
 ἡ αἰτία τῷ μὴ ἐνεργεῖν παύει.
 ἀλλὰ ἔκ αἵτιον ζῆν, μὴ ἐνεργε-
 μένως τῷ τῷ. ἀπὸ τοῦ ἐν ἐκ τῷ
 ζῆν

† Ad morem demississime supplicantium alludit, opinor, Antoninus prioribus duobus verbis. Non enim solum in terram abjicere se, sed & corpus totum porrigere soliti, qui demississime, ritu tamen non tam Romano vel Græco, quam barbaro, supplicabant. *Casaub.* 2 *Anxia* vertit *Xyland.* *confusa Casaub.* ut *συγχομένη*, vel. *συγχομένη* legisse videatur. quid *fi* *συδεσμένη* legatur? una cum corpore *constricta*, & vinculis quodammodo obnoxia. *Catach.* † Abiectus, prostratus (aninus sc.) *Casaub.*

ζῆν εὐμνήης, ἢ ἢ ὁ ἐνεργῶν
δοποθνήσκει, ἀμα ἴλεως τοῖς
ἐπισταμείοις.

μη'. Μέμνησε, ὅτι ἀκατα-
μάχητον γίνεται τὸ ἡγεμονικόν,
ὅταν εἰς αὐτὸ συσραφέν ἀρκε-
δῇ αὐτῶ, μὴ πιέντι ὁ μὴ
θέλει, κἀν ἀλόγως ὡς α-
πάχηται. τί ἔν' ὅταν καὶ μετὰ λό-
γῳ παρειαυμένως κρίνῃ παρὶ
πινού; Αἰετὸ ἀκρόπολιν
ἐστὶν ἡ ἐλπίς, παρὶν αἰε-
νοια. ἔδεν γὰρ ὁχυρώτερον ἔχει
ἀνδραπιν, ἐφ' ὃ κατα-
φυγῶν ἀνάλωτο λοιπὸν
αὐτῷ εἶναι. ὁ μὲν ἔν' μὴ ἐωρε-
κῶς τῷ, ἀμαθῆς. ὁ δὲ
ἐωρεκῶς καὶ μὴ κατὰ φύ-
γων, ἀτυχῆς.

μη'. Μηδὲν πλέον σωτῶ
λέγε, ὡς αἱ παρηγορημαί φαν-
τασίαι ἀναγγέλλουσιν ἡγεληται,
ὅτι ὁ δ' ἐνὰ σε κακῶς λέγει. ἡ γ-
γελται τῷ. τὸ ἦ, ὅτι βέλ-
ψα, ἐκ ἡγελη βέλεται, ὅτι νο-
σεῖ τὸ παιδίον, ἐλέπει. ὅτι ἡ κιν-
δυεύει, ἐβέλεται. ἔτις ἐν μέ-
νε αἰετῶν τῶν παρὶν φαντασιῶν,
ἐμὴν αὐτὸς ἐνδοθεν ἐπίλεγε,
ἐδέν σοι γίνετο. μάλλον ἢ ἐπί-
λεγε, ὡς γνωρίζων ἐκαστα τῶν
τῶ κόσμῳ συμβαινόντων.

è vita æquo animo, quo modo
excederes si id agere daretur, si-
mul etiam obstantibus ipsis pro-
pitius.

48. Memineris inexpugnabi-
lem fieri mentem, quando in
se contracta, ipsa se contenta
manet, dummodo nil faciat quod
ipsa nolit, tametsi non ratione,
sed obstinatione mera instructa
sit. quid ergo futurum est, si ra-
tione in consilium adhibita, con-
siderate de re aliqua senten-
tiam tulerit? propterea arx est
quædam mens perturbationibus
immunis. neque enim aliud
ullum habet homo hoc vali-
dus communitum *refugium*, ad
quod ubi confugerit, in nul-
lius potestatem possit deinceps
venire. hoc qui non videt, im-
peritus; qui videt, nec eo re-
cipit se, infelix est.

49. Nihil ulterius tecum re-
puta, quam quod visa primario
renunciaverint. nunciatur tibi,
hunc vel illum tibi convicia-
tum. hoc nunciatum est. non
et illud, læsum esse te. video,
puerulum ægrotare, hoc video.
at periclitari, non video. hoc
igitur modo in primo visis con-
fiste semper, nec amplius quic-
quam eis à te intus adjicias, &
nihil tibi accidit, quod commoveat
te. vel adjicias potius aliquid,
ut qui rerum omnium, quæ in
mundo isto contingunt, naturam
perspectam habeas.

50. Amarum

1 Legendum opinor, ἢ καὶ ὁ ἐνεργῶν. discedas è vita εὐμνήης i. e. placido animo,
quomodo et is solet discedere, qui id quod volebat affectu est. Catach. Vide ad
I. II. C. 3.

1 Fluere

50. *Amarus est cucumis : mitte. vepres in via : declina. sufficit. ne pergas dicere, Quare autem in mundo ista sint?* ludibrio enim futurus es homini scientiæ naturalis perito, perinde ac fabro aut futori, si huic vitio verteres, quod eorum quæ conficit ramenta ac segmenta in officina ejus cerneret. & illi tamen quo projiciant habent: cum universi natura nihil extra se habeat: sed, quod in hac ejus arte maxime mireris, cum se certis terminis circumscripserit, quicquid intra se corrumpi, senescere, ac inutile fieri videtur, in semet convertit, aliaque ex his ipsis nova producit. adeo ut nec materia extranea opus habeat, nec quo putrefacta projiciat, desideret. ita contenta manet & loco suo, & materia sua, & arte sibi propria.

51. Nec in actionibus languidus; nec in congressibus turbidus sis; nec in cogitationibus vagus; nec anima præceps abreptus & temere exiliens; nec in vita multis implicitus negotiis. occidunt, concidunt, diris

ν'. Σίκυθος πικρός ἄφες. βάτοι ἐν τῇ ὁδῷ ἐκκλινον. ἀρκεῖ. μὴ περὶ σπεύτης, τί δὲ ἐγένετο ταῦτα ἐν τῷ κόσμῳ; εἰ περὶ καταγελαδιῆσι ὑπὸ ἀνθρώπων φυσιολόγων, ὡς ἂν καὶ ὑποτίκτοντο καὶ σκυτέως γελαδιῆς, καταγινώσκων, ὅτι ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ἔξοματὰ καὶ περιμήματα τῶν καὶ ἀσκευαζομένων ὁρᾷται. καὶ τοὶ ἐκείνοι γε ἔχουσιν αὐτὰ ῥήψασιν· ἢ τῶν ὅλων φύσις, ἔγω γὰρ ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ τὸ θαυμάσιον τῆς τέχνης ταύτης ἐστίν, ὅτι περιεργάζεται ἑαυτήν, πᾶν τὸ ἐνδόν διαφθείρει καὶ μετασχηματίζει καὶ ὡς χρῆσθαι εἶναι δοκεῖν, εἰς ἑαυτὴν μεταβάλλει, καὶ ὅτι πάλιν ἀλλὰ νεαρὰ ἐκ τῶν αὐτῶν ποιεῖ· ἵνα μήτε ἐξ ὧν ἐξωθεν χρῆσθαι, μήτε ὅπως ἐκβάλλῃ τὰ ἐν αὐτῇ περὶ σπεύτης. ἀρκεῖ ἔν τῃ χώρῃ τῇ ἑαυτῆς, ἐν ὅλῃ τῇ ἑαυτῆς, καὶ τῇ τέχνῃ τῇ ἰδίᾳ.

κα'. Μήτε ἐν τῇ πράξει ἐπισύρην· μήτε ἐν τῇ ὁμιλίᾳ σφύρην· μήτε ἐν τῇ φαντασίᾳ ἀλλοτρίαν· μήτε τῇ ψυχῇ καθάπερ συνελκεῖς ἢ ἐκθόρνυδες· μήτε ἐν τῷ βίῳ ἀχολογεῖς, καὶ εἰς τὴν κρεανομένην

καὶ τὰ

1 Fluctuare vertit Xyland. tardum & remissum esse Casaub. hand male. ἐπισύρην, languide agere: tractum ab equis, qui ἐπισύρην dicuntur, cum illa trahentes languide incedunt, τὰ ὁπίσθια ἐφιλακόντες ἐπὶ τῷ ἐμπρόσθιῳ, καὶ ὑποφέροντες ὥστε ἀλλήλοις συγκρίνειν. uti Aristot. histor. animal. 1. 8. c. 24. Γαλακ.
2 Τὸ κρεανομένην proprie de Visceratione usurpatur, in qua κρέας νιμενται, carnes distribuuntur. Verum Marcus noster istuc aliter accipit de immanium atque effera-

ρεως ἐλαύνουσι. τί ἐν ταῦτα ως
τὰ τ' Ἀλφειοῖαν μὲν καθάραν,
Φρενῆρη, σὺ Φρονα, δικαίαν, οἶον
ἔπε παρατῆς πηγῇ διαυγῇ καὶ
γλυκύῃ, βλασφημοῖα αὐτὴν, ἢ
ἢ ἢ πᾶσι πῶς) πόλιν ἀναβλύσαι
καὶ πηλὸν ἐμβάλλει, καὶ κερπί-
αν, τέχιστε Ἀλφειοῖαν αὐ-
τὰ, καὶ ἐκκλύσει, καὶ ἔδα-
μῶς βαφθήσεται. πῶς ἐν πη-
γῇ ἀέναντον ἔχῃ, καὶ μὴ Φρέαρ;
ἢ Φύα σεαυτὴν πάσης ὥρας
εἰς ἐλδυστέριαν, μετὰ τῷ εὐ-
μυῶς, καὶ ἀπλῶς, καὶ αἰ-
δημόνως.

νῦ. 2. Ο μὲν μὴ εἰδὼς ὅτι ἐστὶ
κῆρυξ, καὶ οἶδεν ὅτι ἐστὶν. ὁ δὲ
μὴ εἰδὼς πρὸς ὃ, ἢ πέφυκεν, καὶ
οἶδεν ὅτι ἐστὶν, καὶ δὲ τί ἐστὶ
κόσμος. ὁ δὲ ἐν ἢ τέττων δόπ-
λιπῶν, καὶ δὲ πρὸς ὃ, πᾶσι
πέφυκεν εἶποι. τίς ἐν φαίνε-

te deovent. quid hæc obstant,
quo minus mentem serves pu-
ram, prudentem, sobriam, ju-
stam? quemadmodum si quis fon-
ti astans limpido ac dulci, con-
viciis eum incesserit, at ille ni-
hilominus laticem potui accom-
modum fundere non cessat.
quin & si lutum quis fimum-
que injecerit, disperget cito
dilugetque eum, nec eodem in-
quinabitur. quomodo ergo fie-
ri potest, ut fontem perennem
in te, non puteum habeas? si
usu assiduo libertatem cum
æquanimitate, simplicitate, mo-
destia, quasi nativam tibi red-
dideris.

52. Qui nescit esse mundum,
ubi sit nescit. qui nescit, ad quid
natus sit, nec quis ipse, nec quid
mundus sit, novit. qui autem
in horum alterutro deficit, nec
ad quid ipse natus sit, dicere
potest. qualis ergo tibi vide-
tur is, qui vanos hominum

eorum

efferatorum hominum truculentia, qui congenere sibi maculant, ossaque
eorum diffingunt tanquam ad ollam, carnes in frusta secant, velut ad lebetem, ut
Michæas loquitur c. 3. v. 3. Quod & Cleoni minatur ille in Aristoph. Equit.
Περὶ γὰρ ἐκ τῶν ἐκείνων. i. e. inquit Schol. κατὰ μέγεθος κατὰ φύσιν τὸ σῶμα.
Gatak. 1. Compose te rectit Xyland. gigne Casaub. [qui & φῶς legit cum
φύσιν active sumi non putat] phralis duriuscula, & syntaxis insolens. I-
taque suspecta mihi lectio. quam tamen si retinere libuerit, quia alia
commoda non occurrit; malim vertere, congenitam & quasi nativam fac
tibi usu atque industria jugi libertatem. In hoc te assiduo exerce, ut virtus quasi
in naturam transeat tibi. Gatak. 2. Quemquamne hominum rudem a-
deo & recordem esse, ut an mundus sit nesciat! Elementa sc. Terra, Cos-
mum, cæteraque quibus compages hæc pulcherrima conficitur, sensus fu-
gere non possunt. Sed longe aliud voluit Antoninus. Scit nempe mun-
dum esse is unus, qui Unde fuerit, a Quo formatus olim & dispositus,
Cui sit etiamnum curæ, quem denique in hoc universo locum is ipse for-
tutus fuerit, & ad quid operis a Natura constituatur, capit cogitare.
Duplex enim ista notitia qua & Mundum noscis & te ipsum, ita coheret
simul, ut hac parte dempta, illius etiam uti expers sis necesse est. Dacier.

eorum plausus vel averfatur vel aucupatur, qui nec ubi sint, nec qui sint ipsi, norunt?

53. Num in votis habes ab eo laudari, qui intra horulae spatium ter semet execratur? num ei studes placere, qui nec sibi ipse placet? aut quomodo sibi placet, quem omnium fere, quae facit ipse, poenitet?

54. Curæ tibi deinceps sit, non tam cum aëre ambiente te conspirare, quam menti cuncta ambiententi consentire. neque enim minus vis illa intellectualis ubique diffusa est & permeat cuivis exposita, qui attrahere eam potest, quam aëria cuilibet qui respirationis est compos.

55. Generatim malitia mundo non obest. particulatim nec alteri cuquam. huic tantum est noxia, cui concessum est ab ea immunem esse, quandocunque id ipse voluerit.

56. Arbitrio meo ex æquo res indifferens est arbitrium vicini mei, atque animula aut caruncula ejus. etiam si enim

ταῖ σοι ὁ τ' ἑκροθέντων ἔπαμον
1 Φεύγων ἢ δίκων, [η] αἱ ἐδ' ὅπερ
εἰσιν, ἔτε οἱ ἱνές εἰσι γινώσκεις;

νγ'. Ἐπαμεινίδης θέλεις ὑπὸ αἰν-
θρώπε, τρεῖς τ' ὥρας εἰσὶν κα-
ταρωμύς; ἀρέσκειν θελεις αἰ-
θρώπῳ, ὃς ἐκ ἀρέσκει αὐτῷ;
ἀρέσκει εἰσὶν, ὁ μετανοῶν ἐφ' ἅ-
πασιν σχεδὸν αἰς τρεῖς;

νδ'. Μηκέτι μόνον συμπνεῖν
τῷ παρέρχοντι ἀέρι, ἀλλὰ ἡδὴ
καὶ συμφρονεῖν τῷ περιέχοντι
πάντα νοεῶν. ἔ γὰρ ἡ τῶν 2 ἢ νοε-
ρα δυνάμεις πᾶν ἡ κέχυται καὶ
ἀναπεφοίτηκε τῷ σπᾶσι δι-
ναρμύ, ἥπερ ἡ ἀερώδης τῷ ἀ-
ναπνεύσῃ διναρμύ.

νε'. Γενικῶς μὲν ἡ κακία ἐδὲν
βλάβη τ' ἰσόμον. ἡ δὲ κατὰ μέ-
ρος, ἐδὲν βλάβη τ' ἔπερον. 3 μό-
νω δὲ βλαβερά ἐστι τῷ, ὃ ἐπι-
τέτραπται ἐκ ἀπληθείας αὐτῆς,
ὅπως πρῶτος ἔτιος θελήσει.

νς'. Τῷ ἐμῷ παραινετικῷ τὸ
ἐπλησίον παραινετικὸν ἐπίσης
ἀδιάφορόν ἐστιν, ὥς καὶ τὸ πνευ-
ματικὸν αὐτῆς, ἐπὶ τὸ σαρκικόν. καὶ
γὰρ

1 Locus corruptus. vertit Gatak. quasi legeretur φεύγων ἢ δίκων, αἱ ἐδ' ὅπερ &c. Verum Marcum scripsisse suspicatur, ὁ τῶν κροθέντων ἔπαμον ἢ εὐφημίας δίκων, ut ex ἡ εὐφημίας, illud φεύγων ἢ enatum sit: vel etiam ὁ τῶν κροθέντων ἢ [φύγων] φεύγων, ἢ ἔπαμον δίκων, ut φύγων interciderit, ἢ alterum in proximam clausulam transierit per exscriptoris oscitantiam. Primam lectionem sequitur Casaub. & φύγων elegantius βραχυλογίᾳ subintelligi putat: eodem modo quo 1 Cor. 4. 5. καὶ τότε ὁ ἑκάστος γενήσεται ἐκείνῳ ὡς ὁ θεός. ἑκάστος solius meminit Apostoli, cum ἑκάστος ἢ φύγῃς sententia postulat. 2 Animam mundi vult, de qua ad l. 4. 21. 3 Malitia sive vitium, habenti solummodo malum est, & domino suo duntaxat nocet. Gatak.

γὰρ εἴ οὔτι μάλιστα ἀλλήλων ἐνε-
κεν γεγόναιμι, ὅμως τὰ ἡγεμο-
νικά ημεῶν ἕκαστον τ' ἰδίαν κυρίαν
ἔχῃ· ἐπεὶ τοι ἐμελλεν ἡ δ' πλη-
στον κακία ἐμὲ κακὸν εἶναι· ὅ-
περ' ἂν ἐδοξέτω θεῷ, ἵνα μὴ ἐπ'
ἄλλω ἢ τὸ ἐμὲ ἀτυχεῖν.

νζ'. Ο ἥλιος κατακεχύσται
δοκεῖ, καὶ πάντῃ γε κέχυται, καὶ
μὴν ἐκκεχύται. ἡ γὰρ χύσις αὐτῇ
τάσις ἐστίν. ἡ ἀκτίνες γὰρ αἱ αὐ-
γαυαυταὶ, ἀπὸ δ' ἐκείνου λέγον-
ται. ὁππῶς δ' ἐστὶν ἀκτίνες, ἰδοὺς ἂν
εἰ διὰ τινος στενῆς εἰσεσκιασμένον
οἶκον τὸ ἀπὸ ἡλίου φῶς εἰσδύ-
μινον θεάσασθαι· γίνεται γὰρ κατ'
εὐθύ, καὶ ὡς περ διαίρεται δὴ πρὸς
τὸ στερεμνιον, ὃ, τι ἂν ἀπαντήσῃ,
διεργον τ' ἐπέκλινει αἶρα· ἐνθαυθα
δὲ ἔσθῃ, καὶ ἐκατάλιον, καὶ
δὲ ἐπέσσει. ποιῶντι γὰρ τὸ λυ-
σιν καὶ ἀλέχουσιν τῆς ἀλε-
νοίας εἶναι γὰρ, μηδαμῶς
ἐκχυσιν, ἀλλὰ τῶν, ὡς πρὸς
τὰ ἀπαντῶντα καλύματα, μὴ
βίαιον μηδὲ φαντασθαι τ' ἐπέ-
ρεισιν ποιῶντι· μηδὲ μὲν κατα-

quam maxime alter alterius
caussa mutuo nati sumus, men-
tium tamen nostrarum cuilibet
peculiaris sua constat potestas.
alioqui vicini mei malitia ma-
lum me faceret: id quod Deo
non est visum, ne alieni arbitrii
esset miserum me facere.

57. Sol defundi videtur, &
ubique quidem diffunditur, nec
effunditur tamen. illa enim dif-
fusio est extensio tantum. ita-
que ab extendendo radii ejus
nomen sortiti sunt. cujusmodi
vero res sit radius, perspicere
licet, si per angustum aliquid
foramen lumen à Sole profe-
ctum in domicilium tenebrico-
sum subingredi videris. recta e-
nim procedit, & † refringitur
quodammodo, ubi corpus ali-
quod solidum occurrerit, quod
aërem ultra non admittit: ibi
autem consistit, & nec delabi-
tur, nec decedit. talem ergo
mentis solutionem & diffusio-
nem esse oportet, non effusio-
nem utique, sed extensionem,
quæque adversus obvia quæ-
libet impedimenta non violen-
tam & impetuosam collisionem
adhibeat: nec etiam decidat,
sed

† In notationibus ludere, & conatu parum felici, Chrysippo Stoicisque so-
lennescuit. Marcus istic ἀκτίνες dici vult solis radios παρὰ τὸ ἐκτείνω, ab exten-
dendo; minus probabiliter. Neque enim solent præpositiones in deductis
hac ratione immutari. Melius Grammatici παρὰ τὸ ἄγειν deducunt: ἄγω
ἀξω, ἤξω, ἡκται, ἀκτίς. Neque enim Etymologo accedo derivanti παρὰ τὸ ἄγειν,
τὸ φέρω, ὅτι πάντων ἐκτεταμένη (quod & Marcus istic) πάντῃ φέρεται. Malim παρὰ
τὸ ἄγειν ἢ τοι ἄγνωσι, τὸ κλέειν. i.e. frangere: unde & ἀκτὴ litus, ad quod un-
de allitæ franguntur, & ἀκτίνες solis radii, quod πρὸς τὸ στερεμνιον ut Marcus
loquitur, i. e. ad corpora solida refringantur. 2 Forlan γύσιν. Editor Oxon.
† Dividitur Xyland. & Casaub.

sed consistat, & illustret quicquid *eam* admiserit. privabit enim semet splendore illius, si quis eam non transmiserit.

58. Qui mortem formidat, vel sensus extinctionem, vel aliufmodi aliquem sensum formidat. atqui, si sensum nullum prorsus habueris, nec mali quicquam sensurus es; si sensum aliufmodi, animal aliufmodi futurus es, nec vivere defines.

59. Homines alter alterius causa nati sumus. itaque aut doce, aut suffine.

60. Aliter sagitta, aliter mens fertur. mens enim tam cum cavet, quam cum considerat, recta fertur, nec minus ad scopum sibi propositum tendit.

61. In mentem alterius cuiusque descende: sed & in tuam ipsius descendere quemlibet patere.

1. Corpus opacum solis radios non admittendo, lucis beneficio se se privat, soli nihil detrahit. ita qui officium suum praestanti se opponunt, bono, quo frui poterant, se privant, auctori sive actori nihil obsunt. *Gatak.* 2. Frigidum sane, frivolumque nimis adversus mortis metum solamen; aut nullum es post mortem sensum habiturus, aut aliufmodi quam nunc habes. Hoc est, quod Senec. *epist.* 82. adversus mortem minuta jaculari; subula leonem excipere, potest enim & sensus, qui nunc est, manere, manebitque in improbis, ut tamen aliufmodi cruciatus perferant, quam dum hic viverent, unquam experti fuerint. *Gatak.* 3. *Ευλαβοῦμαι* hic significat declinare, caute desistere. Mens inquit secus quam sagitta aut jaculum fertur. Sagitta namque non recta fertur, ubi a solidiore materia in quam inciderit, resistit; sed nec cum scopum petit remotiorem, quam ut recta perueniendo assequi possit. Mens autem cum declinat aliquid, cum in rei alicuius consideratione volutatur, ad quam ea necessario requiritur, etiam tunc quoque ad scopum sibi propositum recta fertur nihilo minus, quam cum aut prosequitur aliquid, aut cum consideratione vel omissa, vel peracta, iam rem ipsam aggreditur. *Gatak.* 4. Legit *Gatak.* *Φέρεται κατ' ὅσον* ἡ τιον, πρὸς τὸ πρῶτον. 5. Legendum *παρέρχεται* cum *Boetio* & *Gataker.* quod & edidit *Cassaub.*

πίπτειν, ἀλλὰ ἵστασθαι, καὶ ἐπιλάμ-
πναι τὸ δεχόμενον. ὁ αὐτὸς δὲ ἐ-
αυτὸν σπέρσῃ τῇ αὐγῇ, τὸ μὴ πα-
ραπέμποι αὐτὸν.

νῆ. ὁ δὲ τὰν αὐτὸν φοβούμενος,
ἢ τοὶ ἀναισθητοὶ αὐτοῦ φοβέται, ἢ αἰ-
σθησιν ἐπεροῖαν. ἀλλ' εἴτε ἐκέλευ-
αἰσθησιν, ἢ δὲ κακῶς τινος αἰ-
σθήσῃ, εἴτε ἀλλοιοτέραν αἰσθη-
σιν κλήσῃ, ἀλλοιοῦν ζῶον ἔσῃ, καὶ
ζῆν ἐπαύσῃ.

νῆ. Οἱ ἀνθρώποι παρέρχονται ἀλλο-
τρίων ἐνεκεν διδάσκει ἐν ἡμέρῃ.

ζ'. Ἀλλως βέλος, ἄλλως νῆς
φέρεται. ὁ μὲν τοι νῆς, καὶ ὅταν εὐ-
λαβῇ, καὶ ὅταν περὶ ἡν σκέψῃ
σρέφῃ, 4. Φέρεται κατ' εὐθὺς ὅθεν
ἦτιον, καὶ ἐπὶ τὸ πρῶτον κείμενον.

ζα'. Εἰσέναι εἰς τὸ ἡγεμονι-
κὸν ἐκάστος. 5. παρέρχεται καὶ ἐπὶ
παντὶ εἰσέναι εἰς τὸ εὐλογητὸν ἡγε-
μονικόν.

BIBΛΙΟΝ Θ'.

LIBER IX.

α'. **Ο** Αδικῶν, ἀσεβεῖ. ὁ γὰρ τῶν ὅλων φύσεως κατεσκευασμένος κίεας τὰ λογικὰ ζῶα ἐνεκεν ἀλλήλων, ὥστε ὠφελεῖν μὲν ἀλλήλα κατ' ἀξίαν, βλάπτειν δὲ μηδαμῶς· ὁ τὸ βέλλημα ταύτης ἀποβλαίνων, ἀσεβεῖ δηλονότι εἰς τὸ πρεσβυτάτῳ τῶν θεῶν. ἢ γὰρ τῶν ὅλων φύσις, ὄντων ἐστὶ φύσις. τὰ δὲ γε ὄντα πρὸς τὰ ὑπάρχοντα πάντα οἰκείως ἔχει. ἐτι δὲ καὶ ἀλήθεια αὕτη ὀνομάζεσθαι, καὶ τῶν ἀληθῶν ἀπάντων πρώτη αἰτία ἐστίν. ὁ μὲν ἔν ἐκῶν ψυδόμενος ἀσεβεῖ, καθόσον ἐξαπατῶν ἀδικεῖ· ὁ δὲ ἀκών, καθόσον διαφωνεῖ τῇ τῶν ὅλων φύσει, καὶ καθόσον ἀκροσμεῖ, μαχόμενος τῇ ἑξέσει φύσει· μάχεται γὰρ ὁ ἐπὶ πάναντία τοῖς ἀληθέσι φερό-

1. **Ο** UI injuste agit, impie agit. cum enim universi natura animalia rationalia sui invicem gratia condiderit, ut sibi invicem pro cuiusque dignitate profint, nec ulla ratione sibi invicem obfint; qui naturæ placitum hoc violat, impie prorsus agit adversus numinum omnium antiquissimum. etenim universi natura, rerum est omnium natura. omnia autem quæ existunt, necessitudine quadam mutua sunt sibi invicem conjuncta. sed & eadem, quæ natura, veritas quoque nuncupatur; estque prima omnium, quæ vera sunt, causâ. itaque qui sciens volens mentitur, impie agit, in quantum fallendo injuste agit; qui nollens nesciusque, in quantum universi naturæ dissentiunt, & in quantum mundi ordinem pulchre compositum infringit, dum mundi naturæ adversatur. adversatur enim, qui, quantum in se est, ad ea quæ veritati adversa sunt, fertur.

1 Τὴν τῶν ὅλων φύσιν, quam & τῇ ἀλήθειᾳ postea vocat, καὶ τῶν ἄλλων εἰληθῶν ἀπάντων πρώτην αἰτίαν. Gatak. 2 Integram lineam quam hic deesse putat Casaub. ex MS. Heselhel. sic supplet; τῶν [ὅ] ὁ ψυδόμενος δι' ἀσεβείας παρὰ τὴν αὐτὴν Θεόν] ἢ γὰρ &c. 3 Hæc autem omnia inter se vertit Xyland. ut idem prorsus valeat utrumque τὰ ὄντα & τὰ ὑπάρχοντα. at Casaub. quicquid nunc est ad id quod prius fuerat, iniuriamque illi dedit. ut τὸ ὑπάρχον hic idem sit quod τὰ ὑπάρχοντα. sicut & τὸ ὑπάρχον utripatur in Demosthenis oratione adversus Neæram. Οὐχὶ ὡς ὑπάρχον, ἀλλὰ πρῶτον μὲν, Non ut qui prior incipiat, &c. Utrumque constare potest: illud simplicius videtur. Gatak.

tur. à natura liquidem subsidia jam olim acceperat, quibus neglectis factum est, ut falsa à veris nunc dignoscere nequeat. Quin etiam, qui voluptates, tanquam quæ sint bona, sectatur, dolores, tanquam quæ mala sint, fugit, impie hic quoque agit. necesse est enim, ut is qui sic affectus fuerit, de rerum natura sæpe conqueratur, quasi ea bonis malisque præter meritum utriusque aliquid attribuat; cum mali sæpenumero voluptatibus diffluant, eisque rebus, quibus ex comparantur, abundant; boni contra in dolore versentur, atque in casus ejusmodi, qui dolorem solent parere, incidant. adhæc, qui dolorem timet, eorum aliquid timebit, quæ in mundo necessario futura sunt: hoc est autem impium. & qui voluptatem sectatur, injuriam inferendo non abstinebit: hoc autem aperte impium. oportet autem, ad quæ rerum natura ex æquo se habet (nec fecisset utiq; utraq; nisi ad utraq; se ex æquo haberet) adversus hæc eadem eum pariter esse ex æquo affectum, qui naturæ ductum sequi desiderat, quo naturæ consentire possit. quicunque ergo adversus dolorem &

μὴν παρ' ἐαυτὸν. αἰφορμὰς γὰρ περὶ αὐτὴν ὡς αὐτὴ φύσεως. ὧν ἀμελήσας ἔχ' οἷός τε ἐστὶν νῦν ἀνακρίνειν τὰ ψεῦδη ἀπὸ τῶν ἀληθῶν. καὶ μὲν ὁ πᾶς ἡδονὰς ὡς ἀγαθὰς διώκων, τὰς ἡ πόνους ὡς κακὰ φεύγων, ἀσεβεί. ἀνάγκη γὰρ τὸν τοιούτου μέμψεσθαι πολλάκις τῇ κοινῇ φύσει, ὡς παρ' ἀξίαν ἢ διὰ νουμύσῃ τοῖς φαύλοις, ἐ τοῖς περὶ αὐτοῖς. ἀλλὰ τὸ πολλάκις τὰς μὲν φαύλους ἐν ἡδοναῖς εἶναι, καὶ τὰ ποιητικὰ τέτων κτείναν. τὰς ἡ περὶ αὐτοῖς, πόνου, καὶ τοῖς ποιητικοῖς τέτων περὶ αὐτοῖς. ἐπὶ δὲ ὁ φοβερὸς τὰς πόνους, φοβερὸς ἡδονῶν ποτε τῶν ἐσθλῶν ἢ ἐν τῷ κόσμῳ. τὰς ἡ ἡδονὰς, ὡς ἀφεύρεται τὰ ἀδικεῖν. τὰς δὲ ἐναργῶς ἀσεβεί. ἀλλὰ δὲ πρὸς αὐτὴν κοινῇ φύσει ὁμοίως ἔχει (ὡς γὰρ ἀμφοτέρω ἐποίει, εἰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρω ὁμοίως εἶχε) πρὸς πᾶσι καὶ τὰς τῇ φύσει βλαβερὰς ἐπεὶ ὁμογενήμονας ὄντας, ἐπίσης ἀδικεῖν. ὅστις ἐν πρὸς πόνους, καὶ ἡδονὰς, ἡ

θάνατον

1 Occasiones vertit Xyl. instinctus & opportunitates Cas. malim, subsidia & adminicula à natura accepit; ita usurpavit Xenoph. αἰφύρματα ἐπὶ τῇ ἐπιστήμῃ πᾶσι ἔχοντα; καὶ αἰφορμὰς, ὡς ὧν δύνανται αὐτοῖς τοῖς οἷοις; & adminicula quedam unde rem familiarem augere possint. Demosth. χρημίσματα καὶ ἔχοντα πᾶσι ὅμοιων, ὡς αἰφορμὰς ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ. Nec subsidium ullum ad bellum.

1 Vertit

θάνατον ἢ ζῶντα, ἢ δόξαν καὶ ἀδοξίαν, οἷς θήσης ἢ τῶν ἐλῶν φύσις ᾗται, αὐτὸς ὅσον θήσης ἔχει, δηλον ὡς ἀσεβεί. λέγω ὅτι τὸ ᾗται τέτοις θήσης ἢ κενῶ φύσιν, ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ συμβαίνειν θήσης κατὰ τὸ ἐξῆς γινόμεναις, καὶ θητηγινόμεναις ὁρμῇ πινι ἀρχαί τῆς περὶ τοῦ κατὰ τὸ ἀρχαί ὁρμήσιν ἐπὶ τὴνδε τὴν ἀκρόσθησιν, συλλαβῶσι πιναι λόγους τῶν ἐσπερῶν, καὶ δυνάμεις γονίμους ἀφορρίσαι, ὑποστάσεων τε, καὶ μεταβολῶν, καὶ ἀλδοχῶν πιναι.

β. Χαριεστὲρ μὲν ἦν ἀνδρὸς ἀγευσον ψευδοσολογίας, καὶ πάσης ὑποκρίσεως καὶ τρυφῆς καὶ τύφου γενόμενον ἐξ ἀνθρώπων ἀπελθεῖν. τὸ δ' ἐν κορεσθέντα γε γέταν ἀποπνεῦσαι, δεύτερος πλῆς, ἢ περὶ τῆς περὶ τοῦ κατὰ τὸ ἀρχαί καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ ἀρχαί φεύγειν ἐκ τοῦ λοιμοῦ, λοιμὸς γὰρ διαφθορὰ ἀκρόσθησιν, πολλῶν γε μάλιστα ἢ περὶ τῆς περὶ τοῦ κατὰ τὸ ἀρχαί

voluptatem, vel mortem & vitam, vel gloriam & ignominiam, ad quæ rerum natura ex æquo se habet, non ex æquo afficitur, impie hunc agere liquido constat. per hoc autem quod dicitur universi naturam istis ex æquo uti, intelligo ista ex æquo evenire ex serie quadam rerum prodeuntium sibi que invicem succedentium juxta antiquissimum quendam providentiae motum, quo à principio illa ad hanc rerum omnium ordinationem & adorationem se contulit, cum rationes quasdam rerum futurarum apud se concepisset, & facultates quasdam existentiarum, transmutationum, & successionum istiusmodi fecundas discrevisset.

2. Gratius equidem foret, ut prius defungeretur quispiam, quam mendacitatem, simulationem, luxum, factum delibasset. secundus autem ab hoc gradus, horum satur saltem ut emori præoptet quam, improbitati immorari. an nondum experientia tibi ipsa suadet, ut è peste ista profugas? pestis est enim, mentis corruptio, & perniciofa quidem magis

1 Verit. Xyland. quasi scriptum esset Χαριεστὲρ μὲν ἦν ἀνδρὸς ἀγευσον &c. quæ fortasse vera lectio. Casanb. 2 Formula proverbialis; à nautis desumpta: πρῶτος πλῆς dicitur, ὁ ἕλιος, ἢ τοι ἐξ ἑλίου cum vento favente & adspirante, navigatio instituitur. δεύτερος πλῆς, ὅταν ἑλίου δόνηται, καὶ πιναι πλείωσι biando vento destitui, ad remigium se conferunt, ut docet ex Pausania Eustath. ad extremum Odys. 5. Usurpavit & Plato in Phileb. & Aristot. Ethic. 1. 6. c. 9. Gatake 3 Προσπνεῦσαι ἢ περὶ τοῦ κατὰ τὸ ἀρχαί Annotator Lugd. quem sequitur Gatake

magis ea, quam aëris hujus circumfusi intemperies & alteratio ejusmodi. hæc enim animalium, qua sunt animalia; illa hominum lues est, qua sunt homines.

3. Mortem noli contemnere, sed animo lubenti excipe, tanquam ex eorum quæ natura vult, numero quod sit. cuiusmodi enim res est, adolescere, senescere, crescere, adultum esse, dentire, barbaturum esse, canescere, ferere, prægnantem esse, parere, aliaque id genus opera naturalia, quæ vitæ tuæ secum ferunt ætates, ejusmodi plane res est & dissolvi. hominis est igitur considerati, nec temerarie, nec impetuose, nec fastuose adversus mortem se gerere: sed tanquam opus naturale, tam præstolari: quo modo nunc præstolaris, donec uxoris tuæ utero foetus prodeat, ita exspectanda est hora, qua animula tua involucro isti excidet. si autem vulgare vis pharmacum, quod cor tamen attingat, morti facilem cum primis præstabit te, si consideraveris res subjectas à quibus morte divelleris, moresque hominū πύστις ἢ ὅτι τὰ ὑποκείμενα, ὧν μέλεις ἀφίστασθαι, καὶ μεθ' οἷον

τάτα πνεύματι τοιάδ' ἐστὶ δυσκρασία & τροπή. αὐτὴ μὲν γὰρ ζώων λοιμός, καθὼς ζῶα ἐστὶν· ἐκείνη δ' ἀνθρώπων, καθὼς ἀνθρώποι εἰσιν.

γ. Μὴ κατὰφρόνει θάνατον, ἀλλὰ εὐαρέσθαι αὐτῷ, ὥς ἐστὶν ἐνὸς οἴου, ὧν ἡ φύσις ἐβέλβη. οἷον γὰρ ἐστὶ τὸ νεῖται, & τὸ γηράσκει, καὶ τὸ αἰσθάνεται, καὶ τὸ ἀκμάσκει, καὶ ὀδόντας, καὶ γύναιον, & πολιὰς ἐνεγκῆν, καὶ σπείρειν, καὶ κυσφορῆσαι, & δότοκυῖσαι, καὶ τὰ ἄλλα τὰ φυσικὰ ἐνεργήματα, ὅσα αἱ εἰς σὲ βίαι ὦραι φέρουσιν, τοῖς τοῖς ἀλγεῖν ἔχειν. ἴσθι μὲν ὅτι κατὰ τὰ ἀνθρώπιν ἐστὶ λελογισμένον, μὴ ὀλοχερῶς, μηδὲ ὠστικῶς, μηδὲ ὑπερφάνως πρὸς τὸ θάνατον ἔχειν· ἀλλὰ περιμένειν ὡς μίαν τῶν φυσικῶν ἐνεργειῶν· ὡς νῦν περιμένεις, πότε ἔμβρυον ὅτι γαστρός τῆς γυναικὸς σὺ ἐξέλθῃ, ἔτι πρὸς ἐκδέχου τὸ ὦραι ἐν ᾧ τὸ ψυχάριόν σου ἐλύτρεται ἵνα ἐκπεσῇ. εἰ δ' ἐκιδωπικὸν ἢ παρόπτημα ἀψιγάριον θέλεις, μάλα σε εὐκόλον πρὸς τὸ θάνατον ποιήσῃ, ἢ ἐν ᾧ

1 Παρόπτημα Suidas interpretatur κανόνα canonem, regulam: additque esse & εἶδος τι ἐργαίου ἀπαιτομικοῦ. quo modo usurpavit Vitruvius l. 9. c. 7. de quo videri poterint Tironi adversar. l. 11. c. 3. hoc loco documentum reddidit Xyland. remedium, Casaub. atque ita Marcus ipse l. 4. 44. εὐθνημα. quam vim vocabuli si respicias, machinamentum potius sive adminiculum dixeris. Gatake.

ἡθῶν ἐκέλευεσαι ἢ ἐμπεφυρμένη. προσκόπεις μὲν γὰρ αὐτοῖς ἡκιστα δαί, ἀλλὰ καὶ κηδεῖς καὶ πρῶτος φέρειν μεμνηθεὶς μέντοι ὅτι ἐκ ἀπ' ἀνθρώπων ὁμοθυματέρων σοι ἡ ἀπαλλαγὴ ἔσται. τὸ γὰρ μόνον, εἰ περ ἄρα, ἀνθίστηναι ἀν' ἡ κατέχεν ἐν τῷ ζῆν, εἰ συζῆν ἐφείτο πῶς τὰ ²ποιῶντα δογματὰ περιπεποιημένοις. νῦν δ' ὁρᾷς, ὅσος ὁ κόπος ἐν τῇ διαφωνίᾳ τ' συμβιώσεως, ὥστε εἰπῆν, θάψην ἑλθῆς, ὦ θάναπ, μή ποτ' ἢ αὐτοῖς ὀπιλάτωμα ἔμεινται.

δ'. Ο ἁμαρτάνων ἑαυτῶν ἁμαρτάνει. ὁ ἀδικῶν ἑαυτὸν κακῶς, κακὸν ἑαυτὸν ποιῶν.

ε'. Ἀδικεῖ πολλάκις ὁ μὴ ποιῶν τι, ἢ μόνον ὁ πειῶν τι.

ς'. Ἀρκεῖ ἡ παρῶσα ἐπὶ ὅλη ψις καταληπτική, ἢ ἡ παρῶσα πρᾶξις καὶ νῦνική, ἢ ἡ παρῶσα διαθεσις εὐαγγελική ὡς πᾶν τὸ ὡς τὸ ἐκ τῆς αἰτίας συμβαίνει.

ζ'. Ἐξαλεῖψαι φαντασίαν ἔστι οὐκ ὁρμῶν σβέσαι ὅρε-

num quales sint quibus anima tua ulterius non immiscebitur. etiamsi enim offendi eis te neutiquam oportet, sed curare eos, placideque ferre; meminisse tamen licuerit, quod ab hominibus haud idem quod tu sentientibus discessurus es. hoc enim solum, siquid aliud, nos retraheret & in vita retineret, si cum eadem sentientibus vitam degere daretur. nunc autem vides, quanta molestia, ex dissensu mutuo eorum quibus cum vivitur, oriatur. ut dicere liceat, Propere accedat ὁ mors; nequando etiam ipse obliviscar mei.

4. Qui peccat, sibi met ipse peccat. qui injuste agit, sibi nocet, dum se malum facit.

5. Sexpenumero contingit ut injuste agat, tam qui non facit aliquid, quam & qui facit.

6. Si adsit certa de rebus sententia, & actio societatem humanam spectans, & animus ita affectus, ut boni consulat omnia quae à suprema causa proficiuntur, sufficit.

7. Imaginationes absterge; motus compesce; appetitionem extingue.

1 Forſan, ἢ [ψυχῇ] ἔμπ. Gatak. 2 Legit Gatak, αὐτοῖς. 3 Lego, vel αὐτοῖς πᾶν τὸ παρὸν, vel τὸ παρὸς τῆς, expunctis particulis illis τὸ ἐκ. illud prætulerim. Gatak. Πρὸς πᾶν τὸ παρὰ τὴν ἐκτὸς αἰτίαν συμβαίνειν ſcribit Caſaub. quomodo infra c. 31. Αταραξία μὲν περὶ τὰ δὲ τῆς ἐκτὸς αἰτίας συμβαίνειν.

extingue; mentem in potestate sui contine.

8. In animantia irrationalia, anima una distribuitur; in rationalia vero anima una ratione prædita dispertitur. quemadmodum & terrestrium omnium una est terra; unaque luce cernimus omnes, & aëre uno spiramus, quotquot visus vitæque participes sumus.

9. Quæcunque aliquid in commune participant, ad id quod est generis ejusdem prompte feruntur. ad terram mole sua fertur terrestre quodvis; in idem confluit humidum omne; & aëreum itidem quodcunque: ut necesse sit vi aliqua intercludi ea, *id ne faciant*. sursum fertur ignis ob ignem elementarem: cum omni vero, qui istic est, igni adeo simul accendi proclivis est, ut materia omnis ficcior paulo incendi prompta admodum sit, eo quod minus sibi admixtum habeat. quod incendium prohibeat. proinde & quicquid naturæ intellectualis est in commune particeps, ad sibi cognatum pariter, vel multo magis etiam, prompte fertur. quo est enim rebus aliis præstantius, hoc est promptius ei quod sui generis est commisceri, & cum eo quodammodo coalescere. hinc apud irrationalia existunt examina, armenta, pullorum educa-

ζῆν· ἐφ' αὐτῶ ἔχειν τὸ ἡρμονικόν.

η'. Εἰς μὲν τὰ ἄλογα ζῶα, μία ψυχὴ διηρηται· εἰς ἣ τὰ λογικὰ μία νοερά ψυχὴ μεμέλειται. ὥσπερ καὶ μία γῆ ἐστὶν ἀπάντων τ' ἡμεῶν, καὶ ἐν φωτὶ ὁρῶμεν, καὶ ἐν αἵματι ἀναπνεύμεν, ἵ ὅσα ὁρατὰ καὶ ἔμψυχα πάντα.

θ'. Ὅσα κοινῶς ἔχουσιν μετέχουσιν, πρὸς τὸ ὁμογενὲς ἀπεύδει. τὸ ἡμεῶδες πᾶν ῥέπει ἐπὶ γῆν, τὸ ὑμεῶδες πᾶν σύρρειν, τὸ αἰετῶδες ὁμοίως· ὥστε ῥέξουσιν τῶν διεργόντων καὶ βίας. τὸ πῦρ ἀνωφείας μὲν, διὰ τὸ στοιχειῶδες πῦρ παντὶ ἣ πυρὶ ἐκταύθαι πρὸς τὸ σιμωξάπτεσθαι ἐπιμονέως, ὥστε καὶ πᾶν τὸ ὑλικόν τὸ ὀλίγω ξηρότερον, εὐεξαπτον εἶναι, διὰ τὸ ἐλαττον ἐγκεκράσθαι αὐτῶ τὸ κωλυτικόν πρὸς ἔξασιν. καὶ πόινω πᾶν τὸ κοινῆς νοεράς φύσεως μέτοχον, πρὸς τὸ συγγενὲς ὁμοίως ἀπεύδει, ἢ καὶ μᾶλλον. ὅσα γάρ ἐστι κρείττω ὡς καὶ τὰ ἄλλα, πᾶσι καὶ πρὸς τὸ συγκιρνᾶσθαι τῷ οἰκείῳ καὶ συγκαίεσθαι ἐπιμότερον. εὐθύς γὰρ ἐπὶ μὲν τῶν ἀλόγων εὐρήθη σμήνη, καὶ ἀγέλαι, καὶ νεοσοτροφίαί

1 Mavult Casaub. ὅσα ὁρατὰ, ἔμψυχα. atque hic inchoata nova periodo πάντα ὅσα.

1 Ex

σπορεφίαι, ¹ οἷον ἔρωτες. ψυ-
 χαι γὰρ ἡδὴ ἦσαν ἐν ταῦταις, &
 τὸ συναγωγὸν ² ἐν τῷ κρείττο-
 νι Πρίανόνδῳ εὐρίσκετο, οἷον
 ἔπε ἐπὶ φυτῶν λῶ, & ἐπὶ λί-
 θων, ἢ ξύλων. ἐπὶ δὲ τῶν λογικῶν
 ζώων, πολιτείαι, καὶ φιλικαί, καὶ
 οἰκειαί, καὶ σύλλογοι, καὶ ἐν πολέμοις
 σωθῆκαί, καὶ ἀνοχά. ἐπὶ δὲ τῶν
 ἐπὶ κρείττονων, ³ καὶ ἐκδιεσηκό-
 των τρόπον τινα ἔνωσις ὑπέστη,
 οἷα ἐπὶ τῶν ἄστρον. ἔτι γὰρ ἐπὶ τὸ
 κρείττον ἐπανόθεσις συμπα-
 ρειαν, καὶ ἐν διεσῶσιν ἐργασίαν
 ἐδιώκατο. ὅρα ὅτι τὸ νῦν γινόμε-
 νον. μόνον γὰρ τὰ νοερά νῦν ἐπιλέ-
 λησται τὸ πρὸς ἀλλήλα παρὰ δὲ
 καὶ συννεύσεως, & τὸ σύρρεν ὡς
 μόνον & βλέπεται. ⁴ ἀλλ' ὅ-
 μως καὶ τοὶ φεύγοντες περικα-
 ταλαμείοντες κρατὰ γὰρ
 ἢ φύσις. ὅψαι δὲ λέγω πα-
 ραφυλάσων. θάσσον γὰρ εὐ-
 ροὶ πῖς ἀνὰ γῆρας τὴν μηδένος

iones, & quasi amores quidam.
 etenim istis animæ insunt; ita-
 que in subjecto præstantiori vis
 illa in unum conducendi concili-
 andiq; intensior reperitur, quæ in
 stirpibus, lapidibus, aut lignis.
 hinc & in rationalibus, respubli-
 cæ, amicitia, familiæ, concilia;
 item belli tempore fœdera, &
 induciæ. quin & in præstantiori-
 bus adhuc, licet modo quodam
 à se invicem diffitis, in astris
 nempe, unio tamen quædam
 existit. ita sortis præstantioris
 eminentia etiam in distantibus
 affectionem ad se invicem mu-
 tuam producere valuit. vide in-
 terim quo res redeunt. sola e-
 nim rationalia intuitu hujus in
 se invicem studii ac consensus
 nunc sunt oblita: confluxusque
 ille apud ista sola non cernitur.
 verumtamen, fugiant licet hoc
 homines, undique occupantur:
 prævalet enim natura. obser-
 vando autem id, quod loquor,
 comperies. facilius enim quis
 terreni quippiam terrenæ rei
 nulli

1 Ex Stoicorum sententia, qui brutis animantibus affectus veros nega-
 bant, quasi affectus, nescio quos, concedebant. Senec. de ira l. 1. c. 3. *Muta ani-*
malia humanis affectibus carent, habent autem similes illis quosdam impulsus. &c.
 Vide & Plutarchum & Porphyrum de abstinent. l. 3. Gatak. 2 Apud præstan-
 tiorum partem vertit Xyland. quasi diceretur, propensionem ad societatem a-
 pud animalia ista in parte præstantiore h. e. anima deprehendi. cum hoc
 potius Marcus velit, in istis utpote præstantioribus, quia sunt animata, pro-
 pensionem illam intensiorem existere, hoc est enim *ἐπιτεταμένον*, quod ille
 omittit. Gatak. 3 Sic supra l. 6. c. 43. *Τὸ δὲ τῶν ἄστρον ἔκαστον, ἔχει διαφορά μὲν,*
σύμμετρα δὲ πρὸς ταῦτον. Astra autem hominibus præstantiora dicit, quia illa
 pro Deis habebant Stoici. vid. infra. c. 35. 4 Hoc est quod Cicero de ami-
 cit. *Quinetiam si quis ea asperitate est, & immanitate naturæ, ut congressus & socie-*
tatem hominum fugiat atque oderit, qualem fuisse Athenis Timonem nescio quem
accepimus, tamen is pati non possit, ut non acquirat aliquem, apud quem evomae
viri acerbatis sue. Vide & [Arriani] Epictet. l. 2. c. 20. Gatak.

nulli adjunctum repererit, quam hominem ab homine *omni* prorsus sejunctum.

10. Fructum fert & homo, & Deus, & mundus: & in propria tempestate fert horum unumquodque. etiam si autem usus formulam hanc loquendi vitii ac similibus præcipue attribuerit, nihil tamen hoc *obstat* quo minus & de illis dicatur. ratio vero fructum habet & communem & proprium: oriunturque ex ea alia ejusmodi, cuiusmodi ipsa est ratio.

11. Peccantem, si potes, meliora doceto. si minus, memineris, hoc sine clementiam tibi datam esse; nam & *Dii ipsi* adversus tales clementer se gerunt. in quibusdam etiam opem eis porrigunt suam, ad sanitatem nempe, divitias, gloriam consequendam: adeo benigni existunt. idem & tibi licet *facere*: aut dicas, quis te prohibeat?

12. Laborem sustine, non ut miser, nec quo miserationi vel admirationi sis aliis. sed hoc unum velis, ita moveri motumve sistere, prout ratio civilis exigit.

13. Hodie molestia me omni exemi. vel potius molestiam à

γνώδης πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, ἢ περ αὐθροῶν ἀνθρώπων ἀπεχισμένον.

10. Φέρει καρπὸν, καὶ ἄνθρωπος, καὶ θεὸς, καὶ ὁ κόσμος. ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐραὶ ἕκαστε φέρει. εἰ δὲ ἡ σωτήρεια κυρίως ἑτέρωθεν ἐπὶ ἀμπέλαι καὶ τῶν ὁμίων, ἔθεν τὸ τοῦ λόγου. ἢ καὶ κοινόν, καὶ ἴδιον καρπὸν ἔχει· καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῆς τοιαύτῃ ἔπερα, ὁποῖόν τι αὐτὸς ἐστὶν ὁ λόγος.

11. Εἰ μὲν διώσασθαι, μεταδίδασκε. εἰ δὲ μὴ, μέμνησο, ὅτι πρὸς τὸ τοῦ εὐμενείᾳ σοι δέδοται· καὶ οἱ θεοὶ ἢ εὐμενέες τοῖς τοῖς τοῖς εἰσὶν. εἰς ἓν δὲ καὶ συνεργῶσιν, εἰς ὑγίαιαν, εἰς πλῆθον, εἰς δόξαν· ἔτι αὖτε εἰς χρηστοί. ἔχει δὲ καὶ σοὶ ἡ εἰπέ, τίς ὁ κωλύων.

12. Πόνος μὴ ὡς ἀθλῖος, μὴ δὲ ὡς ἐλεεινὸς ἢ θαυμάσιος θέλων. ἀλλὰ μόνον ἐν θέλει, κινεῖσθαι καὶ ἰσχεῖσθαι, ὡς ὁ πολιτικὸς λόγος αἰτεῖ.

13. Σήμερον ἐξήλθον πείσης ἢ περιεπέσεως· μᾶλλον δὲ ἐξέβα-

λοι

1 Ita Basil. sed Lugd. melius πείσσειν. Sic Cicer. de fin. 1. 3. Remitti nomina novationum, quæ nunc consuevendo diminuta vivunt. Gatake. 2 Legendum cum Gatake, ἢ εἰπέ. 3 Περιεπέσεως vocabulum hic in sequiorem partem sumitur; pro ejusmodi calibus qui molestiam nobis aliquam facciunt, quod frequenter fieri Budæus monet. Phrynichus, Περιπέσεις ἢ συμφοραί. & Stoicis familiaris esse eo sensu adnotat. Maxim. Tyr. in Titulo disert. 35. Ὅτι ἔχει καὶ

λον πᾶσαν ἐδείξασιν. ἔγω γὰρ ἔκ
 λυῶ, ἀλλὰ ἐνδον ἐν τῇ ὑπολήψει.

13. Πάντα τὰυτα συνήθη
 μὲν τῇ πέτρα· ἐφ' ἡμέρα δὲ τῷ
 χρόνῳ· ῥυπαρά δὲ τῇ ὕλῃ. πᾶν-
 τε νῦν, οἷα ἐπ' ἐκείνων ἔς κα-
 τεύεσθαι αὐτὸν.

14. Τα πρᾶγματα ἔγω θυ-
 ρῶν ἔσηκον, αὐτὰ ἐφ' ἐαυτῶν, μη-
 δὲν μῆτε εἰδότε περὶ αὐτῶν, μῆ-
 τε ἀποφαινόμενα, τί ἐν ἀποφαί-
 νει περὶ αὐτῶν; τὸ ἡγεμονικόν.

15. Οὐκ ἐν πείσῃ, ἀλλ' ἐν
 ενεργείᾳ τὸ ἔσθ' λογικῆ πολιτικῆ
 ζῆσις κακὸν καὶ ἀγαθόν, ὥσπερ ἔ-
 δὲ ἡ ἀρετὴ καὶ κακία αὐτῆς ἐν
 πείσῃ, ἀλλὰ ἐνεργείᾳ.

16. Τῷ ἀναρρίφθῃτι λίθῳ ἔ-
 δὲν κακόν τὸ κατενεχθῆναι, ἔδὲ
 ἀγαθόν τὸ ἀνενεχθῆναι.

17. Διέλθε ἔσω εἰς τὰ ἡγεμο-
 νικά αὐτῶν, καὶ ὁψὲ τίνας κρι-
 τὰς φοβῇ, οἷος ἔστι περὶ αὐτῶν
 ὄντας κριτὰς.

18. Πάντα ἐν μεταβολῇ, καὶ αὐ-
 τὸς σὺν ἐν δυνάμει ἀλλοιωσθῇ, καὶ
 κατὰ τὴν φθορὰν καὶ ὁ κόσμος δὲ
 ὅλος.

19. Τὸ ἄλλ' ἀμάρτημα, ἐκῆς
 δεῖ καταλιπεῖν.

20. Ενεργείας ἀπολήξις,

me omnem abjeci. neque enim
 extra, sed intra me, in opinione
 mea exsistebat.

14. Eadem sunt omnia, usu
 familiaria, tempore diaria, ma-
 teria fordida. præsentia omnia,
 qualia apud illos quos sepe vivi-
 mus.

15. Res ipsæ foris apud se-
 met consistunt; nec de se quic-
 quam aut norunt, aut narrant
 nobis. quid ergo de eis pronun-
 ciat? mens.

16. Non in passione, sed a-
 ctione, situm est rationalis ac
 civilis animantis bonum ma-
 lumque; quo modo nec vir-
 tus vitiumve illius in passione,
 sed in actione consistit.

17. Lapidis projecto nihil est
 mali, quod deorsum feratur;
 quod sursum, nihil boni.

18. Mentis hominum peni-
 tius introspice, & videbis, quos
 iudices pertimescas, quales etiam
 de semet iudices sint.

19. In transmutatione uni-
 versa existunt. tu quoque in
 jugi alteratione, & corruptio-
 ne quadam versaris; & mun-
 dus tecum universus.

20. Quod alteri delictum
 est, apud eum relinquendum
 est.

21. Actionis terminatio, in-
 tentionis

ἐκ τῶν περιστάσεων ἀφελῆσθαι. Sic & apud Marcum nostrum l. i. 15. ἐν ταῖς ἀλ-
 λαις περιστάσεσι, καὶ ἐν ταῖς νόσοις. & alibi. Gatak. 1 Ταῦτά. Gatak. 2 Legen-
 dum cum Gatak. αὐτῶν. 3 Legit αὐτῶν Gatak.

1 Forfan

tentionis aut opinationis cessatio, mors eidem est quædam: *veruntamen nihil in se mali habet.* ad ætates transi, puerilem puta, adolescentiam, juvenilem, senilem. & harum mutatio omnis mors est quædam, *sed* nunquid grave transi rursus ad ætatem sub avo, tum sub matre, mox sub patre transactam: cumque alias haud paucas differentias mutationesque deprehenderis, interroga te ecquid in his grave sit. pari igitur modo nec grave quicquam in vitæ totius terminatione, cessatione, mutatione.

22. Recurrito ad mentem tuam, ad universi, ad *delinquentis* cujusvis. ad tuam, ut ipsam justam exhibeas: ad universi, ut recorderis, cujusnam sis pars: ad delinquentis cujusvis, ut consideres, inscius an consulto deliquerit; cogitesque simul esse tibi cognatum.

23. Sicut ipse es ad coetum civilem complendum constitutus, ita actio tua quævis ad

ὁρμῆς, ὑπολήψεως παῦλα, εἰς οἷον θάνατον, ἔστι κακόν. μέπι νῦν ἐπὶ ἡλικίαν, οἷον τὸ παιδικόν, τὸ μερακίον, τὸ νεότης, τὸ γῆρας· καὶ γὰρ τῶν παλαιῶν μεταβολή, θάνατος· μή τι δεινόν; μέπι νῦν ἐπὶ βίον τὸ ὑπὸ τῷ πάππῳ, αἴτι· τὸ ὑπὸ τῇ μητρὶ, εἴτι· τὸ ὑπὸ τῷ πατρὶ· καὶ ἄλλας δὲ πολλὰς διαφορὰς· ἔστι μεταβολὰς καὶ ἀπολήξεις εὐρίσκων, ἐπερώπι σαυτὸν, μή τι δεινόν. ἔτιως τίνυν ἔδὲ ἢ τὰ ὅλα σε βίῃ λήξῃς, καὶ παῦλα, καὶ μεταβολή.

κβ. 2. Τρέχει ἐπὶ τὸ σεαυτὸν ἢ γεμονικὸν καὶ τὸ ἔῃ ὅλα, ἔστι τὸ ἔτι. τὸ μὲν σεαυτὸν, ἵνα νῦν διακαίικον αὐτὸ ποιήσῃ· τὸ δὲ ἔῃ ὅλα, ἵνα συμνημονεύσῃς τῷ μένῳ· εἰ· τὸ δὲ τῶν ἄλλων, ἵνα ἐπιστήσῃς πότερον ἀγνοία, ἢ γνῶμη, καὶ ἄμα λογίσῃ· ὅτι συγγήμεις.

κγ. Ὡς περ αὐτὸς σὺ πολιτικῶς συστήματι συμπληρωτικὸς εἶ, ἔτιως καὶ πᾶσι πραΰνεις σεαυτὸν

1 Forſan ὁρμῆς καὶ ὑπολήψεως παῦλα, οἷον θάνατος, ἔστι κακόν. poteſt tamen ſententia continuata legi ὁρμῆς, ὑπολήψεως παῦλα, εἰς οἷον θάνατον. ἔστι κακόν. Illud Caſaub. hoc Xyland. lecutus eſt. Γαλακ. 2 Vult ut in offenſis injuriisque ab alio nobis illatis reſpiciamus ad mentem triplicem; ad mentem propriam, quo eam in juſtitia tenore contineamus, nec nocenti odio innocentiam perdere velimus: prout alibi loquitur. ad mentem univerſi, cujus cum pars ſimus, æquo animo ferre debemus, quicquid illa diſpenſante nobis obtigerit, & in illius etiam uſum bonumque ceſſerit. l. 2. 3. & l. 5. 8. & alibi. Ad mentem injuriam ſerentis, πότερον ἀγνοία (ita enim legendum autumo) peccaverit l. 2. 1. & l. 3. 11. & alibi. ſubjicit etiam de cognitione communi monitum, quam & locis eiſdem ſedulo inculcat. Γαλακ.

x Audacter

συμπληρωτική ἐς τὴν ζωὴς πολι-
τικῆς. ἢ τις εἰάν ἐν πράξει σε-
μὴ ἐχθρὴν ἀναφορὰν, εἴτε πρὸς-
εχθρῶς, εἴτε πρὸς τὸν ἐπὶ τὸ καί-
νωνικὸν τέλος, αὐτὴ διασπᾷ τὸ
βίον, καὶ ἐκ εἰς ἓνα εἶναι, καὶ στα-
σιώδης ἐστίν, ὥστε ἐν δῆμῳ ὁ πᾶς
καθ' αὐτὸν μέρος διίστάμενος ἀ-
πὸ τοιαύτης συμφωνίας.

κδ'. Παιδίων ὄργαι, καὶ παί-
γνια, ἐπὶ πνυμάτια νεκρῶς βα-
σαύζοντα, ὥστε ἐπερφέτερον πρὸς
πεσῖν τὸ νεκρίας.

κε'. ἰθὺ ἐπὶ τὴν ποιότητα τῆς αἰτίας,
καὶ ὅτι τὸ ἐνλικὸν αὐτὸ περιγρά-
ψας θεάσασθαι αἶψα ἐπὶ τὸν χρόνον
περιόρισον, ὅσον πλάσσειν ὑφίστα-
σθαι πέφυκε τὸ τὸ ἰδίως ποίον.

vitam ejusmodi consummandam
referatur. quæcunque igitur a-
ctio tua ad finem hunc vel im-
mediate vel mediate non ten-
dit, ita vitam tuam divellit,
nec unam eandemque esse pa-
titur, & est seditiosa, perinde
ac in populo ille, qui factionis
suae homines à consensione
istiusmodi in partes trahit.

24. Puerulorum rixæ, & lu-
dicra, & animulæ cadavera ge-
stantes; ut vehementius affi-
ciat quod in Mortualibus exhi-
betur.

25. Formæ qualitatem ani-
mo adi; & à materia abstra-
ctam contemplare: cum & tem-
pus tecum definitum ad quod plu-
rimum res sic affecta perdurare
possit.

26. Innumera

I Audacter pariter & infelicitè τὰν delet annotator Lugd. ex formula lo-
quendi non animadversa, ἢ τις εἰάν pro ἢ τις & quæcunque, sicut *Levit. c. 20.*
v. 2. ἀνὴρ ὃς εἰάν λατρεῖ γυναῖκα, & *Matth. c. 11. v. 36.* πᾶν ἔργον ἀρρῶν, ὃ εἰάν λα-
λίσσωσι &c. *Gatak.* 2 Quo ea quæ in *Nedys*, sive eorum quæ apud inferos haberi
existimantur, (unde *Odys. l. 11.* Νεκρίας nomen adhæsit) repræsentatione agun-
tur efficacius peragantur, spectantiumque mentes vehementius afficiant (ita
Platonis de legib. πρὸς τὰς ψυχὰς) Festi sive solennitatis cuiusdam à
Græcis celebratæ meminît *Suidas*, quæ Νεκρία dicta fuerit; in qua specta-
cula forsan istiusmodi exhibebantur. Νεκρία, inquit, ἢ τῶ Νεκρῶν εὐαγγέλιον. Res
itaq; humanas & occupationes mortalium partim puerulorum lulis dissu-
diisque, partim spectaculis vanis, quæ simpliciorum animos afficere solent,
confiniles, imò pares plane pronunciat. *Gatak.* *Ulysses* ut ad Inferos descen-
derit, & quam cum mortuis consuetudinem habuerit, fusc in *Odysseidos* unde-
cimo depingi (cui Libro nomen etiam Νεκρίας idcirco adhæsit) Lectorum ne-
mini non notum arbitror. Hinc itaq; suam quoque videtur Imaginem mutuo
sumpsisse *Antoninus*. Quicquid utiq; rerum humanarum agit, Scenam id
omne & Spectaculum esse tantum; nec tam res ipsas, quam rerum Repræsentationes.
Adeo ut nobis hætenus cum Inferis conveniat, quod utrobique in consp-
pectum exhibeantur Umbræ, & Inania rerum Simulacra. Hoc uno tamen
dempto, quod nobis hic loci crassa & palpanda obveniunt, illic exilia, & quæ
tactum omnino fugiant. Et dixerat sane pridem in *Ajace Sophocles*.

Οὐκ ἔστιν ἡμῶς εἶδεν ὄντως ἄλλο πλὴν
εἰδῶν, ὅστις περ εἰδῶν, ἢ καὶ φῶς ἐκείνῳ. *Dacier.*

I Conjicit

26. Innumera perpeffus es, quia non didicisti mente tua contentus esse agente ea ad quæ condita est, sed ad alia eadem abuteris.

27. Ubi te alii vituperaverint, vel oderint, vel ejusmodi aliquid oblocuti fuerint, adi animulas eorum, penitius introspecte cujusmodi sint. *facile* videbis, nihil esse quod te angat, quicquid illi de te judicent. bene velle tamen illis oportet: sunt enim natura amici. quin & Dii ipsi omnimodam illis opem ferunt, per insomnia, per vaticinia, etiam in eis ad quæ feruntur illi.

28. Eadem plane sunt mundana omnia, sursum deorsum, à seculo ad seculum, in orbem redeuntia. mens autem universi vel ad singula quæque se promovet: quod si fuerit, ad quod illa se promoverit, tu excipe. vel semel operi se admovet; reliqua vero per consequentiam necessariam à primis illis ita prosuunt, ut serie quadam continua unum quiddam constituent. vel atomi & corpora indivisibilia pro rerum principiis habenda erunt. deni-

κς'. Ανέτλης μερῶν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀρκεῖσθαι τῷ ὧ ἡγεμονικῷ πρὸς τὰ ταῦτα οἷα κατασκευάσται. ² ἀλλὰ ἄλλος.

κζ'. Όταν ἄλλος ψέγησέ, ἢ μισῇ, ἢ τοιαῦτά πινει ³ ἐκφω- νῶσιν, ἔρχεται πρὸς τὰς ψυχὰς αὐτῶν, διελεῖ ἐσω, καὶ ἰδεῖ πρὸς τὶνες εἰσὶν ὁμοῖοι. καὶ δεισέει σε ἀπα- δειξέ, ἵνα τὰς πρὸς τί ποτε περὶ σε δοκῇ. εὖ νοεῖν μὲν τοὶ αὐτοῖς δεῖ. φύσις γὰρ φίλοι. Ἐοὶ θεοὶ ἢ πανταίως αὐτοῖς βοηθεῖσι, δι' ἐνείρων, διὰ μαντικῶν, πρὸς ταῦτα μὲν τοὶ, πρὸς δὲ ἐκείνοι ⁴ διαφέρονται.

κη'. ⁵ Ταῦτά ἐστι τὰ τῶ κόσμῳ ἐγκύκλια, ἄνω καὶ κάτω, ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα. καὶ ἢ τοὶ ἐφ' ἑκάστον ὁρμᾷ ἢ τῶ ὅλῳ ἀγνοοῖ. ὅπερ εἰ ἐσιν, ἀποδέχεται τὸ ἐκείνης ὁρμηλόν. ⁶ ἢ ἀπαῖξ ὥρμησε, τὰ ἢ λοιπὰ κατ' ἐπακολούθησιν ⁷ καὶ τί ἐν τῇ. τρέπονται γάρ πιναι ἄτομοι, ἢ ἀμερῇ.

1 Ποῖόντι legit Gatak, quod & exhibet Edit. Lugd. ut & Casaub. 2 Conjicit Gatak. ἀλλὰ ἄλλος ἐσώ. Verum sufficiat quod hactenus hac in parte tibi ipse injurius fueris. quemadmodum infra c. 37. ἄλλος τῶ ἀθλίου βίῃ. vel etiam, ἀλλὰ ἄλλος, sed hæc satis. in versione tamen sequi videtur Boetii lectionem ἀλλ' ἀποῖα. 3 Εκφωνήσῃ vel τοιαῦτά πινει ἐκφωνώσιν vult Gatak. 4 Vid. ad lib. 6. 41. 5 Lego, ταῦτα vel τὰ αὐτὰ, Gatak. 6 Legendum videtur ἢ cum Gatak. 7 Conjicit Gatak. τρέπον γάρ πιναι αἰεὶ π' ἐν πινι, vel ἢ ἐν π' τρέπον τινὲς γίνονται, ἢ ἄτομοι καὶ ἀμερῇ, vel reliqua à primis illis pendens, atque ex serie hac continua unum quid confit, aut atomi atque infecabula corpora pro rerum in iis substituenda erunt. atque in hanc suspensionem eo magis propendet Gatak. quia distributio illa Marco solens est. l. 4. 3. ἢ τοὶ πρόνοια ἢ ἄτομοι, vid. & l. 10. 6.

τὸ ὅλον, εἰ τις θεὸς, εὖ ἔχει
πάντα· εἴτε τὸ εἰκὴ, μὴ καὶ συ-
εἰκὴ· ἥδη πάντας ἡμᾶς γῆ κα-
λύψει· ἐπεὶ αὐτὴ μετα-
βαλεῖ· καὶ κείνα εἰς ἄπειρον
μεταβαλεῖ· ἔτι πάλιν ἐκείνα εἰς
ἄπειρον. τὰς γὰρ ὀπικυμα-
τώσεις τῶν μεταβολῶν καὶ
ἀλλοιώσεων ἐν θυμῷ μέγας τις,
καὶ τὸ τάχος, παντὸς θνη-
τοῦ καταφρονήσει.

κβ'. Χρῆμα ῥῶς ἢ τ' ὅλων αἰ-
τία· πάντα φέρεται. ὡς εὐτελὴ
ἢ ἔστι τὰ πολιτικὰ ταῦτα, ἢ,
ὡς οἶμαι, φιλοσόφως πρα-
κτικὰ ἢ ἀνθρώπεια, ἢ μυζῶν
μετὰ; ἀνθρώπε, τί ποτε ποιή-
σον, ὃ νῦν ἢ φύσις ἀπαιτεῖ.

que si quis Deus est, omnia be-
ne se habent : sive temere *feran-*
tur, tu ne temere *feraris* : mox
futurum est ut tellus nos omnes
condat : dein & ipsa in *alia* mu-
tabitur : & ista in infinitum mu-
tabuntur : & ista rursus in in-
finitum. siquidem qui muta-
tiones & alterationes fluctuum
instar sibi invicem supervenien-
tes, & vicissitudinum harum ce-
leritatem consideraverit, nē il-
le mortale quicquid est despectui
habebit.

29. Torrentis est instar ve-
rum natura : omnia *ferens* ab-
ripit. quam viles autem sunt
& muci pleni, etiam politici
isti, & ut ipse videtur, philo-
sophice se gerentes homunculi ?
id agas, ὁ homo, quod nunc
te poscit natura. aggredere,
quatenus

1 Hic periocham hanc alii ordiuntur, prioribus istis ad periocham supe-
riorem rejectis, quo quidem pertinere videntur. 2 *Sophistas* Marcus hic per-
stringere videtur, de quibus *Julian*. Imperat. epist. 42. βέλονται γὰρ πᾶσι τοῖς
ἄλλοις, & λέγειν μόνον ἰδῶν ὅτι εἶναι διδασκαλοὶ καὶ τὸ κατὰ σφῶς εἶναι φασὶ τὴν πολι-
τικὴν φιλοσοφίαν. vel (quod magis reor) politicos illos qui sapientiae nomine lau-
dari solent. *Gatak*. 3 Illud ὡς οἶμαι duplici ratione potest intelligi; vel,
ut ipsi de se opinantur, alioque volunt opinari, vel etiam ut aliis haud paucis,
falso tamen, videtur. *Gatak*. 4 Lego, ἀνθρώπων, nam ἀνθρώπεια humana. *Gatak*.
5 *Gravitate affectatae* pleni vertit *Casaub.* ut alluserit Marcus ad proverbium
illud, Βαῖται μύζος, ὡς τ' ἡ κομπάζοντων καὶ μεγαλοχέντων, usurpatum *Snide*,
de quo *Salmas.* ad *Tertull.* Pall. deducunt, inquit, *perperam* (*Snidam* notat) ἃ
Myxo Cereis sacerdote. at μύζος est μύζωδης. & μύζα, ἐλὶνα, κορυζα· κορυζαν pro
timore, suberbia, jactantia dixere. sed & μύζαν pro eodem. inde μύζος, ἀλαζών.
itaque arrogantiae, & fastus pleni malim reddere. Caterum habere locum
hic possit alter vocabuli istius usus etiam proverbialis, quo μύζωδης καὶ
ἐλενωδης, & μύζης live κορυζης μεσοί, fatui stupidique dicuntur; & μύζα si-
ve κορυζα pro stuporis indicio habetur. Latinis pariter *mucidus* pro *stipido*,
stolido, *fatuo*. *Plaut.* *Epid.* homo es, *Qui me emunxisti mucidum*, minimi preti. inde
natum, ut sicut *emunxte* naris hominem (quod de *Lucilio Flaccus* l. 1. Sat.
4.) pro acris ingenii exactique iudicii dicebant: ita contra naris *obese*,
quod idem *epod.* 12. usurpavit, pro *stolido* *stipido*que in usu edet. Verum
contextus series illo potius inclinat. *Gatak*.

quatenus tibi datur; nec circumspice, num quis adfit, qui advertat: nec Platonis rempublicam expecta. verum sufficiat tibi, si vel parum admodum res processerit; nec vel hoc ipsum parvum quiddam existimaveris. nam dogmata hominum quis mutaverit? & tamen absque his mutatis, quid aliud supererit, nisi ingemiscantium, dum obsequium simulant, servitus? age nunc, atque Alexandrum, Philippum, Demetrium Phalereum mihi refer. viderint illi, an quid natura communis poscat, norint, & ad hujus dictamen sese instituerint. sin tragice semet ostentarint, quis ad illorum imitationem me addixit? simplex quiddam & modestum

ὁρμησεν, εἰὰν διδῶται, καὶ μὴ περιδλέπῃ, εἰ τις εἴσεται¹· μηδὲ τὴν Πλάτωνος πολιτείαν ἐλπίζει· ἀλλὰ ἀρκῇ, εἰ τὸ βραχύ τι πλεονέσῃ· καὶ τὰς αὐτῆς ἐκβάσιν,² ὡς ἔμικρόν τι ἐστὶ, Διανοῶ. δόγμα γὰρ αὐτῶν περὶ μεταβάλλειν χωρὶς τοῦ δογματῶν μεταβολῆς· τί ἄλλο ἢ δολοῖα σενόνων, καὶ πείθεσθαι πειστικῶν;³ ὕπαγε νῦν καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ Φίλιππον, καὶ Δημήτριον τὸν Φαληρέα μοι λέγε. ὅψονται, εἰ εἶδον, τί ἡ καὶ νῦν φύσις ἤθελε, καὶ αὐτὰς ἐπαγδαγώγῃσιν· εἰ δὲ τραγώδησιν, ἐδεῖς με κατακέκρικε μιμηθῆναι. ἀπλῆν ἐστὶ καὶ αἰδήμον τὸ

Φίλο-

1 Non possum erudito Interpreti Anglico assentiri qui ista cum sequentibus tanquam ex aliena persona à Marco prolata existimat. Sunt enim Marcus ipse, eum, quem alloquitur, invitantis ad id, quod est nature ipsius consentaneum, agendum & conandum, quantum in se est: monentisque simul animum ne despondeat, etiamsi non possit hominum mores ita refingere ut reipublica Platonica inducenda spes detur, aut eam hominum in bono promovendo conspirationem experiri, quæ in ea, quam Plauto sibi finxit, republica expectari poterat; sed successibus etiam leviusculis & processibus perexiguis contentus agat, pergatque nihilo minus in instituto. quod idem & de se, profectuque suo, cuique suadere conatur, l. 5. 9. Gatak. 2 Non est parum, inquit, si vel parum studio tuo proficere poteris, in tam ampla validaque hominum morumque corruptela; si vel suppressimere saltem valeas, quod corrigere non datur. Gatak. 3 In his se jactare exemplis Sophistarum turbæ familiare erat; Viros suæ, quam præ se ferebant, artis regnandi peritos prædicare. Rem ad accuratius examen vocatam noluit Antoninus, ne quid in tanta nomina peccare videretur. Jubet tamen videri ipsi fuerintne quales existimari vellent maxime, & quotidianæ vitæ consuetudo an morum gravitati tantopere laudatæ congruerit. Dacier. 4 Hunc Alexandro & Philippo adjungit, quia & ipse reipub. regimen gloriose satis Athenis tractaverat. Vide Lacti. l. 5. & Diodor Sicul. l. 18. sed & Cicero. de offic. l. 1. Gatak.

φιλοσοφίας ἔργον. μή με ἀπα-
γε ἐπὶ ¹ σεμνοτυφίαν.

λ'. Ἀνῶθεν ὀπθιθεωρεῖν ἀγέ-
λας μυρίας, καὶ τελεταὶς μυριάς,
ἐπὶ πᾶν παντῶν ἐν χειμάσι καὶ
γαλήναις, ἐν ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς
ζῶντων, συγγενῶν, ἀπογεν-
νητῶν. ὅτι πᾶσι καὶ ἐν τῇ αἰ-
σῶσι πάσαι βεβαιωμένον βίον,
τὸ μετὰ σε βιωθήσονται, καὶ τὸ
νῦν ἐν τοῖς βαρβάροις ἔθνε-
σι βιῶμενον. ἐν ὅσοι μὲν ἔδδ'
ὄνομά σε γινώσκουσιν, ὅσοι δὲ
τάχιστα ὀπιθιθεῖν, ὅσοι δὲ ἐ-
ποινῶντες ἴσως νῦν σε τάχι-
στα ψεύξονται καὶ ὡς ἔτε ἢ
μνήμη ἀγνόουν γε, ἔτε ἢ
δόξα, ἔτε ἄλλο ἢ τὸ σύμ-
παν.

λα'. Ἀτταρχία μὲν, ὡς εἰπά-
ς, ἀπὸ τῆς ἐκτὸς αἰτίας συμβαί-
νοντα. δικαιοσύνης δὲ, ἐν τοῖς
ὡς εἰπά-ς, ἐκ τῆς αἰτίας ἐξερ-
χόμενης. ταχέως, ὡς ἐπὶ τῇ
καλῇ ἀγωγῇ ἐπ' αὐτὸ τὸ καινῶ-
νικῶς πρᾶξαι, ὡς τὰ τοῖς κα-
τὰ φύσιν οὖν.

λβ'. Πολλὰ περισσὰ ὡς εἰλεῖν
τὸ ἐνοχλήσων σοι διώσασθαι, ὅλα
ἐπὶ τῇ ὑπολήψει σου κείμενα καὶ
πολλὴν εὐρυχωρίαν περιποιήσας
ἡδὴ σεαυτῷ, ² τὸ ὅλον κόσμον πε-

est philosophiæ opus. noli me ad
fastum insolentem abducere.

30. Intuere desuper armenta
innumerabilia, & ritus innu-
merabiles, & navigationis om-
ne genus, in procellis, in tran-
quillo mari, & rerum præte-
ritarum, præsentium, deceden-
tium differentias. considera &
vitam quæ sub aliis olim est
acta, quæ post te erit transigen-
da, quæque apud gentes bar-
baras jam agitur. & quam mul-
ti sint, qui nec norint nomen
tuum, quam multi, qui mox
ejusdem obliviscuntur, quam
multi, qui cum te nunc laudent,
mox vituperaturi sint. quod de-
nique, neque memoria, neque
gloria, neque ejusmodi quic-
quam æstimatione ulla dig-
num est.

31. Mentis tranquillitas tibi
fit in eis, quæ ab externa causâ
proficiscuntur. justitiæ ratio in
eis quæ ab interna efficiuntur.
hoc est, intentio tua actioque
omnis hunc solum sibi finem
propositum habeat, ut ad socie-
tatem humanam quod condu-
cat fecerit, utpote quod natu-
ræ tuæ consentaneum existat.

32. Supervacanea multa, quæ
molestiam tibi pariunt, præci-
dere, cum in opinione tua to-
ta sita sint, animumque angustiis
exemptum plurimum dilatare
poteris, si mundum totum & se-
culum

¹ Σεμνοτυφία vocabulum vix alibi lectum, ἢ μετὰ τύφου τινος σεμνότης, sive
gravitas quedam fastuosa. Gatake. ² [Τῷ] τὸν Gatake.

culum in quo degis, mente complexus fueris, & rei cuiusque figillatim transmutationem celarem consideraveris, quamque exiguum temporis spatium inter ortum ejusdem & interitum intercedat; cum & immensum sit quod ortum præcesserit, & interminatum pariter, quod interitum sit consecuturum.

33. Corruptentur brevi, quæcunque vides: corruptentur brevi, & qui corrumpi hæc vident. & qui senectute extrema confectus moritur, in eundem statum redigetur cum eo, qui immaturus obiit.

34. Animulas hominum nudas intueri, ut videas, quales mentes gerant, quibus rebus studeant, & quarum causa alios diligunt ac honorant. tum quando vel viruperando obesse, vel laudando prodesse cuiquam videntur, quanto cum fastu id faciant.

35. Nihil est aliud amissio quam mutatio. hac autem gaudet natura, quæ nihil non recte facit. ab æterno ista pariter facta sunt; & in æternum alia ejusmodi fient. ecquis ergo dixerit omnia & facta fuisse, & semper factum iri mala? nec penes Deos, qui tot fuerint, potest

ριζληφέναι τῇ γνώμῃ, καὶ τὸν ἰδιὸν αἰῶνα περινοεῖν, ὥς τ' ὁ κατὰ μέρος ἐκάστου πράγματος ταχέως μεταβολὴν ὀππινεῖν, ὡς βραχὺ μὲν τὸ ἀπὸ γένεσεως μέχρι διαλύσεως, ἀχανὲς δὲ τὸ πρὸ τῆς γένεσεως, ὡς ὁ τὸ μετὰ τῆς διαλύσεως ὁμοίως ἀπειρον.

λγ'. Πάντα, ὅσα ὁρᾷς, τάχιστα φθαρήσονται· καὶ οἱ φθιρόμυρα αὐτὰ ἐπιδόντες, τάχιστα καὶ αὐτοὶ φθαρήσονται, καὶ ὁ ἐσχάτη γῆρας ἀποθανόντων εἰς ἴσον καταστήσει τῷ περὶ αὐτῶν.

λδ'. Τίνα τὰ ἡγεμονικὰ τέτων, καὶ περὶ οἷα ἐσπασθῆναι, καὶ δι' οἷα ² φιλεῖσιν καὶ πρῶσι· γυμνὰ νόμιζε τὰ ψυχάρια αὐτῶν. ὅτε δοκῇσι βλάπτειν ψέγοντες, ἢ ὠφελεῖν ἐξυμνεῖντες, ὅση οἴησις.

λε'. Ἡ ἀποβολὴ ἔστιν ἄλλο ἐστίν, ἢ μεταβολή. τέτων ᾗ χάρις ἢ τῶν φύσεως, καθ' ἃ πάντα καλῶς γίνονται. ἐξ αἰῶνος ὁμοειδῶς ἐρίνετο, καὶ εἰς ἀπειρον ποταῖθ' ἕτερα ἐσται. τί ἐν λέγεις, ὅτι ἐρίνετο τε πάντως, ὃ καὶ πάντα ἀπὸ κακῶς ἐσται, καὶ ποσῶν θεῶν ἐξουρέθη ποτὴν διορθώ-

1 Αἰθίων Cusanb. 2 Χολῆσι Lugd. 3 Καὶ ὅτι πάντα Catak. 4 Deum summum unicum agnoscebant Stoici, quem & Δία sive Ἰουην nuncupabant, mundi istius conditorem πάντων δ' ἡμετέρων, καὶ ἀφ' ὧν ἡμεῖς μένομεν. alios interium Deos

διορθώσασαι ταῦτα, ἀλλὰ κατα-
κρίνεται ὁ κόσμος ἐν ἀδελφεί-
ποις κακῶς ζυνέχεσθαι;

λς'. Τὸ συνεῖν τ' ἐκάστῳ
ὑποκειμένης ὕλης, ὕδωρ, κένις,
ὀστέα, γράσος· ἢ πύλιν, πῦροι
γῆς τὰ μάρμαρα· καὶ ὑποπύ-
γμα ὁ χρυσοῦς, ὁ ἄργυρος· καὶ ῥι-
χία ἡ ἐοδὴς· καὶ αἵμα ἡ πορφύρα·
καὶ τὰ ἄλλα πάντα τοιαῦτα. καὶ τὸ
πνευματικὸν ὃ ἄλλοποιεῖτον· ἐκ
ἰστών εἰς ταῦτα μεταβάλλον.

λζ'. Αἰς δ' ἀθλίς βίς, καὶ
γογγυσμὸς, καὶ πηκτισμὸς. τί τα-
ράσῃ; τί τῶν καίνων; τί σε
ἐξίσησι; τὸ αἶπιον; ἴδε αὐτό.
ἀλλ' ἡ ὕλη; ἴδε αὐτή. εἴω· ὃ
ἰστών ἐδέν ἐστιν. ἀλλὰ καὶ πρὸς
τὰς θεὰς ἡδὴ ποτὲ ἀπλᾶστερ
καὶ ῥηστότερ· ἢ ἄλλοι. ἴσων τὸ ἐ-

tentiam existisse corrigendi ista,
quo minus mundus ad mala ista
addiceretur, quibus perpetim te-
neretur implicitus?

36. Quam putida est sub-
jecta rei cuique materia? aqua,
pulvis, ossicula, sordes. aut rur-
sus, calli terræ, marmora; se-
dimenta, aurum, ac argentum;
pili, vestis; sanguis, purpura; &
ejusmodi alia quævis. etiam quod
formæ rationem obtinet, & ip-
sum aliud quiddam istiusmodi
est; & ex aliis in alia transit.

37. Jam satis est vitæ cala-
mitosæ, & obmurmurationis, &
nugarum. quid perturbabit? ec-
quid in his novi? quid te tan-
dem percellit? num forma?
hanc vide. num materia? &
hanc. extra hæc autem nihil est.
quin erga Deos itaque tandem
aliquando simplicior, meliusque
affectus

Deos inferiores statuebant φηγεῖς, corruptela obnoxios, sive (ut *Plut. de com. potit.* eisdem deridens) πελάγες, ὡς περ κελύβες ἢ κατὰ τινας, tanquam si cerei aut flammæ existerent. in his & alia ponebant. Ita *Plut. de Philof. placit.* l. 1. c. 7. Θεὸν δὲ τὸν κόσμον, καὶ τὰς ἀστέρας, καὶ τὴν γῆν, τὴν αἶθρα, καὶ τὰ ἄλλα. *Gatak.* 1. ὑποπύγμα, fæces sive sedi-
mentum: *Hesych.* ὑποπύγμα, αἶμα, πύξις & σκαρία, ἢ γαστρίδος οὐ[τοῖς] χυτοῖς] ὑποπύγμα. ita enim locum illum integrandum cenleo. *Gatak.* 2. [καὶ ὁ] *Gatak.* 3. τὸ πνευματικὸν est formula sive quod formæ rationem obtinet: Op-
ponitur enim τῇ ὑποκειμένῃ ὕλῃ τὸ πνευματικόν, sicut τῷ ὕλικῳ τὸ αἰσθητὸς, l. 5. 13. *Gatak.* 4. imitationis virtutis. *Xyland.* dissimulationis. *Casaub.* at *Stuide* πηκτισμοὶ
sunt ἀπάται καὶ καλακείματα; ex *Aristophan.* in *Equit.* ubi Cleon adversario
ἴσο· οἱ μοι Τάλας, εἰς πηκτισμοῖς με περιελαύνεις; & mox Ἀλ' ἐχ' ὑπερβαλὺς
με θοπέαις, & apud eundem in *Vesp.* Ταῦτα ἰδὼν ὑπὸ τι μικρὸν ἐπιθηκίσαι. paulu-
lum adulatus sum. Verum *Marco* πηκτιζέειν videtur esse simiarum more, quæ
gesticulationibus vanis ludos faciunt, nugarum. quod *Apollodor.* in *Adelph.*
dixit ἐν πηδίοις ὄντα δειν πηκτικὸν εἶναι. h. e. inter nugas nugacem esse, sive
pariter nugas metas agere. *Gatak.* 5. Πρὸς τῶν Θεῶν ultata adjurationis for-
mula. *Antoninum* scripsisse putat *Casaub.* 6. Vertit *Xyland.* quali iuris lege-
retur. at *Lugd. xvii.* recte. quem & *Casaub.* secutus est. *Gatak.*

affectus sis. perinde habet annis centum an tribus ista noris.

38. Siquis deliquerit, penes ipsum est malum. fortassis autem nec deliquit.

39. Vel ab una mente, quasi fonte communi, tanquam uni corpori superveniunt universa: nec partem oportet de eis conqueri, quæ à toto fiunt: vel atomi *obtinent*, nec aliud est quicquam quam cinnus & disperſio temeraria. quid ergo perturbaris? num menti dices, mortua es, corrumpere, simulas, armentitia es, pecudis instar pascere, in feram belluam transiisti?

40. Aut nihil possunt Dii, aut possunt. si nihil possunt, cur precaris? si possunt, cur non hoc potius ab eis prece poscis, nequid horum cupias, nequid de horum ullo anxius sis, quam

κατὸν ἔτεσι, ἢ τὸ τρισὶ ταῦτα ἰσοῦσται.

λγ'. Εἰ μὲν ἡμαρτεν, ἐκεῖ τὸ κακόν. τάχα δὲ ἔχ' ἡμαρτεν.

λδ'. Ἡτοι δὲ τὸ μίαν πηγὴν νοε-
ρᾶς πάντα, ὡς ἐνὶ σώματι, ἐ-
πισυμβαίνει. Ἐ δὲ τὸ μέρ^{ος}
τοῖς ὑπὲρ τῶ ἅλ^{λου} ζῴων τοῖς
μέμφεσθ' ἢ ἀπομοι, Ἐ δὲ ἄλλ-
λο, ἢ κυκλῶν ἢ σκεδασμός. ἢ π^ο
ἐν ταρώσῃ; τῷ ἡγεμονικῷ λέ-
γεις, πίνθηκας, ἐφθάρσαι, ὑ-
ποκρίνη, σωμαγλάζει, βόσ-
κη;

μ'. Ἡτοι ἔδ' ἐν δύναν^{τι} οἱ θεοί,
ἢ 2 [θηρίωσαι] δύναν^{τι}. εἰ μὲν ἐν
μὴ δύναν^{τι}, π^ο εὐχῆς εἰ^ς δύναν-
τι, διὰ τί ἔχ' μαλλον εὐχῇ δι-
δόναι αὐτὸς, τὸ μήτε φοβεῖ-
σθαι

Locus insigniter depravatus videtur. Casaub. legi vult ἀποκρίνεις, εἶσθαι; & norum illa conficere ἐρώτημα, vult etiam ἀποκρίνεις illud excernendi signi-
ficatum habere. Sic enim vertit, Dicis parti illi ratione prædite, mortua es, corruptio apprehendit te? num & hæc excrementa egeris? num pecudum ritu de-
pasciur? ut nimirum corporis instar morti obnoxia sit. à præcedentibus
denique illa τῷ ἡγεμονικῷ λέγεις &c. divellit, tanquam alio spectantia. Bo-
tius autem hæc aliter distinguit. siquidem argumentum superius ad τῷ ἡγε-
μονικῷ claudit. tanquam si scriptum esset, τί ἐν ταρώσῃ τῷ ἡγεμονικῷ; Quia
mente tua conturbaris? inde autumat & ipse novam sequi materiam, cuius
verba sic concipienda sint. λέγεις, πίνθηκας. ἐφθάρσαι, ὑποκρίνη, &c. Dicit
contemplationem, sive, in contemplatione versatum te. Verum corruptus es &c. Xy-
lander vocabulum illud ἐπιδύωσαι, quod in sequenti periocha nullo sensu legi-
tur, huc retrahendum putat. & est prorsus: sed τῇ θηρίωσῃ legendum, & ulti-
mo loco collocandum. Salmasius de hoc loco per literas consultus de θηρίω-
σαι huc retrahendo consentit: periodum totam sic concinnandam cen-
set. Τί ἐν ταρώσῃ; μήτε τῷ ἡγεμονικῷ λέγεις, πίνθηκας, ἐφθάρσαι, ὑποκρίνη, σ-
ωμαγλάζει, εἶσθαι, φοβεῖσθαι; vel sic etiam, Τί ἐν ταρώσῃ; τί λέγεις; τῷ ἡγε-
μονικῷ πίνθηκας, ἐφθάρσαι. &c. an τῷ ἡγεμονικῷ mortuus es, corruptus es? &c.
hæc omnia non sunt τῷ ἡγεμονικῷ, ac divinæ particulæ, sed brutæ materiæ.
Gatak, Casauboni lectionem sequitur Dacier. 2 Vocabulum hoc ad priora
rejiciendum. vide notam superiorem.

δαί τι τέτων, μήτε ὀπίσθι μὲν
 πινος τέτων, μήτε λυπεῖσθαι ἐ-
 πί πινος τέτων, μᾶλλον ἢ τῷ
 μὴ παρῆναι τι τέτων, ἢ τῷ πα-
 ρῆναι; πάντως γὰρ εἰ δύναται
 συνεργεῖν ἀνθρώποις, καὶ εἰς ταῦ-
 τα δύναται συνεργεῖν. ἀλλὰ ἴ-
 σως ἔρεῖς, ὅτι ἐπ' ἐμοὶ αὐτὰ οἱ
 θεοὶ ἐποίησαν. εἶτα, ὃ κρείσσον
 χρῆσθαι τοῖς ὀπίσθι μετ' ἐλδο-
 θείας, ἢ διαφείδεσθαι πρὸς τὰ
 μὴ ἐπίσθι μετὰ δαλείας καὶ τα-
 πεινότητος; τίς δέ σοι εἶπεν, ὅ-
 τι ἐχὼ ἔς εἰς τὰ ἐφ' ἡμῖν οἱ θεοὶ
 συλλαμβάνουσιν; ἀρξαι γὰρ πε-
 ρὶ τέτων εὐχεσθαι, καὶ ὁψεί. ἔ-
 τ' εὐχεσθαι, πῶς κοιμηθῶ
 μετ' ἐκείνης; σὺ, πῶς μὴ ὀπίσθι
 μήσω ὃ κοιμηθῆναι μετ' ἐκεί-
 νης; ἀλλ' οὐ, πῶς σερηθῶ ἐ-
 κείνης; σὺ, πῶς μὴ χρήζω ὃ
 σερηθῆναι; ἀλλ' οὐ, πῶς μὴ
 ἀποβάλλω τὸ τεκνίον; σὺ, πῶς
 μὴ φοβηθῶ ἀποβαλεῖν; ὅλως
 ὥδε ἐπίτρεψον τίς εὐχάς, καὶ
 θεῶρες τί γίνεσθαι.

μαί. Ο Ἐπίκουρος λέγει, ὅτι
 ἐν τῇ νόσῳ καὶ ἡσπῆν μοι αἱ ὁμι-
 λίαί περὶ τῶν ὃ σωματικῶς πα-
 θῶν, ὃ δὲ πρὸς τὰς εἰσιόντας τοι-
 αῦτά τινα, φησὶν, ἐλάλουν. ἀλλὰ
 τὰ περὶ γένεσιν φυσιολογῶν

ut horum quicquam vel eveniat
 vel non eveniat? siquidem enim
 omnino hominibus opem suam
 conferre possunt, etiam ad hæc
 possunt. sed dices fortasse, Deos
 ista in potestate tua posuisse.
 an non ergo potius fuerit eis,
 quæ in potestate tua sunt, cum
 libertate uti, quam ad ea quæ
 extra potestatem tuam sunt
 cum servitute animique abje-
 ctione anxie ferri? quamquam
 quis dixerit, Deos nobis opem
 non conferre ad ea etiam quæ
 in nobis sita sunt? ista ergo
 Deos prece postulare incipias; vi-
 debis quid futurum sit. orat hic,
 quomodo fiet, ut illius mulier-
 culæ concubitus obtineam? tu
 ora, quomodo fiet, ut illius con-
 cubitus ne concupiscam? talius,
 quomodo illius imperium abji-
 ciam? tu quomodo ut ne ab-
 jicere opus habeam? alius,
 quomodo filiolum ne amittam?
 tu, quomodo ne amittere me-
 tuam? huc, inquam, omnino
 vota verte tua, & vide quid
 futurum sit.

41. Ego, cum decumberem,
 inquit Epicurus, non de corpo-
 ris affectionibus cum eis, qui
 invisebant me, colloquia habe-
 bam, nec istiusmodi sermoni-
 bus illos alloquebar. verum
 eis, quæ circa rerum naturam

prius

1 Legendum videtur cum Gatakero τὴ μὴ παρῆναι τι τέτων, ἢ τὴ παρῆναι.
 2 Quæ de rerum natura prius fueram meditatus. Ita se explicat ipse apud Laert.
 in epist. de quo Marcus illic, Epicurus; τὴ γεγονότων ἡμῖν διαλογισμῶν. At Ca-
 sianb. vertit præstantiora, cum præterita, præcedentia, prægressa, priora, Epicurus
 vellet. Gatak. † Alius, ut certa re levetur, Xyland.

1 Ego

prius meditatus fueram, differebam: atque in hoc præcipue incumbēbam, quo mens, etiam si motuum in corpufculo istiusmodi particeps, imperturbata confisteret *nihilominus*, bonumque suum retineret. sed nec medicis ita præbebam me, ut efferrent sese, quasi magni quid agerent: sed vita mihi etiam tunc quam optime agebatur. eadem tu, quæ ille, sive in morbo, si contigerit, sive in alio quovis casu adverso, feceris. etenim hoc est sectæ cuiusvis commune, in casibus quibuscunque à philosophia non abfistere, nec cum plebeis hominibus naturæ rerum imperitis una nugari: sed rei tantum præfenti agenda intendere, & instrumento per quod fiat.

42. Quando alterius cuiuspiam impudentia offenderis, statim sic percontare te, Fierine, ergo potest, ut impudentes in mundo ne sint? non potest. tu itaque quod non potest, ne possas. est enim hic impudentium illorum unus, quos in mundo esse necesse est. idem

διετέλουν, καὶ πρὸς αὐτὰ τέτω αἰ, πῶς ἡ διάνοια συμμεταλαμβάνουσι τὸ ἐν τῷ σαρκεδίῳ πινύων κινήσεων ἀταραχίῃ, τὸ ἴδιον ἀγαθὸν τηρεῖται. ἔδὲ τοῖς ἰατροῖς ἐμπαρεῖχον, φησὶ, καὶ αὖ φραττεῖται, ὡς τι πιῶσιν, ἀλλ' ὁ βίβω ² ἤρετο εὖ καὶ καλῶς. ³ ταῦτα ἔν ἐκείνῳ, ἐν νότῳ, ἐάν νοσῇ, καὶ ἐν ἄλλῃ τινὶ περὶ αὐτοῦ. τὸ γὰρ μὴ ἀφίστασθαι φιλοσοφίας ἐν οἷς δὴ πᾶσι τοῖς περὶ σπινίται, μηδὲ τῷ ἰδίῳ τῇ καὶ φυσιολόγῳ συμφλυαρεῖν, πῶς αἰρέσεως κοινόν, πῶς ⁶ μόνῳ τῷ νῦν προαπομένῳ εἶναι, καὶ τῷ ὁρῶντι δι' ἑ πράσσει.

μβ'. Ὅταν τινὸς ἀναρχοντία προσκόπῃς, εὐθὺς πυνθανέσῃ αὐτῷ, δύναν' ἔν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναρχοῦνται μὴ εἶναι; ἢ δύναν'. μὴ ἐν ἀπαιτεῖ τὸ ἀδύνατον. εἰς γὰρ καὶ ἔτις ἐστὶν ἐκείνων τ' ἀναρχόντων, ὅς ἀνάγκη ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι. τὸ δ' αὖτὸ καὶ ὅτι

1 Ego existimabam τὸ καταφρονέειν ἱστὶν esse munire corpus adversus vim morbi. Verum somnium istud excussit plane mihi Cl. Salmasius, dum legendum suggerit καταφρονέειν, quo verbo usus est Marcus l. 7. 3. & l. 10. 13. unde & φρονέω pro fastu μετὰ δυνά φρονέωμετος l. 4. 42. Quod autem Marcus hic καταφρονέειν, id in eodem plane argumento ὀφείν ἐπ' αὐτοῦ [Arrian.] Epictet. dissert. l. 3. c. 10. π' ἐν κολακείῃ τιν ἰατρὸν; π' λέγει, εἰ θ' ἴης κύριε, καλῶς ἔχει; π' περὶ αὐτοῦ ἀφορμὴν εἰπάμεθα ὀφείν; h. e. τὸ καταφρονέειν. Gatak. 2 Booi. ἤρετο inavult cui accedo. Gatak. 3 Lego, τ' αὐτῷ. Gatak. 4 Vide supra c. 13. 5 Καὶ [μὴ] φυσιολόγῳ, vel καὶ ἀφυσιολόγῳ Marcum scripsisse suspicatur Gatak. 6 Μόνῳ [δὲ] τῷ Gatak.

ἐπὶ δὲ πανέργε, ἐπὶ δὲ ἀπίστῳ,
 καὶ πάντες δὲ ὅτι οὐκ ἀμαρτάνοντες,
 ἔσω σὺ πρόχειρον. ἅμα γὰρ τῷ
 ὑπομνηθῆναι, ὅτι τὸ γένος τῶν
 τριῶν ἀδύνατον ἐστὶ μὴ ὑπάρ-
 χειν, εὐμνέστερος ἔστι πρὸς τῆς
 καθ' ἑνα. εὐχρηστον δὲ καὶ κῆνο εὐ-
 θὺς ἐννοεῖν, τίνα ἔδωκεν ἡ φύσις
 τῷ ἀνθρώπῳ ἀρεῖαν πρὸς τὸ
 τὸ ἀμάρτημα, ἔδωκε γὰρ, ὡς ἀν-
 τιφάρμακον, πρὸς μὲν τὴν ἀγνώ-
 μονα τὴν περὶ αὐτοῦ, πρὸς δὲ ἄλ-
 λον ἄλλην τινὰ δύναμιν. ὅλως
 δὲ ἔξέστι σοι μεταδιδάσκον τὴν πε-
 πλανημένον. πᾶς δὲ ὁ ἀμαρτάνων,
 ἀφ' ἀμαρτάνων δὲ ὡς κε-
 κμηκε, καὶ πεπλάνηται. τί δὲ
 καὶ βέβηλασαι; εὐρήσεις γὰρ
 μηδὲνα τῶν πρὸς ἑς παρο-
 ξυνῶν, πεπιηκῶτα τὴν τριῶν, ἔξ
 δὲ ἡ ἀλγόνος σὺ χεῖρων ἐμελλε
 γνῆσεαι. τὸ δὲ κακὸν σὺ καὶ τὴν
 βλαβερόν, ἐν αὐτῇ παῖσαι τὴν ὑ-
 πόστασιν ἔχει. τί δὲ κακόν, ἡ ξενον
 γέγονεν, εἰ ὁ ἀπαμειβόμενος τῷ ἀ-
 παμειβόμενῳ πρὸς αὐτὸν; ὅρα μὴ σαυ-
 τῷ μάλλον ἐγκαλεῖν ὀφείλεις,
 ὅτι δὲ ὡς περὶ δόκησας τῶν τῶν
 ἀμαρτήσεαι. σὺ μὲν γὰρ καὶ ἀ-
 φορμᾶς ἐκ τῆς λόγῃ εἶχες
 πρὸς τὸ ἐνθυμηθῆναι, ὅτι εἰ-
 κός ἐστι τῶν τῶν ἀμαρτήσεαι,
 καὶ ὅμως ὁ πλάθοντος θαν-
 μάξας εἰ ἡμάρτηκε. μάλιστα
 δὲ ὅταν ὡς ἀπίστῳ, ἡ ἀχαρίστῳ μέμφῃ, εἰς ἑαυτὸν ὁπιστρέφῃ.

in promptu tibi sit, de frau-
 dulento, infido, delinquente
 quolibet. ubi enim recordatus
 fueris, fieri non posse, quin
 existat hoc genus hominum,
 mox erga singulos mitius te
 habiturus es. utile est admo-
 dum & ut apud te cogites, ec-
 quam homini virtutem natura
 dederit adversus hoc vitium.
 dedit enim ea, tanquam anti-
 ddotum, adversus stolidum man-
 suetudinem, adversus aliam
 aliam aliquam facultatem. om-
 nino vero licet tibi deceptum
 melius edocere. quisquis enim
 delinquit, à proposito aberrat
 & deceptus est. tum tibi quid
 is obfuit? nihil enim horum,
 quibus succenses, quenuquam
 fecisse deprehendes, quod men-
 tem tuam deteriore reddat.
 tum vero malum damnumque
 in hoc solo consistit. ecquid
 autem mali aut insueti sit, si in-
 ruditus, quæ ineruditi sunt, fe-
 cerit? tu vide, annon te ipse
 potius incusare debeas, quod
 non expectaveris fore, ut hoc
 ille delinqueret; quodque cum
 ratio occasiones tibi iustas sup-
 peditet cogitandi, probabile esse
 illum hoc esse admitturum, tum
 tamen hoc oblitus, admisisse illū
 miraris. præcipue vero quan-
 do, tanquam infidum aut in-
 gratum aliquem incusas, in te
 met censuram converte. pecca-

tum enim proculdubio est tuum, five quod hominem sic affectum credidisti fidem tibi servaturum, five beneficium cum dares, quod non absolute dedisti, nec tanquam qui totum actionis tuæ fructum jam statim percepisses. quid enim amplius velle debebas, ubi homini benefeceris? annon hoc ipsum tibi sufficit? quod est naturæ tuæ congruum ubi quid feceris, tum facti istiusmodi mercedem quæris? *hoc est perinde* ac si oculus visus mercedem poscat aut pedes incessus, quemadmodum enim *membra* ista ad munus aliquod obcundum condita sunt, quod ubi pro conditionis suæ ratione obierint, quicquid suum est adepti sunt; ita & homo cum ad beneficiendum natus sit, ubi beneficium quippiam, aut quod in commune conducit, egerit, illud fecit ad quod conditus est, & quod suum est obtrinit.

περὶ ἧλως γὰρ ὅτι τὸ ἀμάρτημα, εἴτε ἐπὶ τῷ πινυμένῳ τὸ διαδιδόναι ἔχοντι, ὅτις δὲ οὐκ ἐπὶ τῷ πίνοντι φυλάττει, εἴτε τὸ χάριν διδόναι, μὴ κατὰ ληκτικῶς ἐδωκας, μηδὲ ὥστε ἐξ αὐτῆς τῆς πράξεως εὐδὺς ἀπειληφέναι πάντα τὰ καρπία. τί γὰρ πλέον θέλεις εὐποιήσεις ἀνθρώπων; ἐκ ἀρκείᾳ σὺ κατὰ φύσιν τὸ σῶσαι ἐπὶ πράξεσιν; τέττα μισθὸν ζητεῖς; ὥς εἰ ὁ ὀφθαλμὸς ἀμοιβὴν ἀπὸ τῆς ὁρμῆς βλέπει, ἢ οἱ πόδες, οἳ βαδίζουσιν. ὥστε γὰρ πάντα πρὸς τὸδε τι γέγονεν, ἀπερ κατὰ τὴν ἰδίαν κατασκευὴν ἐνεργεῖται ἀπὸ τῆς ἰδίας ἕως ὃ ἄνθρωπος ἐνεργητικὸς πεφυκὼς, ὁπότεν τι εὐεργητικὸν, ἢ ἄλλως εἰς τὰ μέσση συνεργητικὸν πράξει, πεποιήκει πρὸς ὃ κατασκευάσθαι, καὶ ἔχει τὸ εἶναυτῷ.

1 Phrasis notanda. κατὰ ληκτικῶς διδόναι quis dicitur, quando actio dandi, five doni collatio, ἐπὶ αὐτῷ δέδωκεναι καταλήγει, ut alibi loquitur; ἐστὶ αὐτῷ ἢ ἑρῆς ἀπολύει, ut l. 5. 34. Nihil aliud spectat, nec ullum finem ulteriorem habet præfixum ac propositum sibi, nisi ut datum & largitum sit (quomodo Seneca de benef. l. 1. c. 2. dedi ut darem) & ὥς πάντα τὸν καρπὸν ἀπειληφέναι, ita ut omnem prorsus fructum donationis in eo ipso quod dederit, & posuerit qui dat, & accepisse se existimet. uti Marcus mox. Gatak. 2 Σοὶ [ὅτι] κ. Gatak. 3. Ὅπερ Gatak.

BIBΛION ι.

LIBER X.

α'. **Ε**ξη ποτε ἀρ' ὦ ψυχῇ,
ἀραθῇ, καὶ ἀπλῇ, καὶ
μία, ἐν γυνή, φανε-
ρωτέρα τῷ περικλυτῷ σοι σώ-
ματος; γεύσῃ ποτε ἀρα τὸ Φι-
λητικῆς καὶ σεργητικῆς διαθέσεως;
ἔσῃ ποτε ἀρα πλήρης, καὶ ἀνε-
δέης, ἐξ ἧδ' ἐν ἐπιποθέσει, ἧδ' ἐ-
πιθυμῶσι ἧδ' ἐνός, ἔπεμψύχῃ,
ἔτε ἀψύχῃ πρὸς ἡδονῶν ἀπο-
λαύσεως; ἧδ' ἐχρήνῃ, ἐν ᾧ ὅπτι
μακροτερον ἀπολαύσεως; ἧδ' ἐ-
πὶ τῇ χώρῃ, ἢ αἰῶνι εὐκαιρίας,
ἧδ' ἐν ἀνθρώπων εὐαρμοστίας; ἀλ-
λὰ ἀρκεσθήσῃ τῇ παρέσῃ κα-
ταστάσει, καὶ ἡδύσῃ τοῖς παρῶ-
σι, καὶ συμπείσει σεαυτὴν ἐν
πάντα σοι πάρεσι, πάντα σοι εὖ
ἔχῃ, καὶ παρὰ θεῶν πάρεσι, ἐν
ἔξῃ ὅσα φίλον αὐτοῖς, καὶ ὅσα
μελλῶσι δάσῃ ὅπτι σωτηρία ἔ-
πλεείν 3 ἔσῃ, τῷ ἀραθῇ, καὶ

1. **E**cquando futura es, o
anima, bona, simplex,
una, nuda, corpore te
ambiente dilucidior? ecquan-
do dispositionem dilectioni &
affectui genuino deditam de-
gustabis? ecquando futura es
plena, rei nullius indiga, nihil
desiderans ulterius, nihil expe-
tens vel animatum vel inani-
me, quo frui tibi volupe sit,
neque tempus, in quo diutius
fruaris, neque locum, aut re-
gionem, aut cœli blandam
temperiem, aut hominum a-
micam societatem? sed statu
præsenti acquiesces, & præ-
sents oblectabere quibus-
que & persuasum habitura es,
cuncta tibi adesse, cuncta tibi
bene se habere; sed & à Diis
provenire, beneque habitura,
quæcunque ipsis concedere vi-
sum est, & quæcunque con-
cessuri sunt, utpote quæ ad
salutem

1 Eris, spero, aliquando; vertit Casaub. Ego malim ἱερωνυματικῶς legere.
Erisne tandem videretur cum anima sua, quod
istâ nondum affectu sit. Gatak. 2 Casaub. de affectibus & desideriis ab ex-
terioribus istis penitus abstractis exponit. Sed levicula mutatione lectio
recta restituitur, σεργητικῆς rescribendo. dilectionem talem commendat si-
bi, qualis est σεργη, sive naturalis affectio, qua prolem suam parentes dili-
gunt; hoc est veram, simplicem, gratuitam, non mercenariam, non fucatam,
non effictam. Gatak. Verum Casaub. per σεργητικῆς (nam nec hoc ille improba-
vit) affectum illum animi, quo φιλεῖν & σεργεῖν τὰ παρόντα καὶ τὰ συμβαίνοντα
(de quo toties Antoninus) dicimur, intelligit. 3 Mundi sc. sive Dei. vid.
l. 4. 40. & alibi. Gatak.

salutem faciant animantis, perfecti, probi, iusti, honesti, quod cuncta ista, quæ ut alia similia indidem oriuntur, dissolvuntur, generet, contineat, ambiat, complectatur? ecquando ita affecta futura es, quo cum Deis hominibusque ita verferis, ut nec eos quicquam infimules, neque ab eis ipsa condemneris?

2. Observa quid natura tua exigat, quatenus à natura mera regitur. atque id facias & admittas, nisi natura tua, qua es animal, inde deterior futura sit. tum observa, quid natura, qua es animal, exposcat. & hoc quicquid est, concede tibi, nisi natura tua, qua es animal rationale, deterius inde se habitura sit. quod est autem rationale, protinus est & civile. his regulis usus, nihil ulterius fatigeris.

3. Quicquid contingit, vel ita contingit, ut id ferre natus sis, vel ut non sis. si contingit ita, ut ferre natus sis, ne gravatim te habeas, sed prout natus es, feras. *si ita contingat*, ut ferre non natus sis, nec sic quidem graveris; ubi enim te

δικαίᾳ, καὶ καλῶ, καὶ ἡμῶντ^ο πάντα καὶ σπένχοντ^ο, καὶ περιέχοντ^ο, καὶ περιλαμβάνοντ^ο διαλύμενα εἰς γένεσιν ἐπὶ τῶν ὁμοίων; ἔση ποτὲ ἀραιαύτη, οἷα θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις ἔτω συμπολιτεύεσθαι, ὥς μήτε μέμφοσθαι τι αὐτοῖς, μήτε καθαρῶν ὁμοίων ὑπὸ αὐτῶν;

β. Παρατήρη τί σε ἡ φύσις ἐπιζητεῖ, ὥς ἵνα τὸ φύσις μόνον διοικημένη, εἴτα ποῖς αὐτὸ καὶ ὡσεὶσθαι, εἰ μὴ χεῖρον μέλλῃ διατηρεῖσθαι σε ἡ ὥς ζῶν φύσις. ἔξῃς ὅτι παρατηρήσεις, τί ἐπιζητεῖ σε ἡ ὥς ζῶν φύσις. καὶ πᾶν τὸ πρὸς ἀληπτόν, εἰ μὴ χεῖρον μέλλῃ διατηρεῖσθαι, ἡ ὥς ζῶν λογικὴ φύσις. ἐπὶ ὅτι το λογικὸν εὐθύς καὶ πολιτικόν. τῆς τοῖς δὴ κατὰ κράτος χρώμεντ^ο, μηδὲν περιεργάζεσθαι.

γ. Πᾶν τὸ συμβαῖνον, ἥτοι ἔως συμβαίνει, ὥς πίφυκας αὐτὸ φέρειν, ἡ ὥς ἐπίφυκας αὐτὸ φέρειν. εἰ μὲν ἔν συμβαίνει σοι ὥς πίφυκας φέρειν, μὴ διαχέρεαι, ἀλλ' ὥς πίφυκας φέρε, εἰ ὅτι ὥς μὴ πίφυκας φέρειν,

1. Quatenus gubernatur à natura mera i. e. anima vegetativa, quam φύσιν vocant appellat sapius Marcus. hoc est, quatenus nec sensu, ut bruta animantia, nec ratione, ut homo ducitur. Permite tibi, inquit, & admitte in te ea quæ natura tua poscere videtur, quæ est vegetativa facultate prædita; nisi si id tibi quæ animal, i. e. vitæ tuæ sensitivæ adversari videbitur: tum quod natura tua quæ es animal expetere visa fuerit, nisi id tibi quæ es homo & virtutis rationalis totius consensationem exhiberis. *Γαζακ.*

ρην, μὴ δυσχεράσῃ· ὁ φθαρῆς ἔσται
 γὰρ σε ἐπιναλῶσαν. μεμνησθε
 κύνες ὅτι πεφυκάς φέρειν πάν,
 ὡς εἰς τῇ τῇ ὑπολήψει τῇ
 (ἢ φορητὴν ἔσται ἀνεκτὴν αὐτὸ πῶς
 συμ, κατὰ φαντασίαν ἔσται συμφέ-
 ρην ἢ καθήκοντα αὐτῷ τῷ ποιῆν.

δ'. Εἰ μὲν σφάλῃ, διδασκαλὴν
 εὐμενῶς, καὶ τὸ παρορώδιμον
 δεκνῆναι. εἰ δὲ ἀδυνατεῖς, σταυρὸν
 αἰτίας αὐτοῦ, ἢ μὴ δὲ σεαυτὸν.

ε'. Οὐκ ἂν σοι συμβαίη, τῷ
 τῷ σοὶ ἐξ αἰῶνος προκατασκευά-
 ζετο· καὶ ἡ ὑπερβολὴ αἰτίων
 συνέκλωθε τὴν τῷ σὺν ὑπόστασιν
 ἐξ αἰδίου, καὶ τὸ τῷ σύμβασιν.

ς'. Εἰ τι ἄπμοι, εἰ τι φέ-
 ρεις, πρῶτον κείω, ὅτι μέρος
 εἰμι τῷ ὅλῳ ὑπὸ φύσεως διοικη-
 μένῃ. ἔπειτα, ὅτι ἔχω πᾶς οἰ-
 κείως πρὸς τὸ ὁμογενὲς μέρος.
 τῶν γὰρ μεμνημένων καθόλου
 μὲν μέρος εἰμι, ἔστι δὲ δυοῖν
 εἴδη τῶν ὅλῳ ἀπνευμέν-
 νων. ἔστι γὰρ βλαβερόν τῷ μέ-
 ρει, ὃ τῷ ὅλῳ συμφέρει. ἔστι γὰρ
 ἔχει τι τὸ ὅλον, ὃ μὴ συμφέρει
 αὐτῷ. πᾶσι μὲν φύσεων κοι-
 νὸν ἔχουσιν τῷ τῷ τῷ τῷ
 σμῶς περὶ αἰτίας, τὸ μὴ δὲ
 ὑπὸ πινυτὸν ἔχουσιν αἰτίας ἀ-
 ναγκαζέας βλαβερόν ἢ αὐ-

absumpserit, & ipsum conci-
 det. memineris tamen, natura
 esse comparatum te, ad quidli-
 bet ferendum, quod in opinio-
 ne tua situm est, ut tolerabile
 faciat, vel conducere tibi, vel
 officii esse, ut illud facias, cen-
 sendo.

4. Siquis fallitur, docendo co-
 miter huic errorem suum in-
 dica. aut hoc si nequeas, te cul-
 pa, vel nec te etiam.

5. Quicquid tibi contingit, ab
 æterno destinatum est tibi: cau-
 sarumque series sibi invicem
 implexarum tui ipsius substan-
 tiam cum casu illo ab æterno
 conglomeravit.

6. Sive atomi obtinent, sive
 natura regit universa, hoc pri-
 mo statuatur, partem esse me
 universi à natura administrati.
 deinde, necessitudine me qua-
 dam partibus generis ejusdem
 esse conjunctum. siquidem ista
 recordatus; quatenus pars sum
 totius, nihil ægre feram ab u-
 niverso mihi attributum. ne-
 que enim parti potest esse no-
 xium, quod universo conducit.
 neque habet quicquam univer-
 sum, quod non sibi conducit.
 cum hoc naturæ omnes in com-
 mune fortiantur: mundi vero
 natura & hoc amplius obtineat,
 quod à nulla causâ externa co-
 gi possit, ut sibi ipsi noxium
 quicquam

1 Sic supra l. 7. 33. Περὶ ποῖα, τὸ μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἔχον, τὸ δὲ χρὴσθαι φο-
 ρητὸν. 2 Omnino scribendum φύσις. Ita constanter Antoninus ista opponit
 l. 11. 18. Εἰ μὴ ἄπμοι, φύσις ἢ πᾶς ὅλα διοικεῖται, & alibi. Causa.

quicquam producat. ubi ergo meminerim, partem esse me universi istiusmodi, futurum est, ut quicquid evenerit, gratum mihi acceptumque sit. in quantum vero necessitudine quadam ejusdem generis partibus conjunctus sum, nihil facturum sum quod communionis jus violet: sed cognatorum potius rationem habebo, omnemque conatum meum ad id dirigam, quod in commune conducatur, & ab eo quod est huic contrarium, abstinere. his ita peractis, vita prospera mihi fluat necesse erit, quemadmodum civi illi vitam prospere fluere quis existimet, qui inactionibus, quæ civitatis secum ejusdem consortibus utiles sint, obeundis constanter perrexerit, & quicquid civitas ipsi attribuerit, grate acceperit.

7. Universi partes, quotquot, inquam, mundi ambitu continentur, corrumpi necesse est. corruptionis nomine alterationem intelligo. hoc autem, cum sit necessarium, si & malum illis fuerit, cum universo sane sequius ageretur, cum partes ejus in alteratione frequenti agerent, & ad corrumpendum multifariam essent comparatæ. nunquid autem dicemus, aut naturam ipsam instituisse partes suas malo afficere, & ita condidisse, ut in malum incidere non nata tantum essent, sed in malum etiam ne-

τῇ γῆναι. κατὰ μὲν δὴ τὸ μεμνησθαι, ὅτι μέρ^Θ εἰμι ὅλα τὰ τοιαῦτα, εὐαρεσῆται παντὶ τῷ ἀποβαίνοντι. καθόσον δὲ ἔχω πῶς οἰκείως πρὸς τὰ ὁμογενῆ μέρη, εἰδὲν πράττω ἀκωνώνητον· μᾶλλον δὲ στοχάζομαι τῶν ὁμογενῶν, καὶ πρὸς τὸ κατὰ συμβῆρον πᾶσαν ὁρμὴν ἐμαυτῶ ἀφῶ, καὶ διὰ τῶν αὐτῶ ἀπαύξω. τέτων δὲ ἔτι περαιορομένων, ἀνάγκη τὸν βίον εὐρεῖν· ὥς ἂν καὶ πολίται βίον εὖρον ἑπινόησεως, πασιόντος διὰ πράξεων τοῖς πολίταις λυσσιπλῶν, καὶ ἑπερ ἂν ἡ πόλις δοτονέμη, τῶ τῷ ἀσπάζομενος.

ζ'. Τοῖς μέρεσι τῶ ὅλα, ὅσα, Φημί, περιέχεται ὑπὸ τῶ κόσμου, ἀνάγκη φθίρειν· λεγέσθω δὲ τὸ σημαντικῶς τῶ ἀλλοιῶσθαι· εἰ γὰρ (Φημί) κακὸν τι, καὶ ἀναγκαῖον ἐστὶ τῶ αὐτοῖς, ἔκ τῶ ἂν τὸ ὅλον καλῶς διεξάγοιτο, τῶν μερῶν εἰς ἄλλοτερίωσιν ὄντων, καὶ πρὸς τὸ φθίρειν διὰ φθίρας κατεσκευασμένων. πότερον γὰρ ἐπεχέρησεν ἡ φύσις αὐτῇ τὰ ἐαυτῆς μέρη κακῶν, καὶ περιπλῶν καὶ τῶ κακῶ, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐμπτωτα εἰς τὰ κακὸν ποιεῖν.

1 Αλλοίωσιν cum Sylandre mayult Gailk, quia præcesserat ἀλλοιῶσθαι.

ἢ ἔλαθεν αὐτὴν πιάδε τινα γε-
νόμηναι; ἀμφότερα γὰρ ἀπίθα-
να. ¹ εἰ δέ τις καὶ ἀφ' ἐμὴν τὴν
φύσιν κατατὸ πεφυκέναι λα-
τα ἐξηγοῖτο, ἔως γελοῖον, ἀμα-
μὲν φάναι πεφυκέναι τὰ μέρη
τῶν ὄλων μεταβάλλειν, ἀμα ὅς ὥς
ἐπὶ τινὶ τῷ ὅρῳ φύσιν συμβαί-
νοντι θαυμάζειν, ἢ δυσχεραίνειν;
ἄλλως πε, ἔτι δ' ἀγαλῶσεως εἰς
² ταῦτα γινόμενης, ἐξ ὧν ἕκα-
στον συνίσταται. ³ ἢ τοι γὰρ σκε-
δασμὸς στοιχείων ἐξ ὧν συνε-
κρίθη, ἢ τροπὴ, τὰ μὲν σερεμ-
νία εἰς τὸ γεῶδες, τὰ δὲ πνέ-
ματικὰ, εἰς τὸ αἰετῶδες. ὥστε
ἔταῦτα ἀναληφθῶναι ⁴ εἰς τὸ
τῶν ὄλων λόγον, εἴτε ⁵ κατὰ περί-
δον ἐκπυρεκμύειν, εἴτε αἰδιόις
ἀμοιβαῖς ἀνανεκμύειν. καὶ τὸ σε-
ρεμνιον ὅ, καὶ τὸ πνέματικόν
μη φανταῖς τὸ ὅτι τὸ γένεσθαι.
πάν γὰρ τὰς ⁶ ἐχθρὰς καὶ τρί-
την ἡμέραν, ἐκ τῆς σφίαν καὶ ἐλ-
κομένης αἰετῆς τὸ ἐπιρροὴν ἔλα-
βεν. τὰς οὖν ὁ ἔλαβε, με-
ταβάλλει, οὐχ ὅτι ἡ μήτηρ ἔτε-

cessario inciderent? aut clam ipsa
istiusmodi factas esse? neutrum
est verisimile. sin, misso quis na-
turæ nomine, ita nata esse dice-
re voluerit, vide quam ridicu-
lum sit, ut qui dicat universi
partes mutare natas, idem hoc ip-
sum mutare illas, tanquam quod
præter rerum ipsarum naturam
contingat, miretur & ægre fe-
rat: præsertim, alia ut mittam,
cum in eadem ipsa resolvatur u-
numquodque, ex quibus consti-
terat, aut est enim elementorum,
ex quibus concretum fuerat, dif-
fipatio, aut conversio, quicquid
est solidi in terram, quicquid
aërei est in aërem; ut & ista in
universi rationem redigantur, si-
ve illud certo temporis spatio
revoluto deflagret, siue vicissi-
tudinibus perpetuis jugiter re-
noveretur, quin & solidum illud
aut æereum ne cogites, quod ab
ortu primo exstitit, hoc enim,
quod nunc habes, omne heri
ac nudius tertius ab alimentis
aëreque attracto influxit. hoc er-
go mutat, quod post acceptum
est, non quod mater primo pe-
perit.

1 Haud recte satis ista interpretes cepisse videntur. Ex aliorum quasi
mente ista supponit: Si quis inquit, missa naturæ illius universalis ordinatio-
ne, quam ipse forsan non agnoscit, ita res esse ex suapte natura constitu-
tas dicat, ut ea ratione corruptioni & mutationi sint obnoxia, is sane ex
suis ipsius rationibus stultitiæ redarguetur, quod miretur & indignetur
mutari quippiam quod mutari natum sit. Gatak. 2 Forſan, ταῦτα. Gatak.
3 Vide ad l. 6. 4. 4 Vide ad l. 4. 14. & 21. 5 Vide ad l. 5. 13. & l.
11. 1. 6 Heri & nudius tertius, i. e. nuperrime, proverbialis formula,
de re haud ita pridem gesta. Sed usitatus pro eadem καὶ πρῶτον.
Gatak.

perit. quanquam ponatur, illud
ipsum te valde addicere huic pec-
culiariter sic affecto, nihil tamen

κεν. ἡ ἀπόδειξις δὲ, ὅτι ἐκείνῳ
σε λίσαν ὡς παλιν ἐκείνῳ
πῶς,

1 Locus perobscurus, in quo haerent Interpretes, nec sibi ipsi satisfaciunt, excepto Dacierio, qui sic scribit. Dato, quod idem nobis etiamdum sit corpus, quod a parentibus traditum accepimus, at illud tamen iri nequis inficias, & crescere id & enutriri, & vivere non posse, nisi nova accedas materies, nisi & immutetur postquam accesserit, & ista mutatione labantem sustineat & renovet molem. Quin & illud elargiare oportet, & novam istam, & pristinam materiam, mutationem ad huc aliam manere; Mortem dico, quae utramque mox in sua cuiusque elementa remissura est. Sic Dacierius: cuius quidem interpretatio quomodo ex his verbis elici possit, non video: ut nec sensus (pace Viri Cl. dixerim) huic loco convenire videtur. Videamus igitur an commodius aliquid excogitari possit; quod non melius fiet, quam si primum investigemus verum & genuinum sensum verborum illorum τὸ ἰδίως ποῖον, quae Interpretibus non satis intellecta videntur. Τὸ ἰδίως ποῖον, est qualitas illa sive potius qualitas congeries (ut philosophi loquuntur) cuique propria & peculiaris, quae a ceteris omnibus dignoscitur: id vero ὡς παλιν ἐκείνῳ τὸ ἰδίως ποῖον a quo oritur peculiaris haec cuique nota & character, quod quoniam peculiari huic affectioni valde addicit, & eadem quasi implicatum tenet. Verba igitur in hunc sensum possint verti, Dato vero, hoc esse id (materiam vult) quod te vehementer adeo addicis peculiari illi affectioni & notae, quae a ceteris omnibus dignoscitur, nihil tamen hoc obstat puto, quo minus verum sit quod jam dictum est, materiam sc. in horas mutari, & corpori cuiusvis novam quotidie accedere, decedere aliam. Occurrit enim hic illi, quod opponi solitum est huic de perpetuo materiae in corporibus fluxu opinioni, propriam sc. hanc cuique notam & characterem a materia esse, ideoque non verisimile esse, cum illa non mutetur, hanc mutari. Objectionem quidem hanc non diluit, quod fortasse festinanti non licuit, solummodo ait eam nullius esse apud se momenti. Huic explicationi non mediocriter forsan pondus adjiciet Origenis locus apud Epiphanium (p. 536. Tom. 1. Edit. Par. 1622.) ubi hanc ipsam opinionem defendens Origenes, his utitur verbis, Καὶ ἐπὶ τοῖς εἰς τὴν οὐσίαν τῶν τοῦ εἶδος, καὶ ὁ εἰδωμένος οὗτος οὐκ ἔστιν ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος, τὸ σωματικόν, ὅ ἐν τῇ ἀναστάσει περιήχεται πάλιν τῇ ψυχῇ, ὡς ἐν τῇ μεταστάσει, ὅ ἐν τῇ ἀναστάσει τὸ εἶδος ἐπὶ τῇ ψυχῇ μένον τὸ κατὰ τὴν πρώτην ὑποκείμενον. Adhuc licet similis corporea ista forma sit, qua Petrus Paulusque potissimum constituitur, id ipsumque quod in resurrectione animae denuo tribuitur, sed in melius conversum, non tamen eadem est illa materia, quae corpori primum insita fuerit. Ubi observatu dignum est, eidem pene hic Origenem cui illic Marcum respondere objectioni; deinde quod Antonino τὸ ἰδίως ποῖον, Origeni est εἶδος, καὶ ὁ εἰδωμένος οὗτος οὐκ ἔστιν ὁ Πέτρος &c. τὸ σωματικόν, corporea illa forma vel species, quae constituitur Petrus, & a ceteris distinguitur: quam & paulo supra vocat τὸ εἶδος τὸ χαρακτηρίζον τὸ σῶμα, & ibid. τὴν ποιότητα τῆς Πέτρης καὶ Παύλου σωματικῆς, καὶ ἐν ποιότητι ἐλαί ἐκ πύθων παρεμίνωσι τῆς σῶμας καὶ αὐτὰ πᾶσι ΔΙΔΩΜΑΤΑ. sequenti denique pagina verbo ad hanc rem utitur ex ipsis Marci verbis confecto, ubi peculiarem hanc cuique formam & characterem vocat τὸ ΔΙΔΩΜΑΤΟΝ τῆς σῶμας. Marcus etiam intra l. 12. 30. ἰδίως ποῖον σῶμα utitur pro corporibus peculiaribus his qualitatibus seu proprietatibus a se invicem distinctis.

ποιῶ, ἔδ' ἐν ὄντι οἰμῶι πρὸς τὸ
νῦν λεγόμενον.

ἢ. Ὀνόματα θείδμος σαυῶ
ταῦτα, ἀγαθός, αἰδήμων, ἀ-
ληθής, ἔμφρων, σύμφρων,
ὑπέρφρων, πρῶσεχε μήποτε
μετονομαζή, ¹ καὶ δόξα λυεῖς
ταῦτα τὰ ὀνόματα, καὶ ταχέως
ἐπάνει ἐπ' αὐτά. μέμνησ' ὅ, ὅτι
τὸ μὲν ἔμφρων, ἐβέλετό σοι ση-
μαίνειν τ' ἐφ' ἑκάστῃ διαληπ-
τικῇ ἴπτασιν, καὶ τὸ ² ἀπεινθύ-
μητον. τὸ δ' ὅ σύμφρων, τ' ἐκείσιν
ἀποδέξιν τ' ὑπὸ τ' κρινῆς φύ-
σεως δότονομομέναν. τὸ δ' ὑπέρ-
φρων, τ' ὑπέρπεισιν ὅ φρονήσις
μορία ³ ὑπὲρ λείαν ἢ τραχέα
κίνησιν τῆς σαρκὸς, καὶ τὸ δοξά-
ριον, καὶ τὸν θάνατον, καὶ ὅσα
ποιαῦτα. ἐὰν δ' ἐν ἀσχητοῖς στα-
τῶν ἐν ταῖς τοῖς ὀνόμασι, μὴ
γλιχόμεν' ὅ ὑπ' ἄλλων κα-
τὰ ταῦτα ὀνομάζουσαι, ἔσθ' ἐ-
περ', ὅ εἰς βίον εἰσέλυσθ' ἐπ-
ρον. τὸ γὰρ ἐπὶ τοῖς τὴν ἀνά, οἷον
μέχρι νῦν γέγονας, καὶ ἐν βίῳ
ποιῶν ἀπαράσσει καὶ μόλυνε-
σαι, λείαν ἐστὶν ἀναοδητὸς ὅ φι-
λοψύχῃ, καὶ ὁμοίᾳ τοῖς ἡμι-
βρώτοις θηριομάχοις, οἱ πνευ-
μεσὶ ἱραυμάτων καὶ λύθρου, πε-

obstabit, quo minus verum sit
quod jam dictum est.

8. Nomina tibi ubi sumpse-
ris ista, boni, modesti, veracis,
prudentis, unanimis, magnani-
mi, cave nequando transnomi-
neris, & amittas denuo nomina
ista, celeriterque (*siquid tale
contigerit*) ad ea revertaris. me-
mineris autem, prudentis no-
men tibi denotare singularum
rerum considerationem, ani-
madversionemque sedulam. u-
nanimis nomen, exceptionem
eorum omnium spontaneam,
quæ à natura communis fuerint
assignata. magnanimi vero, sub-
vectionem mentis supra om-
nem lenem asperumve carnis
affectum, supra gloriolam, su-
pra mortem, & ejusmodi uni-
versâ. Intra nomina igitur ista
si te continueris, nec, ut alii his
te titulis cohonestent, concupi-
veris, alius jam futurus es,
quam pridem fueras, aliamque
initurus vitæ rationem. etenim
talis persistere, qualis hæcenus
fueris, & in vita istiusmodi fœ-
de volutari ac discerpi, hominis
est sensus expertis plane, vitæ-
que nimis avidi, nec bestiariis
illis absumilis, qui semiadefi,
vulneribus sanieque oppleti, in
diem

I Scribo, καὶ δόξα λυεῖς ταῦτα τὰ ὀνόματα, ταχέως &c. Casaub. 2 Animad-
versionem sedulam, à negligentia & inadvertentia immunit. i. e. ut nihil negli-
gat, & minus animadversum transmittat: ita μὴ παρενθυμώμενα non negligens,
non neglectim habens l. 5. 5. [ubi vide] & l. 6. 50. γίνεσθαι ἀπεινθύνοντα.
sedulo attendere, atque animum adhibere. Sunt autem vocabula ista porticus
peculiaris, quæque vix alibi reperias. Gatac. 3 Vide ad l. 5. c. 26.

diem crastinum tamen reservari supplicant, iisdem unguibus moribusque iisdem iisdem plane objiciendi. tu vero in nomina pauca hæc inde te. & siquidem in illis persistere potes, persistas, tanquam in fortunatorum insulas quasdam trajectus. sin excidere, nec statum tueri posse te fenseris, in angulum aliquem, ubi possis aliquid, audacter te conferas. vel etiam è vita omnino discedas, nec iratus tamen, sed simpliciter, libere, modeste, hoc unum duntaxat in vita memoratu dignum exsecutus, quod è vita sic exieris. ad nomen autem *istorum* recordationem, multum conducet meminisse Deorum, quodque nolunt illi ratione præditos ipsis adulari, sed similes ipsis fieri: *meminisse* &, ficum esse quæ ea quæ ficus sunt facit: canem, quæ canis; apem, quæ apis; & hominem pariter, qui quæ hominis.

9 Mimus, bellum, terror, torpor, servitus, decreta illa sacra tua, *ni caveas*, expungent quotidie, quæcunque è studiosa rerum naturæ contemplatione concepta in mente recondis.

ρακαλῶσιν, ὅμως εἰς τὴν αὐρίαν φυλαχθῆναι, ὡς ἐβλήθησιν. ἰσχυροὶ ποιεῖται τοῖς αὐτοῖς ὄνυξι. Ἐδῆγμασιν. ἐμβέβασον ἐν σπυγνὸν εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα ὀνόματα. καὶ μὲν ἐπ' αὐτῶν μύθων δύνῃ, μύθε, ὥσπερ εἰς μακάρων ἱνῶς νήσους μετ' ὠκισμένους. εἰς τὴν αἰσθητὴν οὐκ ἐκπέπτωκε, καὶ ἐπεὶ κεραιαί, ἀπὸ τῆς δειρῶν εἰς γωνίαν ἱνῶν, ὅπως κεραιήσῃς. ἢ καὶ παντοπίαν ἐξῆτι ἐβίε, μηδ' ὀργισθῆναι, ἀλλὰ ἀπλῶς καὶ ἐλευθέρως, καὶ αἰδημόνως, ἐν τῇ τῷ μόνον πράξας ἐν τῷ βίῳ, τὸ ἔτιως ἐξελεῖν. πρὸς μὲν πὶ τὸ μεμνήσθαι τῶν ὀνομάτων, μετὰ λως συλλήψεται σοι, τὸ μεμνήσθαι θεῶν, Ἐπὶ περὶ ἐκὼς καλεῖται. ἔτι θελῶσιν, ἀλλὰ ἐξομοῖσάσιν αὐτοῖς τὰ λογικὰ πάντα καὶ εἶναι, τὸ μὲν συκὴν τὰ συκῆς ποιεῖσαι, τὸ καὶ κύναν, τὰ κύνος, τὸ δὲ μέλισαν, τὰ μελίσης, τὸ ἀνθρώπον, τὰ ἀνθρώπου.

θ. Μῖμος, πόλεμος, πλοία, νάρκη, δαλεία, καθ' ἡμέραν ἀπολείψεται. ὅτι τὰ ἱερὰ ἐκείνα δόγματα, ὅπου ὁ φυσιολόγος τὸς φανταζῇ καὶ παραπέμπει. δὲ

1 Πάσιμος mavult Gatah. cum illud tex sequenti vocabulo irrepsisse putat. 2 Quid si ἀφυσιολογίας legerimus? ut sit Marci mens quæ absque naturæ ipsius contemplatione seria ac considerata, temere imaginariis, & cetera exa-men justum admittis. hoc enim passim inculcat Marcus ut rei cuiusque naturam sedulo investigemus, eamque probe perspectam habeamus, priusquam de ea sententiam ullam censuramve feramus. Ita l. 2. 12. & l. 3. 11. &c. Gatah.

matas. nam & isti, qui hos capiunt, quid latronibus distant, si mentes ac decreta utrobique spectaveris?

11. Methodo contemplativa instructus sis, qua perspectum habeas, quomodo cuncta in se invicem mutant. huic jugiter attende, & in hac parte temet exerce. nihil enim ad animi cellitatem confert magis. corpus exuit, qui sic affectus est, reputansque secum, mox esse sibi, relictis his omnibus, ab hominibus discedendum, totum sese permittit justitiæ, in eis quæ ab ipso fiunt; universi naturæ, in eis quæ obveniunt ipsi. quid autem alius quispiam de ipso sive dicat, sive existimet, aut adversus ipsum faciat, ne cogitat quidem. utpote qui duobus hisce etiam contentus sit, quicquid impræsentiarum agit, justum præstare, & quicquid impræsentiarum sibi obvenit, diligere: negotiis vero studiisque reliquis omnibus missis, nihil aliud velit, quam recta juxta legem proficisci, rectaque proficiscentem Deum ipsum sequi.

12. Ecquis suspicionis usus

τοὶ γὰρ οὐ λήσαι, εἰς τὰ δόγματα ἐξετάζης;

11. Πῶς εἰς ἄλλα πάντα μεταβάλλει, θεωρητικὴν μέθον κτήσῃ. καὶ διευκρινῶς πρότερον, καὶ συζητησάσθῃ περὶ τὸ μέρος. ὅθεν καὶ ἔχω μεγαλοφροσύνης πηλίκον. ἐξ ἐδύσσοιο τὸ σῶμα, καὶ ἐκρήσῃς, ὅτι ὅσον ἐδύσσω καὶ ταῦτα καταλιπεῖν ἀπὸν ἐξ ἀνθρώπων δέησιν, ἀνῆκεν ὅλον ἑαυτὸν, δικαιοσύνην μὲν εἰς τὰ ὑφ' ἑαυτῆς ἐνεργήματα, ἐν δὲ πῶς ἄλλοις συμβαίνεισιν, τῇ τ' ὅλων φύσει. τί δ' ἔρεῖ τις, ἢ ὑπολήψῃ περὶ αὐτῆς, ἢ πράξῃ κατ' αὐτῆς, ὅδ' εἰς νὺν βάλλεται. δύο τέτοις ἀρκέμεν. αὐτῆς, δικαιοπραγεῖν τὸ νῦν προσόμμεν, ἔφειν τὸ νῦν ἀπνεμόμμεν ἑαυτῶν ἀρχολίας δὲ πᾶσας καὶ σωσθῆναι ἀφῆκεν καὶ ὅθεν ἄλλο βάλλεται, ἢ εὐθὺς περὶ αὐτῆς ἀπὸ νόμου, καὶ εὐθὺς περὶ αὐτῆς ἐπεσθῇ τῷ θεῷ.

12. Τίς ὑπονοίας χρεία, παρὸν

andro Scythæ apud Qu. Ciceronem. l. 7. c. 8. Tu, qui te gloriaris ad latrones persequendos venire, omnium genitum, quas adisti, latro es. Sic etiam Pirata, Alexandro eidem quarenti quo scelere impulsus mare haberet infestum; Eodem inquit, quo tu orbem terræ. Sed quia id ego exiguo navigio facio, latro vocor; quia in magna classe, imperator. Cicero de repub. l. 3. Gatak. 1 Interpres Anglicus frustra in duo membra sententiam continuari postulantem dissecuit. Quid inquit Marcus, est suspitione opus? sive cur tibi res aliqua suspecta sit, aut scrupulum animo ac trepidationem injecerit, cum considerare liceat, vel præsto sit intueri, quid facto opus sit? hoc est enim παρὸν σκοπεῖν ut iξον ποιῇ, & similia. Gatak. 2 Forlan

παρὸν σκοπεῖν τί δῶι πραχθῆ-
ναι; καὶ μὲν συνορᾷς, εὐμενῶς,
ἀμετασφραπτι ταύτῃ χωρεῖν· ἐὰν
ᾧ μὴ συνορᾷς, ἐπέχουσιν, καὶ συμ-
βέλοισι τοῖς ἀρίστοις χρηδαί·
ἐὰν καὶ ἐπὶ πῶς πρὸς ταῦτα
ἀντιπαύνη, περιέναι κατὰ τὰς
παρέσεις ἀφορμὰς λελογισμέ-
νως, ἐχόμενον δὲ φαινομένη δι-
καίᾳ. ἀρίστον γὰρ καὶ ταυγαλάνην
τάττω. ἐπεί τοι ἡ γὰρ διπλοῦσις
διπλὸν τάττω ἔστω, ὁλοαῖον τι
ἀμα³ εὐκίνητον ἐστὶ, καὶ φαιδρὸν
ἀμα³ σιωπηλὸς, ὁ τῷ λόγῳ
κατὰ πᾶν ἐπόμενον.

γ'. Πυθάνει δὲ εὐαλῶς, εὐθὺς
ἐξ ὑπνῶσις γινώσκον, μή τι διοίσει
σοι, ἐὰν ὑπὸ ἄλλῃ γνώμῃ τὰ δι-
καίᾳ καὶ καλῶς ἔχοντα; καὶ διοί-
σῃ. μή τι ἐπιπλήσῃ, ὅτι ἔστι οἱ ἐν
τοῖς περὶ ἄλλων ἐπαίνουσι καὶ ψό-
γοις φρυαττόμενοι, τοῖς τοι μὲν
ἐπὶ τῆς κλίνης εἰσι, τοῖς τοι δὲ ἐπὶ
τῆς τραπέζης, οἳ δὲ ποῖουσιν,
οἳ καὶ φεύγουσιν, οἳ δὲ δῶκε-
σιν, οἳ καὶ κλέπτουσιν, οἳ δὲ ἀρ-
πάζουσιν, καὶ χερσὶ καὶ ποσὶν, ἀλλὰ
τῷ πμωπῶτα ἐαυτῶν μέρεσιν, ὧ

est, cum quid fieri oporteat con-
siderare praesto sit? & siquidem
id perspexeris, placide ac con-
stanter ea progredi; sin minus,
consistere, & optimos quoque
in consilium adhibere; deni-
que si aliud quippiam, quo mi-
nus ea procedas, obstiterit, prout
occasiones praesentes se obtule-
rint, considerate progredi, ei,
quod iustum tibi visum fuerit,
adhærendo. hoc enim assequi,
ut iuste agas, optimum est: nec
nisi ab hoc aberrando excideris.
quietum quiddam, & agile ta-
men, alacre pariter & compo-
situm est, quisquis rationi per
omnia obsequitur.

13. Somno excussus statim per-
contare te, nunquid tua intere-
rit, si iusta bonaque ab alio a-
liquo fiant? nihil intererit num-
quid oblitus sis, quales isti, qui
de aliis laudandis vituperandis-
que tantopere se efferunt, in
lecto sint, quales ad mensam,
quæ faciant, quæ fugiant, quæ
sectentur, quæ suffurentur, quæ
rapiant ad se, non manibus pe-
dibusque, quod dici solet, sed
parte sui pretiosissima, qua, ubi
libuerit,

1 Forfan legi debeat καὶ μὲν συνορᾷς ἀκριβῶς, sublata distinctione. Ve-
rum accedo potius Bootio nihil mutanti, sed copulativa tantum interjecta,
legenti, καὶ μὲν συνορᾷς εὐμενῶς καὶ ἀμετασφραπτι &c ita opponitur τὸ εὐμενῶς, τὰ μὲν
ὑπονοίας. Gatak. 2 Esi legit Boot. ab hoc inquit iusto sc. utique & æquo aberrare,
lappus nomen meretur. ego, si quis id exhiberet codex, ἀπότυγχα, quam ἀπώπται-
σιν malim, prout Marcus 1.43. ἀπώπταισιν dixit. Gatak. Βλασφῆμι ἐστὶ mavult Da-
cier. 3 Non mobile; quod τὸ τῆς γνώμης εὐκίνητον in plebe, Romana cum primis,
Herodiano 1.7. notatum, designet, unde & mobile vulgus: sed agile ad id quod
est officium suum aggrediendum agendumq; promptum & proclives; quodq;
in eisdem persequendis modo iusto debitoque moveatur. Gatak.

libuerit, consequi liceat fidem, modestiam, veritatem, legem, genium denique bonum?

14. Cuncta danti pariter ac recipienti naturæ, homo probe institutus ac modestus dicet, *Da quod vis; repete quod vis.* nec elatus hoc dicet, sed obsequens tantum, & benevolus adversus eam affectu.

15. Exiguum est quod superest *vite tue.* vive tanquam in monte. nihil enim interest hic an illic, siquis ubicunque in orbe, tanquam in urbe, degat. viderint, norintque homines hominem verum, qui naturæ convenienter vivat. fin non sustinent, occidant. hoc enim satius est, quam ita vivere, *uti ipsi vivunt voluntate.*

16. Ne ulterius occupere totus, differendo qualis vir bonus sit, sed *enitendo* ut ipse sis.

17. Ævi totius, & naturæ totius cogitatio tibi crebro occurrat. quodque particularia omnia, substantiam quod attinet, milii sunt instar; tempus quod attinet, terebri circumvolutio.

γίνεται, ὅταν θέλη, πῆσις, αἰδώς, ἀληθεία, νόμος, ἀγαθὸς δαίμων;

ιδ'. Τῇ πάντῃ διδύσῃ καὶ ἀπολαμβανέσῃ φύσιν, ὁ πεπαιδευμένος καὶ αἰδέμενος λέγει· δὸς ὁ θεὸς, δόξα σοι ὁ θύλης· λέγει ἡ ἔκτο· καὶ καταπραυνόμενος, ἀλλὰ περὶ βαρύνων μόνον καὶ εὐνοῶν αὐτῇ.

ιε'. Ολίγον ἐστὶ τὸ ὑπολείποντον τῆς τοῦ ζῆσιν ὡς ἐν ὄρει. ἐστὶν γὰρ διαφέρει ἐκεῖ ἢ ὧδε, εἴαν τις πανταχῶς, ὡς ἐν πόλει, τῷ κόσμῳ. ἰδέτωσιν, ἰσχυρωτώσιν οἱ ἀνθρώποι ἀνθρώπων ἀληθινὸν κατὰ φύσιν ζῶντα. εἰ μὴ φέρονται, δόκτεινάν τωσιν. κρείττον γὰρ ἢ ἔγωγε ζῆν.

ις'. Μηκέτ' ὅλως περὶ τῆς οἰῶν τινα εἶναι τὸ ἀγαθὸν ἀνδρᾶ διαλέγεσθαι· ἀλλὰ εἶναι τοῖς τοῖς.

ιζ'. Τῶ ὅλῳ αἰῶνι, ἢ τῇ ὅλῃ ἐξίστασι συνεχῶς φαντασία, καὶ ὅτι πάντῃ τὰ κατὰ μέρος, ὡς μὲν πρὸς ἐξίστασιν, κεγχροαμῖς· ὡς δὲ πρὸς χρόνον, ἢ τρυπάνος περιστροφῇ.

ιη'. Εἰς

1 Id ni fallor vult. Ita esse cuique vivendum ac si quocunque degas in loco, is omnium & amoenissimus, & sibi exoptatissimus esset. Edictiores enim loci, & domicilia in montium verticibus exstructa apud veteres præ cæteris magno habiti pretio. Dacier. Putat autem Gatake Marcum voluisse, nihil locum a loco distare, ad animi tranquillitatem quod attinet. quomodo infra c. 23. & l. 4. 3. 2 Tanquam pistilli circumvolutio vertit Casaub. & sane ὑπὲρ περιστροφῇ, sive περιστροφῇ i. e. pistilli circumvolutio proverbialiter usurpatur ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ ποιεῖται, καὶ μηδὲν περὶ αὐτῶν. Hesych. Suid. &c. Verum τρυπάνος περιστροφῇ, i. e. terebre vertigo, sive circumversio Marco hic de spatio temporis brevissimo. Gatake.

1 Hæc

17. Εἰς ἑκάστην τῶν ἀποκειμένων ἐφίσταται, ἴσχυον αὐτὸ ἡδὴ διαλυόμενον, καὶ ἐν μέλαθρῳ καὶ οἷον σήψει ἢ σκεδάσει γινόμενον, ἢ καὶ ὁπὲρ ἑκάστην πεφυκεν, ὥσπερ θνήσκον.

18. Οἷοί εἰσιν ἐδίωντες, καθεύδοντες, ὀχεύοντες, ὁπιοπατέντες, πῶς ἄλλα. εἴτα οἷοι ἂν ἀνδρομέδμοι, καὶ γαυρέμμοι, ἢ χαλεπαίνοντες, καὶ ἐξ ὑπερχῆς ἐπωλήτιοντες. ὥς ὀλίγον δὲ καὶ ἐδύλον πόσις, καὶ δι' οἷα καὶ μετ' ὀλίγον, ἐν ποίτοις εἶσινται.

19. Συμφέρει ἑκάστῳ, ὃ φέρει ἑκάστῳ ἢ τῶν ὅλων φύσις. καὶ τότε συμφέρει, ὅτε ἐκείνη φέρει.

20. Ἐρᾷ μὲν ὁμοῖα καὶ ἔρᾳ δὲ ὁ σπινθὴρ αἰθήρ. ἔρᾳ δὲ ὁ κόσμος ποιῆται ὁ ἂν μέλλῃ γενέσθαι. λέγω ἐν τῷ κόσμῳ,

18. Rerum praesentium unamquamque advertendo, considera eam jam dissolutam, & in mutatione & quasi putrefactione quadam, aut dissipatione, constitutam, sive ut mori quodammodo nata sit.

19. Cogita, quales sint homines velcentes, dormientes, coeuntes, excernentes, alia ejusmodi agentes. rursus, quales, ubi inflantur, efferuntur, irascuntur, tanquam in sublimi siti aliquos increpant. paulo autem ante, quam multis & qua mercede inserviebant; & paulo post, quo in statu futuri sunt.

20. Confert cuique, quod fert cuique natura universi. & tum confert, quando illa fert.

21. Amat imbrem tellus. amat & almus aether. amat & mundas facere quicquid futurum est ut fiat, dico itaque mundo

1 Haec summis cum imis quibusque communia sunt; & conditionis mortalis & caducae cumprimis nos admonent. Gatak. 2 Quanto cum fastu se efferant, ac si ne homines quidem aut mortali semine creti sint, ubi gloriantur, indignantur, interminantur &c. illud ἀνδρομέμμοι mihi suspectum habetur: cum alibi legimus non meminisse. aliis imperare vertit Xyland. ut sit hominibus leges & iura praescribere. Forfan ἀνδρομέμμοι idem quod ἀνδρολόγοι fuerit, quod de doctu militari usurpatur: vel etiam quod κεραιόμεναι, quod de viscerationibus sive de carnibus viritum distributis adhibetur. in istis autem non sine fastu gerere se solent qui eas exhibent. Gatak. ἀνδρομέμμοι conjicit Casaub. ab ἀνδρομέμμοι Agoranomi sive Adilis munere fungi. Adilitatem enim non splendidissimum tantum & latissimi per se imperii magistratum fuisse, sed & ad summos honores viam stravisse notum est. vid. Dion. Halicarn. l. 6. Adilitatem etiam gerere proverbialiter à Plauto dictum alicubi pro imperioso esse. 3 Οποῖος Gatak. 4 Euripidis versus sunt ab Aristotele laudati Ethic. Nicom. l. 8. ut & Athen. Deipnosoph. l. 13. & Stob. Tom. 1. l. 1. tit. 12. apud quos duos novissimos integri habentur. Ἐρᾷ μὲν ὁμοῖα καὶ ἔρᾳ δὲ ὁ σπινθὴρ αἰθήρ, ὅτ' ἂν ἐξηρὸν πίδαρ' ἀκέραιον αὐχμῶν, τοῖσι δὲ ἐνδύειν ἔχει. Ἐρᾷ δ' ὁ κόσμος ποιῆται &c. Gatak.

mundo ipse, *ecquid tu amas?*
idem ipse amo. annon illud ita
 & fit & dicitur vulgo, *Amat*
 hoc vel illud *fieri?*

22. Vel istic vivis, & *vita*
huic jam assuevisti; vel foris
 vadis, & hoc volebas; vel moreris, & munere defunctus es.
 præter ista nihil restat. bono
 itaque sis animo.

23. Illud tibi semper constet,
 ejusmodi quiddam agrum esse,
 ejusmodi est *locus* alius quilibet.
 eademque esse omnia istic
agentibus, quæ eis qui in montium
 verticibus, vel in littorum crepidinibus,
 vel alibi ubicunque
 volueris, *versantur*. palam enim
 invenies Platonis illa, *Urbis muros*,
ut caula septo circumdatus.

24. Quidnam est mihi nunc
 mens mea? vel qualem ego eam
 præsto? ad quidnam ea jam u-

ὅπῃ σοι σιμωρῶ. μήτι δὲ ἄτῳ
 καὶ κείνῳ γίνεται καὶ λέγεται, ὅπῃ
 1 φιλεῖ τὸ τοῦ ζῆναι;

κβ'. Ητοι ἐνταῦθα ζῆς, καὶ
 ἤδη εἰδικας. 2 ἢ ἐξω ὑπαίγης,
 καὶ τὸ τοῦ θέλεις. ἢ δὲ πρὸς τὴν πόλιν,
 καὶ 3 ἀπὸ τῶν ἀργαμάτων. ὡς δὲ
 ταῦτα ἐδέν. καὶ ἐν εὐθύμει.

κγ'. Εὐαργὸς ἐσὼ αἰετὸν, ὅ-
 πῃ 4 τοῦτο σκεῖν ὁ ἀγρὸς ἐστὶ.
 ὅπως πάντα ἐστὶ ταῦτα ἐνθάδε
 καὶ τοῖς ἐν ἀκρῶ τῷ ὄρει, ἢ ἐπὶ
 τῶν αἰμαλῶν, ἢ ὅπῃ θέλεις. ἀν-
 τικρὺς γὰρ εὐρήσῃς 4 τὰ δὲ Πλά-
 των, σκεῖν ἐν ἔρει, Φησὶ, πε-
 ριστάλλομαι. 5 καὶ βάλλει
 βλήματα.

κδ'. Τί ἐστὶ μοι τὸ ἡγεμονικόν
 μν; ὅπως πῶς ἐγὼ αὐτὸ πῶς
 νῦν; ὅπως πρὸς τί ποτε αὐτὰ νῦν
 χρῶμαι;

A vulgari sermonis usu argumentatur, argutius paulo *Marcus* in verbo
φιλεῖν quod αὐτὸ τὸ πεφυκέναι ἢ τοῖς εἰσδόναι usurpatur; quomodo & Latinis
amat pro solet; quod à Græcis tractum monuisse videtur *Fabius* institut. l.
 9. c. 3. *Gatak.* 2 *Vita* genus mutas: è privato in publicum prodit: ne-
 gotiis te immisces. *Gatak.* 3 *Vitam* hanc *λεωτερίαν* τινὰ esse vult. Inde
vite munera, & defunctis mortuis, dicimus, utpote qui *vite officia* jam com-
 plexerint. hinc *ἀπὸ τῶν ἀργαμάτων* (quod alibi haud temere reperias) *munera*
defunctum esse (ut *ἀπὸ τῶν ἀργαμάτων, vitam obijisse*) & ab eodem jam liberum & im-
 munem fieri. *Gatak.* 4 *Τοῦτο* [τὴν πόλιν] κείνῳ *Gatak.* 5 *Ex Theeteto* [p.
 147. Edit. Serran.] *Αγροῖς καὶ ἀπὸ τῶν ὑπὸ ἀρχολίας, ἐδέν ἡσίων τῶν νομίσι*
τὸν τοῦτο ἡγεμονικόν γὰρ οὐκ ἐστὶν ὅπῃ τὰ τέχνης περὶ ἀλλήλων. De sapien-
 te sermo est, *Philosophiæ studiis* prorsus dedito, qui non secus in urbe
 conversatur quam si in monte aliquo ab hominum commercio sejunctus
 ageret, murisque civitatis perinde ac *caula* alicujus septo pastor rusticus in-
 clusus tenetur. *Gatak.* 5 *Ista* quo pertineant, ego plane sum nescius. sequen-
 tibus adfigit *Cassius*. & *ἀπὸ τῶν ἀργαμάτων* legisse videtur, cum verit &
problemata tibi proponere ista, quidnam est mihi nunc mens mea &c. Verum *Sal-*
masius expungenda censet; utpote quæ nec sensum ullum efficiant, nec
 in melius reformari possint. *Gatak.*

χρῶμα; μήτις κενὸν νῦν ἐστὶ; μήτις
δοτολύτον ἢ ἀποσπασμῶν καί
νωρίας; μήτις ὡς ἐστὶν ἁπλοῦς
καὶ ἀνεκκεραμμένον τῷ σαρκιδίῳ,
ὥς τὸ τῶ σιωτρεπέδα;

κῆ. Ὁ τὸ κύριον Φεύγων, δρα-
πέτης. κύριος ἢ ὁ νόμος. καὶ ὁ
ᾧ ἀνομῶν, δραπέτης. ἅμα
ἔῳ λυπῶντος, ἢ ὀργιστοῦ, ἢ
φοβούμενος, ἢ ὁ βαλετῆς π
γεγονέναι, ἢ γινέσθαι, τῶν ὑπὸ
τῶ πᾶσι πάντοι διοικῶντος τε-
ταγμένων, ὅς ἐστι νόμος, νέ-
μων ὅς ἐστι ἐκάστῳ ἀπιδάλλει.
ὁ ἀρεῶν φοβούμενος, ἢ λυπῶ-
ντος, ἢ ὀργιστοῦ, δρα-
πέτης.

κς'. Σπέρμα εἰς μήτραν
ἀφίεις ἀπεχώρησε, καὶ λοιπὸν
ἄλλη αἰτία ὡς ἀλαβεῖσαι ἐργά-
ζεται, καὶ ἀποτελεῖ βρέφος· ἐξ
οὗ οἷον; πάλιν τροφῆν ἀφ' ἧς
ἐκτελεῖται ἀφῆκε, ἔῳ λοιπὸν ἄλ-
λη αἰτία ὡς ἀλαβεῖσαι, αἰσθη-
σι, καὶ ὀρμῇ, καὶ πᾶσι, ζῶντι,
καὶ ῥώμῃ, καὶ αἰσθησὶ (οὗ καὶ
οἷα) ποιεῖ. ταῦτα ἔν τῳ ἐν
ποιούτῳ ἐγκαλύπτει χυόμενα
θεωρεῖν, ἔῳ δυνάμει ἕως ὁ-
ρᾶν, ὡς, καὶ τὴν ἐρίθουσιν,
καὶ τὴν ἀνωφερῇ, ὀρῶμεν, ἔ-

tor? nunquid est intellectu va-
cua? nunquid à societate com-
muni soluta & revulsa? nun-
quid carunculae ita agglutinatae
& permixtae, ut cum illa mute-
tur una?

25. Qui dominum fugit, fu-
gitivus est. dominus autem est
lex. ergo qui legem transgreditur,
fugitivus est. idem est &
qui ideo angitur, vel irascitur,
vel metuit, quod secus, quam
ipse velit, aut factum sit, aut
fiat, aut futurum sit eorum quic-
quam, quæ ab universi rectore
sunt constituta, qui est ipse lex
unicuique quod suum est tri-
buens. fugitivus est, qui
metuit, vel angitur, vel ira-
scitur.

26. In uterum semen qui mi-
sit, abiecit. hoc alia deinceps
excipiens natura, foetum fabri-
cat & absolvit; ex quali qua-
lem? alimentum rursus mater
per gulam demittit; quod alia
insuper causa ubi exceperit,
sensum, motumque, adeoque vi-
tam ac vires & alia (quot ea nu-
mero & qualia?) conficit. hæc,
tanta licet involvantur caligine,
contemplari oportet, facultatem-
que ita intueri quæ ista facit;
prout vim eam cernimus, qua
vel deorsum, vel sursum corpo-
ra feruntur, non oculis quidem

exter-

1 Ὁ πᾶσι βαλετῆς π γεγονέναι legisse videntur Xyland. & Casaub. Verum ne-
gativa forsitan particula intercidit: ut rescribendum sit ὁ [μὲν] βαλετῆς π γε-
γονέναι. Casaub.

externis, sed nec minus clare tamen.

27. Cogita tecum jugiter, quælia nunc sunt omnia, talia prius actitata; cogita & talia futura esse. propone tibi ob oculos, fabulas totas scenasque uniformes, quæcunque vel ex notitia tua, vel ex historia antiqua cognita habueris; aulam Hadriani totam, totam Antonini, illam item Philippi, Alexandri, Croesi. ejusdem plane modi fuerunt omnia illa, nisi quod per alios agebantur.

28. Hominem de re ulla dolentem atque ægre ferentem quicquam, similem habe porcello, qui dum mactatur, calcitrat & vociferatur: cujusmodi est & qui decumbens tacite secum deplorat, quod futo nos omnes illigati tenemur. *considera* & rationali animali soli datum esse, ut eis, quæ eveniunt, sponte obsequi possit; cum sequi ipsum omnibus fit necessarium.

29. Considerata seorsim, quam instituis, re omni, percontare te, num ideo mors gravis habenda sit, quia ea te privet.

χὶ ποῖς ὀφθαλμοῖς, ἀλλ' ἐκ ἡτίνων ἐναργῶς.

κζ'. Συναεχῶς ὀπνιοῦν, πῶς πάντα τοιαῦτα ὅποια νῦν γίνονται, καὶ πρόσθεν ἐγίνετο· ἢ ὀπνιοῦν χρησόμενα. καὶ ὅλα δράματα, καὶ σκηνὰς ὁμοειδεῖς, ἔσονται ἢ ἐκ πείρας τῆς σῆς, ἢ τῆς πρὸς ἑστέρας ἱστορίας ἐγνώως, πρὸ ὁμμάτων ἡττιοῦ· οἷον αὐλὴν ὀλὴν Ἀδριανῆς, ἢ αὐλὴν ὀλὴν Ἀντωνίνου, ἢ αὐλὴν ὀλὴν Φιλίππου, Ἀλεξάνδρου, Κροίσου· πάντα γὰρ ἐκείνα τοιαῦτα ἦν, μόνον δι' ἑτέρων.

κη'. Φαντάζεσθαι πάντα τὰ ἐφ' ὀπνιῶν λυπὰ ἔχοντα, ἢ δυσάρεστα, ὅμοιον τῷ θυοιδνῶ χολοδῶ δόπλα κλίοντι ἢ κεκραγόντι. ὅμοιον ἢ οὐκ ὁμῶς ὡς ὅτι ἢ κλινίδος μόνος σιωπῇ ἢ ἐνδεδωκένων. καὶ ὅτι μόνον τῷ λογικῶς ζῶντι δέδοται, τὸ ἐκκρίνω· περὶ τοῖς γνωμένοις. τὸ δὲ ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ὅσον ἀναγκαῖον.

κθ'. Κατὰ μέρος ἐφ' ἐκάστων ποιῆσαι ἐφιστάμενον, ἐρώτα σέαυτον, εἰ ὁ θάνατος δεινὸν εἶναι τὸ τῶτα εἶρεσθαι.

λ'. Οἷον

1 Melius MS. Hæschel. ὁμοῖος, Casaub. 2 Alligationem vertit Xyland. malim illigationem (nisi si vocabulum vitiatum sit, quod quis fortan suspicetur) ut indicetur necessitas illa, quæ fato nos illigatos & obstrictos habeat. Gatake. Animæ ad corpus alligationem intelligit Antonini, non tamen eo trahendus, quasi rideret illos quibus grave hoc fragilitatis humanæ jugum suspiria & querelas exprimit: sed illos qui queri contenti, & iniquitatem fati miserabiliter accusare, animo despondent ignavi, & auxilia a ratione & philosophia vera, quibus in libertatem se adferant, petenda nulla sibi provident. Casaub.

1 Vide

Ν. Όταν περσοκόπῃς ἐπὶ π-
 νθ' ἁμαρτία, εὐθύς μεταβάς,
 ὀπιλογίς, τί παρόμοιον ἁμαρ-
 τάνεις· οἷον, ἀργύριον ἀγαθὸν εἶ-
 ναι κρίναν, τὸ ἡδονῶν, ἢ τὸ δοξά-
 ριον, καὶ κατ' εἶδος. ἴτω γὰρ ὀπι-
 βάλλων, ταχέως ἐπιλήσῃ τὸ ὀρ-
 γῆς συμπύπῃστος ὅ, ὅτι· βιά-
 ζεῖ· τί γὰρ ποιήσῃ; ἢ εἰ δύνασαι,
 ἀφ' ἑλε αὐτὸ τὸ βιάζόμενον.

λδ'. Σατύριονα ² ἰδὼν Σω-
 κρατικόν, Φαντάζῃ ἢ Εὐτυχίῳ,
 ἢ Ὑδρία. καὶ Εὐφράτῃ ἰδὼν,
 Εὐτυχίονα, ἢ Σιλβανόν Φαν-
 τάζῃ. καὶ Αλκίφωνα, ³ Τρο-
 παειφόρον Φαντάζῃ· καὶ Ξενο-
 φῶντα ἰδὼν, Κρίτωνα ἢ Σεύη-
 ρον Φαντάζῃ. καὶ εἰς ἑαυτὸν αἰ-
 πιδῶν, τὸ Καισάρων πινὰ Φαν-
 τάζῃ, καὶ ἐφ' ἑκάστου τὸ αἰ-
 νάλογον. εἶτα συμπροσπιπτε-
 τωσι, πῶς ἔν' ὁκῆνοι; ὁδα-
 μέ; ἢ ⁴ ὁπαδῇ. ἔτως γὰρ συνε-
 χῶς θεώσῃ τοὺς ἀνθρώπων, κα-
 πνόν, καὶ τὸ μηδὲν· μάλιστα εἰάν
 συμνημονεύσῃς, ὅτι τὸ ἅπαζ
 μεταβαλὼν ⁵ σκέτι· ἔσται ἐν

30. Ubi peccato alicujus of-
 fenderis, translatione facta per-
 pende tecum, annon ipse ejus-
 modi aliquid pecces. puta, ar-
 gentum in bonis habendo, vel
 voluptatem, vel gloriolam, vel
 aliud istiusmodi. hoc enim si ad-
 verteris, ira statim tibi excidet.
praesertim, si succurrerit una, co-
 gi hominem. quid enim face-
 ret? aut, si poteris, tu illum vi
 illa expedias.

31. Satoryionem ubi videris
 Socraticum, Eutychem cogita
 vel Hymenem. & Euphratem ubi
 videris, Eutychem cogita
 vel Sylvanum. & Alciphronem vi-
 so, Tropaeophorum cogita; &
 Xenophonte, Cratonem vel Se-
 verum. & temet ubi respexeris,
 Caesarum aliquem. & in quolibet
 cogitando, geminum ei quem-
 piam. tum mentem tibi subeat,
 Ubi nunc sunt illi? nusquam sa-
 ne: aut ubi tandem? ita enim
 perspectum jugiter habebis, hu-
 mana omnia fumum ac nihil esse.
praesertim, si simul fueris recor-
 datus, quicquid semel mutarit,
 per spatium temporis infinitum
 non

1 Vide ad l. 8. 14. 2 Τὸ ἰδὼν considerandi non conspiciendi significatum
 hic obtinet: cum Xenophon, qui seculis aliquot Marcum antecesserat, inter
 ceteros contemplandus proponitur. Gatak. 3 Deest ἰδὼν, vel librarii cul-
 pa deperditum; vel ἐν τῷ κοινῷ supplendum. Gatak. 4 Lego ὅπως δὴ; nus-
 quam, aut ubi tandem? Gatak. 5 Visum est Stoicis, Mundum sapientius vel
 potius semper repetitis vicibus refici, & renovari. [vide ad l. 5. 13. & l. 11.
 1.] Videatur tamen sensisse non eadem omnino, quæ nunc sunt, renasci-
 tura, sed illis tantum similia: non eundem v. g. Socratem, sed huic & vic-
 tute & fortuna geminum. Dacier.

non esse amplius futurum. tu vero spatii illius quantulum occupas? cur ergo tibi non sufficit spatium hoc tam breve, prout te decet, transigere? quam pulchram *bene agendi* materiam occasionemque subterfugis? quid enim sunt aliud hæc omnia, quam mentis, quæ, hac in vita quæ contingunt, naturam eorum rimata, accurate perspexerit, exercitationes? perfliste ergo, dum & ista tibi familiaria effeceris, quo modo stomachus robustus cuncta sibi accommodat, ignisque validus, quicquid ingesseris, flammam inde ac fulgorem edit.

32. Nulli liceat vere de te dicere, non esse te simplicem, aut non esse te bonum. sed mentiat, quisquis horum quicquam de te opinatus fuerit. hoc autem totum in te situm est. quis enim te bonum simplicemve esse prohibuerit? tu tantum statuas, nec ulterius vivere, quam talis futurus sis. neque enim ratio id poscit, ni talis sis.

33. Ecquid est, quod de materia ista rectissime vel fieri vel dici possit? quicquid enim hoc fuerit, vel facere id ipsum, vel dicere licet: nec obtendas impediri te. ante ingemiscere non definas, quam eo te adgeris, ut quod voluptuariis hominibus est luxu diffuere, hoc tibi fuerit de subiecta quaque oblata tibi materia ea facere,

τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ. Ὡς ἔν ἐστιν; τί δὲ σὺ ἀρκεῖ σὶ τὸ βραχὺ τὸτο κοσμίως διαπεράσῃ; οἷαν ὕλῃν καὶ ὑποθεσὶν φεύγεις; τί γὰρ ἐστὶ πάντα ταῦτα ἄλλο, πλὴν γυμνάσματα λόγου ἐωρακότῃ ἀκριβῶς καὶ φυσιολόγως τὰ ἐν τῷ βίῳ μένε οὖν, μέλει ἐξοικειώσης ταῦτα, καὶ ταῦτα ὡς ὁ ἐρρωμένῃ σωμαχῇ πάντα ἐξοικεῖσι, ὡς τὸ λαμπρὸν πῦρ, ὃ, πὺν ἀνβάλης, φλόγα ἐξ αὐτῆς καὶ αὐγὴν ποιεῖ.

λβ. Μηδενὶ ἐξέσω εἰπέν ἀληθεύοντι περὶ σε, ὅτι ἐχὼ ἀπλῆς, ἢ ὅτι σὺ ἀγαθός· ἀλλὰ ψευδέω, ὅστις τῶτων τι περὶ σε ὑπολήψεται· πᾶν γὰρ τὸ ἐπὶ σοι. τίς γὰρ ὁ καλύψων ἀγαθὸν εἶναι καὶ ἀπλῆν; σὺ μόνον κρίνον μηκέτι ζῆν, εἰ μὴ τοῖστῃ ἔσῃ. ἐδὲ γὰρ αἶρει λόγῃ μὴ τοῖστῃ ὄντα.

λγ. Τί ἐστι τὸ ἐπὶ ταύτης τῆς ὕλης διωρόμενον κατὰ τὸ ὑμέτερον περαθῆναι ἢ ῥηθῆναι; ὃ, πὺν ἀντὶ τῶτων ἢ, ἐξέστιν αὐτῇ πράξαι ἢ εἰπέν· ἐμὴ περὶ φασις, ὡς καλυρόμενος· ἐπεὶ πῶρον παύση σένων, πρὶν ἢ τῶτων πάλης, ὅτι οἷόν ἐστι τῆς ἡδυπαθείας ἢ τρυφῆς, τῶτων σὶ τὸ ἐπὶ τῇ ὑποβαλλομένης καὶ ὑπο-

παιτέσης

πιπίσεως ὕλης ποιεῖν τὰ οὐκ ἐκ τῆς
 ἑαυτοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀποσκευῆς ἀπόλαυ-
 σιν γὰρ δὲ ὑπολαμβάνειν, πᾶν ὃ ἐξ-
 ἑστὶ κατὰ τὸ ἰδίαν φύσιν ἐνεργεῖν.
 πάντῃ αὖτε ὅτι ἐξ ἑστὶ. ὡς μὲν ἐν κυλιν-
 δρῳ ἔπανται αἱ δυνάμεις, ὅτι φέρεται τὸ
 ἰδίαν κίνησιν, ἐδὲ τῷ ὕδατι, ἐδὲ
 πυρὶ, ἐδὲ τοῖς ἄλλοις, ὅσοι ὑπὸ φύ-
 σεως ἢ ψυχῆς ἀλόγως διοικεῖται.
 τὰ γὰρ διερχόμενα καὶ ἐνιστάμενα
 πολλά. νῦν ὅτι καὶ λόγος διὰ πάντας
 ἑαυτοῦ ἀντιπίπτειν ὅτις ὅτις πορεύεται
 δύναμις, ὡς πέφυκε, καὶ ὡς θέλει.
 ταύτην τὴν ῥασιώνην πρὸ ὁμμά-
 των ἰσχυρότερος καθ' ἣν ἐνεχθήσε-
 ται ὁ λόγος διὰ πάντων, ὡς πῦρ
 ἄνω, ὡς λίθος κάτω, ὡς κύλιν-
 δρος κατὰ πρᾶντες, μηκέτι μη-
 δὲν ὀπίσθηται. τὰ γὰρ λοιπὰ ἐγ-
 κόμματα ἢ τοῖς ὅτις σωματικῶς ἐστὶ
 ὅτις νεκρῶν, ἢ χωρὶς ὑπὸ φύσεως, καὶ
 τῆς αὐτῆς ὅτις λόγος ἐνδόσεως, καὶ
 θραύει ἐδὲ ποιεῖ κανὸν ἐδὲ αὐτὸν
 ἐπεὶ τοῖς ὅτις ὁ πάροχος αὐτῶν, κα-
 κὸς ἀν' εὐθὺς ἐγένετο. ἐπὶ γὰρ τὸ
 ἄλλων καὶ ἀποσκευασμάτων, πᾶν-
 των ὅ, ἢ ἀν' αὐτὸν ἵνι αὐτῶν
 συμπεῖν, παρὰ τὰ αὐτὸν χεῖρον γίνεται
 αὐτὸ τὸ πάροχος ἐνταῦθα ὅ, ἐπὶ
 δὲ εἰπεῖν, καὶ κρείττων γίνεται ὁ
 ἄνθρωπος, καὶ ἐπαμνηστέρως ὁρ-
 θῶς χράμενος τοῖς περὶ πείρα-
 σιν. ὅπως ὅτι μὲν ἔστι, ὅτι τὸ φύσει πολίτευμα ἐδὲν βλάβη, ὁ πολὺν ἐ
 βλάβη,

tem lædat, civitatem nihil lædere ni legem lædat. horum autem, quæ infortunia dicimus, nihil legem lædit. quod autem legem non lædit, nec civitatem, nec civem læserit.

34. Qui decretis veris imbutus est, hunc dictum brevissimum & è trivio arreptum quodlibet commonere suffecerit de moerore metuve pellendo, quale illud est,

Sternit humi frondes alias vis aspera venti:

Asit alias natura parat, quæ vere virescunt.

Sic hominum genus est, hic nascitur, occidit ille.

foliola sunt & filiolii tui; foliola sunt & homunciones isti, qui tanto cuni strepiu, tanquam fide digni, alios celebrant, vel è contrario diris devotent, vel clamo vituperant & subfannant. foliola utidem, qui famam tui posthumam excepturi sunt. ista enim omnia verno tempore prodeunt; dein ventus ubi straverit, sylva horum vice nova

βλάβη, ἐδὲ γε πόλιν βλάβη, ὁ νόμος ἔβλαψεν τῶν καλῶν ἀκληρημάτων ἐδὲν βλάβη νόμον. ὁ πόλις νόμον ἔβλαψεν, ἔτε πόλιν, ἔτε πολίτην.

λδ'. Τῷ δὲ δειγνύω τῶν ἀληθῶν δογμάτων, ἀρκῆ καὶ τὸ βραχύτατον, καὶ ἐν μέσῳ κείμενον εἰς ὑπομνησιν ἀλυπίας, ἔστω.

ἡ φύλαξ μὲν τ' ἀνεμος χαμαὶ δὲ χεῖρ, ἀλλὰ δὲ θ' ὕλη τῆλε θόωσσι φύει, ἔαρος δ' ὅππῃ γινεῖ ὥρη.

Ὡς ἀνδρῶν γρηῃ, ἡ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει.

Φυλλάριον ἢ καὶ τὰ τεχνία σθ' φυλλάρια ἢ καὶ ταῦτα τὰ ὅσωντα ἀξιοπίστως, καὶ ὅππῃ γινεῖ, ἡ ἐκ τ' ἐναντίων καλῶν, ἡ ἡσυχῇ ψέροντα, ἔστω χλοαίζοντα. Φυλλάρια δὲ ὁμοίως, καὶ διαδεχόμενα τ' ὑπεροφημίαν. πάντα γὰρ ταῦτα ἔαρος ὅππῃ γινεῖ ὥρη. εἴτα ἀνεμος καλῶν ἐβλήκειν ἐπ' αὐτῇ ἡ ὕλη ἐπερᾷ ἀντί

1 Ita Basil. at Lugd. δὲ δειγνύω vertente Xyland. qui morsus est à veris dogmatibus. tanquam qui à cane rabioso &c. inquit Casaub. Verum ego ista conquirere non possum. Lego igitur, τῷ δειγνύω, εἰ qui veris dogmatibus imbutus est. Sicut βλάπτειν dixerat l. 3. 4. Gatak. 2 Ista non integra, sed concisa; nec tam versus ipsos, quam versus δόγμασιν duo representat hic Edit. Lugd. & in versione sua reddidit Xyland. cum in Marci contextu tamen integros exhibuisset: nempe φύλαξ τὸ μὲν ἀνεμος χαμαὶ δὲ χεῖρ. — & Ὡς ἀνδρῶν γρηῃ. — Nec est ab vero simile, Marcium ista duntaxat posuisse, quia τὸ βραχύτατον prius dixerat; alium aliquem (Xylandum forsitan ipsum) reliqua suppluisse. Sunt autem Homeri ex Iliad. ζ'. v. 147. Gatak. 3 Ms. Flieschel. Επερᾷ γινεῖται. Casaub.

ἀντὶ τῶν φύει. τὸ ὅλιγο χρό-
νιον κοινὸν πάντι· ἀλλὰ σὺ πάν-
τα ὡς αἰώνια ἐσόμενα, Φεύγεις,
καὶ διακίεις· μικρὸν καὶ καταμύσῃς·
τὸ ὅ ἐξενεγκόντα σε ἤδη, αἴλιος
θρῆνησει.

λέ. Τὸν ὑγιαίνοντα ἰφθαλ-
μῶν πάντα ὁρᾶν δεῖ τὰ ὁρατὰ, ἵνα
μὴ λέγειν, τὰ χλωρὰ θέλω· τὸ
γὰρ ἰφθαλμιῶντες ἐσσι. καὶ τὸ ὑ-
γιαίνουσιν ἀκελὺς, καὶ ὅσφρησιν εἰς
πάντα δεῖ τὰ ἀκέραια ἵνα σφραγ-
τὰ ἐτοιμὴν εἶναι. καὶ τὸ ὑγιαίνοντα
ἐσμάχον πρὸς πάντα τρέφειμα
ὁμοίως ἔχειν, ὡς μύλλω πρὸς
πάντα ὅσα ἀλέσονται κατασκευ-
ασται· καὶ τίνυν τὸ ὑγιαίνουσιν διά-
νοιας ὡς πάντα δεῖ τὰ συμβαί-
νουσα ἐτοιμὴν εἶναι. ἡ δὲ λέγουσα,
τὰ ἱερνία σωζέσθω, καὶ πάντες ὅ,
ὡς ἀνὰ πρᾶξιν ἐπαμεινέωσιν, ὁφ-
θαλμὸς ἐστὶ τὰ χλωρὰ ζητᾶν, ἡ
ὁδόντες τὰ ἀπαλά.

λδ. Οὐδὲ εἰς ἐστὶν ἔτι εὐπί-
μος, ὡς δὲ τοι νήσκοντι καὶ ἀφ᾽ ἡσυχί-
ας ἀναισθητοὶ ἀσπάζονται. τοὺς συμ-
βαίνον κακόν, ἀπὸ τοῦ αἵος καὶ σφῶς
ἴω. μὴ τὸ παύσαιτον ἔσται τις ὁ
καθ' αὐτὸν λέγων· ἡ ἀναπνεύ-
σαι μὲν ποτε ἀποῖται· ἡ περὶ δα-
γυγῶ. Χαλεπὸς μὲν ἐδὲν ἡμῶν
ἦν. ἀλλὰ ἡδανόμην, ὅτι ἡσυχῇ
καταγινώσκῃ ἡμῶν. ταῦτα μὲν ἐν ὅττι τὸ ἀπὸ τοῦ αἵος. ἐφ' ἡμῶν δὲ
ποτε

alia profert. commune autem
omnium est, breve existendi
spatium. at tu omnia, tanquam
aeterna futura, fugis appetisve.
mora parvula, &c lumina tibi
condentur; eumque qui te ex-
tulerit, alius aliquis lugebit.

35. Sani est oculi, cernere
visibilia quævis, nec dicere, *Vi-
ridia velim*. hoc etenim lip-
pientis est. sed & auditus ac ol-
factus est sani, ad sonos odo-
refve quosvis percipiendos promp-
tum esse. & stomachi valentis,
adversus edulia quævis pariter
se habere; sicut molam ad om-
nia, ad quæ molenda condi-
ta est. pari igitur ratione &
mentis est sanæ, ad obvenien-
tia quæque idoneam esse. quæ
vero dixerit *Liberos mihi salvos
velim*; &c *Omnes quicquid fecero
laudent, velim*; oculi est instar
viridia poscentis, vel dentium
tenella postulantium.

36. Nemo quisquam adeo
felix est, cui morienti non ad-
stabant aliqui, qui præsentī læ-
tentur malo. bonus sapiensque
fuerit, annon ad extremum fu-
turus est qui de illo dicat? *Respi-
rabimus jam tandem à pædagogo
isto. non erat revera asper nostri
cuiquam: sensi tamen tacite illum
damnaſſe nos.* hæc igitur de vi-
ro bono. at ad nos quod attri-
bitur

1 Forſan δὲ τοι νήσκοντι ποτε, quia ſequitur ἡμῶν. *Gatah.*

net, quam multa sunt alia, ob
quæ à nobis liberari desiderant
haud pauci? hoc si inter mo-
riendum cogitaveris, libentius
discedes; cum ita tecum rem
putaveris, Ex ea vita discedo,
in qua ipsi ejusdem mecum
participes, pro quibus tam mul-
ta exantlavi, supplicavi, procu-
ravi, illi, inquam ipsi clatum
me optant tanquam qui levamen
forſan hinc aliquod ſperent.
cur ergo diutius iſtic moram
trahere quis cupiat? nec prop-
terea tamen minus illis propi-
tius diſcedas, ſed moris tui te-
nax, amicus, benevolus, mitis,
quin rurfus nec tanquam vitæ
avulſus, ſed, prout eis, quibus
mortis felicitas quædam obti-
git, animula à corpore leniter
exſolvitur, talis & tua ab iſtis
etiam eſto diſceſſio. eis enim te
natura annexuit & conjunxit.
at nunc diſjungit. diſjungor i-
taque tanquam à neceſſariis,
non abſtractus tamen, ſed
ſponte diſcedens. nam & hoc
ex eis eſt, quæ ſunt ſecundum
naturam.

37. Solenne tibi ſit, in cu-
juſque (quoad ejus fieri poteſt)
aſtione omni, apud te quære-
re, *Iſtud iſte quo fine facit?*
à temet autem auſpicare, te-
que primo loco ſcrutare.

38. Memento illud quod te
velut ſidiculis citat, eſſe intra

πίπτει ἄλλα ἐστὶ, δι' ἃ πλὺς ὁ ἀ-
παλλακτῶν ἡμῶν τὸ ἐν ἐν-
νεύσει δότῃν ἴσκειν, καὶ εὐκολώ-
τερον ἐξελείψαι, λογιζόμενος, ἐν ᾧ
ποῖα βίη ἀπερχομένη, ἐν ᾧ
αὐτοὶ οἱ κρινανοὶ, ὑπὲρ ὧν τὰ π-
σαῦτα ἡγωνισάμενη, ἡνέκα μὲν,
ἐφρόντισαι, αὐτοὶ ἐκείνοι ἐθέλωσι
με ὑπάγειν, ἀλλ' ἢ τινὰ τυχόν ἐκ
τῶν ῥασιάνων ἐλπίζοντες. π-
ρὶν ἔν τῳ ἀντέχοιτο τ' ἐν αὐτῷ
μακροτέρως διαβιῶντος μὴ μόνον
τοὶ διὰ τὸ ἐλαττον εὐμενῆς
αὐτοῖς ἀπιδί, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἔθος
διασωζόντων, φίλος, καὶ εὖνους, καὶ
ἰλεως, καὶ μὴ πάλιν ὡς δότῃν ἴσκειν
μενος· ἀλλ', ὡς περὶ τῆς εὐθα-
νασθέντος ἐν κόλῳ τὸ ψυχάριον
δοτὸν ὅτι σώματος ἐξέλκει, ποι-
αύτην ὅτι δότῃν τῶν δότῃν ὁ-
ρησιν δὲ γνέσκει· καὶ γὰρ τῶν φύ-
σεως συνήψε, καὶ συνέκρινεν. ἀλ-
λὰ νῦν διαλύει; διαλύομαι, ὡς
δοτὸν οἰκείων μὲν, καὶ μὴν ἀνθε-
κόμενος, ἀλλ' ἀδίαστος· ἐν γὰρ
ὅτι τὸ κατὰ φύσιν.

λγ'. Εἴσιον ὅτι παντὸς, ὡς
οἶόν τε, τὸ πρᾶσομένον ὑπὸ τοῦ
νοῦ, ὅτι ζητεῖν κατὰ σαυτὸν, ὅ-
τι τὸ ὅτι τίνα φέρει; ἀρχὴ
ἢ δότῃν σαυτὸν, ὅτι σαυτὸν πρᾶ-
τον ἐξέταξε.

λη'. Μέννησον, ὅτι τὸ νόστον
παρῆν ἐστὶν ἐκείνο, τὸ ἐνδο-
εγχεῖν

ἐγχεκρυμμένον· ἵκεῖνο ῥητο-
ρεία, ἐκείνο ζῶν, ἐκείνο, εἰ δὲ εἰ-
πὴν, ἀνθρώπου. μηδέποτε συμπε-
ριφανιάζει το περικείμενον ἀγ-
γέλιον, καὶ τὰ ὀργάνια ταῦτα. τὰ
ὡς πεπλασμένα. ὁμοία γὰρ ἐ-
στὶ σκεπάρνων. μόνον ὃ ἀφ' ἐ-
ξουσίας, καὶ ὅτι πρὸς φύσιν. ἐ-
πὶ τοῖς καὶ μᾶλλον τι τῶν ὁ-
φελός ἐστι τῇ μορίων, χωρὶς τῇ κι-
νήσεως. ὁ ἰατρὸς ἀνὰ αἰτίας, ἢ
τῇ κερκίδος τῇ ὑφανθεία, καὶ ἴσ
καλὰ μὲν ἴσως γραφοντο, καὶ τῷ
μαστῖν τῷ ἡνιόχῳ.

te reconditum quiddam. illud
est suadela, illud vita, illud (si
fas dicere) homo est. necum il-
lo junctim contempleris un-
quam circumjectum, vasis in-
star, conceptaculum hoc, & in-
strumenta hæc undique ex eo-
dem effecta. sunt enim ascia si-
milis ista. hoc tantum interest,
quod agnata sint. siquidem
membrorum istorum, absque
forma quæ ea cieat sistatque,
non magis usus est, quam ra-
dii textrici, aut scriptori cala-
mi, aut aurigæ flagelli.

1 Hoc vult Antoninus, dogmata & opiniones cujusque recte posse
nuncupari, ut quæ plus possint ad impellendos in hanc vel illam partem a-
nimos, quam ῥητορεία quævis. Casaub.

C c

LIBER

LIBER XI.

BIBΛION ια'.

1. **H**Æ sunt animæ ratione præditæ proprietates. se cernit, se fingit artatque, ut lubet, qualemque vult ipsa, facit: fructum, quem profert, ipsa carpit. cum arborum fructus, quodque istis in animalibus responderet, alii carpant. finem semper suum assequitur, ubicunque constiterit vitæ terminus. neque enim sic se habet, quo modo in saltando aut in fabulam agendo aliiisque ejusmodi, in quibus, si quid incideris, actio tota fit mutata; sed in quacunque parte, & ubicunque deprehensa fuerit, quod præcessit plenum prorsus & perfectum sibi facit: ut dicere liceat, *Ego quæ mea sunt, omnia habeo.* adhæc mundum totum pervagatur, &, quod ambit hunc, vacuum, figuramque ejusdem contemplatur, & in ævi immensitatem se porrigit, &

α. **Τ**Α ἡλια & λογικῆς ψυχῆς. ἐαυτῶν ὁρᾷ, ἐαυτὴν διαρθροῖ, ἐαυτὴν ὁποῖαν αὐτὴν βέληται ποιῆσαι, τὸν καρπὸν ὃν φέρει αὐτὴ καρπῶται. (τὰς γὰρ τῶν φυτῶν καρπῶς, καὶ τὸ ἀνάλογον ὅτι τῶν ζώων, ἄλλοι καρπῶνται.) τὸ ἴδιον τέλος τυγχάνει, ὅτι αὐτὸ τὸ βίον πέρας ὁπσις. ἔχει ἅπασι ἐπὶ ὁρχήσεως ἔνδοξον ἔνδοξον ἔνδοξον ἔνδοξον ἀτελὲς γίνεσθαι ἢ ὅλην πράξιν, εἴαν τι ἐγκόψῃ· ἀλλ' ἐπὶ παντὶς μέρως, καὶ ὅτι αὐτὴ καταληφθῇ, πλήρες, ἔνδοξον ἀπὸ τοῦ ἐαυτῆς περὶ πᾶσι πᾶσι ὥστε εἰπεῖν, ἐγὼ ἀπέχω τὰ ἐμά. ἐπὶ τῷ θεῷ ἐρχεται τὸ ὅλον κόσμον, καὶ τὸ πᾶν αὐτὸν κενόν, καὶ τὸ ὅλον αὐτὸν τὸ, καὶ εἰς τὸ ἀπειρὸν τὸ αἰὲν ὅτι ἐκτείνεται, καὶ τὸ περιδικῆ

1 Vide ad l. 5. 13. Aristocles apud Eusebium præpar. l. 15. ex Stoicorum sententia; καὶ τινες εἰμαρμένως ἔνδοξον χρόνος ἐκπερῶσθαι τὸν σύμπαντον κόσμον. & ibid. ex eorundem mente Numenius, post ἀνάστασιν sive everisionem rerum ejusmodi ἀποκατάστασιν πάλιν γίνεσθαι, fieri denique restitutionem, sive restorationem; quam & τῶν ὅλων παλινογένεσιν, universæ regenerationem ibidem Eusebius nuncupat. eodem vocabulo de re eadem, ut Stoicis familiari, usus est Philo Jud. de mund. immortal. Galak.

δικαίω παλιγγενεσίαν τῶν ὅλων
ἐμπεριλαμβάνει, καὶ πείνοσσι,
καὶ θεωρεῖ, ὅτι ἔδεν νεώτερον ὀ-
ψονταί οἱ μετ' ἡμᾶς, ἔδεν πε-
ριττότερον εἶδον οἱ παρ' ἡμῶν·
ἀλλὰ τρέπον τινα ὁ τεσσαρα-
κοντάτης, εἰάν νῦν ὀπισσῶν ἔ-
χη, πάντα τὰ γεγνηότα, καὶ
τὰ ἐσόμενα εὔρακε κατὰ τὸ
ὁμοειδές. ἰδὼν δὲ λογικῆς
ψυχῆς, καὶ τὸ φιλεῖν τὰς
πλησίον, καὶ ἀλήθεια, καὶ
αἰδώς, καὶ τὸ μηδὲν ἑαυτῆς
προσημαίν, ὅπερ ἰδὼν καὶ νό-
μου· ἔτως ἄρ' ἔδεν δυνάε-
κε λόγος ὀρθός, καὶ λόγος δι-
καισύνης.

universi per intervalla certa re-
novationem comprehendit &
considerat; videtque simul, quod
nihil novi visuri sint posteri no-
stri, sicut nec amplius quicquam
viderunt antecessores nostri: sed
ita fit quodammodo, ut quadra-
ginta annos qui egerit, men-
tem modo aliquam habuerit, &
res gestas animadverterit, ex
uniformitatis ratione, & præ-
terita omnia & futura viderit.
propria sunt animæ rationalis
& ista; proximos diligere, ve-
racem & verecundam esse, nihil
sibi præferre, quod & legis est
proprium: ita inter rectam ra-
tionem & justitiæ rationem ni-
hil interest.

Β'. Ὡδῆς ὀπιπεπῆς, καὶ
ὀρχήσεως, καὶ παγκρατίος καὶ α-
φρονήσεως, εἰάν τ' μὲν ἐμμελῆ
φωνῶν καὶ αμερίσης εἰς ἑκάστην
τ' φθόγγων, καὶ κατ' ἓνα πύ-
θην σεαυτῆς, εἰ τὰς ἡπίων εἰ.
Διατραπήσῃ γὰρ. ἐπὶ δὲ ὀρ-
χήσεως τὸ ἀνάλογον ποιήσας
κατ' ἑκάστην κίνησιν ἢ οἰήσιν.
τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῇ παγ-
κρατίῳ. ὅπως ἔν χωρὶς ἀρετῆς
καὶ τ' ἀπ' ἀρετῆς, μέμνησο ἐ-
πὶ τὰ κατὰ μέρος τρέχειν,
καὶ τῇ διαίρεσιν αὐτῶν εἰς κα-
ταφρόνησιν ἵνα· τὸ δ' αὐτὸ
καὶ ἐπὶ τὸν βίον ὅλον μεταί-
φερε.

2. Cantilenam jucundam, sal-
tationem, pancratium contem-
nes, si voce concinna in sonos
singulos divisa de his sigillatim
te percontatus fueris, Num istud
me victum habet? erubescas e-
nim id fateri. de saltationis mo-
tibus gestibusque singulis, de
pancratio itidem, si gemina fe-
ceris, futurum est ut pari mo-
do adversus hæc afficiaris, ita-
que virtute sola excepta & vir-
tutis actionibus, in reliquis o-
mnibus ad particulas seorsim
consideratas recurrere memen-
to, ut ab harum disjunctione
res ipsas contemptum eas. hoc
autem ipsum & ad vitam to-
tam transferas.

3. Qualis est anima ea, quæ parata est jam statim, si oportuerit, è corpore emigrare, & vel exstingui, vel dispergi, vel permanere? ita paratum dico, ut à judicio peculiari promptitudo hæc profluat, non ab obstinatione mera, pro Christianorum more: ut mortem o-beas considerate, compositæ, citra tumultum, quo & aliis idem suadere possis.

4. Nunquid feci, quod in commune conducatur? beneficium hoc ipso accepi. hoc tibi semper succurrat: nec definas unquam.

5. Quam artem profiteris? bene vivendi. hoc quo modo melius fit, quam documentorum ope, quorum alia fiat de uniuerſi natura, alia de hominis conditione propria.

6. Primo tragœdiæ invec-tæ

γ. Οία ἐστὶν ἡ ψυχὴ ἡ ἐτοι-
μῶς, εἰάν ἤδη ἀπολυθῆναι δέη
ἢ σώματι, ἢ περὶ σθεσθῆναι
ἢ σκεδαοθῆναι, ἢ συμμῆναι;
τὸ ἡ ἐτοιμον τῆτο, ἵνα ἀπολυ-
κῆς κρίσεως ἐρχηται, μὴ κατὰ
φιλήν² παράταξιν, ὥς ὅτι
Χριστιανοὶ, ἀλλὰ λελογισμένως,
καὶ σεμνῶς, καὶ ὥς ἡ ἄλλαν πε-
σαι, αἰτραγαδῶς.

δ. Περὶ καὶ τι κοινωνικῶς;
ἐκὼν ἐνφέλῃμεν³ τῆτο ἵνα αἰεὶ
πρόχειρον ἀπαντᾷ⁴ καὶ μηδαμῶς
παύσ.

ε. Τίς σε ἡ τέχνη; ἀγαθὸν
εἶναι. τῆτο ἡ πᾶς καλῶς γίνε-
ται ἐν θεωρημάτων, τῷ μὲν πᾶσι
τῷ ὅλῳ φύσεως, τῷ ἡ πᾶσι τῷ
δύας ὅτι ἀνθρώπου κατασκευῆς;

ς. Πρῶτον αἰ τραγωδίας πε-
ρήχθησιν

1 Malim, ἡ ἐτοιμος, εἰάν ἤδη δέη, ἀπολυθῆναι &c. vel ἡ ἐτοιμος, εἰάν δέη, ἡδὲ
ἀπολυθῆναι &c. ut ἐτοιμος ad ἀπολυθῆναι saltem, vel etiam ad ἡδὲ ἀπολυθῆναι,
referatur. Gatak. 2 Παρόπτεξιν, πόλεμος ἐμπαράσκουτος. Suid. Estque iste vo-
cabuli usus frequentissimus. Verum hic, pro obstinatione prout & Xyland.
optime vertit, singulariter à Marco usurpatum. sic etiam supra l. 8. 48. καὶ
ἐλέως παραπύξεται. Gatak. 3 Obstinationem meram judicio inanem in per-
pessionibus suis, Christianis affligit Marcus; quemadmodum eisdem, sed
Galileorum nomine designatis, amentiam, animique obstinationem usu solo at-
quistam, [Arrian. in] Epictet. & Plinius min. l. 10. cp. 97. etiam si Christianos
crimine omni immunes prorsus pronunciet; tamen non dubitandum, inquit,
qualecunque esset quod faterentur, perniciam certe & inflexibilem obstinationem
debere puniri. fuerunt alii similis amentiae &c. Vide & Tertullian. Apolog. c.
27. ad nation. l. 1. c. 17. & alibi. Ita cum nihil aliud, Christianis quod
objicere poterant haberent, obstinationem & amentiam objiciebant. Non est au-
tem vero ablimile, quod Casaub. autumat, respexisse Marcum ad fervorem
sui temporis Christianorum, qui tanta animi aviditate sese ad quæstiones
& supplicia offerebant & ingerebant. Verum Clemens Strom. l. 4. negat
id fuisse è disciplina Christiana. τέτες, inquit, ἐξάγειν αὐτὰς ἀμαρτυρίας λέγε-
ται, καὶ ἡμεῖς κολάζονται. θανάτη δὲ αὐτὰς ἐπιδόσασιν κενῶ, &c. Gatak.

ρήχθησαν ὑπερνησικαὶ τ' συμ-
βαινόων, καὶ ὅτι ταῦτα ἔτω πέ-
φυκε γίνεσθαι, ὅτι οἷς ἐπὶ τ' σκη-
νῆς ψυχαγωγῶν, τ' τοῖς μὴ
ἀχθεσθαι ἐπὶ τ' μείζονος σκηνῆς.
ὁρᾶτε γὰρ, ὅτι ἔτω δ' αἱ πάντα πε-
ραίνεσθαι, καὶ ὅτι φέρων αὐτὰ καὶ
αἱ κεκραγότες, ἰὼ Κίθαιρων. ὅ
λέγεται δὲ τίνα ἴστω τ' ταῖς δρά-
μασι, πειρῶν χρησίμως. οἷον
ἐστὶν οὐκ εἶναι μάλιστα.

² Εἰ δ' ἐμελήθην ἐκ θεῶν ὅ
παῖδ' ἐμὸν, ἐχθ' λόγον καὶ
τῶτο.

Καὶ πάλιν,

³ Τοῖς πρῶγμασιν γὰρ ἔχ' ἵ
θυμῶσιν. --- Καὶ,

⁴ Βίᾳ θερίζειν, ὥστε κάρπι-
μον εἶχεν.

ὅσοι τοιαῦτα. ⁵ μετὰ τ' τ' τρα-
γῶδιαν ἡ ἀρχαία κωμῶδια πα-
ρήχθη, παιδαγωγικὴν παρή-
σταν ἔχουσα, καὶ τ' αὐτοφύας ἐκεί-
νης δι' αὐτῆς τ' εὐδύρρημο-
σύνης ὑπομιμνήσκουσι πρὸς
οἷον π' καὶ Διογένης ταῦτα παρε-
λάμβανε. μετὰ ταῦτα τίς ἡ μέ-

sunt quæ casuum & eventuum
homines commonefacerent, quo
& ista sic fieri natâ moneren-
tur; nec quibus in scena oble-
tarentur, ea in scena majori,
gravatim sustinerent: cum vi-
derint non posse hæc aliter
transigi, & quod perferant
ea etiam illi qui exclamant,
Eheu, Cithæron. & revera di-
cuntur à dramaticis poetis u-
tiliter nonnulla. quale illud est
imprimis;

*Si me meosque liberos Dii
negligunt, Hujus etiam con-
stat ratio.*

Et rursus,

*Nam nequitiam hominem rebus
irasci decet. Et,*

*Spicas velut frugiferas, sic vi-
tam meti.*

& cætera quæ sunt ejusmodi.
tragediæ successit vetus co-
mœdia, quæ libertate magistra-
li instructa, nec obliqua sed di-
serta oratione usa, fastum deji-
cere non inepte satagebat: quo
fine & Diogenes ex his quæ-
dam adhibuit. considera & quæ
deinceps fuerit mediæ comœdia,

&c

¹ Oedipidis verba sunt ex Sophoclis Oedipo Rege. Hoc vult Marcus, vel istius-
modi perpeti reges & tyrannos, non plebejos duntaxat; immo illos ipsos
multo magis. Vel (quod potius opinor) eos quoque qui cum indignatio-
ne animi ejulationeque ea ferunt, perferre tamen nihilominus, necessita-
te cogente, ad quæ tantopere indignantur. Cithæron autem Bæotie mons
Oedipo expósito, Pentheo discerpto, aliisque id genus facinoribus illustris,
an infamis. Gatake. ² Vide ad l. 7. c. 41. ³ Vide ad l. 7. 38. ⁴ Bίᾳ le-
gendum ut l. 7. 40. ubi vide. ⁵ Comœdia vetus eo usque perduravit,
donec Lyfander Athenis rerum esset potitus: Media ad Alexandri Magni
tempora perigit: Nova etiamdum locum obtinet. Dacier. Vide etiam
Scaliger, Poet. l. c. 7. & Dacier. in Horat. de Art. Poet. v. 281. &c.

¹ Legit

& quorsum tandem introducta sit nova, quæ in mimicum artificium paulatim defluxit. (nam & ab istis utilia dici nonnulla, nemo est qui nesciat.) sed & quo spectet totum hoc poëfios hujusmodi & fabularum agendi institutum.

7. Quam liquido compertum habes, nullum aliud vitæ institutum ad philosophandum magis esse idoneum, quam hoc in quo jam versaris?

ση κωμῶδᾶ, καὶ λοιπὴν ἡ νεὰ
 πῶς τίποτε παρείληπται, ἢ
 καὶ ὀλίγον ἐπὶ τῷ ἐκ² μιμήσεως
 φιλοτεχνίαν ὑπερρύη, ἐπίσησον.
 ὅτι μὲν γὰρ λέγε³ καὶ ὑπὸ τῶν
 τινὰ χρήσιμα, ἐκ ἀγνοίας⁴ ἀλ-
 λὰ ἡ ὅλη ἐπὶ βολὴ τῆς τοιαύτης
 ποιήσεως καὶ δραματικῆς πῶς
 τίνα ποτὲ οὐκ ἔπεισεν.

8. Πῶς ἐναργὲς πρὸς τὴν
 τὸ μὴ εἶναι ἄλλῳ βίῃ προθέσει
 εἰς τὸ φιλοσοφῆν ἔως ἐπιτή-
 δεον, ὡς ταύτῃ ἐν ἡ νῦν ἐν
 τυγχάνεις;

ἡ. Κλαδῶ

1 Legit *Gatak*. 2 In Comœdia quidem tum *Veteri*, tum *Media* nihil inerat Mimici. Ista enim nec in Personis, nec in Rebus ipsis ficti quid in se admisit. Nominibus quidem confictis usa est, & Civium præstantiorum Mores exhibuit populo spectandos; sed has extra Conditiones, à veritate vel latum unguem deflectere religio erat. *Nova* autem eadem premere vestigia designata, & plus sibi rata licuisse, de Veritate parum sollicita, & Nomina & Materiam de integro effinxit sibi. jure igitur in Mimicum hæc delapsa artificium perhibetur, cum non sit jam Vitæ communis Narratio, sed velut Umbra quadam & Species tantum. *Dacier*. 3 *Veteri* & *Medie* finem nunquam fuisse utilem haud diffitetur; cum istius generis Comœdiæ moribus emendandis prodesse maxime; *Novæ* non itidem; utpote quæ populo non tam corrigendo, quam oblectando, & inani ducendo specie (*Antonium* Judice) studeat. Sed & illud ut animo advertat monendus est Lector, Comœdiam nec *Veterem* nec *Mediam* absolute & per se laudari, sed tantum cum *Novis* comparatas. Nec enim *Marci* aut Ingenio convenit, aut Disciplinæ, hominum ut vitia proferantur palam, & Spectantibus ludendo jocoque fiant; Quod & Divinis & humanis legibus adeo repugnare, ut nihil supra, Nostrum minime omnium sefellit. Id utique tibi dedit negotij, *Novam* ut ostenderet Comœdiam culpæ haud minus, imo multo magis obnoxiam quam *Vetustiora*. Dramatis exempla, quæ tamen ut Theatro indigna, *Ætas* præsens amandaverat. Quin & ipsam etiam Tragediam longe est ut ab omni eximat censura; liquidem *Marco*, affectibus modum poni, parum videbatur, nisi & cum Stoicis, eliminandos eos evellendisque pectoribus humanis, vel (quod eodem fere recidit) otiosos omnino & inertes esse debere decerneret. Quæ huc faciunt plura Lectori occurrant, inter Animadversiones in *Aristotelis* de Poësi Libellum. *Dacier*. 4 Foran nullum certum vitæ institutum designatum hic vult *Marcius*; sed hoc monitum duntaxat, statum præsentem, quicumque tandem is sit, esse cuique ad philosophiæ vel studium, vel exercitium eidem maxime idoneum. *Gatak*.

1 Rustico

η. κλάδ^ο τῆ περσεχῆς
 κλάδ^{ος} δὲ ποικυλῆς, ἢ διώαται
 μὴ καὶ τῆ ὅλας φυτῆς δὲ ποικυλῆς
 θαι. ἔτω δὲ καὶ ἄνθρωπος^ο, ἐ-
 νὸς ἄνθρωπος δὲ ποικυλῆς, ὅλης
 τῆ κοινωνίας δὲ ποικυλῆς. κλά-
 δον μὲν ἐν ἄλλος δὲ ποικυλῆς ἄν-
 θρώπου ἢ αὐτὸς ἐαυτὸν τῆ πλη-
 σίον χωρίζει, μισήσας καὶ δὲ πο-
 τραφεῖς. ἀγνοεῖ ἢ ὅτι καὶ τῆ ὅλας
 πολιτεύματι^ο ἅμα δὲ ποικυ-
 ληκεν ἐαυτὸν. πλὴν ἐκείν^ο γε
 δῶρον τῆ συζητημένης τῆ κοι-
 νωνίαν Διός. ἔχει γὰρ πάλιν ἡ-
 μῖν συμφυῆται τῷ περσεχῇ, καὶ
 πάλιν τῆ ὅλας συμπληρωτικῆς
 γίνεσθαι. πλεονάκεις μὲν τοι γι-
 νόμῳ τὸ κατὰ τὴν ποικυλῆς διαί-
 ρεσιν, δυσενωτων ἢ δυσἀποκαθί-
 σσετον περ χωρῶν ποικυλῆς ὅλας τε
 ἔχ^{ου} ὁμοίους ὁ κλάδος ὁ ἀπὸ ἀρ-
 χῆς συμβλαστήτας, καὶ σύμπνευ-
 συμμένας, τῷ μετὰ τὴν διπο-
 κοπλῶ αὐτῆς ἐγκεντρίωνται.
 ὁ, τί ποτε λέγουσι οἱ φυτοερ-
 γοὶ, ὁμοθαμνεῖν μὲν, μὴ ὁμο-
 δογματεῖν δέ.

θ'. οἱ ἐν κλάδοις ποικυλῆς
 κατὰ τὸ ὄρθον λόγον, ὡς ἀπὸ τοῦ
 ὑγιᾶς πράξεως δὲ ποικυλῆς
 ἢ δυνήσονται, ἔτως μὴ δέ τῃ περ

8. Ramus à ramo, cui proxi-
 me adhæsit, abscissus, non potest
 non à stirpe tota abscindi. ad
 eundem modum ergo & homo
 ab homine quovis rescissus, com-
 munitate tota excidit. porro ra-
 mum alius abscindit; homo ve-
 ro se ipse à proximo suo sepa-
 rat, dum eum odit & averſat-
 ur: nec advertit interim, quod
 una semet à societate civili to-
 ta absciderit. veruntamen hoc
 à societatis hujusce conditore
 Jove indultum sibi habet, quod
 ei liceat denuo coalescere, cui
 prius adhæserat, & ad universi
 complementum locum recupere-
 rare suum. quancquam hoc fre-
 quentius si fiat, dillocutio isti-
 usmodi & difficiliter refarcitur,
 & restitutio ægre procedere con-
 suevit. omnino denique non pa-
 riter se habent furculi duo, quo-
 rum alter à prima germinatione
 cohesit, & cum stirpe reliqua
 constanter quasi conspiravit;
 alter post abscissionem insertus
 est: quem plantarum cultores di-
 cere solent *confruticari* quidem,
 sed non *configurari*.

9. Qui ad rationis rectæ nor-
 mam progredienti obſistunt tibi,
 sicut à recte agendo avertere te
 nequeunt, ita nec benevolum

erga

I Rusticorum dictum vulgare, sed depravatum, opinor. quid enim ὁμοδογματεῖν fuerit ad plantas translatum? Boetius suspicatur posse ὁμοδογματεῖν, vel ὁμοδογματεῖν legi. Salmasius ὁμοδογματεῖν mavult. Ego nihil scripturam vulgatam propius comminisci possum, quam ὁμοδογματεῖν, ut sit, pariter fruticari, sed non configurari; non figuram speciemque eandem cum ramis reliquis obtinere. Γαται.

1. Hoc

erga illos affectum excutiant tibi. sed ad utrumque horum tenas te, ut & in judicio actioneque constanti persistas, & in mansuetudine erga illos, qui vel impedire te conantur, vel alio modo quopiam molesti tibi sunt. etenim tam hoc imbecillis est animi, succensere istis, quam ab actione desistere, & consternatum succumbere. uterque enim ex æquo stationis desertæ reus est, & qui metu perculsus, & qui natura cognatum sibi atque amicū fuerit averfatus.

10. Nulla natura arte inferior est. naturam enim imitantur artes. hoc si datur, sequitur, naturam eam quæ est consummatissima, ceterasq; omnes in se complectitur, artificis solertia nequiquam concedere. atqui in artibus omnibus deteriora quæque præstantiorum gratia sunt; à communi ergo natura hoc idem fit. atque hinc sane justitia oritur: ab hac vero reliquæ nascuntur virtutes. neque enim quod est justum æquumque servabitur, si vel ad res medias anxie feramur, vel inconstantes fuerimus.

11. Si, quarum persecutio &

αὐτὸς εὐμηνίας ἐκκρετέωσιν ἀλλὰ φύλασσε αὐτὸν ἐπ' ἀμφοτέρων ὁμοίως, μὴ μόνον ὅτι εὐεσθὲς κρίσεως καὶ πράξεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ πρὸς ἑαυτὸν ἐπιχειρῶντι, ἢ ἄλλως δυσχεραίνοντι περὶ τῆς. καὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα ἀδελφεῖς, τὸ χαλεπώτερον αὐτοῖς, ὡς αὐτὸ τοιοῦτον τῆς πράξεως, καὶ ἐνδεῖναι καταπλάττειν* ἀμφοτέροι γὰρ ὅτι οὐκ ἀποτρέψας, ὁ δὲ ἀλλοτριωθεὶς πρὸς τὴ φύσιν ζυγῆν, καὶ φίλον.

1. Οὐκ ἐπὶ χείρων ἐδεμία φύσις τέχνης* καὶ γὰρ αἱ τέχναι πρὸς φύσιν μιμνῶνται* εἰ δὲ τὰς, ἢ πασῶν τῶν ἄλλων τελειωτάτη ἐπεριληπτικωτάτη φύσις, ὅτι ἂν διπολείηται τῷ τεχνικῇ εὐμηχανίας* πᾶσαι δὲ τὰ τέχνηαι τῶν κρηττόνων ἐνεκεν τοῦ χείρων ποιῶσιν* ἐκὲν καὶ ἡ κεινὴ φύσις* 1. ὁ δὲ ἐνθεν μὲν γένεσις δικαιοσύνης, 2. διὰ τὴν ταύτης αἱ λοιπαὶ ἀρεταὶ ὑφίστανται* 2. ὁ δὲ τηρηθήσεται τὸ δίκαιον, εἰ ἂν ᾗτοι 3. ἀφ' ὧν μέγα πρὸς τὸ μέγα, ἢ εὐεχέα παύεται καὶ ὡς πτωχὸς καὶ μετρωπώχῃ ὥρην.

14. Εἰ ἐκέρχεται ἐπὶ σε τὰ πράγ*

1 Hoc enim jus fasque exigere videtur, ut præstantioribus deteriora inserviant. Vide Aristot. polit. l. 1. Gatak. Sed & Dionys. Halicarn. p. 5. Edit. Oxon. φύσις γὰρ δὲ ἡ φύσις ἡ φύσις κοινὴ, ἢ ἐπὶ τοῖς καταλύσει χρόνος, ἀρχὴν αἰετῇ τῇ φύσιν τὴν φύσιν, de hac autem re vide Puffendorf de jure natur. & gent. l. 3. c. 2. 2 Sic Aristot. Ethic. Nichom. l. 5. πρὸς τὴν φύσιν φαμεν, ἐν δὲ δικαιοσύνη συνίσταται ἡ φύσις ἀρετῇ. Gatak. 3 Vide ad l. 9. 27.

πράγματα, ὧν αἱ διώξεις καὶ φυγαὶ θορυβῶσι σε, ἀλλὰ τρέπον πρὸς αὐτὸς ἐπ' ἐκείνα ἐρχή· τὸ γὰρ κρίμα τὸ περὶ αὐτῶν, ἡσυχάζετω, καὶ κείνα μὲν ἀτρεμέντα, καὶ ἔτε διώκων ἔτε φεύγων ὁφθῆσθαι.

16. Σφαῖρα ψυχῆς ἀποειδῆς, ὅταν μήτε ἐκτείνῃ ἐπί τι, μήτε ἔσω σωτρεύῃ, μήτε συνιζάνῃ, ἀλλὰ φωτὶ λάμπηται, ὃ τὴν ἀληθειαν ὁρᾷ τῶν πάντων, καὶ τὸ ἐν αὐτῇ.

17. Καταφρονήσῃ μὲν τίς; ὁ ψεπτα. ἐγὼ δ' ὁ φομαῖνα μή τι καταφρονήσεως ἄξιον πρᾶσσω, ἢ λέγων εὐρίσκωμαι. μισήσῃ; ὁ ψεπτα. ἀλλὰ ἐγὼ εὐμυρῆς καὶ εὐνὴς παντὶ, καὶ τῷ αὐτῷ ἐπιμος τὸ παρορώμενον δέξαι, ὅτι ἐνδοτικῶς, ἐδὲ ὡς κατὰ πεινυμῆτος ὅτι ἀνέχομαι, ἀλλὰ γνησίως καὶ χοῆςως, οἷον ὁ φωνίων ἐκείνου, εἰ γε μὴ ὡς σποσειτο. καὶ ἔσω καὶ δὲ παύσθαι εἶναι, καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν ἐλεπεῖσθαι ἀνθρώπων πρὸς μηδὲν ἀχαλκτικῶς διατιθέμενον, μηδὲ δεινοπαθεῖσθαι. τί γὰρ αἰ κακόν, εἰ αὐτὸς νῦν ποιεῖ τὸ ἐπι]

fuga perturbat te, res ex ad te non accedunt, sed ad illas ipse quodammodo accedis, cum ipsae interim immotae maneat; iudicium proinde tuum de eis quiescat, easque nec prosequeris amplius, nec fugies.

12. Uniformis prorsus est animae sphaera, cum nec ad exterius quicquam se extendit, nec cum eodem ullo intus concurrat, nec confidit & comprimitur, sed lumine illo illustratur, quo veritatem, tum rerum omnium ceterarum, tum & in ipsa sitam cernit.

13. Contemnit me quidquam? ipse viderit. ego mihi cavebo, nequid contemptu dignum vel egisse vel dixisse deprehendam. odit me quisquam? ipse viderit. at ego mihi esse ac benevolus cuique pergami; & huic etiam ipsi, errorem ostendere promptus; neque id contumeliose, neque ut qui patientiam ostentare cupiam, sed ingenue, benigne, quo modo Phocion ille, nisi si simulate agebat. interius enim ita affectum esse oportet, ut ipsi Dii videant, hominem esse te, qui nihil quicquam indigne regrege ferat. quid enim tibi mali contigerit, modo quod naturae tuae conveniat, id ipse facias

1. Ita post ἐρχη interserenda autumo: quo dictionis series felicitas ac facilius fluat. Gatak. 2. Legit Gatak. αὐτῇ. 3. Valer. Max. 1. 3. c. 8. Placidi & misericordes, & liberales, omnique suavitatis temperati mores Phocionis, quos optime profecto consensus omnium bonitatis cognomine decorandos censuit: bonitatis autem huius specimina videas apud Plutarchum in Phocion. in Praecept. polit. & in Apobibeg. 4. Assentior Casaubono ποιεῖς legenti. Gatak. 5. Ex illud forsitan inducendum fuerit. Gatak.

facias? annon amplecteris, quod universi naturæ nunc est tempestivum, cum homo sis ad hoc compositus positusque, ut id fieri, quocunque tandem modo, velis, quod in commune con-ducatur?

14. Qui se invicem contem-
nunt, iidem & sibi invicem as-
sentantur: quique se invicem
transcendere cupiunt, sibi invi-
cem se submittunt.

15. Quam putidus & infuce-
rus est, qui dicit, *Ego simplici-
titer tecum agere statui*. quid fa-
cis, mi homo? quid prædicere
opus est? res ipsa appareat.
fronti inscriptam statim oportuit
vocem hanc, in oculis ipsis relu-
cere statim, *quomodo animus se
habeat*: sicut in amantis oculo
cuncta statim dignoscit amatus.
talem plane virum simplicem
bonumque oportet esse, qualis
is qui hircum olet; ut qui asti-
terit, simulac accesserit, velit
nolit ipse, protinus perferat.
simplicitatis vero affectatio
tortuosa est. amicitia lupina
nihil est foedius. hoc omnium

τῇ φύσιν οὐκ οἰκείον; ὃ δέχῃ τι
νῦν τῇ τῶν ἑλῶν φύσει εὐ-
καιρον, ἀνθρώπου πεπαγ-
μένου πρὸς τὸ γίνεσθαι δι-
ότου δὴ τὸ κοινῇ συμφέρον;

ιδ'. Αλλήλων κατὰ φρονέ-
τες, ἀλλήλοις ἀρεσκέοντες, καὶ
ἀλλήλων ὑπερέχοντες θελοντες, ἀλ-
λήλοις συνκατακλίνοντες.

ε'. Οὐ σαφὲς ἐκίβδηλος, ὡς
λέγων, ἐγὼ περὶ ἡμεῖς ἀπλῶς
οὐκ ἀρεσκόμεθα; τί ποιεῖς ἀν-
θρώπου; τὰ ποῦ δὲ περὶ λέγει.
αὐτὰ φανήσιν. ἐπὶ τῇ μετώ-
πῃ γεγράφθαι ὀφείλει εὐθύς ἢ
φωγῇ. τοῦτον ἔχει, εὐθύς ὡς
τοῖς ὀμμασὶν ἔχει, ὡς τὸ ἐρα-
στὴν ἐν τῷ βλέμματι πάντες εὐ-
θύς γνωρίζῃ ἀερώμενοι. τοῦ-
τον ὅλως δεῖ τὸ ἀπλῶς καὶ ἀγαθῶς
εἶναι, οἷον γραῖσθαι, ἵνα ὁ ὡρα-
στὴς ἀμα τῷ περὶ ἑλθῇ, θέλῃ ἢ
θέλῃ, αἰδοῦν. Πιτὴ δ' εὐστὴς ὁ ἀ-
πλότῃος σκαλμῇ ἐστὶν. ὁ δὲ ἐν ἐπὶ
αἰσχρῶν καὶ λυκοφιλίας. πάντων

1. Ἀντὶ λέγει debere suspicatur Gatak. 2. Forſan, ὅποιον ἔχει, εὐθύς ἐν τοῖς
ὀμμασὶν ἔχει, quomodo se habet, statim in oculis exstat. vel, τοῦτον ἔχει; εὐθύς
&c. ita se habet? in oculis &c. Forſan autem, τοῦτον ἔχει, sive εἶναι, εὐθύς
&c. talem esse, sive sic affectum esse, in oculis se statim prodit. Gatak. 3. Cum
Salmasio legit Gatak, σκαμνὸν ἐστὶ. Σκαμνὸν, autem, δις τραμίνην Suid. Verum
receptam lectionem σκαλμῇ retinet Casaub. quod ex Hesych. & Polluc. gladio-
rum aut pugionem interpretatur. Antoninum autem simulationem simplicitatis
pugionem vocasse putat, morem illorum respicientem, qui insidias aliis mo-
lientes pugionem circumferebant. 4. Quid sit λυκοφιλία explicat Eustath. ad
Il. x'. λυκοφιλίας, ἀντὶ τῷ ὑπὸ πτωχῶς, ὑπὲρ ἑλως. λυκοφιλίας & ἀκοινωνήσιας conjunct
etiā Plato. Alluditur hoc vocabulo ad fabulam de induciis sive foederibus,
quæ cum ovibus lupi aliquando inire volebant, canibus gregis custodibus
obsidum

μάλιστά το Φεῦγε, ὁ ἀρχὸς, καὶ
ἀπλῶς, ὡς εὐμενῆς, ἐν ταῖς ὁμι-
α-
σιν ἔχουσιν ταῦτα, καὶ ἐλάνθαν.

15. Καλλίως ἢ ζῆν, δύνα-
μις αὐτὴ ἐν τῇ ψυχῇ, εἰς πρὸς
τὰ ἀδιάφορα ἀδιαφορῇ· ἀδια-
φορῆς ἢ εἰς ἕκαστον αὐτῶν θε-
ωρῶν διηρημένως καὶ οὐκ ὁμοῦ· καὶ
μαρτυροῦμαι, ὅτι ἐδὲν αὐτῶν
ὑπόληψιν περὶ αὐτῶν ἡμῖν ἐμ-
ποιοῖ, ἐδὲ ἔρχε·) ἐφ' ἡμᾶς· ἀλλὰ
τὰ μὲν ἀτρέμεται ἡμεῖς ἢ ἐσμὲν, οἱ
ταῖς περὶ αὐτῶν κρίσεσι δυνάμεντες, καὶ
οἷον γράφοντες ἑαυτοῖς· ἔχον μὲν
μὴ γράφειν, ἔχον ἢ καὶ περὶ λά-
θῃ, εὐθὺς ἐξάλειψαι. ὅτι οὐλί-
γος χρόνος ἐστὶν ἡ τριαυτὴ πρὸς
οχλῇ, καὶ λοιπὸν πεπειστέ) ὁ βίσις.
πρῶτοι δὲ σκόλον καλῶς ἐχρῆ-
ται ταῦτα· εἰ μὲν γὰρ κατὰ φύσιν
ἐστὶ, χαῖρε αὐτοῖς, ὥς ῥά δια² ἐσ-
σι· εἰ ἢ ὡς κατὰ φύσιν, ζῆται τι
ἐστὶ σικατὰ τὸ σὺ φύσιν. ὥς ὅτι
τὰ τοιαῦτα, καὶ ἀδύνατον ἡ πει-
τι γὰρ συνάντη τὸ ἴδιον ἀναδόν
ζητῶντι.

12'. 11: θέν ἐληλυθεν ἕκαστος,
ὅς ἐκ τίνων ἕκαστος ὑποκειμένῳ,
καὶ εἰς τί μεταβάλλει, ὅς οἷον ἔ-
σται μεταβάλλον, καὶ ὡς ἔδεν κα-
κὸν πείσεται.

maxime fugias. vir bonus, simplex, benevolus ita in oculis gerit hæc, ut neutiquam lateat.

16. Optime vivendi facultas hæc est in anima sita, si adversus res indifferentes indifferenter se habeat, indifferenter autem se habebit, si divisim & integre earum unamquamque consideraverit, simulque recordatus fuerit, quod nihil horum cogere nos potest, ut hoc vel illud de ipso opinemur, nec accedit ad nos, sed quiescit; nos autem sumus qui judicia de his proferimus, atque nobis ipsis inscribimus, cum nec inscribere in nobis sciamus, & si clanculum inreperiant, statim obliterare: quodque ad breve admodum tempus opus futurum est, cautela hac; tum vita terminabitur. ecquid est autem in his difficile? siquidem enim naturæ congrua sunt, eis oblata te, & facilia futura sunt. si præter naturam, investiga, quid sit naturæ tuæ congruum, & ad hoc te accinge, etiam si minus gloriosum sit. venia enim cuique *habenda est*, qui bonum suum sectatur.

17. *Cogita tecum*, unde prodierit unumquodque, & ex quibus consistat, & in quid mutet, & ubi mutaverit, quare futurum sit, & quod *mutando* mali nil patitur.

18 *De*

oblidum loco sibi traditis, quorum loco sc. catulos suos ipsi darent, quo libe-
rius deinceps grassarentur in greges. *Gatak.* 1 Forlan, *დაჯერ.* est enim
novi argumenti exordium. *Gatak.* 2 Forlan, *იყუ.* *Gatak.*

18. De eis qui adversus te delinquant cogita: Primo, quam relationem ad illos habeas. quodque alteri alterius causa nati sumus. tu autem speciali quadam ratione etiam illis praefectus, ut gregi aries, armento taurus. quin & altius rem repete: vel atomos *obtinere*, vel naturam universa disponere. hoc si est, deteriora *constat* praestantiorum *causa esse condita*, praestantiora sui invicem.

Secundo *cogita*, quales sint ad mensam, in lectulo, alibi. praefertim vero, quas à decretis intus sitis necessitates perpetuantur: quantaque cum prudentiae opinione haec ipsa, in quibus *delinquunt*, agant.

Tertio, quod, si haec recte faciunt, egre ferre non oportet: si minus, nolentes utique & nescientes *agunt*. omnis etenim anima, prout veritate privatur invita, sic etiam erga quemque pro dignitate cujusque gerendi se peritia. itaque injustos, ingratos, avaros, vicinis injurios dici se non sustinent.

Quarto, quod & ipse multa peccas, & alius ejusmodi es pla-

μή. ¹ [καὶ] πρώτον, τίς ἡ πρὸς αὐτὸς μοι χάρις. καὶ ὅτι ἀλλήλων ἐνεκεν γέγοναμεν. καὶ καθ' ἕτερον λόγον, πρὸς ἡμᾶς αὐτῶν γέγονα, ὡς κελὸς ποιμένης, ἢ ταῦτο ἀγέλης. ἀνωθεν δὲ ἐπιδί, διὰ τῆς, εἰ μὴ ἄτομοι, φύσις ἢ τὰ ὅλα διοικῆσαι, εἰ τὸτο, τὰ χείρονα τῶν κρείττονων ἐνεκεν τούτων δὲ ἀλλήλων.

Δεύτερον δ', ὅποιοί τινες εἴσιν ἐπὶ τῇ τροπῇ, ἐν τῷ κλινῶν, τὰλλα. μάλιστα δ', οἷας ἀνάγκας δογμάτων κειμήλια ἔχουσιν. Ἐὰν αὐτὰ δ' ταῦτα μὲν οἷα τύφῃ πῖσι.

Τρίτον, ὅτι εἰ μὲν ὀρθῶς ταῦτα πῖσιν, ἢ δὲ ἀδυνατεῖν εἰ δὲ ἐκ ὀρθῶς, ² δηλονότι ἀκοντες καὶ ἀγνοῦντες. πῶσαι δ' ψυχὴ ἀκῶσαι σέρεται, ὡς περὶ τῆς ἀληθείας, ὅπως καὶ τῆς κατ' ἀγίαι ἐκάστω πρὸς φέρεται. ἀχθῶνται γὰρ ἀκόντες ἄδικοι, καὶ ἀγνώμονες, καὶ πλεονέκται, καὶ κατὰ πάντα ἁμαρτητικοὶ περὶ τῆς πλησίον.

Τέταρτον, ὅτι καὶ αὐτὸς πολλὰ ἁμαρτάνεις, καὶ ἄλλα.

τοῖς τῷ

¹ Kai illud περίλλος videtur. Proponit varias considerationes, quibus animi impetus, ad offensionem & iracundiam in injuriis illatis proclivis, reprimatur, & in affectione placida & tranquilla contineatur. eas a libi saepe prius inculcatas, hoc loco simul uno quasi fasciculo comprehensas, veluti per synopsin quandam, ob oculos constituere visum est. *Gatah.*
² Διότι ὅτι in margini adscriptum *Gatah.* 3 Forlan, ἄλλως legendum. alias. live, alius in rebus, ipse parva peccas. *Gatah.*
¹ Malim

ποιῶν αἱ. Ἐάντων ἡ ἀμαρτημάτων ἀπέχη, ἀλλὰ τὸ γὰρ ἔξιν ποιητικῶν ἔχεις, εἰ καὶ διὰ δειλίαν, ἢ δοξασίαν, ἢ ποιῶν τὸ κακὸν ἀπέχη τῶν ὁμοίων ἀμαρτημάτων.

Πέμπτον, ὅτι ἔδὲ εἰ ἀμαρτάνουσι κατέληφας. πολλὰ γὰρ κατ' οἰκονομίαν γίνεται. καὶ ὁλως πολλὰ δὲ πρότερον μαθεῖν, ἵνα τις πρὸς ἀλλοτρίας πράξεως κατὰληπτικῶς τι δὲ ποφύνηται.

Ἐκτον, ὅτι ὅταν λίαν ἀνακρίης, ἢ καὶ δυσπαθεῖς, ἀκαριαῖος ὁ ἀνθρώπινος βίος, καὶ μετ' ὀλίγον πάντες ἐξετάθηεν.

Ἑβδομον, ὅτι ἔχαι πράξεις αὐτῶν ἐνοχλήσιν ἡμῖν. ἐκείναι γὰρ εἰσιν ἐν τοῖς ἐκείνων ἡγεμονικαῖς ἀλλὰ αἱ ἡμέτεραι ὑπελήψεις. ἄρουν γὰρ, ἔθελον ἀφάναι τὸ ὡς πρὸς δειλὴ κρίσιν, καὶ ἀπῆλθεν ἡ ὁρμή. πῶς ἐν ἀρῶ; λογισμῶν, ὅτι οὐκ αἰσχρὸν. εἰν γὰρ μὴ μόνον ἢ τὸ αἰσχρὸν κακὸν, ἀνάγκη καὶ σε πολλὰ ἀμαρτάνειν, καὶ λήσιν καὶ παθησὶν ὑμῶν.

Ὀγδοον, ὅτι χαλεπώτερα

ne, quales illi sunt. atque etiam si peccatis quibusdam abstinere, habes tamen intra te habitum talia perpetrare proclivem, licet vel ignaviae, vel famae, vel alius alicujus ratione à peccatis paribus te cohibeas.

Quinto, quod nec an peccaverint etiam, nosti satis. multa enim, per dispensationem geruntur. atque omnino multa prius edocearis oportet, quam de facto alieno certi quicquam statuere possis.

Sexto, quando quam maxime indignaris, vel ægre fers, memineris momentaneam esse vitam humanam, omnesque nos brevi componendos fore.

Sep̄mo, non esse actiones aliorum, quæ nos conturbant; sunt enim hæ in mentibus ipsorum sitæ: sed opiniones tantum nostras, istas igitur tolle, missoque de re ipsa, tanquam grave quiddam sit, iudicio, ira protinus evanescet. sed quomodo tollam? reputando nihil tibi inhonestum contigisse. nisi enim malum id sit duntaxat quod inhonestum est, necesse futurum est, ut & tu multa pecces, & latro, vel quidlibet etiam, fias.

Octavo, cogita quanto gravio-

ra

1 Malim, ἔχεις. atque ita reddit interpret uterque. 2 Κατ' οἰκονομίαν fieri aliquid dicitur, cum aliud quippiam specie tenus geritur, quam quod vel intenditur, vel revera subest. Inde fit, ut quædam mali speciem præ se ferant, quæ tamen cum alio fine, aliaque ratione peragantur, quam primo aspectu videri possit, culpa omni prorsus carere videntur. Vide Wolffium in [Arrianum]. Epictet. l. 3. c. 14. Gatak.

ra patiamur ex iracundia ac mœstitia, quam de istis concipimus, quam ex eis ipsis, quorum causa succensemus & angimur.

Nono, mansuetudinem insuperabilem esse, si genuina fuerit, non personata & fucata. quid enim fecerit tibi, qui vel maxime contumeliosus est, si mansuete adversus illum te gerere perrexeris, & si occasio tulerit, placide illum admonueris, & eodem ipso, quo te lacerare molitur, tempore quietus ipse hominem meliora docueris? *Noli sic agere, mi fili: ad aliud nati sumus. mihi quidem noceri nequit, sed ipse laceris, mi fili.* monstraveris etiam scite, & generatim ostenderis, nec apes ira se gerere, nec eorum ullum, quæ gregatim agere nata sunt, animandum. quin neque irrisorie faciendum hoc, neque contumeliose, sed cum genuino amoris affectu; neque animo

ἡπιφέρων αἱ ὀργαὶ καὶ λύπαι αἱ
ἡπιοῖς τοῖς τοῖς, ἡπὲρ αὐτῶς ἐ-
στὶν ἐφ' οἷς ὀργιζόμεθα καὶ λυ-
πόμεθα.

Ενατον, ὅτι τὸ εὐμνῆς ἀνέ-
κητον, εἰ μὴ γνήσιον ἢ καὶ μὴ ὁ-
σπρὸς, μηδὲ ὑπερβόριον. τί γάρ
σοι ποιήσει ὁ ὑπερβόριος, εἰ μὴ
εἰ μὴ Διαιτῆς εὐμνῆς αὐτῷ, καὶ
εἰ ἔτις ἐπύχε, πρῶτος τῶν ὀργι-
νῆς καὶ μεταδιδάσκης² εὐχολῶν
πρὸ αὐτῶν ἐκείνων τὸ κακόν, ὅ-
τε κακὰ ποιεῖν σε ἡπιχρεῖ; μὴ
τέκνον· πρὸς ἄλλο πεφουκαμν.
ἐγὼ μὲν καὶ μὴ βλαβῶ, σὺ δὲ
βλάβπτη, τέκνον. Ἐδεικνύω
καὶ εὐαφῶς καὶ ὀλικῶς, ὅτι τέ-
το ἔτις ἔχει, ὅτι ἔδὲ μέλισ-
σιν αὐτὸ ποιεῖσιν, ὅδ' ὅσα συν-
αγλαστικὰ πέφυκε. δεῖ γὰρ μὴ
τε εἰρωνικῶς αὐτὸ ποιεῖν, μὴ
ἐνειδικτικῶς, ἀλλὰ φιλοσόφως
καὶ⁴ ἀδὴκτως τῇ ψυχῇ. Ἐ μὴ
ὡς

1 Ab eis tractum qui vultu renident, dum animus tamen interim angitur & exæstuat. vide ad l. 1. 15. Gatak. 2 Vacuas huic rei vertit Xyland. immo, placide, imperturbate te habens. [Arrian.] Epiſtet. l. 3. c. 2. Εὐχολῶν, ἡ συνήθεια ἀγαθῶν. & c. 9. εὐχολῶν. & περιπατῶν, καὶ ἡ διάνοια. Gatak. 3 Efficaciter vertit Casaub. aperte Xyland. malim apte, scite, dextre, affabre. Lucian. ὑποδάσκειν τὸς δακτύλους εὐαφῶς. scite digitos subicere. tractum à praxi Chirurgica in qua multum refert, qua manu vulnera colliganda, vel ossa restituenda, tractentur. Gatak. 4 Malim, ἀδὴκτως τῇ ψυχῇ nec de reprehensi, sed de reprehendentis animo acceperim. ne ita vel redarguat, vel admoneat, ut animi injuriæ allatæ apprehensione tacti & exculcerati indicium præ se ferat. hoc est enim quod postea de succensente dicit τὴν ὀργάν, vulneratum est. Quamquam potest & ἀδὴκτως τῇ ψυχῇ exponi, animo non mordaci. quomodo Dioscoridi, l. 1. c. 28. ἔλατοι ἀδὴκτως dicitur i. e. quod non mordet. & Plin. arch. de adulat. ἀδὴκτον ὀφιδίου dicit, quæ nihil mordax habeat. Verum prius illud aridet magis. Gatak.

ὥς ἐν σχολῇ, μηδὲ ἵνα ἀλλοῖς θαυμάσῃ· ἀλλ' ἥτοι πρὸς μόνον, καὶ ἐὰν ἄλλοι τινες περὶ ἐξηκῶσι.

Τῶν τ' ἐνέα κεφαλαίων μέμνησθαι, ὡς ὅτι τῶν Μουσῶν δῶρα εἰληφώς, καὶ ἀρχαί ποτε ἀνθρώπων εἶναι, ἕως ζῆς· φυλακτέον ἢ ἐπίσης τῷ ὄργῳ ζῶσθαι αὐτοῖς, τὸ κολακεύειν αὐτάς. ἀμφοτέρω γὰρ ἀκοινώρηται, καὶ πρὸς βλάβειν φέρει. πρόχειρον ἢ ἐν τῷ ὄργῳ, ὅτι ἐχὶ τὸ θυμῶσαι ἀνδρικῶν, ἀλλὰ τὸ πρᾶον καὶ ἡμερον, ὥσπερ ἀνθρωπικώτερον, ἔτι καὶ ἀρρενικώτερον· καὶ ἰσχύος καὶ νεύρων καὶ ἀνδρείας τῶν μετέπειτα, ἐχὶ τῷ ἀγανακτῆντι καὶ δυσχερῆς ἐντὶ. ὅσα γὰρ ἀπαθεία τῆτο οἰκώτερον, τοσάτω καὶ οὐνάμεν. ὥσπερ τε ἡ λύπη ἀθροῖς· ἔτι καὶ ἡ ὄργη. ἀμφοτέρω γὰρ πέτρωνται, καὶ ἐνδεδώκασιν.

Εἰ ἢ βέλῃ, καὶ ὅσον τὸν παρὰ τὸ

quasi attracto & exulcerato, neque tanquam in schola, neque ut astanti alicui sis admirationi: sed ita semper, ut cum solo agas, etiamsi alii forsan circumstiterint nonnulli.

Capita novem ista in mente reposita habeas, tanquam dona quædam à Musis accepta; atque incipias tandem homo esse, dum vivis. Veruntamen ex æquo cavendum, sicut ne irascaris eis, ita etiam ne aduleris. utrumque enim societatis jus violat, & ad damnum tendit. adversus iram vero præsto sit illud; irasci haud virile esse; sed mansuetum placidumque animi affectum, ut humanius quiddam, ita & masculum magis: atque is certe, qui ita affectus est, robur animi nervosque & fortitudinem penes se habet. non autem is qui indignatur & offenditur. quo enim propius hoc ad immunitatem ab affectibus omnem prorsus, eo etiam ad potentiam propius accedit. quemadmodum autem tristitia, sic & ira imbecillis est animi. utraque enim vulnus accipit, & succubuit.

Quod si volueris, etiam decimum

1 Tanquam in Schola, h. e. vel, ὡς παιδαγωγὸς ἢ πædagogus cujusdam inſtar, qui imperioſe cum agat, moleſtus eſſe ſoler, & gravis habetur. unde παῖς παῖς παιδαγωγικὴ ſupra c. 6. vel etiam, tanquam in Schola, ubi ingenii exercendi oſtentandique cauſa fieri aſſolent oratiuncula. hoc eſt enim quod ſequitur, μηδὲ ἵνα ἄλλοις παρασῆς θαυμάζειν. Gatak. 2 Vertit Caſaub. quaſi legeretur αἰεί τοι, quod probat Gatak. 3 Herculem vult Caſaub. & certo Herculem Eumenius in orat. pro Schol. reſtaurand. Muſagetem, hoc eſt, comitem ducemque Muſarum eſſe, accepiſſe, ait, Fulvium illum nobilioſiorem, cum in Græcia eſſet imperator. Verum apud Græcos Apollinis potiùs Muſageteſ titulus iſte. Phrynicius de nat. deor. c. 32. Απ' αὐτῆς δὲ τῆς ἀρχῆς ὁ μυσηγέτης οὐκ ἔστι, & Panjan. in Aſiic. Απὸ μὲντοι μυσηγέτης καλεῖται. Gatak.

1 Senſus

num à Musarum præsidente donum accipe. velle improbi ne peccent, insaniam est. id enim quod fieri non potest, appetitum concedere, ut adversus alios tales sint, sed ne in te peccent postulare, & stolidum est & tyrannicum etiam.

19. Mentis † affectiones quatuor potissimum sunt jugiter cavendæ, & ubi deprehensæ fuerint, confestim inducendæ, de singulis earum sic censendo: cogitatio ista non est necessaria; ista societatis inimica; istud non à te dicturus es, aliquid enim non à teipso dicere, in rerum absurdissimarum numero habeto. quartum esto, quicquid conscientia tibi dictaverit, fore per illud, ut pars tui diviniore devicta succumbat viliori, corpori nempe mortali ejusque crassis voluptatibus.

20. Quicquid æereum & igneum immixtum est tibi, etiam si natura sursum feratur, utrumque ut tamen universi dispositioni obsequatur, in massa composita istic detinetur. quicquid itidem in te terreum &

μυσηγέτης δῶρον λάβει· ὅτι ἢ μὴ ἀξίον ἀμαρτάνειν τὸς Φαύλης μανικόν, ἀδυνάτε γὰρ ἐφίπται· τὸ ὅσον χωρεῖν ἄλλοις μὴ εἶναι ποῖατος, ἀξίων ὅ μὴ εἰς σε ἀμαρτάνειν, ἀγνωμον καὶ τυραννικόν.

ιβ'.² Τέσσερας μάλιστα προπῆς ὁ ἡγεμὼν παραφυλακτέον διανοήσας, καὶ ἐπειδὴν φωραῖης, ἀπαιλεπτεον, ὅτι πλεονεξία ἐφ' ἑκάστη ἔτατο· τὸ φαῖσμα ἐκ ἀναγκαῖον· τὸ τοῦ τυπκὸν κοινωνίας· τὸ τοῦ ἐκ δούλου μέλλει λέγειν· τὸ γὰρ αὐτὸ λέγειν ἐν τοῖς ἀπαιτέτοις νόμιζε. τέταρτον δὲ ἐστὶ καὶ ὁ σεαυτῶν ἀνειδίαις, ὅτι τὸ ἡττωμένους ἐστὶ καὶ ὑποκατακλινομένους· ὅ ἐν σοὶ θεοτέρως μερῶς ἀπαιμωτέρα ἐβηθη μοῖρα ἢ ὁ σῶματ'· καὶ ταῖς τέτοις πηχέας ἡδοναῖς.

κ'. Τὸ μὴ πνευμάτιον σε καὶ τὸ πυρῶδες πᾶν ὅσον ἐγκέφαλον, καίτοι φύσιν ἀνωφερῆ ὄντα, ὅμως πρὸς ὁμόθυρον ὅλων διατάξει, παρακρατεῖ ἐν αὐθαίμακτον συγκρίματος. Ἐπὶ τὸ γεῶδες ὅτι

1 Sensus exigit ut legatur τὸ ἀξίον μὴ. Gatak. 2 Affectiones istæ, quantum ego conjicio, sunt Suspicio, Maledicentia, Dissimulatio sive Mendacium, & Intemperantia. Dacier. 3 Ex Marci mente, non à se loquitur, quia non ab animo, non à mente sua. Οὗτοι ὑποκρινέται, ἔστιν ἀπαιτίας καὶ ἀπαιτίας ὅς τις πη ποιῇ ἢ λέγῃ τις. l. 2. 16. quæ hinc loco commentarii vicem præbent. Gatak. 4 Malim, οὐκ εἰδῆς Gatak. † Conversiones Casaub.

ἐν οὖν πᾶν, καὶ τὸ ὕψος, καὶ τοὶ
καλῶφερῶν ὄντα, ὅμως ἐρήχεται
ἔξῃκε τὸ ἐχ' ἐαυτῶν φυσικῶν
ἐκείν. ἔτις αἶρα ἔτις τοὶ φυσικῶν
ὑπακῆς τοῖς ὅλοις, ἐπειδὴν περ
καλαχθῇ σὺν βίᾳ, μὲντοι, με-
χρὶς ἀν' ἐκείθεν πάλιν τὸ ἐνδοσι-
μον τὸ ἀγαλῦσεως σημήνη. ἔδ-
νον ἔν μόνον τὸ νοερόν σε μέρος
ἀπ' ὅθεν εἶναι καὶ ἀρραναλῆσιν τῇ
ἐαυτῇ χώρᾳ; καὶ τοὶ ἐδὲν γε
βίαιον τῷ ἐπὶ πᾶσι, ἄλλα
μόνα, κατὰ φύσιν εἰναι αὐτῶν. ἔ-
μην τοὶ ἀνέχεται, ἀλλὰ τὸ ἐναν-
τίαν φέρε. ἡ γὰρ ἐπὶ τὰ ἀδική-
ματα καὶ τὰ ἀκολασήματα, καὶ
ταῖς λύπαις, ἔτις τοὺς φόβους κίνη-
σις, ἐδὲν ἄλλο ἐστίν, ἡ ἀφιστῶν
τὸ φύσεως. ἔστιν δὲ πᾶσι τὸ συ-
βαινόντων δυαχεραίνε τὸ ἡρεμονι-
κόν, καὶ ἀλείπει καὶ πᾶσι τὸ ἐαυτῇ
χώραν. πρὸς ἰσότητά γὰρ καὶ θεο-
σέβειαν κατεσκευάσται, ἐχ' ἡ πᾶσι ἡ
πρὸς δικαιοσύνην. ἔστι γὰρ αὐτῇ ἐν
ἐσθ' ἐστὶ τὸ εὐκοινωνησῆς, μάλ-
λον γὰρ πρὸς εὐτέρα τὸ δικαιο-
πραγμᾶται.

aqueum existit, etiam si natura
deorsum vergat, attollitur ni-
hilominus, & stationem occu-
pat non suam. usqueadeo etiam
elementa universo obtempe-
rant, dum ibi, ubi per vim
disposita sunt, manent, donec
dissolutionis signum detur. an
non iniquum est ergo, men-
tem tantum tuam immorige-
ram esse, nec in statione sua ac-
quiescere? & huic tamen ni-
hil violentum injungitur, sed
ea sola quæ ei secundum na-
turam sunt: nec sustinetur ta-
men, sed in contrarium ser-
tur. motus enim omnis ad in-
urias, luxus, dolores, formi-
dines, nihil est aliud, quam
à natura defectio. quin &
mens, quoties eventum ali-
quem ægè fert, stationem tunc
suam deferit. ad æquanimita-
tem enim & pietatem est condi-
ta, non minus quam ad justitiam.
liquidem & ista ad commu-
nionem tuendam faciunt; i-
mo actionibus justis antiquiora
sunt.

21. Cui

1 Legendum vel, ἀλλ' ἢ μόνα, vel ἀπὸ μόνα ἢ. Gatak. 2 Scribe, ἰσότητι. Ο-
σιότης καὶ θεοσέβεια hic ἰσοδυναμοῦσι: quibus ἡ δικαιοσύνη non ut adversa sed di-
versa opponitur; ut l. 12. 1. πρὸς ἰσότητι καὶ δικαιοσύνην. Casanb. 3 Εὐκοι-
νωσία vocabulum, quod haud temere alibi reperias, affectionem illam desi-
gnans proprie, qua quis est εὐκοινωνήτος ut Aristot. ethic. l. 4. c. 1. sive εὐμετῶ-
δτος καὶ κοινωνικός ut l. 1. Tim. Communicare ac largiri sua proclivis. Verum
Marco hic affectum eum denotat, quo promptus quis est ad communem fatiorem,
legem subeundam, eaque omnia æquo animo perpetiendā, quæ ad universi
rationes conducere videbuntur. Gatak. 4 Antiquior, inquit, justitia ipsa
est pietas & θεοσέβεια. cum tamen supra c. 10. antiquissimam omnium esse
justitiam, utpote ex qua reliquæ virtutes universæ procedunt, asserat. Verum
ibi justitiam latiori sensu accepit, prout eam virtutem designat, qua suam
E e cuique

21. Cui non unus idemque semper vitæ scopus est, hic unus idemque per vitam totam esse non potest. non satis est quod dixi, nisi illud etiam adjeceris, qualis scopus hic esse debeat. quemadmodum enim opinio eadem non est de omnibus quæ vulgo hominum quoquo modo bona videntur, sed de certis quibusdam, communibus nempe : ad eundem modum & scopum illum qui est civilis & communioni congruus proponi oportet. qui enim ad istum conatus suos omnes direxerit, is actiones suas omnes sibi similes præstabit, & hoc modo semper idem futurus est.

22. Murem agrestem & domesticum cogita, huiusque pavorem ac trepidationem.

23. Socrates plurimorum decreta *lamias* appellabat, puerulorum terriculamenta.

24. Lacedæmonii in specta-

κά. Ω. μή τις ἔο' αὐτὶς ἐ-
στιν αἰὶ τῇ βίῃ σκοπὸς, ἔτ'
εἰς καὶ ὁ αὐτὸς δι' ὅλα τῇ βίῃ
εἶναι ἐδύναται. οὐκ ἀρκεῖ τὸ ἐ-
ρημνόν, εἰ μὴ καὶ κείνο πρὸς
θῆς, ὅποιον εἶναι δεῖ τῶν τὸν
σκοπὸν. ὥστε γὰρ ἐχ' ἢ πάντων
τῶν ὁποσῶν πλείοσι δοκούντων
ἀγαθῶν ὑπόληψις ὁμοία ἐστίν,
ἀλλ' ἢ τῶν τοῖωνδ' ἑνῶν, τῶν
πλείων κρινῶν· ἔτω καὶ τὸ σκο-
πὸν δεῖ τὸ κοινωνικὸν ἔ' παλι-
πλὸν ὑποστήσεται. ὁ γὰρ εἰς τῶν
πάντας τὰς ἰδίας ὁρμὰς ἀ-
ποδιώων, πῶς τὰς πράξεις
ὁμοίας διαποδῶσθαι, καὶ κατὰ τῶ-
το αἰὶ ὁ αὐτὸς ἔσται.

κβ'. Τὸν μὲν τὸ ὀρεῖνόν, καὶ τὸ
κατοικίδιον, καὶ τὸ πτόλιον τὰς
καὶ διὰ τὴν ἑσπέρην.

κγ'. Ἱ. Σωκράτης καὶ τὰ τὸ
πλήτων δόγματα, λαμίας ἐκά-
λετο, παιδιῶν δέματα.

κδ'. Ἱ. Λακεδαιμόνιοι τοῖς
μὲν

cuique five Deo five homini tribuitur; hic strictiore, qua homini quod est suum elargitur, & pietati quæ erga Deum est ἀντιδιαφέρειται. Gatak. Ἱ. Socrates certe apud Platonem in Critone multis ostendit, τὰς τῶν παιδῶν δόξας, esse nihili faciendas. Videtur tamen non plebis dogmata *lamias* larvisque contulisse, sed idiotas eorumque dogmata puerulis; externa ista quæ illos terrere solent, larvis. Sic in Phædone ait plerosque τῶν ἡσίων τιν φοβέσθαι, ὥστε οἱ παῖδες τὰ μερμηλύνειν, & [Arrian. in] Epictet. eodem opinor, respiciens: Ταῦτα δὲ ὁ Σωκράτης καλῶς πῶς μερμηλύνειν ἐκάλει, ὡς γὰρ τοῖς παισὶ τοῖς ἀσυνεπέσι φαίνεται δυνάμει καὶ φοβέρι δι' ἀπειρίαν, τινὲς τι καὶ ἡμεῖς παρρησιᾶς ὡς τὰς πράξεις, δι' ἃς ἐν ἀλλο, ὅ ὥστε καὶ τὰ παιδῶν καὶ τὰς μερμηλύνειν &c. Gatak. 2 Scilicet peregrinis advenisque indulgebant ea Spartani, quæ concessa volebant suis. Verum istud ævi inferioris fuisse videtur, siquidem primis reipub. istius temporibus advenas minime admisisse videntur. Plutarch. in institutis Lac. Ἑλληνισίας δὲ εἰσνεύσαντες, (de Lycurgo sermo habetur) ἔπος οἱ παρεστῶτες μὴ διδόντας καὶ καὶ τοῖς

μὲν ξένοις ἐν τῇ θεωρίᾳς ὑπὸ τῇ
σκιά τῶν βλάσθρων ἐτίθεσιν αὐτοὶ
ᾧ ἔτυχεν ἐκαθέζοντο.

κς'. Τῷ Περδίκκᾳ ὁ Σωκράτης
περὶ ἧς μὴ ἐρχεσθαι παρ' αὐτὸν, ἰ-
να, εἴη, μὴ τῷ κακίῳ ὀλέθρῳ
δοσολώμῃ, τῷ τέτῳ, μὴ εὖ πα-
θῶν ἐδυνήσῃ ἀντεπείσῃ.

κς'. Ἐν τοῖς τῶν ἑφεσίων
γράμμασι, ὡς ἔγελμα ἔκειτο,
σωεχῶς ὑπομιμνήσκεσθαι τῇ
παλαιῶν πινος τῇ ἀρετῇ χρησι-
μῶν.

κς'. Οἱ Πυθαγόρειοι, ἔωθεν εἰς
τὸν ἑρανὸν ἀφορῶν, ἵνα ὑπομι-
μνησκώμεθα τῇ αἰετῇ αὐτῇ καὶ
ὡσαύτως τὸ αὐτῶν ἔργον ἀφαι-
νούστων, καὶ τῇ πάξει, καὶ τῇ κα-
ταρότητι, καὶ τῇ γυμνότητι.
ἔδεν γὰρ περικάλυμμα ἄσπερ.

κς'. Οἱ δὲ Σωκράτης τὸ

culis suis, peregrinis in um-
bra sedilia collocabant; ipsi, u-
bicunque obtigerat, confide-
bant.

25. Perdiccæ accersenti ex-
cusabat se Socrates; *ne pessimo,*
inquit, *exitio peream, cum gra-*
tiam collatam referre nequeam.

26. In scriptis Epicureis præ-
cipitur, ut in mente ac memo-
ria semper habeamus antiquo-
rum aliquem eorum, qui vir-
tutem coluerint.

27. Pythagorei mane cœlum
fuspiceret præcipiebant, quo co-
rum commoneamur, quæ eun-
dem perpetuo cursum servant,
eodemque modo peragunt opus
suum; utque ordinem eorundem
observemus & puritatem, & nu-
ditatem. astris siquidem vela-
mentum nullum est.

28. Cogita Socrates qui fue-
rit

τοῖς πολίταις ὑπάρχουσι. Gatak. Vide & Nic. Cragium de repub. Lacedæm. l.
3. c. 3. ubi, festis diebus peregrinos urbe non abigi probat ex Plutarcho &
Xenophonte. 1 Quod de Perdiccæ Marcus, de Archelao Seneca de benef. l. 5.
c. 6. Archelæus rex Socratem rogavit, ut ad se veniret: dixisse Socrates traditur,
nolle se ad eum venire, à quo acciperet beneficia, cum reddere illi paria non posset.
Gatak. 2 Forfan Marcus scripserat Ἐπικυρεῖον sive τῶν Ἐπικυρεῶν γράμματα. In-
de enim istiusmodi aliquid adducit Seneca epist. l. 1. Aliquis vir bonus nobis eli-
gendus est, ac semper ante oculos habendus, ut sic tanquam illo spectante vivamus,
& omnia tanquam illo vidente faciamus. Hoc Epicurus præcepit: custodem nobis
& pædagogum dedit: &c. vide & epist. 25. Gatak. 3 Historiam nusquam
legisse memini. At contra Elianus hist. var. l. 7. c. 9, 10. Phocionis uxorem
narrat mariti veste sola indutam, nullo alio vel amictu, vel ornatu adjecto,
in publicum sæpe prodixisse. quod & ille σωφροσύνης μεγάλης indicium facit.
Xanthippen vero Socratis ad pompam spectandam viri veste amictum prodire
recusasse; illumque dixisse, Οὐκ ἔστι, ὡς ἐπὶ τῷ νόμῳ, θεωρησάμεν δὲ μάλλον βε-
δίξῃς. vides te non tam spectaturam, quam spectandam proficisci. Ea interim vi-
detur fors fuisse Socratis, quæ & Epaminondæ fuerat; quem l. 5. c. 5. narrat
Elianus in αἰετῶν, unum tantummodo pallium habuisse, quod cum ad ful-
lionem opus esset mundandum mittere, domi interim coactum sese contine-
re. Gatak.

rit pelle succinctus, quando Xanthippe veste ipsius sumpta foras se proripuerat. quæque amicis suis dixerit, pudore suffusis pedemque retrahentibus, cum sic indutum illum conspicerentur.

29. Nec in scribendo, nec in legendo aliis præcipias, nisi prius præceptum fuerit tibi. in vita multo magis sic se habet.

30. Cum liber haud sis, jus loquendi non habes.

31. — at cor carum mihi risit.

32. Dura suos fundendo incessent verba parentes.

33. Infani est, sicum hyeme quærere. assidet huic, qui puerulum requirit, cum non amplius conceditur.

34. Filiolum deosculanti præcipiebat Epictetus, intus apud

κόδιον ὑπὲρ ζωσμένος, ὅτε ἡ Ξανθίππη λαβῶσα τὸ ἱμάτιον ἔξω πωρῆλθε. ¹ Ἐὰν εἴπῃ ὁ Σωκράτης τοῖς ἐταίροις ἀνδραδάσσι καὶ ἀναχωρήσουσιν, ὅτε αὐτὸν εἶδον ἔτως ἐσταλμένον.

κβ'. Εν τῷ γραφῆν καὶ ἀναγνώσκῃν, καὶ προτέρων ἀρχῆς, πρὶν ἀρχῆς. τὸ τοῦ πολλῶ μαλλόν ἐν τῷ βίῳ.

λ'. ² Δῆλος πέφυκας, καὶ μετρίῳ λόγῳ.

λα'. ³ Εὐδὸν δὲ ἐγέλασσι φίλον κῆρ.

λβ'. ⁴ Μέμψοντα δὲ ἀρετῇ χαλεποῖς βιάζοντες ἔπεσιν.

λγ'. Σύνκον χαιμῶνος ζῆλον, μεμνομένῳ τοῦ ἔργου ⁵ ὁ παιδὶς ζήτων, ὅτε καὶ ἐπὶ διδοται.

λδ'. Καταφιλῶντα τὸ παιδίον, ἔλεγεν ὁ ⁶ Επίκτητος, ἐνδοῖσι φησὶ θεοῖς.

¹ Socrati nimirum solenne fuit, festivo aliquo commento eludere, quas alii ægre ferebant, uxoris suæ in se admissas procacitates & protervias. Ejusmodi enim fuerat, quod quærenti quomodo Xanthippæ rixas & convitia sustinere posset, καὶ σὺ μὲν χλευῶν βοῶντων ἀνέχῃ quomodo tu, inquit, anserum tuorum strepitus, illoque subiciente, at illi mihi οὐα pullosque parimus, regessit Socrates, et illa mihi liberos. Laert. l. 2. Gatak. 2 Iambus est à Philone adductus in lib. de libert. viri boni. Poetica autem ista segmenta in usum suum chartis suis illevisse videtur Marcus, quod utilius, ac sublimius aliquid meditandi aut commentandi ansam atque occasionem dare posse viderentur. Gatak. 3 Ex Odyss. l. v. 413. Ulyssis sunt verba narrantis, ut coaditus riserit, secum animo reputans quam felici astu, nomine confictis, Cyclopem illum immanem sefellisset. Gatak. 4 Hesiodi videtur, ex oper. l. i. v. 184. verum ibi legitur, Μέμψοντα δὲ ἀρετῆς — τοκῆας sc. de quibus versu præcedente. Aut exscriptor itaque Marci scripturam depravavit, cum sensum idoneum è verbis elicere nequiret, aut Marcus ipse cum inflexione aliqua extulit. Gatak. 5 His forsan locum dederat filius ejus Verus inter Medicorum manus præmatura abreptus morte. Dacier 6. Arrian. in Epictet. l. 3. c. 24.

Ἰπποφρέγεσθαι, αὔριον ἴσως ἀποθανῇ. δύσφημα ταῦτα; ἔδεν δύσφημον, ἔφη, φυσικὴ πνέουσα ἔργα σημαντικόν. ἢ ἔ το σάχυναι περιθλῶαι, δύσφημον.

λε'. Ομφαζ, σαφυλῇ, σαφίς, πάντα μεταβολαί, ἕκ εἰς τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' εἰς τὸ νῦν μὴ ὄν.

λς'. ἰ. Λησις παραιρέσεως ἔγινετο, τὸ ἔ. Επικτήτης.

λς'. Τέχνῳ ἢ ἔφη ποῖ τὸ συγκατατίθεσθαι εὐρεῖν, ἢ ἐν τῷ ποῖ τις ὁρμὰς τόπω τὸ παρ' ἐπικτὸν φυλάσσειν, ἵνα μεθ' ὑπαρέσεως, ἵνα κωνονικαί, ἵνα κατ' αἰτίαν. ἢ ὁρέξεως μὲν παντάπασιν ἀπέχεσθαι, ἐκκλίσει ἢ ποῖς μὴδὲν τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν χρῆσθαι.

λη'. Οὐ περὶ ἔ. τυχόντος ἔν, ἔφη, ἐστὶν ὁ ἀγών, ἀλλὰ περὶ ἔ. 3 μαίνεσθαι, 4 εἰ μὴ.

λθ'. 5 Ο Σωκράτης ἔλεγε, τί θέλετε; λογικῶν ψυχῶν ἔχον, ἢ ἀλόγων λογικῶν. πίων λογικῶν; ὑγιῶν ἢ φαύλων; ὑγιῶν. τί 6 ἔνζηται; ὅτι ἐχόμεν. τί ἔν μάχεσθαι, ἢ διαφέρεισθαι;

se diceret, *Cras forsan moriturus est.* at male ominata sunt ista. mali ominis nihil est, quod munus naturale ullum designat. alioqui spicas etiam demeti infauftum fuerit.

35. Uva acerba, matura, passa; mutationes sunt omnia ista, non in id quod non est, sed in id quod nondum est.

36. *Voluntatis latro nullus est,* inquit Epictetus.

37. Artem assensum præbendi inveniendam idem monebat, & conatus ita cohibendos esse, ut cum exceptione fiant, ut societatis jus spectent, ut pro rei cujusque dignitate adhibeantur. & appetitum quidem abstinentium prorsus: aversationem vero in re nulla adhibendam esse, quæ nostri juris non sit.

38. Non est itaque, inquit, de re vulgari certamen, sed de eo, utrum insaniamus, necne.

39. Socratis dictum. *Quid vultis?* rationalium, an irrationalium animas habere? rationalium. quorumnam rationalium? sanorum an pravorum? sanorum. quare ergo non quæritis? quia jam habemus. cur ergo pugnatu & contenditis invicem?

1 Ibid. l. 3. c. 22. 2 Epicteti Enchir. c. 7. 3 Hoc est, sc. Stoicorum placitum, ὅτι πάντες οἱ μωροὶ μένονται. Cicero paradox. 4. & Laert. in Zenone. Galat. 4 Legendum cum Galatiero ἢ μὴ. 5 Ubi ista Socratis reperiuntur ignoro. nec possum certo statuere, an scriptum fuerit ὅς ὁ Σωκράτης ἔλεγε; & priora illa istud respiciat. Socrates certe in Platon. Alcibiad. 2. Πάντες ἀνὴρ φάντες ἀφρονες μένοντες, δεδωκὼς ἀνὴρ φρονέειν. Galat. 6 Legendum, τί ἔν ἐζητεῖται; ita & interpres uterque, Galat.

LIBER XII.

BIBΛION 16'.

I. Sta omnia, quæ per ambages assequi contendis, jam consequi potes, ni tibi ipse inideas. hoc autem fiet, si præteritum omne missum feceris, futurum omne providentiæ divinæ permiseris, & quod præsens est tantum ad pietatis ac justitiæ normam direxeris: ad pietatis normam, dum quicquid destinatur tibi diligis; cum & tibi hoc natura tulerit, & huic te: ad justitiæ, dum libere & sine ambage ulla quæ vera sunt proloqueris, & quæ legi contentanea ac pro rei cuiusque dignitate sunt, facis: nec impediverit te, quo minus sic te geras, aut aliena sive vitiofitas, sive opinio sive sermo, aut sensus etiam cingentis te massæ istius carneæ. viderit enim id

α'. **Π** Αὐτὸς ἐκείνα ἐφ' ἃ Διὶ περίοδος εὐχῆ ἐλθεῖν, ἥδη ἔχειν δύνασθαι, εἰὼν μὴ σαυτῷ φθονῆς. τὸ δὲ ἐστίν, εἰὼν πᾶν τὸ παρελθὼν κατὰ λίπης, καὶ τὸ μέλλον ἐπιτρέψῃς τῇ παρρησίᾳ, ἢ τὸ παρὸν μόνον ἀποδύνης πρὸς ἐπίληπτα ἢ δικαιοσύνην. ὁσιότητα μὲν, ἵνα φιλήῃς τὸ ἀπονεμόμενον· σοὶ γὰρ αὐτὸ ἡ φύσις ἔφερε, καὶ σε ἴστω δικαιοσύνην ᾗ, ἵνα ἐλευθέρως καὶ χωρὶς περιπλοκῆς λέγῃς τε ταλῆθι, καὶ πράσῃς τὰ κατὰ νόμον, καὶ καὶ ἀξίαν. μὴ ἐμποδίσῃ δὲ σε, μήτε κακία ἀλλοτρία, μήτε ὑπόληψις, μήτε φωνή, μηδὲ μὲν αἰδοῖσιν· ὥστε τετραμμένον σοὶ σαρκιδίου. ὅψεται γὰρ τὸ πύον.

I. Illa scriptura si retineatur, malim vertere concreta & coagmentata circum se carnis. Siquidem τὸ πύον grammatici volunt aliquando significare τὸ πηγνύναι. & inde Hesych. Περιτρίφεται, περιπήσσειτο. habetur illud Odyss. ε'. v. 477. ubi de nive, quæ scutis adhærebat, congelata περιτρίφεται κρύσταλλος. Sed & Iliad. ε'. v. 903. Ως δ' ἔτ' ὅτ' ἵππος γάλα λούκων ἐπερήμενος συνέπηξεν, Ὡς γὰρ εἶοι, μέλα δ' ὥκει περιτρίφεται κυθήων. Eam enim scripturam Herodianus restituit, & Eustathius approbat. Cæterum, si quis, cui περιτρίφεται istud mere poeticum videtur, περιττραμμένα potius legere voluerit, redditum malim quæ circum te mutationibus obnoxia est, carnis. ut sit τὸ τετραμμένον, τὸ ἐν ταῖς πρὸ πᾶσι συνήξει· ἢ, quod corpori cumprimis competit. Galat.

I. Legendum

πάγον. εἰάν ἔν ὅτε δήποτε πρὸς
ἐξόδῳ γῆν, πάντα τὰ ἄλλα κα-
ταλιπὼν, μόνον τὸ ἡγεμονικόν σε
καὶ τὸ ἐν σοὶ θεῖον ἡγήσης, καὶ τὸ
μὴ πώποτε αἰετὶ ζῆν Φοβηθῆς,
ἀλλὰ τίς μηδέποτε ἀρχαῶν
κατὰ φύσιν ζῆν· ἔστι ἀνδρῶν
ἀξιότιμος ὁ γεννησάντων κόσμον, καὶ
παύσει ζῆν ὡς τὸ πατρίδος,
καὶ θαυμάζων ὡς ἀπερσδόκητα
τὰ καθ' ἡμέραν γινόμενα, καὶ
κρεμάνδμος ἐκ τῶδε καὶ τῶδε.

Β. Ο θεὸς πάντα τὰ ἡγεμονι-
κά, γυμνὰ τὴν ὑλικῶν ἀγρίων καὶ
φλοιδῶν καὶ καταρμάτων ὁρᾷ.
μίνω γὰρ τῷ ἑαυτῷ νοεῶν μόνων
ἀπ' ἐξ ἑαυτοῦ εἰς ταῦτα ἐρ-
ρηκότων καὶ ἀπωχευμένων.
εἰάν ὅ καὶ σὺ τῷ ἐπίσης πεισῇ, τὸ
πολλὴν περιπατοῦν σεαυτῷ πε-
ριαίρησιν. ὁ γὰρ μὴ τὰ περικείμενα
κρεάδια ὁρῶν, ἢ πρὸς ἐσθῆτα,
καὶ οἰκίαν, καὶ δόξαν καὶ τὸ ταύτην
περιβολὴν ἐκ σκηνῆν θεώμενος,
ἀχολήσεται.

Γ. Τρία ἐστὶν ἐξ ὧν συνέστηκε,
σωμάτιον, πνευματικόν, νῦς. τέ-
των τῶν μετρίων ἴσ' ὅτι μελὴ
δὲ εἶναι, οὐκ ἐστὶ τὸ ὅ τρίτον μόνον
κυρίως εἶναι. ὁ δ' εἰάν χωρίσης
ἀπὸ σεαυτοῦ, τὰ πέντε, ἀπὸ τῆς σῆς
διαφορίας, ὅσα ἄλλα πεισῇ, ἢ
λέγασιν, ἢ ὅσα αὐτὸς ἐποίησας

id quod patitur. si igitur, cum
in exitu fere jam sis, missis cæ-
teris omnibus, id duntaxat,
quod in te principatum gerit
& divinum est, in pretio ac
honore habueris; nec hoc me-
tueris, ne vivere definas aliquan-
do, sed ne secundum naturam
vivere tandem occipias; mun-
do qui te protulit, dignum te
præstabis, definesque in patria
tua peregrinus esse, eaque quæ
quotidie eveniunt tanquam ino-
pinata admirari, & ex hac vel
illa re suspensus teneri.

2. Mentēs omnes, vās hui-
ce corporeis, & cornicibus, &
fordibus, Deus deudat intue-
tur. sola enim mente sua, illas à
sefe dimanantes, & derivatas at-
tingit. hoc idem tu si feceris, mul-
ta temet molestia liberabis. qui
enim circumjectam sibi carnem
non respexerit, ne de vestitu,
domicilio, fama, aut apparatu
instruētuque reliquo cogitando,
negotium ullum facesset si-
bi.

3. Tria sunt, ex quibus con-
stas, corpusculum, animula,
mens. horum priora duo hacten-
us sunt tua, utpote quorum
cura commissā est tibi: tertium
tantummodo proprie tuum est.
proinde si à te, hoc est, à men-
te tua sejunxeris quæcunque al-
li dicunt faciuntque; & quæcun-
que

1 Legendum transpositis vocalis καὶ μὴ τὸ π. Gatak. 2 Μήποτε legit Ga-
tal. 3 Lege διὰ. Gatak. 4 Legendum ὅτι ἄλλοι. Gatak.

θυμῶνδ' ἢ ἀθανοῦσιν, ὁ μὴ ἄ-
μα γὰρ γνώσκων ἐχούσιν, ἐδὲ
πρὸς μίαν ἡμέραν τὸ ὑπερβαίνει.
ἔτω τὰς πέλας μᾶλλον αἰδέ-
μεθα τὰ ποτε εἴη ἡμῶν φρονή-
σασθαι, ἢ ἑαυτὰς.

ε'. Πῶς ποτε πάντα καλῶς ἢ
φιλανθρώπως ἀγαθὰντες οἱ
θεοὶ, τὰ το μόνον περιεῖδον, τὸ
ὅτι τῶν ἀνθρώπων καὶ πᾶν
χρηστὰς, καὶ πλεῖστον πρὸς τὸ
θεῖον ὥσπερ συμβόλαια θεμέ-
νους, ἢ ἐπὶ πλεῖστον δ' ἔργων ἐ-
σίων ἢ ἐρεργῶν συνήθους τῷ
θεῷ γενόμενος, ἐπειδὴν ἀπὸ
δοξαίνανσι, μηκέτι αὐτοὶ γινέ-
σασθαι, ἀλλ' εἰς τὸ παντελὲς ἀ-
πεσσηκέναι; τὰ το ἢ ἔπερ καὶ
ἔτως ἔχει, εὐ ἰσθί, ὅτι εἰ [ὡς]
ἐτέρως ἔχουν ἔδει, ἐποίησαν αὐ. εἰ
γὰρ δίκαιον ἐστὶν αὐτῶν καὶ δυνατόν
καὶ εἰ κατὰ φύσιν, ἡνεγκαν αὐ
αὐτὸ ἢ φύσις. ἐκ δὲ ἴδ' μὴ ἔτως
ἔχειν, ἔπερ ἔχ' ἔτως ἔχει, πᾶ-
ς ἐξοδῶ σι τὸ μὴ δεῖν αὐτῶν
γίνεσθαι. ὅρα, γὰρ καὶ αὐτοὶ, ὅ-
τι τὰ το ὡς ἐστὶ τῶν δικαιολο-
γῆ πρὸς τὸ θεῶν. εὖ καὶ αὐτῶν δ' ἔ-
τω διελεγόμεθα ποῖς θεοῖς, εἰ
μὴ ἄριστοι καὶ δικαιοτάτοι εἰσιν. εἰ
ἢ τὰ το, ἐκ αὐτῶν τι περιεῖδον ἀδύ-
κως καὶ ἀλόγως ἡμελημένον τὸ
ἐν τῇ διακοσμήσει.

ς'. Εἴτις καὶ ὅσα δοξαζώ-
σονται, καὶ γὰρ ἡ χεῖρ ἡ ἀριστερά,

pud se cogitet menteve agitet.
quod non simul ac conceperit
proferat, ne ad dieculam qui-
dem id sustineret. ita proximos
magis, quid de nobis sentiant,
veremur, quam nos ipsos.

5. Qui fit, ut Dii, qui pul-
cre ac cum singulari erga genus
humanum amore disposuerunt
universa, hoc unum neglexe-
rint, *curare nempe*, ne homi-
nes, boni cumprimis, quique
frequentissima cum ipsis quali
commercia habuerint, atque per
opera pia sacraque munuscula
quam maxime familiares ipsis
existiterint, ubi semel defuncti
sunt, non existerent amplius,
sed omnino exstinguerentur?
hoc vero siquidem sic se habet,
pro certo scias, aliter facturos
eos fuisse, si aliter fieri oportet.
Si enim justum erat, & fieri
poterat; & si juxta naturā, id na-
tura protulisset. vel hinc ergo
quod aliter se habet, si aliter sal-
tem se habet, compertum habeas
fieri non oportuisse. vides enim,
quod in hujus rei indagazione
de jure cum Deo disceptas. non
autem de jure cum Deo discep-
taremus, nisi optimi illi ac ju-
stissimi forent. qui sunt autem
istiusmodi, nihil in mundi dis-
positione injuste atque irratio-
nabiliter neglectum insuper ha-
buissent.

6. Illis etiam affuesce, quæ fi-
eri posse desperas nam & fini-
F f itia

stra manus, cum ad alia opera per defuetudinem inepta sit, frænum quam dextra validius tenet; quia huic operi affluevit.

7. *Cogita* qualem te, tum corpore tum anima, à morte deprehendi oporteat: vitæ etiam huius brevitatem; ævi retrorsum prorsumque vastitatem immensam; materiæ denique cuiusque imbecillitatem.

8. Formas corticibus nudatas contemplare: actionum item intentiones: quid dolor; quid voluptas; quid mors; quid gloria: quis cuique molestiarum auctor: quo modo nemo ab alio quopiam impediatur: quod denique opinione constant omnia.

9. In decretorum usu, pugili, non gladiatorum similem esse te oportet. iste enim ense, quo utitur, posito, statim interficitur. ille autem manum semper præsto habet, qua vibrata duntaxat opus est.

10. Res ipsas quales sint intueri, in materiam, formam, finem dividendo.

11. Quanta est hominis potentia, in cuius situm est arbitrio, ut nihil faciat, nisi quod Deus ipse comprobaturus est, & quicquid Deus illi assignaverit, libens excipiat?

12. Quicquid naturæ consen-

πρὸς τὰ ἄλλα. Διὰ τὸ ἀνέδισεν ἀργὸς ὅσῳ, & χαλινὰ ἐρρωμένους ἐν ἡ δέξια κρατεῖ. τὰ πρὸ εἰδισται.

ζ'. Οποῖον δὲ καταληφθῆναι ἵπῳ & θανάτῳ & σώματι & ψυχῇ τ' βραχυτητα τῆ βίης, τ' ἀχάνειαν τῆ ἐπιστῶς & πρόσῳ αἰῶντος, τ' ἀδένειαν πύσης ὕλης.

η'. Γυμνὰ τ' Φλοιοῦν θεάσασθαι τὰ αἰτιώδη· τὰς ἀναφορὰς τ' πράξεων· τί πίνῃ· τί ἡδονή· τί θάνατον· τί δόξαν· τίς ὁ ἐν αὐτῷ ἀρχολίας αἶψος· πῶς ἐδεῖς ἵπῳ ἄλλῃ ἐμποδίζεσθαι ὅτι πάντα ἐπὶ ὁλῆς.

θ'. Ομοῖον δὲ εἶναι δὲ ἐν τῇ τ' δειγμάτων χρήσει, παγκρατιστῇ, ἔχει μονομάχῳ ὁ μὲν γὰρ πᾶσι φέρει, ὃ χρῆται, ὅπου τίθεται & ἀναιρεῖται· ὃ δὲ τ' χεῖρα αἰετίζει, καὶ ἐδὲν ἄλλο ἢ συσχεῖται αὐτὴν δέει.

ι'. Τοιαῦτα τὰ πράγματα ὁρᾶν, διαιρῶντα εἰς ὕλιν, αἶψιν, ἀναφορὰν.

ια'. Ἡλίκῳ ἐξέσιαν ἔχει αἰσθροπῶς, μὴ ποιεῖν ἄλλο, ἢ ὅπερ μέλλει ὁ θεὸς ἐπαγγεῖν, καὶ δέχεσθαι πᾶν ὃ αὐτῷ νέμῃ αὐτῷ ὁ θεός.

ιβ'. Τὸ ἐξῆς τῇ φύσει μήτε θεοῖς

1 Forſan [πῶς πᾶς] πῆ, vel [ὅτι πᾶς] πῆ, quia ſequitur, πῶς ἐδεῖς ὅτι ἄλλῃ ἐμποδίζεσθαι. Gatak. 2 Lege ποῖα αὐτῷ τὰ πράγματα. Gatak.

θεοῖς μεμπτέον· ἐδὲν γὰρ ἐκόν-
τες ἢ ἀκόντες ἀμαρτάνουσι· μήτε
ἀνθρώποις· ἐδὲν γὰρ οὐχὶ ἀκόν-
τες. ὥστε ἐδὲν μεμπτέον.

17. Πῶς γελοιὸν καὶ ξέ-
νῳ, ὁ θαυμάζων ὅτι ἐν τῶν ἐν
τῷ βίῳ γινομένων;

18. Ὅτι ἀνάγκη εἰμαρμέ-
νη, ἀπαράβατος τάχως, ἢ πρό-
νοια ἰλάσκει, ἢ θυρμός ἐ-
κατότητες ἀπροσάπτως. εἰ μὲν
ἀπὸ πάσης ἀνάγκης, τί ἀντι-
τείνης; εἰ δὲ πρόνοια ὑπιδέχο-
μένη τὸ ἰλάσκειν, αἴτιον αὐ-
τὴν ποίησεν ὅτι ἐκ τῆς θεᾶς βοή-
θειας. εἰ δὲ θυρμός ἀνηγεμόν-
τος, ἀτμένει, ὅτι ἐν τοιαύτῳ
τῷ κλύδωνι αὐτὸς ἔχεις ἐν στυ-
γῇ πνᾶ νῦν ἡγεμονικόν. καὶ ὅτε
ριφέρῃ σε ὁ κλύδων, παραφέρει-
τω τὸ σαρκίδιον, τὸ πνεύματιον,
τάλλα. ὅτι γὰρ νῦν ἐπὶ παροῦσι.

19. Ἡ τὸ μὲν ἔλκευεν ὥς
μέχρι σθεσθῆ. φαίνεται, καὶ τὸ αὐ-
γλὴν ἐκ δόξαλλου. ἢ ὅτι ἐν σοὶ
ἀληθὲς καὶ δικαιοσύνη, καὶ σω-
φροσύνη πᾶσα προσήσεται;

20. Ἐπὶ δὲ φαντασίαν ὡρα-
ζόντος, ὅτι ἡμαρτε· τί δαί οἶ-
δα, εἰ τὸ τοιοῦτον ἀμαρτήμα; εἰ δὲ καὶ
ἡμαρτεν; ὅτι κατέκρινεν αὐτὸς

taneum contingit, de eo nec Dii
sunt inculandi; nihil enim vel
sponte vel inviti peccant: nec
homines: nihil enim & ipsi
sponte. nulli ergo sunt inculandi.

13. Quam ridiculus & pere-
grinus est, qui quicquam eo-
rum quæ in vita hac fiunt, mi-
ratur?

14. Aut est necessitas fatalis,
& ordo inviolabilis, aut pro-
videntia placabilis, aut confu-
sio temeraria, & rectoris orba.
si necessitas inviolabilis, quor-
sum reniteris? si providentia,
quæ placari possit, auxilio divi-
no dignum te precta. si deni-
que confusio rectoris orba, sat
habe, quod in ætatu istiusmo-
di reatricem quandam intra te
mentem habes. quod si te æ-
stus corripuerit, carunculam,
aniculam, cætera alia abripiat:
mentem duntaxat ne abripiat.

15. An cum lucernæ lumen,
usquedum exstinguatur, luceat,
nec splendorem amittat suum;
tu admittiturus es, ut in te veri-
tas, justitia, temperantia ante
extinctum temet exstinguatur?

16. Ubi obrepserit tibi cogi-
tatio, peccasse aliquem, hæc tu
tibi. Unde novi, an pecca-
tum hoc sit; aut si peccavit,
an peccati ipse se reum per-
egerit?

1 Legit Gatak [x] ἀπαράβατος. 2 Forsan, ἡμαρτε τίς, ut τίς excusptoti
m nus cauto exciderit, dum in π, quod proxime sequebatur, oculum in-
tendit. Gatak 3 Scribo, ὅτι κατέκρινεν, & ad internos malæ conscientie a-
culeos refero, quibus nihil oprari posset infelicius. Seneca de ira, c. 26.
Maxima est factæ injuriæ pæna, fecisse, nec quisquam gravius afficitur, quam qui
ad supplicium penitentis trahitur. Casaub. F f a 1 Hoc

egerit? hoc enim perinde est, ac si faciem sibi dilacerasset. tum illud memineris, eum qui improbos delinquere non vult, parem esse illi, qui sicum in ficubus succum acrem gerere, & infantes vagire, & equum hincire, aliaque ejusmodi quæ necessaria sunt, nolit. quid enim fecerit, qui sic affectus fuerit? hunc tu, † si tantum posse te putas, sana.

17. Ni decorum sit, ne feceris; ni verum sit, ne dixeris. ad ista enim duo semper intentio tua tendat.

18. Considera semper, quid illud sit, quod cogitationem tuam afficit; curæque sit tibi hoc ipsum in formam, materiam, finem, & tempus, intra quod desitutum sit, distinguendo explicare.

19. Sentias tandem aliquando, aliquid esse in te præstantius ac divinius eis quæ affectus in te excitant, & quasi fidiculis quibusdam distrahunt te. quæ mihi, nunc dicas tibi, mens est? num metus? num suspicio? num libido? num aliud aliquid istiusmodi?

1. Hoc est τί ποιήσῃ. Sic Lucian. ad eum qui dixerit Prometheus es. τί γὰρ ποιήσωμι, ἐμμενέων γὰρ εἰς ἀπὲς προσέδομαι. Quid enim faciam? &c. Idemque in speculantibus. τί γὰρ ἂν πᾶσι τοῖς, ὅποτε φίλος ἀνὴρ ἐκείνοιο; quid enim faciat quis? &c. His & aliis exemplis a Galatiero adductis addas licet & illud Euripidis in Hecuba v. 614. τί γὰρ πᾶσι; i. e. inquit Schol. τί ποιήσω; ἐπεὶ δὲ ὁ ποιῶν τι, πᾶσι τρεπὼν πᾶσι, κατ' αὐτὸ τὸ ποιῶν. 2. Verit. Casaub. ac si scriberetur, ἡ ἑρμὴ σου ἀδίστατος ἐστίν. Conjicit Galat. ἡ γὰρ ἑρμὴ σου ἔστιν εἰς [αὐτὴν] πᾶσιν, conatus unus ad ista, τὸ καθήκον ἴσῃ. καὶ τὸ ἀδίστατος, ἀντιπαραστήσει. vel etiam, si ἀδίστατος illud admittendum sit, ἡ ἑρμὴ σου ἀδίστατος εἰς τὸ πᾶσι videtur. 1. ro. c. 33. 3. Ποῖον hoc à ποιῶν non ποῖον duci putat Galat. ideo que verit, quod afficit, ut l. 3. c. 11. † Si acutus & eloquens es. Casaub.

ἐαυτὸν καὶ ἄλλους ὁμοίον τῷ πᾶσι καταδρῦπτειν τὸ ἐαυτὸν ὅψιν. ὅτι ὁ μὴ θέλων τὸ φαῖλον ἀμαρτάνειν, ὁμοίος τῷ μὴ θέλοντι τὸ συνελθόντων ἐν τοῖς σύκοις φέρειν, καὶ τὰ βρέφη κλαυθμυρίζεσθαι, ἢ τὸ ἵππων χρεμετίζειν, καὶ ὅσα ἄλλα ἀναγκαῖα. 1. πᾶσι παύθη τὸ ἔχειν τὰς ταυτῶν, καὶ ἐν γὰρ ὅσοις ἐστὶ ταύτην θεράπευσον. 15. Εἰ μὴ καθήκει, μὴ πράξις· εἰ μὴ ἀληθές ἐστι, μὴ ἐκπῆξ. 2. ἡ γὰρ ὁρμή σου ἐστίν.

17. Εἰς τὸ πᾶν αἰεὶ ὁρᾶν, τί ἐστιν αὐτὸ ἐκείνο τὸ τὸ φαντασθῶσι 3. ποῖον, ἢ ἀναπύσσειν διατρέχοντα, εἰς τὸ αἵπτον, εἰς τὸ ὑλικόν, εἰς τὸ ἀναφορῶν, εἰς τὸ χρονον, ἐν τῷ πεπαισθῶν αὐτὸ δέσσει.

18. Αἰδῶς ποτε, ὅτι κρεῖττον ἢ καὶ δαμνυνώτερον ἔχεις ἐν σαυτῷ τῶν πᾶσι ποῖον τῶν πᾶσι κατὰ πᾶσι τῶν νόρμων ἐστίν. 19. τί με νῦν ἐστίν ἡ δόξα; καὶ μὴ φόβος; καὶ μὴ ὑποψία; καὶ μὴ θυμία; καὶ μὴ ἄλλο τι τοῖς πᾶσι καὶ πᾶσι.

1. Πᾶσι.

κ'. Πρώτον, τὸ μὴ εἰκῇ, μὴ-
δὲ ἀνευ ἀναφορᾶς. δεύτερον, τὸ
μὴ ἐπ' ἄλλῳ π, ἢ ἐπὶ τὸ κοινῶν-
κὸν τέλος τὴν ἀναγωγὴν ποιεῖν.

κα'. Οἱ μετ' ἑ πολὺ, ἔδεις
ἔδαμ' ἔση, ἔδ' ἑ τέτων π' αὖν
βλέπεις, ἔδ' ἑ τέτων π' ἑ νῦν
βιόντων. πάντα γὰρ μεταβάλλειν
καὶ τρεπεῖσθαι καὶ φθίρεισθαι
πεφυκεν, ἵνα ἔπερ' ἐφεξῆς γί-
νηται.

κβ'. Οἱ πάντα ἢ ὑπόλη-
ψις· ἢ αὐτὴ ἐπὶ σι. ἄρεν ἔν,
ὅτε θέλεις, τὴν ὑπόληψιν, ἢ
ὡσπερ κάμψαντι τὴν ἀκραν
γαλήνην, σθεθερὰ πίντι, ἢ κελ-
πῶ ἀκύμων.

κγ'. Μία ἢ ἡσθεν' ἐνέργεια κα-
τὰ καιρὸν παυσιμένη, ἔδ' ἑν κα-
κὸν πάσχι, καθὸ πέπτει. ἔδ' ἑ οὐ
πράξας τὴν πράξιν αὐτὴν, καὶ
αὐτὸ ἔδο, καθὸ οὐ πέπτει. κακὸν
π' πέπτειν. ὁμοίως ἂν τὸ οὐ πα-
σῶν τ' πράξεων σύστημα, ὅπερ
ἔστιν ὁ βίος, ἔαν' ἐν καιρῷ παύσῃ,
ἔδ' ἑν κακὸν πάσχι καὶ αὐτὸ τ' ἔ-
δο, καθὸ οὐ πέπτει. ἔδ' ἑ οὐ κατὰ
παύσας ἐν καιρῷ τ' εἰρμὸν ἔδοτον,
κακῶς διετέθη. τ' ἢ καιρὸν, ἢ τ'
ἄρεν δίδωσιν ἢ φύσις, ποτὲ μὲν ἢ
ἢ ἰδίᾳ, ὅταν ἐν γῆρᾳ, πάντως ἢ ἢ

20. Primo vide nequid teme-
re, aut abique certo aliquo fi-
ne. secundo, ne ad ullum alium
finem, quam qui societati con-
ducatur, referatur.

21. Cogita tecum, brevi fore,
ut nec imple ullus usquam futu-
rus sis, nec quicquam eorum
quæ vides, nec horum quis-
quam qui nunc vivunt. omnia
enim mutare ac verti & interi-
re nata sunt, ut nova alia serie
perpetua producantur.

22. Omnia in opinione sita
sunt: & hæc ipsa in te. quan-
docunque ergo volueris, opi-
nionem tolle, & sicut promon-
torium præterveto tranquillitas,
sic stabilia tibi futura sunt
omnia, & sinus æstu immunis.

23. Operatio unaquæque, quæ
tempore suo desinit, nihil inde
mali patitur, quia desinit; nec
auctori ejus, cessationis hujus
ratione, mali quicquam contin-
git. pari ergo modo actionum
omnium complexio, quæ vita
dicitur, si tempore suo defuerit,
nihil inde quicquam mali pa-
titur, quia desinit: nec qui tem-
pore opportuna seriem hanc
terminavit, male ideo afficitur.
tempus autem & terminum assi-
gnat natura: eaque quandoque
peculiaris, ut in senectute sit;

semper

1. Ακραν sive ἀκρωτήριον κάμπτειν, promontorium prætervelli. nos dicimus
to double the cape. Solent autem prominentia loca istiusmodi plus aliis esse
undis infesta, ventis expolia, protellis obnoxia, eoque nomine magis
periculosa: unde proverbium de Μάλει, sive Μαλειῷ Laconico promonto-
ριο. Μαλειὸν δὲ κάμψας ἱππλῆς τὰς οὐρανὸν κατακτά.

1. Similis

semper vero communis; cujus partibus assidue mutantibus novus perpetuo vegetusque mundus permanet universus. bonum autem semper ac tempestivum est, quod universo conducit. proinde vitæ cessatio non est malum cuiquam, quia nec inhonestum: siquidem nec optionis sit nostræ, nec communitatis legibus adverfetur. imo bonum est; siquidem universo tempestivum, eidemque conducens & congruum. ita numine divino fertur, qui eadem, qua Deus, via fertur, menteque sua ad eadem fertur.

24. Tria hæc in promptu habenda sunt. in eis quæ agis, nequid frustra, aut secus fiat, quam jus ipsum fecisset. in eis vero quæ extrinsecus eveniunt, vel forte fortuna quodq; vel providentia obvenire. atqui nec de fortuna conquerendum est, nec providentia inculanda. secundum, qualenam unumquodque sit à satione usque ad animationem, ab animatione usque ad animam emissam. item ex quibus constatur, & in quamnam resolvitur. tertium, si in sublime subvectus res humanas

τῶ ὅλων· ἥς τῶ μερῶν μεταβαλλόντων, νεαρὸς αἰεὶ ἐκ ἀκμαῖος ὁ Σύμπας κόσμος διαμένει. καλὸν δὲ αἰεὶ πᾶν ἐὼς ὡραῖον τὸ συμφέρον τῶ ὅλων· ἢ ἐν κατὰ πάσας & εἰς, ἐκάστῳ & κακὸν μὲν ἐπὶ ἐδὲ αἰσχρόν· ἐπὶ τῷ ἀποσφαίροντι, καὶ τῷ ἀκρινώοντι. ἀγαθὸν ὅτι, ἐπὶ τῶ ὅλῳ καίριον ἢ συμφέρον, καὶ συμφερόμενον. & τῷ γὰρ ἐ θεοφόρητον, ὁ φερόμενος κατὰ ταῦτά θεῶν, καὶ ἐπὶ ταῦτά τῇ γνώμῃ φερόμενος.

καὶ. Τρία ταῦτα δεῖ πρόχειρα ἔχειν. ὅτι μὲν ὧν ποιεῖς, ἐμὴ τε εἰκὴ μὴ δὲ ἄλλως ἢ ὡς αὐτὴ δίκη αὐτῇ ἐνέργησεν. ὅτι ὅτι ἐξῶθεν συμβαίνοντων, ὅτι ἡ κατὰ ἑπιτυχίαν, ἢ κατὰ πρόνοιαν· ἔτε ὅτι τῇ ἑπιτυχίᾳ μεμπύων, ἔτε ὅτι ἡ πρόνοια ἐγκλητεῖ. δεύτερον, τὸ ὅποιον ἐκαστον ἀπὸ ἐπιμελείας μέχρι ψυχώσεως καὶ ἀπὸ ψυχώσεως μέχρι & τὴν ψυχὴν ἀποδέναι. καὶ ἐξ ὧν ἡ σύγκρισις, καὶ εἰς οἷα ἡ λύσις. τρίτον, εἰ ἀνω μετέωρος ἐξ ἀρθεῖς κατεσκέψαιο τὰ ἀνθρώπων.

1 Similis fere locutio l. 3. 4. συμφέρεται, καὶ συμφέρεται, ubi vide. putat autem Casaub. συμφερόμενος esse id, quod à Deo, vel fato longa causarum serie ab initio constitutum est. 2 Επιμελείας, omnino legendum censeo. vel, si cui id minus arridet ἀπειρήματος quod propius accedit ad scripturam priorem, & apud Nicandrum reperitur (si pro semine sumi, quod quidam censent, competum haberetur) vel σποροδύματος etiam, live ἀπειρήματος, ut τῇ ψυχῇ respondeat ἡ σπερματική. Galak.

ἀνθρώπων, καὶ τὴν πολυτροπίαν
ὅση κατανοήσῃς· στυγίων ἅμα,
καὶ ὅσην τὸ πτωχικὸν, ἢ ἐναερίων
καὶ ἐναεθέρων· ² [καὶ] ὅπῃ ὁ-
σακίς ἀν' ἐξαρτήης, ταῦτα ὁ-
ψῇ, τὸ ὁμοειδές, τὸ ὀλιγο-
χρόνιον. ὅπῃ τῆς τοῦ, ὁ τύ-
φος.

καὶ. Βάλε' ἐξω τὴν ὑπόληψιν,
σέσωσται. τίς ἐν ὁ καλύων ἐκ-
βάλλειν;

καὶ. Ὅταν δυσφορῇς ὅπῃ πνι,
ἐπελάθῃς τῆς, ὅπῃ πάντα κατὰ
τὴν τῶν ὅλων φύσιν γίνεται. καὶ
τῆς, ὅπῃ τὸ ἀμαρτανόμῃον ἀλ-
λότριον. Ἐπὶ τῆς τοῦ, ὅπῃ
πάν τὸ γινόμενον ἔστω ἀπὸ ἐγί-
νετο, Ἐγνήσεται, καὶ νῦν παντα-
χῶς γίνεται. τῆς, ὅση ἡ συγγένεια
ἀνθρώπων πρὸς πάν τὸ ἀνθρώ-
πων γένος· καὶ αἱματις ἢ σπερ-
ματις, ἀλλὰ νῦν κωνανία. ἐπε-
λάθῃς δὲ καὶ τῆς, ὅπῃ ὁ ἐκάς· καὶ νῦν
θεός, καὶ ἐκείθεν ἐρρύκει. Ἰδὲ, ὅπῃ ὁ
δὲν ἰδίον ἐδένος· ἀλλὰ καὶ τὸ πε-
νίοις, Ἐπὶ τῶν σωματιῶν, καὶ αὐτὸ τὸ
ψυχάρικον ἐκείθεν ἐλήλυθεν. τῆς,
ὅπῃ παρὰ τὴν ὑπόληψιν. Ἰδὲ, ὅπῃ τὸ
παρὸν μόνον ἐκαστος ζῇ, Ἐπὶ τῆς τοῦ
ἀποβάλλει.

despiceres, ubi varietatem earum
quanta esset perspexisses, simul-
que uno conspectu comprehen-
deres, quantum undiquaq; aërio-
rum & ætheriorum sedes suas ha-
beat, quod quotiescunque subve-
ctus esses, eadem semper occur-
rerent. ejusdem enim generis sunt
omnia, & ævi brevis. & de his
tamen insolescimus.

25. Opinionem ejice; sal-
vus es. ejicere autem ecquis im-
pediat?

26. Quando moleste fers quic-
quam; oblitus es, omnia secun-
dum universi naturam fieri. i-
tem peccatum alterius nihil ad
te. adhæc, quicquid fit, ita sem-
per factum, semperque futurum,
& nunc etiam ubique fieri. por-
ro, quæ homini cuivis cum toto
genere humano intercedat cog-
natio. neque enim tam sangui-
nis aut seminis, quam mentis
existit communio. oblitus es,
& mentem cujusque Deum esse,
& divinitus defluxisse. & nihil
esse cujusquam proprium; sed
& filiolum, & corpusculum, &
animulam ipsam inde prodiisse.
sed &, opinione constare cun-
cta. & quod tempus denique
præsens tantum cuique & vi-
vitur & amittitur.

27. Eos

1. Universas mundi totius regiones, ætheriam, æriam, aquatilem, terro-
stem incolis suis refertas censabant cum Stoici, tum & Platonici. Alcimus de
doctrina. Platon. Εἰσι δὲ αἱ τοὶ δαίμονες, καὶ καλοῖσιν αὐτοὺς γενετὰς θεοὺς, καὶ ἐ-
κείθεν τοῖς τοῖς. οἱ μὲν ὁρατοὶ, οἱ δὲ ἀόρατοι, ἐν τῇ ἀστέρι καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι. &c. &
Porphyr. de abstinent. l. 3. Ζῶα λογικὰ distribuit in quatuor classes, ἐναεθέρια,
ἐναερίαι, ἐνυδρὰ ἐπίγνια. Gatak. 2. Καὶ istud παρέλκει, & inducendum vi-
detur. nam ὅτι ad τρίτον refertur. Gatak. 3. Vide l. 2. 14.

1. Q. Fa-

27. Eos apud te crebro recolas, qui de re aliqua vehementer indignati fuerint, qui vel in summa gloria, vel in insigni miseria, inimicitia, fortuna qualibet exstiteret. tum sciscitare, *ubi ista nunc sunt omnia?* fumus utiq; sunt, & cinis & fabula, vel ne fabula quidem. succurrat tibi simul & quicquid est ejusmodi, quale est Fabius Catulinus in agro, Lucius Lupus & Stertinus Bais, Tiberius Capreis, & Velius Rufus; omnisque omnino cum existimatione in re ulla eminentia. quamque vile sit omne in quod studium tantopere impenditur. quantoque sit Philosophiæ magis consentaneum in oblata sibi materia iustum,

καὶ συνεχῶς ἀναπολεῖν, ἵνα ἐπὶ τινὶ λίαν ἀγανακτήσωντας, τὰς ἐν μεγίσταις δόξαις, ἢ συμφοραῖς, ἢ ἐχθραῖς, ἢ ὁποιασέν τυχαις ἀκμασύντας. εἴτα ἐφίστανειν, πᾶν νῦν πάντα ἐκεῖνα, καπνὸς, καὶ ἀσπὶς, καὶ μῦθος, ἢ ἔδὲ μῦθος. τι μὲν προσιπτεῖται ὃ ἔστι τὸ ποιεῖν πᾶν, οἶον, ἢ φάσι. Κατὰ μὲν δὲ ἐπ' ἀγρῶν, ὡς Ἀέτιος Ἀπὸ τοῦ Σπερτίου ἐν Βαίαις, καὶ Τιβέριος ἐν Καπρείαις, καὶ Οὐλίλιος Ράφος, καὶ ὅλως ἢ πρὸς ὅπῃ μετ' οἰήσας Διὰφορά, καὶ ὡς εὐτελὲς πᾶν τὸ καλεῖσθαι ἰσθμὸν. καὶ ὅσα φιλοσοφῶντες, τὸ ὅτι τῆς δούσεως ὕλης ἐσάντι

1. 2. Fabius Catullinus sub Adriano Consul reperitur in Fastis ad annum U. C. 883. quanquam in Græcis à Scaligero editis, non Κατὰ μὲν sed Κατὰ μὲν 15 dicitur. Gatak. 2. Lucius Lupus Xyl. & Cas. ut sit legendum Λέκκι. Xyl. Lucius Lupus in hortis obiit. ἐν κήποις. at Cas. Lucius Lupus & Stertinus Bais. nec necessarium est istuc illud, obiit. Caterum lectionem receptam adferit Isa. Cas. ad Spartiani Hadriani. (ubi mentio Lusii ejusdem Senatus jussu, vel Hadriani etiam, ut Dio vult, in itinere occisi) sed ita, ut de Lusio Lupo isto parum sibi liquere profiteatur. Gatak. 3. Stertini, qui per Tiberii tempora sub Germanico copias duxit, meminit Tacitus annal. lib. 2. verum utrum is sit quem Marcus velit, aut quid is Bais, mihi plane incompertum. Stertinus item Philosophus Stoicus sub Augusto floruit. meminit hujus Flaccus l. 2. epist. 12. — an Stertini deliræ acumen. & serm. lib. 2. sat. 3. sapientum ostentum, ludibundus appellat. verum nec istum istuc designatum crediderim. Gatak. 4. Καπρείαις potius Capreis. Caprea insula, primum millium freto ab extremitate Sirentini promontorii disjuncta. Tacit. Annal. lib. 4. Tiberii principis arce nobilis; Plin. hist. nat. lib. 3. c. 6. qui eo secesserat, quo libidinibus suis indulgeret liberius. unde & palam ac vulgo ab insula illius nomine Capreius dicebatur. Sueton. l. 3. c. 42, 43. ita enim malim, quam Caprinum, vel Caprimonium, quorum alterum saltem pro Caprineo repositum vult Cas. sub. Gatak. 5. Ρῦς Helvii, qui miles gregarius cum esset, coronam civicam sub Tiberio meruit, meminit Tacit. Annal. lib. 3. Vettii etiam Rufi, qui sub Marco ad annum U. C. 931. consulatum gessit, Fasti meminerunt. Verum Velius Rufus iste quis existat, mihi nondum occurrit. Sed nec locus satis integer videtur, cum nec ubi Stertinus aut Rufus iste egerint, quod in reliquis discrete expressum est, quicquam dicitur. Gatak.

ἐαυτὴν δίκαιον, σώφρονα, θεοῖς
ἐπιμόνον ἀφελῶς παρέχην. ὁ γὰρ
ἵππο ἀτυφία τύφος τυφόμε-
νος, πάλην χαλεπώτατος.

κη'. Πρὸς τὰς ὀπιζήτηνας,
πῶς γὰρ ἰδὼν τὰς θεάς, ἢ πῶθεν
καί εληφῶς ὅτι εἰσιν, ἔτω σέ-
βεις; πρῶτον μὲν ἔσ' ὅψαι ὁ-
ρατοί εἰσιν. ἔπειτα μὲντοι εἶδε ἦν
ψυχὴν τὴν ἐμαυτῆς εἶδρακα, καὶ
ὁμῶς πῶς. ἔτῳς ἔν καὶ ἴδ' εἰς θεάς,
εἰς ὧν τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἐκά-
στοτε περῶμαι, ἐκ τῶτων ὅτι τέ
εἰσι καταλαμβάνω, ἔσ' αἰδέμα.

κθ'. Σωτηρία βίβι, ἕκαστον δι'
ὅλα αὐτὸ τί εἰν ὁρᾶν, τί μὲν αὐ-
τῆς τὸ ὑλικόν, τί δ' αὖ τὸ αἰπῶ-
δες* εἰς ὅλης τῆς ψυχῆς τὰ δι-
καια πιεῖν, καὶ τελεθῆ λέγειν* τί
λοιπὸν ἢ ἀπολαύειν τῆς ζῆν, συν-
άπλοισι ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ ἀγα-
θόν, ὥστε μηδὲ τὸ βραχύτατον
ἀξίωμα ἀπολαύειν;

λ'. Ἐν φῶς ἡλίου, καὶ ἐν διείρ-
γηται τοῖς τοῖς, ὅρεσιν, ἄλλοις
μυρίοις. ἑκατὶ ἐστὶ κωνή, καὶ
διείρηται ἰδίως ποῖσι σώ-
μασι μυρίοις. μία ψυχὴ, καὶ ἐν

temperantem, Deis obsequen-
tem se simpliciter præstare. fas-
tus dein de fastus contemptu
inflatus omnium est maxime in-
tolerabilis.

28. Interrogantibus, ubi Deos
conspicatus, aut unde esse com-
pertum habens, hos ita vene-
raris, *responsum sit*: Primo etiam
visu percipi possunt. deinde, ani-
mam meam, cum nullus unquam
viderim, (in honore tamen ha-
beo. pari igitur ratione & Deos,
cum eorum potentiam jugiter
experiar, propterea & esse com-
pertum habeo & veneror.

29. In hoc vitæ solus sita est,
ut unumquodque quid sit in u-
niversum discernas; quidq; ma-
teriæ, quid formæ habeat. at-
que ex animo toto iusta fa-
cias, & vera dicas. quid enim
supereit, nisi vita frui, bonum
bono ita adnectendo, ut ne mi-
nimum quidem intervallum bo-
no vacuum relinquatur?

30. Unum solis est lumen,
licet parietibus, montibus, aliis
innumerabilibus dispescatur. una
materia communis, etiamsi cor-
poribus peculiaribus affectioni-
bus distinctis innumerabilibus
dispescatur. una anima, etiamsi
naturis

1 ἵππο ἀτυφίας, vel potius ἐπὶ ἀτυφίας emendat Gatak. 2 Dii nimirum
Stoicorum sunt visui etiam corporeo obvii. Siquidem mundum ipsum pro
Deo habebant. vide ad l. 4. 23. corpora cælestia etiam in Deorum numero po-
nebant. vide ad l. 9. 35. Gatak. 3 Id agit ut Proximi dilectionem ita natu-
ræ consentaneam ostendat, ut Appetitus quo in illam Anima fertur Ra-
tionalis, maior sit, & vehementior, quam cui Impetum possis compescere,
nisi & ingenio tuo vim simul interas, & cum Natura bellum geras. De-
cier. 4 Ad mentem Stoicorum, vide supra l. 4. 40. & alibi.

naturis innumerabilibus, & circumscriptionibus peculiaribus dispescatur. una anima rationalis, etiam si dirimi videatur. aliae ergo rerum dictarum particulae, formae nempe & materiae sensus expertes, necessitudinis vinculo non connectuntur sibi invicem. & ista tamen mens universi continet, & facultas illa, cujus vi eodem loci feruntur. intellectus vero adversus contribulem suum peculiariter afficitur, eidemque confociatur, nec potest communionis appetitus prorsus revelli.

31. Quid expetis? num existere? num sentire, movere, crescere, denasci? an rursus voce uti, cogitare? ecquid horum tibi desideratu dignum videtur? si ergo contemptu digna satis ista videntur omnia, ad illud perge,

Φύσσει διείρηται μυρίας, καὶ ἰδίαις περιγραφαῖς. μία νοερὰ ψυχὴ, καὶ διακεκρίσται δοκῇ. τὰ μὲν ἐν ἄλλοις μέρη τῶν εἰρημῶν, οἷον ἡ πνεύματος ἢ ὑποκείμενα, ἀναίδηλα ἢ ἀνοικείωτα ἀλλήλοις· καὶ τοὶ καὶ κείνα ἔχοντες τὸν νοῦν σπασίμεν καὶ τὸ ἔπειτα αὐτὰ βροῦν. ἡ δὲ ἰδίως ἐπὶ τὸ ὁμόφυλον γίνεσθαι, σπασίμεν, καὶ οὐ διείρηται τὸ κοινῶνικόν πάθος.

λα'. Τί ὁπρὶς ἔστι; ἡ δὲ γίνεσθαι; ἀλλὰ τὸ αἰσθάνεσθαι; τὸ ὁρμᾶν; τὸ αὐξεῖσθαι; ἡ δὲ γενεὴ αὐτοῦ; τὸ φωνῇ χρῆσθαι; τὸ δὲ γινώσκουσιν; τί τῶν πᾶν σι ἄξιον δοκεῖ; εἰ ἡ ἑκάστη εὖ καταφρόνηται, πᾶσι ἐπὶ πλοταῖον,

Ab interpunctione locum laborare opinor; & post ἀναίδητα collocandam distinctionem, ut series dictionis sic procedat; reliquae dictarum rerum partes, formae sc. & materiae sensus expertes, sunt etiam a necessitudine mutua alienae. Spiritus hic pro forma; sic l. 9. 36. ἡ ὑποκείμενη ὕλη & τὸ πνεύματι Marco ἀντιδιαφένται. Gatak. 2 Lego κακείνα τὸ νοῦν συνέχει, & τὸ ἐπὶ τὰ αὐτὰ βροῦν. Et tamen ista etiam (licet sensus & rationis experta) mens (universi sc.) continet, & facultas interior, five forma illa, cujus vi eodem loci feruntur. τὸ νοῦν autem αὐτὸ τῷ νοῦ, mens, anima mundi, i. e. Deus de quo l. 10. 1. συνέχει πάντα. Cicero de nat. Deor. l. 2. Natura est, quae continet mundum omnem, atque ea quidem non sine sensu & ratione. & rursus: Mundum & ejus partes natura sentiente teneri, in qua ratio perfecta insit. quam vim animum esse dicunt mundi. eandemque esse mentem sapientiamque divinam. Habes hic aperte Marci τὸ νοῦν. Idem de divin. l. 2. Totam mundi hujus molem, inquit, mens divina continet, ut anima corpus. Gatak. 3 Homo magis ad sibi congenere fertur, tum quia liberam habet electionem, tum qui τὸ νοῦν illud peculiariter in homine operationem exercet, exleritque. Laert. in Zenon. Eis ἄπαν τὸ κοινὸν μέρος δοκεῖ ὁ νοῦς, καθότι ἐφ' ἡμῶν ἡ ψυχὴ. ἀλλὰ καὶ ἡ δὲ αὐτὴν καὶ τὸν νοῦν, οἷον αὐτὴν δὲ ἡ ψυχή. &c. Gatak. 4 Cum quid hic tibi velit λέγειν αὐτὸς non assequitur Casaub. scripsisse Antoninum putat τὸ λεγόντως Sermocinari, consabulari, & quod sequitur τὸ φωνῇ χρῆσθαι ut merum hujus glossema expungendum censet.

λοῦταῖον, τὸ ἔπεισται τῷ λόγῳ
καὶ τῷ θεῷ. ἀλλὰ μέχεται τῷ
πικρῶν ταῦτα, τὸ ἀχθεῖσθαι, ἢ
διὰ τὴ περὶ θνήσκειν ἐκρήσεται
πρὸς αὐτῶν.

λβ'. Πόσον μέρος τῆ ἀπεί-
ρου καὶ ἀχανὲς αἰῶντος ὀπίμ-
μερίσται ἐκείσῳ; τάχιστα γὰρ ἐν-
ναφανίσει τῷ αἰδίῳ. πόσον ἢ
τῆς ὅλης ὑσίας; πόσον ἢ τῆς
ὅλης ψυχῆς; ἐν πόσῳ ἢ βα-
λαρίῳ τῆς ὅλης γῆς ἐρπεις;
πάντα ταῦτα ἐνθυμέμεν, καὶ
μηδὲν μέρος φαντάζει, ἢ τὸ ὡς
μὴν ἢ σὴ φύσις ἀγει, ποιεῖν,
πάσχειν δὲ, ὡς ἡ κοινὴ φύσις
φέρει.

λγ'. Πῶς ἐαυτῷ χρητὴ τὸ ἡγε-
μονικόν. ἐν γὰρ ταῖς τοῦ πᾶν ἐπι-
ταῖς ἢ λοιπὰ, εἰ παρῳαίρετά ἐστιν, ἢ
ἀπαρῳαίρετα, νεκρὰ καὶ καπνός.

λδ'. Πρὸς θανάτου κατε-
φρόνησιν ἐρεπτικώτατον, ὅτι καὶ
οἱ τινὲς ἡδονῶν ἀρετῶν ἐπὶ τὸν
πόνον κακὸν κρίνοντες, ὁμῶς ἴσ-
τε κατεφρόνησαν.

λε'. Ὁ φεῦκαιρον μόνον ἀρε-
τῶν, καὶ ὅτι τὸ πλείους κατὰ λό-
γον ὁρῶν πράξεις ἀποδιδῶναι τῷ

quod ultimum restat, Deo nem-
pe ac rationi obsequi, atqui in-
stituto huic repugnat, si quis æ-
gre ferat, quod istis morte pri-
vandus sit.

32. Quantula pars infiniti ac
immenſi ævi unicuique assigna-
tur? ab interminato enim quam
celerrime absorbetur. quantula
item totius materiæ? quantu-
lam & animæ universæ? in
quantula etiam telluris totius
glebula repis? hæc omnia cum
cogitaveris, nihil magnam re-
puta, hoc solo excepto, ut ea
facias ad quæ natura tua te du-
cit, ea sustineas quæ natura com-
munis infert.

33. Vide, quo modo se mens
utatur tua. in hoc enim sunt
omnia. reliqua, sive arbitrii tui
sunt, sive non sunt, cadavera
sunt & fumus.

34. Nihil magis ad mortem
contemnendam incitaverit, quā
si confideres, etiam eos qui vo-
luptatem in bonis, dolorem in
malis habent, eam tamen con-
templisse.

35. Cui illud tantummodo
quod tempestivum est, bonum
habetur; nec interesse putat, plu-
res an pauciores rationi rectæ
contentaneas

1 Legendum εἰ διὰ τῆς, ut sensus exigit. Gatak. 2 Epicureos notat, qui
summum bonum etiam si in voluptate, summum malum in dolore consti-
tuerant, mortis tamen contemptum profitebantur, & prædicabant. vid. E-
picteti epistolam ad Menæceum Laert. l. 10. Μηδὲν πρὸς ἡμᾶς εἶναι τὸν θάνατον.
ἐπεὶ πᾶν ἀγαθὸν καὶ κακὸν ἐν αἰσθήσει. εἰρήνης δὲ ἐστὶν αἰσθητικὸς ὁ θάνατος. &c. &
Lucr. l. 3. Nil igitur mors est, ad nos neque pertinet hilum. Gatak.

consentaneas actiones ediderit, mundumque longiori an breviori temporis spatio contemplatus sit; huic nec mors formidabilis esse poterit.

36. In hac magna civitate versatus es homo: quid tua refert, si quinque duntaxat annos? etenim quod secundum leges fit, id omnibus æquale est. ecquid igitur grave pateris, si te non tyrannus, nec iudex iniquus, sed natura quæ induxit, emittat? perinde ac si histrionem prætor qui conduxerat, ex scena dimitteret. sed actus fabulæ quinque nondum absolvi. recte dicis. cæterum in vita etiam tres actus fabulam integram faciunt. terminat enim hanc, qui ejusdem olim componendæ cum fuerit, nunc & dissolvendæ auctor est. neutrum autem horum à te est. discede ergo propitius. nam & qui te dimittit, propitius est.

ὀλιγοτέρας ἐν ἴσῳ ἐστὶ, ἢ τὸν κόσμον θεωρήσας παλαιόν, ἢ ἐλάσσονι χρόνῳ & Διὰ Φέρεθ, τὰ τῶν ἐδὲ ὁ θάνατος φοβερόν.

λς'. Ἀνθρώπε, ἐπολιτεύσω ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ πόλει* τί σοι Διὰ Φέρεθ εἰ πέντε ἔτεσι; ἢ τὸ γὰρ κατὰ τὰς νόμους, ἴσον ἐκάσῳ. τί δὲ δεινόν, εἰ τῆς πόλεως διποπέμπῃ σε ὁ τύραννος, ἐδὲ δικαστὴς ἀδικῇ, ἀλλ' ἡ φύσις, εἰσὶν ἀγῶνι; οἷον εἰ κωμῶδον ἀπολύει τῆς σκηνῆς ὁ παραλαβὼν στρατηγός. ἀλλ' οὐκ εἶπον τὰ πέντε μέρη, ἀλλὰ τὰ τρία. καλῶς εἶπας. ἐν μὲν τοι τῷ βίῳ τὰ τρεῖς ὅλον τὸ δράμα ἐστὶ. τὸ γὰρ τέλειον ἐκείνος ὀρίσκει ὁ τότε μὲν ἡς συγκρίσεως, νῦν δὲ τῆς διαλύσεως αἰὶνῶς* σὺ δ' ἂν ἀναίπῃ ἀμφοτέρων ἀπὸ τοῦ ἐν ἡλικίας. ἢ γὰρ ὁ διπολύων ἡλικίας.

I Vide l. 7, 31. & l. 8, 5, 6. & l. 10, 6:

Finis duodecim librorum Antonini.

Τέλος τῶν τῷ Αὐτανίνῳ βιβλίων.

Ἀλιανὸς πρὸς τὸ κοινὸν τῆς
Ἀσίας ὑποτιλὴ περὶ τῆς
καθ' ἡμᾶς λόγου.

*Epistola Antonini ad com-
mune Asiæ de religione
nostra.*

Ἰστοκράτωρ Καῖσαρ
Μάρκος Αυρήλιος Αν-
τωνίνος Σεβαστὸς, Αρ-
μένιος, Αρχιερεὺς μέγιστος, Δη-
μαρχικῆς ἐξουσίας τὸ πέμπτον
ἐ δέκατον, Ἰτατὸς τὸ τρίτον, τῶ
κρινῶ τῆς Ἀσίας χαίρειν. Ε-
γὼ μὲν οἶδα ὅτι καὶ πῶς θεοῖς ἐ-
πιμελὲς ἐστὶ, μὴ λαιθάνειν τὰς
ποιήσας, πολὺ γὰρ μᾶλλον ἐκεί-
νοι κολάσσειεν ἂν τὰς μὴ βελο-
μένους αὐτὰς περισκυνεῖν, ἢ ὑ-
μεῖς· ὅς ἐς ταραχὴν ἐμβάλλε-
τε, βεβαιῶντες τὴν γνώμην αὐτῶν
ἥν περ ἔχουσιν, ὡς ἀθεῶν κατηγο-
ρεῖντες. εἴη δ' ἂν καὶ κείνοις αἰ-
ρετὸν τὸ δοκεῖν κατηγορευμένοις
τεθνάναι μᾶλλον, ἢ ζῆν, ὑπὲρ τῆς
οἰκείας θεᾶς, ὅθεν καὶ νικᾶσι, περιέ-
μενοι τὰς ἐαυτῶν ψυχὰς, ἥ περ πειθόμενοι οἷς ἀξιοῦτε πράττειν
αὐτὰς. ὧς δὲ τῶν σεισμῶν τῶν γενομένων, καὶ γινομένων,

Imperator Cæsar M. Aure-
lius Antoninus Aug. Arme-
nicus, Pontifex Maximus,
Tribunicia potestatis xv. Consul
III. Communi Asiæ S. Equidem
scio Diis ipsis curæ esse, ne hu-
jusmodi homines lateant. Multo
enim magis illis convenit punire
eos qui colere ipsos recusant,
quam vobis : qui eorum, adver-
sus quos tumultuamini, senten-
tiam ac propositum amplius con-
firmatis, dum eos accusatis tan-
quam impios. illis autem longe
optabilius fuerit, ut in jus vocati
mortem oppetere videantur pro
Deo suo, quam ut incolumes re-
maneant. Ita victores evadunt,
animas suas potius projicientes,
quam ut ea facere quæ vos ju-
betis, in animum suum inducant.
Ceterum de terræ motibus qui
vel facti sunt vel etiamnum fiunt,
non

1 Desumpta est hæc epistola ex Eusebii Histor. Eccles. l. 4. c. 13. Exstat
& apud Justinum Martyr. in calce Apologetici, verbis licet non plane iisdem.
Hanc Antonino Pio ab Eusebio tributam Marco nostro asserit Valeſius in not. ad
locum. 2 Ita Cicero Commune Milyadum & Commune totius Siciliæ in Verri-
nis dixit. Porro cum κοινὸν Ἀσίας dicitur, subaudiendum est συνέδριον. Ha-
bebant enim Aliani commune Concilium totius gentis, quo singulæ civi-
tates Legatos seu syndecos mittebant, ut docet Aristid. in 4. orat. Sacri. Va-
leſius.

non absurdum videtur vos com-
monere, qui & animos abjici-
tis quoties hujusmodi casus con-
tingunt, & vestra cum illorum
institutis comparatis. Atqui il-
li quidem majorem tunc fidu-
ciam in Deo collocant: vos
vero per omne illud tempus
quod præ imperitia labi mihi vi-
demini, Deos negligitis: & tum
alias cæremonias insuper habetis,
tum cultum Immortalis illius.
Et Christianos qui illum veneran-
tur, expellitis, & ad mortem us-
que infestius perurgetis. Porro
de his hominibus plurimi pro-
vinciarum rectores, Divo patri
nostro antea scripserunt: quibus
ille rescripsit; ejusmodi homi-
nes nulla molestia afficiendos
esse, nisi forte contra statum im-
perii Romani aliquid moliri vi-
derentur. Sed & multi ad me
de illis retulerunt: quibus ego
patris mei constitutionem secu-
tus respondi. Quod si quis ad-
huc pergit cuiquam illorum ne-
gotium faceffere ex eo quod
Christianus sit, delatus quidem
crimine absolvatur, tametsi con-
eum stet reipsa Christianum esse.
Delator autem ipse pænas luat.

ὅσα ἄτοπον ὑμᾶς ὑπομνήσαι
ἀθυμῶντας μὲν ὅταν πρὸς ὧσι,
ᾤδραβᾶλλοντας ὃ τὰ ἡμέτερα
πρὸς τὰ ἐκείνων, οἱ μὲν ἐν εὐπα-
ρήσιας ὅτεροι ζῶνται πρὸς τὸν
θεόν· ὑμεῖς ὃ ᾤδρα πάντα τὸν
χρόνον καθ' ὃν ἀγνοεῖν δοκέει,
τὸ τε θεῶν ἔτι ἀλλαν ἀμελεῖτε,
καὶ τῆς θρησκείας τῆς πρὸς τὸ ἀ-
θάνατον ὃν δὴ τὰς Χριστιανὲς
θρησκείοντας ἐλαύνετε ἔτι δι-
κατεῖτε ἕως θανάτου. ὑπὲρ ὃ τὸ τοῖς
ἰσὺν, ἥδη καὶ πολλοὶ τὸ πρὸς τὰς ἐ-
παρχίας ἡγεμόνων καὶ τῶν θειοτά-
των ἡμῶν ἐγράψαν πατέρι· οἷς
ἔτι ἀντέγραψε μηδὲν ἐνοχλεῖν
τοῖς τοῖς τοῖς, εἰ μὴ φαίνοντο ὅτι
πρὸς τὴν Ρωμαίων ἡγεμονίαν ἐγ-
χειρῶντες. καὶ ἐμοὶ δὲ περὶ τῶν
τοῖς τῶν πολλοὶ ἐσήμαναν· οἷς
δὴ καὶ ἀντέγραψα κατακαλε-
θῶν τῇ ἑ πατρός γνώμῃ· εἰ δὲ
ἡς ἐπιμένοντες πινὰ τὸ τοῖς τῶν εἰς
πράγματα φέρων ὡς δὴ τοῖς
ἰσὺν, ἐκείνος ὁ κατὰ φερόμενος ἀπ-
λελύθω ὃ ἐγκλήματος, καὶ εἰ
φαίνεται τοῖς τοῖς ὡς ὃ κατὰ φέ-
ρων ἐνοχος ἔστω δίκης.

1 Optime *Langus*, doctus *Nicophori* interpres hunc locum ita vertit. De
terre moribus autem qui vel fuere vel sunt adhuc: non importunum fuerit vos qui
ea de causa animum despondistis, admonere, ut Scilicet res vestras cum rebus illorum
conferatis. Igitur *Langus* locum ita legit. ὅσα ἄτοπον ὑμᾶς ὑπομνήσαι ἀθυ-
μῶντας ὅταν πρὸς ὧσι, παρὰ βᾶλλοντας τοῖς ἡμέτεροι πρὸς τὰ ἐκείνων, quæ quidem scrip-
tura mihi vehementer placet. *Valef.* *Langi* tamen versio neutiquam probatur
doctissimo *Grabe*, qui ultimam clausulam sic vertit: ac vestra infirmitia illis
imputatis.

Μάρκου βασιλέως ἑπιστολὴ
πρὸς τὸ σύγκλητον, ἐν ᾗ μαρ-
τυρεῖ, Χριστιανὸς αἰτίως γε-
γενῆσθαι τὴν νίκης αὐτῶν.

*Marci Imperatoris Epistola
ad Senatū: qua testa-
tur Christianos victoriam eo-
rum (Romanorum contra
barbaros) causam fuisse.*

Ἀποκράτωρ Καίσαρ Μάρ-
κος Αὐρήλιος Αἰλιανὸς,
Γερμανικὸς, Παρθικὸς, Σαρμα-
τικὸς, δὴ μὲν Ῥωμαίων καὶ τῇ ἱερᾷ
συνκλητῷ χαίρειν. Φανερά ὑμῖν
ἐπείησιν οἱ ἑμὲ σκοπεῖς μέγε-
θη, ὅποια ἐν τῇ Γερμανίᾳ ἐκ πε-
ριπέσεως διαπεριβολῆς ἐπακο-
λεσθήματα ἐπείησιν ἐν τῇ μεθο-
ρίᾳ καμῶν καὶ παθῶν, ἐν Κοτίνῳ
καὶ ἀλαμδανόμῳ μετὰ ὑποδρα-
κόντων ἐξδομένην ἰατρῶν αἰ-
πὺν μιλίαν ἐννέα ὄχλου ἡμῶν ἢ αὐ-
τῶν ἐγγὺς ἡμῶν, ἐξ ὧν ὁ πᾶν
ἐμνήυσεν ἡμῖν, καὶ Πομπηία-
νὸς ὁ ἡμέτερος πολέμαρχος ἐδή-
λωσεν ἡμῖν ὅτινα εἰδομεν (κα-
ταλαμδανόμῳ ἢ ἡμῖν ἐν με-
γέθει πλήθους ἀρίστου, στρατοματῶν λεγεῶν) πρίμας,

Imperator Cæsar M. Aure-
lius Antoninus, Germani-
cus, Parthicus, Sarmati-
cus, populo Romano & sacro
Senatui salutem. De magnitu-
dine propositi mei certiores
vos feci, quales ad confinia Ger-
manicæ ex discrimine inter cir-
cumfusa hostium castris affli-
xerint defatigationes atque mo-
lestiæ, cincto me a septuaginta
cohortibus novem miliarium
spatio in Cotino. Qui cum
non longe abessent, explorato-
res in nobis indicarunt: &
Pompejanus copiarum nostra-
rum miliarium præfectus ea
significavit, quæ prius nobis co-
gnita erant: (cinctus autem e-
ram magna eaque immani mul-
titudine copiarum legionis pri-
mæ,

Hanc epistolam spuriam, & à recentiori quodam Græco, rerum Ro-
manarum ignaro, confictam esse affirmat, & probare contendit Scaliger
in Animadversionibus ad Euseb. An. MMLXXXIX. Grabe. 2 Sylburgius hæc
verba corrupta, quali populorum nomina accipit, ac reponi vult Κοτίνῳ
καὶ Σαρματικῶν. Sed cum Lango & Scaligero, καμῶν καὶ παθῶν legere malo.
Idem. 3 Ἐν Κοτίνῳ legere amat Scaliger loco citato. Idem. 4 Δράκων
locum δρακόντων substituit Scaliger, notans, vocem Drungus significare co-
hortem, eamque à barbaris seculo Diocletiani ad Latinos, & ab his ad Græ-
cos transmissam esse. Sed Salmasius in Not. ad Julium Capitolinum de Vi-
ta Antonini, cap. 24. retinendam docet vocem δρακόντων, utpote quæ sig-
nam militare denotat. Idem. 5 Hanc vocem sub imperio Græcorum Con-
stantinopolitano demum usurpari cœptam, notat Scaliger loco citato. Idem.

mae, decimae, geminae, ferentiarum) exercitum mistum ex omni turba conferta non-gentorum septuaginta millium adeste. Ipse igitur vires meas inquirens, & copiarum numerum cum multitudine barbarorum atque hostium confectus, ad preces diis patriis fundendas properavi. Sed ab iis neglectus, & copias meas in angustum redactas cernens, evocavi, qui apud nos dicuntur, Christianos, ac per inquisitionem magnum eorum inveni numerum: acriusque in eos infremui: quod quidem minime factum oportuit, propter eam, quam in illis postea comperi, virtutem. Unde illi pugnam, non à telorum armorumque expeditione, neque à tubarum classico exorsi sunt: quod tale quid adversum eis sit, propter Deum, quem secum in conscientia gestant: (quapropter æquum est, quos atheos esse suspicati sumus, ut eos norimus

δεκάτης, ¹ γεμίνα φρεντησία) ² μίγμα καθήριθμηθρον πλήθη παρῆναι παμμίκτα ὄχλα χιλιάδων ἐννακυσίων ἐδομηκέναι περὶ ἀεζήτας ἐν ἐμαυτῶν καὶ τὸ πλήθος τὸ ἐμὸν πρὸς τὸ μέγεθος τῶν βαρβάρων ἐν πολεμίων, κατὰ δρᾶμον εἰς τὸ θεοῖς εὐχεσθαι παρράσις. ἀμελῆδρος ὅτι ὑπ' αὐτῶν, καὶ τὴν σινοχωρίαν μεθεωρήσας τὴν δυνάμεως, παρεκάλεσεν οὗτον παρ' ἡμῖν λεγόμενος Χριστιανός· καὶ ἐπερωτήσας, εἶρον πλήθος καὶ μέγεθος αὐτῶν, ³ καὶ ἐμβριμῆσθαι εἰς αὐτὸς· ὅπερ ἐκ ἐπρεπε, διὰ τὸ ὑπερον ἐπεγνῶκεναι μετὰ τὴν δυνάμιν αὐτῶν. ὁ δὲν ἀρχαίμυροι, ⁴ οὐ βελῶν ἀρχήτησιν, οὔτε ὅπλων, ἀπὸ σιληπύγων, ἀλλὰ τὸ ἐχθρὸν εἶναι τὸ ποιεῖτο αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸν θεὸν ὃν φοροῦσι κατὰ συνήθειαν· (εἰκὸς οὖν εἶναι, οὗς ὑπολαμβάνομεν ἀθέους εἶναι,

¹ Θεῶν

¹ Γεμίνας, φρεντησίας reposuit Scaliger. Cui quoad priorem vocem consentit Salmassius; quoad posteriorem vero monet, φρεντησίας legendum esse, non φρεντησίας. Sic enim Græcos solere enunciare hæc nomina frenetse, φρεντησιον, ut castrense, καστρήσιον. &c. Grabe. ² Scaliger hæc ita emendat: μίγμα ἀκαταριθμηθρῶν πλήθει παρῆναι, notatque insuper ἀκαταριθμηθρῶν inepitissime dictum esse ἀντὶ τῶν ἀκαταριθμητων. Idem. ³ Syllburg. monet, καὶ pro καὶ περ accipiendum videri, atque ita vertendum etiamse adversus eos infremuissent. Sed fortasse Imperator tunc etiam in Christianos infremuit, inque eos inquisivit, ut ab exercitu removeret, ratus illorum causa se in has angustias redactum, & à diis neglectum esse. Idem. ⁴ Sentus est, Christianos non ab armorum periculo pugnam non ab armorum paratura vel classici cantu sed à precibus ad Deum incepisse. Idem. ⁵ Cum βελῶν ἀρχήτησιν subaudiendum μηχανήωνται vel simile quid. SYLBURG. Sed nihil deest, si parenthesis interponatur. Idem.

¹ Vocu-

Θεὸν ἔχουσιν αὐτόματ' ἐν ἡ συν-
 ἰδέσθ' ἐπὶ χριστοῦ) ῥίψαντες
 γὰρ ἐαυτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν, ἔχ' ὑπὲρ
 ἐμῶν μόνον ἐδεήθησαν, ἀλλὰ & ὑ-
 πὲρ τῶν παρόντων στρατεύματος,
 παρήγοροι γινέσθ' δι' ἡμῶν καὶ λι-
 μῆς τῆς παρῆς. πεμπταίοι γὰρ
 ὕδωρ οὐκ εἰλήφειμεν, ἀλλὰ τὸ
 μὴ παρῆναι. ἡμεῖς γὰρ ἐν τῷ με-
 σσημῷ τῆς Γερμανίας, καὶ τοῖς
 ὅροις αὐτῶν· ἀμα δὲ τῷ τέτῳ
 ῥίψαι ἐπὶ τὴν γῆν ἐαυτοὺς, καὶ εὐ-
 χεσθαι Θεῷ, ὃν ἐγὼ ἠγνόουν, εὐ-
 θέως ὕδωρ ἤκελθε δι' ἐρανόθεν,
 ἐπὶ μὲν ἡμᾶς ψυχρότατον, ἐπὶ
 δὲ τοῖς Ῥωμαίων· ὅπου δὲ ἔλας,
 χαλαρὰ πυρώδης. ἀλλὰ καὶ εὐ-
 χὴ Θεοῦ παρεσίαν ἐν εὐχῇ γι-
 νομένην ὡς αὐτῶν, ὡς ἀνυπερ-
 βλήτης καὶ ἀκαταλύτης. αὐτό-
 θεν ἐν ἀρχαῖς, συγχωρήσω-
 μεν τοῖς ποταμοῖς εἶναι Χριστι-
 ανοῖς, ἵνα μὴ καθ' ἡμῶν τὸ ποταμὸν
 αἰτησάμενοι ὅπλων, ἐπιτύχωσι.
 τῷ ἵσθον συμεῖν εὐα, διὰ τὸ πο-
 ῖσθον εἶναι Χριστιανοί, μὴ ἐγκα-

Deum in conscientia quasi in-
 clusum habere sponte facientem
quæ desiderant) nam proficien-
 tes se in terram, non pro me
 tantum, sed & pro exercitu, qui
 tum ibi aderat, precati sunt,
 ita ut solatio nobis essent in
 præsentī fame & siti. in quin-
 tum enim jam diem aquam,
 quum ea haud præsto esset, non
 ceperamus. Nam in medietullo
 Germaniæ, & in finibus ho-
 stium eramus. Simul atque ve-
 ro illi in terram sunt prevola-
 ti, atque Deum precati, quem
 ego ignorabam, confestim aqua
 de cælo est consecuta; in
 nos illa quidem frigidissima, in
 Romanorum vero hostes gran-
 do ignea. Sed & cum oratio-
 ne ipsa illico præsentia DEI
 affuit, tanquam insuperabilis
 & invicti. Inde igitur in-
 cipientes, permittamus hisce,
 Christianos esse, ut ne simile
 telum adversus nos precibus
 impetrantes, voti compotes fiant.
 Hominem igitur huiusmodi, eo
 quod Christianus sit, haud in-
 jus

1 Voculam ὅτι hic desiderari, iterum notavit Sylburg. Sed hoc loco plura desiderantur, quæ sensum in versione à nobis expressum expleant. *Grabe.* 2 Παρήγοροι reposuit Scaliger, ita ut ad Deum referatur. *Idem.* 3 Hæc vox optime respondet textui Iulii Capitolini in Vita M. Antonini cap. 24. scribentis: Fulmen de cælo precibus suis contra hostium machinamentum extorsit. Ubi Sabinafius in Notis hostium machinamentum, cum ἐπιέλοις confert, ac primum quidem, quale illud machinamentum fuerit, se ignorare proficitur; postea vero id ex Dionis Epitome expiscatur, nempe quod Barbari, pugnam detrectantes, Romanos æstu sive interituros speraverint, locis omnibus, unde aquam consequi possent, occupatis. *Idem.* 4 Post ἀκαταλύτης deest συνείδηται aut aliud consimile verbum. SYLBURG.

ius vocandum statuo. Si quis autem inveniatur Christianum, propterea quod Christianus sit, deferre; delatum ipsum Christianum, nullo alio crimine accusatum quam quod Christianus sit, ubi hoc confessus fuerit, manifesto se talem gerere, delatorem vero ipsum vivum comburi volo. At Christianum confessum, ac eo nomine ab omni periculo liberum, is cui provincia praefectura credita est, ad poenitentiam ejusmodi professionis & statum illiberalem non traducet. Haec vero etiam Senatusconsulto confirmari volo: & constitutionem hanc meam in foro Trajani proponi jubeo, ut legi possit. Illam quoque in provincias quasque mittendum curabit Verasius Pollio praefectus. Quicumque autem hac uti, & habere (exemplar ejus) voluerit, ne id ex eo, quod a nobis propositum est, descriptum accipere prohibeatur.

λεῖδ'· εἰ δ' εὐρεθῇ τις ἐγκαλῶν τῷ Χριστιανῷ ὅτι Χριστιανός ἐστι, τ' μὴ πρὸς αὐτὸν Χριστιανὸν πρόδηλον εἶναι βέλομεν· γίνεσθαι ὁμολογήσαντα τῷ πρ., ἄλλο ἔπειτα μὴ δὲν ἐγκαλέμενον, ἢ ὅτι Χριστιανός ἐστι μόνον· τ' πρὸς αὐτὸν τ' τῶν ζῶντων καί μεθ'. τ' δ' Χριστιανὸν ὁμολογήσαντα, καὶ σωασθαι αὐτὸν περὶ τῶν τοιούτων, τ' πεποιημένον τ' ἐπαρχίαν εἰς μετάνοιαν καὶ ἀνελευθερίαν ποιῶν μὴ μετάνοιαν. ταῦτα δὲ καὶ τὸ συγκλητὴ δόγματι κυρωθῆναι βέλομεν, καὶ κελεύω τὸ πρὸς τὸ Διάταγμα ἐν τῷ Φόρῳ Τραϊανῷ πεποιηθῆναι, πρὸς τὴν δύναμιν ἀναγιγνώσκουσιν. 2 Φροντίσει ὁ πραιφικτὸς Βηρέας Πολλίων εἰς τὰς πέρας ἐπαρχίας πεμφθῆναι. πάντα δὲ τὸν βουλόμενον γρη῏θαι καὶ ἔχειν, μὴ κωλύεσθαι λαμβάνειν ἐκ τῶν πεποιηθέντων παρ' ἡμῶν.

1 Hoc verbum redundare notat Sylburg. quia praecessit εἶναι. Sed εἶναι ad πρὸς ἄλλον, atque γίνεσθαι ad ὁμολογήσαντα referri potest. Grabe. 2 Particulas ἢ καὶ post hoc verbum desiderat Sylburg.

*Epistola Marci ad præfectum suum, qua eum certio-
rem facit, se Avidio Cassio Syriacas legiones commisisse.*

AVIDIO Cassio legiones Syriacas dedi, diffuentes luxuria, & ¹ Daphnicis moribus agentes, quas totas ² ex-caldantes se reperisse Cæsonius Vestilianus scripsit. & puto me non errasse, siquidem & tu notum habeas Cassium, hominem Cassianæ severitatis & disciplinæ. neque enim milites regi possunt nisi vetere disciplina. Scis enim versum ⁴ à bono poëta dictum & omnibus frequen-
tum, *Moribus antiquis res stat Romana virisque.* tu tantum fac adsint legionibus abunde commeatus. quos (si bene Avidium novi) scio non perituros.

Responsio præfecti ad Marcum.

RECTE consuluisti, mi domine, quod Cassium præfecisti Syriacis legionibus. Nihil enim tam expedit quam homo severior ³ Græcanicis militibus. Ille sane omnes ex-caldationes, omnes flores de capite, collo & sinu militi excutiet. Annona militaris omnis parata est, neque quicquam deest sub bono duce: non enim multum aut queritur aut impenditur.

Epistola Veri ad M. Antoninum.

AVIDIUS Cassius avidus est imperii, quantum & mihi videtur, & jam inde sub avo meo patre tuo innotuit, quem velim observari jubeas. Omnia ei nostra displicent, opes non mediocres parat, literas nostras rider. te
philoso-

¹ Hæc & quæ sequuntur epistolæ exstant apud *Vulcatium Gallicanum* in *Avidio Cassio*. ² *Daphne* suburbium *Antiochiæ*: locus ita infamis voluptatibus, ut modestioribus ac frugi prope inaccessum scribat *Chrysostomus*, sermone in *Babylam* martyrem. Natum ex eo Proverbium, *Daphnicis moribus agere*. *Cassaub.* ³ *Ex-caldationes*, *διεργασίαι* &

ex-caldare se, est *διεργαστείν*. *Salmas.* ⁴ *Reg.* ab uno poëta. fortasse verius sit ab *Ennio* poëta nam versum esse *Ennii*, certum ex *Augustini* de *Civitate Dei*, libro 2. cap. 21. *Cassaub.* ⁵ *Romani* munditiam & delicias Græcis ferebant acceptas. *Trebellius* de *Herode*: homo omnium delicatissimus, & prorsus orientalis & Græcæ luxuriæ. Idem.

H h 2

1 Hoc

philosopham aniculam, me luxuriosum morionem vocat. vide quid agendum sit: ego hominem non odi: sed vide ne tibi & liberis tuis non bene consulat, quum tales inter ¹ præcinctos habeas quales milites libenter audiunt, libenter vident.

Rescriptum Marci de Avidio Cassio.

EPISTOLA M tuam legi, & sollicitam potius quam imperatoriam, ² & non nostri temporis. Nam si ei divinitus debetur imperium, non poterimus interficere, etiam si velimus. Scis enim proavi tui dictum, *Succesorem suum nullus occidit.* sin minus, ipse sponte sine nostra crudelitate fatales laqueos inciderit. Adde quod non possumus reum facere quem nullus accusat, & (ut ipse dicis) milites amant. Deinde in causis majestatis hæc natura est, ut videantur vim pati etiam ³ quibus probatur. Scis enim ipse quid avus tuus Adrianus dixerit, *Miseræ conditio imperatorum, quibus de affectata tyrannide nisi occisis non potest credi.* Ejus autem exemplum ponere, quam Domitiani qui hoc primus dixisse fertur, malui. Tyrannorum enim etiam bona dicta non habent tantum auctoritatis, quantum debent. Sibi ergo habeat suos mores, maxime cum bonus dux sit & severus, & fortis & Reip. necessarius. Nam quod dicis, liberis meis cavendum esse morte illius, plane liberi mei pereant si magis amari merebitur Avidius quam illi, & si Reipub. expediet Cassium vivere quam liberos Marci.

Epistola Marci ad Faustina Imperatricem.

VERUS mihi de Avidio verum scripserat, quod cuperet imperare. Audisse enim te arbitror quod ⁴ ærulca-

¹ Cincti & præcincti sunt & dicuntur milites. Petronius " Qui pelago credit, magno se fenore tollit, " Qui pugnas & castra petit præcingitur auro. propter pecuniam, quam Zona gestabant milites. Salmas. ² Hoc vult: Sollicitum esse & meticulosum non est imperatoris: certe meum non est, qui bonis artibus ad imperium accel-

si, & nullius facti mihi sum conscius cur odio cujusquam sim dignus. Casaub. ³ Ut sæpe in libris juris actor causam suam judici probare vel adprobare dicitur, cum illi rationibus suis facit satis: sic reo sua accusatio probatur, quando ille certis argumentis convictus tenetur. Idem. ⁴ Ex Florisatores, quod habet Pal. Veri Stato-

tores de eo nuntiarent. veni igitur in Albanum, ut tractemus omnia diis volentibus, nihil timens.

Epistola Faustinae ad Marcum.

IPSA in Albanum cras, ut jubes, mox veniam : tamen jam hortor, ut si amas liberos tuos, istos rebelliones acerrime prosequaris. Male enim affueverunt & duces & milites : qui nisi opprimuntur, opprimunt.

Alia Epistola ejusdem Faustinae ad Marcum.

MA TER mea Faustina patrem tuum Pium ejusdem in defectione Celsi sic hortata est, ut pietatem primum circa suos servaret, sic circa alienos. Non enim pius est imperator qui non cogitat uxorem & filios. Commodus noster vides in qua ætate sit : Pompejanus gener & senior est & peregrinus. Vide quid agas de Avidio Cassio & de ejus consciis. Noli parcere hominibus qui tibi non pepercerunt : & nec mihi nec filiis nostris parcerent, si vicissent. Ipsa iter tuum mox consequor : quia Fadilla nostra ægrotabat, in Formianum venire non potui. sed si te Formus invenire non potero, assequar Capuam : quæ civitas & meam & filiorum nostrorum ægritudinem poterit adjuvare. Soteridam medicum in Formianum ut dimittas rogo. Ego autem Pifitheo nihil credo, qui puellæ virgini curationem nescit adhibere. Signatas mihi literas Calphurnius dedit, ad quas rescribam si tardavero, per Cæcilium senem spadonem, hominem (ut scis) fidelem : cui verbo mandabo quid uxor Avidii Cassii, & filii, & gener de te jactare dicantur.

Antonini Responsio.

TU quidem mea Faustina religiose pro marito & pro nostris liberis agis. Nam relegi Epistolam tuam in Formiano, qua me hortaris ut in Avidii conscios vindicem. Ego vero & ejus liberis parcam, & genero, & uxori, &

res conjicit Salmast. quodnam autem fuerit Statoris munus notum ex Ciceron. Ep. litteras à te mihi stator tuus red-

didit & Ibid. præsto mihi fuit stator ejus cum literis. 1 Scribe ex Regio persequaris. Casaub.

ad Senatum scribam, ne aut proscriptio gravior sit, aut poena crudelior. Non enim quicquam est quod imperatorem Romanum melius commendet gentibus quam clementia. Hæc Cæsarem Deum fecit, hæc Augustum consecravit, hæc patrem tuum imprimis Pii nomine ornavit. Denique si ex mea sententia de bello judicatum esset, nec Avidius esset occisus. Esto igitur secura, Dii me tuentur, diis pietas mea cordi est. Pompejanum nostrum in annum sequentem consulem dixi.

Ex Oratione M. Antonini quam ad Senatum misit.

HABETIS igitur P.C. pro gratulatione victoriæ generum meum consulem. Pompejanum dico: cujus ætas olim remuneranda fuerat consulatu, nisi viri fortes intervenissent, quibus reddi debuit quod à republ. debebatur. Nunc quod ad defectionem Cassianam pertinet, vos oro atque obsecro P.C. ut censura vestra deposta meam pietatem clementiamque servetis, imo vestram: neque quemquam ullum senatus occidat. Nemo senatorum puniatur, nullus fundatur viri nobilis sanguis: deportati redeant, proscripti bona recipiant. Utinam possem multos etiam ab inferis excitare. Non enim unquam placet in imperatore vindicta sui doloris: quæ etsi iustior fuerit, acrior videtur. Quare filiis Avidii Cassi & genero & uxori veniam dabit. Et quid dico veniam? quum illi nihil fecerint. Vivant igitur securi, scientes sub Marco se vivere. Vivant in patrimonio parentum pro parte donato: auro, argento, vestibus fruantur: sint divites, sint securi, sint vagi & liberi, & per ora omnium ubique populorum circumferant meæ, circumferant vestræ pietatis exemplum. Nec magna hæc est P.C. clementia, veniam proscriptorum liberis & conjugibus dari. Ego vero à vobis peto ut conscios senatorii ordinis & equestris à cæde, à proscriptione, à timore, ab infamia, ab invidia, & postremo ab omni vindicetis injuria: detisque hoc meis temporibus, ut in causa tyrannidis; qui in tumultu cecidit, probeatur occisus.

INDEX

Vocum & locutionum memorabilium, quæ in duodecim Antonini libris occurrunt. Numerus Romanus librum, Barbarus sectionem denotat.

A

Α Δηκτος, ἀδήκτως. XI, 18.
 Αδυσάπητος. I, 16.
 Αβιάρηται τ' οἰομένων. I, 9.
 Αἰρῶν λόγος. II, 5.
 Αἰπάδες. IV, 21. VII, 29. VIII, 11, XII, 10, 29.
 Αἰχάκωτος. V, 18.
 Ακλυρημα. X, 33.
 Ακρινάητος ὄρμη. II, 2.
 Ακτίνες. VIII, 57.
 Ακρογείωσις. X, 7.
 Αμεταπτωτός. V, 10.
 Αναδιδεσθαι. V, 26.
 Αναίδητος πονηρίας. III, 4.
 Ανακληπκον. III, 5.
 Αναμψιβολῶς ἀκούσεν. I, 8.
 Αναλογισάμενος. IV, 3.
 Αναπλω. IV, 3.
 Αναπλωσάμενος. IV, 3.
 Αναπολητέον. IV, 32.
 Ανδρογυνος. III, 16.
 Ανδρονομέμενοι. X, 9.
 Ανιπαφος ὕψους. III, 4.
 Ανιπιδάτος. VI, 42.
 Ανιπιτηδόντων. VII, 60.
 Ανιπιτηδόντως ἀπτεσθαι. I, 16.
 Ανύβλιον. IV, 20.
 Ανηγαμόντος. XII, 14.
 Ανεδυρτοὶ κρίματα. VII, 51.
 Ανορεκτεῖν. VII, 64.
 Αντιμπαλοκή. VI, 10. VII, 50.
 Αντιτυπία αἰσθητική. VI, 28.
 Αντιπείρατος ὁρμῶν. VIII, 41.
 Ανυπόησια. V, 8.
 Απογείραται. II, 4.

Απογνήματα ἀνδράπων. V, 15.
 Απαρκαλεσθῆναι ὅτι ἐν ἐργεῖν. II, 16.
 ——— ποιεῖν. V, 6.
 Απαρτρέπτως ἀπονεμνίκον. I, 16.
 Απαρενδύματα. X, 8.
 Απαρενδυμῆτας γίνεσθαι. VI, 13.
 Απίεστον. V, 5.
 Αψιχισμένοι. III, 8.
 Απορῶν. VIII, 31.
 Αποδυσπετεῖν. IV, 32. V, 9.
 Αποκωσσεύεσθαι. VI, 30.
 Απολυεργησαι. X, 22.
 Απόλη. VII, 33.
 Αποπλάττει. X, 12.
 Απορριπτεσθαι. III, 4. IV, 22.
 Απορρημα κόσμος. II, 16. IV, 29.
 Απορρύγμις. IV, 49.
 Απαφορά. V, 28.
 Απροπτωσία. III, 9.
 Απροπτωντον. VII, 54.
 Απροσώτητος. XII, 14.
 Απροφασίως χρησθῆναι. I, 16.
 Αρίσκεισθαι, ἀρισκνέσθαι. V, 5.
 Αρῆριδιον. IV, 3.
 Αταρακτεῖν. IX, 41.
 Ατραυδῶς προδοικητικόν. I, 16.
 Αὔδαδες. X, 9.
 Αὔδαδίζεσθαι. IV, 32.
 Αὑτέρκεια. III, 11.
 Αφλύαρον. V, 5.
 Αφορμή. IX, 1, 42.
 Αφύη. X, 10.
 Αχθοφορία. VII, 3.
 Αχρηστος ὁδονῶν. III, 4.
 Αψικάρδιον. IX, 3.
 Αψικερον. I, 16.

INDEX.

B

Βάπτισται ὑπὸ τῶν Φαντασίων. V, 16. δι-
καιοσύνη. III, 4.
Βαρεῖν. VIII, 36.
Βαρεῖσθαι. VIII, 44.
Βενετιανός. I, 5.
Βλακικόν. IV, 28.
Βόλῳ. III, 3.
Βωλῶ. VI, 36.

Γ

Γενεῶς ἐν τροπῇ. III, 7.
Γλιχρῶ. V, 5.
Γλιχρῶς ἐνδιατρίβειν τῷ ζῆν. IV, 50.
Γλοιῶ. VIII, 24.
Γλωσσῆ. IV, 33.
Γρό. VIII, 37.
Γρό. V, 28. XI, 15.
Γυναικῶ. V, 11.

Δ

Διδυγμένος, seu διδύμενος ὑπὸ τῶν ἁ-
ληθῶν δογμάτων. X, 34.
Δενδρύ. IV, 20.
Δεξαμενῶ. VII, 3.
Δεῦ. IX, 2.
Δηλῶ. VI, 36.
Δημοκρατικόν. I, 16.
Διαγωγὴ πλεσιακῇ. I, 3.
Διαδραμά. IV, 3.
Διαδραματισμοί. VII, 3.
Διαδραματισμῶ. III, 8.
Διάδ. I, 17.
Διαλεκτικῶ. VIII, 13.
Διαπύ. IV, 39.
Διαφ. III, 1. XI, 1.
Διασπ. XI, 22.
Διασυνίσταται. III, 2.
Διαφ. V, 35. VI, 2, 23, 32. IX,
27, 40. X, 10.
Διαφορά. VI, 41. XII, 27.
Διελιμμένα λελογ. I, 16.
Διελ. X, 7.
Διελ. VIII, 20.
Διελ. VI, 28.
Δοξα. XI, 18.
Δραστή. VI, 48.

Δρυπτεῖς vel δρυπτεῖς. III, 2.
Δύναμις ἀναφ. X, 26. βριθ. Ibid.
Δυσμα. VII, 68.
Δυσπα. V, 5.

E

Εγκαταχών. VII, 10.
Εγκύ. IX, 28.
Εισφ. IV, 33.
Ελατ. V, 36.
Ελατ. V, 15.
Ελυ. IX, 3.
Εκδ. IX, 9.
Εκδ. VIII, 51.
Εκ. VI, 4.
Εμ. V, 36.
Εμφαν. II, 12.
Εμφι. V, 5.
Εμφι. VII, 54.
Εμφαν. II, 12.
Ενδ. I, 16.
Ενδ. X, 28.
Ενδ. XI, 20.
Ενδοκ. I, 16.
Ενρ. IV, 2.
Ενρ. I, 7.
Εξαμα. IV, 21.
Εξα. III, 1.
Εξ. VI, 14.
Επιγ. III, 9. V, 15.
Επιγ. III, 2.
Επακ. III, 2.
Επαφ. III, 2.
Επιρ. IV, 32.
Επιδ. IV, 21.
Επιδ. I, 16.
Επίκο. VII, 24.
Επιμα. IX, 28.
Επιμα. I, 17.
Επιμα. VI, 20.
Επισκ. III, 2.
Επισ. VIII, 51.
Επιτε. IX, 9.
Επτο. I, 6. IV, 19.
Εργ. VI, 20.
Εργ. IX, 33.
Ευακ. I, 7.
Ευα. XI, 18.
Ευδ. I, 7.

INDEX.

Εὐδίων τῷ προσώπῳ. VI, 30.

Εὐκίνητον. X, 12.

Εὐκλήρημφ. V, 12.

Εὐκοινοσησία. XII, 20.

Εὐλασθεῖα. VIII, 60.

Εὐπαραντολῶς. V, 33.

Εὐσταθεῖν. V, 18.

Εὐχολαί. XI, 18.

Εὐφην. I, 9, 13.

Εὐχαριενθίζεσθαι. I, 15.

Εὐχολῶς ἀπλῶς καὶ ἐλευθερίως. V, 7.

Εφικτῖν. VI, 19.

Εχρεσθεὶς ἐνέργειαν. III, 4.

Εχθρὸς καὶ τρίτην ἡμέραν. X, 7.

Z

Ζήλος σφιστικός. I, 7.

Ζητητικὸν ἀκρίβως. I, 16.

H

Ημερικόν. II, 2. III, 9. ὅτι φασίμ.

Ηγμένα. IV, 1.

Ημίγυμος. IV, 30.

Θ

Θεοδῆς. II, 5.

Θεοφόρος. XII, 23.

Θεώρημα συμπληρωτικὸν τῆς τέχνης. IV, 2.

Θηριόμαχοι. X, 8.

Θύλακος. VIII, 37.

Θύται. VIII, 13.

I

Ιδίως ποιόν. IX, 25. X, 7.

Ιδιώται. I, 9. VI, 35.

Ιδιωκόν. IV, 3. 50. IX, 3.

Ικνημένους εἰρημένον. V, 12.

Ιλνίζαν. I, 17.

Ιππισία. V, 8.

K

Καθολικός. VII, 52.

Κάμπτεται ἄκρον. XII, 22.

Καπηλικόν. IV, 28.

Κατ' ἐπικαλεσθῆσθαι. VI, 36. IX, 28. συμ-

βαίνειν. VI, 44.

Καὶ φίλον. IV, 46. VI, 14.

Καταμόνησις. V, 9.

Κατακόρας εὐχαρί. I, 16.

Καταληπτικῶς διδόναι. IX, 42.

Καταληπτικῶς τὴν διποφάμεν. XI, 18. ἐν-

φρασίνα. VII, 13. ἐξευρετικόν. I, 9.

Κατάκληλος. V, 8. VII, 2.

Κατακλῖναι. *connivere, oculos claudere pro-*
tori. X, 34.

Κατάπασμα. V, 9.

Καταφράσις. *ut legit Gatah.)*
καταφραστῖται. IX, 41.

Κατατάξις. IV, 32.

Καταπινόμενα. IV, 3. VI, 26. XII, 27.

Καταστάσις. V, 15.

Καυματίζω. VII, 64.

Κεκομηκός τῷ βίῳ. II, 7.

Κενοσπυρία. VII, 3.

Κίνησις λεία. V, 26. X, 8. *τρεχέια. Ibid.*

Κλαυθμυρίζεσθαι. XII, 16.

Κοινοσημούν. I, 16.

Κομφία. III, 5.

Κρεανομῖν. VIII, 51.

Κεῖμα. IV, 3.

Κροκύφαντοι. II, 2.

Κυκλῶν. IV, 27.

A

Λαμπάδες. I, 17.

Λιλογομένος, *confidens.* IX, 3.

Λογος ἀπτεματικός. IV, 14, 21.

Λύθρος. II, 2.

Λύθρος. VIII, 37.

Λυκοφίλι. XI, 15.

Λυτὸν ποιοῦν. VI, 57.

M

Μαγνὰ δόξα. VII, 51.

Μαχαίριον. IV, 20.

Μεταπτατικός. XI, 10.

Μεμπτητή. V, 10.

Μετνομήζω. X, 8.

Μυσταγίας. XI, 18.

Μυξάριον. IV, 48.

Μυξῶν μέγιστος. IX, 29.

N

Νεχία. IX, 24.

Νεοροσασία ὁρητική. VI, 28.

Νεοροσασία. II, 2. III, 16.

Νεοροσασία. VII, 29.

Νεοροσασία. IX, 9.

Νοτισμον, *διατυ.* II, 15.

O

Οδῶ ἐξευρετικόν. I, 9.

Οζοσμός. V, 28.

INDEX.

Οἰκογενής. I, 16.
Οἰκονομία. IV, 19, 51. XI, 18.
Οἰόμενοι. I, 9.
Ολιγόχρονα. V, 10.
Ολοχευός. I, 7. V, 36. IX, 3.
Ομοδογματεῖν. XI, 9.
Ομοθαμνεῖν. XI, 9.
Ομόθυρον. I, 14.
Οργία. III, 7.
Ορεακός. VI, 24.
Ορετρητοφύει. I, 6.
Ουερίάκιλος. I, 16.
Οφρύς συσπίαται. IV, 48.

Π

Παῖδη, pro ποιήση. XII, 16.
Παθολογῆν. VIII, 13.
Παιδιουργεῖν ἑαυτὸν. IX, 29.
Παλιγενεσία περιόδη. XI, 1.
Παλμυλάριος. I, 5.
Παραγχεμένους χρηστέον. I, 16.
Παρακολοθεῖν. II, 8. V, 6. VII, 3, 4.
Παρακολοθησις τῶν παραγμάτων. III, 1.
Παρακολοθητικὴ δύναμις. V, 9.
Παρακολοθητικῶς. VI, 42.
Παραπίμψαι. II, 17.
Παράσημα. IX, 3.
Παράσημα. III, 2.
Παρασημα. VI, 21.
Παρασημα. VIII, 48.
Παρασημα. XI, 3.
Παρασημα. V, 23.
Παρασημα. I, 15.
Παρασημα. V, 6.
Παρασημα. III, 11.
Παρασημα. V, 5. VI, 20.
Παρασημα. I, 10.
Παρασημα. II, 1. καὶ. II, 11.
Παρασημα. VIII, 48.
Παρασημα. IV, 39.
Παρασημα. III, 4.
Παρασημα. I, 7.
Παρασημα. XI, 19.
Παρασημα. IV, 28.
Παρασημα. XII, 2.
Παρασημα. I, 15. IX, 9, 41.
Παρασημα. X, 9.
Παρασημα. VII, 68. παρ-
κίδιον. XII, 1.
Παρασημα. VIII, 39.

Πεπρωδία. V, 5.
Πεπρωδία. III, 2.
Πεπρωδία. IX, 37.
Πεπρωδία. XII, 29.
Πεπρωδία. IX, 36.
Πεπρωδία. XII, 24.
Πεπρωδία. VIII, 20.
Πεπρωδία. IV, 50. V, 29.
Πεπρωδία. I, 5.
Πεπρωδία. V, 20.
Πεπρωδία. V, 20. VII, 55. IX, 41.
Πεπρωδία. XI, 10.
Πεπρωδία. VI, 20.
Πεπρωδία. VII, 64.
Πεπρωδία. VI, 46.
Πεπρωδία. XII, 3.
Πεπρωδία. V, 1.
Πεπρωδία. IX, 24.
Πεπρωδία. X, 7.
Πεπρωδία. I, 15.
Πεπρωδία. IV, 21.
Πεπρωδία. V, 19.
Πεπρωδία. VII, 24.
Πεπρωδία. III, 8.
Πεπρωδία. VI, 17.

Ρ

Ρέμωδία. II, 7.
Ρέμωδία. II, 17.
Ρέμωδία. X, 38.
Ρέμωδία. I, 16.
Ρέμωδία. V, 36.

Σ

Σεμινοφία. IX, 29.
Σεμινοφία. XI, 18.
Σεμινοφία. I, 17.
Σεμινοφία. IV, 3.
Σεμινοφία. VIII, 50.
Σεμινοφία. V, 9.
Σεμινοφία. VIII, 24.
Σεμινοφία, vel, ut legit Gatak. σκαμ-
βία. XI, 15.
Σεμινοφία. I, 6.
Σεμινοφία, vel, ut legit Lips. σκαμ-
βίος. I, 5.
Σεμινοφία. IV, 20.
Σεμινοφία. V, 9.
Σεμινοφία. VIII, 57. X, 7.

Σεμινοφία.

INDEX.

Σπερητική, vel, ut legit Gatak. σπερ-
κτική διάδοσις. X, 1.

Στήλαι στίον πολίταις. VI, 41.

Σπυριώδεις. IV, 3.

Σβλή. I, 7, 16.

Στομαχικόν τῶν φίλων. I, 9.

Σπαταία. IV, 51.

Σπυριώδεις. V, 1.

Σπυριώδεις. V, 1.

Συγκριτικαί. V, 20.

Συγκριτικαί. V, 1.

Συγκριτικαί. III, 16.

Συγκριτικαί. II, 3. III, 11.

Συγκριτικαί. I, 15.

Συγκριτικαί. V, 27.

Συγκριτικαί. III, 11.

Συγκριτικαί. XII, 5.

Συγκριτικαί. VIII, 23.

Συγκριτικαί. III, 11.

Συγκριτικαί. IV, 40.

Συγκριτικαί. X, 1.

Συγκριτικαί. XII, 23.

Συγκριτικαί. IX, 39.

Συγκριτικαί. IX, 9.

Συγκριτικαί. VII, 24.

Συγκριτικαί. I, 10.

Συγκριτικαί, vel, ut legit Gatak. σπυριώ-
δεις. VIII, 45.

Συγκριτικαί. VIII, 51.

Συγκριτικαί. III, 4.

Συγκριτικαί. III, 2.

Συγκριτικαί, sese contrahere, & comprimi. XI, 12.

Συγκριτικαί. IV, 34.

Συγκριτικαί. IV, 40.

Συγκριτικαί. V, 8.

Συγκριτικαί. III, 11.

Συγκριτικαί. XI, 12.

Συγκριτικαί. II, 10.

Συγκριτικαί. VIII, 41.

Συγκριτικαί. VII, 43, 68.

Συγκριτικαί. V, 23.

Συγκριτικαί. I, 15.

Συγκριτικαί. I, 16.

Συγκριτικαί. I, 16.

Τ

Ταμειωτική. I, 16.

Τίλειον. V, 8.

Τιφριδό. IV, 3.

Τὸς διὰς σοί. VII, 17.

Τραγωδία. IX, 29.

Τραγωδία. XI, 6. Τραγωδία. πούνη. 176.
gice se gerere. III, 7.

Τραγωδία. V, 28.

Τραγωδία. IV, 50.

Τραγωδία. X, 17.

Τραγωδία. III, 16.

Τύφος. II, 17. VI, 13.

Υ

Υγιής λόγος. VIII, 31.

Υπάρξαστα. IX, 1.

Υπάρξαστα. V, 23.

Υπάρξαστα. IV, 1. V, 20. VI, 59.

Υπάρξαστα. X, 8.

Υπάρξαστα. X, 8.

Υπάρξαστα. XI, 14.

Υπάρξαστα. VII, 16.

Υπάρξαστα. I, 17.

Υπάρξαστα. IX, 36.

Υπάρξαστα. III, 8.

Υπάρξαστα. X, 10.

Υπάρξαστα. II, 17. III, 10. IV, 19.

Φ

Φαντασμοποιήτως. I, 7.

Φαντασμοποιήτως. III, 4.

Φαντασμοποιήτως. III, 11.

Φαντασμοποιήτως. I, 16.

Φαντασμοποιήτως. X, 25.

Φαντασμοποιήτως. VII, 46.

Φαντασμοποιήτως. VII, 3.

Φαντασμοποιήτως. IV, 48.

Φαντασμοποιήτως. II, 16.

Φαντασμοποιήτως. VIII, 51.

Φαντασμοποιήτως. III, 4.

Φαντασμοποιήτως. XII, 14.

Φαντασμοποιήτως. VI, 14.

Φαντασμοποιήτως. V, 1.

Χ

Χαράν. IV, 17.

Χαράν. III, 6.

Χαράν. IV, 25.

*

Χοροδία. VI, 30.

Χοροδία. III, 2.

Χοροδία. V, 8.

Ω

Ως. IX, 3.

I 3 2

INDEX

- A** Drianus. IV, 33. VIII, 1, 21, 37. X, 27.
 Agrippa. VIII, 31.
 Alciphron. X, 31.
 Alexander, *Grammaticus*. I, 10.
 Alexander, *Magnus*. III, 3. VI, 24. VIII, 3. IX, 29. X, 27.
 Alexander, *Platonicus*. I, 12.
 Andro. I, 6.
 Antoninus. IV, 33. VI, 30. VIII, 21. X, 27.
 Apollonius. I, 8, 17.
 Archimedes. VI, 47.
 Arius. VIII, 31.
 Augustus. IV, 33. VIII, 5, 31.
 Bacchius. I, 6.
 Benedicta. I, 17.
 Brutus. I, 14.
 Cadicianus, vel Cæcilianus. IV, 50.
 C. Cæsar. III, 3. VIII, 3.
 Cæso. IV, 33.
 Camillus. IV, 33.
 Cato. IV, 33.
 Catulus. I, 13.
 Celer. VIII, 25.
 Chabrias. VIII, 37.
 Chiarax, vel Charax. VIII, 25.
 Chrylippus. VI, 42. VII, 19.
 Crates. VI, 13.
 Crito. X, 31.
 Cræsus. X, 27.
 Demetrius. VIII, 25. IX, 29.
 Democritus. III, 3.
 Diogenes. VIII, 3.
 Diognetus. I, 6.
 Dion. I, 14.
 Diotimus. VIII, 25, 37.
 Epictetus. VII, 19. XI, 34, 36.
 Epicurus. IX, 41.
 Epitynchanus. VIII, 25.
 Eudemon. VIII, 25.
 Euphrates. X, 31.
 Eutyches. X, 31.
 Eutylichon. X, 31.
 Eutyichius. I, 6.
 Fabius. IV, 20. XII, 27.
 Faustina. VIII, 25.
 Fronto. I, 11.
 Helvidius. I, 14.
 Heraclitus. III, 3, 6, 42, 48. VIII, 3.
 Hipparchus. VI, 47.
 Hippocrates. III, 3.
 Hymen. X, 31.
 Julianus. IV, 50.
 Leonnatus. IV, 33.
 Lepidus. IV, 40.
 Lucilla. VIII, 27.
 Lupus. XII, 37.
 Mœcenas. VIII, 31.
 Marcianus, vel Mœtuanus. I, 6.
 Maximus. I, 17.
 Menippus. VI, 47.
 Monimus, *Cynicus*. II, 15.
 Nero. III, 16.
 Origanio. VI, 47.
 Panthea. VIII, 37.
 Perdiccas. II, 25.
 Pergamus. VIII, 37.
 Phalaris. III, 16.
 Philippus. IX, 29. X, 27.
 Philistio. VI, 47.
 Phocion. II, 13.
 Phœbus. VI, 47.
 Plato. VII, 48. IX, 29. X, 23.
 Pompejus. III, 3. VIII, 3.
 Pythagoras. VI, 47.
 Rusticus. I, 7, 17.
 Satyrio, *Socraticus*. X, 31.
 Scipio. IV, 33.
 Secunda. VIII, 25.
 Severus. I, 14. X, 31.
 Sextus. I, 9.
 Socrates. III, 36. VI, 47. VII, 19, 66. VIII, 3. XI, 23, 25, 28, 29.
 Stertinius. XII, 27.
 Sylvanus. X, 31.
 Tandafides. I, 6.
 Telauges. VII, 66.
 Theodotus. I, 17.
 Theophrastus. II, 10.
 Thraseas. I, 14.
 Tiberius. XII, 27.
 Trajanus. IV, 32.
 Tropæophorus. X, 31.
 Velius Rufus. XII, 27.
 Verus, *Marci avus*. I, 1. VIII, 37.
 Verus, *Marci frater adoptione*. VIII, 25.
 Vespasianus. IV, 32.
 Volesus. IV, 33.
 Xanthippe. XI, 28.
 Xenocrates. VI, 13.
 Xenophon. X, 31.

FINIS.

87277
H-94495

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова